ÖZET METİN KİTABI

2. ULUSLARARASI 19 MAYIS YENİLİKÇİ BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

27-29 Aralık 2019
SAMSUN, TÜRKİYE

Editörler

Dr. Mehriban EMEK
Samira KHADHRAOUI ONTUNÇ

ISBN - 978-625-7029-83-4
FARABİ YAYINEVİ

FARABİ YAYINEVİ®

TURKEY
TR: +90 342 606 06 75
E posta: kongreiksad@gmail.com
www.iksad.com www.iksadkongre.org
Bu kitabın tüm hakları FARABİ Yayınevine aittir. İzinsiz kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.
Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu yazarlara aittir.

FARABİ Publications - 2019©
Yayın Tarihi: 28.12.2019

ISBN – 978-625-7029-83-4

2. ULUSLARARASI 19 MAYIS YENİLİKÇİ BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI
2. ULUSLARARASI 19 MAYIS YENİLİKÇİ BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ
27-29 Aralık 2019 Samsun –Türkiye

DÜZENLEYEN KURUM
İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü

KONGRE BAŞKANI
Prof. Dr. Necati DEMİR

GENEL KOORDİNATÖR
Samira KHADHRAOUI ONTUNÇ

KONGRE RESMİ DİLLERİ
Türkçe, İngilizce

KATILIMCI ÜLKELER
Türkiye, Irak, Azerbaycan, Birleşik Krallik, Kanada, Pakistan, Etiyopya

ULUSLARARASI / YABANCI KONUŞMACILAR

HƏŞİMOVA ALBİNA ÇİNGİZ QIZI – Azerbaycan (Sy. 1)
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC)

Mohammed A.W. ALSAMARAI – Irak (Sy. 47)
Tikrit University

Mahjabeen SALEEM – Kanada (Sy. 71)
Al-Azhar Academy, Etobicoke, Canada

Semira HASSEN ALI – Etiyopya (Sy. 9, 10)

Dire Dawa University

Imtiaz AHMAD - Birleşik Krallık (Sy. 72)
Croomwell College of IT & Management University

SUNUM ŞEKLİ

Sözlü Sunum, Poster Sunum

KABUL EDİLEN BİLDİRİ SAYISI

380 bildiri

RED EDİLEN BİLDİRİ SAYISI

17 bildiri

DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Tüm Başvurular Çift Kör Hakem Değerlendirmesi Sürecinden Geçmiştir.

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Amanbay MOLDIBAEV
Taraz State Pedagogy University

Dr. Dilorom SALAHİY
Semerkant State University

Dr. Akmaral SARGIKBAEVA
Al Farabi Kazakh National University

Dr. Cholpon TOKTUSUNOVA
Kyrgiz National State University

Dr. İbrahim HAQQULOV
Uzbekistan Science Academy

Dr. İbrahim AL
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Elvan YALCINKAYA
Omer Halisdemir University

Dr. Zharkyn SULEIMANOVA
Kazakh State Women's Pedagogy University

Dr. Sirojiddinov SHUHRAT
Uzbekistan University of Language and Literature

Dr. Machabbat OSPANBAEVA
Taraz State Pedagogy University

Dr. Liliya BUSKUNBAEVA
Ufa Science Academy

Dr. Aftondil ERKİNOV
Uzbekistan Ali Shir Nawai University of Language and Literature

Dr. Mustafa TALAS
Ömer Halisdemir University

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Russia Natural Sciences Academy

Dr. Gulnaz KARİMOVA
Ufa Science Academy

Dr. Ayşe ÇALIK
Harran University

Dr. N.N. KEMANOVA
Kazakh State Teacher Training University

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Hasan YAKAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Dr. Necati DEMİR
Gazi University

Dr. Metin KOPAR
Adıyaman University

Dr. Misliviy VLADEMIR
Ukraine Technic University

Dr. Rimma MURATOVA
Ufa Science Academy

Dr. Sarash KONYRBAEVA
Kazakh State Women's Pedagogy University

Dr. Sarsakenova A. BAGITOVNA
Orleo National Development Institute

Dr. Ekbar VALADBIGI
Urumia University

Dr. Shara MAZHITAEVA
Karaganda State University

Dr. Rezida SULEIMANOVA
Ufa Science Academy

Dr. Ulbosun KIYAKBAEVA
Abai Kazakh Pedagogy University

Dr. Veysi ÜNVERDİ
Mardin Artuklu University

Dr. Zinnur SİRAZİTDİNOV
Ufa Science Academy

Dr. Zhaparkwlova N. IKSANOVA
Al Farabi State National University

KONGRE FOTOĞRAF GALERİSİ

Uluslararası
19 MAYIS KONGRESİ
SAMSUN
İKSAD
Uluslararası
19 MAYIS KONGRESİ
SAMSUN
İKSAD

2. ULUSLARARASI

19 MAYIS

YENİLİKÇİ BİLİMSEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

27-29 Aralık 2019

Samsun/TÜRKİYE

KONGRE PROGRAMI

KONGRE YERİ:

TÜRKİŞ OTEL VE KONFERANS MERKEZİ, SAMSUN

ADRES: Mimar Sinan Mah. Alpaslan Bulvarı no:29 Atakum, Samsun Türkiye

KONGRE GENEL KURALLARI

Kongrenin ilk günü gelerek kayıt yaptırmanız GEREKMEMEKTEDİR.

Kayıt masası kongre süresince 08:20-18:00 saatleri arasında hizmet verecektir. Kayıt masasında yoğunluk ve sıkışıklık yaşanmaması için sunum gününüzde oturumunuzdan yarım saat öncesinden gelerek kayıt yaptırabilirsiniz.

Sunum sıralamasının belirlenmesi, ara verilmesi ve oturuma ilişkin tüm hususlarda düzenleme kurulunu temsilen OTURUM BAŞKANLARI tam yetkilidir

Katılım belgeleri oturum sonunda, oturum Başkanı tarafından verilecektir Her bir sunum için 15 dk. ayrılmıştır.

Oturumlar programda belirtilen saatte başlayacaktır. Katılımcıların gecikmeksizin oturuma katılmaları gerekmektedir

Sunumlarınızda kitabi teorik bilgi ve tanımlardan kaçınarak, çalışmanızın özüne odaklanmanızı öneririz.

Sunumlarınızı (versiyon değişikliklerinden kaynaklanacak olumsuzluklardan etkilenmemeniz için) hem Power Point hem PDF olarak kaydederek yanınızda bulundurunuz.

Sunum bilgisayarlarına çok sayıda katılımcıya ait flaş bellekler takılacağı için Flaş Belleğinize virüs bulaşması ihtimali yüksektir. Bu sebeple içerisinde özel dosyalarınızın, tüm akademik çalışmalarınız, fotoğraflarınız vs. gibi bilgilerin olduğu Flaş Belleğiniz yerine başka bir flaş bellek kullanmanızı öneririz

Kongrelerde bazı flaş bellekler zaman zaman sunum bilgisayarları tarafından okunmayabilmektedir. Bu sebeple PPT ve PDF seklinde hazırladığınız sunumlarınızı aynı zamanda MAİL adresinizde de bulundurmanızı öneririz

Bu programda sunumunuzun bulunduğu sayfanın çıktısını yanınızda bulundurunuz

KATILIMCI ÜLKELER: TÜRKİYE, IRAK, AZERBAYCAN, BİRLEŞİK KRALLIK, KANADA, PAKİSTAN, ETİYOPYA

Saat: 09.00-12.00 / CUMA

Salon: 1, Oturum-1	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hüseyin DAĞLI, Semira HASSEN ALI
Həşimova Albina ÇİNGİZ QIZI	AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA RABİTƏ SEKTORUNUN DÖVLƏT TƏRƏFİNDƏN TƏNZİMLƏNMƏSİ MƏSƏLƏLƏRİ
Doç. Dr. Haluk YERGİN **Arş. Gör. Mustafa TORUSDAĞ**	GELİR DAĞILIMI, İŞSİZLİK VE SUÇ İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Haluk YERGİN **Arş. Gör. Mustafa TORUSDAĞ** **Şenay ÖZAR**	İHRACAT, BEŞERİ SERMAYE VE AR-GE İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Necati Alp ERİLLİ **Dr. Öğr. Üyesi Engin KARAKIŞ**	COPRAS VE BULANIK C-ORTALAMALAR YÖNTEMİ İLE EKONOMİK ÖZGÜRLÜK ENDEKS HESAPLAMASI
Doç. Dr. Necati Alp ERİLLİ	TÜRKİYE GİRİŞİMCİ VE YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTELER ENDEKSİNİN GUSTAFSON-KESSEL YÖNTEMİ İLE HESAPLANMASI
Dr. Öğr. Üyesi Aysel ÇETİNDERE FİLİZ **Doç. Dr. Cengiz DURAN** **Yasemin TÜRENGÜL**	İŞ TATMİNİNE VE ERGONOMİK UNSURLARA YÖNELİK ALGILARIN BİR ÜRETİM İŞLETMESİNDE İNCELENMESİ
Doç. Dr. Devrim Vural YILMAZ	ÜNİVERSİTE KENTİ OLMAK: KENT SAKİNLERİNİN ÜNİVERSİTE VE ÖĞRENCİ ALGISINA DAİR BİR ARAŞTIRMA
Assoc. Prof. Dr. Devrim VURAL YILMAZ	YÜKSEKÖĞRETİMDE DİJİTALLEŞME: ERİŞİM VE İÇERME İÇİN BİR FIRSAT OLABİLİR Mİ?
Prof. Dr. Hüseyin DAĞLI **Lect. Semira HASSEN ALI**	THE DETERMINANTS OF COMMERCIAL BANKS AND DEVELOPMENT AND INVESTMENT BANKS CAPITAL STRUCTURE
Lect. Semira HASSEN ALI **Res. Assist. Zekiye AKTAŞ**	THE IMPACT OF BOARD COMPOSITION ON CAPITAL STRUCTURE: EVIDENCE FROM BORSA ISTANBUL (BIST)
Dr. doç. Elman IBİSHOV **Dr. doç. Farhad MİKAYİLOV**	SAMPLE TARGETS OF THE GEO-ECONOMIC DEVELOPMENT STRATEGY OF AZERBAİJAN
Dr. doç. Farhad MİKAYİLOV **Elnur SALAHOV**	"ENDÜSTRİ 4.0" İN GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE GELİŞMEKTE OLAN PİYASALAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ÖZELLİKLERİNDEN BAZILARI
i.e.d. Arzu HUSEYNOVA	THE NEW ECONOMY OF THE 21ST CENTURY

Saat: 09.00-12.00 / CUMA

Salon: 2, Oturum-1	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ayten TURAN
Öğr. Gör. Derya ONOCAK	TMS 38 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR STANDARDI'NA GÖRE PATENTLERİN DEĞERLEMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ
Dr. Gürkan CUNDA	DIŞA AÇIKLIĞIN TÜRKİYE'NİN İHRACAT ÜRÜN ÇEŞİTLİLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ: VARYANS AYRIŞTIRMA ANALİZİ
Doç. Dr. Metin SAĞLAM **Arş. Gör. Sümeyye UZUN**	İHRACAT, İTHALAT VE HAM PETROL FİYATLARI İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (2007M1-2019M9)
Arş. Gör. Mustafa Malkoç YAŞAR	TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI REKABETÇİ YERLİ ÜRÜN TEŞEBBÜSÜ: ASELSAN 1919 CEP TELEFONU
Arş. Gör. Mustafa Malkoç YAŞAR	YENİ KIRILGAN BEŞLİ VE TÜRKİYE'NİN EKONOMİK KIRILGANLIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ozan CİNEL **Öğr. Gör. Ela OĞAN**	İŞ HAYATINDA DUYGUSAL ZEKÂ VE KARİYER UYUM YETENEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ
Cemile BAHTİYAR KARADENİZ **Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ozan CİNEL**	ÜNIVERSITE ÖĞRENCILERININ GIRESUN ŞEHRİ VE HALKINA YÖNELIK SOSYO KÜLTÜREL ALGILARI
Dr. Öğr. Üyesi Emek Aslı CİNEL	TÜRKİYE'DE MİLLİ GELİRİN ADALETSİZ DAĞILIMI
Arş. Gör. Mustafa Fatih SARI	**SİYASİ PARTİLERİN ORTAYA ÇIKIŞI**

Saat: 09.00-13.00/ CUMA

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 3, Oturum-1	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Halil KIZILASLAN
Dr. Öğr. Üyesi. Ayşe ÇALIK	ÇAYIR VE MERALARDA YETİŞEN BAZI BAKLAGİL YEM BİTKİLERİNİN BESLEME DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ
Melek ÖZDEMİR **Şahane Funda ARSLANOĞLU** **Önder Soner SERT**	SAMSUN EKOLOJİK KOŞULLARINDA YETİŞTİRİLEN YERLİ PATATES ÇEŞİTLERİNİN VERİM VE BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİ
Önder Soner SERT **Şahane Funda ARSLANOĞLU** **Melek ÖZDEMİR**	TEHDİT ALTINDAKİ BİTKİ; SALEP
Dr. Öğr. Üyesi Çağrı BEKİRCAN	KIZILAĞAÇ YAPRAK BÖCEĞİ AGELASTİCA ALNİ (COLEOPTERA:

Dr. Öğr. Üyesi Onur TOSUN **Dr. Öğr. Üyesi Hilal YILDIRIM**	CHRYSOMELİDAE) DE TÜRKİYE İÇİN İLK MERMİTİD (MERMİTHİDA: MERMİTHİDAE) ENFEKSİYONU KAYDI
Dr. Öğr. Üyesi Rüveyda YÜZBAŞIOĞLU	ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ VE PAZARLAMA SORUNLARI (TOKAT İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ)
Dr. Öğr. Üyesi Rüveyda YÜZBAŞIOĞLU **Prof. Dr. Halil KIZILASLAN**	TÜKETİCİLERİN ŞARAP TÜKETİMİ (DENİZLİ İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ)
Rıza PASLI **Doç. Dr. Selim AYTAÇ** **Derya AKSOY**	ÇEVRE SAĞLIĞININ İYİLEŞTİRİLMESİNDE KENEVİRİN (Cannabis sativa L.) KULLANIMI
Rıza PASLI **Doç. Dr. Selim AYTAÇ** **Derya AKSOY**	AĞIR METAL KİRLİLİĞİ VE KENEVİR BİTKİSİNİN (CANNABİS SATİVA L.) FİTOREMEDİASYON YÖNTEMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ
Derya AKSOY **Doç. Dr. Selim AYTAÇ** **Rıza PASLI**	KENEVİRİN (CANNABİS SATİVA L.) SAĞLIK ALANINDA KULLANIMI
Derya AKSOY **Doç. Dr. Selim AYTAÇ** **Rıza PASLI**	ENDÜSTRİYEL KENEVİR GERÇEĞİ
Doç. Dr. Selim AYTAÇ **Şahin GİZLENCİ** **Funda ARSLANOĞLU** **Ali Kemal AYAN** **Ayşegül Efendioğlu ÇELİK** **Derya AKSOY** **Rıza PASLI**	TÜRKİYE KENEVİR GENOTİPLERİNİN THC VE CBD İÇERİKLERİ
Arş. Gör. Dr. Esra KAPLAN **Doç. Dr. H. Sibel GÜLSE BAL**	ŞEKER VE ŞEKERLİ ÜRÜNLERDE KULLANILAN ŞEKERE İLİŞKİN TÜKETİCİ FARKINDALIĞI "TOKAT İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ"
Doç. Dr. H. Sibel GÜLSE BAL	TÜRKİYE'NİN ALTERNATİF YÖRELERİNDE ÖRTÜ ALTI DOMATES YETİŞTİRİCİLİĞİ: AMASYA İLİ BÜYÜK KIZILCA KÖYÜ ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Hasan AKAY **Doç. Dr. İsmail SEZER** **Araş. Gör. Elif ÖZTÜRK**	KIZILIRMAK DELTASINDA ORGANİK ÇELTİK TARIM OLANAKLARI
Dr. Öğr. Üyesi Hasan AKAY **Doç. Dr. İsmail SEZER** **Araş. Gör. Elif ÖZTÜRK**	ORGANİK TARIM SİSTEMİNİNDE SAMSUN İLİNİN ÖNEMİ
Tuba ÖZTÜRKOĞLU **Prof. Dr. Erkut PEKŞEN**	ÖNEMLİ BİR BAKLAGİL: GÜVERCİN BEZELYESİ (Cajanus cajan (L.) Millsp.)

Saat: 13.00-15.00 / CUMA

Salon: 1, Oturum-2	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ahmet OKUMUŞ
Mohammed A.W. ALSAMARAİ	MOLECULAR GENETIC FINGERPRINTS OF SOME STREPTOMYCES ISOLATED FROM SAMARRA DRUGS COMPANY
Prof. Dr. Ahmet OKUMUŞ **Turgay ALÇINKAYA**	SOIL AND PLANT PROMOTORS : BIOPEST AND BIOFERTILIZERS
Prof. Dr. Ahmet OKUMUŞ **Saadettin ÇIKRIKCI**	WORM FERTILIZER TECHNOLOGY: QUALITY &PLANT NUTRITION EFFECT
Dr. Fulya AY ŞAL	MALAŞİT YEŞİLİNİN BAKTERİ İLE BİYOLOJİK DEKOLORİZASYONUNUN OPTİMİZASYONU
Cem AÇAR **Rasimcan MERAL** **Sacide PEHLİVAN**	OTOİMMUN HASTALIKLARDA UZUN PROTEİN-KODLAMAYAN RNA'LARIN TANI VE TEDAVİDEKİ ÖNEMİ
Dr. Araş. Gör. Yeşim DAĞLIOĞLU **Dr. Öğr. Üyesi. Dilek KABAKCI**	BAL ÖZLERİ KULLANILARAK SENTEZLENEN GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERİNİN DPPH RADİKALİ GİDERME AKTİVİTELERİ VE İN VİTRO ANTİMİKROBİYAL ETKİLERİNİN BELİRLENMESİ
Dr. Araş. Gör. Yeşim DAĞLIOĞLU **Dr. Öğr. Üyesi. Dilek KABAKCI**	POLEN EKSTRESİ VE POLEN KULLANILARAK BİYOSENTEZLENEN GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERİNİN ANTİOKSİDAN VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Saat: 13.00-15.00 / CUMA

Salon: 2, Oturum-2	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Erdal YILMAZ
Iasha BEKADZE **Ömer Faruk AK**	HİCRÎ. 1003 / MİLADÎ 1595 TARİHLİ TAHRİR KAYITLARINA GÖRE AHISKA SANCAĞI'NDA TERK EDİLMİŞ YERLEŞMELER
Ramazanlı HASANAĞA	AZERBAYCAN'DA POSTMODERNİZM: HAYATI VE SANATSAL GERÇEKLER
Iasha BEKADZE **Ömer Faruk AK**	HİCRÎ. 1003 / MİLADÎ 1595 TARİHLİ TAHRİR KAYITLARINA GÖRE AHISKA SANCAĞI'NDA AĞNÂM VERGİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Bilal ALTAN	KİTAP VE RİSALELER BAĞLAMINDA II. MEŞRUTİYET DEVRİ YAYIN HASSASİYETİ (1908-1918)
Dr. Sezai Kürşat ÖKTE	MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN İSTANBUL'DAN ANADOLU'YA GEÇİŞİ "SAMSUN'DA EN HASSAS ALTI GÜN"
Doç. Dr. Erdal YILMAZ	KİLİT DENETİM KONULARI ve BIST TURİZM ENDEKSİNE KAYITLI ŞİRKETLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Doç. Dr. Erdal YILMAZ	ŞİRKETLERİN KENDİ HİSSE SENETLERİNİ GERİ SATIN ALIMININ MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE VERGİLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Turgay MURAT	27 MAYIS 1960 DARBESİ SONRASI 147'LERİN TASFİYESİ VE TÜRK BASININDAKİ YANSIMALARI
Dr. Öğr. Üyesi Alper Bilgehan YARDIMCI **berna**	TERAPÖTİK DOKUNUŞ TEORİSİNİN UYGULANMASI VE BİLİM FELSEFESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Hatice SOYDAN **Ceylan ERGİN** **Prof. Dr. Fatma Gül CİRHİNLİOĞLU**	ÇALIŞAN KADIN EŞ OLARAK DAHA MI DEĞERLİ?

Saat: 13.00-16.00/ CUMA
BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 3, Oturum-2	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Handan BELLİ, Mohammed A.W. ALSAMARAİ
Lect. Dr. Şakire ERBAY ÇETİNKAYA **Aykan KAHRAMAN**	WHO SHOULD TEACH US HOW TO TEACH? ESSENTIAL QUALITIES OF EFFECTIVE LANGUAGE TEACHER EDUCATOR PERCEIVED BY TEACHER CANDIDATES IN TURKEY
Lect. Dr. Şakire ERBAY ÇETİNKAYA	AN ENGLISH AS AN INTERNATIONAL LANGUAGE (EIL)-ORIENTED GENERAL ENGLISH COURSE: AN EMPIRICALLY-RESEARCHED INNOVATION AT TERTIARY LEVEL
Mahjabeen SALEEM	IMPROVING ENGLISH WRITING SKILLS AS PRODUCT AND PROCESS BASED LEARNING: AN ACTION RESEARCH OF CANADIAN HIGH SCHOOLS
Şahaliyeva Matanat KURBAN	ERBAP YARATICILIĞINDA İRFANİ DUYGULARIN CİSİMLEŞTİRİLMESİ
Aykan KAHRAMAN	TWO DIFFERENT LIVES STANDING ON THE SAME LINE: FAHIM BEY AND DON QUIXOTE
Prof. Dr. Hamiye DURAN **Cennet UZUNOĞLU**	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN HALK ŞİİRİ TÜR VE ŞEKİL KONUSUNDAKİ YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Handan BELLİ	FUZÛLÎ DİVANI'NDAN HAREKETLE KLASİK TÜRK ŞİİRİNDE SU KÜLTÜ
Dr. Öğr. Üyesi Derya KARACA	VECHÎ'NİN GELİBOLU ŞEHRENGİZİ VE ŞEHRENGİZLERDE GELİBOLU
Assoc. Prof. Dr. Hülya TAFLI DÜZGÜN	THE PORTRAYAL OF ECOLOGY (NATURE, PLANTS AND HERBS) IN THE MIDDLE AGES AND IN THE ROMANCES OF MEDIEVAL ENGLAND
Assoc. Prof. Dr. Hülya TAFLI DÜZGÜN	ROME REVISITED AND THE ANALOGUES OF 'THE CHASTE WOMAN MOTIF' IN THE ROMANCES OF MEDIEVAL ENGLAND

Saat: 15.00-17.00 /CUMA

Salon: 1, Oturum-4	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Vefa TAŞDELEN
Prof. Dr. Ali Rıza GÜL	TÜRKİYE'DEKİ YÜKSEK DİN EĞİTİMİ KURUMLARI VE ADLANDIRMA SORUNU
Doç. Dr. İbrahim SEZER	DOĞU KARADENİZ'DE MÜZE TURİZMİ
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ATAR	GELENEKSELDEN DİJİTALE TURİZM SEKTÖRÜ
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ATAR	TURİZM İŞLETMELERİNDE OUTSOURCİNG (DIŞ KAYNAK KULLANIMI) VE OFFSHORİNG KAVRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ
Prof. Dr. Vefa TAŞDELEN	MONTAİGNE'NİN DENEMELERİNDE ÇOCUKLARLA FELSEFE
Prof. Dr. Vefa TAŞDELEN	KUTADGU BİLİG'DE DÜŞÜNCE VE DEĞER
Dr. Öğr. Üyesi İlkgül KAYA ZENBİLCİ	NİZAMOĞLU KONAĞI TAVAN ETEĞİ RESİMLERİNDE RUS ÇARI II. ALEKSANDR VE KIRIM SAVAŞI TASVİRLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Alper Bilgehan YARDIMCI	CHARLES SANDERS PEIRCE VE RETRODÜKSİYON
Doç. Dr. Necla DÖNMEZ USTA	DİJİTAL ÖYKÜ PANOSU GELİŞTİRME

Saat: 15.00-17.00 /CUMA

Salon: 2, Oturum-4	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Melahet ABDULLAYEVA
Dr. Öğr. Üyesi TALEH HALİLOV	NAHÇIVANDA YÜKSEK EĞİTİMİN GELİŞİMİNDE NAHÇIVAN DEVLET ÜNİVERSİTESİNİN ROLÜ
Prof. Dr. Nalan KIZILTAN	HİZMET ÖNCESİ ÖĞRETMENLİK Mİ? ÖĞRETMENCİLİK Mİ?
Arş. Gör. Güven SONER **Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCİ**	HEMŞİRELİK ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE LEZBİYEN, GEY, BİSEKSÜEL, TRANSSEKSÜEL VE İNTERSEKS BİREYLERLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMA KONULARININ İNCELENMESİ
Arş. Gör. Güven SONER **Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCİ**	LISE ÖĞRENCILERININ MOBIL TELEFON YOKSUNLUĞU KORKUSU (NOMOFOBI) ILE DIJITAL OYUN BAĞIMLILIĞI İLIŞKISININ İNCELENMESI
Öğr. Gör. Soykan UYSAL	MALİYE ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN DİL ÖĞRENME MOTİVASYONLARI VE İŞ BULMA KONUSUNDA YABANCI DİL ALGILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI
Doç. Dr. Melahet ABDULLAYEVA	MATEMATİKDE BİLGİSAYAR TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ARIK	ASİT - BAZ ROKETİ: ARGÜMANTASYON TEMELLİ SORGULAYICI STEAM ETKİNLİĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk ARIK **Prof. Dr. Mehmet YILMAZ**	FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİYOLOJİ KONULARINDAKİ ÖZ-YETERLİK ALGILARI
Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR **Kubra BAYER** **Öğr. Gör. Mehmet GÜNGÖR** **Öğret. Süleyman UMAR**	ÖĞRETMENLERİN FRANSA VE TÜRKİYE EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR **Öğr. Gör. Mehmet GÜNGÖR** **Öğret. Süleyman UMAR** **Kubra BAYER**	OKUL YÖNETİMİNDE ÇATIŞMA VE ÇATIŞMA YÖNETİMİNE DAİR YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

Saat: 16.00-19.00 /CUMA

Salon: 3, Oturum-4	Oturum Başkanı: Assoc. Prof. Dr. Süleyman DİRİK
Dr. Halil TAŞ	SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OKUL DENEYİMİ VE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELERİ
Bahar KARABOLAT **Tahir ATICI**	BİYOLOJİ DERSİ KAZANIMLARI VE KAZANIMLARDAKİ STEM (FETEMM) UYGULAMALARININ BELİRLENMESİ
Dr. Halil TAŞ **Özlem TAŞ**	EĞİTİM KURUMLARINA YÖNETİCİ SEÇİMİ SÜRECİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Temel TOPAL **Doç. Dr. Murat GÖKALP**	2018-2019 ÖĞRETİM YILINDA UYGULANMAYA BAŞLANAN REHBERLİK ve PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK LİSANS EĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ
Cahit AYTEKİN	MATEMATİK ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE SÜREKLİ İYİLEŞTİRME DÖNGÜSÜ BAĞLAMINDA DERS ARAŞTIRMASI ÇALIŞMALARININ POTANSİYELİ
Cahit AYTEKİN	MATEMATİK ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE YENİLİKÇİ BİR UYGULAMA: SENARYO YAZMA ETKİNLİKLERİ
Doç. Dr. Murat GÖKALP **Dr. Öğr. Üyesi Temel TOPAL**	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AVRUPA BİRLİĞİNE KATILIM VE BOLOGNA EĞİTİM SÜRECİNE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ (SAMSUN İL ÖRNEĞİ)
Assoc. Prof. Dr. Süleyman DİRİK	THE INTEGRABILITY CONDITIONS OF CONTACT PSEUDO-SLANT SUBMANIFOLDS IN A (k,μ) - CONTACT METRIC MANIFOLD
Assoc. Prof. Dr. Süleyman DİRİK	GEODESIC SITUATIONS OF CONTACT PSEUDO-SLANT SUBMANIFOLDS IN A (k,μ) - CONTACT METRIC MANIFOLD

Saat: 17.00-19.00 /CUMA

Salon: 1, Oturum-5	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Belir TECİMER
Dr. Aslı YERLİKAYA **Dr. M. Handan GÜNEŞ**	VÜCUDUMUZDAKİ SİSTEMLER ÜNİTESİNİN ARAŞTIRMA SORGULAMA TEMELLİ ÖĞRENİMİNDEKİ UYGULAMALARA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
Dr. Aslı YERLİKAYA **Dr. E. Omca ÇOBANOĞLU**	FEN BİLİMLERİ DERSİ ASTRONOMİ KONULARININ SINIF DIŞI EĞİME UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ
Dr. Volkan DURAN **Prof. Dr. Gülay EKİCİ** **Dr. Yaşar BARUT**	ATATÜRK'ÜN EĞİTİMLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ BAĞLAMINDA BİR EĞİTİM PROGRAMI NASIL OLMALIDIR?
Öğr. Gör. Dr. Melda KILIÇ **Öğr. Gör. Aslı TEMİZ**	OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN ÖZERKLİĞE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
Uzman SARE EVCİMİK	4-6 YAŞ GRUBU KURAN KURSU ÖĞRETMENLERİNİN 21. YY. YETERLİLİKLERİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
Doç. Dr. İlhan TURAN	ÇEVRE EĞİTİMİNDE DERS ÇALIŞMA YAKLAŞIMININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ
Doç. Dr. İlhan TURAN	KÜRESEL ÇEVRE SORUNLARINA SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAKIŞI
Dr. Öğretim Üyesi Ceren DOĞAN **Prof. Dr. Belir TECİMER**	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE PİYANO EĞİTİMİ: GELİŞİM ALANLARINA ETKİSİ VE GÜNCEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ
Dr. Aziz BÜYÜKKARAGÖZ **Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÜNLÜYOL**	SIGNATURE APPLICATIONS OF FRICKE GROUP
Dr. Volkan DURAN **Dr. Yaşar BARUT**	LUKAS KRİTİĞİ BAĞLAMINDA EĞİTİM PROGRAMLARI
Dr. Öğr. Gör. Mehmet TATOĞLU	İLETİŞİM ARAÇLARINDAN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE KÜRESEL MARKALARIN UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Saat: 09.00-12.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 1, Oturum-1	Oturum Başkanı: Prof. Canan ATALAY AKTUĞ
Doç. Dr. H. Zeynep ÇİLİNGİR	ÇALGI EĞİTİMİNDE ETKİN BİREYSEL ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ
Doç. Dr. H. Zeynep ÇİLİNGİR	MÜZİK PERFORMANSI EĞİTİMİNDE MOTİVASYON
Doç. Dr. H. Zeynep ÇİLİNGİR	MÜZİK EĞİTİMİNDE E-ÖĞRENME MODELLERİ
Öğr. Gör. Ümit PARSIL	TÜRK RESMİNİN TARİHSEL SERÜVENİNDE BİR RESSAM: AHMET İHSAN ASLANTÜRK
Dr. Aslı YERLİKAYA **Dr. Mahir YERLİKAYA**	ARAŞTIRMA-SORGULAMA TEMELLİ ÖĞRENİMDE ÖĞRENME AMAÇLI YAZMALARDAKİ GÖRSEL METİNLER
Prof. Canan ATALAY AKTUĞ	ADNAN TURANİ'NİN "RESİMDE GEOMETRİ: İŞLEMLERİ, SORUNLARI" KİTABI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
E. Omca ÇOBANOĞLU **Mahir YERLİKAYA** **Aslı YERLİKAYA** **İ. Hakan ÇOBANOĞLU** **Ayşegül Keleşler GÜMÜŞ** **Gamze KOCA** **Tahsin YAZICI** **Ercüment GÜMÜŞ**	SINIFDIŞI EĞİTİM ETKİNLİKLERİ TOPLULUĞU AKADEMİK KAMPINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
Dr. Leyla ÖNEN	GELENEKSEL HALILARIN ÇAĞDAŞ SANATA DÖNÜŞÜMÜ: FAİG AHMED
Doç. Dr. Tarık YAZAR **Nagehan Kübra ÖZKAYA**	YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİ AÇISINDAN ÇOCUK RESİMLERİNDE TEKNOLOJİK İMGELER VE ANLAMBİLİMSEL ÇÖZÜMLEME
Doç. Dr. Tarık YAZAR	SANAT VE TEKNOLOJİ İLİŞKİSİNDE GÖRSEL İLETİŞİM ARACI OLARAK TİPOGRAFİ VE EĞİTİM SÜRECİNDEKİ UYGULAMA YAKLAŞIMLARI
Dr. Öğr. Üyesi Caner YEDİKARDEŞ	SOSYAL MEDYANIN GÖRSEL SANATLARA BASKISI: TAKİPÇİ İNŞA ETMEK
Doç. Dr. Mehmet OKUTAN	ÖRNEK OLAYLARLA OKUL YÖNETİCİLİĞİMİZİN DURUMU
Doç. Dr. Mehmet OKUTAN	2023 VİZYON BELGESİ'NDE OKUL YÖNETİCİLİĞİ VE TEFTİŞİ

Saat: 09.00-12.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 2, Oturum-1	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Çetin BEKTAŞ
Öğr. Gör. Safa KÜLAHLI	SÜRDÜRÜLEBİLİR REKABET ARACI OLARAK STRATEJİK ÇEVİKLİK VE FİRMA PERFORMANSINA ETKİSİ
Öğr. Gör. Aysel ARSLAN **Prof. Dr. Çetin BEKTAŞ**	AKADEMİK AKREDİTASYONUN YÜKSELEN DEĞERİ: TÜRKİYE'DE AKREDİTE EDİLEN PROGRAMLARIN BİR ANALİZİ
Dr. Öğr. Üyesi H. Arif TUNÇEZ **Öğr. Gör. Dr. Bilal ERDEM** **Prof. Dr. Selçuk BALI**	MADDİ DURAN VARLIKLARIN TMS 16 İLE VUK'NA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi H. Arif TUNÇEZ **Öğr. Gör. Dr. Bilal ERDEM** **Prof. Dr. Selçuk BALI**	BÜYÜK ve ORTA BOY İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (BOBİ FRS) ALANINDAKİ TEZLERİN BİBLİYOGRAFYASI
Dr. Öğr. Üyesi Selma KARABAŞ	TEDARİK ZİNCİRİ VE LOJİSTİK YÖNETİM SÜRECİNDE DIŞ KAYNAK KULLANIMI
Dr. Öğr. Üyesi Selma KARABAŞ	ÇABUK BOZULABİLİR GIDALARDA SOĞUK ZİNCİR LOJİSTİĞİ KONUSUNDA TÜKETİCİLERİN BİLİNÇ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: ALAN ARAŞTIRMASI
Doç. Dr. Şevki IŞIKLI	KLASİK VE KUANTUM BİLİŞİM KURAMININ FELSEFİ ANALİZİ
Doç. Dr. Melike KURTARAN ÇELİK **Doç. Dr. Ahmet KURTARAN** **Öğr. Gör. Fegan MUTLU**	OTEL İŞLETMELERİNDE İŞGÖREN DEVİR HIZI: DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Melike KURTARAN ÇELİK **Doç. Dr. Ahmet KURTARAN** **Öğr. Gör. Fegan MUTLU**	TURİZM İŞLETMELERİ AÇISINDAN GASTRONOMİ TURİZMİ: ALAN ARAŞTIRMASI
Erdinç SİPAHİ **Prof. Dr. Çetin BEKTAŞ**	YENİLİK YÖNETİMİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA ETKİSİ: BİR ELEKTRİK DAĞITIM ŞİRKETİNDE ARAŞTIRMA

Saat: 09.00-12.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 3, Oturum-1	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Elvan ÜSTÜN
Ghassan H. MATAR **Muberra ANDAC**	SYNTHESIS AND CHARACTERIZATIONS OF HYDROGELS CONTAINING LOCUST BEAN GUM AND POLYVINYL ALCOHOL
Ghassan H. MATAR **Cigdem DİKBAS**	ANTIBACTERIAL EFFICACY OF SILVER NANOPARTICLES LOADED LBG/PVA HYDROGELS
Mohammed ALSAMET **Doç. Dr. Engin BURGAZ**	SYNTHESIS OF LITHIUM IRON PHOSPHATE (LiFePO 4) NANOPARTICLES BY A NEW HYDROTHERMAL METHOD AND ITS CHARACTERIZATION AS A CATHODE MATERIAL FOR LITHIUM ION BATTERIES
Doç. Dr. Elvan ÜSTÜN	KARBON MONOKSİT SALINIMI YAPAN MOLEKÜL OLARAK MANGAN KARBONİL KOMPLEKSLERİ
Doç. Dr. Elvan ÜSTÜN	GLOBAL REAKTİVİTE TANIMLAYICILARI İLE AKTİVİTE ANALİZİ: [Re(CO) 3 (bpy)(N-benzimidazol)] + ÖRNEĞİ
Çevre Müh. Zülal HOŞAFCIOĞLU **Prof. Dr. Mehmet Muhtar KOCAKERİM** **Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Bora AKIN**	İYON DEĞİŞİMİ YÖNTEMİ İLE İÇME SUYUNDAN SÜLFAT GİDERİMİ
Dr. Res. Asist. Sema BİLGİN **Asist. Prof. Dr. Seçil ERDEN TAYHAN** **Dr. Res. Asist. Hüseyin AKBAŞ**	2-FENİLETİLAMİN TEMELLİ İYONİK SIVILARIN KOLOREKTAL HÜCRE HATTI ÜZERİNDE ANTİ-PROLİFERATİF ÖZELLİKLERİ
Doç. Dr. Osman Nuri KELEŞ **Özlem ÖZGÜL ABUÇ** **Dr. Öğr. Üyesi Nazlı Pınar ARSLAN**	ANASTAZ TİO 2 NANOPARTİKÜLLERİN KARACİĞER DOKUSU ÜZERİNE TOKSİK ETKİLERİ (STEREOLOJİK VE İMMÜNOHİSTOKİMYASAL BİR ÇALIŞMA)
Fatma AKSOY **Özlem ÖZGÜL ABUÇ** **Dr. Öğr. Üyesi Nazlı Pınar ARSLAN**	KAHVERENGİ YAĞ DOKUSUNUN TERAPOTİK POTANSİYELİ ÜZERİNE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR
Naser Rezaei ANSAROUDI **Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İNANÇ** **Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN**	INVESTIGATION OF FLEXURAL PROPERTIES OF PA66/GLASS FIBER/MODIFIED-MWCNTs COMPOSITES
Naser Rezaei ANSAROUDI **Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İNANÇ** **Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN**	PA 66/CAM ELYAF/COOH-MWCNT'Lİ KOMPOZİTLERİN ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Saat: 09.00-12.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 4, Oturum-1	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN
Tevfik ÖZEN **Sarmad Hussein MARAH** **İbrahim DEMİRTAŞ** **Lütfi BEHÇET**	PHYTOCHEMICAL PROFILES AND BIOCHEMICAL ACTIVITIES OF ENDEMIC CAMPANULA BASKILENSIS BEHÇET SP. NOV. (CAMPANULACEAE)
Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN **Fatma Burcu UZUNOĞLU**	A STUDY ON TENSILE BEHAVIOUR OF PA 66/GLASS FIBER COMPOSITES
Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN **Fatma Burcu UZUNOĞLU**	INVESTIGATION OF TENSILE BEHAVIOUR OF PA 66/GLASS FIBER/MWCNT COMPOSITES
Bilgehan Cem TURAN **Doç. Dr. Mevlüt GÜRBÜZ**	MAGNEZYUM TAKVİYESİNİN ALÜMİNYUM KÖPÜKLERE ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Sevda ELİŞ YILDIZ **Dr. Öğr. Üyesi Şükran YEDİEL ARAS** **Nilgün ATAM** **Gizem FİDAN ARSLAN** **Prof. Dr. Ebru KARADAĞ SARI**	KEFİR, KIMIZ VE SÜT UYGULAMASININ FARE AKCİĞERİNDE SÜPEROKSİT DİSMUTAZ-2 (MN-SOD-2) DAĞILIMI ÜZERİNE ETKİSİNİN İMMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK İNCELENMESİ
Dr. Ercan AYDEMİR **Öğr. Ceren ÇİÇEK** **Prof. Dr. Erbil AĞAR**	KİNOLİNKARBOKSALDEHİD'İN NİTRO-SUBSTİTUE İMİN BİLEŞİKLERİNİN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU
Öğr. Ceren ÇİÇEK **Dr. Ercan AYDEMİR** **Prof. Dr. Erbil AĞAR**	2-BENZOİL-5-METOKSİFENOL İÇEREN FTALOSİYANİN SENTEZI VE KARAKTERİZASYONU

Adnan KALAYCI **Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İNANÇ**	ATIK AKTİF KARBON KATKILI CAM ELYAF KUMAŞ TAKVİYELİ KOMPOZİT PANEL ÜRETİMİ VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Nureehun WAESAMAAE **Prof. Dr. Erbil AĞAR**	SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF PHTHALOCYANINES CONTAINING CYCLODODECYLOXY
Dr. E. ÇOPUROĞLU **Dr. Öğr. Üyesi M. EMEK**	DERIVATION OF THE ENTROPY DENSITY OF AN IDEAL BOSE GAS USING BINOMIAL EXPANSION FORMULA

Saat: 09.00-12.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 5, Oturum-1	Oturum Başkanı: Doç. Dr. M. Burak GÖNÜLTAŞ
Şeyma SOYANIT **Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI**	GÖÇMEN BİREYLERE BAKIM VERENLERİN ÖZYETERLİLİKLERİNİ ARTTIRMADA HEMŞİRENİN ROLÜ
Doç. Dr. M. Burak GÖNÜLTAŞ	KAYIP ÇOCUK VAKALARINDA ETKİN MÜDAHALEYE YÖNELİK MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIM MEKANİZMALARI ADINA MISSING EUROPE VE AMBERALERT EUROPE ÖRNEKLERİ
Doç. Dr. M. Burak GÖNÜLTAŞ	SUÇLU BİR EYLEM OLARAK ÇOCUK KAÇIRMA DAVRANIŞININ ANLAŞILMASINA YÖNELİK KRİMİNOLOJİK VE ADLİ PSİKOLOJİK BAKIŞ
Prof. Dr. Birsel Canan DEMİRBAĞ **Öğr. Gör. Canan SARI** **Araş. Gör. Leyla ADIGÜZEL**	MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN AİLE PLANLAMASI VE CİNSEL YOLLA BULAŞAN HASTALIKLAR İLE İLGİLİ BİLGİ DÜZEYİ
Öğr. Gör. Canan SARI **Prof. Dr. Birsel Canan DEMİRBAĞ** **Öğr. Gör. Hasan EVCİMEN**	MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ OLAN İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Benan YÜCEBALKAN **Öğr. Gör. Dr. Barış AKSU**	DİJİTAL GÖÇMENLERLE DİJİTAL YERLİLERİN BİR SANAL TOPLULUKTAKİ DAVRANIŞLARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMA
Öğr. Gör. Dr. Barış AKSU **Dr. Öğr. Üyesi Benan YÜCEBALKAN**	POTANSİYEL YEŞİL YAKALILARIN İSTİHDAMDA DEĞERLENDİRİLEBİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Arş. Gör. Şaban ÜNVER **Öğr. Gör. Dr. Emre ŞİMŞEK** **Arş. Gör. İzzet İSLAMOĞLU** **Arş. Gör. Hayati ARSLAN**	ÜNİVERSİTE TAKIMLARINDA YER ALAN SPORCULARIN YARALANMA KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
Arş. Gör. Şaban ÜNVER **Doç. Dr. Taner TUNÇ** **Prof. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU**	ÇOCUKLARINI YÜZME SPORUNA GÖNDEREN AİLELERİN BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Sait Can YÜCEBAŞ **Prof. Dr. Hürmüz KOÇ**	SPORCU AKTİVİTELERİNİN MAÇ SONUCU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİN KARAR AĞCI YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ: FIFA 2010 DÜNYA KUPASI ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Sait Can YÜCEBAŞ	TÜRKÇE METİNLER ÜZERİNDE GÖVDELEME YÖNTEMİYLE DUYGU ANALİZİ ÇALIŞMASI VE DUYGU ÇARKI'NIN ADAPTASYONU ÜZERİNE BİR ÖNERİ

Saat: 12.00-14.00 / CUMARTESİ

Salon: 1, Oturum 2	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Hakan KOLÇAK, Dr. N.N. KEMANOVA
Dr. Öğr. Üyesi Hakan KOLÇAK	MULTINATIONAL FEDERALISM, ACCOMMODATION POLICIES AND STATE MODELS: THE MANAGEMENT OF NATIONAL MINORITIES
Dr. Sezai ÇAĞLAYAN	ULUSAL GÜVENLİK BAĞLAMINDA "HASMANE HAREKET"
Dr. Sezai ÇAĞLAYAN	TRUMP YÖNETİMİ'NİN ULUSLARARASI ANDLAŞMALARA YAKLAŞIMI
Arş. Gör. Dr. İlknur KAYA	LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRLERİNİN HAKLI SEBEPLE GÖREVDEN ALINMASI
Arş. Gör. Dr. İlknur KAYA	ADİ ŞİRKETİN YÖNETİCİ ORTAKLARININ ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ
Öğr. Gör. Süleyman KANDEMİR	AİLE İÇİ ŞİDDET VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİN AİLE HUKUKUNA ETKİSİ
Öğr. Gör. Süleyman KANDEMİR	BANKALAR İLE İMZALANAN TÜKETİCİ SÖZLEŞMELERİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
Samed AKDAĞ	NAKDİ SERMAYE ARTIRIMI İLE KURUMLAR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNE SAĞLANAN VERGİ AVANTAJI
Dr. Onur YILDIRIM	İSLAM DÜŞÜNCESİNDE DEMOKRASİ SORUNU: FİTNE-MUHALEFET ÖZDEŞLİĞİ

Arş. Gör. Ayman KARA	İLKÇAĞLARDAN GÜNÜMÜZE YUNAN MİLLİYETÇİLİĞİNİN GELİŞİMİ
Doç. Dr. Ayten TURAN KURTARAN **Arş. Gör. Ahmet Yasin YEŞİLDAĞ** **Abdulkadir KOCA**	ÖĞRETİM ELEMANLARININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ
Doç. Dr. Ayten TURAN KURTARAN **Arş. Gör. Ahmet Yasin YEŞİLDAĞ**	HASTANE YÖNETİCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME ve KARAR VERME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Mehmet ÖKSÜZKAYA **Dr. Zaim Reha YAŞAR**	SEÇİLMİŞ YILLAR İÇİN TURİZM SEKTÖRÜNÜN PERFORMANSININ GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ

Saat: 12.00-14.00 / CUMARTESİ

Salon: 2, Oturum 2	Oturum Başkanı: Iskender M. ASKEROGLU, Machabbat OSPANBAEVA
Doç. Dr. Bülent Nafi ÖRNEK **Batuhan ÇATAL**	ANALİTİKK FONKSİYONLAR İÇİN SCHWARZ LEMMANIN UYGULAMALARI
Doç. Dr. Bülent Nafi ÖRNEK **Batuhan ÇATAL**	BİRİM DİSKİN SINIRINDA İKİNCİ NON-TANGENTİAL TÜREVLER İÇİN EŞİTSİZLİKLER
Oğuzhan BAŞER **Doç. Dr. Kadir TÜRK**	VLC SİSTEMLERDE M-PAM İÇİN DENEYSEL PERFORMANS ANALİZİ
Dr. Gümrah UYSAL	NORMWISE CONVERGENCE OF m-SINGULAR MODIFIED PICARD OPERATORS
Dr. Gümrah UYSAL	POINTWISE CONVERGENCE OF m-SINGULAR NONLINEAR INTEGRAL OPERATORS WITH NON-ISOTROPIC KERNELS
Halil Mutuk	DIFFERENTIAL TRANSFORMATION METHOD APPLICATIONS WITH MATHEMATICA
Iskender M. ASKEROGLU	CALCULATION OF HEAT CAPACITY TEMPERATURE DEPENDENCE OF GAAS SEMICONDUCTOR BY USING DEBYE MODEL
Iskender M. ASKEROGLU	EVALUATION OF HEAT CAPACITY OF REAL GASES USING SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH KIHARA POTENTIAL
Iskender M. ASKEROGLU	CALCULATION OF ZERO PRESSURE JOULE-THOMSON COEFFICIENT OF N 2 MOLECUL USING SECOND VIRIAL COEFFICIENT
Prof. Dr. Ömer SÖĞÜT **Enver Alper DOĞAN** **Prof. Dr. Uğur Cem HASAR**	BAZI TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN ELEKTROMANYETİK KALKANLAMA ÖZELLİKLERİNİN ÖLÇÜLMESİ

Saat: 12.00-14.00 / CUMARTESİ

Salon: 3, Oturum-2	Oturum Başkanı: Dr. Eda ÇORBACIOĞLU
Arş. Gör. Duygu AKYOL **Doç. Dr. Serap YILMAZ**	KENTSEL PLANLAMA VE TASARIM DA VİZYON BELİRLEME
Doç. Dr. Serap YILMAZ **Arş. Gör. Duygu AKYOL**	PEYZAJ MİMARLIĞI EĞİTİMİNDE TEMEL TASARIM DERSİ
Kadriye ÖZYURT GÜRSES **Prof. Dr. Abdullah KELKİT**	DARICA (KOCAELİ) SAHİL ŞERİDİNİN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Suna Büyükkılıç KOŞUN	TARİHİ AHŞAP CAMİLERİN BAĞLAMLARINDAKİ DEĞİŞİMLERİN KÜLTÜR VARLIĞI DEĞERLERİNE ETKİLERİ: SAMSUN ASARCIK ÖRNEĞİ
Dr. Öğr.Gör. Eda ÇORBACIOĞLU	AN EMPIRICAL STUDY ON DESIGNING PRODUCT BY CONNOTATION ANALYSIS
Doç. Dr. Banu Çiçek KURDOĞLU **Arş. Gör. Seyhan SEYHAN** **Doç. Dr. Elif BAYRAMOĞLU**	PEYZAJ MİMARLIĞI PLANLAMA VE TASARIM ALANLARINDA KULLANILAN YENİLİKÇİ ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ
Arş. Gör. İhsan TÜRKEL **Doç. Dr. Varol KOÇ**	DEPREM YÜKÜ ALTINDAKİ BETONARME SİSTEMLERDE DONATI ORANLARININ OPTİMİZASYONUN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Derya SARI **Doç. Dr. Banu KARAŞAH**	BİTKİLENDİRME TASARIMI AÇISINDAN ÜNİVERSİTE YERLEŞKELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ, ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Banu KARAŞAH **Dr. Öğr. Üyesi Derya SARI**	ÇOCUKLAR İÇİN DIŞ MEKÂN EĞİTİM ORTAMI OLARAK BOTANİK BAHÇELERİ ‘NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ ÖRNEĞİ’

Saat: 12.00-14.00 / CUMARTESİ

Salon: 4, Oturum-2	Oturum Başkanı: Öğr. Gör. Taner EROL
Funda DARÇIN	SAĞLIK HİZMETLERİNDE SOSYAL HİZMET UYGULAMALARININ ÖNEMİ
Dr. Furkan ÇELEBİ	NEPOTİZMİN İŞTEN AYRILMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BURSA İLİNDE BİR ARAŞTIRMA
Dr. Furkan ÇELEBİ	GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ: MYO ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA
Öğr. Gör. Taner EROL	MOBBİNGİN HUKUKSAL BOYUTU KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Nuri DİCLE	EVLİ BİREYLERİN EVLİLİK DOYUMU İLE BAŞA ÇIKMA TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Nuri DİCLE	OTİSTİK ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN ERKEN DÖNEM UYUMSUZ ŞEMALARI İLE BAŞA ÇIKMA TUTUMLARI
Funda DARÇIN	KUŞAK ÇATIŞMASI DEĞİL YENİ BİR SOSYAL OLUŞUM
Öğr. Gör. Taner EROL	SİNİZM VE ÖRGÜTSEL SİNİZM KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR İNCELEME
Dr. Öğr. Üyesi Suzan URGAN **Prof. Dr. Gülsün KURUBACAK**	TRANSHUMUNİSTİK ÖRGÜTSEL DEĞİŞİMLERDE POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYENİN KALDIRAÇ ETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Suzan URGAN **Dr. Öğr. Üyesi Pınar ERDOĞAN**	İŞLETMELERDE GİRİŞİMCİ HAYIRSEVERLİK: AKİF ARSLAN ve İNAL AYDINOĞLU ÖRNEĞİ

Saat: 12.00-15.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 5, Oturum-2	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Yeliz KINTAP TEPE
Doç. Dr. Yeliz KINTAP TEPE **Elif ARPA** **Rümeysa DİKİCİ** **Seher AKBULUT** **Dr. Öğr. Üyesi Vezir AKTAŞ**	PSİKOLOJİK KONTROL VE ÖZERKLİK DESTEĞİ EBEVEYNLİK UYGULAMALARININ ANNEYE AİT DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Yeliz KINTAP TEPE **Aysun ÇELİK** **Elif BULAT** **Dr. Öğr. Üyesi Vezir AKTAŞ**	ÇİFT UYUMU, DEPRESİF BELİRTİLER, EŞTEN ALGILANAN PSİKOLOJİK KONTROL VE ÖZERKLİK DESTEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER
Doç. Dr. Yeliz KINTAP TEPE **Büşra TOPAL** **Şerife TUNÇ** **Müberra UĞUR** **Nesibe DEMİR** **Zeynep DEMİR**	AKADEMİSYENLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
Psk. Eren Can OSLU **Doç. Dr. Yeliz KINTAP TEPE**	ÜNİVERSİTELİ GENÇLERDE SİBER ZORBALIK İLE ÖZBİLİNÇ DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL PROBLEM ÇÖZMENİN ARACI ROLÜ
Öğr. Gör. Halil İ. ERTUĞ **Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT**	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN DUYGUSAL İSTİSMAR VE ÖZ GÜVEN İLİŞKİSİ
Uzm. Psikolog Mehmet AKKURT **Uzm. Psikolog Tansu AKKURT** **Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT**	EBEVEYN TUTUM VE DAVRANIŞLARININ ERGENLİK DÖNEMİNDEKİ GENÇLERİN SOSYAL KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ
Uzm. Psikolog Tansu AKKURT **Uzm. Psikolog Mehmet AKKURT** **Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT**	ERGENLERİN EVLİLİĞE BAKIŞ AÇILARININ ANNE-BABA TUTUMLARI İLE İLİŞKİSİ
Öğr. Gör. Hasan ÖRÜCÜ	ALGILANAN STRES ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ
Öğr. Gör. Hasan ÖRÜCÜ	POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ
Öğr. Gör. Halil İ. ERTUĞ **Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT**	ÇALIŞMA YAŞAMINDA İKİ ÖNEMLİ SORUN: İŞE DEVAMSIZLIK ve İŞE GEÇ KALMA

Saat: 14.00-17.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 1, Oturum-3	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi İdris SANCAKTAR, Misliviy VLADEMIR
Barış İSPİR **Prof. Dr. Ertan YANIKOĞLU** **Doç. Dr. Cenk YAVUZ**	ELEKTRONİK CİHAZLARDA KABLOSUZ GÜÇ AKTARIM TASARIMI
Arş. Gör. Oğuz BAŞ **Doç. Dr. Mustafa Atakan AKAR**	A LITERATURE REVIEW OF IGNITION SYSTEM AND SPARK PLUG STUDIES
Tahsin BAYKAL **Prof. Dr. Özlem TERZİ**	MERSİN İLİ'NDE METEOROLOJİK KURAKLIK ANALİZİ
Doç. Dr. Emine Dilek TAYLAN **Prof. Dr. Özlem TERZİ** **Tahsin BAYKAL** **Arş. Gör. Tuba AYDIN**	POTANSİYEL EVAPOTRANSPİRASYON METODUNUN KEŞİF KURAKLIK İNDİSİNE ETKİSİ
Mustafa Evren POLAT **Aybike Nur CİNGÖZ**	KALİTE PARAMETRELERİNİN FİBER OPTİK KABLOLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi İdris SANCAKTAR **Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TURAN**	ALL IN ONE BİLGİSAYARLA ARAÇ KAYIT VE KONTROL SİSTEMİ
Azimollah ALESHZADEH **Doç. Dr. Enver Vural YAVUZ**	HEYELAN DUYARLILIK BAŞLIKLI ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALARDA TÜRKİYE'NİN KONUMU
Hanifi AVCI **Doç. Dr. Erdem Emin MARAŞ**	DAĞLIK, KAYALIK VE ENGEBELİ ARAZİLERDE FOTOGRAMETRİK MODELLEMENİN DOĞRULUK ARAŞTIRMASI VE YUSUFELİ BARAJI ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Erkan AYDINTAN **İrem KARADENİZ** **Cansu NİYET HAYAL** **Ayça ÇINAR** **Zeynep BAHAR**	AYDINLATMA ARMATÜRÜ TASARIMI ÜZERİNE BİR FARKINDALIK ÇALIŞMASI
Nazan GÖKŞEN **Prof. Dr. Cemil ALKAN** **Prof. Dr. İsa GÖKÇE**	OPTIMIZING BIOCONJUGATION METHOD USING FLUORESCENCE PROPERTY BELONGING TO SUPER FOLDER GREEN FLUORESCENCE PROTEIN

Saat: 14.00-17.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 2, Oturum-3	Oturum Başkanı: Assist. Prof. Mustafa CÜCE
Sedef DEMİRBAY **Doç. Dr. Ufuk KIRBAŞ**	BİTÜMLÜ SICAK KARIŞIMLARDA AGREGA BOYUTU VE TABAKA KALINLIĞI İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI
Arş. Gör. Ahmet Yahya BOĞA **Prof. Dr. İsmail Hakkı ÇAVDAR**	FPGA TABANLI DAR BANT PLC FSK MODÜLATÖR TASARIMI ve BENZETİMİ
Hakan POLATCI **Burcu AKSÜT** **Muhammed TAŞOVA**	KURUTMA YÖNTEMLERİNİN MAYDANOZUN (PETROSELİNUM CRİSPUM L.) KURUMA KİNETİĞİ VE KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ
Hakan POLATCI **Burcu AKSÜT** **Muhammed TAŞOVA**	TURPA (RAPHANUS SATİVUS L.) UYGULANAN ÖN İŞLEMLERİN KURUMA SÜRESİ VE ENERJİ TÜKETİM DEĞERLERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ
Ayşegül ÇAYCI **Prof. Dr. Erkan YALÇIN** **Dr. Öğr. Üyesi Adnan AKÇİN**	JİPSOFİL BİR TÜR OLAN Gypsophila eriocalyx Boiss. (Caryophyllaceae)'in ANATOMİK ADAPTASYONLARI
Doç. Dr. Sevim ALIŞIR **Dileknur EVRENSEL**	TİTANYUM ESASLI SERAMİK MALZEMLERLE KAPLANMIŞ SEGMANLARIN TRİBOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Doç. Dr. Sevim ALIŞIR **Dileknur EVRENSEL**	TEK VE ÇOK KATLI AlTiN KAPLAMASI YAPILAN SEGMANLARIN AŞINMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ
Araş. Gör. Semra TOPUZ **Doç. Dr. Mustafa BAYRAM** **Doç. Dr. Cemal KAYA**	FARKLI TUZ KONSANTRASYONUNDA SALAMURA KULLANIMININ HIYAR TURŞUSUNUN ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

A. Furkan ERDEM **Halid KIREVİ** **Merve ZENGİN**	
Assist. Prof. Mustafa CÜCE **Mehmet KILINC** **Nur KILINC**	INVESTIGATION OF COLOR AND ANTIMICROBIAL PROPERTIES OF WOOL FABRICS DYED WITH POLYGONUM COGNATUM NATURAL DYE EXTRACTS
Doç. Dr. Halil AKINCI **Arş.Gör. Sebahat TEMUÇİN KILIÇER** **Öğr. Gör. Esin ACAR**	SUNDURA DERESİNİN (HOPA, ARTVİN) TAŞKIN YAYILIM ALANLARININ BELİRLENMESİ

Saat: 14.00-17.00 / CUMARTESİ

BU OTURUMDA MODERATÖR ARA VEREBİLİR

Salon: 3, Oturum-3	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Afşin Ahmet KAYA
İbrahim IRMAK **Doç. Dr. Afşin Ahmet KAYA** **Doç. Dr. Elif ÇELENK KAYA**	KİMYASALLARDAN KAYNAKLI İŞ KAZALARI: BHOPAL ÖRNEĞİ
İbrahim IRMAK **Doç. Dr. Afşin Ahmet KAYA** **Doç. Dr. Elif ÇELENK KAYA**	FOTOVOLTAİK PANEL ENDÜSTRİSİNDE RİSK ETMENLERİ
Arş. Gör. Dr. Hülya AYKAÇ ÖZEN **Prof. Dr. Bahtiyar ÖZTÜRK**	KARIŞIK MATRİKSLI MEMBRAN KULLANARAK BİYOGAZ AYRIMININ ARAŞTIRILMASI
Nagihan MAKUL **Prof. Dr. İsmail Hakkı ÇAVDAR** **Dr. Öğr. Üyesi Zeynep HASIRCI**	FPGA TABANLI DAR BANT ASK-PLC MODEM TASARIMI
Mehmet İrfan GEDİK **Dr.Öğr. Üyesi Rukiye KARAKIŞ** **Dr. Öğr. Üyesi Emre ÜNSAL**	FPGA TABANLI ÜÇ BOYUTLU LAZER TARAYICI TASARIMI
Ahmed Mohammed BASEM **Assoc. Prof. Dr. Ozgur DEMIRCAN**	PET/CAM FİBER TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN EĞME ÖZELLİKLERİNE MWCNT'NİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Ahmed Mohammed BASEM **Assoc. Prof. Dr. Ozgur DEMIRCAN**	TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERE KATILMASININ ARAŞTIRILMASIMODİFİYE ÇOK DUVARLI KARBON NANOTÜPLERİN (MWCNTs-COOH)
Sara SUFYAN **Assoc. Prof. Dr. Ozgur DEMIRCAN**	CAM ELYAF/PET/MWCNT TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN ÇEKME VE CHARPY ÇARPMA ÖZELLİKLERİ
Sara SUFYAN **Assoc. Prof. Dr. Ozgur DEMIRCAN**	CAM ELYAF/PET/MODİFİYE MWCNT TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN ÇEKME VE CHARPY ÇARPMA ÖZELLİKLERİ
Tural MEHMETOGLU **Mehriban EMEK**	TEMPERATURE DEPENDENCE OF HEAT CAPACITY OF THE NITRO COMPOUNDS CRYSTALS USING EINSTEIN–DEBYE METHOD
Tural MEHMETOGLU **Mehriban EMEK**	ACCURATE CALCULATION OF TEMPERATURE DEPENDENCE OF ELECTRICAL CONDUCTIVITY OF PURE METALS BY USING POKER AND KLABUNDE METHOD

Saat: 14.00-16.00 / CUMARTESİ

Salon: 4, Oturum-3	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fatih KARACA
Dr. Öğr. Üyesi Şafak BAYIR **Öğrt. Süleyman ÇELİK** **Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fatih KARACA**	YARDIMCI ROBOTİK SİSTEMLER
Dr. Öğr. Üyesi Şafak BAYIR **Öğrt. Süleyman ÇELİK** **Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fatih KARACA**	BESLENME DESTEK SİSTEMİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA
Mohammed Raheem M. Shareef ALZUHAIRI **Dr. Malcolm CLARKE**	ÇALIŞMA VE ANALİZ LI-FI SİSTEMİNDEKİ VERİ İLETİMİNİN ÇOKLU ETKİSİ
Mohammed Raheem M. Shareef ALZUHAIRI **Dr. Malcolm CLARKE**	STUDY AND ANALYSIS THE MULTIPATH EFFECT OF THE DATA TRANSMISSION OVER LI-FI SYSTEM
Fatma YAZICI **Öğr. Gör. Serap ÖZEN** **Dr. Öğr. Üyesi Emre ÜNSAL**	ORTAMDA BULUNAN NESNELERİN GOOGLE BULUT GÖRÜNTÜ İŞLEME SERVİSLERİ İLE TESPİT EDİLMESİ
Serkan BOY **Doç. Dr. Erhan Burak PANCAR**	OTOBÜS HATLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ: SAMSUN E1(EKSPRES1) HATTI ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Serap ÖZEN **Fatma YAZICI** **Dr. Öğr. Üyesi Emre ÜNSAL**	GÖRÜNTÜ İŞLEME TEKNİKLERİ KULLANILARAK TÜM YÖNLÜ ARAÇ ALTI GÖRÜNTÜLERİNDEN YABANCI CİSİM TESPİTİ
Eisa AGHCHEHLI **Serap KARAGÖL**	FUZZY LOGIC BASED LOCALIZATION IN WIRELESS SENSOR NETWORKS
Barış ÇAVUŞ **Serap KARAGÖL**	FUZZY LOGIC DIRECT TORQUE CONTROL OF PERMANENT MAGNET SYNCHRONOUS MOTOR WITH SLIDING MODE OBSERVER
Reza KAZEMBEİGİ **Öğr. Gör. Utku ZEYBEKOĞLU** **Dr. Öğr. Üyesi Aslı ÜLKE KESKİN**	STANDART YAĞIŞ İNDEKSI (SPI) VE TREND ANALIZI (MANN-KENDALL)YÖNTEMLERI ILE KARS İLİNİN KURAKLIK ANALIZI

Saat: 15.00-17.00 / CUMARTESİ

Salon: 5, Oturum-3	Oturum Başkanı: Dr. Pınar MERT CUCE
Abdurrahman YILDIZ **Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN**	MWCNT TAKVİYELİ ÇİFT EKSENLİ ATKILI ÖRME KUMAŞLARIN DARBE ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Abdurrahman YILDIZ **Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN**	AL_2O_3KATKILI LPET/CAM FİBER TERMOPLASTİK KOMPOZİT MALZEMELERİN DARBE VE ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
Sema Kayapinar KAYA	BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİNİN TEDARİK ZİNCİRİNE ETKİSİ: BİBLİOMETRİK BİR ANALİZ
Öğr. Gör. Utku ZEYBEKOĞLU **Reza KAZEMBEİGİ** **Dr. Öğr. Üyesi Aslı ÜLKE KESKİN**	ALTINKAYA VE DERBENT BARAJ GÖLLERİNİN BAFRA YÖRESİ İKLİMİNE ETKİLERİ
Hayrettin YÜKSELECEK **Suna AVCIOĞLU** **Sinem ÇEVİK**	YSZ KATKILI ATIK DÖKÜM KUMUNDAN SERAMİK MALZEME ÜRETİMİ
Gökce MORAL **Suna AVCIOĞLU** **Sinem ÇEVİK**	Cu-ZnO KATKILI PVC KOMPOZİTLERİN ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ
Arş. Gör. Reyhan SAĞ **Prof. Dr. İsmail Hakkı ÇAVDAR** **Dr. Öğr. Üyesi Zeynep HASIRCI**	FPGA TABANLI DAR BANT BPSK- PLC MODEM TASARIMI VE BENZETİMİ
Abdulmohsin AL AIROA **Assist. Prof. İbrahim İNANÇ** **Assist. Prof. Hilal AY**	PREPARATION AND CHARACTERIZATION OF COLLOID SILVER NANOPARTICLES AND THEIR ANTIMICROBIAL ACTIVITY
Abdulmohsin AL AIROA **Assist. Prof. İbrahim İNANÇ** **Assoc. Prof. Mevlüt GÜRBÜZ**	PRODUCTION OF NOVEL TIO2 –AGNP - YSZ THIN FILM FOR ANTIMICROBIAL AND MULTIFUNCTIONAL USAGE BY ELECTROSPRAY DEPOSITION SYSTEM
Dr. Pınar MERT CUCE	A REVIEW ON LIQUID DESICCANT BASED DEHUMIDIFICATION SYSTEMS

Kadir OZTURK **Dr. Erdem CUCE**	

Saat: 17.00-19.00 / CUMARTESİ

Salon: 2, Oturum-4	Oturum Başkanı: Dr. Rukiye DEMİR
Gözde SAĞLAM **Dr. Öğr. Üyesi Haydar KAYA**	900 MHz FREKANSLI EM IŞINIMA MARUZ BIRAKILAN BEBEK MODELİNİN SAR BENZETİMİ
Gülcan AYDEMİR **Doç. Dr. Afşin Ahmet KAYA** **Doç. Dr. Elif ÇELENK KAYA**	KRİYOJENİK MADDELERİN KULLANIMINDA KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLARIN ÖNEMİ
Gülcan AYDEMİR **Doç. Dr. Elif ÇELENK KAYA**	SUNİ GÜBRE SANAYİİNDE KULLANILAN KİMYASALLARIN ÇALIŞAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Hüccet KAHRAMANZADE **Arş. Gör. Salim ÇAM** **Arş. Gör. Osman ORHAN** **Prof. Dr. Adnan ÖZEL**	NANOPARTİKÜL KATKISININ TEK TESİRLİ BİNDİRME BAĞLANTISININ DAYANIMINA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Sinan AYDIN	YAPIŞTIRICI BAĞLANTILARINDA YAPIŞTIRMA PARAMETRELERİNİN İNCELENMESİ
Tugba MUTUK **Basak Mesci OKTAY** **Mehmet Serhat ODABAS**	THE USE OF ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS TO ASSESS THE EFFECTS OF NANO-Fe 2 O 3 ADMIXTURE ON COMPRESSIVE STRENGTH OF CEMENT MORTARS
Dr. Öğr. Üyesi Rukiye DEMİR	OKSİDATİF STRES VE ANTİOKSİDAN SAVUNMA
Dr. Atıl KURT **Arş. Gör. Olcay GENÇ** **Prof. Dr. Ercan ERDİŞ**	İNŞAAT ENDÜSTRİSİ ÖZELİNDE DOĞADAN İLHAM ALAN EKO-ENDÜSTRİYEL PARK TASARIMI: RASTGELE KAPASİTELİ EKO-PARK TASARIMI
Proj. Asist. Buse ÜN **Arş. Gör. Olcay GENÇ** **Doç. Dr. H. COŞKUN** **Prof. Dr. Ercan ERDİŞ**	İNŞAAT SEKTÖRÜNDE MESAİ ARKADAŞLIKLARINDA ARANAN ÖZELLİKLER
Prof. Dr. Burhan ARSLAN **Arş. Gör. Emrullah CULPAN** **Hüseyin ÇAKIR**	BUĞDAY (Triticum aestivum L.) TOHUMLARININ ÇİMLENME VE FİDE GELİŞİMİ ÜZERİNE ASPİR (Carthamus tinctorius L.)'İN ALLELOPATİK ETKİSİ
Prof. Dr. Burhan ARSLAN **Hüseyin ÇAKIR** **Arş. Gör. Emrullah CULPAN**	YENİ GELİŞTİRİLEN ASPİR (Carthamus tinctorius L.) ÇEŞİTLERİNİN BAZI ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Saat: 17.00-19.00 / CUMARTESİ

Salon: 3, Oturum-4	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Birsel Canan DEMİRBAĞ
Dr. Öğr. Üyesi Mahmut YARAN **Dr. Öğr. Üyesi Ali Erman KENT**	ÜNİVERSİTE BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ROL AKTİVİTE DENGESİ, YAŞAM KALİTESİ VE DEPRESYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
Öğr. Gör. Canan SARI **Araş. Gör. Leyla ADIGÜZEL** **Prof. Dr. Birsel Canan DEMİRBAĞ**	ÖĞRENCİLERİN ORGAN BAĞIŞI BİLGİ VE TUTUM DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİR MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ
Filiz OZEN **Zeynep YEGİN** **Zuhal Aydan SAGLAM** **Figen YAVLAL** **Haydar KOC**	EVALUATION OF LENGTH POLYMORPHISMS IN CIRCADIAN CLOCK AND SEROTONIN TRANSPORTER GENES IN TERMS OF THE RISK ANALYSIS FOR EXCESSIVE DAYTIME SLEEPINESS
Dila Şeyda TAŞDEMİR **Doç.Dr. Erkan DEMİRKAN**	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN STRESİN YORDAYICISI OLARAK PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK
Araş. Gör. Leyla ADIGÜZEL **Öğr. Gör. Canan SARI** **Prof. Dr. Birsel Canan DEMİRBAĞ**	18 YAŞ VE ÜZERİNDEKİ KADINLARIN KANSER TARAMA YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ
Araş. Gör. Leyla ADIGÜZEL **Öğr. Gör. Canan SARI** **Prof. Dr. Birsel Canan DEMİRBAĞ**	18- 45 YAŞ ARASI KADINLARIN HUMAN PAPİLLOMA VİRÜS (HPV) AŞISINA AİT BİLGİ DÜZEYİ VE AŞILANMA SIKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ
Zehra SU TOPBAŞ **Doç. Dr. Birgül ÖZKAN**	ALKOL/MADDE BAĞIMLILIĞI TANISI ALMIŞ BİREYLERİN İZLEMLERİNDE KULLANILMAK ÜZERE "TELEPSİKİYATRİK HASTA TAKİP FORMU" GELİŞTİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Rukiye AYDIN	DUMANSIZ TÜTÜN ÜRÜNLERİNDE NİKOTİN VE TÜREVLERİNİN TAYİNİ
Dr. Öğr. Üyesi Ali ALGÜL	CENAP ŞAHABETTİN'İN "TERÂNE-İ MEHTÂP" ADLI ŞİİRİ ÜZERİNE BİR

Saat: 09.00-12.00 / PAZAR

Salon: 1, Oturum-1	Oturum Başkanı: Prof. Dr. Salih Cem İNAN
Dr. Öğr. Üyesi Koray KARABULUT **Arş. Gör. Yeliz ALNAK**	SIVI SODYUMUN GERİYE DÖNÜK ADIM AKIŞINDA ISI TRANSFERİ ARTIŞI VE AKIŞ ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Arş. Gör. Yeliz ALNAK **Dr. Öğr. Üyesi Koray KARABULUT**	FARKLI KANATÇIK DÜZENLEMELERİNE SAHİP PLAKALI KANATÇIKLI ISI DEĞİŞTİRİCİLERİ İÇİN ISI TRANSFERİ VE BASINÇ DÜŞÜŞÜNÜN İNCELENMESİ
Bilal SUNGUR **Bahattin TOPALOGLU**	PELET YAKITLI KAZANDA TAŞ KÖMÜRÜYLE HARMANLANAN PELETLERİN YANMASININ DENEYSEL İNCELENMESİ
Bilal SUNGUR **Bahattin TOPALOGLU**	PELET YAKITLI KAZANDA MANGAL KÖMÜRÜ KATKILI PELETLERİN YANMASININ DENEYSEL İNCELENMESİ
Lect. Hakan DEMİR **Asst. Prof. Dr. Ramazan SARI**	RIEMANNIAN SUBMERSIONS WITH NEW TYPE CONNECTION
Asst. Prof. Dr. Ramazan SARI	GENERIC SUBMANIFOLDS OF LORENTZIAN KENMOTSU MANIFOLD
Asst. Prof. Dr. Ramazan SARI	ON SEMI- INVARIANT SUBMANIFOLDS OF GENERALIZED KENMOTSUMANIFOLD WITH A SEMI SYMMETRIC METRIC CONNECTION
Prof. Dr. Salih Cem İNAN	LARGE EXTRA DIMENSIONS SEARCH THROUGH THE PROCESS AT THE CLIC AND FCC-μμ
Prof. Dr. Salih Cem İNAN	KOMÜTATİF OLMAYAN UZAY-ZAMANIN FOTON-İNDÜKLÜ SÜREÇ İLE HE-LHC'DE İNCELENMESİ-

Saat: 09.00-12.00 / PAZAR

Salon: 2, Oturum-1	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Ali Erman KENT
Arş. Gör. Amine TERZİ **Prof. Dr. Yasemin YILDIRIM**	KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA PRANAYAMANIN KAN BASINCI VE KALP HIZI ÜZERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ: SİSTEMATİK DERLEME
Arş. Gör. Amine TERZİ **Prof. Dr. Yasemin YILDIRIM**	HEMŞİRELİK BAKIMINDA İNOVATİF CİHAZLARIN KULLANIMI
Prof. Dr. Havva ÖZTÜRK **Arş. Gör. Çiğdem Torun KILIÇ** **Arş. Gör. Aysun BAYRAM**	HEMŞİRELİK BÖLÜMÜNÜN KALİTE ÖLÇÜMÜNDE BİR BOYUT: ÖĞRENCİ MEMNUNİYET DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Prof. Dr. Havva ÖZTÜRK **Arş. Gör. Çiğdem Torun KILIÇ** **Arş. Gör. Aysun BAYRAM**	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK KAYGI DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ali Erman KENT **Dr. Öğr. Üyesi Mahmut YARAN**	BEL VE BOYUN HASTALARININ ÖZÜRLÜLÜK DURUMLARININ İNCELENMESİ

Saat: 09.00-12.00 / PAZAR

Salon: 3, Oturum -1	Oturum Başkanı: Dr. Alper KOÇYİĞİT
Dr. Öğr. Üyesi Alper KOÇYİĞİT	KOÇ SPERMASININ MUAYENESİNDE ELEKTRON MİKROSKOPİSİNİN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI
Serhat ARSLAN	DOĞRUSAL OLMAYAN BOYLAMSAL ÖLÇÜMLERDE ŞANSA BAĞLI VARYANS KOVARYANS ETKİLERİNİN BAYESCİ REGRESYON ANALİZİ
Serhat ARSLAN	BAYESIAN ANALYSIS OF CALVING TRAITS WITH DIFFERENT INBREEDING LEVELS IN JERSEY CATTLE
Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ **Dr. Neslihan ORMANCI**	MARMARA BÖLGESİNDEKİ KOYUN VE KEÇİLERDE KIŞ MEVSİMİNDE SERUM CU VE ZN DEĞERLERİ
Dr. Gülseren YILDIZ ÖZ	DEMİR, POTASYUM, MAGNEZYUM VE SODYUM TUZLARINI İÇEREN MANNİTOL ÇÖZELTİLERİNİN LİYOFİLİZASYON ESNASINDA KRİTİK FORMÜLASYON SICAKLIKLARININ DİFFERENSİYEL TERMAL ANALİZ (DTA) CİHAZI VE FREEZE DRY MİKROSKOP (FDM) İLE BELİRLENMESİ
Doç. Dr. Mustafa SALMAN **Arş. Gör. Bora BÖLÜKBAŞ** **Prof. Dr. Zehra SELÇUK** **Dr. Öğr. Üyesi Habip MURUZ** **Prof. Dr. Nurcan ÇETİNKAYA** **Prof. Dr. İsmail KAYA** **Prof. Dr. Halil YOLCU**	ORGANİK YONCA KURU OTU İLE MISIR SİLAJININ FARKLI KOMBİNASYONLARININ IN VITRO GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİKLERİNİN BELİRLENMESİ
Arş. Gör. Bora BÖLÜKBAŞ **Ayşe Gizem BÖLÜKBAŞ** **Doç. Dr. Mustafa SALMAN**	FİĞ KURU OTUNA (VICIA SATIVA L.) FARKLI DÜZEYLERDE İLAVE EDİLEN MALİK ASİT ve FUMARİK ASİTİN IN VITRO GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİK ÜZERİNE ETKİSİ

Ahmet Arda ÇINAR	
Dr. Vet. Hekim Neslihan ORMANCI	SAMSUN VETERİNER KONTROL ENSTİTÜSÜ HİZMET ALANINA GİREN İLLERDEKİ SIĞIR, KOYUN VE KEÇİ SERUMLARININ ÇİNKO YÖNÜNDEN RETROSPEKTİF OLARAK İNCELENMESİ
Nilüfer KURUCA **Prof. Dr. Tolga GÜVENÇ**	DNA HASARI VE ONARIM MEKANİZMALARI
Araş. Gör. Burcu ESİN **Prof. Dr. Mesut ÇEVİK**	KISRAKLARDA REPRODÜKTİF PERFORMANSI ETKİLEYEN BAKTERİYEL İNFEKSİYONLAR BACTERIAL INFECTIONS AFFECTING REPRODUCTIVE PERFORMANCE IN MARES
Assist. Dr. Hasan DAĞMURA **Doç. Dr. Serbülent YİĞİT** **Doç. Dr. Özge GÜMÜŞAY** **Doç. Dr. Ayşe Feyda NURSAL** **Dr. Öğr. Üyesi Emin DALDAL** **Doç. Dr. Nevin KARAKUŞ** **Nilüfer KURUCA**	ENOS VE VEGF VARYANTLARI PANKREAS KANSERI RISKINI ARTIRABILIR
Araş. Gör. Merve Gizem SEZENER **Doç. Dr. Arzu FINDIK**	KEDİ VE KÖPEKLERDEKİ İSHAL VAKALARINDAN GENİŞLEMİŞ SPEKTRUMLU BETA-LAKTAMAZ ÜRETEN ESCHERİCHİA COLİ VE KLEBSİELLA PNEUMONİAE İZOLASYONU

Saat: 13.00-15.00 / PAZAR

Salon: 1, Oturum-2	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Tahir Öztürk
Uzm. Dr. Levent ÖZDEMİR **Uzm. Dr. Hatice Duygu ÇİFTÇİ SİVRİ**	ECG THAT MIMICS LEFT MAIN CORONARY ARTERY DISEASE IN A YOUNG PATIENT WITH MYOCARDIAL BRIDGE
Dr. Öğr. Üyesi Tahir ÖZTÜRK	LATERAL EPİKONDİLİT TEDAVİSİNDE KİNEZYO BANTLAMA YÖNTEMİNİN ERKEN DÖNEM SONUÇLARI
Dr. Öğr. Üyesi Orhan BALTA **Arş. Gör. Dr. Mete GEDİKBAŞ**	RADİUS DİSTAL UÇ AO TİP C KIRIKLARINDA VOLAR PLAK İLE ERKEN FİKSASYON SONUÇLARIMIZ
Assist. Prof. Tugba YARDIMCI GUREL	ALZHEIMER HASTALARINDA PALYATİF BAKIM
Assist. Prof. Tugba YARDIMCI GUREL	KALP HASTALIKLARINDA TAMAMLAYICI ve ALTERNATİF TIP KULLANIMI
Dr. Öğr. Gör. Mesut ÖNAL	GRANÜLOZA HÜCRELİ OVER TÜMÖRÜ VE ENDOMETRİUM ENDOMETRİOİD TİP ADENO KANSER BİRLİKTELİĞİ
Vet. Hek. Serkan KARAÇETİN **Doç. Dr. Meryem AKPOLAT** **Doç. Dr. Zehra Safi ÖZ**	L-KARNİTİN'İN, X IŞINLAMAYA BAĞLI GELİŞEN UTERUS HASARINDA ANTİOKSİDAN VE ANTİİNFLAMATUVAR YOLLAR İLE KORUYUCU ETKİLERİ
Çiğdem ÖZARSLAN **Doç. Dr. Meryem AKPOLAT** **Doç. Dr. Zehra Safi ÖZ**	4-NONİLFENOL MARUZİYETİNİN WİSTAR ALBİNO SIÇANLARDA SPERMATOGENEZ ÜZERİNE YAPISAL VE FONKSİYONEL ETKİLERİ: CURCUMİN'İN KORUYUCU ROLÜ
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Burtaç EREN	FEMUR DİAFİZ KIRIKLARINDA TRAKSİYON MASASI VE RADYOLÜSEN MASA KULLANILMADAN LATERAL DEKÜBİT POZİSYONDA CERRAHİ SONUÇLARIMIZ

Saat: 13.00-15.00 / PAZAR

Salon: 2, Oturum-2	Oturum Başkanı: Dr. Zeynep Deniz ŞAHİN İNAN
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Deniz ŞAHİN İNAN	DENEYSEL DİYABET OLUŞTURULMUŞ RATLARIN KARACİĞER DOKUSUNUN 15. GÜNDE VEGF YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ
Hilal ŞİMŞEK **Prof. Dr. Temel KAYIKÇIOĞLU** **Arş. Gör. Zübeyir ÖZCAN**	BİYOLOJİK NÖRONLARIN FARKLI AKIM UYARIMLARINDA DİNAMİĞİNİN İNCELENMESİ
Uzm. Dr. Gülşah BAYÇELEBİ	SODYUM GLİKOZ KOTRANSPORTER 2 İNHİBİTÖRLERİ: KARDİYOVASKÜLER KORUYUCU ETKİLERİN MEKANİZMALARININ ARAŞTIRILMASI
Uzm. Dr. Deniz BAYÇELEBİ **Prof. Dr. Levent YILDIZ**	İNTRAVASKÜLER MYOPERİSİTOM OLGUSU VE LİTERATÜR DERLEMESİ A CASE OF INTRAVASCULAR MYOPERICYTOMA AND REVIEW OF LTERATURE
Souandaou ATHOUMANI ALI	AKCİĞER DOKUSUNDA OKSİDATİF STRES VE ANTİOKSİDAN

Doç. Dr. Emine DIRAMAN **Dr. Arş. Gör. Gönül SOLMAZ**	SAVUNMA SİSTEMLERİ
Arş. Gör. Dr. Mehran AKSEL **Dr. Öğr. Üyesi Özlem BOZKURT GİRİT** **Doç. Dr. Ali ÖZMEN** **Prof. Dr. Mehmet Dinçer BİLGİN**	METİLEN MAVİSİ ARACILI FOTODİNAMİK, SONODİNAMİK VE SONOFOTODİNAMİK TEDAVİLERİN PROSTAT KANSERİ HÜCRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
Arş. Gör. Dr. Mehran AKSEL **Öğr. Gör. Adem YAVAŞ** **Öğr. Gör. Dr. Ömer KESMEZ** **Prof. Dr. Mehmet Dinçer BİLGİN**	TİTANYUM DİOKSİT ARACILI SONOFOTODİNAMİK TEDAVİNİN PROSTAT KANSERİ HÜCRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Saat: 13.00-15.00 / PAZAR

Salon: 3, Oturum-2	Oturum Başkanı: Araş. Gör. Osman ÖZENÇ, Imtiaz AHMAD
Ayhan BERGAL	NANOSPONGES (NSs): USING AS A NANOCARRIER FOR ANTI CANCER DRUG DELIVERY APPLICATIONS
Imtiaz AHMAD	THE IMPLEMENTATION OF CLOUD COMPUTING IN PRIVATE SCHOOLS OF PAKISTAN
Araş. Gör. Osman ÖZENÇ **Doç. Dr. İlhami YİĞİT**	BİR MAKARA SARIM SİSTEMİNİN MODELLENMESİ, BENZETİMİ VE MODEL BAĞIMSIZ GERGİ KONTROLÜ
Arş. Gör. Onur GÜLER **Doç. Dr. Temel VAROL** **Prof. Dr. Ümit ALVER** **Serhatcan Berk AKÇAY**	PRODUCTION OF CU-AG-CR COMPOSITES FROM THE LAYERED METALLIC POWDERS
Arş. Gör. Onur GÜLER **Doç. Dr. Temel VAROL** **Prof. Dr. Ümit ALVER** **Serhatcan Berk AKÇAY**	WEAR PROPERTIES OF CU-AG-NI COMPOSITES PRODUCED BY ELECTROLESS COATING AND HOT-PRESSING
Arş. Gör. Onur GÜLER **Doç. Dr. Temel VAROL** **Prof. Dr. Ümit ALVER** **Hüseyin Can AKSA**	THE EFFECT OF ALUMINA CONTENT AND ELECTROLESS SILVER COATING ON THE PROPERTIES OF THE SILVER COATED COPPER MATRIX COMPOSITES
Arş. Gör. Onur GÜLER **Doç. Dr. Temel VAROL** **Prof. Dr. Ümit ALVER** **Hüseyin Can AKSA**	THE EFFECT OF MECHANICAL MILLING TIME AND SILVER COATING ON THE PROPERTIES OF THE SILVER COATED COPPER MATRIX COMPOSITES
Thaier Kamil Cassim FAILI **Assist. Prof. İbrahim İNANÇ**	THE CHARACTERIZATION OF PEROVSKITE SOLAR CELLS WITH ARDUINO BASED DATA LOGGER AND SOLAR TRACKER DEVICE

Saat: 15.00-18.00 / PAZAR

Salon: 1, Oturum-3	Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Emre DÜNDER
Arş. Gör. Bora BÖLÜKBAŞ **Veteriner Hekim Ayşe Gizem BÖLÜKBAŞ** **Doç. Dr. Mustafa SALMAN** **Prof. Dr. İsmail KAYA**	YEM BEZELYESİ KURU OTUNA (PİSUM ARVANSE L.) FARKLI DÜZEYLERDE İLAVE EDİLEN MALİK ASİT ve FUMARİK ASİTİN IN VITRO GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİK ÜZERİNE ETKİSİ
Candan ERSANLI KAYA **Özlem AYDIN BERKTAŞ**	GEBELİKTE KULLANILAN KOZMETİK ve KİMYASAL ÜRÜNLER
Ozlem AYDIN BERKTAS **Fadime ATALAY DUMLU** **Fehmi ODABASOGLU** **Zerrin KUTLU** **Elif CADIRCI** **Mesut HALICI** **Fazli OZTURK** **Ahmet CAKIR**	THE GASTROPROTECTIVE EFFECT OF WATER EXTRACT OF CINNAMON IN EXPERIMENTAL RAT MODEL: THIS EFFECT IS RELATED TO ITS IN VIVO AND IN VITRO ANTIOXIDANT PARAMETERS
Araş. Gör. Leyla ADIGÜZEL **Öğr. Gör. Canan SARI** **Prof. Dr. Birsel Canan DEMİRBAĞ**	SON SINIF HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜRLER ARASI İLETİŞİM KAYGISI DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Emre DÜNDER	DİYABET PREVALANSI VE EKONOMİK VERİLERİN

Dr. Öğr. Üyesi Gülpembe OĞUZHAN **Uzm. Mustafa KURNAZ** **Dr. Güvenç KOÇKAYA**	ÜLKELERE GÖRE ANALİZİ
Uzm. Mustafa KURNAZ **Dr. Öğr. Üyesi Gülpembe OĞUZHAN**	HEMŞİRELERİN MOBBİNG ALGILARININ META ANALİZ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ

Saat: 15.00-18.00 / PAZAR

Salon: 2, Oturum-3	Oturum Başkanı: Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI
Zahide İYİ **Doç. Dr. İlknur KAHRİMAN**	ATEŞLİ ÇOCUĞA HASTANE ÖNCESİ YAKLAŞIM
Zahide İYİ **Doç. Dr. İlknur KAHRİMAN**	ÇOCUKTA YABANCI CİSİM ASPİRASYONU ve KURTARICI UYGULAMALAR
Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI **Arş. Gör. Mehmet KORKMAZ**	GÖÇMENLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNİ KULLANIMINI DEĞERLENDIRME ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZİ
Duygu GÜNEŞ **Arş. Gör. Alaattin ALTIN** **Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI**	KARDİO VASKÜLER CERRAHİ YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE YATAN HASTALARA BAKIM VEREN BİREYLERİN YAŞAM KALİTESİ VE BAKIM YÜKÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ
Öğr. Gör. Dr. Figen ÇAVUŞOĞLU **Arş. Gör. Alaattin ALTIN** **Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI**	MADDE BAĞIMLILIĞI İLE İLGİLİ FARKINDALIK ÖLÇEĞİ VE MADDE BAĞIMLILIĞINDAN KORUNMADAKİ ÖZ-YETERLİK ÖLÇEĞİNİN YETİŞKİN FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZİ
Öğr. Gör. Demet ÇAKIR **Öğr. Gör. Arslan SAY**	DOĞUM AĞRISI KONTROLÜNDE KULLANILAN NONFARMAKOLOJİK YÖNTEMLER
Öğr. Gör. Arslan SAY **Öğr. Gör. Demet ÇAKIR**	GARCINA CAMBOGİA VE HİDROKSİSİTRİK ASİTIN YAN ETKİLERİ VE TOKSİSİTESİ
Öğr. Gör. Arslan SAY **Öğr. Gör. Demet ÇAKIR**	CİNNAMOMUM'UN TIBBİ ÖZELLİKLERİ VE İLAÇ ETKİLEŞİMLERİ
Öğr. Gör. Demet ÇAKIR **Öğr. Gör. Arslan SAY**	NON-İNVAZİV TANI TESTLERİ VE EBENİN ROLÜ
Doç. Dr. Sevim ALIŞIR **Arş. Gör. Dr. Nilgün ÖZDEMİR** **Yunus Emre CANAVAR**	PLA ESASLI BİYOKOMPOZİT YARA ÖRTÜSÜ ÜRETİMİ VE ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Saat: 15.00-18.00 / PAZAR

Salon: 3, Oturum-3	Oturum Başkanı: Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN
Araş. Gör. Merve YİĞİTER **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ**	INVESTIGATION OF THE USAGE OF QUINCE SEED GEL IN HYDROGEL PRODUCTION
Araş. Gör. Merve YİĞİTER **Prof. Dr. Müberra ANDAÇ**	COMPARISON OF CHITOSAN BASED HYDROGELS OBTAINED WITH DIFFERENT PREPARATION METHODS
Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN **Doğanay YILDIZ** **Abdurrahman YILDIZ**	ÇEKİRDEK MALZEMELİ POLİMER MATRİSLİ CAM ELYAF TAKVİYELİ SANDVİÇ KOMPOZİTLERDE HEGZAGONAL BOR NİTRÜR NANO MALZEMELERİN DARBE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN **Uğur ÇELİK**	TERMOSET MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERİN ÖZEL METOTLAR KULLANILARAK BİRLEŞTİRİLMESİ
Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN **Uğur ÇELİK**	TERMOPLASTİK MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERİN ÖZEL METOTLAR KULLANILARAK BİRLEŞTİRİLMESİ
Doç. Dr. Halil AKINCI **Öğr. Gör. Dr. Cem KILIÇOĞLU** **Doç. Dr. Sedat DOĞAN**	SAMSUN MERKEZ İLÇELERİNİN (ATAKUM, İLKADIM, CANİK) HEYELAN DUYARLILIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ
Sinan TEKİN **Meltem TEMİZKAN** **Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan ÇAKIR**	PARÇACIK SÜRÜSÜ OPTİMİZASYONU İLE ORANSAL İNTEGRAL TÜREVSEL DENETLEYİCİ PARAMETRELERİNİN HATA ALANI TABANLI UYGUNLUK FONSİYONLARI KULLANILARAK AYARLANMASI
Doç. Dr. Özgür DEMİRCAN **Doğanay YILDIZ** **Abdurrahman YILDIZ**	ÇEKİRDEK MALZEMELİ POLİMER MATRİSLİ CAM ELYAF TAKVİYELİ KOMPOZİTLERDE HEGZAGONAL BOR NİTRÜR NANO MALZEMELERİN ARAYÜZ ÖZELLİKLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Poster Sunumlar

Emre PETEK **Prof. Dr. Mustafa ÇİĞDEM**	BİR İMALAT PROSESİNDE ALTI SİGMA PROJE METODOLOJİSİNİN UYGULANMASI
Dr. Öğr. Üyesi Berna KAVAKCIOĞLU YARDIMCI **Zehra MOLLAOĞLU** **Ayşenur GÜLER**	SACCHAROMYCES CEREVİSİAE MAYASINDA MİTOKONDRİYAL APOPTOTİK HÜCRE ÖLÜM YOLAĞI
Öğr. Gör. Halil İ. ERTUĞ **Dr. Öğr. Üyesi Yaşar BARUT** **Ertuğrul ŞAHİN**	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN DUYGUSAL İSTİSMAR VE ÖZ GÜVEN İLİŞKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Müge ARIKAN	YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE İZLENEN KARBON MONOKSİT ZEHİRLENMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Mehmet Ali ŞEVİK	KENEVİR BİTKİLERİNDE GÖRÜLEBİLEN VİRAL ETMEN KAYNAKLI SORUNLAR
Meral BELDÜZ KOLCU **Fulya AY ŞAL** **Murat KAÇAĞAN** **Sabriye ÇANAKÇI**	TRABZON İLİNE AİT BİR YAYLADA BULUNAN GÖLÜN ETRAFINDAKİ MİKROBİYAL FLORANIN PROTEAZ, LİPAZ VE KSİLANAZ ÜRETİMİ YÖNÜNDEN TARANMASI
Ahmet DÜRÜST **Prof. Dr. Ali Kemal AYAN**	KARADENİZ BÖLGESİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI TÜTÜN ÇEŞİTLERİNDE FARKLI AZOT VE SULAMA SEVİYELERİNİN VERİM VE RANDIMAN ÜZERİNE ETKİSİ
Arş. Gör. Bora BÖLÜKBAŞ **Veteriner Hekim Ayşe Gizem BÖLÜKBAŞ**	SUSAM İŞLEME ENDÜSTRİSİ YAN ÜRÜNLERİNDEN SUSAM ELEKALTI VE SUSAM KEPEĞİNİN BESİN MADDE İÇERİKLERİNİN BELİRLENMESİ

ÖZET KİTABI – İÇİNDEKİLER

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA RABİTƏ SEKTORUNUN DÖVLƏT TƏRƏFİNDƏN TƏNZİMLƏNMƏSİ MƏSƏLƏLƏRİ	**1**
HƏŞİMOVA ALBİNA ÇİNGİZ QIZI	
GELİR DAĞILIMI, İŞSİZLİK VE SUÇ İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	**2**
HALUK YERGİN MUSTAFA TORUSDAĞ	
İHRACAT, BEŞERİ SERMAYE VE AR-GE İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	**3**
HALUK YERGİN MUSTAFA TORUSDAĞ ŞENAY ÖZAR	
COPRAS VE BULANIK C-ORTALAMALAR YÖNTEMİ İLE EKONOMİK ÖZGÜRLÜK ENDEKS HESAPLAMASI	**4**
NECATİ ALP ERİLLİ ENGİN KARAKIŞ	
TÜRKİYE GİRİŞİMCİ VE YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTELER ENDEKSİNİN GUSTAFSON-KESSEL YÖNTEMİ İLE HESAPLANMASI	**5**
NECATİ ALP ERİLLİ	
İŞ TATMİNİNE VE ERGONOMİK UNSURLARA YÖNELİK ALGILARIN BİR ÜRETİM İŞLETMESİNDE İNCELENMESİ	**6**
AYSEL ÇETİNDERE FİLİZ CENGİZ DURAN YASEMİN TÜRENGÜL	
THE DETERMINANTS OF COMMERCIAL BANKS AND DEVELOPMENT AND INVESTMENT BANKS CAPITAL STRUCTURE	**8**
HÜSEYİN DAĞLI SEMİRA HASSEN ALI	
THE IMPACT OF BOARD COMPOSITION ON CAPITAL STRUCTURE: EVIDENCE FROM BORSA ISTANBUL (BIST)	**9**
SEMİRA HASSEN ALI ZEKİYE AKTAŞ	
SAMPLE TARGETS OF THE GEO-ECONOMIC DEVELOPMENT STRATEGY OF AZERBAIJAN	**10**
ELMAN IBISHOV FARHAD MIKAYILOV	
"ENDÜSTRİ 4.0" İN GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE GELİŞMEKTE OLAN PİYASALAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ÖZELLİKLERİNDEN BAZILARI	**12**
FARHAD MİKAYİLOV ELNUR SALAHOV	
THE NEW ECONOMY OF THE 21ST CENTURY	**15**
ARZU HUSEYNOVA	

ÜNİVERSİTE KENTİ OLMAK: KENT SAKİNLERİNİN ÜNİVERSİTE VE ÖĞRENCİ ALGISINA DAİR BİR ARAŞTIRMA DEVRİM VURAL YILMAZ	**17**
YÜKSEKÖĞRETİMDE DİJİTALLEŞME: ERİŞİM VE İÇERME İÇİN BİR FIRSAT OLABİLİR Mİ? DEVRİM VURAL YILMAZ	**18**
TMS 38 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR STANDARDI'NA GÖRE PATENTLERİN DEĞERLEMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ DERYA ONOCAK	**19**
DIŞA AÇIKLIĞIN TÜRKİYE'NİN İHRACAT ÜRÜN ÇEŞİTLİLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ: VARYANS AYRIŞTIRMA ANALİZİ GÜRKAN CUNDA	**20**
İHRACAT, İTHALAT VE HAM PETROL FİYATLARI İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (2007M1-2019M9) METİN SAĞLAM SÜMEYYE UZUN	**21**
TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI REKABETÇİ YERLİ ÜRÜN TEŞEBBÜSÜ: ASELSAN 1919 CEP TELEFONU MUSTAFA MALKOÇ YAŞAR	**22**
YENİ KIRILGAN BEŞLİ VE TÜRKİYE'NİN EKONOMİK KIRILGANLIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME MUSTAFA MALKOÇ YAŞAR	**23**
İŞ HAYATINDA DUYGUSAL ZEKÂ VE KARİYER UYUM YETENEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ MEHMET OZAN CİNEL ELA OĞAN	**24**
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRESUN ŞEHRİ VE HALKINA YÖNELİK SOSYO KÜLTÜREL ALGILARI CEMİLE BAHTİYAR KARADENİZ MEHMET OZAN CİNEL	**25**
TÜRKİYE'DE MİLLİ GELİRİN ADALETSİZ DAĞILIMI EMEK ASLI CİNEL	**26**
TÜRKİYE'DE EĞİTİM HARCAMALARI VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ MEHMET AYDIN	**27**
G7 ÜLKELERINDE EKONOMIK BÜYÜME ILE FINANSAL GELIŞME İLIŞKISI MEHMET AYDIN	**28**
ÇAYIR VE MERALARDA YETİŞEN BAZI BAKLAGİL YEM BİTKİLERİNİN BESLEME DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ AYŞE ÇALIK	**29**
SAMSUN EKOLOJIK KOŞULLARINDA YETIŞTIRILEN YERLI PATATES ÇEŞITLERININ VERIM VE BAZI KALITE ÖZELLIKLERI MELEK ÖZDEMİR ŞAHANE FUNDA ARSLANOĞLU SONER SERT	**30**
TEHDİT ALTINDAKİ BİTKİ; SALEP SONER SERT ŞAHANE FUNDA ARSLANOĞLU MELEK ÖZDEMİR	**31**

KIZILAĞAÇ YAPRAK BÖCEĞİ AGELASTİCA ALNİ (COLEOPTERA: CHRYSOMELİDAE) DE TÜRKİYE İÇİN İLK MERMİTİD (MERMİTHİDA: MERMİTHİDAE) ENFEKSİYONU KAYDI ÇAĞRI BEKİRCAN ONUR TOSUN HİLAL YILDIRIM	**32**
KARADENİZ BÖLGESİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI TÜTÜN ÇEŞİTLERİNDE FARKLI AZOT VE SULAMA SEVİYELERİNİN VERİM VE RANDIMAN ÜZERİNE ETKİSİ AHMET DÜRÜST ALİ KEMAL AYAN	**34**
ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ VE PAZARLAMA SORUNLARI (TOKAT İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ) RÜVEYDA YÜZBAŞIOĞLU	**35**
TÜKETİCİLERİN ŞARAP TÜKETİMİ (DENİZLİ İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ) RÜVEYDA YÜZBAŞIOĞLU HALİL KIZILASLAN	**36**
ÇEVRE SAĞLIĞININ İYİLEŞTİRİLMESİNDE KENEVİRİN (CANNABİS SATİVA L.) KULLANIMI RIZA PASLI SELİM AYTAÇ DERYA AKSOY	**37**
AĞIR METAL KIRLILIĞI VE KENEVIR BITKISININ (CANNABIS SATIVA L.) FITOREMEDIASYON YÖNTEMINDE KULLANILABILIRLIĞI RIZA PASLI SELİM AYTAÇ DERYA AKSOY	**38**
ENDÜSTRİYEL KENEVİR GERÇEĞİ DERYA AKSOY SELİM AYTAÇ RIZA PASLI	**39**
KENEVIRIN (CANNABIS SATIVA L.) SAĞLIK ALANINDA KULLANIMI DERYA AKSOY SELİM AYTAÇ RIZA PASLI	**40**
TÜRKİYE KENEVİR GENOTİPLERİNİN THC VE CBD İÇERİKLERİ SELİM AYTAÇ ŞAHİN GİZLENCİ FUNDA ARSLANOĞLU ALİ KEMAL AYAN AYŞEGÜL EFENDİOĞLU ÇELİK DERYA AKSOY RIZA PASLI	**41**
ŞEKER VE ŞEKERLİ ÜRÜNLERDE KULLANILAN ŞEKERE İLİŞKİN TÜKETİCİ FARKINDALIĞI "TOKAT İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ" ESRA KAPLAN H. SİBEL GÜLSE BAL	**42**

TÜRKİYE'NİN ALTERNATİF YÖRELERİNDE ÖRTÜ ALTI DOMATES YETİŞTİRİCİLİĞİ: AMASYA İLİ BÜYÜK KIZILCA KÖYÜ ÖRNEĞİ H. SİBEL GÜLSE BAL	**43**
KIZILIRMAK DELTASINDA ORGANİK ÇELTİK TARIM OLANAKLARI HASAN AKAY İSMAİL SEZER ELİF ÖZTÜRK	**44**
ORGANİK TARIM SİSTEMİNİNDE SAMSUN İLİNİN ÖNEMİ HASAN AKAY İSMAİL SEZER ELİF ÖZTÜRK	**45**
ÖNEMLI BIR BAKLAGIL: GÜVERCIN BEZELYESI (CAJANUS CAJAN (L.) MILLSP.) TUBA ÖZTÜRKOĞLU ERKUT PEKŞEN	**46**
MOLECULAR GENETIC FINGERPRINTS OF SOME STREPTOMYCES ISOLATED BY SAMARRA DRUGS COMPANY MOHAMMED A.W. ALSAMARAI AKEEL H. A. ALASSIE	**47**
SOLUCAN GÜBRE TEKNOLOJİSİ : KALİTE & BİTKİ BESLEME ETKİSİ AHMET OKUMUŞ SAADETTİN ÇIKRIKCI	**48**
SOIL AND PLANT PROMOTORS : BIOPEST AND BIOFERTILIZERS AHMET OKUMUŞ TURGAY ALÇINKAYA	**50**
MALAŞİT YEŞİLİNİN BAKTERİ İLE BİYOLOJİK DEKOLORİZASYONUNUN OPTİMİZASYONU FULYA AY ŞAL	**52**
OTOİMMUN HASTALIKLARDA UZUN PROTEİN-KODLAMAYAN RNA'LARIN TANI VE TEDAVİDEKİ ÖNEMİ CEM AÇAR RASİMCAN MERAL SACİDE PEHLİVAN	**53**
BAL ÖZLERİ KULLANILARAK SENTEZLENEN GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERİNİN DPPH RADİKALİ GİDERME AKTİVİTELERİ VE İN VİTRO ANTİMİKROBİYAL ETKİLERİNİN BELİRLENMESİ YEŞİM DAĞLIOĞLU DİLEK KABAKCI	**55**
POLEN EKSTRESİ VE POLEN KULLANILARAK BİYOSENTEZLENEN GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERİNİN ANTİOKSİDAN VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI YEŞİM DAĞLIOĞLU DİLEK KABAKCI	**57**
HİCRÎ. 1003 / MİLADÎ 1595 TARİHLİ TAHRİR KAYITLARINA GÖRE AHISKA SANCAĞI'NDA AĞNÂM VERGİSİ IASHA BEKADZE ÖMER FARUK AK	**59**
HİCRÎ. 1003 / MİLADÎ 1595 TARİHLİ TAHRİR KAYITLARINA GÖRE AHISKA SANCAĞI'NDA TERK EDİLMİŞ YERLEŞMELER	**60**

IASHA BEKADZE ÖMER FARUK AK	
POSTMODERNISM IN AZERBAIJAN: LIFE AND ARTISTIC REALITIES	**62**
RAMAZANLİ HASANAGHA KHANHASANOGLU	
MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN İSTANBUL'DAN ANADOLU'YA GEÇİŞİ "SAMSUN'DA EN HASSAS ALTI GÜN" (19-24 MAYIS 1919)	**63**
SEZAİ KÜRŞAT ÖKTE	
KİLİT DENETİM KONULARI VE BIST TURİZM ENDEKSİNE KAYITLI ŞİRKETLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	**64**
ERDAL YILMAZ	
ŞİRKETLERİN KENDİ HİSSE SENETLERİNİ GERİ SATIN ALIMININ MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE VERGİLENDİRİLMESİ	**65**
ERDAL YILMAZ	
27 MAYIS 1960 DARBESİ SONRASI 147'LERİN TASFİYESİ VE TÜRK BASINIDAKİ YANSIMALARI	**66**
TURGAY MURAT	
CHARLES SANDERS PEIRCE VE RETRODÜKSİYON	**67**
ALPER BİLGEHAN YARDIMCI	
ÇALIŞAN KADIN EŞ OLARAK DAHA MI DEĞERLİ?	**68**
HATİCE SOYDAN CEYLAN ERGİN FATMA GÜL CIRHINLIOĞLU	
WHO SHOULD TEACH US HOW TO TEACH? ESSENTIAL QUALITIES OF EFFECTIVE LANGUAGE TEACHER EDUCATOR PERCEIVED BY TEACHER CANDIDATES IN TURKEY	**69**
ŞAKİRE ERBAY ÇETİNKAYA AYKAN KAHRAMAN	
AN ENGLISH AS AN INTERNATIONAL LANGUAGE (EIL)-ORIENTED GENERAL ENGLISH COURSE: AN EMPIRICALLY-RESEARCHED INNOVATION AT TERTIARY LEVEL	**70**
ŞAKİRE ERBAY ÇETİNKAYA	
IMPROVING ENGLISH WRITING SKILLS AS PRODUCT AND PROCESS BASED LEARNING: AN ACTION RESEARCH OF CANADIAN HIGH SCHOOLS	**71**
MAHJABEEN SALEEM	
THE IMPLEMENTATION OF CLOUD COMPUTING IN PRIVATE SCHOOLS OF PAKISTAN	**72**
IMTİAZ AHMAD	
ERBAP YARATICILIĞINDA İRFANİ DUYGULARIN CİSİMLEŞTİRİLMESİ	**73**
ŞAHALİYEVA MATANAT KURBAN	
TWO DIFFERENT LIVES STANDING ON THE SAME LINE: FAHIM BEY AND DON QUIXOTE	**74**
AYKAN KAHRAMAN	
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN HALK ŞİİRİ TÜR VE ŞEKİL KONUSUNDAKİ YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ	**75**
HAMİYE DURAN CENNET UZUNOĞLU	
FUZÛLÎ DİVANI'NDAN HAREKETLE KLASİK TÜRK ŞİİRİNDE SU KÜLTÜ*	**76**
HANDAN BELLİ	

VECHÎ'NİN GELİBOLU ŞEHRENGİZİ VE ŞEHRENGİZLERDE GELİBOLU DERYA KARACA	**77**
THE PORTRAYAL OF ECOLOGY (NATURE, PLANTS AND HERBS) IN THE MIDDLE AGES AND IN THE ROMANCES OF MEDIEVAL ENGLAND HÜLYA TAFLI DÜZGÜN	**78**
ROME REVISITED AND THE ANALOGUES OF 'THE CHASTE WOMAN MOTIF' IN THE ROMANCES OF MEDIEVAL ENGLAND HÜLYA TAFLI DÜZGÜN	**79**
TÜRKIYE'DEKI YÜKSEK DIN EĞITIMI KURUMLARI VE ADLANDIRMA SORUNU ALİ RIZA GÜL	**80**
DOĞU KARADENİZ'DE MÜZE TURİZMİ İBRAHİM SEZER	**82**
GELENEKSELDEN DİJİTALE TURİZM SEKTÖRÜ AYŞE ATAR	**83**
TURİZM İŞLETMELERİNDE OUTSOURCİNG (DIŞ KAYNAK KULLANIMI) VE OFFSHORİNG KAVRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ AYŞE ATAR	**84**
MONTAİGNE'NİN DENEMELERİNDE ÇOCUKLARLA FELSEFE VEFA TAŞDELEN	**85**
KUTADGU BİLİG'DE DÜŞÜNCE VE DEĞER VEFA TAŞDELEN	**87**
NİZAMOĞLU KONAĞI TAVAN ETEĞİ RESİMLERİNDE RUS ÇARI II. ALEKSANDR VE KIRIM SAVAŞI TASVİRLERİ İLKGÜL KAY ZENBİLCİ	**89**
TERAPÖTİK DOKUNUŞ TEORİSİNİN UYGULANMASI VE BİLİM FELSEFESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ ALPER BİLGEHAN YARDIMCI TUĞBA YARDIMCI GÜREL	**90**
DİJİTAL ÖYKÜ PANOSU GELİŞTİRME NECLA DÖNMEZ USTA	**91**
NAHÇIVANDA YÜKSEK EĞİTİMİN GELİŞİMİNDE NAHÇIVAN DEVLET ÜNİVERSİTESİNİN ROLÜ TALEH KHALİLOV	**92**
THE ROLE OF NAKHCHIVAN STATE UNIVERSITY IN THE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION IN NAKHCHIVAN TALEH KHALİLOV	**93**
HİZMET ÖNCESİ ÖĞRETMENLİK Mİ? ÖĞRETMENCİLİK Mİ? NALAN KIZILTAN	**94**
HEMŞİRELİK ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE LEZBİYEN, GEY, BİSEKSÜEL, TRANSSEKSÜEL VE İNTERSEKS BİREYLERLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMA KONULARININ İNCELENMESİ GÜVEN SONER İLKNUR AYDIN AVCİ	**95**
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MOBİL TELEFON YOKSUNLUĞU KORKUSU (NOMOFOBİ) İLE DİJİTAL OYUN BAĞIMLILIĞI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ	**97**

GÜVEN SONER İLKNUR AYDIN AVCİ	
MALİYE ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN DİL ÖĞRENME MOTİVASYONLARI VE İŞ BULMA KONUSUNDA YABANCI DİL ALGILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI	**98**
SOYKAN UYSAL	
MATEMATİKDE BİLGİSAYAR TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI	**99**
MELAHET ABDULLAYEVA	
ASİT - BAZ ROKETİ: ARGÜMANTASYON TEMELLİ SORGULAYICI STEAM ETKİNLİĞİ	**101**
SELÇUK ARIK	
FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİYOLOJİ KONULARINDAKİ ÖZ-YETERLİK ALGILARI	**103**
SELÇUK ARIK MEHMET YILMAZ	
ÖĞRETMENLERİN FRANSA VE TÜRKİYE EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	**105**
SEMRA KIRANLI GÜNGÖR KUBRA BAYER MEHMET GÜNGÖR SÜLEYMAN UMAR	
OKUL YÖNETİMİNDE ÇATIŞMA VE ÇATIŞMA YÖNETİMİNE DAİR YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ	**107**
SEMRA KIRANLI GÜNGÖR MEHMET GÜNGÖR SÜLEYMAN UMAR KUBRA BAYER	
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OKUL DENEYİMİ VE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELERİ	**108**
HALİL TAŞ	
EĞİTİM KURUMLARINA YÖNETİCİ SEÇİMİ SÜRECİNİN İNCELENMESİ	**110**
HALİL TAŞ ÖZLEM TAŞ	
BİYOLOJİ DERSİ KAZANIMLARI VE KAZANIMLARDAKI STEM (FETEMM) UYGULAMALARININ BELİRLENMESİ	**112**
BAHAR KARABOLAT TAHİR ATICI	
2018-2019 ÖĞRETİM YILINDA UYGULANMAYA BAŞLANAN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK LİSANS EĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ	**113**
TEMEL TOPAL MURAT GÖKALP	
BEDEN EĞITIMI VE SPOR FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AVRUPA BİRLİĞİNE KATILIM VE BOLOGNA EĞİTİM SÜRECİNE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ (SAMSUN İL ÖRNEĞİ)	**114**
MURAT GÖKALP TEMEL TOPAL	

MATEMATİK ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE SÜREKLİ İYİLEŞTİRME DÖNGÜSÜ BAĞLAMINDA DERS ARAŞTIRMASI ÇALIŞMALARININ POTANSİYELİ	**115**
CAHİT AYTEKİN	
MATEMATİK ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE YENİLİKÇİ BİR UYGULAMA: SENARYO YAZMA ETKİNLİKLERİ	**117**
CAHİT AYTEKİN	
THE INTEGRABILITY CONDITATIONS OF CONTACT PSEUDO-SLANT SUBMANIFOLDS IN A (K,MÜ)- CONTACT METRIC MANIFOLD	**119**
SÜLEYMAN DİRİK	
GEODESIC STIUATIONS OF CONTACT PSEUDO-SLANT SUBMANIFOLDS IN A (K,MÜ) -CONTACT METRIC MANIFOLD	**120**
SÜLEYMAN DİRİK	
FEN BİLİMLERİ DERSİ ASTRONOMİ KONULARININ SINIF DIŞI EĞİME UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ	**121**
ASLI YERLİKAYA E. OMCA ÇOBANOĞLU	
ARAŞTIRMA-SORGULAMA TEMELLİ ÖĞRENİMDE ÖĞRENME AMAÇLI YAZMALARDAKİ GÖRSEL METİNLER	**122**
ASLI YERLİKAYA MAHİR YERLİKAYA	
VÜCUDUMUZDAKİ SİSTEMLER ÜNİTESİNİN ARAŞTIRMA SORGULAMA TEMELLİ ÖĞRENİMİNDEKİ UYGULAMALARA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	**123**
ASLI YERLİKAYA MAHİR YERLİKAYA	
ATATÜRK'ÜN EĞİTİMLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ BAĞLAMINDA BİR EĞİTİM PROGRAMI NASIL OLMALIDIR?	**124**
VOLKAN DURAN GÜLAY EKİCİ YAŞAR BARUT	
LUKAS KRİTİĞİ BAĞLAMINDA EĞİTİM PROGRAMLARI	**125**
VOLKAN DURAN YAŞAR BARUT	
OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN ÖZERKLİĞE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	**127**
MELDA KILIÇ ASLI TEMİZ	
4-6 YAŞ GRUBU KURAN KURSU ÖĞRETMENLERİNİN 21. YY. YETERLİLİKLERİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	**128**
SARE EVCİMİK	
ÇEVRE EĞİTİMİNDE DERS ÇALIŞMA YAKLAŞIMININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ	**130**
İLHAN TURAN	
KÜRESEL ÇEVRE SORUNLARINA SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAKIŞI	**131**
İLHAN TURAN	
ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE PİYANO EĞİTİMİ: GELİŞİM ALANLARINA ETKİSİ VE GÜNCEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	**132**

CEREN DOĞAN BELİR TECİMER	
SIGNATURE APPLICATIONS OF FRICKE GROUP	**133**
AZİZ BÜYÜKKARAGÖZ ERDAL ÜNLÜYOL	
ÇALGI EĞİTİMİNDE ETKİN BİREYSEL ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ	**135**
H. ZEYNEP ÇİLİNGİR	
MÜZİK PERFORMANSI EĞİTİMİNDE MOTİVASYON	**136**
H. ZEYNEP ÇİLİNGİR	
MÜZİK EĞİTİMİNDE E-ÖĞRENME MODELLERİ	**137**
H. ZEYNEP ÇİLİNGİR	
TÜRK RESMİNİN TARİHSEL SERÜVENİNDE BİR RESSAM: AHMET İHSAN ASLANTÜRK	**138**
ÜMİT PARSIL	
ADNAN TURANİ'NİN "RESİMDE GEOMETRİ: İŞLEMLERİ, SORUNLARI" KİTABI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	**140**
CANAN ATALAY AKTUĞ	
SINIFDIŞI EĞİTİM ETKİNLİKLERİ TOPLULUĞU AKADEMİK KAMPINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	**141**
E. OMCA ÇOBANOĞLU MAHİR YERLİKAYA ASLI YERLİKAYA İ. HAKAN ÇOBANOĞLU AYŞEGÜL KELEŞLER GÜMÜŞ GAMZE KOCA TAHSİN YAZICI ERCÜMENT GÜMÜŞ	
GELENEKSEL HALILARIN ÇAĞDAŞ SANATA DÖNÜŞÜMÜ: FAIG AHMED	**142**
LEYLA ÖNEN	
YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİ AÇISINDAN ÇOCUK RESİMLERİNDE TEKNOLOJİK İMGELER VE ANLAMBİLİMSEL ÇÖZÜMLEME	**143**
TARIK YAZAR NAGEHAN KÜBRA ÖZKAYA	
SANAT VE TEKNOLOJİ İLİŞKİSİNDE GÖRSEL İLETİŞİM ARACI OLARAK TİPOGRAFİ VE EĞİTİM SÜRECİNDEKİ UYGULAMA YAKLAŞIMLARI	**145**
TARIK YAZAR	
SOSYAL MEDYANIN GÖRSEL SANATLARA BASKISI: TAKİPÇİ İNŞA ETMEK	**147**
CANER YEDİKARDEŞ	
ÖRNEK OLAYLARLA OKUL YÖNETİCİLİĞİMİZİN DURUMU	**149**
MEHMET OKUTAN	
2023 VİZYON BELGESİ'NDE OKUL YÖNETİCİLİĞİ VE TEFTİŞİ	**150**
MEHMET OKUTAN	
SÜRDÜRÜLEBİLİR REKABET ARACI OLARAK STRATEJİK ÇEVİKLİK VE FİRMA PERFORMANSINA ETKİSİ	**151**
SAFA KÜLAHLI	
AKADEMİK AKREDİTASYONUN YÜKSELEN DEĞERİ: TÜRKİYE'DE AKREDİTE EDİLEN PROGRAMLARIN BİR ANALİZİ	**153**

AYSEL ARSLAN ÇETİN BEKTAŞ	
MADDİ DURAN VARLIKLARIN TMS 16 İLE VUK'NA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	**154**
H. ARİF TUNÇEZ BİLAL ERDEM SELÇUK BALI	
BÜYÜK VE ORTA BOY İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (BOBİ FRS) ALANINDAKİ TEZLERİN BİBLİYOGRAFYASI	**156**
H. ARİF TUNÇEZ BİLAL ERDEM SELÇUK BALI	
TEDARİK ZİNCİRİ VE LOJİSTİK YÖNETİM SÜRECİNDE DIŞ KAYNAK KULLANIMI	**157**
SELMA KARABAŞ	
ÇABUK BOZULABİLİR GIDALARDA SOĞUK ZİNCİR LOJİSTİĞİ KONUSUNDA TÜKETİCİLERİN BİLİNÇ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: ALAN ARAŞTIRMASI	**158**
SELMA KARABAŞ	
KLASİK VE KUANTUM BİLİŞİM KURAMININ FELSEFİ ANALİZİ	**159**
ŞEVKİ IŞIKLI	
OTEL İŞLETMELERİNDE İŞGÖREN DEVİR HIZI: DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ ÖRNEĞİ	**160**
MELİKE KURTARAN ÇELİK AHMET KURTARAN FEGAN MUTLU	
TURİZM İŞLETMELERİ AÇISINDAN GASTRONOMİ TURİZMİ: ALAN ARAŞTIRMASI	**161**
MELİKE KURTARAN ÇELİK AHMET KURTARAN FEGAN MUTLU	
YENİLİK YÖNETİMİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA ETKİSİ: BİR ELEKTRİK DAĞITIM ŞİRKETİNDE ARAŞTIRMA	**163**
ERDİNÇ SİPAHİ ÇETİN BEKTAŞ	
SYNTHESIS AND CHARACTERIZATIONS OF HYDROGELS CONTAINING LOCUST BEAN GUM AND POLYVINYL ALCOHOL	**165**
GHASSAN H. MATAR MUBERRA ANDAC	
ANTIBACTERIAL EFFICACY OF SILVER NANOPARTICLES LOADED LBG/PVA HYDROGELS	**166**
GHASSAN H. MATAR MUBERRA ANDAC	
SYNTHESIS OF LITHIUM IRON PHOSPHATE (LİFEPO4) NANOPARTICLES BY A NEW HYDROTHERMAL METHOD AND ITS CHARACTERIZATION AS A CATHODE MATERIAL FOR LITHIUM ION BATTERIES	**167**
MOHAMMED ALSAMET ENGİN BURGAZ	

KARBON MONOKSİT SALINIMI YAPAN MOLEKÜL OLARAK MANGAN KARBONİL KOMPLEKSLERİ ELVAN ÜSTÜN	**168**
GLOBAL REAKTİVİTE TANIMLAYICILARI İLE AKTİVİTE ANALİZİ: [RE(CO)3(BPY)(N-BENZİMİDAZOL)]+ ÖRNEĞİ ELVAN ÜSTÜN	**169**
İYON DEĞİŞİMİ YÖNTEMİ İLE İÇME SUYUNDAN SÜLFAT GİDERİMİ ZÜLAL HOŞAFCIOĞLU MEHMET MUHTAR KOCAKERİM MUHAMMED BORA AKIN	**170**
2-FENİLETİLAMİN TEMELLİ İYONİK SIVILARIN KOLOREKTAL HÜCRE HATTI ÜZERİNDE ANTİ-PROLİFERATİF ÖZELLİKLERİ SEMA BİLGİN SEÇİL ERDEN TAYHAN HÜSEYİN AKBAŞ	**172**
ANASTAZ TİO2 NANOPARTİKÜLLERİN KARACİĞER DOKUSU ÜZERİNE TOKSİK ETKİLERİ (STEREOLOJİK VE İMMÜNOHİSTOKİMYASAL BİR ÇALIŞMA) OSMAN NURİ KELEŞ ÖZLEM ÖZGÜL ABUÇ NAZLI PINAR ARSLAN	**174**
KAHVERENGİ YAĞ DOKUSUNUN TERAPOTİK POTANSİYELİ ÜZERİNE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR FATMA AKSOY ÖZLEM ÖZGÜL ABUÇ NAZLI PINAR ARSLAN	**176**
INVESTIGATION OF FLEXURAL PROPERTIES OF PA66/GLASS FIBER/MODIFIED-MWCNTS COMPOSITES NASER REZAEİ ANSAROUDI İBRAHİM İNANÇ ÖZGÜR DEMİRCAN	**178**
PA 66/CAM ELYAF/COOH-MWCNT'Lİ KOMPOZİTLERİN ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI NASER REZAEİ ANSAROUDI İBRAHİM İNANÇ ÖZGÜR DEMİRCAN	**179**
PHYTOCHEMICAL PROFILES AND BIOCHEMICAL ACTIVITIES OF ENDEMIC CAMPANULA BASKILENSIS BEHÇET SP. NOV. (CAMPANULACEAE) TEVFİK ÖZEN SARMAD HUSSEİN MARAH İBRAHİM DEMIRTAŞ LÜTFİ BEHÇET	**180**
PA 66/CAM ELYAF KOMPOZİTLERİN ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI ÖZGÜR DEMİRCAN FATMA BURCU UZUNOĞLU	**181**
PA 66/CAM ELYAF/MWCNT'Lİ KOMPOZİTLERİN ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI	**182**

ÖZGÜR DEMİRCAN FATMA BURCU UZUNOĞLU	
MAGNEZYUM TAKVİYESİNİN ALÜMİNYUM KÖPÜKLERE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	**183**
BİLGEHAN CEM TURAN MEVLÜT GÜRBÜZ	
KEFİR, KIMIZ VE SÜT UYGULAMASININ FARE AKCİĞERİNDE SÜPEROKSİT DİSMUTAZ-2 (MN-SOD-2) DAĞILIMI ÜZERİNE ETKİSİNİN İMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK İNCELENMESİ	**184**
SEVDA ELİŞ YILDIZ ŞÜKRAN YEDİEL ARAS NİLGÜN ATAM GİZEM FİDAN ARSLAN EBRU KARADAĞ SARI	
2-BENZOİL-5-METOKSİFENOL İÇEREN FTALOSİYANİN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU	**186**
CEREN ÇİÇEK ERCAN AYDEMİR ERBİL AĞAR	
KİNOLİNKARBOKSALDEHİD'İN NİTRO-SUBSTİTUE İMİN BİLEŞİKLERİNİN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU	**187**
ERCAN AYDEMİR CEREN ÇİÇEK ERBİL AĞAR	
ATIK AKTİF KARBON KATKILI CAM ELYAF KUMAŞ TAKVİYELİ KOMPOZİT PANEL ÜRETİMİ VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	**188**
ADNAN KALAYCI İBRAHİM İNANÇ	
SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF PHTHALOCYANINES CONTAINING CYCLODODECYLOXY	**189**
NUREEHUN WAESAMAAE ERBİL AĞAR	
KİMYASAL POTANSİYELİN POZİTİF DEĞERLERİ İÇİN GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI	**191**
EBRU ÇOPUROĞLU BAHTİYAR A. MAMEDOV	
GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN KİMYASAL POTANSİYELİN NEGATİF DEĞERLERİ İÇİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI	**192**
BAHTİYAR A. MAMEDOV EBRU ÇOPUROĞLU	
GÖÇMEN BİREYLERE BAKIM VERENLERİN ÖZYETERLİLİKLERİNİ ARTTIRMADA HEMŞİRENİN ROLÜ	**193**
ŞEYMA SOYANIT İLKNUR AYDIN AVCI	

KAYIP ÇOCUK VAKALARINDA ETKİN MÜDAHALEYE YÖNELİK MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIM MEKANİZMALARI ADINA MISSING EUROPE VE AMBERALERT EUROPE ÖRNEKLERİ M. BURAK GÖNÜLTAŞ	**195**
SUÇLU BİR EYLEM OLARAK ÇOCUK KAÇIRMA DAVRANIŞININ ANLAŞILMASINA YÖNELİK KRİMİNOLOJİK VE ADLİ PSİKOLOJİK BAKIŞ M. BURAK GÖNÜLTAŞ	**196**
18- 45 YAŞ ARASI KADINLARIN HUMAN PAPİLLOMA VİRÜS (HPV) AŞISINA AİT BİLGİ DÜZEYİ VE AŞILANMA SIKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ LEYLA ADIGÜZEL CANAN SARI BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ	**197**
MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ OLAN İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ CANAN SARI BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ HASAN EVCİMEN	**198**
MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ OLAN İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ CANAN SARI BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ HASAN EVCİMEN	**199**
DİJİTAL GÖÇMENLERLE DİJİTAL YERLİLERİN BİR SANAL TOPLULUKTAKİ DAVRANIŞLARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMA BENAN YÜCEBALKAN BARIŞ AKSU	**200**
POTANSIYEL YEŞIL YAKALILARIN İSTIHDAMDA DEĞERLENDIRILEBILIRLIĞI ÜZERINE BIR ARAŞTIRMA BARIŞ AKSU BENAN YÜCEBALKAN	**201**
ÜNİVERSİTE TAKIMLARINDA YER ALAN SPORCULARIN YARALANMA KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ ŞABAN ÜNVER EMRE ŞİMŞEK İZZET İSLAMOĞLU HAYATİ ARSLAN	**202**
ÜNİVERSİTE TAKIMLARINDA YER ALAN SPORCULARIN YARALANMA KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ ŞABAN ÜNVER EMRE ŞİMŞEK İZZET İSLAMOĞLU HAYATİ ARSLAN	**204**
ÇOCUKLARINI YÜZME SPORUNA GÖNDEREN AİLELERİN BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ	**206**

ŞABAN ÜNVER TANER TUNÇ SEYDİ AHMET AĞAOĞLU	
TÜRKÇE METİNLER ÜZERİNDE GÖVDELEME YÖNTEMİYLE DUYGU ANALİZİ ÇALIŞMASI VE DUYGU ÇARKI'NIN ADAPTASYONU ÜZERİNE BİR ÖNERİ	**208**
SAİT CAN YÜCEBAŞ	
SPORCU AKTİVİTELERİNİN MAÇ SONUCU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİN KARAR AĞCI YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ: FİFA 2010 DÜNYA KUPASI ÖRNEĞİ	**210**
SAİT CAN YÜCEBAŞ HÜRMÜZ KOÇ	
MULTINATIONAL FEDERALISM, ACCOMMODATION POLICIES AND STATE MODELS: THE MANAGEMENT OF NATIONAL MINORITIES	**212**
HAKAN KOLÇAK	
ULUSAL GÜVENLİK BAĞLAMINDA "HASMANE HAREKET"	**214**
SEZAİ ÇAĞLAYAN	
TRUMP YÖNETİMİ'NİN ULUSLARARASI ANDLAŞMALARA YAKLAŞIMI	**215**
SEZAİ ÇAĞLAYAN	
LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRLERİNİN HAKLI SEBEPLE GÖREVDEN ALINMASI	**216**
İLKNUR KAYA	
ADİ ŞİRKETİN YÖNETİCİ ORTAKLARININ ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ	**217**
İLKNUR KAYA	
AİLE İÇİ ŞİDDET VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİN AİLE HUKUKUNA ETKİSİ	**218**
SÜLEYMAN KANDEMİR	
BANKALAR İLE İMZALANAN TÜKETICI SÖZLEŞMELERINDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERILERI	**219**
SÜLEYMAN KANDEMİR	
NAKDİ SERMAYE ARTIRIMI İLE KURUMLAR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNE SAĞLANAN VERGİ AVANTAJI	**220**
SAMED AKDAĞ	
İSLAM DÜŞÜNCESİNDE DEMOKRASİ SORUNU: FİTNE-MUHALEFET ÖZDEŞLİĞİ	**221**
ONUR YILDIRIM	
İLKÇAĞLARDAN GÜNÜMÜZE YUNAN MİLLİYETÇİLİĞİNİN GELİŞİMİ	**223**
AYMAN KARA	
ÖĞRETİM ELEMANLARININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ	**224**
AYTEN TURAN KURTARAN AHMET YASİN YEŞİLDAĞ ABDULKADİR KOCA	
HASTANE YÖNETİCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME VE KARAR VERME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	**226**
AYTEN TURAN KURTARAN AHMET YASİN YEŞİLDAĞ	
SEÇİLMİŞ YILLAR İÇİN TURİZM SEKTÖRÜNÜN PERFORMANSININ GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ	**227**

MEHMET ÖKSÜZKAYA ZAİM REHA YAŞAR	
BİRİM DİSKİN SINIRINDA İKİNCİ NON-TANGENTİAL TÜREVLER İÇİN EŞİTSİZLİKLER	**229**
BÜLENT NAFİ ÖRNEK BATUHAN ÇATAL	
ANALİTİKK FONKSİYONLAR İÇİN SCHWARZ LEMMANIN UYGULAMALARI	**230**
BÜLENT NAFİ ÖRNEK BATUHAN ÇATAL	
VLC SİSTEMLERDE M-PAM İÇİN DENEYSEL PERFORMANS ANALİZİ	**231**
OĞUZHAN BAŞER KADİR TÜRK	
POINTWISE CONVERGENCE OF M-SINGULAR NONLINEAR INTEGRAL OPERATORS WITH NON-ISOTROPIC KERNELS	**233**
GÜMRAH UYSAL	
NORMWISE CONVERGENCE OF M-SINGULAR MODIFIED PICARD OPERATORS	**234**
GÜMRAH UYSAL	
DIFFERENTIAL TRANSFORMATION METHOD APPLICATIONS WITH MATHEMATICA	**235**
HALİL MUTUK	
EVALUATION OF HEAT CAPACITY OF REAL GASES USING SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH KIHARA POTENTIAL	**236**
ISKENDER M. ASKEROV	
CALCULATION OF ZERO PRESSURE JOULE-THOMSON COEFFICIENT OF N2 MOLECUL USING SECOND VIRIAL COEFFICIENT	**237**
ISKENDER M. ASKEROV	
CALCULATION OF HEAT CAPACITY TEMPERATURE DEPENDENCE OF GAASSEMICONDUCTOR BY USING DEBYE MODEL	**238**
ISKENDER M. ASKEROV	
KENTSEL PLANLAMA VE TASARIM DA VİZYON BELİRLEME	**239**
DUYGU AKYOL SERAP YILMAZ	
PEYZAJ MİMARLIĞI EĞİTİMİNDE TEMEL TASARIM DERSİ	**240**
SERAP YILMAZ DUYGU AKYOL	
DARICA (KOCAELİ) SAHİL ŞERİDİNİN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ	**241**
KADRİYE ÖZYURT GÜRSES ABDULLAH KELKİT	
TARİHİ AHŞAP CAMİLERİN BAĞLAMLARINDAKİ DEĞİŞİMLERİN KÜLTÜR VARLIĞI DEĞERLERİNE ETKİLERİ: SAMSUN ASARCIK ÖRNEĞİ	**242**
SUNA BÜYÜKKILIÇ KOŞUN	
AN EMPIRICAL STUDY ON DESIGNING PRODUCT BY CONNOTATION ANALYSIS	**243**
EDA ÇORBACIOĞLU	

PEYZAJ MİMARLIĞI PLANLAMA VE TASARIM ALANLARINDA KULLANILAN YENİLİKÇİ ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	**244**
BANU ÇİÇEK KURDOĞLU SEYHAN SEYHAN ELİF BAYRAMOĞLU	
DEPREM YÜKÜ ALTINDAKİ BETONARME SİSTEMLERDE DONATI ORANLARININ OPTİMİZASYONUN İNCELENMESİ	**245**
İHSAN TÜRKEL VAROL KOÇ	
BİTKİLENDİRME TASARIMI AÇISINDAN ÜNİVERSİTE YERLEŞKELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ, ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	**246**
DERYA SARI BANU KARAŞAH	
ÇOCUKLAR İÇİN DIŞ MEKÂN EĞİTİM ORTAMI OLARAK BOTANİK BAHÇELERİ 'NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ ÖRNEĞİ'	**247**
BANU KARAŞAH DERYA SARI	
SAĞLIK HİZMETLERİNDE SOSYAL HİZMET UYGULAMALARININ ÖNEMİ	**248**
FUNDA DARÇIN	
KUŞAK ÇATIŞMASI DEĞİL YENİ BİR SOSYAL OLUŞUM	**249**
FUNDA DARÇIN	
GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ: MYO ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA	**250**
FURKAN ÇELEBİ	
NEPOTİZMİN İŞTEN AYRILMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BURSA İLİNDE BİR ARAŞTIRMA	**251**
FURKAN ÇELEBİ	
SİNİZM VE ÖRGÜTSEL SİNİZM KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR İNCELEME	**252**
TANER EROL	
MOBBİNGİN HUKUKSAL BOYUTU KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	**253**
TANER EROL	
EVLİ BİREYLERİN EVLİLİK DOYUMU İLE BAŞA ÇIKMA TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	**255**
ABDULLAH NURİ DİCLE	
OTİSTİK ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN ERKEN DÖNEM UYUMSUZ ŞEMALARI İLE BAŞA ÇIKMA TUTUMLARI	**257**
ABDULLAH NURİ DİCLE	
TRANSHUMUNİSTİK ÖRGÜTSEL DEĞİŞİMLERDE POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYENİN KALDIRAÇ ETKİSİ*	**259**
SUZAN URGAN GÜLSÜN KURUBACAK	
İŞLETMELERDE GİRİŞİMCİ HAYIRSEVERLİK: AKİF ARSLAN VE İNAL AYDINOĞLU ÖRNEĞİ	**260**
SUZAN URGAN PINAR ERDOĞAN	

PSİKOLOJİK KONTROL VE ÖZERKLİK DESTEĞİ EBEVEYNLİK UYGULAMALARININ ANNEYE AİT DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ	**261**
YELİZ KINTAP TEPE ELİF ARPA RÜMEYSA DİKİCİ SEHER AKBULUT VEZİR AKTAŞ	
ÇİFT UYUMU, DEPRESİF BELİRTİLER, EŞTEN ALGILANAN PSİKOLOJİK KONTROL VE ÖZERKLİK DESTEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER	**263**
YELİZ KINTAP TEPE AYSUN ÇELİK ELİF BULAT VEZİR AKTAŞ	
ÜNİVERSİTELİ GENÇLERDE SİBER ZORBALIK İLE ÖZBİLİNÇ DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL PROBLEM ÇÖZMENİN ARACI ROLÜ	**264**
EREN CAN OSLU YELİZ KINDAP TEPE	
AKADEMİSYENLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	**265**
YELİZ KINTAP TEPE BÜŞRA TOPAL ŞERİFE TUNÇ MÜBERRA UĞUR NESİBE DEMİR ZEYNEP DEMİR	
EBEVEYN TUTUM VE DAVRANIŞLARININ ERGENLİK DÖNEMİNDEKİ GENÇLERİN SOSYAL KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ	**266**
MEHMET AKKURT TANSU AKKURT YAŞAR BARUT	
ERGENLERİN EVLİLİĞE BAKIŞ AÇILARININ ANNE-BABA TUTUMLARI İLE İLİŞKİSİ	**267**
TANSU AKKURT MEHMET AKKURT YAŞAR BARUT	
ALGILANAN STRES ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	**269**
HASAN ÖRÜCÜ	
POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	**270**
HASAN ÖRÜCÜ	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN DUYGUSAL İSTİSMAR VE ÖZ GÜVEN İLİŞKİSİ	**271**
HALİL İ. ERTUĞ YAŞAR BARUT	
ELEKTRONİK CİHAZLARDA KABLOSUZ GÜÇ AKTARIM TASARIMI	**272**

BARIŞ İSPİR ERTAN YANIKOĞLU CENK YAVUZ	
A LITERATURE REVIEW OF IGNITION SYSTEM AND SPARK PLUG STUDIES	**274**
OĞUZ BAŞ MUSTAFA ATAKAN AKAR	
MERSİN İLİ'NDE METEOROLOJİK KURAKLIK ANALİZİ	**276**
TAHSİN BAYKAL ÖZLEM TERZİ	
POTANSİYEL EVAPOTRANSPİRASYON METODUNUN KEŞİF KURAKLIK İNDİSİNE ETKİSİ	**277**
EMİNE DİLEK TAYLAN ÖZLEM TERZİ TAHSİN BAYKAL TUBA AYDIN	
KALİTE PARAMETRELERİNİN FİBER OPTİK KABLOLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	**278**
MUSTAFA EVREN POLAT AYBİKE NUR CİNGÖZ	
ALL IN ONE BİLGİSAYARLA ARAÇ KAYIT VE KONTROL SİSTEMİ VEHICLE REGISTRATION AND CONTROL SYSTEM WITH ALL IN ONE COMPUTER	**279**
İDRİS SANCAKTAR AHMET TURAN	
HEYELAN DUYARLILIK BAŞLIKLI ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALARDA TÜRKİYE'NİN KONUMU	**281**
AZİMOLLAH ALESHZADEH ENVER VURAL YAVUZ	
DAĞLIK, KAYALIK VE ENGEBELİ ARAZİLERDE FOTOGRAMETRİK MODELLEMENİN DOĞRULUK ARAŞTIRMASI VE YUSUFELİ BARAJI ÖRNEĞİ	**283**
HANİFİ AVCI ERDEM EMİN MARAŞ	
AYDINLATMA ARMATÜRÜ TASARIMI ÜZERİNE BİR FARKINDALIK ÇALIŞMASI	**285**
ERKAN AYDINTAN İREM KARADENİZ CANSU NİYET HAYAL AYÇA ÇINAR ZEYNEP BAHAR	
OPTIMIZING BIOCONJUGATION METHOD USING FLUORESCENCE PROPERTY BELONGING TO SUPER FOLDER GREEN FLUORESCENCE PROTEIN	**287**
NAZAN GÖKŞEN CEMİL ALKAN İSA GÖKÇE	
BİTÜMLÜ SICAK KARIŞIMLARDA AGREGA BOYUTU VE TABAKA KALINLIĞI İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	**289**

SEDEF DEMİRBAY UFUK KIRBAŞ	
FPGA TABANLI DAR BANT PLC FSK MODÜLATÖR TASARIMI VE BENZETİMİ	**290**
AHMET YAHYA BOĞA İSMAİL HAKKI ÇAVDAR	
TURPA (RAPHANUS SATIVUS L.) UYGULANAN ÖN İŞLEMLERİN KURUMA SÜRESİ VE ENERJİ TÜKETİM DEĞERLERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ	**291**
HAKAN POLATCI BURCU AKSÜT MUHAMMED TAŞOVA	
KURUTMA YÖNTEMLERİNİN MAYDANOZUN (PETROSELINUM CRISPUM L.) KURUMA KİNETİĞİ VE KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	**292**
HAKAN POLATCI BURCU AKSÜT MUHAMMED TAŞOVA	
JİPSOFİL BİR TÜR OLAN GYPSOPHİLA ERİOCALYX BOİSS. (CARYOPHYLLACEAE)'İN ANATOMİK ADAPTASYONLARI	**293**
AYŞEGÜL ÇAYCI ERKAN YALÇIN ADNAN AKÇİN	
TİTANYUM ESASLI SERAMİK MALZEMLERLE KAPLANMIŞ SEGMANLARIN TRİBOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI	**294**
SEVİM ALIŞIR DİLEKNUR EVRENSEL	
TEK VE ÇOK KATLI ALTİN KAPLAMASI YAPILAN SEGMANLARIN AŞINMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ	**295**
SEVİM ALIŞIR DİLEKNUR EVRENSEL	
FARKLI TUZ KONSANTRASYONUNDA SALAMURA KULLANIMININ HIYAR TURŞUSUNUN ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	**296**
SEMRA TOPUZ MUSTAFA BAYRAM CEMAL KAYA FURKAN ERDEM MERVE ZENGİN	
INVESTIGATION OF COLOR AND ANTIMICROBIAL PROPERTIES OF WOOL FABRICS DYED WITH POLYGONUM COGNATUM NATURAL DYE EXTRACTS	**298**
MUSTAFA CUCE MEHMET KILINC NUR KILINC	
SUNDURA DERESİNİN (HOPA, ARTVİN) TAŞKIN YAYILIM ALANLARININ BELİRLENMESİ	**299**
HALİL AKINCI SEBAHAT TEMUÇİN KILIÇER ESİN ACAR	
FOTOVOLTAİK PANEL ENDÜSTRİSİNDE RİSK ETMENLERİ	**300**

İBRAHİM IRMAK AFŞİN AHMET KAYA ELİF ÇELENK KAYA	
KİMYASALLARDAN KAYNAKLI İŞ KAZALARI: BHOPAL ÖRNEĞİ	**301**
İBRAHİM IRMAK AFŞİN AHMET KAYA ELİF ÇELENK KAYA	
KARIŞIK MATRİKSLI MEMBRAN KULLANARAK BİYOGAZ AYRIMININ ARAŞTIRILMASI	**302**
HÜLYA AYKAÇ ÖZEN BAHTİYAR ÖZTÜRK	
FPGA TABANLI DAR BANT ASK-PLC MODEM TASARIMI	**303**
NAGİHAN MAKUL İSMAİL HAKKI ÇAVDAR ZEYNEP HASIRCI	
FPGA TABANLI ÜÇ BOYUTLU LAZER TARAYICI TASARIMI	**304**
MEHMET İRFAN GEDİK RUKİYE KARAKIŞ EMRE ÜNSAL	
PET/CAM FİBER TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN EĞME ÖZELLİKLERİNE MWCNT'NİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ	**305**
AHMED MOHAMMED BASEM OZGUR DEMIRCAN	
MODİFİYE ÇOK DUVARLI KARBON NANOTÜPLERİN (MWCNTS-COOH) TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERE KATILMASININ ARAŞTIRILMASI	**306**
AHMED MOHAMMED BASEM OZGUR DEMIRCAN	
CAM ELYAF/PET/MWCNT TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN ÇEKME VE CHARPY ÇARPMA ÖZELLİKLERİ	**307**
SARA SUFYAN OZGUR DEMIRCAN	
CAM ELYAF/PET/MODİFİYE MWCNT TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN ÇEKME VE CHARPY ÇARPMA ÖZELLİKLERİ	**308**
SARA SUFYAN OZGUR DEMIRCAN	
ACCURATE CALCULATION OF TEMPERATURE DEPENDENCE OF ELECTRICAL CONDUCTIVITY OF PURE METALS BY USING POKER AND KLABUNDE METHOD	**309**
TURAL MEHMETOGLU	
TEMPERATURE DEPENDENCE OF HEAT CAPACITY OF THE NITRO COMPOUNDS CRYSTALS USİNG EİNSTEİN–DEBYE METHOD	**310**
TURAL MEHMETOGLU MEHRİBAN EMEK	
YARDIMCI ROBOTİK SİSTEMLER	**311**
ŞAFAK BAYIR SÜLEYMAN ÇELİK MEHMET FATİH KARACA	
BESLENME DESTEK SİSTEMİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	**312**

ŞAFAK BAYIR SÜLEYMAN ÇELİK MEHMET FATİH KARACA	
ÇALIŞMA VE ANALİZ LI-FI SİSTEMİNDEKİ VERİ İLETİMİNİN ÇOKLU ETKİSİ	**313**
MOHAMMED RAHEEM M. SHAREEF ALZUHAİRİ MALCOLM CLARKE	
STUDY AND ANALYSIS THE MULTIPATH EFFECT OF THE DATA TRANSMISSION OVER LI-FI SYSTEM	**314**
MOHAMMED RAHEEM M. SHAREEF ALZUHAİRİ MALCOLM CLARKE	
ORTAMDA BULUNAN NESNELERİN GOOGLE BULUT GÖRÜNTÜ İŞLEME SERVİSLERİ İLE TESPİT EDİLMESİ	**315**
FATMA YAZICI SERAP ÖZEN EMRE ÜNSAL	
GÖRÜNTÜ İŞLEME TEKNİKLERİ KULLANILARAK TÜM YÖNLÜ ARAÇ ALTI GÖRÜNTÜLERİNDEN YABANCI CİSİM TESPİTİ	**316**
SERAP ÖZEN FATMA YAZICI EMRE ÜNSAL	
OTOBÜS HATLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ: SAMSUN E1(EKSPRES1) HATTI ÖRNEĞİ	**317**
SERKAN BOY ERHAN BURAK PANCAR	
FUZZY LOGIC BASED LOCALIZATION IN WIRELESS SENSOR NETWORKS	**318**
EİSA AGHCHEHLI SERAP KARAGÖL	
FUZZY LOGIC DIRECT TORQUE CONTROL OF PERMANENT MAGNET SYNCHRONOUS MOTOR WITH SLIDING MODE OBSERVER	**319**
BARIŞ ÇAVUŞ SERAP KARAGÖL	
STANDART YAĞIŞ İNDEKSİ (SPI) VE TREND ANALİZİ (MANN-KENDALL)YÖNTEMLERİ İLE KARS İLİNİN KURAKLIK ANALİZİ	**320**
REZA KAZEMBEİGİ UTKU ZEYBEKOĞLU ASLI ÜLKE KESKİN	
AL2O3 KATKILI LPET/CAM FİBER TERMOPLASTİK KOMPOZİT MALZEMELERİN DARBE VE ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	**321**
ABDURRAHMAN YILDIZ ÖZGÜR DEMİRCAN	
MWCNT TAKVİYELİ ÇİFT EKSENLİ ATKILI ÖRME KUMAŞLARIN DARBE ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	**323**
ABDURRAHMAN YILDIZ ÖZGÜR DEMİRCAN	
BAZI TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN ELEKTROMANYETİK KALKANLAMA ÖZELLİKLERİNİN ÖLÇÜLMESİ	**325**

ÖMER SÖĞÜT ENVER ALPER DOĞAN UĞUR CEM HASAR	
BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİNİN TEDARİK ZİNCİRİNE ETKİSİ: BİBLİOMETRİK BİR ANALİZ	**327**
SEMA KAYAPİNAR KAYA	
ALTINKAYA VE DERBENT BARAJ GÖLLERİNİN BAFRA YÖRESİ İKLİMİNE ETKİLERİ	**328**
UTKU ZEYBEKOĞLU REZA KAZEMBEİGİ ASLI ÜLKE KESKİN	
YSZ KATKILI ATIK DÖKÜM KUMUNDAN SERAMİK MALZEME ÜRETİMİ	**329**
HAYRETTİN YÜKSELECEK SUNA AVCIOĞLU SİNEM ÇEVIK	
CU-ZNO KATKILI PVC KOMPOZİTLERİN ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	**330**
GÖKCE MORAL SUNA AVCIOĞLU SİNEM ÇEVİK	
FPGA TABANLI DAR BANT BPSK- PLC MODEM TASARIMI VE BENZETİMİ	**332**
REYHAN SAĞ İSMAİL HAKKI ÇAVDAR ZEYNEP HASIRCI	
PREPARATION AND CHARACTERIZATION OF COLLOID SILVER NANOPARTICLES AND THEIR ANTIMICROBIAL ACTIVITY	**333**
ABDULMOHSİN AL AIROA İBRAHİM İNANÇ HİLAL AY	
PRODUCTION OF NOVEL TIO2 –AGNP - YSZ THIN FILM FOR ANTIMICROBIAL AND MULTIFUNCTIONAL USAGE BY ELECTROSPRAY DEPOSITION SYSTEM	**334**
ABDULMOHSİN AL AIROA İBRAHİM İNANÇ MEVLÜT GÜRBÜZ	
A REVIEW ON LIQUID DESICCANT BASED DEHUMIDIFICATION SYSTEMS	**335**
PINAR MERT CUCE KADİR OZTURK ERDEM CUCE	
900 MHZ FREKANSLI EM IŞINIMA MARUZ BIRAKILAN BEBEK MODELİNİN SAR BENZETİMİ	**336**
GÖZDE SAĞLAM HAYDAR KAYA	
KRİYOJENİK MADDELERİN KULLANIMINDA KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLARIN ÖNEMİ	**337**

GÜLCAN AYDEMİR AFŞİN AHMET KAYA ELİF ÇELENK KAYA	
SUNİ GÜBRE SANAYİİNDE KULLANILAN KİMYASALLARIN ÇALIŞAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ	**338**
GÜLCAN AYDEMİR ELİF ÇELENK KAYA	
NANOPARTİKÜL KATKISININ TEK TESİRLİ BİNDİRME BAĞLANTISININ DAYANIMINA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ	**339**
HÜCCET KAHRAMANZADE SALİM ÇAM OSMAN ORHAN ADNAN ÖZEL	
YAPIŞTIRICI BAĞLANTILARINDA YAPIŞTIRMA PARAMETRELERİNİN İNCELENMESİ	**341**
SİNAN AYDIN	
THE USE OF ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS TO ASSESS THE EFFECTS OF NANO-FE2O3 ADMIXTURE ON COMPRESSIVE STRENGTH OF CEMENT MORTARS	**343**
TUGBA MUTUK BASAK MESCİ OKTAY MEHMET SERHAT ODABAS	
OKSİDATİF STRES VE ANTİOKSİDAN SAVUNMA	**344**
RUKİYE DEMİR	
İNŞAAT ENDÜSTRİSİ ÖZELİNDE DOĞADAN İLHAM ALAN EKO-ENDÜSTRİYEL PARK TASARIMI: RASTGELE KAPASİTELİ EKO-PARK TASARIMI	**345**
OLCAY GENÇ ATIL KURT ERCAN ERDİŞ	
İNŞAAT SEKTÖRÜNDE MESAİ ARKADAŞLIKLARINDA ARANAN ÖZELLİKLER	**346**
BUSE ÜN OLCAY GENÇ H. COŞKUN E. ERDİŞ	
YENİ GELİŞTİRİLEN ASPİR (CARTHAMUS TİNCTORİUS L.) ÇEŞİTLERİNİN BAZI ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	**347**
BURHAN ARSLAN HÜSEYİN ÇAKIR EMRULLAH CULPAN	
BUĞDAY (TRİTİCUM AESTİVUM L.) TOHUMLARININ ÇİMLENME VE FİDE GELİŞİMİ ÜZERİNE ASPİR (CARTHAMUS TİNCTORİUS L.)'İN ALLELOPATİK ETKİSİ	**348**
BURHAN ARSLAN EMRULLAH CULPAN HÜSEYİN ÇAKIR	
ÜNİVERSİTE BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ROL AKTİVİTE DENGESİ, YAŞAM KALİTESİ VE DEPRESYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	**349**

MAHMUT YARAN ALİ ERMAN KENT	
18 YAŞ VE ÜZERİNDEKİ KADINLARIN KANSER TARAMA YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ	**350**
LEYLA ADIGÜZEL CANAN SARI BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ	
18- 45 YAŞ ARASI KADINLARIN HUMAN PAPİLLOMA VİRÜS (HPV) AŞISINA AİT BİLGİ DÜZEYİ VE AŞILANMA SIKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	**351**
LEYLA ADIGÜZEL CANAN SARI BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ	
SON SINIF HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜRLER ARASI İLETİŞİM KAYGISI DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ	**352**
LEYLA ADIGÜZEL CANAN SARI BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ	
EVALUATION OF LENGTH POLYMORPHISMS IN CIRCADIAN CLOCK AND SEROTONIN TRANSPORTER GENES IN TERMS OF THE RISK ANALYSIS FOR EXCESSIVE DAYTIME SLEEPINESS	**353**
FİLİZ OZEN ZEYNEP YEGİN ZUHAL AYDAN SAGLAM FİGEN YAVLAL HAYDAR KOC	
SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN STRESİN YORDAYICISI OLARAK PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK	**354**
DİLA ŞEYDA TAŞDEMİR ERKAN DEMİRKAN	
ALKOL/MADDE BAĞIMLILIĞI TANISI ALMIŞ BİREYLERİN İZLEMLERİNDE KULLANILMAK ÜZERE "TELEPSİKİYATRİK HASTA TAKİP FORMU" GELİŞTİRİLMESİ KONULU YÜKSEK LİSANS TEZİ	**355**
ZEHRA SU TOPBAŞ BİRGÜL ÖZKAN	
DUMANSIZ TÜTÜN ÜRÜNLERİNDE NİKOTİN VE TÜREVLERİNİN TAYİNİ	**357**
RUKİYE AYDIN	
CENAP ŞAHABETTİN'İN "TERÂNE-İ MEHTÂP" ADLI ŞİİRİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	**358**
ALİ ALGÜL	
TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E TÜRK EDEBİYATINDA UYARLAMA ADAPTATION FROM TANZIMAT TO CUMHURIYET IN TURKISH LITERATURE	**360**
ALİ ALGÜL	
SIVI SODYUMUN GERİYE DÖNÜK ADIM AKIŞINDA ISI TRANSFERİ ARTIŞI VE AKIŞ ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI	**362**
KORAY KARABULUT YELİZ ALNAK	

FARKLI KANATÇIK DÜZENLEMELERİNE SAHİP PLAKALI KANATÇIKLI ISI DEĞİŞTİRİCİLERİ İÇİN ISI TRANSFERİ VE BASINÇ DÜŞÜŞÜNÜN İNCELENMESİ YELİZ ALNAK KORAY KARABULUT	**363**
PELET YAKITLI KAZANDA MANGAL KÖMÜRÜ KATKILI PELETLERİN YANMASININ DENEYSEL İNCELENMESİ BİLAL SUNGUR BAHATTİN TOPALOGLU	**364**
PELET YAKITLI KAZANDA TAŞ KÖMÜRÜYLE HARMANLANAN PELETLERİN YANMASININ DENEYSEL İNCELENMESİ BİLAL SUNGUR BAHATTİN TOPALOGLU	**365**
RIEMANNIAN SUBMERSIONS WITH NEW TYPE CONNECTION HAKAN DEMİR RAMAZAN SARI	**366**
ON SEMI- INVARIANT SUBMANIFOLDS OF GENERALIZED KENMOTSUMANIFOLD WITH A SEMI SYMMETRIC METRIC CONNECTION RAMAZAN SARI	**367**
GENERIC SUBMANIFOLDS OF LORENTZIAN KENMOTSU MANIFOLD RAMAZAN SARI	**368**
KOMÜTATİF OLMAYAN UZAY-ZAMANIN FOTON-İNDÜKLÜ SÜREÇ İLE HE-LHC'DE İNCELENMESİ SALİH CEM İNAN	**369**
LARGE EXTRA DIMENSIONS SEARCH THROUGH THE PROCESS $L^-L^+ \rightarrow \Gamma\Gamma$ AT THE CLIC AND FCC-μμ SALİH CEM İNAN	**371**
HEMŞİRELİK BAKIMINDA İNOVATİF CİHAZLARIN KULLANIMI AMİNE TERZİ YASEMİN YILDIRIM	**373**
KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA PRANAYAMANIN KAN BASINCI VE KALP HIZI ÜZERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ: SİSTEMATİK DERLEME AMİNE TERZİ YASEMİN YILDIRIM	**374**
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK KAYGI DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ HAVVA ÖZTÜRK ÇİĞDEM TORUN KILIÇ AYSUN BAYRAM	**375**
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜNÜN KALİTE ÖLÇÜMÜNDE BİR BOYUT: ÖĞRENCİ MEMNUNİYET DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ HAVVA ÖZTÜRK ÇİĞDEM TORUN KILIÇ AYSUN BAYRAM	**377**
BEL VE BOYUN HASTALARININ ÖZÜRLÜLÜK DURUMLARININ İNCELENMESİ	**379**

ALİ ERMAN KENT MAHMUT YARAN	
KOÇ SPERMASININ MUAYENESİNDE ELEKTRON MİKROSKOPİSİNİN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI	**380**
ALPER KOÇYİĞİT	
DOĞRUSAL OLMAYAN BOYLAMSAL ÖLÇÜMLERDE ŞANSA BAĞLI VARYANS KOVARYANS ETKİLERİNİN BAYESCİ REGRESYON ANALİZİ	**382**
SERHAT ARSLAN	
BAYESIAN ANALYSIS OF CALVING TRAITS WITH DIFFERENT INBREEDING LEVELS IN JERSEY CATTLE	**383**
SERHAT ARSLAN	
DEMİR, POTASYUM, MAGNEZYUM VE SODYUM TUZLARINI İÇEREN MANNİTOL ÇÖZELTİLERİNİN LİYOFİLİZASYON ESNASINDA KRİTİK FORMÜLASYON SICAKLIKLARININ DİFFERENSİYEL TERMAL ANALİZ (DTA) CİHAZI VE FREEZE DRY MİKROSKOP (FDM) İLE BELİRLENMESİ	**384**
GÜLSEREN YILDIZ ÖZ	
MARMARA BÖLGESİNDEKİ KOYUN VE KEÇİLERDE KIŞ MEVSİMİNDE SERUM CU VE ZN DEĞERLERİ	**386**
GÜLSEREN YILDIZ ÖZ NESLİHAN ORMANCI	
ORGANİK YONCA KURU OTU İLE MISIR SİLAJININ FARKLI KOMBİNASYONLARININ IN VITRO GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	**388**
MUSTAFA SALMAN BORA BÖLÜKBAŞ ZEHRA SELÇUK HABİP MURUZ NURCAN ÇETİNKAYA İSMAİL KAYA HALİL YOLCU	
FİĞ KURU OTUNA (VICIA SATIVA L.) FARKLI DÜZEYLERDE İLAVE EDİLEN MALİK ASİT VE FUMARİK ASİTİN IN VITRO GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİK ÜZERİNE ETKİSİ	**389**
BORA BÖLÜKBAŞ AYŞE GİZEM BÖLÜKBAŞ MUSTAFA SALMAN AHMET ARDA ÇINAR	
SAMSUN VETERİNER KONTROL ENSTİTÜSÜ HİZMET ALANINA GİREN İLLERDEKİ SIĞIR, KOYUN VE KEÇİ SERUMLARININ ÇİNKO YÖNÜNDEN RETROSPEKTİF OLARAK İNCELENMESİ (SÖZLÜ SUNU)	**391**
NESLİHAN ORMANCI	
DNA HASARI VE ONARIM MEKANİZMALARI	**393**
NİLÜFER KURUCA TOLGA GÜVENÇ	
KISRAKLARDA REPRODÜKTİF PERFORMANSI ETKİLEYEN BAKTERİYEL İNFEKSİYONLAR	**394**
BURCU ESİN MESUT ÇEVİK	

ENOS VE VEGF VARYANTLARI PANKREAS KANSERİ RİSKİNİ ARTIRABİLİR	**396**
HASAN DAĞMURA SERBÜLENT YİĞİT ÖZGE GÜMÜŞAY AYŞE FEYDA NURSAL EMİN DALDAL NEVİN KARAKUŞ NİLÜFER KURUCA	
ECG THAT MIMICS LEFT MAIN CORONARY ARTERY DISEASE IN A YOUNG PATIENT WITH MYOCARDIAL BRIDGE	**398**
LEVENT ÖZDEMİR HATİCE DUYGU ÇİFTÇİ SİVRİ	
LATERAL EPIKONDILIT TEDAVISINDE KINEZYO BANTLAMA YÖNTEMININ ERKEN DÖNEM SONUÇLARI	**400**
TAHİR ÖZTÜRK	
RADİUS DİSTAL UÇ AO TIP C KIRIKLARINDA VOLAR PLAK İLE ERKEN FİKSASYON SONUÇLARIMIZ	**401**
ORHAN BALTA METE GEDİKBAŞ	
ALZHEIMER HASTALARINDA PALYATİF BAKIM	**402**
TUĞBA YARDIMCI GÜREL	
KALP HASTALIKLARINDA TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TIP KULLANIMI	**403**
TUĞBA YARDIMCI GÜREL	
GRANÜLOZA HÜCRELİ OVER TÜMÖRÜ VE ENDOMETRİUM ENDOMETRİOİD TİP ADENO KANSER BİRLİKTELİĞİ	**404**
MESUT ÖNAL	
L-KARNİTİN'İN, X IŞINLAMAYA BAĞLI GELİŞEN UTERUS HASARINDA ANTİOKSİDAN VE ANTİİNFLAMATUVAR YOLLAR İLE KORUYUCU ETKİLERİ.	**405**
SERKAN KARAÇETİN MERYEM AKPOLAT ZEHRA SAFİ ÖZ	
4-NONİLFENOL MARUZİYETİNİN WİSTAR ALBİNO SIÇANLARDA SPERMATOGENEZ ÜZERİNE YAPISAL VE FONKSİYONEL ETKİLERİ: CURCUMİN'İN KORUYUCU ROLÜ	**406**
ÇİĞDEM ÖZARSLAN MERYEM AKPOLAT ZEHRA SAFİ ÖZ	
FEMUR DİAFİZ KIRIKLARINDA TRAKSİYON MASASI VE RADYOLÜSEN MASA KULLANILMADAN LATERAL DEKÜBİT POZİSYONDA CERRAHİ SONUÇLARIMIZ	**408**
MEHMET BURTAÇ EREN	
DENEYSEL DİYABET OLUŞTURULMUŞ RATLARIN KARACİĞER DOKUSUNUN 15. GÜNDE VEGF YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	**409**
ZEYNEP DENİZ ŞAHİN İNAN	
BİYOLOJİK NÖRONLARIN FARKLI AKIM UYARIMLARINDA DİNAMİĞİNİN İNCELENMESİ	**410**

HİLAL ŞİMŞEK TEMEL KAYIKÇIOĞLU ZÜBEYİR ÖZCAN	
SODYUM GLİKOZ KOTRANSPORTER 2 İNHİBİTÖRLERİ: KARDİYOVASKÜLER KORUYUCU ETKİLERİN MEKANİZMALARININ ARAŞTIRILMASI	**411**
GÜLŞAH BAYÇELEBİ	
İNTRAVASKÜLER MYOPERİSİTOM OLGUSU VE LİTERATÜR DERLEMESİ	**412**
DENİZ BAYÇELEBİ LEVENT YILDIZ	
AKCİĞER DOKUSUNDA OKSİDATİF STRES VE ANTİOKSİDAN SAVUNMA SİSTEMLERİ	**413**
SOUANDAOU ATHOUMANI ALI EMİNE DIRAMAN GÖNÜL SOLMAZ	
TİTANYUM DİOKSİT ARACILI SONOFOTODİNAMİK TEDAVİNİN PROSTAT KANSERİ HÜCRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	**414**
MEHRAN AKSEL ADEM YAVAŞ ÖMER KESMEZ MEHMET DİNÇER BİLGİN	
METİLEN MAVİSİ ARACILI FOTODİNAMİK, SONODİNAMİK VE SONOFOTODİNAMİK TEDAVİLERİN PROSTAT KANSERİ HÜCRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	**416**
MEHRAN AKSEL ÖZLEM BOZKURT GİRİT ALİ ÖZMEN MEHMET DİNÇER BİLGİN	
NANOSPONGES (NSS): USING AS A NANOCARRIER FOR ANTI CANCER DRUG DELIVERY APPLICATIONS	**418**
AYHAN BERGAL	
THE IMPLEMENTATION OF CLOUD COMPUTING IN PRIVATE SCHOOLS OF PAKISTAN	**420**
IMTİAZ AHMAD	
BİR MAKARA SARIM SİSTEMİNİN MODELLENMESİ, BENZETİMİ VE MODEL BAĞIMSIZ GERGİ KONTROLÜ	**421**
OSMAN ÖZENÇ İLHAMİ YİĞİT	
PRODUCTION OF CU-AG-CR COMPOSITES FROM THE LAYERED METALLIC POWDERS	**422**
ONUR GÜLER TEMEL VAROL ÜMİT ALVER SERHATCAN BERK AKÇAY	
WEAR PROPERTIES OF CU-AG-NI COMPOSITES PRODUCED BY ELECTROLESS COATING AND HOT-PRESSING	**423**

ONUR GÜLER TEMEL VAROL ÜMİT ALVER SERHATCAN BERK AKÇAY	
THE EFFECT OF MECHANICAL MILLING TIME AND SILVER COATING ON THE PROPERTIES OF THE SILVER COATED COPPER MATRIX COMPOSITES	**424**
ONUR GÜLER TEMEL VAROL ÜMİT ALVER HÜSEYİN CAN AKSA	
THE EFFECT OF ALUMINA CONTENT AND ELECTROLESS SILVER COATING ON THE PROPERTIES OF THE SILVER COATED COPPER MATRIX COMPOSITES	**425**
ONUR GÜLER TEMEL VAROL ÜMİT ALVER	
THE CHARACTERIZATION OF PEROVSKITE SOLAR CELLS WITH ARDUINO BASED DATA LOGGER AND SOLAR TRACKER DEVICE	**426**
THAİER KAMİL CASSİM FAILI İBRAHİM İNANÇ	
YEM BEZELYESİ KURU OTUNA (PİSUM ARVANSE L.) FARKLI DÜZEYLERDE İLAVE EDİLEN MALİK ASİT VE FUMARİK ASİTİN IN VITRO GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİK ÜZERİNE ETKİSİ	**427**
BORA BÖLÜKBAŞ AYŞE GİZEM BÖLÜKBAŞ MUSTAFA SALMAN İSMAİL KAYA	
GEBELİKTE KULLANILAN KOZMETİK VE KİMYASAL ÜRÜNLER	**429**
CANDAN ERSANLI KAYA ÖZLEM AYDIN BERKTAŞ	
THE GASTROPROTECTIVE EFFECT OF WATER EXTRACT OF CINNAMON IN EXPERIMENTAL RAT MODEL: THIS EFFECT IS RELATED TO ITS IN VIVO AND IN VITRO ANTIOXIDANT PARAMETERS	**430**
OZLEM AYDIN BERKTAS FADİME ATALAY DUMLU FEHMİ ODABASOGLU ZERRİN KUTLU ELİF CADIRCI MESUT HALICI FAZLİ OZTURK AHMET CAKIR	
ÇOCUKTA YABANCI CİSİM ASPİRASYONU VE KURTARICI UYGULAMALAR	**431**
ZAHİDE İYİ İLKNUR KAHRİMAN	
ATEŞLİ ÇOCUĞA HASTANE ÖNCESİ YAKLAŞIM	**432**
ZAHİDE İYİ İLKNUR KAHRİMAN	

GÖÇMENLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNİ KULLANIMINI DEĞERLENDIRME ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZİ İLKNUR AYDIN AVCI MEHMET KORKMAZ	**433**
KARDİO VASKÜLER CERRAHİ YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE YATAN HASTALARA BAKIM VEREN BİREYLERİN YAŞAM KALİTESİ VE BAKIM YÜKÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ DUYGU GÜNEŞ ALAATTİN ALTIN İLKNUR AYDIN AVCI	**434**
MADDE BAĞIMLILIĞI İLE İLGİLİ FARKINDALIK ÖLÇEĞİ VE MADDE BAĞIMLILIĞINDAN KORUNMADAKİ ÖZ-YETERLİK ÖLÇEĞİNİN YETİŞKİN FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZİ FİGEN ÇAVUŞOĞLU ALAATTİN ALTIN İLKNUR AYDIN AVCI	**436**
CİNNAMOMUM 'UN TIBBİ ÖZELLİKLERİ VE İLAÇ ETKİLEŞİMLERİ ARSLAN SAY DEMET ÇAKIR	**438**
GARCINA CAMBOGİA VE HİDROKSİSİTRİK ASİTIN YAN ETKİLERİ VE TOKSİSİTESİ DEMET ÇAKIR	**440**
NON-İNVAZİV TANI TESTLERİ VE EBENİN ROLÜ DEMET ÇAKIR ARSLAN SAY	**442**
DOĞUM AĞRISI KONTROLÜNDE KULLANILAN NONFARMAKOLOJİK YÖNTEMLER DEMET ÇAKIR ARSLAN SAY	**443**
PLA ESASLI BİYOKOMPOZİT YARA ÖRTÜSÜ ÜRETİMİ VE ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ SEVİM ALIŞIR NİLGÜN ÖZDEMİR YUNUS EMRE CANAVAR	**444**
COMPARISON OF CHITOSAN BASED HYDROGELS OBTAINED WITH DIFFERENT PREPARATION METHODS MERVE YIĞITER MÜBERRA ANDAÇ	**445**
INVESTIGATION OF THE USAGE OF QUINCE SEED GEL IN HYDROGEL PRODUCTION MERVE YIĞITER MÜBERRA ANDAÇ	**446**
ÇEKİRDEK MALZEMELİ POLİMER MATRİSLİ CAM ELYAF TAKVİYELİ SANDVİÇ KOMPOZİTLERDE HEGZAGONAL BOR NİTRÜR NANO MALZEMELERİN DARBE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ ÖZGÜR DEMİRCAN DOĞANAY YILDIZ ABDURRAHMAN YILDIZ	**447**

ÇEKİRDEK MALZEMELİ POLİMER MATRİSLİ CAM ELYAF TAKVİYELİ KOMPOZİTLERDE HEGZAGONAL BOR NİTRÜR NANO MALZEMELERİN ARAYÜZ ÖZELLİKLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	**448**
ÖZGÜR DEMİRCAN DOĞANAY YILDIZ ABDURRAHMAN YILDIZ	
TERMOSET MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERİN ÖZEL METOTLAR KULLANILARAK BİRLEŞTİRİLMESİ	**449**
ÖZGÜR DEMİRCAN UĞUR ÇELİK	
TERMOPLASTİK MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERİN ÖZEL METOTLAR KULLANILARAK BİRLEŞTİRİLMESİ	**451**
ÖZGÜR DEMİRCAN UĞUR ÇELİK	
SAMSUN MERKEZ İLÇELERİNİN (ATAKUM, İLKADIM, CANİK) HEYELAN DUYARLILIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ	**453**
HALİL AKINCI CEM KILIÇOĞLU SEDAT DOĞAN	
PARÇACIK SÜRÜSÜ OPTİMİZASYONU İLE ORANSAL İNTEGRAL TÜREVSEL DENETLEYİCİ PARAMETRELERİNİN HATA ALANI TABANLI UYGUNLUK FONSİYONLARI KULLANILARAK AYARLANMASI	**454**
SİNAN TEKİN MELTEM TEMİZKAN OĞUZHAN ÇAKIR	
İLETİŞİM ARAÇLARINDAN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE KÜRESEL MARKALARIN UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	**456**
MEHMET TATOĞLU	
KEDİ VE KÖPEKLERDEKİ İSHAL VAKALARINDAN GENİŞLEMİŞ SPEKTRUMLU BETA LAKTAMAZ ÜRETEN ESCHERİCHİA COLİ VE KLEBSİELLA PNEUMONİAE İZOLASYONU*	**458**
MERVE GİZEM SEZENER ARZU FINDIK	
BİR İMALAT PROSESİNDE ALTI SİGMA PROJE METODOLOJİSİNİN UYGULANMASI	**460**
EMRE PETEK MUSTAFA ÇİĞDEM	
SACCHAROMYCES CEREVİSİAE MAYASINDA MİTOKONDRİYAL APOPTOTİK HÜCRE ÖLÜM YOLAĞI	**461**
BERNA KAVAKCIOĞLU YARDIMCI ZEHRA MOLLAOĞLU AYŞENUR GÜLER	
YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE İZLENEN KARBON MONOKSİT ZEHİRLENMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	**462**
MÜGE ARIKAN	
KENEVİR BİTKİLERİNDE GÖRÜLEBİLEN VİRAL ETMEN KAYNAKLI SORUNLAR	**464**
MEHMET ALİ ŞEVİK	

TRABZON İLİNE AİT BİR YAYLADA BULUNAN GÖLÜN ETRAFINDAKİ MİKROBİYAL FLORANIN PROTEAZ, LİPAZ VE KSİLANAZ ÜRETİMİ YÖNÜNDEN TARANMASI	**465**
MERAL BELDÜZ KOLCU FULYA AY ŞAL MURAT KAÇAĞAN SABRİYE ÇANAKÇI	
KARADENİZ BÖLGESİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI TÜTÜN ÇEŞİTLERİNDE FARKLI AZOT VE SULAMA SEVİYELERİNİN VERİM VE RANDIMAN ÜZERİNE ETKİSİ	**466**
AHMET DÜRÜST ALİ KEMAL AYAN	
SUSAM İŞLEME ENDÜSTRİSİ YAN ÜRÜNLERİNDEN SUSAM ELEKALTI VE SUSAM KEPEĞİNİN BESİN MADDE İÇERİKLERİNİN BELİRLENMESİ	**467**
BORA BÖLÜKBAŞ AYŞE GİZEM BÖLÜKBAŞ	

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA RABİTƏ SEKTORUNUN DÖVLƏT TƏRƏFİNDƏN TƏNZİMLƏNMƏSİ MƏSƏLƏLƏRİ

HƏŞİMOVA ALBİNA ÇİNGİZ QIZI
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC)

Özet
Bank sektoru, nəqliyyat və elektrik enerjisi istehsalı ilə yanaşı rabitə iqtisadiyyatın strateji sahəsidir. Dövlətin rabitə sahəsində vəzifələri həmin sahəyə daha səmərəli təsir vasitələrinin işlənilib hazırlanmasıdır. Dövlət siyasəti operatorun telekommunikasiya bazarına daxil olması şərtlərini müəyyən etməlidir; tezliklərin və nömrə resurslarının ayrılması, bölgüsü və monitorinqinin texniki tənzimlənməsi, avadanlığın sertifikatlaşdırılması və standartlaşdırma siyasəti həyata keçirilməldir; bazarda sağlam və düzgün rəqabətin təmin olunması üçün operatorların fəaliyyətinin tənzimlənməsi və anti inhisar qanunvericiliyinin tələbləri yerinə yetirilməlidir, xidmətlərin keyfiyyəti və qiymətlərinə nəzarət edilməlidir.
Telekommunikasiyanın əhalini, müəssisələri və təşkilatların rabitə xidmətləri ilə təmin edilməsi vəzifələri ilə yanaşı ölkənin təhlükəsizliyinin təmin olunması, ərazi bütövlüyünün qorunması baxımından bir sıra digər mühüm funksiyaları yerinə yetirməsi tələb olunur: rabitə kanallarının güc və dövlət strukturlarına verilməsi bu qəbildəndir. Ancaq bazar şəraitində rabitə müəssisələri öz maraqlarının dövlət maraqları ilə uzlaşdırılmasını, tərəflərə ziyan vermədən, heç də həmişə təmin edə bilmirlər. Əvvəlki yarımfəsildə aparılmış təhlil göstərdi ki, belə olan təqdirdə dövlət tənzimlənməsi mütləq olmalıdır.
Beləliklə, işlənilib hazırlanmış, dövlətin və rabitə müəssisələrinin maraqlarını nəzərə alan qanunvericilik və normativ bazasının, həmçinin sahənin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi sisteminin mövcud olması tələb olunur.

Açar Sözlər: rabitə sektoru, dövlət siyasəti, sahənin sertifikatlaşdırılması, dövlət tənzimlənməsi

GELİR DAĞILIMI, İŞSİZLİK VE SUÇ İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

HALUK YERGİN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
MUSTAFA TORUSDAĞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet
Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde suç oranlarında artış meydana gelmesi dikkatlerin bu alana çevrilmesine neden olmaktadır. Suç kavramının ekonomik değişkenlerle ilintili olup olmadığı konusu uzun yıllardır tartışılagelmektedir. Suç kavramının belirleyici faktörleri arasında ekonomik yapı, yoksulluk, işsizlik, ücret, gelir dağılımında eşitsizlik ve eğitim seviyesi ön plana çıkmaktadır. Sosyo-ekonomik ve kültürel etkenlerle izah edilen suç kavramı sosyal, ekonomik ve politik açıdan önemli sorunların başında gelmekte, toplumsal bağları ve düzeni bozucu etkiye sahip olmaktadır. Bir ülkenin gelir dağılımının bozuk olması işsizliği artmasına yol açarak, toplumsal ve sosyal düzeni bozucu etkiye sahip olmaktadır. Ekonomik göstergelerdeki değişimin ve işsizliğin toplumda meydana gelen suç oranına etkisi çalışmaya konu olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suç, Gelir Dağılımında Eşitsizlik, İşsizlik, Eşbütünleşme Testi, Nedensellik Testi

INCOME DISTRIBUTION, UNEMPLOYMENT AND CRIME RELATIONSHIP: TURKEY CASE

Abstract
The increase in crime rates in developed and developing countries causes attention to be turned into this field. Whether the notion of crime is related to economic variables has been discussed for many years. Economic structure, poverty, unemployment, wage, inequality in income distribution and education level are among the determinant factors of crime. The notion of crime, explained by socio-economic and cultural factors, is one of the most important problems in social, economic and political terms and it has the effect of disrupting social ties and order. Distorted income distribution of a country leads to an increase in unemployment and has a detrimental effect on social and social order. The effect of changes in economic indicators and unemployment on the crime rate in the society is the subject of the study.

Keywords: Crime, Inequality in Income Distribution, Unemployment, Cointegration Test, Causality Test

İHRACAT, BEŞERİ SERMAYE VE AR-GE İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

HALUK YERGİN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
MUSTAFA TORUSDAĞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ŞENAY ÖZAR

Özet
Dünya genelinde bütün ülkelerin temel çabası toplumlarının refah düzeylerini arttırabilmektir. Dinamik ve hızla gelişen dünya ekonomisinde ülkeler rekabet ortamında geri planda kalmamak için gelişim ve değişimi takip etmek zorundadırlar. Sürdürülebilir ekonomik büyümenin ve kalkınmanın için önemli bir belirleyicisi olan teknoloji vasıtasıyla ve sürdürülebilir ihracat artışı Ar-Ge faaliyetleri ön plana çıkmasına neden olmaktadır. 1980'li yıllardan itibaren Türkiye ekonomisinde izlenen dışa açılma ve ihracata dayalı büyüme politikaları, ihracatta artış yanısıra ihraç edilen ürünlerin çeşitlendirilmesini ve ihraç edilen ürünlerin niteliklerinin iyileşmesi de amaçlamaktadır. 1990'lı yıllardan itibaren Türkiye'de emek-yoğun ihracat yapısı teknoloji-yoğun bir yapıya dönüşüm görülmektedir. Ancak ihracata yönelik büyüme stratejisi izlenebilmesi için Ar-Ge sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli beşeri sermaye birikimini gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'de ihracat, Ar-Ge ve beşeri sermaye ilişkisi incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ar-Ge, İhracat, Beşeri Sermaye, Eşbütünleşme Testi, Nedensellik Testi

THE RELATIONSHIP BETWEEN EXPORT, HUMAN CAPITAL AND R & D: THE CASE OF TURKEY CASE

Abstract

The main endeavor of all countries around the world is to increase the welfare of their communities. In a dynamic and rapidly developing world economy, countries have to follow development and change in order not to fall behind in the competitive environment. R&D activities lead to prominence through technology and sustainable export growth, which is an important determinant of sustainable economic growth and development. Since the 1980s, in Turkey's economy followed outsourcing and export-led growth policies, as well as the diversification of exported products increased exports and the quality of exported products also aims to improve. Since the 1990s, labor-intensive to technology-intensive structure transformation has seen in exports of Turkey. However, in order to follow an export-directional growth strategy, it requires the qualified human capital accumulation required by the R&D sector. In Turkey exports, R&D and human capital relations are examined in this study.

Keywords: R&D, Export, Human Capital, Cointegration Test, Causality Test

COPRAS VE BULANIK C-ORTALAMALAR YÖNTEMİ İLE EKONOMİK ÖZGÜRLÜK ENDEKS HESAPLAMASI

NECATİ ALP ERİLLİ
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
ENGİN KARAKIŞ
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Ekonomik Özgürlük Endeksi, Heritage Foundation ve Wall Street Journal tarafından 1995 yılında dünya uluslarındaki ekonomik özgürlük derecesini ölçmek için oluşturulan yıllık bir endeks ve sıralamadır. Birçok enstitü veya şirketin araştırmaları için belirlediği değişkenlere bağlı olarak Ekonomik Özgürlük Endekslerinin birçok türü vardır. Amaç, ülkeleri veya bölgeleri ekonomik parametrelere göre öngörmektir.
Kümeleme Analizi, bir araştırmada incelenen birimleri aralarındaki benzerliklerine göre belirli gruplar içinde toplayarak sınıflandırma yapmayı, birimlerin ortak özelliklerini ortaya koymayı ve bu sınıflar ile ilgili genel tanımlamalar yapmayı sağlayan bir yöntemdir. Başka bir ifade ile veriler arasındaki benzerlikler dikkate alınarak benzer verileri aynı grupta veya kümede toplanmasını sağlamaktır.

Bulanık Kümeleme Analizi, kümeler birbirinden belirgin bir şekilde ayrılmıyorsa ya da üyeliklerinde bazı birimler küme üyeliğinde kararsızsa uygun bir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır. Bulanık Kümeler kümedeki birimin üyeliği olarak tanımlanan 0 ile 1 arasındaki her birimi belirleyen fonksiyonlardır. Birbirine çok benzeyen birimler aynı kümede yüksek üyelik derecesine göre yer alırlar. Yorum açısından kullanışlı olan üyelik değerleri sağlamaları ve uzaklık kullanımı konusunda esnek olmaları bulanık kümeleme yöntemlerinin diğer avantajlarından sayılabilir. En çok kullanılan bulanık kümeleme yöntemlerinden biri de Bulanık C-Ortalamalar yöntemidir.

Çok kriterli verme yöntemleri, çok sayıda ve genellikle birbirleri ile çelişen karar kriterlerinin bulunduğu karar problemlerinin çözümlerinde kullanılmaktadır. Çok kriterli problemlerde etkili olan kriterlerin önem ağırlıklarının bulunmasından sonra alternatiflerin sıralama, seçim ve değerlendirmesi yapılmaktadır. Bu yöntemlerden biri de COPRAS (Karmaşık Oransal Değerlendirme) yöntemidir. COPRAS kalitatif ve kantitatif faktörleri değerlendirebilen çok kriterli bir karar verme tekniğidir. Kriterlerin en büyük ve en küçük nitelikli oluşları yöntemde dikkate alınmaktadır.

Bu çalışmada Avrupa ülkelerinin Analitik Hiyerarşi Proses ve Bulanık C-Ortalamalar yöntemleri birlikte kullanılarak ülkelerin ekonomik özgürlükleri için endeks sıralaması yapılmıştır. Bulanık C-Ortalamalar ile elde edilen üyelik katsayıları, Analitik Hiyerarşi Proses yönteminde kullanılmış ve Avrupa ekonomik özgürlük endeks hesaplaması gerçekleştirilmiştir. Farklı yöntemlerin endeks hesaplamalarına etkisinin araştırıldığı bu çalışma ile Özgürlük indeks hesaplamasına yeni bir bakış açısı kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kümeleme Analizi, Bulanık C-Ortalama Yöntemi, Ekonomik Özgürlük, Copras

TÜRKİYE GİRİŞİMCİ VE YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTELER ENDEKSİNİN GUSTAFSON-KESSEL YÖNTEMİ İLE HESAPLANMASI

NECATİ ALP ERİLLİ
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
TÜBİTAK tarafından hazırlanan Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi, 2012 yılından beri her yıl yayınlanmaktadır. Amaç; üniversitelerde yenilikçiliğin ve girişimciliğin tetiklenmesi ve politika araçlarının geliştirilmesidir. Endeks kapsamında ülkemizin en girişimci ve yenilikçi 50 üniversitesi sıralanmaktadır. Endeks, üniversiteleri girişimcilik ve yenilikçilik performanslarına göre sıralayarak, üniversiteler arası girişimcilik ve yenilikçilik odaklı rekabetin artmasına ve girişimcilik ekosisteminin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Endeks içerisinde üniversitelerin sıralanması için kullanılan 23 adet gösterge bulunmaktadır ve 5 boyut altında toplanmıştır: Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Yetkinliği, Fikri Mülkiyet Havuzu, İşbirliği ve Etkileşim, Girişimcilik ve Yenilikçilik Kültürü, Ekonomik Katkı ve Ticarileşme. Sıralamanın yapıldığı bu endeks yardımıyla üniversitelerde yapılacak olan girişimcilik ve yenilikçilik faaliyetlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Sınıflama çalışmalarında amaç grupları belirli özelliklerine göre bir araya getirme çalışmalarıdır. Kümeleme Analizi ise bir araştırmada incelenen birimleri aralarındaki benzerliklerine göre belirli gruplar içinde toplayarak sınıflandırma yapmayı, birimlerin ortak özelliklerini ortaya koymayı ve bu sınıflar ile ilgili genel tanımlamalar yapmayı sağlayan bir yöntemdir. Başka bir ifade ile veriler arasındaki benzerlikler dikkate alınarak benzer verileri aynı grupta veya kümede toplanmasını sağlamaktır. Bulanık Kümeleme; verileri kümelemek için bulanık teknikler kullanırlar ve bu tekniklerde bir nesne birden fazlaya kümeye sınıflandırılabilir. Bu tip algoritmalar gerçek sayıların belirsizliğini ele aldığından, günlük yaşamın tecrübelerine uygun kümeleme şekillerinin ortaya çıkmasına yardımcı olur. Bu yaklaşımda, kümeler birbirinden belirgin bir şekilde ayrılmıyorsa ya da üyeliklerinde bazı birimler küme üyeliğinde kararsızsa uygun bir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır.

Bulanık Kümeleme Analizi yöntemlerinden Gustafson-Kessel algoritması, diğer bulanık yöntemlerinde olduğu gibi küresel kümeler yerine elips benzeri kümeleri teşhis etmek için geliştirilen bulanık bir kümeleme algoritmasıdır. Bulanık C-Ortalamalar yöntemi, bu tür kümelerde iyi sonuçlar vermez. Bu yöntemde Öklid uzaklığı yerine Mahalanobis uzaklığı kullanılmaktadır.

Bu çalışmada TÜBİTAK tarafından hazırlanan Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi verileri kullanılarak, Türkiye'deki üniversitelerin girişimci ve yenilikçi sıralaması bulanık kümeleme analizi ile yapılmıştır. 2012-2018 yılları arasındaki veriler ile hazırlanan endeks hesaplaması sonucuna göre 2019 üniversiteler sıralaması oluşturulmuştur. Böylece farklı analiz teknikleri ile elde edilen sonuçlar yardımıyla, üniversitelerin mevcut durumlarına farklı değerlendirmeler getirmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bulanık Kümeleme, Endeks, Girişimci Üniversite, Yenilikçi Üniversite

İŞ TATMİNİNE VE ERGONOMİK UNSURLARA YÖNELİK ALGILARIN BİR ÜRETİM İŞLETMESİNDE İNCELENMESİ

AYSEL ÇETİNDERE FİLİZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID: 0000-0003-1810-5559
CENGİZ DURAN
Dumlupınar Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-7910-0677
YASEMİN TÜRENGÜL
Dumlupınar Üniversitesi
ORCID: 0000-0002-8258-8420

Özet
Üretim işletmelerinde ergonomik tasarım yapılırken sadece çalışanların sağlığı değil verimliliği ve iş tatmin düzeyleri de dikkate alınmaktadır. Ergonomik koşulların iyileştirilip tatmin düzeylerinin arttırılmasıyla verimlilik artacaktır. Bu nedenle çalışmada iş tatmini ile ergonomik unsurların kapsamı analiz edilmiştir. Bu amaçla Kütahya'da faaliyet gösteren kablo demetleri üreten bir üretim işletmesinin farklı birimlerinde çalışan 170 mavi yakalı çalışandan elde edilen anket verileri bağımsız t-testi ve ANOVA analiziyle değerlendirilmiştir. Bu analizlerle iş tatmininin ve ergonomik unsurların (çevre koşulları, çalışma saatleri ve molalar, çalışma alanı, iş aletleri, gösterge ve kumanda elemanları, çalışanların sağlığı ve güvenliği) cinsiyet, yaş aralığı, eğitim durumu, çalışma süresi ile çalışılan bölüme göre farklılıkları değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda cinsiyet, yaş aralığı, eğitim durumu ve bölümler bakımından çalışanlar arasında anlamlı bir fark bulgulanmıştır. İşyerinde çalışılan toplam süre göz önüne alındığında anlamlı bir farkın oluşmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İş tatmini, Ergonomi, Üretim işletmesi

INVESTIGATION OF PERCEPTIONS ON JOB SATISFACTION AND ERGONOMIC ELEMENTS IN A PRODUCTION FACILITY

Abstract
When implementing ergonomic design in manufacturing companies, not only the health of the employees but also the productivity and job satisfaction levels are taken into consideration. Productivity will increase by improving ergonomic conditions and increasing job satisfaction levels. In this study, job satisfaction levels and the scope of ergonomic elements were analyzed for this purpose. Questionnaire data obtained from 170 blue collar employees working in different production units of a production facility producing cable bundles operating in Kütahya were evaluated by independent t-Test and ANOVA analysis. These analyzes revealed differences in job satisfaction and ergonomic factors (environmental conditions, working hours and breaks, working area, work tools, and control elements, health and safety of employees) according to gender, age range, educational status, working time and the department. As a result of the study, a significant difference was found between the employees in terms of gender, age range, education level and department that they work. Considering the total time worked at the workplace, no significant difference was observed.

Keywords: Job satisfaction, Ergonomics, Production facility

THE DETERMINANTS OF COMMERCIAL BANKS AND DEVELOPMENT AND INVESTMENT BANKS CAPITAL STRUCTURE

HÜSEYİN DAĞLI
Karadeniz Technical University
SEMIRA HASSEN ALI
Dire Dawa University

Abstract
Capital structure is a particular mix of debt and equity that a firm should raise to finance its business operations. It is a debating issue in finance literature whether the structure of capital has an effect on the value of the firm. To justify the effect of the structure different studies and theories have been introduced. Moreover, studies have been conducted to investigate the determinants of capital structure. But most of the researches focused on developed countries and non-financial firms. The capital structure of financial firms especially banks are very limited. The extensive regulations imposed on banks are the main reason for the limitedness of the studies on banks. However recent studies proved that regulatory requirement is not the major important in the determination of banks' capital structure and the capital structure of banks and non-financial firms ultimately determined by the same factors. As a result, some researchers tried to examine the determinates of banks' capital structure. But in these researches, the capital structure of development and investment banks is not examined separately from commercial banks.

The purpose of this study is to investigate whether the capital structure of commercial banks and development and investment banks is affected by similar factors or not. The study used a sample from Turkish banking sector from 2003-2017. To analyze the panel data a fixed effect regression analysis is used. To measure the capital structure a debt ratio is computed and used as dependent variable. The regression results of the two types of banks indicate that profitability and liquidity significantly and negatively affect the leverage of both types of banks whereas, the effect of firm size, interest rate and the exchange rate is positive. However, the effect of interest rate and exchange rate is not statistically significant on the leverage of development and investment banks. The findings also show that the leverage of commercial banks significantly and positively affected by growth opportunity, real Gross Domestic Product (GDP) growth rate and inflation rate. Whereas, the leverage of development and investment banks is negatively affected by growth opportunity, real GDP growth rate and inflation rate but only inflation rate has a statistically significant effect. The impact of unemployment rate on the leverage of both types of banks is negative but it is statistically significant on the leverage of development and investment banks.

Keywords: Leverage, Commercial Banks, Development and Investment Banks

THE IMPACT OF BOARD COMPOSITION ON CAPITAL STRUCTURE: EVIDENCE FROM BORSA ISTANBUL (BIST)

SEMIRA HASSEN ALI
Dire Dawa University
ZEKIYE AKTAŞ
Karadeniz Technical University

Abstract
Capital structure is financing the firm's overall assets, daily business operations and future firm growth by combining debt and equity. One of the roles of the board of directors is making strategic decisions including the capital structure of a firm and meeting the interest of shareholders and stakeholders. The board of directors' lack of attentive to direct the firm and to control managers who act their own self-interest at the cost of shareholders are some of the reasons for agency cost and firm failure. Different studies and theories have stated that the board of directors and composition is the main governance mechanism to solve problems in a firm.

In Turkey, there are very few studies that tried to investigate the impact of board characteristics on capital structure. But the previously conducted studies used some factors to measure board characteristics. Thus this study aims to examine the effect of board composition on firms' leverage by extending the factors of board composition that are not observed in the previous studies and to evaluate the findings in light of the capital structure and corporate governance theories. These objectives make the study different from other studies conducted in Turkey and it is expected to make a great contribution to the literature. The study used panel data analysis based on annual data of firms currently listed in BIST Corporate Governance Index over the period 2012 to 2018. In the analysis debt ratio is used as a proxy of capital structure. To measure the board composition five independent variables (board size, female directors, foreign directors, independent directors and CEO duality) and two control variables (firm size and return on asset (ROA)) are used. The findings of the study reveal that board size, foreign directors and firm size have statistically significant and positive effects on leverage. On the other hand, female directors, independent directors, CEO duality and ROA have a negative effect on leverage. However, among these factors, only ROA has a statistically significant effect.

Keywords: Leverage, Corporate Governance, Board Composition

SAMPLE TARGETS OF THE GEO-ECONOMIC DEVELOPMENT STRATEGY OF AZERBAIJAN

ELMAN IBISHOV
Azerbaijan Research Institute of Economic
FARHAD MIKAYILOV
Azerbaijan State University of Economics (UNEC)

Abstract
The article highlights the role of extrinsic factors in the recovery of agile economy, which can be accelerated in today's world where wrestling supporters are spreading worldwide. Increasing the integration of national economies into the global economic system is related to the increasing interdependence of material and non-material streams in the world, the consolidation of external economic relations in the world. In modern joints, in conjunction with global economic recovery, the role of geo-economical factor in the development of national economies is increasing in stunning form. For economies that are particularly dependent on the economies and economies of Azerbaijan, these factors are of particular importance to the economic recovery of the country and the speed of the national economy. Under these conditions, the healing of the prevailing geo-economic system becomes a key factor in the viability of the national economy. In this context, it is important to identify the key determinants and goals of the strategy, to choose the methodological approach, and to develop the necessary strategies for the implementation of the developed strategy to ensure the consistency of the proposed research.
The article's noble goal is to identify the key determinants and goals of an effective geo-economic development strategy, which is necessary for Azerbaijan's fast-moving population, and to make it easier to identify the geographical role of these landmarks. Azerbaijan's geo-economic development strategy is designed to help the world overcome its problems by adjusting its cross-sectoral, cross-sectoral and cross-sector collaboration, and through its national economic growth strategies. health improvement. The goal of the country's geo-economic development strategy is to define its strategic goals. The goals of Azerbaijan's geo-economic strategy are the following:
- Increase of interethnic competitiveness of the country;
- Improving Jeo-Economical Speed;
- I am involved in the redistribution of international revenue chains through the integration of resources into geo-economical regeneration, and the redistribution of global revenue.
The study utilizes a combination of quantitative and quantitative methods, integrated analysis, economic analysis and valuation, comparison and replication techniques and approaches. An elaborate convention on the development and implementation of an effective geo-economic development strategy for Azerbaijan has been developed.

Keywords: Geoeconomic Factor, Flexible Divergence, Geo-Economical Strategic, Geo-Economical Paradigm, Strategic Goals

AZERBAYCAN'IN GEO-EKONOMİK GELİŞME STRATEJİSİNİN TEMEL AMAÇLARI

Özet

Makale, küreselleşme süreçlerinin dünya çapında yaygın olduğu günümüz küreselleşmesinde sürdürülebilir ekonomik büyümenin sağlanmasında dış faktörlerin rolünü vurgulamaktadır. Ulusal ekonomilerin küresel ekonomik sisteme entegrasyonunun arttırılmasının, dünyadaki dış ekonomik ilişkilerin serbestleşmesini, ülkeler arasında maddi ve maddi olmayan akışların yoğunlaşmasını gerektiren tüm kamu yaşamı alanlarındaki karşılıklı bağımlılıklarını arttırdığı belirtilmektedir. Modern koşullarda, dünya ekonomisinin sağlamlaştırılmasıyla birlikte, geo-ekonomik faktörün ulusal ekonomilerin gelişimindeki rolü çarpıcı biçimde artmaktadır. Özellikle Azerbaycan gibi ekonomileri ve ekonomileri doğrudan dış etkenlere bağımlı olan ekonomiler için bu faktörler, ülkenin ekonomik kalkınmasına ve ülke ekonomisinin sürdürülebilirliğine karşı özel bir öneme sahiptir. Bu şartlar altında, etkin jeo-ekonomik kalkınmanın sağlanması, ulusal ekonominin sürdürülebilirliğinde kilit bir faktör haline gelir. Bu bağlamda, stratejinin ana belirleyicilerini ve hedeflerini tanımlamak, metodolojik yaklaşımı seçmek ve sunulan araştırmanın uygunluğunu gerektiren gelişmiş stratejinin gerçekleştirilmesi için gerekli önlemleri geliştirmek önemlidir.

Makalenin asıl amacının, Azerbaycan'ın sürdürülebilir kalkınması için gerekli olan etkili bir geo-ekonomik gelişme stratejisinin temel belirleyicilerini ve hedeflerini belirlemek ve bu belirleyicilerin ülkenin coğrafi ekonomik gelişimindeki rolünü değerlendirmek olduğu belirtiliyor. Azerbaycan'ın geo-ekonomik gelişme stratejisinin amacı, uluslararası işgücü bölümünü, küresel piyasayı ve uluslararası işbirliğini ayarlayarak ve ulusal ekonomik kalkınma stratejilerinden kaynaklanan sorunları gidermek için uygun dış ekonomik koşullar yaratarak, ülkenin dış ekonomik kompleksini dünya gelirlerinin oluşması ve yeniden dağıtılması yoluyla yönetmektir. katılımının sağlanması. Ülkenin geo-ekonomik gelişme stratejisinin amacı, stratejinin hedeflerini belirlemektir. Azerbaycan'ın jeo-ekonomik stratejisinin hedefleri aşağıdaki gibidir:

- ülkenin uluslararası rekabet gücünü arttırmak;
- geo-ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanması;
- Kaynakların jeo-ekonomik yeniden üretim süreçlerine entegrasyonu yoluyla uluslararası geri dönüşüm zincirlerinin birleştirilmesi ve böylece dünya gelirlerinin yeniden dağıtımına katılım.

Araştırmada, nicel ve nitel yöntemlerin birleşimi, bütünleşik analiz, ekonomik analiz ve değerlendirme, karşılaştırma ve genelleme gibi yöntemler ve yaklaşımlar kullanılmıştır. Azerbaycan için etkili bir jeo-ekonomik gelişme stratejisinin geliştirilmesi ve uygulanması için gerekli önlemler konusunda öneriler hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Jeoekonomik faktör, sürdürülebilir kalkınma, jeo-ekonomik strateji, jeo-ekonomik paradigma, strateji hedefleri

"ENDÜSTRİ 4.0" İN GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE GELİŞMEKTE OLAN PİYASALAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ÖZELLİKLERİNDEN BAZILARI

FARHAD MİKAYİLOV
Azerbaijan State University of Economics (UNEC)
ELNUR SALAHOV
Economic Reforms Research Institute

Özet

Çalışmada sanayi devriminin farklı özellikleri ve bu devrimlerin işgücü piyasasının yapısı ve istihdamı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Endüstri 4.0'in temel özellikleri ve sosyo-ekonomik sonuçları analiz edildi. Dördüncü sanayi devrimi, siber fiziksel sistemlere geçiş ile karakterizedir. Ekonomik gelişme için yeni fırsatlar ve yeni zorluklar yaratır. Bilgilendirmenin etkisi altında, dünya ekonomisinin yapısı değişiyor: birçok geleneksel sanayi önemini kaybediyor, yeni sanayi hızla gelişiyor ve yeni üretim ilişkileri kuruluyor. Makalenin ilk kısmı, Endüstri 4.0'ın teknolojik özelliklerini araştırıyor. Makalenin ikinci kısmı, işgücü piyasası sorunlarını ve tehditlerini analiz ediyor.

Olaylar yaklaşık 260 yıl önce (1760) Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Avrupa'da özellikle Birleşik Krallık'ta başladı ve insanların yaşam tarzında bir değişikliğe yol açtı. O zamanlar tüm işler küçük dükkanlarda ve evlerde elle yapıldı. Bununla birlikte, yeni ekipman ve makinelerin keşfi, kimyasal üretimin genişlemesi, su ve buhar enerjisinin kullanımı ve demir üretimindeki değişimler süreci hızlandırırken üretimi tamamen insan emeğinden düşürmüştür. Bütün bu değişikliklere İlk Sanayi Devrimi ya da Sanayi Devrimi'nin başlangıcı denildi. Büyük ölçekli fabrikaların inşaatı başlar ve insanlar yeni makineler piyasaya sürerek ürün üretmeye başlar. Birinci Endüstri Devrimi sırasında üretilen ürünlerin çeşitliliği ve değeri çarpıcı bir şekilde artmakta, kentsel alanlar büyümeye başlamış ve kırsal alanlardaki insanlar fabrikaların yeni ve kalıcı işler bulmak için açıldığı şehirlere gitmiş ve yaşam beklentisi uzamıştır.

1830-1840 ekonomik krizi, Birinci Sanayi Devrimi'nin sonunu ve yeni, İkinci veya Teknolojik Devrimin başlangıcını getirdi. 1850'lerde başlayan İkinci Sanayi Devrimi, I. Dünya Savaşı'nın başlangıcı olan 1914 yılına kadar sürdü. Birinci Endüstri Devrimi'ndeki el emeği, makinelere ve tezgahlara yerini verirken, makineler ve makineler İkinci Endüstri Devrimi'nde zaten otomasyona geçmiştir; bunlar, Bessemer'in yüksek kalitede çelik üretmesine olanak tanıyan tamamen yeni bir çelik üretim süreci olan demirden daha hafif ve daha elverişlidir. Elektrik, telefon, radyo, lastik, ilk otomobilin keşfi, ilk kez İskoçya'da petrol üretimi ve işlenmesi, İkinci Sanayi Devrimi ile çakıştı. Bu dönemin icatları daha hızlı ve daha ucuz üretime izin verdi.

Birinci ve İkinci Sanayi Devrimi, insan yaşamında bir dönüm noktasıydı, çünkü her şeyden önce insan yaşamı, buhar ve kömürün gücü ve ardından petrol ve elektriğin keşfi ile büyük değişiklikler geçirdi. "Endüstri 3.0" Devrimi veya Dijital Devrim, daha çok dijital keşiflerle karakterize edildi; mekanik ve analog teknolojilerin yerini dijital teknolojiler aldı. Yarıiletken, mikroişlemci, internet, kişisel bilgisayar, yenilenebilir enerji, cep telefonu ve otomatik ulaşım kullanımı Endüstri 3.0 Devrimi'ne denk geldi. Özellikle, İnternet kullanımı insanların daha fazla bilgi toplamasına ve aktarmasına izin vermiştir. Tüm bu keşifler, inşa edildiği ekonomik sistemi, verimliliği arttırdı ve verimliliği arttırdı.

Bazen Üçüncü Endüstri Devrimi'nin devam ettiğini ve bazen Endüstri 4.0 Devrimi'nin yeni başladığını duyuyoruz. IV Endüstri Devrimi'ni III Endüstri Devrimi'nden ayıran en önemli özellik, teknolojinin insan yaşamına yaklaşmasını ve III Endüstri Devrimi sırasında otomatikleştirilemeyen alanları otomatikleştirmesini sağlayacak yeni teknolojilerin keşfidir. "Endüstri.4.0" sırasında robotik, yapay zeka, nanoteknoloji, kuantum bilgisayarları, biyoteknoloji, beşinci nesil kablosuz teknoloji (5G), 3D baskı ve tam otomatik makineler alanında keşifler yapıldı. "Endüstri 4.0" sırasında sayısallaştırma sayesinde, birkaç kişinin yaptıklarını yapması mümkün olacak. Ayrıca, geleneksel, özellikle insan kaynaklı endüstrilerin bazılarının bu dönemde tamamen tahrip olması ve yeni, dijital tabanlı endüstrilerin yaratılması beklenmektedir.

Daha sonra bazı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde işgücü piyasası yapısındaki değişiklikler karşılaştırılmış ve sonuçlar özetlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Endüstri 4.0, gelişmekte olan ülkeler, işgücü piyasası, işgücü piyasasıişgücü piyasası

SOME OF THE CHARACTERISTICS OF THE IMPACT OF "INDUSTRY 4.0" ON EMERGING MARKETS IN DEVELOPING COUNTRIES

In this study, the different characteristics of the industrial revolution and the effect of these revolutions on the structure and employment of the labor market are examined. The basic characteristics and socio-economic consequences of the Industrial 4.0 Revolution were analyzed. The fourth industrial revolution is characterized by the transition to cyber physical systems. It creates new opportunities and new challenges for economic development. Under the influence of information, the structure of the world economy is changing: many traditional industries are losing their importance, the new industry is developing rapidly and new production relations are being established. The first part of the article explores the technological features of Industry 4.0. The second part of the article analyzes labor market problems and threats.

Events started about 260 years ago (1760) in the United States and Europe, particularly in the United Kingdom, and led to a change in the way people live. At that time, all the work was done by hand in small shops and homes. However, the discovery of new equipment and machinery, the expansion of chemical production, the use of water and steam energy, and the changes in iron production accelerated the process, but completely reduced production from human labor. All these changes were called the First Industrial Revolution or the beginning of the Industrial Revolution. Construction of large-scale factories begins and people start to produce products by introducing new machines. The variety and value of products produced during the First Industrial Revolution increased dramatically, urban areas began to grow, and people in rural areas went to cities where factories were opened to find new and permanent jobs, and life expectancy was extended.

The economic crisis of 1830-1840 brought the end of the First Industrial Revolution and the beginning of the new, Second or Technological Revolution. The Second Industrial Revolution, which began in the 1850s, lasted until 1914, the beginning of World War I. While labor in the First Industrial Revolution replaced machinery and machines, machines and machines were already automated in the Second Industrial Revolution; they are lighter and more convenient than iron, a

completely new steelmaking process that allows Bessemer to produce high quality steel. The discovery of electricity, telephone, radio, tires, the first automobile, oil production and processing in Scotland for the first time coincided with the Second Industrial Revolution. The inventions of this period allowed for faster and cheaper production.

The First and Second Industrial Revolution was a turning point in human life because, above all, human life underwent major changes with the power of steam and coal, and then with the discovery of oil and electricity. The "Industry 3.0" Revolution or the Digital Revolution was characterized by more digital discoveries; mechanical and analog technologies have been replaced by digital technologies. The use of semiconductors, microprocessors, the Internet, personal computers, renewable energy, mobile phones and automatic transportation coincided with the Third Industrial Revolution. In particular, the use of the Internet has allowed people to collect and transmit more information. All of these discoveries, the economic system in which it was built, increased efficiency and increased efficiency.

Sometimes we hear that the Third Industrial Revolution continues and sometimes the 4th Industrial Revolution has just begun. What distinguishes the IV Industrial Revolution from the III Industrial Revolution is the discovery of new technologies that enable technology to approach human life and automate areas that could not be automated during the III Industrial Revolution. During the "Industry.4.0" discoveries were made in the fields of robotics, artificial intelligence, nanotechnology, quantum computers, biotechnology, fifth generation wireless technology (5G), 3D printing and fully automated machines. Thanks to digitization during the "Industry 4.0" Revolution, several people will be able to do what they do. It is also expected that some of the traditional, especially human-based, industries will be completely destroyed during this period and new, digital-based industries will be created.

Then, the changes in labor market structure in some developed and developing countries are compared and the results are summarized.

Keywords: Industry.4.0, developing countries, labor market, labor market labor market

THE NEW ECONOMY OF THE 21ST CENTURY

ARZU HUSEYNOVA
Institute for Economic Reforms

The study addresses a series of new economic events and processes based on the new economy. It is well known that every new process develops a process close to it, and that it is a fundamental economic basis. The problem is presented as the same phenomena and processes that are neutral in nature and typical of the modern economy.

It also includes the promising elements of the digital economy, a comparative analysis of the platform economy, the “not-for-profit” economy, the “common consumer” economy (the sharing economy), and completely new economic elements that did not exist before the advent of digital technologies.

Therefore, our approach to the digital economy is part of the overall production of digital technologies made entirely or entirely by companies based on digital products or services. Although this approach is ambiguous, it is flexible enough to consider the development of digital technologies and digital services in the future.

However, in our view, the current methodologies do not allow a comprehensive assessment of the level of development of the digital economy in the country. It generally evaluates the technical side and determines the development of the digital economy, the level of ICT infrastructure and the readiness of the population. However, digital economy is a complex phenomenon associated with the process of transforming socio-economic institutions into micro and macro levels. In this context, the digital economy needs to be evaluated on the basis of a set of indicators that enable it to be analyzed at different levels.

To further develop the country's digital economy, it is necessary to lay the foundations of technology in industry and agriculture. An example of this technology is that the fifth generation of 5G mobile communications, which can be the main infrastructure of the virtual reality world, is accompanied by an Internet of Things, high-quality video streaming, Internet TV and a growing number of devices on the "always online" principle. Increased data transfer capacity will have a positive impact on the country's transit potential and the quality and quantity of data collected.

On the basis of the analysis, it can be concluded that today the digital economy provides a great tool for assessing the level of development using various international composite indices.

Keywords: digital economy, digital technology, development of digital services, development level

21. YÜZYILIN YENİ EKONOMİSİ

Çalışma, yeni ekonomiye dayanan bir dizi yeni ekonomik olay ve süreci ele almaktadır. Her yeni sürecin kendisine yakın bir süreç geliştirdiği ve bunun temel bir ekonomik temel olduğu iyi bilinmektedir. Araştırmada problem, doğada nötr olan ve modern ekonominin tipik özelliği olan aynı olaylar ve süreçler olarak sunulmaktadır.

Aynı zamanda, dijital ekonominin gelecek vaat eden unsurlarını, platform ekonomisinin karşılaştırmalı bir analizi, "kar amacı gütmeyen" ekonomi, "ortak tüketici" ekonomisi (paylaşma ekonomisi), dijital teknolojilerin ortaya çıkmasından önce var olmayan tamamen yeni ekonomik unsurları içermektedir.

Dolayısıyla, dijital ekonomiye yaklaşımımız: tamamen veya büyük ölçüde dijital ürün veya hizmetlere dayalı şirketler tarafından yapılan dijital teknolojilerin genel üretiminin bir parçası. Bu yaklaşım belirsiz olsa da, gelecekte dijital teknolojilerin ve dijital hizmetlerin gelişimini dikkate alacak kadar esnektir.

Bununla birlikte, mevcut metodolojiler bize göre, ülkedeki dijital ekonominin gelişmişlik düzeyinin kapsamlı bir değerlendirmesine izin vermiyor. Genel olarak teknik tarafı değerlendirir ve dijital ekonominin gelişimini, BİT altyapısının seviyesini ve nüfusun hazırlık durumunu belirler. Ancak dijital ekonomi, sosyo-ekonomik kurumları mikro ve makro seviyelere dönüştürme süreci ile ilişkili karmaşık bir olgudur. Bu bağlamda, dijital ekonominin farklı seviyelerde analiz edilmesini sağlayan bir dizi göstergeye dayanarak değerlendirilmesi gerekir.

Ülkenin dijital ekonomisini daha da geliştirmek için, gerekli olan sanayi ve tarımdaki teknolojinin temellerini koymak gerekir. Bu teknolojinin bir örneği, sanal gerçeklik dünyasının ana altyapısı olabilen beşinci nesil 5G mobil iletişimin, Nesnelerin İnterneti, yüksek kaliteli video akışı, İnternet TV ve "her zaman çevrimiçi" ilkesi üzerine giderek artan sayıda cihaz ile birlikte olmasıdır. Artan veri aktarım kapasitesi, ülkenin transit potansiyeli ve toplanan verilerin kalitesi ve miktarı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olacaktır.

Analiz temelinde, günümüzde dijital ekonominin çeşitli uluslararası bileşik endeksleri kullanarak gelişmişlik düzeyini değerlendirmek için harika bir araç yarattığı sonucuna varılabilir.

Anahtar kelmeler: dijital ekonomi, dijital teknoloji, dijital hizmetlerin gelişimi, gelişim düzeyi

ÜNİVERSİTE KENTİ OLMAK: KENT SAKİNLERİNİN ÜNİVERSİTE VE ÖĞRENCİ ALGISINA DAİR BİR ARAŞTIRMA

DEVRİM VURAL YILMAZ
Süleyman Demirel Üniversitesi

Üniversite-kent ilişkisi dünyanın hemen her yerinde her iki taraf açısından da zorlu ve gerilimli olagelmiştir. Kentin yerel aktörleri üniversite yönetimi ve öğrenciler üzerinde etki ve denetim sahibi olmak isterken; üniversiteler yerel otoritelerden bağımsız, ayrıcalıklı bir konum talep etmiştir. Çoğu kentte üniversiteler mekansal ve ilişkisel anlamda kendisini izole etmiş, yerleşkeler âdeta kent içinde bir başka kent haline gelmiş ve fil dişi kuleler olarak da tanımlanmıştır. Ancak günümüzde bir yandan yükseköğretimin kitleselleşmesi ile birçok kentte üniversite kurulmakta, diğer yandan üniversitelere biçilen yeni misyon kapsamında bölgesel kalkınma ve toplumsal hizmet rolleri ön plana çıkmaktadır. Türkiye'de de, üniversiteler bölgesel kalkınmanın anahtarı olarak ele alınmış ve 2010 yılı itibariyle üniversitesi olmayan il kalmamıştır. 2019 yılı itibariyle sayıları 200'ü aşan ve büyük çoğunluğu Anadolu kentlerinde açılan üniversiteler, yoğun bir insan hareketliliği yaratmakta, üniversitelerden bir anlamda bulundukları kentleri dönüştürme sorumluluğunu üstlenmeleri beklenmektedir. Üniversiteler bilimsel ve kültürel etkinlikleri ile kent yaşamında önemli rol oynamaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin varlığı da kentin ekonomik ve sosyal yaşamında kaçınılmaz olarak değişimlere yol açmaktadır. Ancak, bu değişimin fırsat olarak görülebilecek getirilerinin yanısıra gerilimli yönleri de bulunmaktadır. Öğrenciler bulundukları kentlerde kendilerini geçici sakinler, bir anlamda göçmenler olarak görmekte ve kentsel sadakat duyguları gelişmemektedir. Diğer yandan kent sakinleri üniversitelerin özellikle ekonomik getirilerinden yararlanmakla birlikte sürekli yaşadıkları alanın öğrencileşmesinden rahatsızlık duymaktadır. Bu bağlamda Anadolu kentlerinde üniversite ve kent halkı arasındaki ilişkinin kimi zaman duyarsızlık kimi zaman da gerilim üzerinden ilerlediği söylenebilir. Bu bildiride söz konusu ilişkinin Isparta ili özelindeki yansımasını değerlendirmek amacıyla yapılan bir araştırmanın bulguları paylaşılmaktadır. Araştırmada Isparta ili kent sakinleriyle 2017 yılında gerçekleştirilen anket uygulamasında elde edilen kent halkının üniversiteye ve üniversite öğrencilerine ilişkin algı ve tutumlarına ilişkin bulgular değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Kent, Öğrencileşme, Üniversite-kent ilişkisi, Yükseköğretim

YÜKSEKÖĞRETİMDE DİJİTALLEŞME: ERİŞİM VE İÇERME İÇİN BİR FIRSAT OLABİLİR Mİ?

DEVRİM VURAL YILMAZ
Süleyman Demirel Üniversitesi

21. yüzyılda yükseköğretim hızlı bir kitleselleşme ve bazı ülkelerde de evrenselleşme eğilimine sahne olmaktadır. II. Dünya Savaşı sonrası dönemde hızlı nüfus artışı ve her bireye yükseköğrenim hakkının verilmesine yönelik anlayış ile birlikte yükseköğrenime olan talep artmıştır. ABD'nin öncülüğünü yaptığı kitleselleşme ve evrenselleşme süreçleri ile birlikte öğrenci yapısı çeşitlenmiş, yükseköğretime katılanların yaş ortalaması artmış, farklı sosyal sınıflardan ve sosyo-ekonomik statülerden gelen öğrencilerin yükseköğretime erişim talepleri artmıştır. Kitleselleşmenin yakın gelecekte birçok ülkede erişim ve katılım, çeşitlilik, eğitim dışı kalanların marjinalleşmesi gibi niteliksel sorunlar yaratacağı öngörülmektedir. Dijital uçurumun eğitimde eşitlik ve dışlanma bağlamında yol açtığı sorunlarla birlikte yükseköğretimde içerme politikalarının önemi daha da artmakta, erişim, devam ve başarıya ilişkin kapsayıcı stratejilerin hayati rolü devreye girmektedir. Bu noktada yükseköğretimde dijitalleşmenin ve yeni eğitim teknolojilerinin ne derece etkili olabileceği tartışılmaktadır. Eğitim teknolojisindeki gelişmeler, desteklenmiş öğrenme stratejileri ve çevrim içi öğrenme ortamlarının eşitlik ve içerme politikaları açısından önemine dikkat çekilmektedir. Nitekim çevrimiçi öğrenmenin ve özellikle kitlesel çevrimiçi açık kursların yaşam boyu öğrenme fırsatlarını genişletme, yükseköğretime yeni katılım yolları açma, esnek alternatifler üreterek bireysel ve kurumsal eğitim maliyetlerini azaltma gibi yadsınamayacak avantajlar sunduğu bilinmektedir. Bu yeni öğretim biçimleri eşitlik, çeşitlilik, kalite ve etkinlik ilkeleri çerçevesine yükseköğretimin geniş kesimlere ulaşması amacıyla esnek öğrenme fırsatlarının yaratılmasına olanak sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı dijitalleşmenin yükseköğretimde erişim ve içerme bağlamında sunduğu olası fırsatları ve sorun alanlarını ortaya koymak, bu alandaki ulusal politikalar, stratejiler ve projelere ilişkin örnekleri incelemektir. Çalışmanın teorik bölümünde erişim-devam-başarı ekseninde yükseköğretimde kitleselleşme ele alınacaktır. Daha sonra yükseköğretimde hızla gelişmekte olan dijitalleşme, yeni teknolojiler ve çevrim içi eğitimin bu bağlamdaki yerine ilişkin literatür incelenecektir. Çalışmanın son bölümünde yükseköğretimde içerme politikaları bağlamında dijitalleşme stratejileri ve programlarına ilişkin örnek uygulamalar aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretimde dijitalleşme, yükseköğretime erişim, yükseköğretimde içerme politikaları

TMS 38 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR STANDARDI'NA GÖRE PATENTLERİN DEĞERLEMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

DERYA ONOCAK
Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Sanayi ekonomisinin giderek önemini kaybettiği, bilgi ekonomisinin ise giderek önem kazandığı günümüz ekonomisinde firmaların sürdürülebilir bir büyüme sağlamaları ve rekabet avantajı elde etmelerinin tek yolu yenilik yapmalarıdır. Ancak yapılan yenilik koruma altına alınmadığı sürece rakiplerce taklide açık olur. Dolayısıyla rekabet avantajı ortadan kalkar. Bu nedenle firmalar gerçekleştirdikleri yenilikleri çeşitli koruma mekanizmaları ile koruma altına alma ihtiyacı duyarlar. Bu mekanizmaların en önemlilerinden biri patenttir. Eğer yenilik bir buluş ile sonuçlanmışsa buluş sahibi patent ile buluşu üretme, satma, kullanma gibi haklar elde eder. Bu hakkı kendi kullanabileceği gibi devrederek veya lisans vererek başkalarına da kullandırabilir.
Patent, firmaca geliştirilen ürünü ve üretim metodunu koruyarak firmaya rekabet avantajı sağlayabileceği gibi firma dışından bireylerin ve kurumların buluş sahibi olduğu ve rakiplerce kullanılabileceği düşünülen patentler, devralınarak veya inhisari lisans alınarak, rakiplerin kullanmasının engellenmesi yoluyla da rekabet avantajı sağlayabilir. Patentin firmalara sağladığı diğer bir avantaj ise mevcut patent dokümanlarının analizi ile teknolojinin seyri konusunda firmaya ipuçları vererek teknolojik fırsatları belirleme imkanı sunmasıdır. Ayrıca başka firmalara patent hakkı devredilerek veya lisans verilerek firmaya esas faaliyeti dışında ek bir gelir sağlanabilir.
Firma değerini artırmak için sürekli yeni ürünler üreten veya yeni yöntemler kullanan yeniliğe açık firmaların varlık dağılımındaki ağırlık, günümüzde maddi duran varlıklardan maddi olmayan duran varlıklara doğru bir değişim göstermektedir. İşletmelerin varlıkları arasında yer alan patentler finansal tablolarda maddi olmayan varlık sınıfı içinde gösterilir.
Bu çalışmanın amacı "TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar" Standardı'na göre patentlerin ayrı olarak elde edilmesi, işletme birleşmelerinin bir parçası olarak elde edilmesi, devlet teşviği yoluyla elde edilmesi, takas ile elde edilmesi ve işletme içinde yaratılması durumlarında hangi değerleme ölçüleri ile değerleneceğini ve nasıl muhasebeleştirileceğini örneklerle açıklamaktır.

Anahtar Kelimeler: Patent, TMS 38, Değerleme

DIŞA AÇIKLIĞIN TÜRKİYE'NİN İHRACAT ÜRÜN ÇEŞİTLİLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ: VARYANS AYRIŞTIRMA ANALİZİ

GÜRKAN CUNDA
Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet
Literatür çalışmalarında özellikle dışa açık bir ekonomik anlayış benimseyen ülkelerin ulusal ve küresel ölçekte yaşanan şok ekonomik gelişmeler karşısında daha az etkilendikleri görülmüştür. Gelişen şok ekonomik gelişmeler karşısında gelişmiş ülkeler fazla etkilenmez iken gelişmekte olan ülkeler fazla etkilenebilmektedir. Benzer ekonomik gelişmeler karşısında ülkelerin farklı düzeyde etkilenmelerinin en büyük nedenlerinin başında ülkelerin ihracat gelirlerinin yetersiz olması gelmektedir. İhracat gelirlerini etkileyen nedenlerin başında ise özellikle gelişmekte olan ülkelerin yaşamış olduğu sermaye yetersizliği ve ihracat ürün çeşitliliğinin kısıtlığı gelmektedir. Literatür çalışmalarında dışa açık bir ekonomik anlayışa sahip ülkelerin ihracat ürün sepetlerini arttırarak ihracat gelirlerine önemli katkılar sağladıkları görülmüştür. Bu ülkeler öncelikle sermaye eksikliklerini giderebilmek için doğrudan yabancı yatırımları ülkelerine çekmekte ve gerekli sermaye ihtiyaçlarını gidererek ihracat ürün sepetlerini genişletme çabası içerisine girmektedir. Bu şekilde kriz dönemlerinde ülkenin yaşamış olduğu olumsuz ekonomik gelişmeler karşısında makroekonomik dengelerinin korunmasına katkıda bulunmaktadır. Dışa açık bir ekonomik anlayışla birlikte ihracat edilen ürünlerin çeşitliğinin artması muhtemeldir. Ürün çeşitlendirmesinin sağlanması ile birlikte daha geniş pazarlara ulaşılması ve döviz gelirlerinin artması beklenmektedir. Bu bağlamda özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin dışa açık bir ekonomik anlayış benimsemeleri oldukça önem arz etmektedir. Çalışmanın çıkış noktası da gelişmekte olan ülkelerin dışa açık bir politika izlemeleri neticesinde ihracat ürün sepetlerinde ki değişimi ortaya koymaktır. Bu bağlamda gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'nin dışa açıklığının ihracat ürün çeşitliliğini ne derecede etkilediğini tespiti amaçlanmıştır.

Yapılan çalışma VAR (Vektör Otoregresif) modeli üzerine kurulmuştur. Modele bağlı olarak Varyans Araştırma analizi ile tamamlanmıştır. Çalışmada 1970-2010 yıllarına ait dönem ve örneklem olarak Türkiye örneklem verisi kullanılmıştır. Çalışma da dışa açıklık değişkeni (OPEN) ve ihracat ürün çeşitlendirmesi (THEİL) endeksi kullanılmıştır. Var modelinin yapısal olarak sahip olması gereken istikrar koşulları test edilerek gerekli koşulların sağlandığı tespit edilmiştir. Bir sonraki aşamada herhangi bir değişkende yaşanan bir değişimin ne kadarının kendisinden ne kadarının diğer değişkenlerden kaynaklandığının yüzde olarak tespiti için Var modeline bağlı olarak Varyans Ayrıştırma analizi uygulanmıştır. Ampirik uygulama neticesinde dışa açıklığın ihracat ürün çeşitlendirmesini önemli sayılabilecek düzeyde etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Dışa Açıklık, İhracat Ürün Çeşitlendirmesi, Var Analizi, Varyans Ayrıştırma Analizi

İHRACAT, İTHALAT VE HAM PETROL FİYATLARI İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (2007M1-2019M9)

METİN SAĞLAM
SÜMEYYE UZUN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Sanayi Devrimi ile üretimde gerekli olan enerji ihtiyacı artmıştır. Enerji ihtiyacındaki artış ile enerji kaynakları arasında önemli bir yere sahip olan petrol, birçok ülkenin hem ekonomik büyümesini hem de dış ticaretini etkilemeye başlamıştır. Yeterli petrol rezervlerine sahip olmayan birçok gelişmekte olan ülke, üretim için ihtiyaç duyulan petrolü ithalat yoluyla karşılamak zorunda kalmıştır. Bu durum, gelişmekte olan ülkelerin üretim yapabilmek için dışa bağımlı olmasına yol açmıştır. Ortaya çıkan bu bağımlılık olgusu ile gelişmekte olan ülkelerde ekonomi, petrol fiyatlarındaki dalgalanmalardan ciddi ölçüde etkilenmeye başlamıştır. Nitekim, 1970'li yıllarda yaşanan petrol şokları, üretimde petrole ihtiyaç duyan ülkelerde birçok soruna neden olmuştur. Bu ülkelerde, yükselen petrol fiyatlarının maliyetlerde artışa yol açması, yüksek enflasyon ve işsizlikle birleşerek stagflasyon ile sonuçlanmıştır. Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye, 1980'li yıllardan itibaren dışa açık bir ekonomi politikası izlemiştir. Üretim ve tüketimde ihtiyaç duyulan petrolün, ithalat yoluyla karşılanması, ülkenin dışa bağımlı bir üretim yapısına neden olmuştur. Bu durum, diğer gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi Türkiye'nin de petrol fiyatlarındaki dalgalanmalardan etkilenmesine yol açmış ve ekonominin kırılgan bir yapıya sahip olmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu bağlamda, çalışmada Türkiye'de ihracat, ithalat ve ham petrol fiyatları arasındaki ilişki 2007M1-2019M9 dönemine ait aylık veriler kullanılarak incelenmiştir. Değişkenlere ait durağanlık analizi Augmented Dickey-Fuller (ADF) birim kök testi ile test edilmiştir. Değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkinin analizinde Johansen eşbütünleşme analizi kullanılmıştır. Değişkenlere ait nedensellik ilişkisi ise Granger nedensellik testi ile analiz edilmiştir. ADF testi sonucunda elde edilen bulgular, değişkenlerin aynı seviyede durağan oldukları yönündedir. Johansen eşbütünleşme testi sonucunda, değişkenler arasında iki tane eşbütünleşme olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Granger nedensellik analizi sonuçları ise, petrol fiyatlarından ihracat ve ithalata doğru tek yönlü nedensellik olduğunu doğrulamıştır. Ayrıca, ihracattan ithalata doğru tek yönlü bir nedensellik tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İhracat, İthalat, Ham Petrol Fiyatları, Eşbütünleşme, Nedensellik

TÜRKİYE'NİN ULUSLARARASI REKABETÇİ YERLİ ÜRÜN TEŞEBBÜSÜ: ASELSAN 1919 CEP TELEFONU

MUSTAFA MALKOÇ YAŞAR
Giresun Üniversitesi

Özet
Bir sanayi alanında gücü ve bilgiyi biriktirme, denetleme, işleme, iletme gibi amaçlarla oluşturulan makinelerin, araç gereçlerin, aygıtların, yöntemlerin tümünü kapsayan uygulama bilgisi olarak tanımlanabilecek teknoloji, özellikle geçtiğimiz yüzyıl içerisinde çok hızlı bir ilerleme kaydetmiştir. Teknolojinin bu denli hızlı ilerlemesine paralel olarak tüketicilerin talepleri farklı alanlara kaymaktadır. Bu kapsamda özellikle geçtiğimiz son yirmi yıl içerisinde taşınabilir (mobil) teknolojiler ön plana çıkmıştır. Türkiye'nin bu tip teknolojiler ile tanıştığı yıl olarak ilk GSM (Global System Mobile Communication) şebekesinin kullanılmaya başladığı 1994 yılı gösterilmektedir. 1994 yılından başlayarak Türkiye'de tüketiciler cep telefonu talep etmeye başlamışlardır. Türkiye'nin güçlü şirketlerinden biri olan Aselsan ilerleyen dönemde cep telefonu talebinin daha da artacağını düşünerek bir cep telefonu projesine başlamışlardır. 1997 yılına gelindiğinde ise Aselsan Türkiye'nin yerli ve milli kaynaklar ile ürettiği ilk cep telefonu modeli olan Aselsan 1919'u piyasaya sürmüştür ve bu ürün ile Türkiye'yi dünyada cep telefonu üreten az sayıda ülke arasına sokmayı başarmıştır. Bu başarının ardından Aselsan 1919 ürünü gerek iç gerekse dış pazarlarda talep görmeye başlamıştır. Cep telefonu teknolojisinin daha ilk neslinde üretimde gerçekleştirdiği bu başarıya karşın Aselsan ürünün pazarlanması aşamasında çeşitli sorunlarla karşılaşmıştır. Karşı karşıya kalınan bu sorunlara rağmen ilerleyen dönemde farklı bir pazarlama stratejisi ile birlikte Aselsan 1920 isimli model piyasaya sürülmüştür. Ancak bu üründen sonra Aselsan cep telefonu üretiminden çekilmiştir. Bu çekilmenin ardından teknolojinin erken döneminde pazarda yer aldığı için büyük umutlar bağlanan ilk yerli ve milli cep telefonu tarihe karışmıştır. Bu kapsamda çalışmanın amacı uluslararası piyasalarda rekabet edebilecek düzeyde iken sonlandırılan cep telefonu projesinin başarısızlık sebeplerini analiz etmektir. Çalışmada Aselsan'ın cep telefonu üretme projesi tarihsel perspektiften ele alınmış, karşılaşılan sorunlar sıralanarak gelecekte benzer bir durumla karşılaşılmaması için alınması gereken tedbirler tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cep Telefonu, Aselsan, Türkiye, Yerli Üretim

YENİ KIRILGAN BEŞLİ VE TÜRKİYE'NİN EKONOMİK KIRILGANLIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

MUSTAFA MALKOÇ YAŞAR
Giresun Üniversitesi

Özet
İlk kez 2013 yılı Ağustos ayında Amerika Birleşik Devletleri kökenli bir yatırım bankası olan Morgan Stanley tarafından yayınlanan küresel gelişmekte olan piyasalar başlıklı yatırımcı raporunda ortaya atılan kırılgan beşli (fragile five) terimi, Brezilya, Endonezya, Hindistan, Güney Afrika ve Türkiye ekonomilerini ifade etmektedir. Bu ülke gruplandırması ekonomi yazınında kısa sürede önemli bir popülerliğe ulaşmıştır ve kırılgan beşli ülkelerini kapsayan çok sayıda çalışma ortaya konmuştur. 2016 yılına gelindiğinde Morgan Stanley ekonomisti Chetan Ahya tarafından kırılgan beşlinin revize edildiği ve yeni kırılgan beşlinin Türkiye, Güney Afrika, Endonezya, Meksika ve Kolombiya ekonomilerini kapsadığını deklare edilmiştir. 2017 yılı Kasım ayına gelindiğinde ise yine Amerika Birleşik Devletleri kökenli ve dünyanın en önemli kredi derecelendirme kuruluşları arasında yer alan Standard and Poor's kurumunun kredi analisti Moritz Kraemer tarafından hazırlanan raporda yeni kırılgan beşli tanımı yapmıştır. Standard and Poor's yeni kırılgan beşlinin Türkiye, Arjantin, Pakistan, Katar ve Mısır ekonomileri olduğunu öne sürmüştür. 2013 yılından başlayan ve ardından revize edilen tanımlamalar dikkate alındığında Morgan Stanley ve Standard and Poor's tarafından üç farklı kırılgan beşli tanımlaması yapılmıştır. Bu üç farklı kırılgan beşli tanımlamasının tek ortak noktası ise her üç tanımlamanın da Türkiye ekonomisini içermesidir. Türkiye ekonomisinin farklı ülke gruplandırmalarında değerlendiricilere göre neden hep kırılgan bir görünüm sergilediği çalışmanın temel araştırma sorusudur. Bu kapsamda çalışmada Türkiye ekonomisinin ve söz konusu diğer ekonomilerin neden kırılgan olarak tanımlandığı tarihsel perspektifte tartışılmış ve kırılgan beşli kavramı ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar bu amaç dahilinde taranmıştır. Türkiye ekonomisinin kırılganlık gösterdiği noktalar analiz edilerek, kısa ve uzun vadede söz konusu kırılganlıklardan kurtulma yolları üzerine öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kırılgan Beşli, Yeni Kırılgan Beşli, Gelişmekte Olan Ülkeler, Türkiye

İŞ HAYATINDA DUYGUSAL ZEKÂ VE KARİYER UYUM YETENEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCE AND CAREER ADAPTATION ABILITY IN BUSINESS

MEHMET OZAN CİNEL
Giresun Üniversitesi
ELA OĞAN
Artvin Çoruh Üniversitesi

Özet
Son zamanlarda yapılan bir çok çalışmada bireylerin, iş hayatlarında gerçek başarıyı yakalamalarının sadece sahip oldukları bilişsel becerilere bağlı olmadığı bununla birlikte duygusal zeka becerilerine de sahip olmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Bireylerin sürdürülebilir başarıları için sadece Bilişsel Zeka (IQ) yeterli olmamakta; Duygusal Zeka (EQ) ise onu desteklemekte hatta tamamlamaktadır. Diğer bir ifade ile eğer bireyler zihinsel zekaları ile birlikte duygusal zekalarını da kullanabiliyorlarsa hayatta istedikleri başarıya ulaşabilmektedir. Bir anlamda duygusal zeka, bireyin bilişsel zekasını en etkili ve verimli biçime nasıl dönüştüreceğinin yolunu göstermektedir. Duygusal Zeka iş hayatında bireylere, duygularının farkında olmayı, duygularını yönetebilmeyi, içlerindeki gizil enerjiyi kullanarak güçlü olmayı, kişilerarası ilişkilerinde anlayışlı olmayı ve karşısındaki insanları anlamayı öğreterek uzun süreli başarının ve mutluluğun anahtarını verebilmektedir. Aynı zamanda çalışan bireylerin bilim ve teknoloji alanında gerçekleşen gelişmelere uyum sağlayabilmeleri, değişimler karşısında yetersiz kalmamaları; onların sahip oldukları bilgi ve becerilerini kullanabilmeleri kariyer uyum yeteneklerine bağlı olmaktadır. Dolayısıyla çalışan bireylerin sahip olduğu duygusal zeka becerilerinin; onların kariyer uyum yeteneklerini destekleyeceği düşünülmektedir. Buradan hareketle, iş hayatında duygusal zeka ve kariyer uyum yeteneği arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik olarak kamu kurumlarında bir uygulama yapılması ve varsa bu ilişkinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın verileri "Kişisel Bilgi Formu", "Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği (WLEIS)" ve "Kariyer Uyum Yeteneği Ölçeği (KUYÖ)" den elde edilecektir. *Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği (WLEIS):* Duygusal zekanın ölçülmesi amacıyla Wong ve Law'un 16 sorudan oluşan duygusal zeka ölçeği WLEIS tercih edilmiştir. *Kariyer Uyum Yeteneği Ölçeği (KUYÖ):* Kariyer Uyum Yeteneği ölçeği Savickas ve Porfeli (2012), tarafından geliştirilen ve Kanten (2012), tarafından geçerlilik ve güvenilirliği ortaya konulan 24 maddeden oluşmaktadır. Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi için SPSS programından (Statical Package For Social Science-Sosyal Bilimler İçin İstatiksel Analiz Programı) yararlanılarak istatistiksel sonuçlar elde edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zeka, Kariyer, İş Hayatında Başarı

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRESUN ŞEHRİ VE HALKINA YÖNELİK SOSYO KÜLTÜREL ALGILARI

SOCIAL CULTURAL PERCEPTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS REGARDING GIRESUN CITY AND PUBLIC

CEMİLE BAHTİYAR KARADENİZ
Ordu Üniversitesi
MEHMET OZAN CİNEL
Giresun Üniversitesi

Özet
Kent çalışmaları sosyoloji, mimarlık, coğrafya, turizm, eğitim gibi disiplinler arası araştırmalarda kendine özgü yaklaşımlar ile ele alınarak analiz ve değerlendirmelere tabi tutulmaktadır. İnsan ve çevre arasındaki etkileşimin bariz bir şekilde gözlenebildiği yerleşim birimleri olan kentler, coğrafyada insan-çevre ilişkilerinin algılanışı ve insanlar tarafından ifade edilişi için son derece önemli ve öncelikli mekânlardır. Şehirler, içinde yaşayan kişilerin yaşı, cinsiyeti, eğitimi, ihtiyaç ve istekleri, yerli /yabancı olması gibi çeşitli faktörlere göre farklı şekillerde algılanmaktadır. Algıdaki bu farklılıkların temelinde deneyimler ve yaşanmışlıklar yer almaktadır. Kentin sahip olduğu coğrafi özellikleri, avantajları ve soyut imaj unsurları şehirsel mekânın anlaşılması, örgütlenmesi ve çeşitli problemlerin çözümünde önemli bir rol oynamaktadır. Şehrin eksik yönlerini tamamlamak, olumsuz yönlerini düzeltmek, her açıdan gelişmesine dolayısıyla kalkınmasına katkıda bulunmak için günümüzde şehirlerin gelişiminde önemli bir lokomotif güç olarak görülen üniversite öğrencilerinin şehirsel değerlendirmelerinin bilinmesi durum tespitinde bulunmak açısından önemlidir. Bu çalışmanın da konusunu Giresun şehri ve önemli bir paydaşı olan Giresun şehir halkı oluşturmaktadır. Araştırmada Giresun Üniversitesi öğrencilerinin öğrenim gördüğü Giresun şehri ve halkına yönelik sosyo kültürel açıdan algılarının ne yönde ve ne düzeyde olduğunu tespit etmek, açıklamak, değerlendirmek ve olası ilişkileri ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Genel tarama modelinde yapılan araştırmanın çalışma grubunu 1110 öğrenci oluşturmaktadır. Sunulan bildiride araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan "Yükseköğrenim Görülen Şehre Yönelik Algı Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmada Giresun üniversitesi öğrencilerinin cinsiyet, geldikleri şehir, gelir durumu gibi farklı değişkenlere göre algılarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Öğrencilerin Giresun şehri ve halkına yönelik sosyo kültürel algıları genel olarak orta düzeyde olumlu iken, Giresunlu olma, sınıf, öğrencinin ailesinin yaşadığı yerleşme türü, aylık harcama miktarı gibi değişkenlerde farklılıklar tespit edilmiştir. Belirlenen algılara yönelik Giresun şehrinin avantaj ve dezavantajları kentin planlayıcılarının ve karar vericilerinin dikkatine sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Giresun Şehir Algısı, Sosyo-kültürel Algı, Giresun Üniversitesi, Giresun İli Yöneticileri

TÜRKİYE'DE MİLLİ GELİRİN ADALETSİZ DAĞILIMI
UNFAIR DISTRIBUTION OF NATIONAL INCOME IN TURKEY

EMEK ASLI CİNEL
Giresun Üniversitesi

Özet
Türkiye yüksek oranda büyümeye rağmen gelir ve servet eşitsizliğinin hala yüksek olduğu ülke konumundadır. Düşük gelirli yoksul kesimlerle, yüksek gelirli zengin kesimler arasındaki gelir uçurumu her geçen gün artmaya devam etmektedir. Gelir dağılımı adaletsizliği ve buna bağlı olarak artan yoksulluk düzeyi yalnızca ekonomik olarak değil, sosyolojik olarak da değerlendirilmesi gereken bir konudur. Bir toplumun huzur ve refah içerisinde yaşayabilmesi için o toplumda yaşayan bireyler arasında adaletin olması zorunludur. Bu çerçevede, çalışmada Türkiye'de milli gelirin dağılımının adaletli olup olmadığı ve yoksulluğun boyutu 2002-2018 dönemi için araştırılmış, dünya genelinde yer alan ülkelerdeki milli gelirin dağılımıyla Türkiye'deki milli gelir dağılımı karşılaştırılmış, gelir dağılımının adaletsiz olmasının nedenleri ele alınmış ve sorunu gidermeye yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Gini Katsayısı, Gelir Dağılımı, Yoksuluk, Adalet

Abstract
Turkey is still a country where income and wealth inequality is high despite high growth. The gap between low-income poor and high-income rich people continues to increase day by day. Income distribution inequality and the resulting level of poverty are a matter that should be evaluated not only economically but also sociologically. In order for a society to live in peace and prosperity, it is necessary to have justice among the individuals living in that society. In this context, the study investigated whether the distribution of national income in Turkey is fair and the extent of poverty for the period 2002-2018, the distribution of national income in countries around the world was compared with the distribution of national income in Turkey, the reasons for the inequitable distribution of income were discussed, and proposals were made to solve the problem.

Keywords: Turkey, Gini Coefficient, Income Distribution, Poverty, Justice

TÜRKİYE'DE EĞİTİM HARCAMALARI VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ

MEHMET AYDIN
Sakarya Üniversitesi

Özet
Eğitim ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki, ekonomi literatüründe yoğun ilgi gösteren çalışmaların başında yer almaktadır. Eğitim, ülkelerin gelişiminde önemli bir role sahiptir. Gerek kalkınma sürecinde gerekli olan niteliksel ve niceliksel emeği sağlama işlevini yerine getirme vasıtasıyla gerekse bilgi işlevinin üretilmesi ve yayılması ile ülkeleri modern üretim teknolojilerini takip etme ve geliştirme vasıtasıyla ekonomik büyüme üzerinde önemli etkileri mevcuttur. Eğitim seviyesindeki farklılıklar, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ekonomik performans farklılıklarının temel nedenlerinden biridir. Eğitim seviyesi yükseldikçe işgücü verimliliğindeki artış, ülkelerin rekabet gücünü olumlu yönde etkilemektedir. Beşerî sermayenin en önemli bileşenlerinden biri olan eğitim alanındaki iyileşmeler, bireysel verimlilikteki iş hayatına katkı sağlamakta ve dolayısıyla bireylerin ücret ve istihdam olanaklarının artması gibi önemli artışlara neden olmaktadır. Bu özellikleriyle, eğitim seviyesinde yaşanan gelişmeler, özellikle gelişmekte olan ülkelerde işsizlik ve yoksullukla mücadelede etkili bir politik araç olarak ön plana çıkmaktadır. Eğitimin günümüzde ekonomik büyüme üzerinde önemli etkileri olduğu olgusu, ekonomik büyümenin önemli bir belirleyici faktörü olmasından dolayı tartışmanın ötesinde kabul edilmektedir. Eğitim ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkileri modellemenin temel teorik yaklaşımları, Robert Solow'un (1957) neoklasik büyüme modelleri ve Romer (1990) modeline dayanmaktadır. Bu çalışmada Türkiye için eğitim harcamaları ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiler nedensellik analizleri ile araştırılacaktır. Bu kapsamda, çalışmada ilk olarak ekonomik büyüme ve eğitim değişkenlerine ait serilerin durağanlığı birim kök testleri ile incelenerek bu aşamadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygun nedensellik analizleri gerçekleştirilecektir. Uygulamadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda Türkiye için eğitim harcamaları ve ekonomik büyüme ilişkisine yönelik bir değerlendirme ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nedensellik, Eğitim Harcamaları, Ekonomik Büyüme

G7 ÜLKELERINDE EKONOMIK BÜYÜME ILE FINANSAL GELIŞME İLIŞKISI

MEHMET AYDIN
Sakarya Üniversitesi

Özet
Ekonomik büyüme ve finansal gelişmeler arasındaki ilişkiler, literatüründe sıkça tartışılan konuların başına yer almaktadır. Teorik ve ampirik literatürde, özellikle kalkınma politikasına etkileri nedeniyle büyük ilgi görmektedir. Goldsmith (1969), McKinnon (1973) ve Shaw'un (1973) öncü katkılarından bu yana, finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki önemli bir tartışma konusu olmaya devam etmektedir. Literatürde elde edilen sonuçlar ekonomik büyüme ve finansal gelişme arasında pozitif bir ilişkinin varlığına işaret etmektedir. Finansal gelişme teorik olarak, piyasaların ve düzenleyici otoritelerin yanı sıra bu piyasalarda kullanılan araçların geliştirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Sermaye piyasalarının ve parasal piyasaların serbestleştirilmesi ile önemi her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Özellikle finansal gelişmenin ekonomik büyüme üzerinde önemli bir politika aracı olabileceği düşüncesi, finansal piyasalardaki gelişimi hızlandırmıştır. Ekonomik büyüme ve finansal gelişme arasındaki ilişkiyi önemli kılan faktörlerden biri, finansal sektörlerle ilgili yapılandırmalara ne denli öncelik verilmesi konusunda sağladığı bilgi olarak dikkat çekmektedir. Diğer bir faktör ise finansal gelişme düzeyinin ülkelerin neden farklı oranlarda büyüdükleri konusunda sağladığı bilgidir. Bu kapsamda bu çalışmada, G7 ülkeleri için ekonomik büyüme ve finansal gelişme arasında bir ilişki olup olmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönünün belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada G7 ülkeleri için ekonomik büyüme ve finansal gelişme arasındaki ilişkiler uygun veri dönemi için yumuşak geçişli kırılmalara izin veren Fourier Toda-Yamamoto (FTY) nedensellik testi ile araştırılacaktır. Bu kapsamda çalışmada ilk olarak G7 ülkelerine ait ekonomik büyüme ve finansal gelişme serilerinin durağanlığı yine yumuşak geçişli kırılmalara izin veren Fourier- Augmented Dickey Fuller (FADF) birim kök testi ile araştırılacaktır. Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda G7 ülkeleri için ekonomik büyüme ve finansal gelişmeler arsındaki ilişkiler üzerinden değerlendirmeler ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nedensellik, Finansal Gelişme, Ekonomik Büyüme

ÇAYIR VE MERALARDA YETİŞEN BAZI BAKLAGİL YEM BİTKİLERİNİN BESLEME DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ

AYŞE ÇALIK
Harran Üniversitesi

Özet
Hayvanların yem ihtiyaçları genel olarak çayır meralar ve tarlalarda yetişen yem bitkilerinden sağlanmaktadır. Türkiye'de genel olarak hayvanlar çayır meralarda besletilmektedir çünkü tarla da ekilen yem bitkisi alanları çok düşük bir alanı kapsamaktadır. Yağış, bilinçsiz otlatma, iklim şartları, gibi faktörlerde meraların verimini düşürmektedir. Çayır ve meralar da bulunan tüm bitki türlerin değerli bir yem kaynağı olarak düşünmek de çok doğru değildir. Çünkü bu bitkilerden bazıları hayvanlar tarafından sevilerek tercih edilirken bazıları çok az tüketilmektedir. Bu nedenle yüksek oranda protein içeren çayır ve meralardaki yem bitkilerinin besin değerlerinin bilinmesi önem taşımaktadır.
Bu hazırlamış olduğum derleme ile çayır mera alanlarında yetiştirilmiş olan baklagil yem bitkileri türlerine, bazı baklagil yem bitkileri türlerinin beslenme değerleri gibi faktörlere değinilecektir.

Anahtar kelimeler: Baklagil, Çayır ve Mera, Yem bitkileri

Abstract

Forage needs of animals are generally provided from fodder plants grown in meadows, pastures and fields. In general, animals are fed in meadows and pastures in Turkey because the areas of fodder planted in the field cover a very low area. Rainfall, unconscious grazing, climatic conditions, such as factors reduce the yield of pastures. It is also not very accurate to think of all plant species found in meadows and pastures as a valuable source of forage. Because some of these plants are loved and preferred by animals, some are consumed very little. For this reason, it is important to know the nutritional values of forage plants in meadows and pastures that contain high levels of protein.

With this compilation I have prepared legume forage plants grown in Meadow pasture areas, some legume forage plants species nutrition values such as factors will be discussed.

Key words: Leguminosae, Meadow and Pasture, Forage crops

SAMSUN EKOLOJIK KOŞULLARINDA YETIŞTIRILEN YERLI PATATES ÇEŞITLERININ VERIM VE BAZI KALITE ÖZELLIKLERI

MELEK ÖZDEMİR
Canik İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
ŞAHANE FUNDA ARSLANOĞLU
SONER SERT
Ondokuzmayıs Üniversitesi

Özet
Ilıman ve serin iklim bitkisi olan patates ülkemizde Orta Anadolu, Ege, Akdeniz, Karadeniz ve Marmara bölgelerinde yetiştirilmektedir. Üretim için gerekli olan tohumluk patates ihtiyacının büyük çoğunluğu anaç kademedeki tohumluk patateslerin Hollanda, Almanya, Amerika gibi ülkelerden getirilip, ülkemizde çoğaltılması ve üreticiye ulaştırılması ile giderilmeye çalışılmaktadır. Bu durum patates üretiminde girdi maliyetini ve hastalık-zararlı oranını arttırmaktadır. Türkiye 2019 TÜİK verilerine göre, 18.746 ton patates tohumluk ithalatına 14.087 bin $ ödemiştir. Ülkemizin dışa bağımlılığını zorunlu kılan nedenler büyük oranda yerli patates çeşitlerinin az ve yeterince kullanılmamasından kaynaklanmaktadır. Ülkemizde özel sektör, üniversite ve Patates Araştırma Enstitüsü tarafından ıslah edilmiş 21 tescilli, 12 üretim izinli olmak üzere farklı olum sürelerine sahip 33 yerli patates çeşidi bulunmaktadır (Anonim, 2019a). Bu araştırma, Samsun ilinin Tekkeköy İlçesi Çırakman köyünde, Samsun ekolojik koşullarında yetiştirilen bazı yerli patates çeşitlerinin verim ve bazı kalite özelliklerinin belirlenmesi ile ılıman iklim koşulları için uygun çeşidin ortaya çıkarılması amacıyla 2019 yetiştirme sezonunda yürütülmüştür. Deneme, tesadüf blokları deneme desenine göre 4 tekrarlamalı kurulmuştur. Çalışmada olum grupları bakımından uygun olabilecek yerli çeşitler arasında erkenci (Yediveren ve Yaldız), orta erkenci (Nahita, Leventbey, Muratbey, Nam, Kutup, Volkan, Yankı, Yaprak, Maden, Sultan nur, Soylu ve Maraton), geçci (Onaran, Doruk, Bahar, Kaya ve Ayaz) çeşitler ile standart çeşit olarak Marabel (erkenci), Orchestra, Alegria ve Borwina (orta erkenci), Agria (geçci) çeşitleri olmak üzere toplam 24 çeşit kullanılmıştır. Araştırmada, bölgemiz iklim koşullarında, fizyolojik olgunlaşma gün sayısı 95-133 gün arasında değişmiştir. Bitkide yumru sayısı 11,03-20,35 adet/ bitki, bitkide yumru verimi 727-1115 g/bitki, tek yumru ağırlığı 48,05-81,86 g/adet, verim 20,72-55,57 t/ha, kuru madde oranı ise %15.30-25.10 arasında belirlenmiştir. En yüksek dekara verimler yerli çeşitler arasında, orta erkenci Yankı (55.56 t/ha), erkenci Yaldız (46.08 t/ha) ve Yediveren (46.07 t/ha) çeşitlerinden elde edilmiştir. Standart çeşitlerde en yüksek verimi erkenci olum grubunda yer alan Marabel (43.41 t/ha) çeşidi verirken, en düşük verim 30.10 t/ha ile Agria çeşidinde ölçülmüştür. Ilıman iklim koşullarına sahip Samsun ilinde, yumru verimi bakımından erkenci grupta Yaldız ve Yediveren, orta erkenci grupta Yankı, Volkan, Maden, Soylu, geçci grupta ise Bahar çeşitleri öne çıkan çeşitler olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Patates (*Solanum tuberosum* L.), yerli çeşit, yumru, verim, kuru madde

TEHDİT ALTINDAKİ BİTKİ; SALEP

SONER SERT
ŞAHANE FUNDA ARSLANOĞLU
Ondokuzmayıs Üniversitesi
MELEK ÖZDEMİR
Canik İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü

Özet
Ülkemizde doğadan toplanarak tıbbi ve aromatik bitki olarak kullanılan salep; *Orchidaceae* (orkidegiller) familyasına ait 736 cins, 28.000 tür sayısı ile dünyanın en zengin 3 familyasından biridir. Yetişme ortamlarına göre *Orchidaceae* familyası 5 grup altında incelenmektedir. Kökleriyle toprağa bağlı olan orta kuşak orkideler, ağaçlar üzerine hava kökleriyle tutunanlar, taşlara tutunanlar, çürükçül grup orkideler ve parazit grup orkidelerdir. Salep orkideleri ise Dünya' da Yunanistan, İtalya, Almanya, Arnavutluk, Hollanda, Letonya, Sibirya- Avrupa- Çin- Japonya ve Türkiye' de bulunmaktadır. Ülkemizde salep orkideleri Kuzey Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu, Batı Anadolu, Ege ve Güney Anadolu bölgelerinde yayılış göstermektedir. Salep orkideleri deniz seviyesinden 2000 m kadar değişen rakımlarda hemen hemen her yerde doğal olarak yetişebilmektedir. Ülkemizde 24 cins ve 187 orkide türü bulunmakta olup bunlar yumrulu ve yumrusuz olarak ikiye ayrılmaktadır. Salep, yumrulu orkidelerden elde edilmektedir. Türkiye' de salep elde edilen türler ormanlık, dağlık arazilerde çayırlarda meralarda ve genellikle kireçli topraklarda yetişmektedir. Bitkinin en değerli kısmı yumrusu ve yumrunun içermiş olduğu glukomannandır. Glukomannan içeriği, türlere ve yetişme ortamına göre %7-61 oranında değişmektedir. Stabilizite (aynı yapıda) ve viskoziteyi (akmazlığı) arttırdığı için dondurmada kullanılmaktadır. Ayrıca, soğuk algınlığı ve boğaz rahatsızlıklarında, öksürüğe karşı, balgam söktürücü, iştah açıcı, sindirim sistemi rahatsızlıklarında, karaciğer, safra yolları ve pankreasın tahrişi gibi rahatsızlıklarda etkilidir. Ticareti doğadan toplanarak yapılmaktadır. Ülkemizde toplamalar bilinçsizce olduğu için salep orkideleri nesli tehdit altında olan en önemli doğal kaynaklarımızdan biridir. Bu derlemede, literatür eşliğinde tehdit nedenleri ve alınabilecek önlemler ile yapılan çalışmalar üzerinde durulmuştur.

Anahtar kelimeler: Salep, Orchidaceae, Etken madde, Glukomannan

KIZILAĞAÇ YAPRAK BÖCEĞİ *AGELASTİCA ALNİ* (COLEOPTERA: CHRYSOMELİDAE) DE TÜRKİYE İÇİN İLK MERMİTİD (MERMİTHİDA: MERMİTHİDAE) ENFEKSİYONU KAYDI

ÇAĞRI BEKİRCAN
Selçuk Üniversitesi
ONUR TOSUN
Karadeniz Teknik Üniversitesi
HİLAL YILDIRIM
Giresun Üniversitesi

Özet
Kızılağaç *(Alnus* sp.) ülkemizde öncelikli olarak odun ham maddesi olarak kullanılmaktadır. Hammadde gereksiniminin karşılanması farklı arayışlarla kendini göstermekle birlikte, toprak muhafazasında, erozyon önlemede ve hatta oduna dayalı sanayiler gibi ekonomik faaliyetlerde de gelir getirici türlerden olan kızılağaç; Karadeniz bölgesi için vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Benzer şekilde başta bölge ve ülke ekonomisi için önemi olan bir diğer bitki türü de fındıktır. Fındık (*Corylus* sp.), sağladığı tarımsal gelir ve ihracat ürünü olması bakımından Türkiye'nin stratejik ürünlerinden biridir.
Türkiye'de hem fındık bahçelerinde hem de kızılağaç alanlarında verimi düşüren en önemli faktörlerden biri de bu bitkilerin gelişimini olumsuz etkileyen zararlılardır. Bu zararlılara karşı kullanılan insektisit miktarı ve çeşidi her geçen gün artmaktadır. Sürekli ve yoğun insektisit kullanımı, çevre kirlenmesi, doğal dengenin bozulması ve direnç sorunu gibi bazı önemli problemleri de beraberinde getirmektedir. Bu durum, zararlı olarak kabul edilen böceklerin mücadelesinde günümüzde alternatif yolların aranmasına neden olmaktadır. Biyolojik mücadele teknikleri zararlı böceklerin mücadelesinde, etkinliklerinin yanı sıra doğaya ve beraberinde insan sağlığına herhangi bir olumsuzluk taşımadıkları için son yıllarda dikkat çekmektedir.
Kızılağaç yaprak böceği *Agelastica alni* L. (Coleoptera: Chrysomelidae), Ülkemizde ve Avrupa'da yaygın olarak bulunmaktadır. Bu böcek gerek larva gerekse ergin dönemlerinde geniş yapraklı birçok bitki türünde zarara neden olmaktadır. Konak bitkinin yaprak ayasında delikler açarak ya da tamamen tüketerek yaprağın kuruyarak dökülmesine neden olmaktadır. Ülkemizde özellikle başta *Alnus* sp. (Kızılağaç) ve *Corylus* sp. (Fındık) olmak üzere *Betula pendula* (Huş), *Salix caprea* (Söğüt), *Populus* spp. (Kavak) ve *Tilia* spp. (Ihlamur) bitkilerinde de zarara neden olduğu bilinmektedir. Fındık ve kızılağaç bitkilerinde yapmış olduğu zarar beraberinde ekonomik bir kayıp getirmektedir.
Bu çalışmada, ülkemizde Trabzon ilindeki kızılağaç bitkisinden toplanan *A. alni* böceklerinin mikroskobik incelenmesi sonucunda, bu böceklerde doğal olarak hastalık oluşturan bir Mermitid paraziti Türkiye literatürür için ilk kez tespit edilmiştir.
A. alni böcekleri 2017 yılında Mayıs-Haziran aylarında Trabzon ilinden toplanmıştır. Toplanan böcekler Ringer solüsyonunda disekte edilip 100-1000X arasında bir büyütmede ışık mikroskobu altında incelenmiştir. İncelenen 120 böceğin 5'inde juvenil aşamada mermitid paraziti tespit edilmiştir. Yapılan morfolojik ölçümler (75-81 mm boy ve 2-4 mm en) ve cins seviyesinde karakteristik olan ağız özefagus ve kuyruk bölgesinin şekli bu nematod parazitinin bir Mermitid olduğunu

göstermektedir. Mermitid parazitleri konağın ölümüne neden olmaları ile böcekler ile biyolojik mücadele ajanı olarak kullanım potansiyeli yüksek canlılardır.

Anahtar kelimeler: *Agelastica alni,* Kızılağaç, Fındık, Mermitid, Nematod

KARADENİZ BÖLGESİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI TÜTÜN ÇEŞİTLERİNDE FARKLI AZOT VE SULAMA SEVİYELERİNİN VERİM VE RANDIMAN ÜZERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF DIFFERENT NITROGEN AND IRRIGATION LEVELS ON YIELD AND EFFICIENCY OF SOME TOBACCO TYPES GROWN IN THE BLACK SEA REGION

AHMET DÜRÜST
ALİ KEMAL AYAN
O.M.Ü.

Özet
Karadeniz bölgesinde yetiştirilen bazı tütün çeşitlerinde farklı azot ve sulama seviyelerinin verim ve randıman üzerine etkisini belirlemek amacıyla Samsun ili Bafra ilçesinde taban arazi şartlarında yürütülmüştür. Araştırma 2017 ve 2018 yetiştirme sezonunda, 4 farklı sulama su seviyesi (%0 (S1); %33 (S2); %66 (S3); %100 (S4)), 4 farklı azot dozu (0 kg/da (N1), 5 kg/da (N2), 10 kg/da (N3), 15 kg/da (N4)) ve 3 çeşit (Sıtmasuyu, Canik, Esendal) kullanılarak, şerit şerit parsel deneme deseninde 3 tekrarlı olarak tertiplenmiştir. Azot dozlarının yaprak eni, verim ve randıman özelliklerine üzerinde önemli değişliklere sebep olduğu tespit edilmiştir. Sulama suyu seviyelerinde ise verim parametresi haricinde diğer karakterlerde istatistiksel bakımdan önemli değişikler olmuştur. Çalışmamız sonucunda Sıtmasuyu ve Esendal çeşitlerinin randıman değerleri birbirine yakın olduğundan bölge için, verim esas alınarak sulama ve gübrelemeye en iyi tepkiyi veren Sıtmasuyu çeşidinin yaygınlaşması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Azot Dozu, Oryantal Tütün, Sulama, Çeşit, Verim

Abstract
In order to determine the effect of different nitrogen and irrigation levels on yield and yield of some tobacco cultivars grown in the Black Sea region, it was carried out under basement conditions in Bafra district of Samsun. Research in 2017 and 2018 growing season, 4 different irrigation water levels (0% (S1); 33% (S2); 66% (S3); 100% (S4)); 4 different nitrogen doses (0 kg / da (N1) , 5 kg / da (N2), 10 kg / da (N3), 15 kg / da (N4) and 3 varieties (Sıtmasuyu, Canik, Esendal), using the strip plot design was repeated in 3 parcels. It was determined that nitrogen doses caused significant changes on leaf width, yield and yield characteristics. There were statistically significant changes in irrigation water levels in other characters except yield parameter. As a result of our study, the yield values of Sıtmasuyu and Esendal varieties are close to each other, it is recommended that Sıtmasuyu variety which gives the best response to irrigation and fertilization based on yield is recommended for the region.

Key Words: Nitrogen Dose, Oriental Tobacco, Irrigation, Variety, Yield

ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ VE PAZARLAMA SORUNLARI (TOKAT İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ)

RÜVEYDA YÜZBAŞIOĞLU
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Avrupa'nın ve Türkiye'nin bulunduğu coğrafyanın şeker kamışı tarımına uygun olmaması, şeker elde edilmesinde şeker pancarını öne çıkarmıştır. Bu çalışma bölge çiftçisi ve ülke ekonomisi için önemli endüstri bitkisi olan şekerpancarının yoğun olarak yetiştirildiği Tokat ilinde şeker pancarı bitkisinin tarımının durumunu ortaya koyması açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, şekerpancarı ziraatında görülen eksikliklerin giderilmesi ülke ve yöre tarımına önemli kazanımlar sağlayacaktır. Bu amaçlar doğrultusunda şekerpancarı üretimi yapan 75 üretici ile yüz yüze görüşülmüştür. Üreticilerin % 97 lik büyük kısmı erkek üreticidir. Üreticilerin ortalama yaşı 43.1 olarak bulunmuştur. Üreticilerin en fazla ortaokul (%42.67) takiben ilkokul mezunu (%32.00) oldukları görülmektedir. Üreticilerin ortalama tarımsal deneyimi 24.06 yıl ve Üreticilerin ortalama şeker pancarı üretim tecrübesi 15.69 yıl olarak bulunmuştur. Üreticilerin yıllık tarımsal gelirinin 57.520 TL olduğu görülürken tarım dışı gelir ise 31.320 TL olduğu görülmüştür.
Araştırma sonucunda; üreticilerin gördüğü en büyük sorun girdi fiyatının yüksekliği ve şeker oranından kaynaklı ürün birim fiyatının düşüklüğüdür. Türkiye tarımında önemli bir paya sahip olan şeker pancarı önündeki engellerden biri olan girdi fiyatlarıdır. Şeker pancarı üretiminde en önemli girdiler olan mazot, gübre ve su üretimi olumsuz etkilemektedir. Şeker pancarında alıcının tekelde olmasından üreticilerin çoğunluğu memnundur, memnun olmayan üreticiler ise serbest piyasa koşullarının sağlanmasını istemektedir. Şeker pancarı özelleşmesinden üreticiler memnundur. Özelleşme Tokat şeker pancarı üreticilerine fayda sağlamıştır. Şeker pancarı fabrikası özelleştikten sonra üreticilerin kota sorununun ortadan kalktığı gözlemlenmiştir. Şeker pancarı fabrikası özelleşmeden önce dekara 25 kg olan gübre desteği, özelleşme sonrasında dekara 50 kg ' a çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şeker pancarı, Üretim, Pazarlama, Özelleşme, Memnuniyet

TÜKETİCİLERİN ŞARAP TÜKETİMİ (DENİZLİ İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ)

RÜVEYDA YÜZBAŞIOĞLU
HALİL KIZILASLAN
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Taze üzüm suyundaki şekerin fermantasyon yoluyla alkole dönüşmesi ile elde edilen, birçok çeşide sahip olan ve medeniyet tarihi kadar eski olan şarap, tarihte bereketin ve bolluğun simgesi olarak anılmış, efsanelerde en az buğday kadar Şarap da yerini almıştır. Son yıllarda, dünya alkollü içkiler dış ticaretinde birinci sırayı almakta olan şarabı viski, votka, cin gibi ürünlerin yer aldığı distile alkollü içkiler izlemektedir. Şarap piyasası son yıllarda gittikçe daha dinamik bir hale gelmiş ve piyasanın genişleme potansiyelini ve getirisini fark eden yeni rekabetçi ülkelerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Türkiye'de 2017 yılı itibariyle şarap üretimi yapan 26 ilde toplam 189 işletme bulunmaktadır. Tekirdağ(50), İzmir(21) ve Denizli(21) Türkiye'deki işletmelerin %48.6 bu üç ilde bulunmaktadır. Türkiye'de üretimi fazla yapan denizli ilindeki tüketicilerin şarap tüketme durumu ve tercihi nasıl olduğunu ortaya koymak araştırmanın temel amacıdır. Aynı zamanda Denizli ili merkez ilçede ki tüketicilerin şarap tercih nedenleri incelenmek istenmiştir. Bu amaç için 380 tüketici ile yüz yüze görüşülmüştür. Araştırma bulgularına genel olarak bakıldığında; Tüketiciler şarabı ilk olarak çevre faktörleri dikkate alınarak tüketmektedir. Bu tüketim eğlence amaçlıdır, en çok tercih edilen şarap türü kırmızı şaraptır. Tüketiciler şarabın etiketinde en çok markaya dikkat etmektedirler ve kaliteyi belirleyen en önemli unsurun tadı olduğunu belirtmişlerdir. Bandrol uygulamasının getirilmesiyle birlikte yapılan düzenlemelerle diğer alkollü içkilere göre en yüksek ÖTV artışının şaraba getirilmesiyle, şarap üzerindeki ÖTV yaklaşık %120 oranında artmıştır. Bunun sonucunda fiyatların artması sebebiyle tüketiciler olumsuz etkilenmiştir. Araştırma bulguları ileriye dönük ilgili kurum kuruluşların pazarlama stratejileri belirlenirken ışık tutması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Denizli, Şarap, Tüketim, Tercih, Tüketici

ÇEVRE SAĞLIĞININ İYİLEŞTİRİLMESİNDE KENEVİRİN (*CANNABİS SATİVA L.)* KULLANIMI

RIZA PASLI
SELİM AYTAÇ
DERYA AKSOY
19 Mayıs Üniversitesi

Özet
Kenevir (*Cannabis sativa L.), Cannabaceae* familyasına mensup, tek yıllık, palmat yaprakları bulunan yaklaşık 4 metreye kadar boylanabilen, güçlü kök yapısına sahip, tarihi M.Ö.5000-4000 yıllarına dayanan ilk kültür bitkilerimizden biridir. O tarihlerden günümüze kadar bitkinin farklı kısımlarının dokuma, kağıt, yelken, çadır, halat, yapı ve yalıtım malzemesi, yakacak, insan ve hayvan beslemesi ve tıbbi amaçlı kullanımı gibi bir çok biçimde kullanımı olduğu bilinmektedir. Kenevir Orta Asya' dan dünyanın farklı bölgelerine dağılmaya başlamıştır. Bitkinin ılıman ve tropik koşullarda hızlı büyümesi ve ekimde her bir ürünün ardından toprağın zenginleşmesi bu bitkinin tarımını cazip kılmıştır. Sanayi devrimiyle başlayan üretimde hızlı ve dengesiz büyüme, ürün dağılımında olan eşitsizlikler, sanayi atıklarına yeterince önem gösterilmemesi ve paralelinde getirdiği çevresel hasar dünya için önemli bir sorun haline gelmiştir. Çevre kirliliği tanımı literatüre ağır metallerle birlikte girmiştir. Kenevir genetik yapısından dolayı hiperakümülatör bitkiler sınıfına girer ve ekonomik bir ağır metal temizleyici olarak ta değerlendirilebilmektedir. Canlılar yaşadıkları her an için doğaya belirli miktarda karbondioksit salımı yapmakta ve var olanı hızla tüketmektedir. Kenevir fazlaca yaprak alanına sahip ve hızla büyüyen bir bitki olduğundan dolayı arazide gelişmekte olan kenevirin her bir ton kuru maddesine karşılık 1.63 ton karbondioksit absorbe edildiği bildirilmiştir. Ayrıca, kenevirin hempcreate gibi tuğla olarak değerlendirilmesi durumunda her bir ton için ilave olarak yaklaşık 249 kg karbondioksit tüketmektedir. Kenevir 2000 yılı aşkın süredir endüstri için bir hammaddedir. Sanayinin gelişmesiyle birlikte kenevirden birçok ürün üretilmeye başlanmış ve ekonomik değeri de bu doğrultuda artmıştır. Kenevirden elde edilen ürünlerin karbondioksit salımı oldukça az olduğundan karbon ayak izi de düşüktür. Günümüzde dünyada kağıt üretiminin % 89'u ağaçlardan, % 11'i ise odunsu olmayan bitki liflerinden yapılmaktadır. Kenevir bünyesinde, % 50-77 oranında selüloz bulunduğundan çok iyi bir kağıt ham maddesidir. Kenevirden elde edilen kağıt değerli kağıt sınıfında girmektedir. Bu gibi özelliklerinden dolayı ormanlar üzerinde baskıyı olabildiğince azaltabilecektir. Yapılan bu araştırmada kenevirin çevre sağlına etkileriyle ilgili kaynaklar taranmış ve elde edilen veriler karşılaştırılarak bu derlemede toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kenevir, Çevre, Karbondioksit, Selüloz

AĞIR METAL KIRLILIĞI VE KENEVIR BITKISININ (*CANNABIS SATIVA* L.) FITOREMEDIASYON YÖNTEMINDE KULLANILABILIRLIĞI

RIZA PASLI
SELİM AYTAÇ
DERYA AKSOY
19 Mayıs Üniversitesi

Özet
Özellikle sanayi devrimiyle başlayan ve günümüzde de hızla devam eden üretimde büyüme indeksi, artan nüfusun zorunlu ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik başlamış olsa da beraberinde birçok sorun getirmiştir. Özellikle, kaynağı endüstriyel atıklar olan (Madensel, Endüstriyel katı, sıvı ve gazlar, suni gübreler, pestisitler, egzoz gazları) ve bölgede bulunan kayaçların çözünerek içerisinde barındırdığı ağır metallerin yer altı sularına karışması sonucu oluşan metal birikimi çevre sağlığı için hayati önem teşkil etmektedir. Toprakta ve yer altı sularında biriken ağır metaller çevre sağlığı, dolayısıyla bu çevrede yaşayan canlı sağlığı için olumsuzluk göstermektedir. Ağır metal birikmiş toprağın tekrar ıslah edilmesi için çeşitli yöntemler geliştirilmiş, ancak bu yöntemler yüksek maddi giderlere ve fazlasıyla insan gücüne ihtiyaç duyduğundan son yıllarda önemi artan düşük maliyetli ve çevre dostu bitkisel kaynaklı iyileştirme yöntemlerine (Fitoremediasyon Yöntemi) dönülmeye başlanmıştır. Bitkisel kaynaklı ıslah yöntemleri diğer yöntemlerle karşılaştırıldığında düşük maliyetli, dönüştürülebilir bir kullanıma sahip olması, görüntü kirliliğine neden olmaması gibi ayrımlardan dolayı diğer yöntemlerden üstünlük göstermektedir. Yapılan çalışmalarda bazı uzun boylu bitkilerin topraktaki ağır metalleri bünyesine alarak biriktirdiği ve- veya inhibe ettiği belirtilmektedir. Kenevir (*Cannabis Sativa* L) C3 gurubu bitkiler sınıfında bulunan 2n=20 kromozomlu, uzun boylu ve kuvvetli kök yapısına sahip, çoğunlukla lifleri ve tohumu için yetiştirilen, kültüre alınmış ilk bitkilerden biridir. Kenevir üzerine yapılan bir dizi çalışma yüksek biyokütlesi ve derin kökleri nedeniyle kirlenmiş topraklardan kayda değer miktarda ağır metal biriktirebildiğini ortaya koymuş, bu da keneviri toprakların iyileştirilebilmesi için iyi bir aday haline getirmiştir. Bu makalede yaklaşık 4 metre boy alabilen, toprağın farklı katmanlarına inebilen güçlü kök sistemine sahip ve hızlı gelişim gösteren kenevirin (*Cannabis sativa L.*) bu amaçla kullanılabilirliğini belirlemek üzere derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fitoremediasyon, Ağır Metal, kenevir, çevre

ENDÜSTRİYEL KENEVİR GERÇEĞİ

DERYA AKSOY
SELİM AYTAÇ
RIZA PASLI
19 Mayıs Üniversitesi

Özet

Botanik tanımlaması *Cannabis sativa L.* olan kenevir bitkisi; *ısırgangillere* yakın, *cannabinaceae* familyasından, odunsu ve tek yıllık bir bitkidir. Kenevir *(Cannabis sativa L.)* insanoğlunun çok eski kültüre aldığı 2n=20 kromozomlu, tek yıllık, C3 grubundan, uzun ve kuvvetli lifleri ve tohumu için tarımı yapılan bir bitkidir. Kenevir bitkisi ülkemizde kendir, çetene, kendirik ve kınnap olarak adlandırılır. Kenevirin ana vatanı Orta Asya olup ılıman iklim kuşağından subtropik iklim kuşağına kadar yayılım gösterir. Kenevir; Çin, Mançurya, Japonya, Kuzey Hindistan, Türkiye, Rusya, Avusturalya, Macaristan, İtalya, Fransa, Belçika, Almanya, Şili ve Amerikan Birleşik Devletlerinde lif üretimi için yetiştirilmiştir. Ayrıca Çin ve Mançurya'da tohumlarından yağ elde etmek için üretimi yapılmaktadır. Kenevir, sapından elde edilen lifleri, tohumu ve tohumundan elde edilen yağı için yetiştirilen çok kültür bitkisidir. Liflerinden yelken, çuval ve hasır bezleri, araba, vapur, top örtüleri, halat, sicim, tekstil vb. üretimleri yapılmaktadır. Lif bitkileri, tekstil sanayinin hammadde kaynağıdır. Lif bitkileri aynı zamanda önemli bir bitkisel yağ, hayvan yemi hammaddesi ve selüloz kaynağıdır. Tohumlarında bulunan çoklu doymamış yağ asitlerinden dolayı keten tohumu yağına benzer özellikte olup aydınlatma, yazıcı mürekkeplerinde, vernik, boya, deterjan ve sabunlarda kullanılmıştır. Ülkemizde, ana lif bitkisi olarak pamuk üretimi yapılır. Pamuğun yetiştirilme olanağının bulunmadığı alanlarda yetiştirilebilecek en önemli lif bitkilerinden biride kenevirdir. Karadeniz Bölgesi ekolojisinde lif amaçlı olarak başarılı bir şekilde yetiştirilebilen kenevir; uzun kaliteli ve dayanıklı lifi ile tekstil sanayisine alternatif bir elyaf kaynağı oluşturabilecek potansiyele sahiptir. Diğer taraftan kenevir, dünyanın bir çok ülkesinde, biopolimer, inşaat, kozmetik ve farmasotik alanda modern kullanım alanları bulmaya başlamıştır. Gelecekte, kenevirin tarımı ve sanayisinin ekonomide daha fazla pay bulması beklenmektedir. Bu derleme çalışmasında, endüstriyel kenevirin özellikleri ve üstün tarafları tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Endüstriyel kenevir, lif bitkileri, sanayi

KENEVIRIN (CANNABIS SATIVA L.) SAĞLIK ALANINDA KULLANIMI

DERYA AKSOY
SELİM AYTAÇ
RIZA PASLI
19 Mayıs Üniversitesi

Özet

Cannabiceae familyasına ait tek yıllık, dioik, sert çalımsı, gövde içi boş, palmat yapraklara sahip hızlı gelişim gösteren kenevir bünyesinde birçok sekonder metobolik barındırmaktadır. Anavatanı Orta Asya olarak bilinen kenevir Avrupaya yayılım Anadolu toprakları üzerinden olmuştur. İnsanlık, tarihi boyunca kenevirden tıbbı amaçlı, tekstil amaçlı, yakıt ve yalıtım amaçlı faydalanmıştır. Ilıman ve tropik bölgelerde iyi uyum gösteren kenevir yine ilk olarak bu coğrafik şartlara sahip alanlarda endüstrileşmeye başlamıştır. AİDS ve kanser tedavisinde radyasyon ve kimyasal tedavinin etkisini azaltmak, artrıt, glokam, kalp, romatizma, astım, sara, mide rahatsızlıkları, uykusuzluk, psioaktif sorunlar, omurga rahatsızlığı gibi en az 250 hastalığın tedavisinde kullanıldığı bilinmektedir. Ayrıca tohumunda yüksek protein, Omege 3 va GIA yağ asidi bulunmakta ve tohumunu tüketen insan ve hayvanlarda bağışıklık sistemlerinde güçlenme olduğu bilinmektedir. Kenevir bitkisinin çiçekleri ve yaprakları, şişmiş eklemler, iltihaplanma, ateş, iltihap, yüzeysel yaralanmalar, yanıklar ve romatizmaların giderilmesi için ortak bir halk ilacı olarak bilinmektedir. 1764 tarihli Yeni İngiliz Dispensatörü, hem kenevir köklerini kaynatarak hem de ortaya çıkan macunu deri iltihaplarına doğrudan uygulayarak yaralanmayı gidermeyi ve iyileşmeyi kolaylaştırdığı tavsiye etmektedir. Haşlanmış kök, eklem ağrılarını yatıştırmak ve iltihapları azaltmak için uygulanmaktadır. Çekoslovakya' lı bilim adamları, kenevir bitkilerinin çiçek çekirdeğiyle olgunlaşan, CBD bakımından zengin sulu reçinesinin, yanıklar için bir analjezik olarak ve yara bakteriyel enfeksiyonlara karşı bir antibiyotik olarak oldukça etkili olduğunu keşfetmişlerdir. Ayrıca yapılan diğer çalışmalarda da THC ve CBD' nin Beyin kanserine, akciğer kanserine, meme kanserine, prostat kanseri, kan kanseri ve karaciğer kanserine etkileri üzerinde yapılan araştırmalarda toplanmıştır. Bu çalışmada kenevirin sağlık alanında kullanımıyla ilgili araştırmalar yapılmış, elde edilen bu bilgiler bu makalede derlenmiştir

Anahtar kelimeler: Kenevir, Sağlık, THC, CBD

TÜRKİYE KENEVİR GENOTİPLERİNİN THC VE CBD İÇERİKLERİ

SELİM AYTAÇ
Ondokuzmayıs Üniversitesi
ŞAHİN GİZLENCİ
Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
FUNDA ARSLANOĞLU
ALİ KEMAL AYAN
Ondokuzmayıs Üniversitesi
AYŞEGÜL EFENDİOĞLU ÇELİK
Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
DERYA AKSOY
RIZA PASLI
Ondokuzmayıs Üniversitesi

Özet
Tüketici bilincinin artması ve tekstil sektörünün yeni ve farklı ürün arayışları ile son yıllarda, doğal liflere rağbet artmaktadır. Artan bu talebin karşılanabilmesi için pamuk ekim alanları dışında da lif bitkileri üretimine ihtiyacımız bulunmaktadır. Pamuk ekim alanları dışında üretilebilecek lif bitkilerinden biri kenevirdir. Endüstri bitkisi olan kenevir, esas olarak lifi, tohumu ve yağı için yetiştirilmektedir. Kenevir lifleri, mükemmel mekanik özelliklere sahip olup, atık arıtma ihtiyaçlarını karşılamada biyolojik olarak parçalanabilen çevre dostu bir liftir. Anadolu topraklarında asırlardır üretilen ve kullanılan kenevirin, son yıllarda, ekim alanı giderek azalmış, yok olma noktasına gelmiştir. Sentetik liflerin piyasalarda ucuz fiyatlara alıcı bulmasının yanı sıra yasa dışı üretimlere engel olmak için yapılan kontrol ve baskılar kenevirin yok olmasındaki başlıca nedenlerdir. Ekim izni müracaatına göre; Son üç yılda, ülkemizde, sadece Samsun İlinin Vezirköprü ilçesinde kenevir üretimi yapılmıştır. Ülkemizde, 2014 yılında 10 dekar; 2015 yılında 36 dekar 2016 yılında 70 dekar, 2019 yılında ise 1020 dekar ekilerek yeniden yükselme trendine girilmiştir. Kenevir lifi Karadeniz bölgesinde yerel olarak da değerlendirilmektedir. “Rize Bezi”nin ve “Trabzon Forodiko”sunun en önemli hammaddesi kenevir lifidir. Ülkemizde çok eskiden beri tarımı yapılıyor olmasına rağmen, kenevir yerel populasyonlarla üretilmekte olup, tescilli çeşidimiz yoktur. Yerel kaynaklardan çeşit ıslahı için öncelikle, genotiplerin morfolojik, teknolojik ve diğer karakterizasyonunun belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, endüstriyel kenevir çeşitlerinin Tetrahydocannabinol (THC) adı verilen psikoaktif etki gösteren kannabinoidleri belirli bir oranın altında sentezlemesi gerekmektedir. Bu çalışmada, Türkiye kenevir genotiplerinin içermiş oldukları THC ve CBD oranları araştırılmış ve yorumlanmıştır. . Bu çalışma, 43 ü yerli 3 tanesi dış kaynaklı 46 genotip ile yürütülmüştür. Araştırmanın amacı; mass seleksiyon metodu ile düşük THC içeren çeşit adayı olabilecek veya ümitvar kenevir genotiplerinin elde edilmesidir. Yurt dışından getirtilerek çalışma içine dahil edilen 3 endüstriyel kenevir çeşidi referans olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın diğer bir amacı da genotiplerin homojen hale getirilmesidir. Çalışmanın sonucunda; Türkiye kenevir genotiplerinin endüstriyel kenevir çeşidi olabilecek (düşük THC) potansiyele sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kenevir, genotip, CBC, THC, Kannabinoid

ŞEKER VE ŞEKERLİ ÜRÜNLERDE KULLANILAN ŞEKERE İLİŞKİN TÜKETİCİ FARKINDALIĞI "TOKAT İLİ MERKEZ İLÇE ÖRNEĞİ"

ESRA KAPLAN
H. SİBEL GÜLSE BAL
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Türkiye'nin yıllık şeker ihtiyacının %10'u nişasta bazlı şeker, % 90'ı ise pancar şekeri ile karşılandığı bilinmektedir. Dünya şeker tüketim değerlerinde ise Hindistan 25 milyon ton, Çin 16 milyon ton, Brezilya 11 milyon ton Türkiye ise şeker tüketiminde 13 milyon ton ile 13. sırada yer almaktadır. Bu çalışma ile şeker ve şekerli ürünlerde kullanılan şekere ilişkin tüketici farkındalığını belirlemek amacıyla Tokat ili merkez ilçede ikamet eden ve basit tesadüfi olarak seçilen tüketiciler (383 kişi) üzerinde yürütülmüştür. Anket sonuçlarına göre, tüketicilerin neredeyse tamamına yakını (%92,69) şeker ve şeker ürünü olarak kullanmaktadır. Bu ürünleri daha çok içecek ve hazır mamul olarak tükettiklerini ifade etmişlerdir. Buna rağmen bu ürünleri sağlıklı bulmadıklarını da fakat tatlı ve şekerleme olarak haftada birkaç kez, içecek olarak ise her gün tükettiklerini belirtmişlerdir. Yoğun bir şekilde tüketilen şeker ve şekerli mamullerde öncelikle geleneksel şeker kaynağı olarak bilinen pancar şekerinin kullanılması tercih edilmektedir.

Anahtar kelimeler: Şeker, Tüketici Farkındalığı, Tokat İli

TÜRKİYE'NİN ALTERNATİF YÖRELERİNDE ÖRTÜ ALTI DOMATES YETİŞTİRİCİLİĞİ: AMASYA İLİ BÜYÜK KIZILCA KÖYÜ ÖRNEĞİ

H. SİBEL GÜLSE BAL
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Beslenme açısından önemli bir sebze olan domates, sebze tarımında ilk sırayı almakta, açıkta ve örtü altında yetiştiriciliği yapılmaktadır. Türkiye dünya domates üretiminde %7,2' lik payla, 4. sırada yer almaktadır. Türkiye örtü altı sebze yetiştiriciliğinde domates ilk sırada bulunmaktadır. Toplam örtü altı sebzeciliğinin %53,5'ini domates üretimi oluşturmaktadır. Araştırma seracılık ve özellikle serada domates üretiminde son dönemde adından sıkça söz ettiren Amasya'da, Büyük Kızılca Köyü'nde yürütülmüştür. Yöre üreticilerinin bu faaliyetle ilgili durum ve düşünceleri değerlendirilmiştir. Büyük Kızılca Köyü'nde 2018 yılında, 240 adet örtü altı domates üretimi yapan toplam üreticiden 53 ile anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda Amasya'nın seracılık yapan köylerinde birim alandan alınan verim ve hasat süresinin geniş tutulması dolayısıyla domates tarımında avantajlı oldukları belirlenmiştir. Antalya bölgesinde domatesin bittiği dönemin Amasya da hasat mevsiminin başlamasına denk gelmesi üreticilere iyi fiyat ve yüksek gelir avantajı sağlamaktadır. Bundan avantaj sebebiyle ve sürekli üretim yapabilmelerinden dolayı üreticiler sera alanlarını artırmaktadırlar. Araştırmaya katılan üreticiler, tarımsal üretim gelirlerinin %71 gibi önemli bir kısmını serada domates üretiminden sağlanmaktadır. Üreticiler, ürünlerini peşin veya vadeli olarak köylerindeki komisyoncuya, kooperatife ve hale satmakta ve ürünün pazarlanmasında bir problem yaşamamaktadırlar. Üreticilerin en önemli masrafı fide masrafıdır. Fide masrafının masraflar içindeki payı %36 dır. Domates üreticileri için fide masraflarını azaltmak, temiz ve ekonomik üreticilik yapabilmek için bölgenin kendi şartlarına adapte tohum ve fidesini üretmesi üretimi daha sürdürülebilir ve avantajlı hale getirecektir.

Anahtar kelimeler: Amasya İli, Kızılca Köyü, Örtü Altı Yetiştiriciliği, Domates

KIZILIRMAK DELTASINDA ORGANİK ÇELTİK TARIM OLANAKLARI

HASAN AKAY
İSMAİL SEZER
ELİF ÖZTÜRK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Türkiye'nin Karadeniz Sahilindeki doğal özelliklerini koruyabilmiş en büyük sulakalanı Kızılırmak Deltası, tarımsal üretim ve doğal yaşam açısından büyük önem taşır. Kızılırmak Deltası olarak adlandırılan bölge, Samsun ilinde, Kızılırmak'ın denize döküldüğü yerde Ondokuz Mayıs, Bafra ve Alaçam ilçeleri sınırları içinde kalan, Samsun - Sinop karayolunun kuzeyinde bulunan alandır. Kızılırmak Deltası 55 bin hektar genişliğiyle Türkiye'nin önemli sulak alanlarından birisidir. Delta da özellikle çeltik, suya en yakın olan alanlarda yılda yaklaşık 11 bin ha ekim alanı ile yoğun üretimi yapılan tarım ürünlerinin başında gelmektedir. Ülkemizin 2018 yılı çeltik ekim alanı 110 bin ha olarak gerçekleşirken 880 bin ton çeltik üretimi elde edilmiş ve dekara verim ortalaması ise 735 kg olarak gerçekleşmiştir. Karadeniz Bölgesinde 2018 yılı verilerine göre, 30 bin hektar ekim yapılmış, 220 bin ton üretim gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz çeltik ekim alanlarının % 25'i bu bölgemizde yer almaktadır. Bölgede çeltik ekilen önemli iller başta Samsun olmak üzere, Çorum, Çankırı, Sinop ve Kastamonu'dur. Araştırmanın yapıldığı Kızılırmak Deltasında 2018 yılı çeltik ekim alanı 13 bin ha, üretim miktarı 90 bin ton ve dekara verimi ise 718 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Kızılırmak deltası Karadeniz bölgesi üretiminin % 41'ünü karşılamaktadır. Kızılırmak Deltası'nda doğal hayatın ve ekolojik dengenin korunması ve sürdürülebilirliği, pestisit kirliliğine neden olan mevcut çeltik üretim sistemine alternatif olabilecek çeltik yetiştiricilik sistemlerinin geliştirilmesi ile mümkündür.

ORGANİK TARIM SİSTEMİNİNDE SAMSUN İLİNİN ÖNEMİ

HASAN AKAY
İSMAİL SEZER
ELİF ÖZTÜRK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu derlemede, Samsunda sürdürülebilir tarım içinde organik tarla tarımının mevcut durumunun cevap verip veremeyeceğinin nedenlerini, genişleme limitleri ile kısa, orta ve uzun zamanda neler yapılması gerektiği irdelenecektir. Tarımın başlangıcından günümüze kadar tarımsal uygulamalarda önemli değişiklikler olmuştur. Çevreyi koruyan ve çevre için kurtarıcı bir faaliyet olarak görülen tarım; birim alandan elde edilen verimi arttırmak amacıyla 1960-1970'lerde yoğun girdi kullanımı ve yeşil devrim ile başlamıştır. Amaç, yüksek verimli çeşitlerin yanı sıra gübre ve ilaç gibi girdilerin yoğun tüketilerek, birim alandan sağlanan verimi artırmaktır. Ancak, tarımın toprak ve su kaynakları üzerindeki etkisi, aradan 20 yıl geçtikten sonra ortaya çıkan çevre kirliliği ve sağlık sorunları nedeniyle bu özelliğini yitirdiği kanısı her geçen gün artmaktadır. Tarımı ileri birçok ülkede geleneksel tarımsal üretim tekniklerine alternatif olabilecek çevre dostu, üretim tekniklerinin arayışı başlamış ve sürdürülebilirliğin sağlanması ana hedef haline gelmiştir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de sürdürülebilir tarla tarım uygulamaları başlığı altında pek çok farklı sistem, teknik ve uygulamanın kullanıldığı, bu konuda bazı kavram kargaşaları yaşandığı çeşitli çevrelerce kabul edilmektedir. Bu aşamada, dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de yaygınlaşan ve küresel ticarette kendine yer bulan organik tarla tarımı, sürdürülebilirlik bazından ciddi bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Ancak, ülkelere göre farklı konumda değerlendirilebilmektedir. 'Organik' ülkemizde olduğu gibi pek çok ülkede bir marka olarak yerleşmiş durumdadır ve ulusal 'organik' tanımları yasal standartlarla tanımlanmıştır. Samsun ilinde tarım arazilerinde ekilen ürünlerin dağılımına bakıldığında yaklaşık 455 bin hektar tarım arazisinin % 48' inde tahıllar, % 19,5'de meyvecilik, % 8'ünde endüstri bitkileri, % 4'inde yemeklik baklagiller, % 8,4'de sebze, % 0,6'ında yumrulu bitkiler ekilmekte olup, % 2,7'si ise nadasa bırakılmaktadır. Bu veriler ışığında Samsun ilinin tarım arazisinin yaklaşık % 70'inde (300 bin hektar) tarla bitkileri yetiştiriciliği yapılmakta olup, 1.889.716 ton tarla bitkileri üretimi yapılmaktadır. İl genelinde yapılana üretimin yaklaşık % 0.06'sında organik tarla bitkileri yetiştiriciliği yapılmaktadır. Bu üretim payının % 41,25 organik tahıl yetiştiriciliği yapılmaktadır. Bu ürünler sıra Mısır (Tane), Çeltik, Buğday, Mısır (Silajlık) ve Yulaf yer almaktadır. Samsun ilinde polikültür tarım yapılması, sürdürülebilir yaklaşımı içinde organik tarla tarımın diğer sistemlere içinde uygulama alanının olması, ticari bir ivme kazanması, sektörün ülke genelinde sürükleyici ve işleyici 'ihracatçı' firmaların bulunması gibi fırsatlar söz konusudur. Ancak, üreticiler organik tarla tarım teknikleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları, aynı zamanda diğer çevreye duyarlı sistem ve teknikler (iyi tarım uygulamaları vs.) içinde planlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Organik tarım; Samsun, Sürdürülebilir Tarım

ÖNEMLI BIR BAKLAGIL: GÜVERCIN BEZELYESI (CAJANUS CAJAN (L.) MILLSP.)

TUBA ÖZTÜRKOĞLU
ERKUT PEKŞEN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Günümüzde dünya nüfusunun hızlı artışı, sınırlı üretim kaynakları, eğitim yetersizliği, sosyo kültürel ve ekonomik etmenler, besinlerin dağıtım ve teknolojisindeki yetersizlikler ve çevre koşulları açlığın en önemli nedenlerindendir. Dünyadaki açlığın çözümü için, dünya besin kaynaklarının ve özellikle de enerji, protein, vitamin ve mineral yönünden zengin olan besinlerin üretim ve tüketiminin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu yönden bakıldığında baklagillerin içeriği % 18-35 gibi yüksek oranda protein, vitaminler ve bazı mineral maddeler bakımından da zengindir. Uzun süre bozulmadan saklanabilmelerinin ve nakliyelerinin, hayvansal kaynaklı proteinlere göre daha ucuz olması nedeniyle yemeklik tane baklagillere daha fazla önem verilmesi yadsınamaz bir gerçektir. Bilindiği gibi yemeklik tane baklagiller sadece insan veya hayvan beslenmesinde değil aynı zamanda havanın serbest azotunu tespit edebilme yeteneklerinin bulunması nedeniyle (6 – 22 kg/da) toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerini iyileştirmede de kullanılmaktadırlar. Güvercin bezelyesinin ana vatanı Hindistan, Myanmar, Endonezya, Pakistan olup Afganistan, Bangladeş, Kosta Rika, Kenya, Sri lanka, Brezilya, Küba, Uganda, Tanzanya, U.S.A gibi ülkelerde görülmektedir. Güvercin bezelyesi tropik ve subtropik iklimlerde yayılma göstermektedir. Karbonhidrat, lif, mineral, demir, kalsiyum, magnezyum, çinko, iyot, potasyum, fosfor ile B vitamini içermesinin yanında en önemli protein kaynağıdır. Dünya ekim alanının %90'ı Hindistan'da olup dünya üretiminin %93'üne katkı sağlar. Bitki verim artışının kısıtlanması biyotik ve abiyotik stres faktörlerinin baklagil yetiştirilen bölgelerde yaygın olmasındandır. Güvercin bezelyesi (*Cajanus cajan*) , esas olarak diyet proteinleri yüksek olan tohumları için yetiştirilen çok amaçlı kuraklığa toleranslı bir üründür. Aynı zamanda birtakım tıbbi kullanımları vardır. İnsan tüketiminin yanı sıra hayvanlar ve balıkçılık için yem olarak da kullanılır. Derleme niteliğindeki bu makalede, Güvercin bezelyesi (*Cajanus cajan* (L.) Millsp.) yetiştiriciliği hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güvercin bezelyesi, yetiştirme koşulları, besin içeriği

MOLECULAR GENETIC FINGERPRINTS OF SOME STREPTOMYCES ISOLATED BY SAMARRA DRUGS COMPANY

MOHAMMED A.W. ALSAMARAI
Tikrit University - 19 Mayis University
AKEEL H. A. ALASSIE
Tikrit University

Abstract

The present investigation was conducted to develop molecular fingerprints for five Streptomyces isolates gathered from Samarra Drugs Company by using RAPD-PCR marker. Eight primers (OPA-11, OPA-18, OPC-05, OPI-06, OPJ-13, OPQ-06, OPR-12 and OPV-19) out of twenty had successfully generated reproducible polymorphic products. Each of eight primers displayed a strong amplification with distinct band. The generated RAPD-PCR profiles with these primers shows a total of 72 polymorphic bands among the studied isolates. It comprises fifteen unique bands and fifty-seven non unique bands. The constructed dendrogram tree based on RAPD-PCR and biochemical tests results divided into two groups, the lowest genetic distance value (**0.54309**) was observed between *Str. antibioticus* and *Str. lavendula*. The highest genetic distance value (**1.79021**) was observed between *Str. albus* and *Str. albidoflavus*.

Key words: *Streptomyces*, RAPD-PCR, Fingerprint, Polymorphism

SOLUCAN GÜBRE TEKNOLOJİSİ : KALİTE & BİTKİ BESLEME ETKİSİ

WORM FERTILIZER TECHNOLOGY: QUALITY & PLANT NUTRITION EFFECT

AHMET OKUMUŞ
SAADETTİN ÇIKRIKCI
Tarbio Biyoteknoloji

Abstract
The rapid increase of organic wastes in animal farms has made it necessary to make alternative applications for their disposal. Farm wastes, which pose a risk in terms of environmental safety, are consumed by worms after certain processes and transformed into a richer and nutritious form for the plants. Solid worm production facilities, which were previously attractive due to worm sales, have been started to be produced only by large companies that make monetary investments due to their limited use other than liquid fertilizer. Vermicompost, Turkey has also started to be produced since the 2003-2005. Technically, vermicasting called worm manure is mostly produced by the worm called Eisenia fetida (foetida). Although other worm species are used in the production of worm manure, this species stands out in the fastest and richest fertilizer production. Worm manure can be produced as solid and liquid soil organic matter, enzymes and hormones with rich microelement content is a preferred product. Worm manure, which is an indispensable product in organic farming applications; concrete floors, bag pools or automatic crates are produced in modern crates. Registered production and sales of the Republic of Turkey worm fertilizer production supervised by the Ministry of Agriculture; The quality of solid fertilizer production affects the production of liquid fertilizer. Errors in solid fertilizer production; Using unventilated well water, using high pH well water, unnecessary overfeeding with elements such as sand, shaft, gravel from well water. These errors affect the C/N ratio, the amount of organic matter, the activity of microorganisms, the production and activity of enzymes and hormones. In this study; Turkey is also evaluated the results of the analysis carried out according to the regulations of solid manure worms obtained in 16 enterprises located in different regions. It is thought that there are large differences in some of the fertilizers produced in different plants and this is due to the different ingredients and additives used in worm feeding as well as the water quality used.

Keywords : worm, fertilizer, plant nutrition

Özet
Hayvan çiftliklerindeki organik atıkların hızla artması bunların bertaraf edilmesi için alternatif uygulamaların yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Çevre güvenliği bakımından risk oluşturan çiftlik atıkları belirli işlemlerden geçtikten sonra solucanlar tarafından tüketilerek bitkiler için daha zengin ve besleyici bir forma dönüşmesi sağlanmaktadır. Önceleri solucan satışı nedeniyle cazibeli olan katı solucan üretim tesisleri sıvı gübre haricinde kullanımının sınırlı olması nedeniyle sadece parasal yatırım yapan büyük firmalar tarafından üretilmeye başlanmıştır. Solucan gübresi, Türkiye de 2003-2005 yıllarından beri üretilmeye başlamıştır. Teknik olarak vermikasting adı verilen solucan gübresi çoğunlukla *Eisenia fetida* (*foetida*) adı verilen solucan tarafından üretilmektedir. Başka

solucan türleri de solucan gübresi üretiminde kullanılsa da en hızlı ve zengin içerikli gübre üretiminde bu tür öne çıkmaktadır. Katı ve Sıvı olarak üretilebilen solucan gübresi topraklarda organik madde, enzimler ve hormonlar ile zengin mikroelement içeriği ile tercih edilen bir üründür. Organik tarım uygulamalarında vazgeçilmez ürün olan solucan gübresi; beton zeminde, torba havuzlarda veya otomatik kesme aparatlı modern kasalarda üretilmektedir. Kayıtlı üretim ve satışı Türkiye Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı tarafından denetlenen solucan gübre üretiminde; katı gübre üretiminin kalitesi sıvı gübre üretimini etkilemektedir. Katı gübre üretiminde yapılan hatalar; havalandırılmamış kuyu suyu kullanma, yüksek pH lı kuyu suyu kullanma, Kuyu suyundan gelen kum, mil, çakıl gibi unsurlar ile gereksiz aşırı beslemedir. Bu hatalar;, C/N oranını, organik madde miktarını, mikroorganizma faaliyetini, enzim ve hormonların üretim ve etkinliğini etkilemektedir. Bu araştırmada; Türkiye de farklı bölgelerinde yer alan 16 işletmede elde edilen katı solucan gübrelerin yönetmeliğe uygun yapılan analizlerin sonuçları değerlendirilmiştir. Değişik işletmelerde üretilen gübrelerin bazılarında büyük farklılıklar olduğu ve bunun nedeninin kullanılan su kalitesi kadar, solucan beslemede kullanılan farklı içerik ve katkı maddelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Solucan, gübre, bitki besleme

SOIL AND PLANT PROMOTORS : BIOPEST AND BIOFERTILIZERS

TOPRAK VE BİTKİ DESTEKLEYİCİLERİ : BİOPESTİSİT VE MİKROBİYAL GÜBRELER

AHMET OKUMUŞ
Tarbio Biyoteknoloji
TURGAY ALÇINKAYA
Mersin Universitesi

Abstract
Soil is a feeding and holding place for growing plants. Plants need many vitamins, enzymes and hormones to feed. The medium that provides this is soil, not only providing the minerals and materials necessary for the plants, but also providing environment for microorganisms with a different living environment. As long as the ecosystem in the soil is in equilibrium, it forms the habitat for the plants to grow. Since there are biotic and abiotic factors in this habitat, the life cycle should continue to produce organic materials to form organic matter and the end of their life, which prepares the environment for other life forms. The microorganisms that make up the biotic part of the soil, not only provide the nutrient environment against the plants, but also fight the habitat against each other. This survival war of microorganisms; it causes the formation of nutrients for plants and protective agents against diseases. Enzymes and hormones that are effective in plant development, antibiotic-type substances formed as a result of protection methods of microorganisms against each other offer new approaches in agriculture. Known as microbial fertilizer and biopesticide and used commercially, these microorganisms and their products have been the biggest supporters of sustainable controlled organic farming in recent years. The use of microorganisms as an alternative to synthetic insecticides, fungicides and fertilizers used in agricultural production is becoming increasingly important. Bacillus sp is the most used microorganism group for this purpose and commercially used preparations. Bacillus sp is a very broad spectrum species with its effects such as phosphorus decomposition and plant beneficial form, pesticide disintegrant, nitrogen binder, insecticide and fungicide. Species such as *Bacillus clausi, B. subtilis, B. megaterium, B. pumilus, B. amyloliquefaciens, B. thuringinensis, B. licheniformis* are microorganisms that have the potential to use biopesticides and microbial fertilizers in agricultural production. In this study; The effectiveness of *Bacillus* sp bacteria in agriculture is discussed.

Keywords: agriculture, soil, bacteria, biopesticide, biofertilizer

Özet
Toprak, bitkilerin yetişmesi için beslenme ve tutunma yeridir. Bitkiler, beslenmesi için birçok vitamin, enzim ve hormonlara ihtiyaç duymaktadır. Bunu sağlayan ortam toprak olup, sadece bitkiler için gerekli olan mineral ve materyalleri sağlamamakta aynı zamanda farklı bir canlı ortamı olan mikroorganizmalara da ortam sağlamaktadır. Topraktaki ekosistem dengede olduğu sürece bitkilerin yetişmesi için gerekli olan yaşam ortamını oluşturur. Bu yaşam ortamında biyotik ve abiyotik faktörler olduğundan dolayı yaşam döngüsünün organik madde oluşturmak üzere organik materyallerin üretimi ve bunların yaşamlarının sona ermesinin başka yaşam formlarına ortam hazırlaması şeklinde devam etmelidir. Toprağın biyotik kısmını oluşturan mikroorganizmalar, toprağın

oluşumundan başlayıp bitkilere karşı besin ortamı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda birbirlerine karşı da yaşam alanı savaşı vermektedir. Mikroorganizmaların bu yaşam savaşı; bitkiler için besin maddesi ve hastalıklara karşı koruyucu maddelerin oluşumuna neden olmaktadır. Bitki gelişmesinde etkili olan enzim ve hormonlar, mikroorganizmaların birbirlerine karşı korunma yöntemleri sonucunda oluşan antibiyotik tipi maddeler tarımda yeni yaklaşımlar sunmaktadır. Mikrobiyal gübre ve biopestisit olarak bilinen ve ticari olarak kullanılan bu mikroorganizmalar ve ürünleri son yıllarda, özellikle sürdürülebilir kontrollü organik tarımın en büyük destekleyicisi olma özelliği taşımaktadır. Tarımsal üretimde kullanılan sentetik insektisit, fungusit ve gübreler yerine alternatif olarak mikroorganizmaların kullanımı gittikçe önem kazanmaktadır. Bu amaçla en çok kullanılan mikroorganizma grubu *Bacillus sp* olup ticari olarak preparatları kullanılmaktadır. *Bacillus sp* fosfor parçalayıcı ve bitkiye faydalı forma dönüşmesinde, pestisit parçalayıcı olarak, azot bağlayıcı olarak, insektisit ve fungusit gibi etkileri ile oldukça geniş spektrumlu bir türdür. *Bacillus clausi, B. subtilis, B. megaterium, B. pumilus, B. amyloliquefaciens , B. thuringinensis, B. licheniformis gibi* türler tarımsal üretimde biyopestisit ve mikrobiyal gübre kullanma potansiyelinde olan mikroorganizmalardır. Bu çalışmada; *Bacillus sp* grubu bakterilerin tarımda kullanımında etkinlik durumları tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : tarım, toprak, bakteri, biopestisit, mikrobiyal gübre

MALAŞİT YEŞİLİNİN BAKTERİ İLE BİYOLOJİK DEKOLORİZASYONUNUN OPTİMİZASYONU

FULYA AY ŞAL
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Tekstil endüstrisi, ürettiği atık suya karışan sentetik boyalar nedeniyle çevre sağlığını tehdit etmektedir. Sentetik boyalar, tekstil endüstrisinden kaynaklanan atık sular şeklinde önemli miktarlarda çevreye salındığı için çevre ve insan sağlığı üzerinde potansiyel olumsuz etkileri olan toksik maddelerdir. Dünyadaki boyama işlemlerinden yaklaşık 50.000 ton tekstil boyası boşaltılmaktadır. Bunlardan biri olan malaşit yeşili, tekstil ve balık yetiştiriciliği endüstrisinde yaygın olarak kullanılan trifenilmetan grubu boyalara aittir. Birçok organizmaya karşı mutajenik, kanserojen ve teratojenik olduğu doğrulanmıştır. Malaşit yeşili ve bunun indirgenmiş formu, uzun süre yenilebilir balık dokularında kalabilir ve ekosistemde akümülasyona neden olabilir ve bozunmaya dirençli karmaşık bir aromatik moleküler yapıya sahiptir. Malaşit yeşilini atık sulardan uzaklaştırabilmek adına kullanılabilecek Fenton ayracı, mikrodalga yardımıyla kataliz gibi bazı fizikokimyasal yöntemler vardır ancak, bu yöntemler pahalı olmakla birlikte verimsiz ve aynı zamanda ikincil kirleticiler de üretirler. Bu nedenle, malaşit yeşilinin biyosorpsiyon veya biyodegredasyon yoluyla uzaklaştırılması verimli, çevre dostu ve düşük maliyetli bir alternatif olarak kabul edilmektedir.
Bu çalışmada, malaşit yeşili içeren MSM'ye, daha önce Söke Aydın`daki zeytin ve zeytinyağı işleme fabrikasının atık sularından alınan numunelerden izole edilen bakterilerden olan FAD 13 numaralı izolatın ekimi yapıldı ve iki günlük inkübasyondan sonra, absorbansın ölçülmesiyle bakterinin boyayı parçalayabilme kapasitesine bakıldı. FAD13`ün malaşit yeşilini sadece iki günlük inkübasyondan sonra %90`ın üzerinde parçalayabildiği tespit edildi. Bunun üzerine farklı sıcaklık, pH, çalkalama hızı, farklı boya konsantrasyonları dahil olmak üzere, farklı koşullar altında malaşit yeşilinin renk giderilmesini incelemek için optimizasyon testleri yapıldı.

Anahtar kelimeler: Bakteri, dekolorizasyon, malaşit yeşili

OTOİMMUN HASTALIKLARDA UZUN PROTEİN-KODLAMAYAN RNA'LARIN TANI VE TEDAVİDEKİ ÖNEMİ

CEM AÇAR
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi,
Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
RASİMCAN MERAL
SACİDE PEHLİVAN
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi

Özet
Uzun protein kodlamayan RNA'lar (long non coding RNA, lncRNA); gen ekspresyonu düzenlenmesinde rolü olan, nükleotid dizilimi ve ikincil yapısı sayesinde DNA, mRNA, miRNA, proteinlerle etkileşim bölgeleri sunan, 200 nükleotidden fazla uzunluğa sahip, RNA'lardır. LncRNA'ların diğer moleküllerle olan bu ilişkisi histon modifikasyonu, transkripsiyon faktör-DNA ilişkisi, miRNA elverişliliği, genomik baskılanma, immunregulasyon, embriyonik kök hücre pluripotensinin sağlanması gibi fizyolojik süreçleri etkilemekte; disfonksiyonlarının ise kronik hastalıklar, otoimmunite, aşırı hücre proliferasyonu ve tümör invazyonu gibi patolojik süreçlerle ilişkili olduğu bilinmektedir. Bu özellikleri lncRNA'lara kanser, kronik hastalıklar ve otoimmun hastalıkların gelişimi ve prognozunda potansiyel biomarker özelliği de sağlamaktadır.
Otoimmunite, öz antijenlere karşı antikor üretilmesi ya da öz antijenlere tepkili T lenfosit hücrelerinin aktivasyonu sonucu gelişmektedir. Normal koşullarda yabancı antijenler immunojenik, kendi antijenlerimiz ise tolerojeniktir. Öz antijenleri tanıyabilen lenfositler normal lenfosit gelişim sürecinde sürekli oluşmaktadırlar. Bu antijenlere yönelik yanıtsızlık hali öz antijenlere karşı immun yanıtı önleyecek mekanizmalar sayesinde olmaktadır. Bu düzeneklerin başarısızlığı halinde immun sistem; öz antijenlere karşı antikor üretilmesi ya da öz antijenlere tepkili T lenfosit hücrelerinin aktivasyonu ile bireyin kendi hücre ve dokularına saldırabilir. Bu tür yanıtlara otoimmunite ve oluşturdukları hastalıklara da otoimmun hastalıklar denmektedir.
Yapılan çalışmalarda lncrna'ların Sistemik lupus eritematozus (SLE), Romatoid artrit (RA), Psöriasis gibi bir takım otoimmün hastalıklarla ilişkisi gösterilmiştir. SLE, otoimmün karakterli böbrek, santral sinir sistemi, akciğer gibi organ ve sistemleri tutan bir bağ dokusu hastalığıdır. GAS5 (Growth arrest-specific transcript 5), kromozomun 1q25 bölgesinde bulunmaktadır. Genom boyu ilişkilendirme çalışmalarına (GWAS) göre 1q25 kromozom bölgesi SLE yatkınlık lokusu olarak belirlenmiştir. NEAT1(Nuclear enriched abundant transcript 1) 'in susturulması kemokin ve sitokinlerin ekspresyonunda azalmaya sebep olmuştur, NEAT1 ekspresyonu ise SLE hastalarının periferik kan hücrelerinde yüksek bulunmuştur. Romatoid artrit (RA) en sık rastlanan sistemik otoimmün, simetrik olarak eklemlerde artrite yol açan, kronik inflamatuar bir hastalıktır. HOTAIR(HOX transcript antisense intergenic RNA) ekspresyonu RA hastalarının serum eksozomlarında ve periferik kan mononükleer hücrelerinde sağlıklı kontrollerle karşılaştırıldığında artmış olarak saptanmış ve tersine romatoid sinoviositlerde azalmış HOTAIR seviyesi artmış matriks metalloproteinaz-2 ve metalloproteinaz -13 değerleri ile ilişkili bulunmuştur. lncrna H19 ekspresyonu RA hastalarının sinovial dokularında sağlıklı kontrollerle karşılaştırıldığında yüksek saptanmıştır. Psöriasis keratinosit hiperproliferasyonu ile karakterize kronik inflamatuar bir hastalıktır. Interferon alfa ile indüklenebilen protein 6 (IFI6) keratinosit apoptozunu inhibe etmektedir. lncrna PRINS, IFI6 ekspresyonunu arttırarak keratinosit proliferasyonu ve psoriasis patogenezinin hızlanmasına sebep olduğu saptanmıştır.

Bu derlemede çeşitli otoimmün hastalıklarla ilişkili olan lncrna'ların hastalık gelişimindeki rolü, teşhis ve tedavide kullanabilecek moleküler hedef potansiyelleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: long non-coding RNA, biomarker, otoimmun hastalıklar

BAL ÖZLERİ KULLANILARAK SENTEZLENEN GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERİNİN DPPH RADİKALİ GİDERME AKTİVİTELERİ VE İN VİTRO ANTİMİKROBİYAL ETKİLERİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF DPPH RADICAL REMOVAL ACTIVITIES AND IN VITRO ANTIMICROBIAL EFFECTS OF SILVER NANOPARTICLES SYNTHESIZED USING HONEY EXTRACTS

YEŞİM DAĞLIOĞLU
Ordu Üniversitesi
DİLEK KABAKCI
Muş Alparslan Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada antioksidan ve antimikrobiyal özelliği ile yüzyıllardır bilinen bal ekstresinden yeşil sentez yöntemiyle elde edilen gümüş nanopartiküllerinin DPPH radikali giderme aktiviteleri ve *in vitro* antimikrobiyal etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Gümüş nanopartikülleri, gümüş iyonlarının bal özü ile işlenmesiyle hızlı bir şekilde sentezlenmiştir. Reaksiyon işlemi basit ve kullanımı kolay olup ultraviyole görünür spektroskopi (UV vis) kullanılarak izlenmiştir. Bu amaçla taze olarak elde edilen balın çözücü olarak ddH_2O kullanılarak ekstraksiyonları yapıldı. Bu ekstraktın DPPH radikali giderme metodu kullanılarak antioksidan aktivitesi tayin edildi. Elde edilen sonuçlar BHA ve askorbik asit standart maddeleriyle kıyaslanarak değerlendirildi. Serbest radikal giderme aktivitesinden elde edilen verilere göre bal'dan sentezlenen gümüş nanopartikülünün yüksek konsantrasyonlarının standart maddelerle karşılaştırılabilir düzeyde DPPH radikali giderme aktivitesi gösterdiği tespit edildi. Sentezlenen gümüş nanopartiküllerinin denenen mikroorganizmalar üzerinde değişen derecelerde antimikrobiyal etkiye sahip oldukları belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Antimikrobiyal aktivite, DPPH, Gümüş nanopartiküller, Yeşil sentez

Abstract

In this study, honey extract which antioxidant and antimicrobial property is used. The aim of this study was to determine the their in vitro antimicrobial effects and DPPH free radical scavenging activity of silver nanoparticles obtained from honey by green synthesis method. Silver nanoparticles were rapidly synthesized by processing silver ions with honey extracts. The reaction process was simple and easy to use and was monitored using ultraviolet visible spectroscopy (UV vis). For this purpose, freshly obtained honey was extracted using ddH_2O as solvent. The antioxidant activity of this extract was determined using the DPPH radical removal method. The results were evaluated by comparison with BHA and ascorbic acid standard substances. According to data obtained from free radical removal activity, it was determined that high concentrations of honey synthesized silver nanoparticle showed DPPH radical removal activity comparable to that of standard substances. It was determined that the synthesized silver nanoparticles had varying degrees of antimicrobial effect on the microorganisms tested.

Keywords: Antimicrobial activity, DPPH, Green synthesis, Silver nanoparticles

POLEN EKSTRESİ VE POLEN KULLANILARAK BİYOSENTEZLENEN GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERİNİN ANTİOKSİDAN VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

COMPARISON OF ANTIOXIDANT AND ANTIMICROBIAL ACTIVITY OF BIOSYNTHESIZED SILVER NANOPARTICLES USING POLLEN AND POLLEN

YEŞİM DAĞLIOĞLU
Ordu Üniversitesi
DİLEK KABAKCI
Muş Alparslan Üniversitesi

Özet
Metalik nanopartiküllerin sentezi için güvenilir ve çevre dostu bir sürecin geliştirilmesi nanoteknolojinin önemli bir yönüdür. Bu amaca ulaşmak için biyolojik sistemlerin kullanılması seçeneklerden birisidir. Bu çalışmada, 5 mM $AgNO_3$ çözeltisinden gümüş nanopartiküllerin yeşil sentezi için kapatma maddesi olarak indirgeyici madde olarak polen ekstraktı kullanılarak maliyet düşük ve çevre dostu teknikle biyosentezi araştırılmıştır. Bunun sonucunda, sentezlenen gümüş nanopartikül sıvı ortamın UV-görünür spektrumu, gümüş nanopartiküllerinin plazmon absorbansına karşılık gelen 460 nm'de bir tepe göstermiştir. Çalışmanın diğer bir adımı olan antimikrobiyal ve antioksidan aktiviteler hem polen ekstresinde hemde polenden sentezlenen gümüş nanopartiküllerinde değerlendirilmiştir. Özellikle, antioksidan özelliğe sahip maddelerin antioksidan içeriklerinin tespitinde kullanılan antioksidan aktivite ölçüm yöntemleri arasında ortamda radikal içerenlerden DPPH radikal temizleme aktivitesi tayini en önemli yöntemlerdendir. Bu çalışmada polen ekstresinin ve polenden sentezlenen gümüş nanopartiküllerinin antioksidan aktivitelerini 2,2-difenil-1-pikrilhidrazil (DPPH) antioksidan kapasite tayin yöntemi ile belirlendi ve karşılaştırıldı. Ayrıca, polen ekstraktı ve polenden sentezlenen gümüş nanopartiküllerinin antimikrobiyal aktivitesi değerlendirilmiştir. Buna göre hem polen hemde polenden sentezlenen gümüş nanopartiküllerinin antibakteriyel aktivite ve antifungal aktiviteleri biribirinden faklı olduğu kaydedilmiştir ($P>0.05$). Ek olarak her ikisinin antibakteriyel aktivitesi antifungal aktivitesinden daha belirgindir. Bu çalışmanın en önemli sonucu, polenden başarılı bir şekilde gümüş nanopartikülünün sentezlenmesi ve polen ekstresinin ve polenden sentezlenen gümüş nanopartiküllerin birbirinden farklı antimikrobiyal ve antioksidan özellik göstermesidir.

Anahtar Kelimeler: DPPH, Gümüş nanopartikülü, polen, Yeşil sentez

Abstract

The development of a reliable and environmentally friendly process for the synthesis of metallic nanoparticles is an important aspect of nanotechnology. Use of biological systems to achieve this goal is one of the options. In this study, we investigated the biosynthesis of pollen extract as a reducing agent for the green synthesis of silver nanoparticles from 5 mM $AgNO_3$ solution with a low cost and environmentally friendly technique. As a result, the UV-visible spectrum of the synthesized silver nanoparticle liquid medium showed a peak at 460 nm, which corresponds to the plasmon absorbance of silver nanoparticles. Antimicrobial and antioxidant activities which are

another step of the study were evaluated in both pollen extract and synthesized silver nanoparticles using pollen. In particular, among antioxidant activity measurement methods used to determine the antioxidant content of substances with antioxidant properties, DPPH radical scavenging activity determination is one of the most important methods. In this study, antioxidant activity of pollen extract and silver nanoparticles synthesized from pollen was determined and compared with 2,2-diphenyl-1-picrylhydrazyl (DPPH) antioxidant capacity determination method. In addition, anti-microbial activity of silver nanoparticles synthesized from pollen extract and pollen was evaluated. According to this, the antibacterial activity and antifungal activities of silver nanoparticles synthesized from pollen and pollen were found to be different ($P > 0.05$). In addition, their antibacterial activity is more pronounced than antifungal activity. The most important result of this study is that 1) silver nanoparticle is synthesized successfully using pollen 2) pollen extract and synthesized silver nanoparticles using pollen show different antimicrobial and antioxidant properties.

Keywords: DPPH, Silver nanoparticle, Pollen, Green synthesis

HİCRÎ. 1003 / MİLADÎ 1595 TARİHLİ TAHRİR KAYITLARINA GÖRE AHISKA SANCAĞI'NDA AĞNÂM VERGİSİ

IASHA BEKADZE
Şarkşünas
ÖMER FARUK AK
Bafra Açı Okulları

Özet
Dünya tarihinde her bir devlet kendi vatandaşlarından çeşitli vergiler tahsil etmiştir. Hâsıl edilen vergiler her türlü hizmet ve borçların ödenmesinde kullanılmaktaydı. Osmanlı döneminde gerek Müslim gerekse de Gayrimüslim reayadan tarım ve hayvancılıktan elde ettikleri ürünlerden çeşitli vergiler alınıyordu. Bunlar arasında ağnam vergisi devletin gelirler bütçesinde önemli yere sahipti Bu çalışmanın amacı, H. 1003 / Milâdî 1595 tarihli tahrir defteri kayıtlarından yararlanarak Çıldır, Nâm-ı Diğer Ahıska Eyâleti Ahıska Sancağı'ndan tahsil edilen "âdet-i ağnâm", "resm-i âdet-i ağnâm" vergilerini incelemektir.

1266-1578 yılları arasında 312 yıl varlığını sürdüren Samtskhe-Saatabago, 1578 yılında fethedildi ve toprakları Osmanlı'ya katıldı. 1579 tarihinde bu bölgede Çıldır, nam-ı diğer Ahıska Beylerbeyliği veya Paşalığı kuruldu ve 1595 yılında bölgenin tahriri yapıldı. Tahrir kayıtlarına göre bölge halkından tahsil edilen ağnâm vergisi hayvancılıktan elde edilen en önemli vergilerdendi. Arapça "ğanem" kelimesinin çoğulu olan "ağnam" , "koyun", "koyunlar" anlamını taşımaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun her yerinden tahsil edilen ağnâm vergisi Ahıska Sancağı'ndan da alınmaktaydı. Bu vergi H.1003 / Milâdî 1595 tarihli tahrir defterinde ayrıntılı olarak verilmiştir. Ahıska Sancağı'nın Güney, Kuzay, Ude, Koblian, Azğur, Altunkal'a, Otskhe, Aspinza, Çeçerek'ten oluşan 9 nahiyesinden tahsil edilen ağnâm vergisi tahrir defteri ışığında titizlikle incelenmiştir. Defter-i Mufassal-Livâ-yı Ahısha adlı ve 58 / 130 no'lu bu tahrir defteri, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'nde (Kuyud-ı Kadime) muhafaza edilmektedir.

Ayrıca çalışmamızda, tahrir defteri kayıtlarından yararlanarak Ahıska Sancağı'ndan tahsil edilen "ağnâm" vergisiyle yanısıra onunla ilgili "resm-i yonca ve giyah", "resm-i yaylak" ve "resm-i yatak" vergileri hakkında da bilgi verilerek tablolar halinde de özetlenmiştir.

H. 1003 tarihli tahrir defteri kayıtlarına göre Ahıska Sancağı'ndan 45.329 akçe "âdet-i ağnâm", "resm-i âdet-i ağnâm", 42.510 akçe "resm-i yonca ve giyah", 23.962 "resm-i yaylak" ve 4.221 akçe "resm-i yatak" olarak toplam 116.022 akçe vergi tahsil edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: H. 1003 / Milâdî 1595 Tarihli Tahrir Defteri, Ahıska Sancağı, Âdet-i Ağnâm, Resm-i Âdet-i Ağnâm

HİCRÎ. 1003 / MİLADÎ 1595 TARİHLİ TAHRİR KAYITLARINA GÖRE AHISKA SANCAĞI'NDA TERK EDİLMİŞ YERLEŞMELER

IASHA BEKADZE
Şarkşünas
ÖMER FARUK AK
Bafra Açı Okulları

Özet

Kafkasya'nın "Kudus"u durumunda olan Ahıska, sahip olduğu stratejik konumu, doğal güzellikleri, ticaret yollarının kesiştiği noktada olması sayesinden mevcudiyetinin ilk dönemlerinden yerleşim alanlarından olmuştur. Anadolu ve Kafkasların köprüsü olan Ahıska, tarihinde bir çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu topraklar üzerindeki egemen kuvvet değişse de her zaman iskân burada kesintisiz devam etmiştir. Fakat zaman zaman bazı yerleşim yerlerinin kaybolduğu da dikkat çekmektedir. Bu incelemede, Hicrî. 1003 / Miladî 1595 Tarihli Tahrir Kayıtlarına dayanarak Ahıska Sancağı'ndaki Terk Edilmiş Yerleşmeler ele alınacaktır. Çalışmamızda, terk edilmiş karyeler (köyler), mezraalar, mahalleler, çayırlıklar, çiftlikler, yaylalar ve tarlalar yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1: Hicrî. 1003 / Miladî 1595 Tarihli Tahrir Kayıtlarına Göre Ahıska Sancağı'ndaki Terk Edilmiş Yerleşmeler

Nahiyeler	Vergi Ünitesi Kaybolan Yerleşimler					Defter Metinlerinde İsmi Geçen Kaybolmuş Yerleşmeler						
	Köy	Mezraa	Çiftlik	Yaylak	Çayır	Köy	Mezraa	Mahalle	Çayır	Yaylak	Tarla	Çiftlik
Güney	9	3						6	2	1	4	
Kuzay	5		1				1	9	5		5	2
Ude	5	1		1	1		3	9	8		5	5
Koblian	9	1				1	1	2				
Azğur	22	1						8	2		3	
Altunkal'a	3						1		2			
Otskhe	5		1		1		2	1	1	1		3
Aspinza	6	1					3	1	6		1	
Çeçerek	15	4					3	4	10		1	1
Toplam	79	11	2	1	2	1	14	40	36	2	19	11

Bu incelemede, H. 1003 / Milâdî 1595 Tarihli Tahrir Defteri kayıtlarından yararlanarak Çıldır Eyâleti Ahıska Sancağı'nda 80 köy, 25 mezraa, 13 çiftlik, 3 yaylak, 38 çayır, 19 tarla olmak üzere toplam 178 terk edilmiş yerleşim biriminin olduğu tespit edilmiştir. Tahrir defterinde terk edilmiş köyler "hâlî 'an'ir-re'âyâ" olarak kaydolunmuştur.

Tarihi ve beşeri coğrafya çalışması olan bu incelemenin temel amacı, XVI. Yüzyıl sonlarında Ahıska Sancağı'ndaki kayıp yerleşimlerin miktarları, sebepleri ve süreci açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarihi ve Beşeri Coğrafya, H. 1003 / Milâdî 1595 Tarihli Tahrir Defteri, Ahıska Sancağı, Terk Edilmiş Yerleşmeler

POSTMODERNISM IN AZERBAIJAN: LIFE AND ARTISTIC REALITIES

RAMAZANLI HASANAGHA KHANHASANOGLU
National Academy of Sciences of Azerbaijan

Abstract
Leader countries, one of the philosopher İ.F. Liotari's "Postmodernism Status: Knowledge" (1979) or the meta-class as the moral and mental level of the modem stage of the philosophical category. Modem American philosopher A.Toynbee called this concept and common vision a symbol of modernity. The ideas described above in the architecture, art, literature, and other fields of the 1960-1970s are accepted without any resistance in their free form. Later, in the conditions of the Soviet environment, there was a beginning of intense intervention in the economy, technological and social history. Postmodernism is strange, surprising, no boundary, and at the same time a combination of elite and mass.
Postmodernism requires the re-analysis of existing subjects. Here everyone is able to find their author. In the cinematography, postmodernism has already reached its peak age. Many people are advised that there is no need to fear postmodernism, but only to feel it. Borderless postmodernism, as in the whole world, moves through the new cynical way as it exists in the mixed and primitive community, not in the form of separate currents, in the fields of science, philosophy, art, architecture and other existing existences. In the Republic of Azerbaijan, the people of the former Soviet Union had to deal with the dangers and endurance exposed issues that were always objective and subjective reasons of the change and deepening of postmodernism.
In the XX-XXI centuries, humanity is selected by its several aspects, depending on its historical capabilities. At the stage, the people of the totalitarian society, who have been intimidated by superstitious ideology of the "New Middle Ages", have been intimidated and at the highest level, "they are convinced of their optimistic, mechanical form, transition to scientific-technical revolutions, it is also possible to find representatives of the dull, emotional, and propagandist who have lost their lives. Postmodernism is always seasonal in any relationship with the world".

Key words: Azerbaijan, modernism, postmodernism

MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN İSTANBUL'DAN ANADOLU'YA GEÇİŞİ *"SAMSUN'DA EN HASSAS ALTI GÜN"* (19-24 MAYIS 1919)

SEZAİ KÜRŞAT ÖKTE
Ankara Üniversitesi

Özet

I. Dünya Savaşı esnasında, Osmanlı Devleti'nin Suriye-Filistin cephelerinde muharebeye girmiş olan Yıldırım Orduları Grubu ve buna bağlı 7. Ordu Komutanlığı'nın kaldırılmıştır. Bunun üzerine Yıldırım Orduları Komutanlığını Alman General Liman von Sanders'ten teslim almış olan Mustafa Kemal Paşa'nın da görevi sona ermiş ve 13 Kasım 1918'de İstanbul'a dönmüştür. Bu tarihten 16 Mayıs 1919'a kadar yaklaşık altı ay İstanbul'da kalan Mustafa Kemal Paşa, başta Padişah olmak üzere devlet ileri gelenleri ve komutanlar; yabancı temsilciler; basın mensupları gibi çok geniş bir çevre ile temas kurmuş ve görüşmeler yapmıştır. Mustafa Kemal Paşa'nın bu çabalarının genel çerçevesini; ağırlıklı olarak Mondros Mütarekesi'nin uygulanması, yeni hükümetin görevlendirilmesi ve ülkenin içinde bulunduğu koşullar hakkında askeri ve siyasi görüşlerinin beyanı kapsamıştır. Mustafa Kemal Paşa önderliğinde oluşmaya başlayan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin lider kadrosu da milli iradenin sağlanması, Anadolu halkının bir bütün halinde mücadeleye katılması hususunda genelde aynı görüşleri paylaşmışlardır. Bu çerçevede Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'ya biran evvel geçiş arzusu, 9. Ordu Müfettişliğine atanmasıyla gerçekleşmiştir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde oluşan asayişsizliğin önlenmesi amacıyla, 30 Nisan 1919'da görevlendirilmiş, 16 Mayıs'ta beraberindeki karargâh heyetiyle birlikte İstanbul'dan ayrılmış ve 19 Mayıs 1919'da Samsun'a gelerek Anadolu'ya kavuşmuştur.

19-24 Mayıs 1919 tarihleri arasında Samsun'da kalan Mustafa Kemal Paşa ve beraberindeki heyet, İngilizlerin Samsun'daki kuvvetlerini artırmış olduklarını, bir kısmının Anadolu içlerine doğru hareket ettiklerini tespit etmişlerdir. 20 Mayıs itibarıyla bu durumu ve muhtemel gelişmeleri İstanbul Hükümeti'ne bildirmişlerdir. 22 Mayıs tarihinden itibaren ise özellikle Osmanlı Devlet otoritesinin bölgede tamamen bozulmuş olması, Rum çetelerinin faaliyetleri, mevcut asayişsizliğin gerçek sebepleri gibi çok detaylı raporlar İstanbul Hükümeti'ne gönderilmiştir. Bu raporların yanında Mustafa Kemal Paşa'nın, bölgedeki mevcut hassasiyetler hakkında bilgisine başvurduğu 15. Kolordu Komutanlığı ile önemli yazışmaları olmuştur. Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin en hassas altı gününü kapsayan söz konusu girişimler sonrası, karargâhın bölgedeki güvenliğinin tehlikeye girmesi üzerine; Mustafa Kemal Paşa ve beraberindeki heyet, Havza'ya geçmiştir.

Bu çalışmada; Mustafa Kemal Paşa ve beraberindeki heyetin 19-24 Mayıs 1919 tarihleri arasında Samsun'da, Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin ilk temellerinin atılması süreci incelenecek, bu kısa sürede hazırlanan çok kapsamlı raporların içerik analizi yapılacaktır. Böylece, Ulusal Kurtuluş Mücadelesine başlangıç safhasında, mevcut tehditler ortaya konulabilecek ve bunlara karşı geliştirilmesi muhtemel çabalar tespit edilebilecektir. Ayrıca, bölgedeki mahalli yetkililer ve halk temsilcileri öncelikli olmak üzere, halkın mücadeleye etkin bir şekilde dâhil edilmesi çabaları araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mustafa Kemal Paşa Anadolu'da, 19-24 Mayıs 1919 Samsun, 20-22 Mayıs 1919 tarihli Samsun'dan İstanbul'a gönderilen raporlar

KİLİT DENETİM KONULARI VE BIST TURİZM ENDEKSİNE KAYITLI ŞİRKETLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

ERDAL YILMAZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
İşletmelerle ilgili sağlanacak bilgilerin güvenilir, şeffaf, tam, açık ve anlaşılır olmasının önemi işletme ilgili ekonomik karar alacaklar için çok önemlidir. İşletmeler bu bilgileri finansal raporları aracılığı ile sunarlar. Sunulan bu bilgilerin hata ve önemli yanlışlıkları içerme olasılığına karşı bilgi kullanıcılarının güven seviyesini artırmak amacıyla finansal raporlar bağımsız denetime tabi tutulmaktadır. Gelişen ekonomik ve teknolojik koşullara bağlı olarak denetim ve denetim raporlarında da değişiklik ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Dünya çapında yaşanan ekonomik krizler ve muhasebe skandalları da denetim alanındaki değişim ihtiyacını artırmıştır. Bu değişim ihtiyacını karşılamak üzere Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) finansal tablolar ve bağımsız denetim sürecindeki önem arz eden konular hakkında şeffaflığı sağlamak ve denetçi raporunun bilgi ve iletişim değerini arttırmak amacıyla yeni denetim raporlaması adıyla bir proje geliştirmiştir.
Denetim sürecinin bilgi kullanıcıları açısından en önemli aşaması denetim raporudur. Çünkü denetim süreci sonucunda oluşan bilgiler denetim raporu aracılığı ile sunulmaktadır. IAASB, 701 no.lu Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi isimli Bağımsız Denetim Standardı(BDS)'nı yayınlayarak 2017 yılından itibaren denetim raporlarında kilit denetim konularının ayrı başlık bir altında bildirilmesini istemiştir. Kilit denetim konuları; denetçinin mesleki muhakemesine göre, cari döneme ait finansal tabloların denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Bu çalışmada Borsa İstanbul (BIST) Turizm Endeksine kayıtlı işletmelerin bağımsız denetim raporları incelenerek bu raporlarda sunulan kilit denetim konularını içeriğine yönelik bir analiz yapılmıştır. BIST Turizm Endeksine kayıtlı 6 şirket bulunmaktadır. Araştırma sonucunda en fazla raporlanan kilit denetim konularının; maddi ve maddi olmayan duran varlıklar, finansal duran varlıklar, ilişkili taraflarla ilişkiler, yatırım amaçlı gayrimenkuller, hasılat, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denetim, Kilit Denetim Konuları, Denetim Raporu

ŞİRKETLERİN KENDİ HİSSE SENETLERİNİ GERİ SATIN ALIMININ MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE VERGİLENDİRİLMESİ

ERDAL YILMAZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Türkiye'de 2012 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile birlikte borsada işlem gören tüm şirketlerin kendi paylarını geri satın alabilmelerinin önü açılmıştır. Şirketlerin kendi hisselerini geri satın almalarının çeşitli nedenleri vardır. Borsada oluşan hisse fiyatının gerçek değerini yansıtmadığına karar verilmesi, borsadaki hisse fiyatının aşırı volatilite göstermesi veya şirketin durumu ile ilgili sinyal verilmesi istenmesi gibi nedenlerle hisse geri alımları yapılabilmektedir. Şirketlerin kendi hisselerini geri satın almaları finans literatüründe bir temettü ödemesi olarak da nitelendirilmektedir. Bu yöntemle, piyasadaki hisse sayısının azaltılması ve mevcut yatırımcılara dolaylı olarak kar payı aktarımının yapılması işlemi gerçekleştirilmektedir.
Hisse geri alımı şirketin ortakları tarafından bireysel olarak değil, tüzel kişilik olarak şirketin kendisinin kendi hisse senetlerini borsadan geri satın alması işlemidir. Türkiye'de son birkaç yıldır kullanılmaya başlanan hisse geri alımı dünyada ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde uzun yıllardan beri kullanılan bir uygulamadır. Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'de nispeten yeni olan şirketlerin kendi paylarını geri satın almalarının nedenlerini, yöntemlerini, koşullarını ve sonuçlarını ortaya koymaktır. Ayrıca işletmenin kendi paylarını geri satın almaları halinde bunu nasıl muhasebeleştireceği ve finansal tablolarda nasıl raporlayacağı da çalışmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında 2012 yılından sonra Türkiye'de kendi hisselerini borsadan geri satın alma kararı veren işletmelere ait hisse fiyatlarında bu karardan sonra anlamlı bir değişiklik olup olmadığının araştırılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirildiğinde, hisse geri alma kararının alınmadan önceki fiyatlarla karar alındıktan sonraki fiyatlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu kapsamda elde edilen bulgular, çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin gerçekleştirmiş oldukları hisse senedi geri alım duyuru tarihleri civarında pozitif anormal getirilerin elde edilebildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hisse Geri Alımı, Muhasebe, Türkiye Finansal Raporlama Standartları

27 MAYIS 1960 DARBESİ SONRASI 147'LERİN TASFİYESİ VE TÜRK BASINIDAKİ YANSIMALARI

TURGAY MURAT
Fırat Üniversitesi

Özet

27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi sonrasında Cemal Gürsel'in başkanlığında kurulan Milli Birlik Komitesi, yapmış olduğu toplantılar sonrasında ileride Türkiye'nin gündemini belirleyecek önemli kararlar almıştır. Bu kararlar ileride Komite'nin bölünmesine ve bazı Komite üyelerinin tasfiyesine neden olsa da uygulamada geri adım atılmamıştır. İlk olarak orduda başlayan tasfiye hareketi veya orduyu gençleştirme hareketi, sonradan büyük tepkilere neden olsa da en büyük tepki "Üniversite Reformu" adı altında yüzlerce akademisyenin üniversitelerinden tasfiyesiyle verilmiştir. Nitekim Milli Birlik Komitesi'nin Orduyu gençleştirme hareketinden hemen sonra ilgilendiği konu üniversiteler olmuştur. Bu reformun kapsamı, yıllardır üniversitelerde meydana gelen olaylar, gösteriler ve üniversitelerden sürekli gelen taleplerdi. Bu sorunu çözmek amacıyla üniversitelerin işleyiş tarzı ve yapıları hakkında bir komisyon kurulmuş ve bu komisyon bazı üniversite hocaları ve öğrencileriyle bizzat görüşerek durum değerlendirmesi yapılmıştır. Sonuçta üniversite içinde oluşturulan bir heyet tarafından bir kanun tasarısı hazırlanmış ve bu kanun tasarısı Komite tarafından üstünkörü incelenerek hemen kanunlaşmıştı.

Bu kanun üniversitelere yeni düzen getirmekle birlikte onlarca akademisyen de tasfiye ediliyordu. Ancak üniversiteden tasfiye edilenlerin listesi hazırlanırken kime neye göre listelerin hazırlandığı sorularına hiçbir cevap bulunamamıştır. Açıkça hiçbir kıstas ve ölçü tespit edilmeden bu listeler hazırlanmıştı. Bazıları solcu, bazıları sağcı, bazıları Kürtçü bazıları gerici diye damgalanıp uzaklaştırılmıştı. İşte bu sonuç MBK'ne büyük tepkiler gösterilmesine yol açmıştı. En büyük tepki de basın aracılığıyla gelmişti. Hatta olaylar o kadar büyümüştü ki MBK üyelerinden bazıları tepkileri azaltmak için dönemin gazete sahipleriyle bile görüşmüşlerdi.

Biz bu çalışmamızda tarihe 147'ler olayı olarak geçen ve bu süreçte en büyük tepkiyi gösteren basının gün gün bu olayla ilgili yazdıklarını dönemin hemen hemen bütün gazetelerini ve bu gazetelerde bu olayla ilgili makale ve köşe yazılarını inceleyerek, aydınlatmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: 27 Mayıs 1960 Darbesi, Üniversite Olayları, Tasfiyeler, Basın

CHARLES SANDERS PEIRCE VE RETRODÜKSİYON

ALPER BİLGEHAN YARDIMCI
Pamukkale Üniversitesi

Özet
Bilimin temel amaçlarından biri evreni ya da evrenin bir bölümünü anlamaya çalışmaktır. Bilimin bu amacına ulaşması, evrendeki mevcut olguları tespit etmesi ve ardından bu olgulara ilişkin açıklama yapmasından geçmektedir. Bu çerçevede, bilim insanlarının evreni tam olarak anlayabilmek için kullanmış oldukları yöntemlere bilimsel yöntem denilmektedir. Bilimin kendine özgü yöntemlerinin mantıksal yapısını oluşturan genel kabul görmüş iki çıkarım türü vardır. Bunlar; tümdengelim ve tümevarım yöntemleridir. Amerikan'ın felsefi düşünceye en özgün katkılarından biri olan pragmatizm anlayışının isim babası olarak kabul gören Charles Sanders Peirce, bu iki yöntemi analiz ederek sonucunda tümdengelim ve tümevarım yönteminin tam anlamıyla yeni bir bilgi ortaya koymadığını ifade eder. Peirce'e göre, tümdengelimsel çıkarım öncüllerde örtük bir şekilde yer alan bilgiyi açığa çıkarması bakımından bilgimizi genişletmemekte, tümevarım ise yargımızın kapsamını genişletmesine rağmen, yeni bir teoriye ilişkin bilgi verememektedir. Burada dikkate değer olan düşünce, Peirce'ün tümevarımsal çıkarıma yönelik tespitidir. Öyle ki tümevarım ile elde edilen sonuçlar, sınırlı olan gözlemlerimiz ile elde etmiş olduğumuz verilerin, gözlemlenemeyen alanları da kapsayacak şekilde genişletilmesinden ibaret olarak değerlendirilir. Bu noktada, Peirce'ün önerisi üçüncü bir çıkarım türü olan retrodüksiyondur. Retrodüksiyon kısaca bir gözlem veya gözlem kümesiyle başlayan, gözlemler için en basit ve en muhtemel açıklamayı bulmaya çalışan bir mantıksal çıkarım şekli ya da öncüllerce sağlanan kanıtlar yerine olayların durumunu en iyi anlatan açıklamayı temele alan bir sonuç çıkarma türüdür. Bu çıkarım türü tümdengelim ve tümevarımın aksine açıklayıcı kuram ve hipotez oluşturmaya yardımcı olarak bilimde gerçek ilerlemeyi sağlayacak bir akıl yürütme yöntemi olarak Peirce tarafından ileri sürülmektedir. Bu çalışmada, bilimsel yöntemin klasik yorumlarına ilişkin Peirce'ün modern yorumunun ne kadar başarılı olduğu tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Peirce, Bilimsel Yöntem, Retrodüksüyon, Tümdengelim, Tümevarım

ÇALIŞAN KADIN EŞ OLARAK DAHA MI DEĞERLİ?

HATİCE SOYDAN
CEYLAN ERGİN
FATMA GÜL CIRHINLIOĞLU
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada temel olarak evli, çalışan ve çalışmayan kadınların evliliğe bakış açıları, kadının çalışmasının ya da çalışmamasının evliliğe etkileri Sosyal Temsiller Kuramı çerçevesinde incelenmiştir. Araştırmada ayrıca çalışmayan katılımcılarda çalışıyor olsalar hayatlarında nelerin değişeceğine, çalışmamalarına ilişkin eşlerinin düşüncelerinin ne olduğuna ve çalışıyor olmaları durumunda eşlerinin bakış açılarının ne olabileceğine yönelik algıları araştırılmıştır. Çalışan katılımcılarda çalışmıyor olsalar hayatlarında nelerin değişeceğine, çalışıyor olmalarına ilişkin eşlerinin düşüncelerinin ne olduğuna ve çalışmıyor olmaları durumunda eşlerinin bakış açılarının ne olabileceğine yönelik algıları ele alınmıştır. Araştırma Sivas'ta yaşayan, 42 (21 çalışan, 21 çalışmayan) evli, kadın katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen ana temalar temelinde açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Bulgular kadının çalışmasının evliliğe etkisi konusunda hem çalışan hem çalışmayan kadınlar tarafından en çok üzerinde durulan temsillerin kadının çalışmasının aile bütçesine katkısı, kadına saygınlık, özgüven ve güç kazandırması, ekonomik özgürlük sağlaması, kocaya bağımlılığını azaltması gibi etkileri olduğunu ifade eden görüşler oluşturmuştur. Kadının çalışmaması özellikle çalışan katılımcılar tarafından evliliği maddi yönden olumsuz etkileyecek, kadını kocaya bağımlı yapacak ve sosyal hayatını kısıtlayacak bir durum olarak ele alınırken, kadının eviyle, eşiyle, çocuklarıyla ve manevi değerleriyle daha fazla ilgilenmesi boyutunda olumlu etkileri olacağı ifade edilmiştir. Kadının çalışmamasının evliliğe etkileri konusunda çalışmayan katılımcıların sosyal temsillerinde en fazla gözlenen vurgu kadının kocaya bağımlı yaşayacağı şeklindedir. Çalışmayan katılımcılar ayrıca kadının çalışmaması durumunda kadın erkek eşitliğinin olmayacağını, erkeğin baskın olacağını ve kadının kendini ezik hissedeceğini ifade etmiştir. Bulgular literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Sosyal Temsiller, Çalışan Kadın, Çalışmayan Kadın

WHO SHOULD TEACH US HOW TO TEACH? ESSENTIAL QUALITIES OF EFFECTIVE LANGUAGE TEACHER EDUCATOR PERCEIVED BY TEACHER CANDIDATES IN TURKEY

ŞAKIRE ERBAY ÇETİNKAYA
Karadeniz Technical University
AYKAN KAHRAMAN
Turkish Education Association Trabzon (TED Trabzon)

Abstract
Teacher educators are the *sine qua non* for the education and development of teacher candidates. They are associated with several roles such as providing good instruction and materials, guiding for education, supporting teacher candidates in an inspiring way, contributing to student development, serving as a model, to list but a few. Although the characteristics of a good teacher have received by far the most attention, there is a series of studies investigating the qualities of teacher educators. However, for a fuller picture the existing literature needs to be expanded to cover studies focusing on the essential qualities of language teacher educator in particular. To this end, the current qualitative case study was designed to seek a deeper understanding of teacher candidates' perceptions about the qualities of effective language teacher educator. The qualitative data were gathered via an open-ended survey from 96 prospective teachers at 3rd and 4th grade (F=80; M=16) and an interview (n=10). The findings gathered via a thematic content analysis show that the candidates attached great importance to various professional roles and values such as professional development, a transparent assessment, a constructivist teaching philosophy, justice, good classroom management, to list but a few. The candidates also highlighted various personal characteristics such as tolerance, friendly attitude, sympathy, and patience as well as good communication skills. The metaphor analysis further show that the candidates created positive metaphors emphasising the illuminative and guiding function of educators while the negative ones focused on strict control and demotivation. It can be concluded that teacher candidates value language teacher educators who can serve as teacher models for them with their continuing professional development, teaching expertise, good personality traits, and communication skills. The results of such small-scale studies could help paint a consistent picture about who should be appointed as an effective language teacher educator and thus assist those responsible for the development of teacher education programmes and appointment of educators to devise professional standards covering the characteristics and competencies of language teacher educators.

Keywords: Teacher Educator, Qualities, English Language, Teacher, Educator

AN ENGLISH AS AN INTERNATIONAL LANGUAGE (EIL)-ORIENTED GENERAL ENGLISH COURSE: AN EMPIRICALLY-RESEARCHED INNOVATION AT TERTIARY LEVEL

ŞAKIRE ERBAY ÇETİNKAYA
Karadeniz Technical University

Abstract
The current traditional Anglo-American based English Language Teaching assumptions are found impractical for the needs of new English users who have instrumentally-oriented rather than solely survival needs in the changing sociolinguistic landscape of English. Intense discussions have led to the birth of various initiatives, including English as a Lingua Franca, World Englishes, and so on. Among these the paradigm of English as an International Language (EIL, hereafter) plays a pivotal role particularly in ELT. Along these lines a large number of EIL-oriented pedagogical models for instruction and materials development have been suggested. As an example pedagogical effort within this framework, an EIL-oriented General English course for tertiary-level education was devised, and the outcomes, challenges, and responses of it were empirically-researched with a mixed-method study and reported elsewhere in-depth. This paper, though, introduces and provides the details of this original course, which aims at serving as a bridge between theory and application, and addresses its components such as its characteristics, objectives, syllabus, and teaching procedures and materials of this course. Such detailed descriptions of case studies could assist teachers who start to question English ownership, the way they teach, and the materials, methods, and techniques they employ in their classrooms. Starting with background information covering the tenets of EIL paradigm and English language education in Turkey, the study goes on with the nature of the course with its components, outcomes, and challenges. The interested parties are further provided with example group activity handouts and example modules. Throughout the remainder of it teachers who are interested in incorporating EIL paradigm into their classes but find its theory elusive are provided practical suggestions for a successful EIL implementation.

Keywords: EIL, Syllabus, Course, General English, ELT

IMPROVING ENGLISH WRITING SKILLS AS PRODUCT AND PROCESS BASED LEARNING: AN ACTION RESEARCH OF CANADIAN HIGH SCHOOLS

MAHJABEEN SALEEM
Al-Azhar Academy, Etobicoke, Canada

Abstract
English speaking for the sake of communication and writing English skills are two separate entities to being seen as closely inter-related strategies. Writing, which is the last step in the language learning process, is long time consuming and difficult to develop. There are many reasons that affect this process positively and negatively. Lack of readiness for this process, teacher's inability to influence this process positively, and the lack of right and proper tools and equipment may affect this process negatively. As English is the first language and a mode of communication in Canada but when it comes to English writing for academic purpose in high schools, it's even difficult for Canadian students to write formal writing. This paper focuses on assessing student's Academic English Writing Skills. This paper focuses on the critical analysis of 20 High School students' samples of persuasive five paragraph essays; focusing on the paragraph structure, vocabulary, sentence structure and quality of ideas. A qualitative research methodology was conducted to identify the factors of using informal language in Academic Writing, weak lexical and spelling errors with grammatically wrong sentence structure. A comprehensive feedback was provided for the improvement in the writing samples to the students. Hence, the product and process writing approach are well compared to assist language instructors as well as learners to enhance writing competence and produce quality writing in classroom.

Keywords: Writing skills, Product learning, Process learning, Formal language

THE IMPLEMENTATION OF CLOUD COMPUTING IN PRIVATE SCHOOLS OF PAKISTAN

IMTIAZ AHMAD
Croomwell College of IT & Management University

Abstract
This paper is mainly focusing on integration of Information Technology with the writing skills of students in Private schools of Peshawar, Pakistan. As Pakistan is an under developed country and is still struggling to implement the modern learning to compete internationally. The usage of clouding computing (CC) has attracted both private and public institutions of Pakistan, recently a substantial interest in CC has been seen in private educational sector. Many private schools are giving more preferences to clouding computing in teaching rather than focusing on old teaching methodologies. To meet the challenges of modern updated teaching and learning standards, not only private schools but public schools are also adapting CC. The usage of CC in ordinary school classrooms has brought a paradigm shift in teaching and learning. Student's hands on CC experience enhances their proficiency and triggers their motivational level to spend more time in studies. This paper focuses on the prevailing adaptability of CC in Private school classrooms. Qualitative and quantitative analysis has been conducted to evaluate the Existing CC limitations and areas of concerns are identified. Moreover, suggested research in public schools will be highlighted for future. The results depicted a significant use of cloud computing technology.

Keywords: Cloud computing; private schools; e-learning; motivational drive

ERBAP YARATICILIĞINDA İRFANİ DUYGULARIN CİSİMLEŞTİRİLMESİ

ŞAHALİYEVA MATANAT KURBAN
Azerbaycan Bilimler Akademisi

Özet

Erbap yaradıcılığının büyük bir kısmını lirik gazeller oluşturmaktadır. Şairin söze aşıklığı sanki kışta bahar güneşini arzulamak ve ona boylanmak isteğidir. Şair söz aramıyor, sevmenin «tadını» aşıka öğretiyor. Onu Kabeye, ibadete seslemiyor, sevmenin yolunu öğretiyor. Çünkü onun yarını kim görürse, Cemşidin tacını istemez, Süleyman ise tahtından geçer:

Xaki-payin lezzetin derk etse her muri-zaif
Taci-Camşidi qoyar, tahti-Süleymandan keçer
(20, s.178).

Aynı düşünceyi S.A.Şirvani'nin «bir aya kadar» gazeli hakkında da söyleyebiliriz. Fakat, S.A.Şirvani'de ifade olunan fikir tam başkadır. S.A.Şirvani'nin lirik kahramanı kendisini kutsallara benzeterek gerçek mutluluğu, komforu manevi yücelikte görmektedir:

Səfayi-Kəbeyi-kuyin taparmı Şeyxi-hərəm
Əgər yüz il yügürə Mərvdən Səfayə qədər (122, s. 79)

Erbapta ise ondan bansedilmekte ki, güzelin vefasızlığından usanmayan aşık pervane gibi ateşte alevlenmekle kendisini mutlu saymaktadır. Şairin kanaatince, Yusuf'un aşkından aklını kaybeden Zuleyha gibi sermest olmak caiz değildir, çünkü aşk insanda inam duygusunu güçlendirmektedir.

İ.Nesimi insan güzelliğini Allah'la bir araya gelmekte gösteriyordu. Bu da İslam'ın dini ehkamlarına karşı çıkmak gibi değerlendirmekteydi. S.A.Şirvani'nin doğal duygulara önem vererek kadın güzelliğini muslumanların kutsal saydıkları her şeyden yüce tutmak fikri ruhani dairesinin temsilcileri arasında aksiseda doğurmaktaydısa, erbap ise gerçek aşık hayatın güzelliğine tutulan, dışı güzel, dahili kamil olan insan vurgunu olmalıdır düşüncesini kabulediyordu:

Ey peyğəmbərzade, aya, sen Mesihasan, nesin?
Bir kafeste eylesen bin mürde ehya, sen nesin?
Gerdenin mina, özün ziba gözün şehla, sözün
Hayli serindir, meğer Şehdi-müseffasan, nesin? (34, s.590)

Şair bette gözeli Mesihe, belini minaya, sözünü berraklaştırılan bala benzetmektedir. Aşıkın saf duygularının terennümü, aşık-meşuk ilişkileri, yar yolunda cefa çekmek, güzeli gören Kabe'ni, hatta Cenneti bile terkin etmek-fikri ince makamlarla açıklanır, sözün gözelliği şiirsel duygularla ifade olunur.

Anahtar kelimeler: gerçik mutluluq, aşık-meşuk, doğal duygu, kutsal benzetme

TWO DIFFERENT LIVES STANDING ON THE SAME LINE: FAHIM BEY AND DON QUIXOTE

AYKAN KAHRAMAN
Turkish Education Association (TED)

Abstract

The current document analysis provides a glimpse into the lives of the heroes portrayed in two well-known pieces of creative literature, i.e., "Fahim Bey ve Biz" by Abdülhak Şinasi Hisar and "Don Quixote" by Miguel de Cervantes. In the novel "Fahim Bey ve Biz", the author depicts an alienated character whose thoughts, behaviours, ideology and life style go beyond his period. The narrator illustrates an image of Fahim Bey as a character, who fantasizes that he would rise in rank he deserves. In comparison, Miguel De Cervantes created a character who defies time and bigotry of society in his unique novel "Don Quixote". As a matter of fact, Fahim Bey and Don Quixote are two separated character, who both live in different periods and share the same ideas regarding several points. With this in mind, these two characters prefer an imaginary world and a passive attitude towards social demands and they are captured by society into their free world. Motifs, symbols, flashbacks or flashforwards, and binary oppositions are taken into consideration to make this critical reading clear. Similarities and differences in the novels show us how the characters, who live in different time period, have the same manner of life. In a broad sense, the current content analysis through critical reading endeavours to shed light on the psychological analysis, schizophrenia of Fahim Bey and Don Quixote by referring Freud's approach and the research discusses how authors utilise some similar and different narrative techniques to portray their main characters in case of critical reading.

Key Words: Fahim Bey ve Biz, Don Quixote, critical reading, narrative techniques, motifs, symbols

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN HALK ŞİİRİ TÜR VE ŞEKİL KONUSUNDAKİ YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ

HAMİYE DURAN
CENNET UZUNOĞLU
Gazi Üniversitesi

Özet
Yaşamı boyunca bireyler planlı, plansız birçok bilgi öğrenirler ve davranış edinirler. Eğitim bu bilgi ve davranışların istendik yönde olmasını sağlar. Eğitim ve edebiyatın uğraş alanı insandır. Eğitim ve edebiyat geçmişle gelecek arasında bir köprü görevi yapmaktadır. Dil ve edebiyat eğitimi özel ve resmi bütün okullarda Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri tarafından metinler aracılığıyla verilmektedir.
Bu çalışmada Halk Şiiri tür ve şekil konusunda öğretmen yeterliği değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin Halk Şiirine ve Halk Edebiyatına karşı tutumları incelenmiştir. Ankara ili merkez ilçe Keçiören'deki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel olmayan ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin Halk Şiiri tür ve şekil konusundaki yeterlikleri ve Halk şiiriyle Halk Edebiyatına karşı tutumları değerlendirilmiştir.

Araştırmaya Ankara ili merkez ilçe Keçiören'de görev yapan 177 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ile tutumlarını incelemek için nicel veri kaynakları kullanılmıştır. Öğretmenlere bilgi testi ve tutum ölçeği uygulanmıştır.

Öğretmenlerin Halk Şiiri tür ve şekil konusundaki başarı düzeyleri düşüktür(47,36). Normal tutuma sahip öğretmenler çoğunluktadır(139). Öğretmenlerin Halk Şiiri ile Halk edebiyatına karşı olumsuz bir tutumları yoktur. Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ile tutumlarını etkileyen herhangi bir faktör yoktur. Bilgi düzeyi ile tutum arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bilgi düzeyi ile tutum birbirini olumlu veya olumsuz etkilememektedir.

Öğretmenlerin bilgi testine verdikleri cevaplar dikkat çekicidir. Öğretmen bilgi testi sorularına verilen cevaplarda (soru 2,3,4) ezberlenmiş ya da öğrenilmiş bilgi öğretmen tarafından sorunun önüne geçirilmiştir. Öğretmenler test esnasında verilmeyen ögelere göre doğru olmayan cevaplar vermişlerdir. Bilgi testine verdikleri cevaplarda (soru 15,16,17) testin genelinde verilen ipuçlarından faydalanmamışlardır. Öğretmenler kendilerinde var olan bilgiyi soruya uygulamamışlardır.

Anahtar Kelimeler : Halk Şiiri, tür, şekil, öğretmen yeterliği

FUZÛLÎ DİVANI'NDAN HAREKETLE KLASİK TÜRK ŞİİRİNDE SU KÜLTÜ*

HANDAN BELLİ
İnönü Üniversitesi

Özet

Fuzûlî, klasik Türk şiirinin zirve döneminde yetişmiş ve dönemin önde gelen edip ve şairlerindendir. Onun başta divanı olmak üzere birçok eseri hem geleneği içinde barındırması hem de güçlü şiir dili sebebiyle klasik Türk şiirinin de zirve eserleridir.

Eski Türk inançlarında, yer-su kültü diğer kültler gibi eski çağlarda insanların yaşayış ve düşünüş şekillerinin bir sonucu olarak doğmuş ve yüzyıllar boyunca bazen bilinçli, bazen ise bilinçsiz olarak varlığını devam ettirmiştir. Bu kültlerin var olduğu metinlere baktığımızda çoğunluğun Halk Edebiyatı alanında üretilmiş metinler olduğu görülmektedir. Bu bildiri kapsamında Fuzûlî Divanı'ndaki şiirler su kültü bağlamında incelenecek ve özellikle Fuzûlî'nin kaleme almış olduğu "Su Kasidesi" olarak bilinen su redifli manzumesinde suyun kutsallığı ve hayat kaynağı oluşunun sıklıkla vurgulanması sebebiyle bu kaside çalışma içerisinde şiir tahlili yöntemiyle irdelenecektir. İncelenecek şiirler Fuzûlî Divan'ı içerisinde alınacak olup, Fuzûlî'nin diğer eserleri bu tahlile dahil edilmeyecektir.

Bu çalışmadan hareketle özelde Fuzûlî Divanı, genelde ise klasik Türk şairin su kültünün edebî metinlerdeki kullanım ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Araştırmacıların özellikle halkları ve onların edebiyatlarını yüzyıllardır etkileyen kültlerin klasik Türk şiirinin diğer temsilcileri için de gözden geçirilmesi önerilmektedir. Yalnızca su kültünün değil, bu incelemelerde ağaç, dağ, atalar kültünün de klasik Türk şiirindeki izlerine bakılmasının bu şiirin örtük yapısını ortaya çıkaracaktır.

Anahtar Kelimeler: Fuzûlî, divan, su, kült, kaside, gazel

* Bu çalışma İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

VECHÎ'NİN GELİBOLU ŞEHRENGİZİ VE ŞEHRENGİZLERDE GELİBOLU

DERYA KARACA
Iğdır Üniversitesi

Özet

Hayatı hakkında çok fazla bilgi bulunmayan Gelibolulu Vechî, Kanunî dönemi şairlerindendir. Vechî'nin bilinen tek eseri Divanı olup Divanı'nın sonunda bir de şehrengiz yer almaktadır. Şehrengiz, edebiyatımızda XVI. yüzyılda ortaya çıkan XVIII. yüzyılın sonlarına kadar devam eden, bir şehrin güzellikleri ile daha çok çarşı esnafından erkek güzellerini anlatan manzum edebî bir türdür. XVI. yüzyıl klasik Türk edebiyatı şehrengiz sahibi şairlerinden biri olan Vechî'nin Gelibolu şehrengizi, 46 beyitlik kısa bir şehrengiz örneğidir. Şehrengizin tespit edilebilen tek nüshası, Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Kütüphanesi Agâh Sırrı Levend Kitapları numara 61-62'de kayıtlı olan Şehrengizler Mecmuası (v.43b-45a) içerisinde bulunmaktadır. Bu nüshaya göre şehrengiz, doğrudan şehir tasviriyle başlamaktadır. Mesnevi nazım şekliyle yazılan ve "başlangıç (şehir tasviri ve Kasım Paşa övgüsü), güzeller tasviri, hatime" bölümlerinden oluşan eserde, 10 erkek güzel tasvir edilmiştir. Eserin şehir tasviri bölümünde şehrin akarsuları, bahçeleri, havası, toprağı, kalesi, konumu ve denize giren güzellerinden bahsedilmiştir. Osmanlı Devleti'nin önemli bir deniz üssü ve ticaret merkezi olan Gelibolu hakkında Vechî dışında Gelibolulu Mustafa Alî tarafından da 86 beyitlik kısa bir şehrengiz kaleme alınmıştır. Şehrengizinin şehir tasviri bölümünde herhangi bir yer veya tarihî mekân ismi vermeyen Gelibolulu Mustafa Alî, şehrin konumu, limanı hakkına bilgi verdikten sonra havasını, suyunu, gezilecek yerlerini ve güzellerini övmüştür. Güzeller tasviri bölümünde ise 12 erkek güzelin tavsifine yer vermiştir. Her ikisi de Gelibolulu olan şairler, doğdukları şehre olan sevgilerini, şehrin sahip olduğu doğal güzellikleri ve güzelleri üzerinden dile getirmişlerdir. Bu bildiride, XVI. yüzyıl şehrengiz şairlerinden Vechî ve Gelibolulu Mustafa Alî'nin Gelibolu şehrengizlerinin muhteva özellikleri incelenerek şehrin genel, coğrafi, tarihî ve mimari özellikleri ile güzeller bağlamında şehirde icra edilen meslekler beyit örnekleriyle verilecektir. Böylece iki farklı şairin gözünden XVI. yüzyıl Gelibolu şehir özellikleri ve sosyo-kültürel hayatının şehrengizlere ne şekilde yansıdığı ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gelibolulu Vechî, Gelibolulu Mustafa Alî, Gelibolu, Şehrengiz, Meslekler

THE PORTRAYAL OF ECOLOGY (NATURE, PLANTS AND HERBS) IN THE MIDDLE AGES AND IN THE ROMANCES OF MEDIEVAL ENGLAND

HÜLYA TAFLI DÜZGÜN
University of Erciyes

Abstract
There is a general understanding that Ecology has no connection to Literature, as one of the disciplines is related to the Natural and Applied Sciences, the other to the Social Sciences. However, across all for of those phenomena, there is a turning of ecology into literary narrative or literary narrative into ecology, therefore literature and ecology live in each other's pocket. In terms of ecology, nature, plants and herbs are of significance for healing purposes particularly in the Middle Ages. Due to the lack of hospices and medicine, medieval people prefered to use plants and herbs and prepare potions for medical treatment. Trained surgeon-monks and nuns with a sophisticated knowledge of plants and herbs used their abilities to diagnose and heal people. Such a traditional treatment is firmly placed in the medieval romances as nature, environment. The major concern of this paper is to explore how plants and herbs are used and nature affected the human body in the romances of medieval England. The function of nature, existence and usage of plants and herbs for medical treatment in literary tradition is true to life and such an application can respectively be categorized into three sections. There is interconnection between ecology and literature; nature is used as part of medical treatment in the romances of Medieval England; plants and herbs are of significance to heal physical wounds and spiritual illnesses. The results of the research will reveal that the experience of natural medicine (i.e. plants and herbs) and healing allow medieval England romance writers create flash points where human, nature and healing may intersect, and where literature and ecology meet.

Keywords: Ecology, Literature, Nature, Plants, Herbs, Medieval England, Romances

ROME REVISITED AND THE ANALOGUES OF 'THE CHASTE WOMAN MOTIF' IN THE ROMANCES OF MEDIEVAL ENGLAND

HÜLYA TAFLI DÜZGÜN
University of Erciyes

Abstract
Anglo Norman and Middle English romances owe part of their popularities to their use of motifs, some of which contain the 'chaste woman story'. Such motif is the outcome of the cultural, historical, and religious interactions of the western medieval society. This paper suggests that the 'chaste woman story' of the princess in Rome found in the Old French *Florence de Rome* and in the Middle English *Le Bone Florence of Rome* has appeared in the Latin sources of *Apollonius of Tyre* and *Clementine Recognitions* and, subsequently, it has been transmitted from Latin tradition to the Western narrative including Guillaume Le Clerc's twelfth-century Old-French *Le Romanz de Sainte Marie Magdalene* and Clemence of Barking's Old-French *The Life of Saint Catherine*. Such translatio seems to have reshaped medieval romances including *Florence de Rome* and *Le Bone Florence of Rome*. While modern readers may find the heroine's aventure in Rome uninteresting, medieval audiences seem to have found this account interesting; it may have reinforced their religio- cultural views. The representation of Rome and the chaste woman motif plays an important role in both the French *Florence de Rome* and the Middle English *Le Bone Florence of Rome*. It is revealed in three ways: First, in the structure of the romance; second, in the development of Florence as a romance heroine; and third, its religious and cultural positioning. First, in terms of structure, Florence's aventure both in the East and in Rome helps her to create her identity after being victorious against the wicked men. She obtains victory in a spiritual battle and this proves her worthy of coming back and claiming Rome as her new kingdom, and Emere as her husband. Hence, this paper will explore the importance of the Latin traditio and its cultural and religious positioning by the 'chaste woman motif' and by its specific reference to the princess of Rome in the romances of medieval England.

Keywords: Medieval, Literature, Romance, Rome, Chaste Woman Motif

TÜRKİYE'DEKİ YÜKSEK DİN EĞİTİMİ KURUMLARI VE ADLANDIRMA SORUNU

Prof. Dr. Ali Rıza GÜL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
ORCİD: 0000-0002-5194-3223

Özet

Türkiye'de resmi olarak yüksek din eğitimi çeşitli adlarla adlandırılan fakülte, bölüm ve programlar tarafından verilmektedir. İlahiyat Fakültesi, İslami İlimler Fakültesi, İlahiyat Meslek Yüksekokulu, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, Açıköğretim İlahiyat Önlisans Programı ve İlahiyat Lisans Tamamlama Programı bunların en fazla bilinenleridir. Adlandırmadaki bu farklılıklar tek tipliliği önlemesi bakımından faydalı görülebilir. Fakat özde aynı eğitimi vermeleri itibariyle bu birimlerin adlarındaki bu farklılıklar zaruretten kaynaklanan bazı istisnalar dışında gereksiz ve anlamsız görünmektedir. Basit gibi algılanabilen bu farklılıklar yüksek din eğitiminin dağınık bir görüntü sergilemesine sebep olmakta, ilgili birimler arasında olması gereken koordinasyonları zorlaştırmakta, birbiriyle uyum içinde hizmet vermelerini sekteye uğratmaktadır.

Basit bir ayrıntı gibi görünen adlandırma farklılığının sebep olduğu problemler yalnızca yüksek din eğitimi ile de sınırlı değildir. Yüksek Öğretim Kurulunun belirttiğine göre pek çok alanda aynı içeriğe sahip olmakla birlikte isimleri farklı olan programlar savrukluk başta olmak üzere çeşitli sorunlara yol açmakta, bu yüzden de gerek akademi camiası gerek kamu kurumları gerekse dış paydaşlar tarafından çeşitli vesilelerle şikâyet konusu yapılmaktadır. UNESCO Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırmasına da uymayan böylesi önlisans ve lisans programlarından mezun olan öğrenciler iş hayatında bazı mağduriyetler yaşamakta, ulusal ve uluslararası akademik hareketlilikte isim farklılığından dolayı bazı engellerle karşılaşmaktadırlar. Aynı durum diğer ülkelerden Türkiye'ye gelen öğrenciler için de sorun oluşturmaktadır.

Biz bu yazımızda konunun din eğitimi ile ilgili tarafını ele aldık. Bazı basılı eserlerdeki ve ilgili kurumların internet sitelerindeki bilgileri esas alarak yüksek din eğitimi kurumlarını ele alıp, adlandırmadan kaynaklanan parçalanmışlık sorununu muhtelif yönleriyle ortaya koyduk. Çalışmamızda İlahiyat Fakültesi adı etrafında birleşmenin daha gerçekçi ve isabetli olacağı sonucuna ulaştık. Amacımız, bu isim farklılığının ve parçalanmışlık görüntüsünün sona erdirilmesi gerektiği hususunda bir bilinç oluşmasına katkıda bulunmaktır.

Anahtar kelimeler: yüksek din eğitimi, İlahiyat Fakültesi, İslami İlimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi, açıköğretim ilahiyat programları, adlandırma sorunu.

THE INSTITUTIONS OF HIGH RELIGIOUS EDUCATION IN TURKEY AND NAMING PROBLEM

The Higher religious education in Turkey has officially been offered by different faculties, departments and programs under several names. The most well-known ones among them are Faculty of Divinity, School of Islamic Sciences, Vocational School of Divinity, Department of Religious Culture and Moral Knowledge Teaching, Open Education Divinity Associate Degree Program and Theology Undergraduate Completion Program. Such different nomenclature may be helpful in preventing uniformity. But, excluding those with inevitable excuses, their using different names seems to be unnecessary and meaningless as they provide the same education by methodology and content. These differences, which can be perceived as simple and superficial, cause higher religious education exhibiting disintegrated structure, complicate the coordination between the relevant departments and hinder their service in harmony with each other. Based on the information obtained from the relevant reference works and the websites, in this article, we assessed the problem of disintegration caused by naming higher religious education institutions in different ways. In this study, we have reached the conclusion that unifying these different institutions under the name of the Faculty of Theology would be more realistic and accurate. Our aim is to raise an awareness among the academic circles and scientists that the image of fragmentation in higher religious education should be removed.

Key words: high religious education, Faculty of Divinity / Theology, Faculty of Islamic Sciences, Faculty of Education, the programs of open education, naming problem

DOĞU KARADENİZ'DE MÜZE TURİZMİ

İBRAHİM SEZER
Giresun Üniversitesi

Özet

İnsanlığın geçmişten günümüze kadar ulaşan değerli kültür miraslarının korunarak gelecek kuşaklara taşındığı en önemli mekanların başında müzeler gelmektedir. Bu bağlamda müzeler, kültüre ve kültür varlıklarına meraklı olan ve geçmiş medeniyetlerin kültür miraslarını gözlemlemek isteyen ziyaretçilerin en çok ziyaret ettikleri mekanlardandır. Kültür turizmi bağlamında değerlendirilen müze ziyaretleri, hem dünyada hem de ülkemizde giderek önem kazanmaktadır. Özellikle marka olmuş ve tanınmış müzeler, yoğun ziyaretçi akınına uğramaktadır. Ülkemiz de geçmişten günümüze kadar pek çok medeniyete ev sahipliği yaptığı için bu medeniyetlerin bizlere kadar ulaşmış zengin kültür varlığı koleksiyonuna sahip olup, bütün bu eserlerin sergilendiği çok sayıda müze bulunmaktadır.

Araştırma sahamız olan Doğu Karadeniz'de köklü geçmişin ve çok sayıda uygarlığın miraslarının korunduğu müzeler mevcuttur. Nitekim Doğu Karadeniz'de yer alan Giresun (Giresun Müzesi), Ordu (Ordu Müzesi), Trabzon (Trabzon Müzesi, Küçük Ayvasıl Müzesi), Rize (Rize Müzesi ve Atatürk Evi Müzesi), Gümüşhane (Gümüşhane Müzesi) ve Bayburt (Bayburt Müzesi, Baksı Müzesi) illerinde Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müzeler ile özel müzeler bulunmakta ve ziyaretçilerin ilgisine mazhar olmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre, Doğu Karadeniz'deki müzeleri 2018 yılında 56 618 kişi ziyaret etmiştir. Bu çalışmadaki amacımız, Doğu Karadeniz illerindeki müzelerin turizm potansiyellerinin ortaya çıkarılmasıdır. Çalışmada araştırma yöntemi olarak örnek olay (durum çalışması) yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmadaki veriler, gezi-gözlem, basılı ve elektronik kaynakların taranması, konuyla ilgili istatistiklerin yorumlanmasıyla elde edilmiştir. Bu kapsamda çalışmamızda, Doğu Karadeniz illerindeki müzelerin özellikleri, barındıkları kültür varlıkları, ziyaretçi sayıları, müzelerin ve müze turizminin geliştirilmesi için yapılması gerekenler konu edinilmektedir. Yaptığımız araştırmalarda Doğu Karadeniz illerinde müzelerin nicelik ve nitelikleri bakımından iyileştirilmesi gereken durumların olduğu, ziyaretçi sayılarının yeterli düzeyde olmadığı, bölgedeki kültür varlıklarının yeterli ölçüde müzelere kazandırılamadığı ve kültür turizmi bağlamında müzelerin potansiyellerin değerlendirilemediği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bölgede markalaşmış müzelerin sayısının artırılması ve müze turizminin geliştirilmesine dönük çalışmalara gereksinim söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Müze, Turizm, Doğu Karadeniz

GELENEKSELDEN DİJİTALE TURİZM SEKTÖRÜ

AYŞE ATAR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Ortaya çıktığı günden itibaren önü alınamaz bir şekilde hızla ilerleyen teknoloji kavramı zaman içerisinde tüm sektörleri etkilediği gibi turizm sektörünü de etkilemiş, geleneksel yöntemler ile devam eden turizm faaliyetleri teknolojinin devreye girmesi ile birlikte dijitalleşmeye doğru ilerleme kaydetmeye başlamıştır. Toplumsal hayatın da hızla adapte olduğu teknoloji karşısında artan talebe karşı bulundukları pazarda sürdürülebilirliklerini devam ettirmek isteyen turizm işletmeleri, özellikle internet tabanlı teknolojileri potansiyel müşterilerine daha hızlı ulaşmak, mevcut müşterilerini ise elinde tutmak adına yoğun olarak kullanmaktadır. Turizm işletmelerinin internet tabanlı uygulamalar dışında da teknolojiyi temel alarak yapmış oldukları uygulamaların da onları bulundukları pazarda lider konuma taşıması konusunda önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Bu bakış açısından yola çıkılarak çalışmanın amacı; Turizm sektöründeki işletmelerinde bulunan uygulamalarının hangi teknoloji kullanımlarına dayandığının ve turizm sektöründe ne gibi değişikliklere yol açtığının hangi yeni strateji, uygulama ve yöntemlerin geliştirilmesine olanak sağladığının ortaya çıkarılmasıdır. Turizm sektörü geçmişten günümüze teknolojik açıdan ele alınıp değerlendirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi esas alınmış olup, konuya ilişkin kaynak ve doküman incelemesi gerçekleştirilerek kavramsal bir çerçeve oluşturulacaktır. Bu çerçevede öncelikle sanayi devriminden sonra teknolojinin hızla ilerlemesine olanak sağlamış ve bugün geldiğimiz nokta olan endüstrileşme konusuyla alakalı literatür taraması yapılacak ardından da gelişmiş teknoloji olarak kabul edilen Endüstri 4.0 kavramı, turizm kavramı ile özdeşleştirilerek ele alınacaktır. Literatür taraması yapılarak gerçekleştirilen bu çalışmanın, teknoloji konusunda turizm sektörünün bugün gelmiş olduğu noktayı, geçmişten günümüze ele alarak incelesinin ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca turizm sektöründe bu iki uygulamanın nerede ve hangi şartlarda kullanılması yönünde sektör yöneticilerine yol gösterici nitelikte olduğu düşünülmektedir. Ayrıca araştırma, turizm sektöründe yer alan turizm işletmelerine bilgi verme ve gelecekte başka çalışmalara araştırma konusu sunma olanakları sağlaması açısından da önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm 4.0, Dijitalleşme, Turizm Sektörü, Teknoloji

TURİZM İŞLETMELERİNDE OUTSOURCİNG (DIŞ KAYNAK KULLANIMI) VE OFFSHORİNG KAVRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

AYŞE ATAR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Ürün ya da hizmetlerin işletmelerin kendisi tarafından üretilmesi yerine, başka işletmelerden daha ucuz ve kaliteli olarak sağlanması (outsourcing) ya da mal ve hizmetlerin yabancı ülkede kendi bünyesinde üretilmesi (Offshoring) günümüzde hızla yaygınlaşan yaklaşımlar olarak karşımıza çıkmaktadır. İşletmeler hem outsourcing hem de offshoring yaklaşımlarını temel alarak öncelikli olarak işletme maiyetlerini düşürme, devamında ise işletmelerini uzun vade de daha fazla kar elde ettirmek ve giderek rekabetin arttığı pazarda hem ayakta kalmak hem de bulundukları pazarda lider olma çabasındadır. Turizm sektöründe kullanılan outsourcing (dış kaynak kullanımı) ve offshoring olarak bilinen yaklaşımlar, turizm işletmelerinin ana faaliyet alanlarına odaklanmasına (dış kaynak kullanımı-Outsourcing) maliyet avantajı gözeterek üretimi hem ucuz hem de kaliteli yapılmasına (offshoring) yardımcı olarak, yürütülen diğer faaliyetler veya sunulan hizmetlerde başka firmalardan hizmet alınmasına ya da kendi bünyelerinde barındıkları başka bir işletmeden ihtiyacın olduğu hizmetin alınmasına olanak vermektedir. Bu bakış açısından yola çıkılarak, çalışmanın amacı, turizm sektöründe nasıl ve ne derecede kullanıldığı konusunda netliğe varılmayan outsourcing (dış kaynak kullanımı) ve offshoring kavramlarını tanıtarak, bu kavramların uygulama alanlarını ve uygulanabilirliğini irdelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi esas alınmış olup, konuya ilişkin kaynak ve doküman incelemesi gerçekleştirilerek kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Turizm işletmeleri tarafından sunulan hizmet veya yürütülen faaliyetlerde kullanılan outsourcing ve offshoring kavramları açıklanmış ve bu kavramların faaliyet alanları, avantaj ve dezavantajları, aralarındaki farkın daha net ortaya çıkartılması açısından karşılaştırılmalı olarak verilmiştir. Literatür taraması yapılarak gerçekleştirilen bu çalışmanın, bu iki kavramı yanyana getirerek net bir şekilde karşılaştırma yapılmasına olanak sağladığı için ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca turizm sektöründe bu iki uygulamanın nerede ve hangi şartlarda kullanılması yönünde sektör yöneticilerine yol gösterici nitelikte olduğundan önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Sektörü, Offshoring, Outsourcing, Turizm İşletmeleri

MONTAİGNE'NİN DENEMELERİNDE ÇOCUKLARLA FELSEFE

VEFA TAŞDELEN
Kyrgyzstan-Turkey Manas University,
Yıldız Teknik Üniversitesi

"Felsefenin insanlara, yaşamaya başlarken de,
ölüme doğru giderken de söyleyecekleri vardır"
(Montaigne, 2011: *13)*

Özet

Çağdaş felsefenin çalışma alanları arasında *Çocuklar için Felsefe* veya *Çocuklarla Felsefe* gibi konular da vardır. İlk defa 1970'li yıllarda Amerika'da felsefeci Matthew Lipman'ın çalışmalarıyla pedagojik niteliğe kavuşmuş olan bu yaklaşım, kısa zamanda dünyanın çeşitli ülkelerinde teorik ve pratik düzeyde tartışılma imkânı bulmuştur. Lipman bir gün gençlerin düşünme, soru sorma, cevap verme, seçim yapma, karar verme becerilerinin son derece sınırlı olduğunu fark etmiş; "çocuklarla felsefe" veya "çocuklar için felsefe", teorik ve pratik düzeyde bu farkındalığın bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

"Deneme", kökeni her ne kadar eskiye gitse de yazım biçimi olarak 16. Yüzyılın ürünüymüş gibi görünür. Montaigne, *Denemeler* isimli eseriyle hem bu türün adının verilmesine, hem de üslup ve içerik anlamında yazım biçiminin ortaya çıkmasına büyük katkı sağlamıştır. Öyle ki, bugün de denemeden söz edildiğinde, ilk akla gelen isimlerden biri Montaigne'dır. Deneme her ne kadar edebî bir tür olsa da, düşüncenin ve deneyimin ifadesine tanıdığı imkânla aynı zamanda felsefî bir nitelik de taşır. Bunun bir neticesi olarak yerli ve yabancı pek çok filozof, deneme türünde eser vermiştir. Dünyada ve Türkiye'de bu alanda eser vermiş isimlere bakacak olursak, onların aynı zamanda dönemin ileri gelen felsefeci ve düşünürleri olduklarını görürüz.

Bu makalede Montaigne'nin *Denemeler*'inde yer alan felsefe konusu, genel anlamda felsefe eğitimi, özel anlamda çocuklarla felsefe açısından ele alınacak; felsefî düşüncenin bireyin hayatına katabileceği olası değer üzerinde durulacaktır. Makalenin temel sorusu şudur: Montaigne, bir denemeci olarak felsefeye nasıl bakar, felsefenin insan varoluşuna katkısını nasıl değerlendirir; genel anlamda eğitim, özel anlamda felsefe eğitimi konusundaki görüşleri nelerdir? Felsefe eğitiminin çocukların ruh ve zihin terbiyesine yapabileceği olası katkılar nelerdir? Montaigne'nin felsefe ve felsefe eğitimi konusundaki görüşlerinin günümüz dünyası açısından taşıdığı anlam ve değer ne olabilir?

Anahtar Sözcükler: Felsefe eğitimi, çocuklarla felsefe, Montaigne, Denemeler

PHILOSOPHY WITH CHILDREN IN MONTAIGNE'S ESSAYS

Abstract

Contemporary philosophy's areas of study include Philosophy for Children or Philosophy with Children. This approach, which first gained a pedagogical character in the 1970s with the work of philosopher Matthew Lipman in America, had the opportunity to be applied in various countries of the world in a short time; theoretically and practically. One day Lipman realized that young people had very limited thinking, asking questions, answering, making choices, and making decisions; Felsefe philosophy with children ”or felsefe philosophy for children” has emerged as a product of this awareness at the theoretical and practical level.

The essay seems to be the product of the 16th century, although its origins go back to the old. Montaigne made a great contribution both to the name of this genre and to the emergence of the writing style in terms of content and style. So much so today, one of the first names that come to mind when mentioning the experiment is Montaigne. Although the essay is a literary genre, it also has a philosophical quality with the opportunity it gives to the expression of thought and experience. As a result of this, many philosophers, both domestic and foreign, produced works in that kind. If we look at the names has produced in essay where in Turkey or other countries, we can see that they are leading philosophers and thinkers in their periods.

In this article, the subject of philosophy in Montaigne's Essays will be discussed in terms of philosophy education in general and philosophy with children in particular. the possible value that philosophical thought can bring to the life of the individual will be emphasized. The main question of the article is: How does Montaigne look at philosophy as an essayist, how it evaluates the contribution of philosophy to human existence; What are their views on education in general and philosophy in particular? What are the possible contributions of philosophy education to children's spirit and mind training? What could be the meaning and value of Montaigne's views on philosophy and philosophy education for today's world?

Key Words: Philosophy education, philosophy with children, Montaigne, Essays

KUTADGU BİLİG'DE DÜŞÜNCE VE DEĞER

VEFA TAŞDELEN
Kyrgyzstan-Turkey Manas University,
Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Kutadgu Bilig, adalet, bilgi, ahlak, mutluluk, erdem gibi konulara ilişkin belirli sorulardan hareket eder. Düşünce akışı insicamlıdır. Cümleler aforizma niteliğinde, edebî, akıcı ve etkileyicidir. Her başlık altında temel bir sorun ele alınır. Hükümdar bahsinde "hükümdar nasıl biri olmalıdır ki farklı tabiattaki insanları iyi ve adaletli bir şekilde yönetip mutlu kılabilsin?" sorusu öne çıkar. Kitabın bir bütün olarak baştan sona peşinden gittiği soru ise *kut*'un nasıl sürekli kılınabileceği sorusudur; bu şekilde "mutluk", "baht", "devlet", "iyi hayat" anlamına gelen *kut*'u rastlantısal bir durum olmaktan çıkarıp, kalıcı ve iradî bir değer haline getirmek ister. Bu yönüyle *Kutadgu Bilig*, hem teorik, hem de pratik boyutu olan bir eserdir. Onun öncelikli amacı devletin ve toplumun düzeni, adaleti ve refahıdır; eser dâhilinde ortaya çıkan görüşler bu amaca yöneliktir. O, "olması gereken"i gösteren pratik boyutlu bir kitaptır; geçmiş zamanın deneyimini görüşünü, bilgeliğini çağlar içinden geçirerek gelecek kuşaklara aktarır. İlk Türk-İslam devlet tecrübesini yansıtması ve devlet yönetimin dayanması gereken adalet, erdem ve kut gibi temel değerleri göstermesi açısından da ayrıca önemlidir.

Kutadgu Bilig, baştan sona bir değer araştırmasıdır. *Kut*'un tanımından, Kün-Toğdı, Ay-Toldı, Öğdülmiş, Odgurmış, gibi sembolik isimler, belirli değerlerin simgesi olarak, kut bilgisini ortaya çıkaracak konuşmalar yaparlar. Kün-Toğdı adaletin, Ay-Toldı kut'un, Öğdülmiş aklın, Odgurmış akıbetin temsilcisi olarak, bizi kalıcı bir erdem ve mutluluk değeriyle karşılaştırırlar. Öyle ki, artık bu değerler, kişinin yalnız dünyadaki varlığını değil, öldükten sonraki durumunu da dikkate alırlar; sadece dünyasal mutluluğunu değil, sonsuzluk duygusunu da hesaba katar. Bu bütünleyici metafizik duyguyla birlikte, *kut* dünya ve dünya ötesi mutluğu amaçlayan bir çaba olarak ortaya çıkar. Adalet, bilgelik, mutluluk yanında, *kut*'u sürekli kılabilecek başka değerler de söz konusudur. Bu değerlerin bir kısmı bireysel, bir kısmı toplumsal, bir kısmı da yönetim erkine ait değerlerdir. Ancak bunlar bir bütün olarak alındığında erdem ya da kut değerlerinin ortaya çıktığı görülebilir.

Anahtar Sözcükler: Kutadgu Bilig, insan, değer, mutluluk

Abstract

Kutadgu Bilig starts from certain questions and problems related to justice, knowledge, morality, happiness and virtue. The thought flow is coherent. Sentences are aphoristic, literary, fluent and impressive. It is based on a basic question under each heading. In the theme of monarch, what kind of monarch should he be so that he can manage to peope, who have different nature, with justice and make them happy? The question that the book follows as a whole is the question of how the *kut* can be sustained; in this way, it wants to make the *kut* meaning as happiness, fortune, state and good life a permanent and voluntary value. *Kutadgu Bilig* is both a theoretical and practical work. It's primary purpose is the order, justice and welfare of the state and society; the views arising within the work are directed to this purpose. He transmits the experience of the past, its vision, its

wisdom through the ages to the next generations. It is also important in that it reflects the first Turkish-Islamic state experience and shows the fundamental values of justice, virtue and prosperity that the government must rely on.

Kutadgu Bilig is a value research from start to finish. From the definition of Kut, symbolic names such as Kün-Toğdı, Ay-Toldı, Öğünmiş, Odgurmış, make speeches that will reveal the knowledge of the kut as a symbol of certain values. As the representative of Kün-Toğdı justice, Ay-Toldı kut, Öğdğlmiş mind, Odgurmiş fate, they compare us with a permanent value of virtue and happiness. In fact, these values now take into consideration not only one's existence in the world, but also his situation after death, not only the worldly happiness, but also the belief in eternity. This, together with complementary belief, emerges as an effort aimed happiness of world and ethernity. In addition to justice, wisdom, and happiness, there are other values that can render the kut constant. Some of these values are individual, some are social and some are belonging to the management power. However, when these are taken as a whole, it can be seen that virtue or kut values emerge.

Key Words: *Kutadgu Bilig*, human being, value, happiness

NİZAMOĞLU KONAĞI TAVAN ETEĞİ RESİMLERİNDE RUS ÇARI II. ALEKSANDR VE KIRIM SAVAŞI TASVİRLERİ

THE DEPICTIONS OF RUSSIAN TSAR ALEXANDER II AND CRIMEAN WAR IN THE PAINTINGS OF CEILING CORNICES OF NIZAMOGLU MANSION

İLKGÜL KAY ZENBİLCİ
Yozgat Bozok Üniversitesi

Özet
19. yüzyılda Yozgat, salnâmelere ve seyyahların notlarına göre, Osmanlı İmparatorluğuna tâbi gayrimüslim ve müslüman Kıptî, müslüman Türk, Gregoryen, Katolik, Protestan Ermeni ve Ortodoks Rum tebaadan oluşmaktaydı. Yozgat'ta bu dönemden günümüze ulaşan, mimarlık tarihi açısından önem arz eden, yerel mimari anlayış ve dönem özelliklerini yansıtan çok sayıda konak bulunmaktadır. Muhtemelen kentteki Hıristiyan bir aileye ait, bu yapılardan biri olan Nizamoğlu Konağı'nda (ya da *Keşişin Evi*), üst kat güney batı ve güney doğu odaların tavan eteğinde kuru fresko tekniği ile yapılmış resimler dikkati çeker. Konak bazı kaynaklara göre 1870'ler öncesine aittir; bazılarına göre ise resimler arasında yer alan bir sahnedeki kitabeye istinaden 1871 yılına tarihlenir.

Yapıdaki resimlerin çoğu bozulmadan günümüze gelebilmiştir. Konağın resimlerinde, Barok kartuşlar, vazolardan taşan çiçekler, stilize bitkisel süslemeler, natürmortlar, doğa ya da kır manzaraları, av ve janr sahneleri, hayvan figürlerinden oluşan, 19. yüzyılda, İstanbul ve Anadolu'da benzerlerini sıkça gördüğümüz tasvirler yer alır. Ancak konağın tavan resimlerinde -o dönem monarşik Rus İmparatorluğunun çarı- II. Aleksandr'ı (*Александр II Николаевич*, 1855-1881) muhafızları ile betimleyen bir sahne, Kırım Savaşı'nı (1853-1856) canlandıran ve savaş birliklerini gruplar halinde gösteren sahneler, III. İvan döneminde (1462-1505) resmi olarak Rusya'nın sembolü seçilen "siyah çift başlı kartal arması" ve Tevrat'tan alıntılanan "Süleyman'ın Yargısı" sahnesi ünik tasvirlerdir.

Bu çalışmada Nizamoğlu Konağı tavan resimleri arasında yer alan, ancak literatürde şimdiye kadar açıkça tanımlanmamış ya da Fransa ile Prusya arasında gerçekleşen Sedan Savaşı (1870) olarak talihsizce yanlış tanımlanmış olan savaş sahneleri ile Rus çarı II. Aleksandr'ın yer aldığı tasvir ele alınmaktadır. Araştırma sürecinde 19. yüzyılda Rusya'nın tek taraf olduğu ya da müttefik olarak yer aldığı tüm savaşların dökümü çıkarılmıştır. Dönemin Avrupalı, Osmanlı, Kazak, Rus vs. savaş üniformaları resimler, kartpostallar, fotoğraflar ve çeşitli arşiv belgeleri yardımıyla incelenerek karşılaştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Arkeoloji, Yozgat, 19. Yüzyıl Resimleri, Nizamoğlu Konağı, Savaş Tasvirleri

TERAPÖTİK DOKUNUŞ TEORİSİNİN UYGULANMASI VE BİLİM FELSEFESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

ALPER BİLGEHAN YARDIMCI
Pamukkale Üniversitesi
TUĞBA YARDIMCI GÜREL
Sinop Üniversitesi

Özet
Bilimin ne olduğunun belirlenmesi ve bilimi sözde bilimlerden ya da bilimsel olmayan alanlardan ayırt edecek ölçütün tespit edilmesine yönelik tartışmalar bilim felsefesinde sınır çizme sorunu olarak ele alınmaktadır. Bu sorun bilim felsefesinde çok uzun süredir çözülemeyen önemli bir konudur. Bilimin sınırlarının çizilmemesi durumunda potansiyel olarak zararlı faaliyetler bilimin uygulama alanına girebilir. Bu nedenle sınır çizme sorununun önemi ve kanıta dayalı uygulamalarla ilişkisi tartışılan bir konu olmaya devam etmektedir. Alternatif olarak iyileştirici dokunuş olarak bilinen terapötik dokunuş, 1979 yılında Kunz ve Kreiger tarafından geliştirilmiş, vücuttaki enerji noktalarına dokunularak uygulanan tamamlayıcı/alternatif bir tedavi yöntemidir. Hastalar ve sağlık profesyonelleri günümüzün sağlık sisteminde mevcut olan sınırlı kaynakların mümkün olan en etkin, güvenli ve verimli kullanıldığına dair güvence vermek istemektedirler. Bu nedenle tıbbi ve hemşirelik uygulama kararlarının mevcut en iyi kanıtlara dayanması gerektiği belirtilmektedir. Bu çalışmada sınır çizme sorununun, tamamlayıcı bir tedavi yöntemi olan terapötik dokunuş içeren sağlık bakım uygulamalarına nasıl uygulanabileceği Popper, Kuhn, Lakatos ve Feyerabend gibi dört filozofun bakış açısından incelenmiş ve tartışılmıştır. Yapılan incelemede hemşirelik uygulamalarında kullanılan terapötik dokunuş, Popper'a göre, tamamen sözde bir bilimdir ve reddedilmesi gerekir. Lakatos'a göre, terapötik dokunuş geçici olarak sözde olduğu halde gelecekte bir gelişim göstererek bilimsellik değeri kazanabilir. Kuhn'a göre, bu disiplinin önce paradigmasını oluşturup ardından normal bir bilim dönemi geliştirmeye ihtiyaç duymaktadır. Feyerabend'e göre ise terapötik dokunuş bilimsel bir alan olarak kabul görür. Sonuç olarak, sınırlandırma sorununa yönelik ileri sürülen dört çözümün de güçlü ve zayıf yönleri vardır, bu bakımdan seçenekleri sadece bir bilim tipiyle sınırlamak yerine, sorunun önemine bağlı olarak karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınır Çizme Sorunu, Hemşirelik, Terapötik Dokunuş, Bilim Felsefesi, Bilim – Sözde Bilim

DİJİTAL ÖYKÜ PANOSU GELİŞTİRME

NECLA DÖNMEZ USTA
Giresun Üniversitesi

Özet

Teknolojinin öğrenme ortamlarında nasıl daha iyi kullanılabileceği üzerine yapılan çalışmalarda, çoklu ortam öğelerinin işe koşulması dijital öykü panolarını akıllara getirmektedir. Dijital öykü panoları ile ilgili yapılan çalışmalarda panoların öğrenme ortamında kullanılması ile istenilen mesajların daha kolay verilmesine ve kalıcılığın artmasına katkı sağlandığı belirtilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının geliştirmiş olduğu dijital öykü panolarının öğrenme ortamında kullanımına örnekler sunmaktır. Bu amaçla çalışma 2015-2016 eğitim-öğretim yılının bahar yarıyılında pedagojik formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki 35 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersinde ve altı haftalık (4x5 ders saati) sürede gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adayları dijital öykü panolarını geliştirecekleri konu/konularda serbest bırakılmışlardır. Öğretmen adayları farklı branşlarda yer almakta olup bu branşlar gıda teknolojisi ve moda tasarımıdır. Aynı branşlardaki öğretmen adaylarından gönüllülük esasına göre 3-4 kişiden oluşmak üzere toplamda 9 grup oluşturulmuştur. Çalışmanın ilk haftasında öğretmen adaylarına öncelikle dijital öykü hazırlama ile ilgili bilgiler verilerek örnek uygulamalar gösterilmiştir. Çalışmanın ikinci haftasında ise senaryo tasarımı ile ilgili bilgiler verilerek örnek uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Üçüncü ve dördüncü haftada seçilen konu/konulara yönelik kazanımlar belirlenerek hazırlanan senaryoların dijital öykü panolarına dönüştürülmesi gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalarda bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adayları pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarına istekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda teknik destek vererek kullanılan program ile ilgili rehberlik yapmışlardır. Çalışmanın beşinci haftasında öğretmen adaylarından geliştirdikleri dijital öykü panolarını öğrenme ortamında kullanılabilmeleri için ders planlarına entegre etmeleri istenmiştir. Bu aşamada öğretmen adayları yapılandırmacı öğrenme kuramının 5E modeline dayalı olarak ders planları geliştirmiş ve dijital öykü panolarını bu modelin farklı aşamalarına entegre etmeye çalışmışlardır. Çalışmanın her aşamasında öğretmen adaylarına dönütler verilmiştir. Çalışmanın son haftasında öğretmen adayları verilen dönütlere göre şekillendirdikleri dijital öykü panolarını ders planlarına entegre ettikten sonra sınıf arkadaşlarına sunarak öğrenme ortamında kullanımını örneklendirmeye çalışmışlardır. Böylece pedagojik formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adayları dijital öykü panoları geliştirerek öğrenme ortamına entegre edebilme deneyimi yaşamışlardır. Deneyimlemenin yanı sıra geliştirilen dijital öykü panolarının öğrenme ortamlarında kullanımına yönelik farklı konu ve kavramlarda uygulamalı çalışmaların yapılması da önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Dijital öykü panoları, materyal geliştirme, öğrenme ortamı

NAHÇIVANDA YÜKSEK EĞİTİMİN GELİŞİMİNDE NAHÇIVAN DEVLET ÜNİVERSİTESİNİN ROLÜ

TALEH KHALİLOV
Nahçivan Devlet Universitesi

Özet
Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nde pedagojik eğitimin, bilimin ve kültürün gelişmesinde Nahçıvan Devlet Üniversitesi'nin kendine özgü yeri ve büyük hizmetleri vardır. Bu üniversite eski belden yeni tarihi şartlarda milli devlet ideolojisini şekillendiren en önemli merkezlerinden biri olarak hedefli ve verimli çalışır.
Nahçıvan Devlet Üniversitesi geçtiği yola bakarken böyle bir kanaate varabiliriz Naxcivanimizin bu gününü, onun ilmini, kültürünü, alimlerini, ayrıca ekonomisini, manevi-psikolojik durumunu, kısacası bütün olarak yaşadığımız sosyal ortamı bu eğitim ocağından ayrı düşünmek olmaz.
Not edelim ki, Nahçıvan Devlet Üniversitesi kendisinin yeni hayatı ve şimdiki yüksek gelişme düzeyi için hep devlete karşı borçludur. Nahçıvan Devlet Üniversitesinde devlet tanımlı programa uygun olarak yürütülen geniş çaplı çalışma, bölgede güçlü bir malzeme temeli ve güçlü insan kaynakları ile son derece gelişmiş bir yüksek öğretim kurumunun kurulmasına neden oldu.
Üniversite imajının burada çalışan bilimsel ve pedagojik personel tarafından belirlendiğine dikkat edilmelidir. Bu açıdan üniversite, son on yılda bir uzmanlar ordusu kurdu. Bu nedenle, üniversite akademisyenleri, halk eğitimini modernize etmede, çeşitli programlar uygulamasında ve Nahçıvan eğitim geleneklerinin zengin tarihi köklerini korumada aktifler.
Nahçıvan Devlet Üniversitesi'nin Özerk Cumhuriyeti tarihindeki rolünden bahseden, sadece bir bilim ve eğitim kurumu değil, aynı zamanda büyük bir manevi eğitim okulu olduğuna dikkat çekiyor. Nahçıvan Devlet Üniversitesi dışında, bu yıllarda milletimizin tarihinde önemli bir olay bulunamamıştır. Üniversite, ülkemizde gerçekleşen tüm sosyo-politik süreçlerin lideri ve çoğu zaman bu süreçlerin başlatıcısı ve lideri olarak görev yaptı.
Son dönemde, üniversitenin gençlik ruhu, genç düşünce ve hayal gücü ile yürütülen ilginç etkinlikler düzenlediği belirtilmelidir. Bu olaylar, girişimleri, istihdamı, tükenmez yetenekleri ve gelecekteki kariyerlerinin eşiğinde olan gençlerin hayal gücünü canlı bir şekilde ortaya koydu. Evet, üniversite sadece bir bilim, eğitim tapınağı değil, aynı zamanda yetişkin bir vatandaşlık okulu idi.
Üniversitenin öğrenci topluluğu, Cumhuriyet'in kadrodaki ihtiyaçlarına uygun olarak her zaman istikrarlı ve düzenli bir şekilde oluşturulmuştur. Üniversite öğrencileri ciddi çabaları, akademik başarıları ve aktif kamu pozisyonları için seçilir.

Anahtar kelimeler: Nahchivan, eğitim, üniversite, öğretmen, öğrenci

THE ROLE OF NAKHCHIVAN STATE UNIVERSITY IN THE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION IN NAKHCHIVAN

TALEH KHALİLOV
Nakhchivan State University

Abstract
Nakhchivan State University has a unique place and great services in the development of pedagogical education, science and culture in the Autonomous Republic of Nakhchivan. This university works targeted and productive as one of the most important centers shaping the national state ideology under the old historical articulated new historical conditions.
While looking at the way Nakhchivan State University passes, we can conclude that this day of Naxcivan, its science, culture, scholars, economy, spiritual-psychological status, in short, the social environment we live as a whole can not be thought of this education.
Let us note that Nakhchivan State University always owes it to the state for its new life and the current high level of development. The large-scale study conducted at Nakhchivan State University in accordance with the state-defined program led to the establishment of a highly developed higher education institution in the region with a strong material base and strong human resources.
It should be noted that the image of the university is determined by the scientific and pedagogical staff working here. In this respect, the university established an army of experts in the last decade. For this reason, university academics are active in modernizing public education, implementing various programs and preserving the rich historical roots of Nakhchivan educational traditions.
Speaking of the role of Nakhchivan State University in the history of the Autonomous Republic, he points out that it is not only a science and educational institution, but also a great spiritual education school. Apart from Nakhchivan State University, no significant event has been found in the history of our nation in these years. The University has served as the leader of all socio-political processes taking place in our country and often as the initiator and leader of these processes.
Recently, it should be noted that the university organizes interesting activities conducted with youth spirit, young thinking and imagination. These events vividly demonstrated the initiatives, employment, inexhaustible talents and imagination of young people on the brink of their future careers. Yes, the university was not only a temple of science, education, but also an adult citizenship school. The student community of the university has always been established in a stable and orderly manner in accordance with the needs of the Republic in the staff. University students are selected for their serious efforts, academic achievements and active public positions.

Keywords: Nakhchivan, education, university, teacher, student

HİZMET ÖNCESİ ÖĞRETMENLİK Mİ? ÖĞRETMENCİLİK Mİ?

NALAN KIZILTAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Ülkemizde iyi bir yabancı dil eğitimi de belli standartlar ile eğitim formasyonu almış sözde nitelikli yabancı dil öğretmeni yetiştirme programları çıktılı yabancı dil öğretmenleri ile gerçekleştirilmektedir. Brott & Kajs (2001), mesleki kimliğin 'yapısal' ve 'davranışsal' düzeylerin kesiştiği yerde ya da sadece dış odakların gereksinimleri ile mesleki rolle özdeşleşen öznel kendi olma çabasının kesiştiği yerde oluşabileceğini vurgulamaktadır. Bu çalışmanın amacı hizmet öncesi İngilizce/İngiliz Dili öğretmenlerine kendi bilgi ve becerilerini kullandırarak öğretmenlik mesleğinin provasını yaptıran "Öğretmenlik Uygulaması" dersinin işlevselliğini ve bu derste öğrencilerin başarı puanlarının hesaplanması için kullanılan "Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Formu"nun içeriğini sorgulamaktır. Bu araştırma için Milli Eğitim Bakanlığının MEBBİS üzerinde açtığı "Uygulama Öğrencisi Değerlendirme" Modülü / Formu, Uygulama dersinin sac ayağını oluşturan Uygulama Akademisyenlerine, Uygulama Öğretmenlerine tekrar verilmiş, ve Modül ile ilgili görüşleri alınmıştır. Öte yandan mezun olan aday öğretmenlere e-posta yoluyla bu form tekrar verilerek onların sözlü ve yazılı görüşleri alınmıştır. "Değerlendirme Formunda" kullanılan öğretmenlik yetisi ölçütlerinin birebir meslek yeterlilikleriyle ölçülmesi gerekmektedir. Oysaki kullanılan "Değerlendirme Formu" İngiliz Dili Öğretmen adaylarının yeterliklerini değil genel olarak öğretmen yeterliklerini ölçmektedir. Hizmet öncesi öğretmenler, "Öğretmenlik Uygulaması" dersinde branşlarına ait öğretmenlik yetileriyle değerlendirilmediğinden mesleklerine özgü yetilerinin eksikliklerinin farkına varamamakta, böylece branşlarına ait 'Öğretmenlikle' değil 'Öğretmencilik' oyunuyla mezun olmaktadırlar.

KAYNAKÇA

Brott, PE & Kajs, LT. (2001). Developning the Professional Identity of First Year Teachers Through a «Working Alliance». Retrieved on 3 March 2006 from www.alt.teachercert. Org

YÖK / Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi. (1999). Türkiye'de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon. YÖK, Anakara.

HEMŞİRELİK ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE LEZBİYEN, GEY, BİSEKSÜEL, TRANSSEKSÜEL VE İNTERSEKS BİREYLERLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMA KONULARININ İNCELENMESİ

EVALUATION OF THE RESEARCH TOPICS RELATED TO LESBIAN, GAY, BISEXUAL, TRANSSEXUAL AND INTERSEX INDIVIDUALS IN GRADUATE THESES IN THE FIELD OF NURSING

GÜVEN SONER
İLKNUR AYDIN AVCİ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada, Türkiye'de hemşirelik alanında 2018 yılı Aralık ayına kadar yapılmış olan lisansüstü tezlerde lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel ve interseks bireylere yönelik ele alınan çalışma konularının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma, retrospektif tiptedir. Araştırma kapsamında, 2018 yılı Aralık ayına kadar Türkiye'de hemşirelik alanında yapılmış tüm lisansüstü tezler incelenmiş ve LGBTİ bireylere yönelik ele alınan tezlerin çalışma konuları değerlendirilmiştir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi veri tabanında "cinsel yönelim", "interseks", "eşcinsel", "gey", "hemşirelik", "LGBT", "LGBTİ", "lezbiyen", "trans", "transseksüel" anahtar kelimeleri ayrı ayrı ve birlikte kullanılarak tarama yapılmıştır. Belirlenen arama kriterleri doğrultusunda erişim izni olan 7 teze ve erişim izni olmayan ancak özet bilgisi bulunan 2 teze ulaşılmıştır. Tez değerlendirme formu araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Bulguların incelenmesinde yüzdelik hesaplamaları kullanılmıştır. Araştırma için bir üniversitenin klinik araştırma etik kurulundan etik onay alınmıştır. Tarama sonucunda 9 teze ulaşılmış olup, tezlerin %88,8'si yüksek lisans tezidir. Bu tezlerin %33,3 oranda Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı'nda, %33,3 oranında Hemşirelik Anabilim Dalı'nda yapıldığı görülmüştür. Ayrıca tezlerin çoğunlukla Marmara Bölgesi'nde yer alan üniversitelerde (%77,7) ve 2017 yılında (%44,4) yapıldığı görülmüştür. Tezlerin tamamı tanımlayıcı çalışmadır ve %77,7'sinde kantitatif yöntemler kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu, tanımlayıcı araştırma türünde ve Marmara bölgesinde yapıldığı görülmektedir. Tezlerde deneysel araştırmaların hiç yapılmadığı saptanmıştır. Hemşirelik bakımının LGBTİ bireylerde uygulanmasına dair deneysel yöntemlerin uygulandığı tezler hemşirelik alanına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Biseksüellik, Eşcinsellik, Hemşirelik, Lisansüstü Hemşirelik Eğitimi, Transseksüalizm

Abstract
The aim of the study was evaluation of the research topics related to lesbian, gay, bisexual, transsexual and intersex individuals in graduate theses in the field of nursing until 2018 in Turkey. This study is retrospective. The research examined the research topics related to lesbian, gay, bisexual, transsexual and intersex individuals in all graduate theses in the field of nursing until December 2018 in Turkey. Keywords included "intersex", "gay", "homosexual", "LGBT", "LGBTI", "lesbian", "nursing", "sexual orientation", "trans", "transgender" were used separately and together on the database of the National Council of Higher Education Thesis Center. In accordance with the

keywords, 7 theses with access permission and 2 theses with summary information but without access permission were reached. The Thesis Evaluation Form was developed by the researchers. Percentage calculations were used in the analysis of the findings. Ethical approval was obtained from the clinical research ethics committee of a university for the research. As a result of the search, 9 theses were reached and it was found that 88.8% of them were master thesis. It was also determined that 33.3% of these theses were conducted in the Department of Psychiatric Nursing, 33.3% in the Department of Public Health Nursing. In addition, the theses were mostly conducted in universities in the Marmara Region (77.7%) and in 2017 (44.4%). All of the theses are descriptive studies and quantitative methods are used in 77.7% of them. It is determined that most of the theses are master thesis, and they are descriptive research type and are made in Marmara region of Turkey. Experimental research has never been done in the theses. Theses that apply experimental methods in the application of nursing care in LGBTI individuals will contribute to the field of nursing.

Keywords*:* Bisexuality, Homosexuality, Nursing, Postgraduate Nursing Education, Transsexualism

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MOBİL TELEFON YOKSUNLUĞU KORKUSU (NOMOFOBİ) İLE DİJİTAL OYUN BAĞIMLILIĞI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF RELATIONSHIP BETWEEN FEAR OF MOBILE PHONE LACK (NOMOPHOBIA) AND DIGITAL GAME ADDICTION OF HIGH SCHOOL STUDENTS

GÜVEN SONER
İLKNUR AYDIN AVCİ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada, Samsun ilinde bir lisede öğrenim gören lise öğrencilerinin mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) ile dijital oyun bağımlılığı arasındaki ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 14 maddeden oluşan anket formu, Yalçın Irmak ve Erdoğan (2015) tarafından geliştirilen 7 maddeden oluşan Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği ile Yildirim ve Correira tarafından geliştirilen Erdem, Türen ve Kalkan (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 20 maddeden oluşan Nomofobi Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma, Samsun'da bir lisede öğrenim gören 256 öğrenci ile 15 Mayıs 2019 - 30 Haziran 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 170 öğrenciye ulaşılmıştır. Veri toplama süreci öncesinde katılımcılara konu hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmış ve öğrencilerin gönüllü katılımları sağlanmıştır. Veri toplama süreci yaklaşık 30-35 dakika sürmüştür. Araştırma için bir üniversitenin sosyal ve beşeri bilimler etik kurulundan etik onay alınmıştır. Veriler IBM Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) versiyon 20 ile analiz edilmiştir. Analizde tanımlayıcı testler, Mann Whitney U testi, korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin yüzde 58,8'i erkek, yüzde 41,2'si kadın olarak saptanmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması 16,28±1,06 bulunmuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerin ortalama 12,45±2,07 yaşında cep telefonu sahibi oldukları, bilgisayar ile günde ortalama 1,91±2,4 saat vakit geçirdikleri ve akıllı telefon ile günde ortalama 4,78±3,3 saat vakit geçirdikleri bulunmuştur. Ayrıca araştırma sonucunda erkeklerin kadınlara göre daha fazla Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusu (Nomofobi) yaşadıkları bulunmuştur. Çalışma sonucunda öğrencilerin mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) ile dijital oyun bağımlılığı arasında bir ilişkisinin olmadığı saptanmıştır. İleriki çalışmalar için farklı örneklem grupları ile daha geniş katılımlı araştırmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Oyun Bağımlılığı, Lise Öğrencileri, Nomofobi

MALİYE ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN DİL ÖĞRENME MOTİVASYONLARI VE İŞ BULMA KONUSUNDA YABANCI DİL ALGILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI

LANGUAGE LEARNING MOTIVATIONS AND FOREIGN LANGUAGE CIRCUITS FOR FINDING A JOB OF FINANCIAL UNDERGRADUATE VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS AND: A CASE STUDY

SOYKAN UYSAL
Selçuk Üniversitesi

Özet
Bu çalışmayla, Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu'nda Maliye Programında okuyan öğrencilerin yabancı dil öğrenme motivasyonları ve iş bulma konusunda yabancı dil algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Ön lisans Maliye Programında okuyan öğrencilerin içinde gönüllülük esasına dayanarak rastgele sistem ile belirlenen 10 kız 10 erkek öğrenci araştırmaya dahil edilmiş ve veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiş ve bulgular ortaya konmuştur. Bulgulara göre öğrencilerin büyük oranda iş bulma ile yabancı dili eşleştirdikleri, iyi bir iş bulabilmek için yabancı dili önemsedikleri gözlemlenmiştir. Bununla beraber öğrencilerin İngilizce dışında Rusça, Arapça ve Çince dillerini de önemsedikleri belirlenmiştir. Bunlara ek olarak, öğrencilerin yabancı dili iş hayatı dışında sosyal hayatları ve kişisel gelişimleri için de öğrenmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Maliye Ön Lisans, Yabancı Dil, İş Bulma

Abstract

In this study, it was tried to determine the foreign language perceptions about foreign language learning motivation and job finding of the students studying at Finance Program in Selçuk University, Akşehir Vocational School. 10 female and 10 male students, who were randomly determined on the basis of volunteerism, were included in the study for the students studying in the undergraduate Finance Program and the data were collected with semi-structured interview forms. The collected data were analyzed by descriptive analysis method and findings were revealed. According to the findings, it was observed that foreign students cared for a foreign language in order to find a good job where the students matched the foreign language with the job finding. However, students are also interested in Russian, Arabic and Chinese languages other than English. In addition to these, students have reached the outcome of learning foreign languages, social life and personal development outside of work life.

Key Words: Finance Associate Degree, Foreign Language, Job Finding

MATEMATİKDE BİLGİSAYAR TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI

USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN MATHEMATICAL EDUCATION

MELAHET ABDULLAYEVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet
Modern çağda bilgi çağının yükselişi ile bağlı olaraktan eğitimin üzerine yeni vazifeler eklenmektedir. Batı sivilizasyonlarında tüm dünyanı daha çok teknoloji gelişime sürüklemektedir. Küreselleşmiş dünyamızda eğitim bu gelişmenin önündedir. Bu nedenle bu gün orta okul, liselerde ve ünüversitelerde bilgi teknolojilerine geniş çapda talep mevcuttur. Bilakis, matematik derslerini bilgisayar olmadan hayal etmek olanaksızdır. Eğitimde bilgisayar teknolojilerinin kullanımı eğitim süreçinin gelişinin en dayanıklı yollarından biridir.

Yaşadığımız dünyayı teknolojisiz varsaymak neredeyse imkansız. Bilgi – işletim teknolojileri çox hızla hayatımızın tümüne sahip olmaktaykən insanların işlerinide bilakis kolaylaştırmaktadır. Teknolojinin gelişimi eğitim ve bilim alanında yeni teknolojilerin uygulanmasını hızlandırmaktadır. Matematiksel bilginin incelenmesi ve uygulanması için bilgisayar teknolojilerinden kullanım, modern eğitimin temel şartlarından biri haline gelmiştir. Geçen yüzyılın altmışlı yıllarının eğitim hayatına dahik olan bilgisayar bu gün dünyanın endüstriyel peyzajını değiştirmede en güçlü araçtır. Matematik seküler bir bilim olduğundan, her ülke matematik eğitimine özel bir ilgi gösterir. Çünkü bu alanda araştırma yapmak dünyanın kalkınması için büyük önem taşıyor.

Malumunuz üzere, her konu için standartların realize olunmasında farklı kaynaklar kullanılmaktadır. Matematik derslerinde uygun kaynak gibi bilgisayar kaynakları en uygun yöntemdir. Sanal kitaplar, online ödevler, tablo,diaqramlar, internet kaynakları, sanal kütüphaneler de bu kaynakları içermektedir. Matamatikin eğitim ve öğretimi için eğitim sürecini öğrencilere daha kolay ve vizual olarak aktarmağa olanak sağlayan farklı bilgisayar matematik program paketleri vardır ki, bunlardan da birisi Graph uygulanmasıdır. Bu sebepten mütevellit programın Graph 4.4 versiyonunu kullanmakla matematikde "İki değişenli bilinmeyen sistemli denklemler" konusunda eğitim ve öğretim ödevlerine yönelik ödev çözme örneklerini dikkaten geçireceğiz.

Bilgisayar teknolojisinin kullanımıyla, matematik öğretiminin tanısal hedeflerini gerçekleştirmek, kursun tüm aşamalarını izlemek, öğrenme sürecini ayarlamak ve öğrenme çıktılarını gerçekleştirmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Graph programı, Matematik, Fonksiyon, Grafik, Uygulama

Abstract

The modern era sets new tasks for education with regard to the development of scientific and technological progress. Western civilization directs the world to more technological development. In our globalized world, education is at the forefront of this development. Therefore, nowadays the use of information technologies in secondary schools has become a requirement. It is especially difficult to imagine math lessons without a computer. The use of computer technology in training is one of the most sustainable directions in the development of the educational process.

It's hard to imagine the world without technology. Information and communication technologies have greatly facilitated people's work, encompassing all areas of our lives. The development of technology has accelerated the application of new technologies in science and education. The use of computer technology to study and apply mathematical knowledge has become one of the main requirements of the modern course. The computer that entered the educational life of the sixties of the last century is today the most powerful tool in changing the industrial landscape of the world.

It is known that different resources are used in the implementation of standards for each subject. Computer resources in math lessons are the most effective tool. These resources encompass electronic textbooks, on-line assignments, schedules, diagrams, tests, internet resources and electronic libraries. There are various computer math software packages, which allow shaping the learning process more efficiently and visually for pupils and students. One of them is the Graph 4.4 application. In this article, we will look at solution of math problems on the subject ‘equation systems with two variables’ using Graph 4.4.

With the use of computer technology, it is possible to accomplish the diagnostic objectives of teaching math, to track all the stages of the course, to adjust the learning process, and to realize the learning outcomes.

Keywords: Graph software, Mathematics, Function, Graphic, Application

ASİT - BAZ ROKETİ: ARGÜMANTASYON TEMELLİ SORGULAYICI STEAM ETKİNLİĞİ

ACID - BASE ROCKET: ARGUMENTATION BASED INQUIRY STEM ACTIVITY

SELÇUK ARIK
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Gelişmiş devletlerin bilim ve teknoloji yarışı, günümüzde mühendislik becerilerinin ve mühendislik tasarımlarının önemini ortaya çıkarmıştır. Başta Amerika Birleşik Devletleri (ABD) olmak üzere birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler mühendislik süreçlerini eğitim standartları ve programlarının içerisine dahil etmiştir. Mühendislik süreçleri beraberinde yenilikçilik, yaratıcılık ve problem çözme gibi becerilerin önemini ortaya çıkarmıştır. STEAM (fen, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik) eğitimi olarak adlandırılan eğitim yaklaşımı, hem mühendislik tasarım sürecine hem de 21. yüzyıl becerilerine odaklanması bakımından önemlidir. Bu araştırmanın amacı, "Fen Teknoloji Laboratuvar Uygulamaları II (FTLU-II)" dersine yönelik "Argümantasyon Temelli Sorgulayıcı Araştırma (ATSA)" yaklaşımının kullanıldığı bir STEAM etkinliği geliştirmektir. Araştırmanın katılımcılarını sınıf öğretmenliği öğretmen adayları (n=26) oluşturmuştur. Araştırmada "durum çalışması araştırma deseni" kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan dört açık uçlu maddeden oluşan "STEAM etkinliği değerlendirme formu" aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, katılımcıların özellikle yaratıcılık ve yenilikçilik becerilerini geliştirdikleri belirlenmiştir. Katılımcılar, roket tasarımı aşamasından en çok hoşlandıkları ifade etmişlerdir. Bunun aksine, roketlerin uçurulması aşamasında ise çok zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcılar etkinlik sırasında kullandıkları malzemelerin yetersiz geldiğini ve süre konusunda sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adayları, STEAM Etkinliği, Argümantasyon Temelli Sorgulayıcı Araştırma Yaklaşımı, STEM Etkinliği, Asit-Baz Konusu

Abstract
The science and technology race of the developed states has revealed the importance of engineering skills and engineering designs. Many developed and developing countries, including the United States of America, have incorporated engineering processes into their educational standards and programs. Engineering processes have brought together the importance of skills such as innovation, creativity and problem solving. The educational approach, called STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, and Mathematics) education, is important in terms of focusing on both the engineering design process and 21st-century skills. The aim of this study is to develop a STEAM activity using the "Argumentation Based Inquiry Research (ABIR)" approach for "Science Technology Laboratory Applications II (STLA-II)" course. The participants of the study consisted of primary teacher candidates (n = 26). Case study research design was used in the study. The data of the study was collected through the "STEAM activity evaluation form", which consists of four open-ended items prepared by the researchers. "Content analysis method" was used for data analysis. When

the findings of the research were examined, it was determined that the participants especially improved their creativity and innovation skills. The participants expressed that they liked the rocket design phase the most. On the contrary, they stated that they were very difficult in the stage of flying rockets. In addition, the participants stated that the materials they used during the event and time were insufficient.

Keywords: Primary Teacher Candidates, STEAM activity, Argumentation Based Questioning Research Approach, STEM Activity, Acid-Base Subject

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİYOLOJİ KONULARINDAKİ ÖZ-YETERLİK ALGILARI

SCIENCE TEACHER CANDIDATES' SELF-EFFICACY PERCEPTION ON BIOLOGY SUBJECTS

SELÇUK ARIK
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
MEHMET YILMAZ
Gazi Üniversitesi

Özet
"Yaşam Bilimi" olarak da bilinen biyoloji, fen eğitiminin en önemli disiplinlerinden bir tanesidir. Biyoloji canlıları, canlıların birbirleriyle ve çevreleriyle ilişkileri inceler. Fen bilgisi öğretmen adaylarının, biyoloji konularını öğrencilerine başarılı bir şekilde aktarması için, bu konularda bilgili, yetenekli ve öz-yeterlik algısına sahip olması gerekmektedir. Bandura'nın "Sosyal Bilişsel Kuramına" dayanan öz-yeterlik algısı, "insanların yaşamlarını etkileyen olaylar üzerindeki performanslarını etkileyen ve onu ortaya çıkaran yetenekleri hakkındaki inançları" olarak tanımlanmaktadır. Fen bilgisi öğretmen adaylarının biyoloji konusundaki öz yeterlik algılarını belirlemek, gelecekteki öğrencilerin başarısını etkileyeceğinden büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, ilkokul ve ortaokul fen bilgisi öğretim programında (2018) bulunan biyolojiyle ilgili ünite ve konulara ilişkin fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarını belirlemektir. Araştırmada "tarama (survey) araştırma deseni" kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Orta Karadeniz ve İç Anadolu bölgesinde yer alan iki devlet üniversitesinden toplanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 33 erkek ve 279 kadından oluşan toplam 312 fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan fen bilgisi öğretmen adaylarının "biyoloji dersine ilişkin öz-yeterlik algıları" formuyla toplanmıştır. Araştırmanın verilerinin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, "Mitoz Bölünme (124, %39,7)", "Mayoz Bölünme (115, %36,9)", "Adaptasyon (112, %35,9)", "Hücre (108, %34,6)" ve "Çevre Sorunları (104, %33,33)" konularında öz-yeterlik algısı yüksek olan fen bilgisi öğretmen adaylarının sayısının en fazla olduğu belirlenmiştir. Bunun aksine, "Sürdürülebilir Kalkınma (20, %6,4)", "Dolaşım Sistemi (10, %3,2)", "Solunum Sistemi (10, %3,2)" ve "Boşaltım Sistemi (9, %2,9)" konularında öz-yeterlik algısı düşük öğretmen adaylarının sayısının en fazla olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, Biyoloji, Öz-yeterlik Algısı

Abstract
Biology, also known as "Life Science", is one of the most important disciplines of science education. "It deals with living things and their relationships to one another and to their environment". Science teacher candidates should have knowledge, ability, and self-efficacy in order to transfer biology subjects to their students successfully. "Self-efficacy perception" based on "Bandura's Social Cognitive Theory" is defined as "people's beliefs about their ability to produce defined levels

of performance that have an impact on events that affect their lives". Determining the science teacher candidates' self-efficacy perceptions on biology subjects is of great importance, as it will affect the success of future students. The aim of this study is to determine of science teacher candidates' self-efficacy perception about biology-related units and subjects in primary and secondary science curriculum (2018). In this study, "survey research design" was used. The data of the study were collected from two public universities in the Central Black Sea and Central Anatolia regions in the spring term of 2018 - 2019 academic year. The study group consisted of 312 science teacher candidates consisting of 33 boys and 279 girls. The data of the study was collected by science teacher candidates' "self-efficacy perceptions about biology course" form. Descriptive analysis method was used in the analysis of the data. When the findings of the study were examined, it was determined that the number of science teacher candidates with high self-efficacy perception in "Mitosis Division (124, 39.7%)", "Meiosis Division (115, 36.9%)", "Adaptation (112, 35.9%)", "Cell (108, 34.6%)", and "Environmental Problems (104, 33.33%)" subjects were the highest. In contrast, it was determined that the number of science teacher candidates with low self-efficacy perceptions in "Sustainable Development (20, 6.4%)", "Circulatory System (10, 3.2%)", "Respiratory System (10, 3.2%)", and "Urinary System (9, 2.9%)" subjects were the highest.

Keywords: Science Teacher Candidate, Biology, Self-Efficacy Perception

ÖĞRETMENLERİN FRANSA VE TÜRKİYE EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

TEACHERS' VIEWS RELATED TO COMPARISON OF FRANCE AND TURKISH EDUCATION SYSTEM

SEMRA KIRANLI GÜNGÖR
KUBRA BAYER
MEHMET GÜNGÖR
SÜLEYMAN UMAR
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet
Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin Fransa ve Türkiye eğitim sisteminin karşılaştırılmasına ilişkin görüşlerini değerlendirmektir. Karşılaştırmalı eğitim, farklı kültürlerde ve ülkelerde eğitim sistemlerinin kuramsal ve uygulamalı olarak benzerliklerini ve farklılıklarını tanımlayan bir disiplindir. Bu çalışma da karşılaştırma amaç-yapı-işleyiş, iklim boyutlarıyla benzerlik ve farklılıklarla ele alınmıştır. Araştırma nitel araştırma yönteminde olgubilim deseni olarak belirlemiştir. Araştırma 2019-2020 öğretim yılı güz döneminde lisansüstü eğitimli gönüllü 12 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme ile toplanmıştır. Görüşmeler yazılı metine dönüştürülüp içerik analizi yapılmıştır. İçerik analiziyle tema ve alt temalar oluşturulmuştur. Karşılaştırmalı eğitimin tanımına ilişkin farklı ülke eğitim sistemleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar, farklı eğitim kuramları, güçlü eğitim sistemlerini örnek almak, uluslararası eğitim temaları oluşturulmuştur. Fransa eğitim sisteminde, yurt sever vatandaşlar yetiştirmek, teknik eğitimi desteklemek, Avrupalılık ve uluslararası işbirliği düşüncesi, mutlu olunacak meslekleri seçmek, bir yükseköğretime devamı desteklemek, tarih bilinci oluşturmak. Türk eğitim sistemi açısından Atatürk milliyetçiliğine bağlı, vatanını seven, kültürel, manevi, insani değerlere bağlı, eğitimin anayasal hak olması oluşturulan bazı temalardır. Yapı boyutunda iki ülkede de eğitim kademeleri, zorunlu eğitim, merkezi sınavlar, liseye geçiş sınavları, lise türleri, özel okul desteği ortak oluşturulmuş bazı temalardır. İşleyiş boyutunda, Fransa'da Milli Eğitim, Araştırma ve Teknoloji Bakanlığı, merkezi yapı, üniversite bölgesi, taşra ve mahalli birimler oluşturulmuş bazı temalardır. Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı, merkezden-taşraya yönetim, merkeziyetçi ve hiyerarşik yapı, Bakanlığın yönetim-denetim -bütçe sorumluğu-öğretmen atama, bazı tema örnekleridir. İki ülkede de genel teftiş ve merkeziyetçi bir yapı bulunmaktadır. İklim bakımından Fransa eğitim sisteminde; öğretmenlik mesleğine geçişte sınav, maaşlar iyi, öğretmen öğrenci ilişkileri iyi, rehberlik, aday öğretmenlere bir yıl deneme, hizmet içi eğitimler, eğitim bütçesi yüksek, laik eğitim, öğretmen öğrenci ilişkisi iletişim odaklılık bazı temalardır. Türkiye eğitim sisteminde öğretmenlerin maaşları ve eğitim bütçesi bakımından farklılıkların olduğu vurgulanmıştır. Karşılaştırmalı eğitim konusunda katılımcı grubunun konuya ilişkin bilgi sahibi olduğu, karşılaştırmalı eğitimin ilgi çekici bir

konu olduğu anlaşılmıştır. Bu konudaki eğitim ve çalışmaların arttırılması, literatür için ve uygulama alanları için yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Eğitim, Fransa Eğitim Sistemi, Türkiye Eğitim Sistemi, Nitel Araştırma Yöntemi

OKUL YÖNETİMİNDE ÇATIŞMA VE ÇATIŞMA YÖNETİMİNE DAİR YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

SCHOOL ADMİNİSTRATORS' VIEWS ON CONFLICT AND CONFLICT MANAGEMENT IN SCHOOL ADMINISTRATION

SEMRA KIRANLI GÜNGÖR
MEHMET GÜNGÖR
SÜLEYMAN UMAR
KUBRA BAYER
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet
Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin çatışma yönetimine dair görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma yönteminde yürütülmüştür. Araştırma 2019-2020 öğretim yılı güz döneminde 10 kadın, 10 erkek okul yöneticisinin katılımıyla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Görüşme soruları literatür taraması sonucu geliştirilmiş, uzman görüşleri doğrultusunda son şekli oluşturulmuştur. Görüşmeler içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analiziyle tema ve alt temalar oluşturulmuştur. Katılımcılar kodlanarak, katılımcı görüşlerinden örnek cümle alıntılarına yer verilmiştir. Çatışma kelimesine ilişkin; ürkütücü, istenmeyen durum, problem çıkartma, kavga, farklılık, değişime direnç oluşturulmuş temalardandır. Çatışma yönetimi denildiğinde; gelecekteki olası çatışmayı engelleme öngörüsü, fırsatları keşfetme, kurumsal tehdit, yönetim zafiyeti ortaya çıkan bazı temalardır. Çatışma sebeplerinde, farklı kişilikler, algılar, çıkarlar, farklı istekler, yarışma, güç isteği, iletişim engelleri, iş yükü, öğrenci-veli-dış çevre talepleri, baskı grupları oluşturma oluşturulmuş bazı temalardır. Çatışma çözümünde, yapıcı olma, çözüm odaklılık, olayı anlama, farklı görüşleri dikkate alma, küçük çatışmaları görmezden gelme, kişileri uzlaştırma, etkili iletişim kurma, deneyimin gerekliliği, tarafsızlık ihtiyacı, güçlü kurum kültürünün önemi, yasal süreçlere hâkimiyet, yıkıcı davranışlardan kaçınma, öfke kontrol ihtiyacı ortaya çıkan temalardır. Çatışma kelimesi dahi öncelikle olumsuz algılanmakta, az düzeyde farklılık, değişime ilişkin değerlendirilmektedir. Çatışma yönetimi konusunda katılımcı grup genel olarak çok yönlü bakış açısını ortaya koymuştur. Çatışma kültürel olarak farklı kültürlerde farklı yer bulmaktadır ki bu çalışmada da bazen olumsuz bazen olumlu algılandığı anlaşılmaktadır. Çatışma ve çatışma yönetimi konusu kültürel dokunun etkisini de göstermektedir. Çatışma ve çatışma yönetimi konusuna ilişkin güçlü bir kurum kültürü, farklılıkları anlama, fırsat ve çözüm üretme bakış açısı ve yeterliliği önemlidir. Örnek uygulamalara dönük kurumsal eğitimler düzenlenmeli, tüm çalışanların katılımı teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: : Okul yönetimi, çatışma yönetimi, görüşme yöntemi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OKUL DENEYİMİ VE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELERİ

HALİL TAŞ
Milli Eğitim Bakanlığı

Özet
Öğretmen eğitiminde önemli bir yer tutan uygulama eğitimleri, öğretmen olarak gerçek öğrenme-öğretmen ortamı duyumsama ve yaşamanın yanında, doğrudan uygulamalarla tecrübe kazanılarak nitelikli öğretmen yetiştirmeyi hedeflemektedir. Öğretmen yetiştirmeye yönelik uygulamalar, öğretmen adaylarının daha deneyimli öğretmenlerden bilgi edinmelerini sağladığı gibi öğrenci ile aday öğretmenin ilk temasını da sağlar. Uygulama deneyimleri, bir yandan kuram ve uygulama arasında paralellik sağlarken diğer yandan öğretmen adaylarının sahip oldukları kuramsal bilgilerini değerlendirmelerine ve kullanmalarına da fırsat sağlar.

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin, lisans eğitimleri sırasında almış oldukları okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri ile ilgili görüş ve düşüncelerini belirlemek ve bu derslerde edindikleri bilgi, beceri ve deneyimleri ne oranda mesleklerine aktarabildiklerini ortaya koymaktır. Hizmet öncesi verilen eğitimin mesleğe yansımasının ne düzeyde olduğunun belirlenmesi, verilen lisans eğitiminin yeterliliğinin ortaya konması ve lisans eğitiminin daha da geliştirilmesi açısından önemli bir veri kaynağı oluşturabilir. Bu amaçla yapılan bu çalışmada, öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri sırasında almış oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinde yaşadıkları deneyimlerin ve bu deneyimlerin mesleğe yansımaları ile ilgili düşünce ve önerilerinin neler olduğu sorusuna cevap aranmıştır.

Bu çalışma, devlet üniversitesinden mezun olup, Ordu ilindeki resmi ilkokullarda kadrolu olarak görev yapan 62 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmış olup, sınıf öğretmeni olmak ve en fazla 5 yıllık mesleki kıdeme sahip olmak örneklem seçme ölçütü olarak belirlenmiştir. Nitel araştırma deseninde hazırlanmış olan bu çalışmada veriler, açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formuyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin çoğunun okul deneyimi dersinde, doğru ve yeterli yönlendirilmedikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlik uygulaması dersinin ise genelde kuramsal bir ders anlatımı şeklinde uygulandığı ve değerlendirmeler konusunda yetersizlikler yaşandığı belirlenmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersinde edindikleri bilgi, beceri ve deneyimleri mesleklerine yeterince aktaramadıkları tespit edilmiştir.

Öğretmen eğitiminde öğretmenlik uygulamalarının temel amacı, kuramsal ve pratik bilginin mantıklı ve anlamlı bir birlikteliğini sağlamaktır. Öğretmen eğitimindeki en temel zorluklardan birinin de kuram ve uygulama arasındaki kapatılamayan makas aralığının fazlalığıdır. Bundan dolayı Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine daha fazla zaman ayrılması, bu derslerin daha amaca dönük ve ciddi bir şekilde yapılması, üniversite-okul işbirliğinin sağlanarak bu derslerin

daha düzenli ve planlı yürütülmesi önemlidir. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması bölgenin en iyi okullarında ve mesleğinde kendini kabul ettirmiş örnek öğretmenlerden faydalanılarak yapılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik uygulaması, okul deneyimi, sınıf öğretmeni

EĞİTİM KURUMLARINA YÖNETİCİ SEÇİMİ SÜRECİNİN İNCELENMESİ

HALİL TAŞ
Milli Eğitim Bakanlığı
ÖZLEM TAŞ
Turnasuyu Ortaokulu

Özet
Eğitim örgütlerini belirlenen amaçlara ulaştırmak üzere insan ve madde kaynaklarını sağlayarak ve etkili biçimde kullanarak, belirlenen politikaları ve alınan kararları uygulamak eğitim yönetimi olarak tanımlanmaktadır. Eğitim yönetiminin temel amacı, ilgili olduğu eğitim örgütünü eğitim politikaları ve örgütün amaçları doğrultusunda yaşatmak, etkili bir biçimde işler durumda tutmaktır. Yönetim, önceden kararlaştırılan örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için, örgütteki madde ve insan kaynaklarına yön verir, bunları kullanır ve kontrol eder. Böylece, amaçların gerçekleşmesi için gerekli araçları sağlamış olur. Örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmak, örgütteki insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanmakla gerçekleşir. Okul, eğitim sisteminin en işlevsel parçası sayılır. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin planlı ve programlı olarak gerçekleştirildiği kurumlar olan okullarda yöneti, okulun niteliğini etkileyen en temel ögelerden biridir.

Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye'de eğitim kurumu yöneticilerinin seçimi sürecini incelemektir. Araştırma kapsamında Türkiye'de eğitim kurumları yöneticilerinin seçimi süreci mevzuat değişiklikleri çerçevesinde ve okul müdürlerinin bakış açıları ile derinlemesine incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yönteminin kullanıldığı çalışma, Ordu ilindeki resmi ilkokullarda müdür görev yapan 22 okul müdürüyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmış olup, ilkokulda müdür olmak ve en az 5 yıllık müdürlük kıdemine sahip olmak örneklem seçme ölçütü olarak belirlenmiştir. Nitel araştırma deseninde hazırlanmış olan bu çalışmada veriler, açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formuyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Eğitim kurumu yöneticilerinin seçimi sürecinde belli niteliklere sahip kişilerin sınava alınması ve sınava başarılı olanların niteliklerine göre sıralanması görüşlerinin çoğunlukta olduğu ve sadece niteliklere göre seçilmesi görüşlerinin ise çok düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim yöneticilerinin nitelikleri arasında öğrenim durumlarının önemli olduğu görüşünün çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda eğitim yöneticilerinin seçiminde öğrenim düzeyi ve kıdem gibi özelliklerin yanında kişilik özelliklerinin ve bilimsel özgeçmişlerinin de etkili olabileceği görüşüne sahip okul yöneticilerinin de olduğu tespit edilmiştir. Okul yöneticilerinin çoğunluğu, eğitim kurumu yöneticilerinin görevde kalma sürelerinde herhangi bir görev süresi kısıtlamasının olmaması gerektiğini belirtirken, eğitim kurumu yöneticilerinin görevlerinde başarısızlıklarının tespit edilmesi halinde görevlerinin sonlandırılması gerektiği düşüncesinde birleşmektedirler.

Eğitim kurumu yöneticilerinin belirlenmesi sürecinde sınavların yanında bireylerin öğrenim durumlarının, kıdemlerinin, bireysel özelliklerinin, bilimsel çalışmalarının, mesleki yeterliklerinin de göz önünde bulundurulması gerekir. Eğitim kurumu yöneticilerini belirleme sınavları hem yazılı

hem de sözlü olarak yapılmalıdır. Eğitim kurumu yöneticilerinin seçiminin ve görevlerinin sonlandırılmasının şeffaf, adil ve objektif olarak yapılması gerekir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim yöneticisi seçimi, okul müdürü, yönetim, ilkokul

BİYOLOJİ DERSİ KAZANIMLARI VE KAZANIMLARDAKI STEM (FETEMM) UYGULAMALARININ BELİRLENMESİ

BAHAR KARABOLAT
TAHİR ATICI
Gazi Üniversitesi

Özet

Biyoloji eğitimindeki mevcut problemlerin çözümünde yaşanan zorluklar ve var olan bilgilerin yeterli olmaması durumunda probleme farklı bakış açılarıyla çözüm aramak ve diğer alanlardaki bilgileri kullanmak problem çözümü için gerekli olmaktadır. Fen alanının bir dalı olan biyolojinin insan yaşamını doğa, çevre, bitkiler, mikroorganizmalar, hayvanlar ve sürdürülebilir kaynaklar ilişkileri ile etkilemesi nedeniyle biyoloji eğitiminin önemi ve bu alanın eğitimine ihtiyaç artmaktadır. Birbirleriyle bağlantılı olan alanların kazanımlarının her bir bireye kazandırılması için alanların öğretim programlarıyla entegrasyonuna gerek duyulmaktadır. Bu entegrasyonun sağlanmasının bir yolu olarak son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan STEM eğitimi farklı disiplinleri bütünleştiren bir yaklaşımdır. STEM eğitimi farklı disiplinleri bir araya getirdiği gibi bu disiplinlerin öğretiminde uygulama yapma fırsatı sunabilmekte ve eleştirel düşünme, yaratıcılık, problem çözme, araştırma yapma, üretme ve analiz etme vb. becerileri de içerisinde barındırmaktadır.

Bu çalışmada nitel araştırma kullanılarak, araştırma verilerinin analizi; araştırılması amaçlanan olgu ve olgulara ilişkin bilgi veren yazılı materyallerin incelenmesini kapsayan doküman inceleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada science (fen, bilim), technology (teknoloji), engineering (mühendislik) ve mathematic (matematik) kavramları açıklanarak 2018 eğitim öğretim yılında uygulanan Biyoloji Dersi öğretim programı kazanımları içerik analizi yöntemi ile karşılaştırılmıştır.

Öğretim programlarının bireyin, toplumun ve teknolojinin gelişen ve değişen ihtiyaçlarını eğitime yansıtmak amacıyla değişmesi sonucu her dersin kazanımları da değiştirilmektedir. Bu nedenle bu çalışmada 2018 yılında değiştirilen Biyoloji dersi öğretim programında yer alan kazanımlarda STEM etkinliklerinin uygulanabilirliği ve kazanımlarda STEM etkinliklerinin varlığının araştırılması amaçlanmıştır. Biyoloji dersi öğretim programında yer alan öğrenme öğretme yaklaşımı incelendiğinde sürecin öğrenci için anlamlı ve bütünleştirici, farklı öğretim yaklaşımları ve stratejileri dengeli bir şekilde olması, bilgi ve iletişim teknolojilerinin aktif kullanımı vurgulanmaktadır. Bu açıdan yenilenen öğretim programları STEM eğitimi ile benimsenen öğrenme öğretme yaklaşımı açısından benzerlik göstermektedir.

Anahtar kelimeler: STEM (FeTeMM), Biyoloji Müfredatı, Kazanımlar, İçerik Analizi

2018-2019 ÖĞRETİM YILINDA UYGULANMAYA BAŞLANAN REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK LİSANS EĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

TEMEL TOPAL
Giresun Üniversitesi
MURAT GÖKALP
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Türkiye'de köklü bir geçmişi olan öğretmen yetiştirme sistemi Cumhuriyet döneminde de kendini yenilemiş ve tüm öğretmen yetiştiren kurumlar 1982'den itibaren üniversitelere devredilmiştir. 1997'de ülke genelinde zorunlu eğitimin 5+3 olarak 8 yıla çıkarılmasıyla birlikte öğretmen yetiştirme lisans programlarının güncellenmesi yoluna gidilmiştir. 2012'de zorunlu eğitimin 4+4+4 şeklinde 12 yıla çıkarılmasıyla yeni bir yapıya kavuşan Türk eğitim sisteminin ihtiyaç duyduğu tüm alanlardaki öğretmen yetiştirme lisans programları son olarak 2018'de güncellenmiştir. Bu güncelleme, programlardan bazı derslerin çıkarılıp yeni derslerin eklenmesinin yanında bazı derslerin de kredilerinde değişikliğe yol açmıştır. Öğretim ilke ve yöntemleri, gelişim psikolojisi, öğrenme psikolojisi, ölçme ve değerlendirme gibi tüm öğretmenlik lisans programlarında yer alan ve hayati değer taşıyan derslerin ulusal kredileri 3'ten 2'ye indirilmiştir. Bunun yanında rehberlik ve psikolojik danışmanlık programı için kritik önemi olan kişilik kuramları, yaşam dönemleri ve uyum sorunları, psikolojik danışma kuramları ve grupla psikolojik danışma gibi derslerin ulusal kredileri de 3'ten 2'ye indirilmiştir. Önceki programda 5. yarıyıldan itibaren yer verilen seçmeli derslere yenilenen programda 3. yarıyıldan itibaren yer verilmekle birlikte bu derslerin ulusal kredileri de 2 olarak belirlenmiştir. Ayrıca yeni programda staj ve uygulamaya dayalı derslere de önceki programa göre daha az yer verildiği görülmektedir. Öğretmen yetiştirmede önemli bir yer tutan bu kategorideki derslere programın ilk 3 yarıyılında hiç yer verilmediği, önceki programda 3. yarıyılda verilen "okullarda gözlem" dersinin programdan tamamen kaldırıldığı, 7. yarıyılda verilen "topluma hizmet uygulamaları" dersinin ise 4. yarıyıla alındığı görülmektedir. Öğretmen yetiştirmede farklı bir konuma sahip olan "rehberlik ve psikolojik danışmanlık" lisans eğitim programının değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada ulaşılan sonuçlara dayalı olarak programın yeniden tasarlanmasına yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Lisans Programı, Program Değerlendirme, Öğretmen Yetiştirme

BEDEN EĞITIMI VE SPOR FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AVRUPA BİRLİĞİNE KATILIM VE BOLOGNA EĞİTİM SÜRECİNE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ (SAMSUN İL ÖRNEĞİ)

MURAT GÖKALP
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
TEMEL TOPAL
Giresun Üniversitesi

Özet
Spor insanların beden diliyle biri birlerini en iyi şekilde anlamaya çalıştığı, yakınlaşmayı sağladığı, zihinsel ve bedensel koordinasyonu geliştirdiği, farklı kültürlerin etkileşimine olumlu katkılar sağladığı, insanların temel özelliklerinde aynı ruhu yaşamaya çalıştıkları, çatışma kültürünün barışa dönüştürüldüğü, kazanmak ve kaybetmek duygusunun sabırla, hoş görüyle karşılandığı, toplumlar arası ilişkilerde insanın temel özelliklerinin aynı olduğu olgusunu yaydığı evrensel bir değerdir. Türkiye'nin de katıldığı Bologna Süreci, ortak Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın oluşturulmasını amaçlamakta ve Avrupa Yükseköğretim kurumlarının yeniden yapılanması bağlamında Avrupa boyutundaki hareketlilik, akademik derecelerin tanınması ve öğretim elemanı ve öğrenci değişimi de dahil tüm ilgili önlem ve programları içermektedir. Bu araştırmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Fakültesi öğrencilerinin Avrupa Birliğine Katılım ve Bologna Eğitim Sürecine yönelik düşüncelerinin neler olduğunu tespit etmek ve değerlendirmektir. Araştırma Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi 2018–2019 öğretim yılının 1.döneminde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde 1., 2. 3. ve 4. sınıflarda okuyan 80 kız, 85 erkek 165 öğrenciyi kapsamaktadır Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilen 5'li Likert tipi bir anket kullanılmıştır. Araştırma, " Betimleme-Survey" yöntemiyle yapılmıştır. Öncelikle konu ile ilgili alan araştırması yapılmış, konuyla ilgili önceden yapılan araştırmalar incelenmiş, bu çalışmaya ışık tutacak teorik bilgiler elde edilmiştir. Bu amaca yönelik olarak hazırlanan anket formu Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde okuyan öğrencilere uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde okuyan öğrencilerin Avrupa Birliğine ve Bologna Eğitim Sürecine yönelik bakış açılarında farklılıklar görülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre ankete katılan öğrencilerin Avrupa Birliğine Katılım ve Bologna Eğitim Sürecine yönelik düşüncelerinde farklılıklar görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Avrupa Eğitim Sistemi, Bologna Eğitim Süreci, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Öğretmenlik

MATEMATİK ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE SÜREKLİ İYİLEŞTİRME DÖNGÜSÜ BAĞLAMINDA DERS ARAŞTIRMASI ÇALIŞMALARININ POTANSİYELİ

CAHİT AYTEKİN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Özet
Sürekli iyileştirme döngüsü planlama, uygulama, kontrol etme ve önlem alma (PUKÖ) aşamalarından oluşmaktadır. Bu döngü kalite yönetim sistemlerinin uygulandığı yerlerde, sürekli iyileştirme döngüsünün en temel iskeletini oluşturmaktadır. Buna göre, sürekli iyileştirmeyi esas alan her sürece, önce planlama faaliyeti ile başlanılmalıdır. Ardından planlamalara uygun biçimde uygulamalar yapılmalı ve sonrasında uygulama sonuçları ile planlar karşılaştırılarak değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme aşamasından sonra planlama ve uygulama arasında varsa olumsuzlukların kapatılmasına yönelik düzeltici ve önleyici faaliyetlere başlanılmalıdır. Değerlendirme aşamasında mevcut durum gözden geçirilerek başlangıçta planlanan etkinliklerin olumlu sonuçlar verip vermediğine odaklanılmalıdır. Olumlu sonuç veren faaliyetler standartlaştırılmalı, olumsuz sonuçlanan faaliyetler iyileştirmeyi sağlayacak şekilde revize edilmelidir. PUKÖ sürekli iyileştirme döngüsünün, matematik öğretmenlerinin mesleki gelişimlerinin sağlanması amacıyla ortaya atılan Ders araştırmaları çalışmaları ile benzerlik taşıdığı gözlenmiştir. Ders araştırması (Lesson Study) çalışmaları Japonya'da öğretmenlerin mesleki gelişimleri için yaygın biçimde kullanılmakla birlikte özellikle matematik ve fen öğretmenlerinin mesleki ilerlemelerinin en önemli parçası olarak görülmektedir (Stigle & Hiebert, 1999). Ders araştırması olarak isimlendirilen bu öğretmen mesleki gelişim yönteminin, sonraları Amerika Birleşik Devletlerinin eğitim sistemini kısa zamanda önemli biçimde ilerletmek amacıyla oldukça popüler olduğu alan yazında ifade edilmektedir (Fernandez, 2002; Wang-Ivenson & Yoshida, 2005). Ders araştırması öğretmenlerin grup halinde çalıştıkları ortak bir ders planı, bu planın bu öğretmenlerden biri tarafından uygulanması, uygulama sürecinde diğerlerinin gözlemlemesi ve ders planlarının hedeflenenlere ulaşıp ulaşmadığının değerlendirilmesi ile revize aşamasından oluşmaktadır (Lieberman, 2009). Ders araştırmacı çalışmalarının temelinde hazırlanan ders planları ve ders planlarının revize edilmesi aşamalarında etkinlik tasarımının önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bu sürece katılan öğretmenler, ders planlarında etkinlik hazırlama ve hazırlanan etkinliklerin revize edilmesine aktif rol almaktadırlar. Öğretmenler bu süreçte anlatmak istedikleri bir dersin hedeflerine uygun biçimde bir ders planı hazırlamaktadırlar. Ardından ders planının gerçek öğrencilere uygulama sürecinde amaçlananlara ulaşılıp ulaşılmadığına ilişkin veriler toplanmaktadır. Bu verileri değerlendirilen öğretmenler kendi tasarladıkları etkinlikler üzerinde nasıl revizeler yapacaklarına karar vermektedirler. Literatürde ders araştırması çalışmalarının öğretmenlerin inanç, hedef ve kullandıkları stratejileri değiştirme potansiyeline sahip olduğu vurgulanmaktadır (Lieberman, 2009). Bu çalışmada ders araştırması çalışmaları PUKÖ sürekli iyileştirme döngüsü bağlamında incelenerek, literatürde yer alan bazı araştırmalardan elde edilen veriler değerlendirilecektir. Araştırma literatür derlemesi ve doküman inceleme yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Bu bağlamda hem öğretmen eğitiminde sürekli iyileştirme döngüsünün kullanılmasının çok önemli potansiyel taşıdığı belirlenerek, hem öğretmen eğitimine hem de öğretmenlik mesleki gelişim programlarına görüş ve önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürekli iyileştirme döngüsü, matematik öğretmen eğitimi, PUKÖ döngüsü, ders araştırması çalışmaları

Kaynakça

Fernandez, C. (2002). Learning from Japanese approaches to professional development: The case of lesson study. *Journal of Teacher Education, 53*(5), 393–405.

Lieberman, J. (2009). *Using lesson study to develop an appreciation of and competence in task design*. In B. Clarke, B. Grevholm, & R. Millman (Eds.), Tasks in primary mathematics teacher education: Purpose, use and exemplars. Mathematics teacher education 4. New York: Springer Science Business Media, LLC

Stigler,J.,&Hiebert,J.(1999).*The Teaching gap: Best ideas from the world's teachers for improving education in the classroom*. New York: The Free Press.

Wang-Iverson,P.,&Yoshida,M.(2005). *Building our understanding of lesson study*. Philadelphia: Research for Better Schools.

MATEMATİK ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE YENİLİKÇİ BİR UYGULAMA: SENARYO YAZMA ETKİNLİKLERİ

CAHİT AYTEKİN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Özet
Sınıf ortamları etkileşimin yoğun olduğu ortamlardır. Özelliklede bir konunun öğretimi esnasında öğretmen öğrenci diyalogları artmaktadır (Lee ve Kim, 2016). Etkili bir iletişim aslında çok etkili bir öğretim aracı olmasına rağmen sıklıkla ihmal edilen bir durum olduğu ifade edilmektedir (Robertson, Ford-Connors ve Paratore, 2014). Sınıf içi konuşmaların yönetilmesi konusu bütün öğretmenlik alanlarını ilgilendirdiği gibi matematik eğitimi açısından da oldukça önemli görülmektedir (Chapin, O'Connor ve Anderson, 2013; Smith ve Stein, 2011). Eğitim fakültelerinde konuşma yönetimi, etkili iletişim yöntemleri gibi alanlarda uygulamalı bir eğitim almayan öğretmen adayları mesleğe başladıklarında sorun yaşamaktadırlar. Bu öğretmen adaylarını, öğretmen merkezli anlatım, örnek gösterip benzerini öğrenciye çözdürme yaklaşımından çıkarmak gerekmektedir (Henning, McKeny, Foley ve Balong, 2014). Son zamanlarda etkili bir öğretmen öğrenci diyaloğunun nasıl olması gerektiği konusunda öğretmen yetiştirme müfredatlarına, "Matematik Sınıflarında İletişim" gibi bazı dersler konulduğu görülmektedir (Yüksel Öğretim Kurumu, 2018). Ancak önceki yıllarda konu ile ilgili olarak yapılan bazı araştırmalarda, etkili öğretmen konuşmalarının nasıl olması gerektiğinin öğretmen yetiştirme müfredatlarında ele alınmadığı belirtilmektir (Lee ve Kim, 2016). Aynı araştırmada öğretmen adaylarının örnek bir öğrenci öğretmen diyaloğunu yorumlama biçimlerinden bu konudaki algılarının tespit edilebildiği ortaya konulmuştur (Lee ve Kim, 2016). Bu araştırmada "Matematik Sınıflarında İletişim" dersini alan 30 ilköğretim matematik öğretmen adayının bazı temalara göre matematik konuşmaları yazmaları istenmiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak, dik üçgenler ve benzerlik konusunun uzaklık ve yükseklik hesabında kullanan ve sınıf dışında okulun boyunu öğrencileriyle hesaplamaya çalışman bir matematik öğretmenini tasvir edilmesi istenmiştir. Bu konuşmalar incelendiğinde, matematik temalı öğretmen ve öğrenci diyalogları yazma etkinliklerinin, öğretmen adaylarının yetişmesinde önemli bir etkisi olabileceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Senaryo yazma etkinlikleri, matematik sınıflarında iletişim, matematik konuşmalarında öğretmen rolü

Kaynakça

Chapin, S.H., O'Connor, C., & Anderson, N.C. (2013). *Talk Moves: A Teacher's Guide for Using Classroom Discussions in Math* (3rd ed.). Sausalito, CA: Math Solutions.

DA Robertson, DA, E Ford-Connors, E. & Paratore, J.R. (2014). Coaching teachers' talk during vocabulary and comprehension instruction. *Language Arts, 91* (6), 416-428

Henning, J. E., McKeny, T., Foley, G. D., & Balong, M. (2012). Mathematics Discussions by Design: Creating Opportunities for Purposeful Participation. *Journal of Mathematics Teacher Education, 15*(6), 453-479.

Ji-Eun Lee, J.E. & Kim, K.T. (2016). Pre-service teachers' conceptions of effective teacher talk: their critical reflections on a sample teacher-student dialogue. *Educ Stud Math, 93*, 363–381.

Smith, M. S., & Stein, M. K. (2011*). 5 practices for orchestrating productive mathematics discussions*. Reston, VA: NCTM.

Yüksek Öğretim Kurumu (2018). *Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ankara Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü, Beşveler, Ankara.

THE INTEGRABILITY CONDITATIONS OF CONTACT PSEUDO-SLANT SUBMANIFOLDS IN A (K,MÜ)- CONTACT METRIC MANIFOLD

SÜLEYMAN DİRİK
Amasya University

Abstract

The diferential geometry of slant submanifolds has shown an increasing development since B.Y. Chen defined slant submanifolds in complex manifolds as a natural generallization of both invariant and anti-invariant submanifolds .After then many research articles have been

appeared on the existence of these submanifolds in various know spaces. The slant submanifols of an almost contact metric manifolds were defined and studied by A. Lotta After, such submanifolds were studied by Cabrerizo et al. of Sasakian manifolds . Semi-Slant submanifolds of a Kaehler Manifold was studied by N. Papaghuic , as a naturel generalization of slant submanifolds. After then, bi-slant submanifolds was introduced in a almost Hermitian

manifold. Recently, Carriazo defined and studied bi-slant submanifolds in an almost Hermitian manifold and gave the notion of pseudo-slant submanifold in an almost Hermitian manifold. After then, V. A. Khan and M. A. Khan , defined and studied the contact version of pseudo-slant submanifold in a Sasakian manifold. Recently, M. Atçeken and S. Dirik. studied contact pseudo-slant submanifold in various manifolds. This study the present paper is organized as follows.

In this paper, I study contact pseudo-slant submanifolds of a (k,μ)-contact metric manifold. I review basic formulas and defnitions for a (k,μ)-contact metric manifold and their submanifolds. Necessary and sufficient conditions are given for a submanifolds to be a contact pseudo-slant submanifold, Also, I research integrability conditions for the distributions which are involved in the definition of a contact pseudo-slant submanifold.

Keywords*:* (k,μ)-contact metric manifold, slant submanifold, pseudo-slant submanifold

GEODESIC STIUATIONS OF CONTACT PSEUDO-SLANT SUBMANIFOLDS IN A (K,MÜ) -CONTACT METRIC MANIFOLD

SÜLEYMAN DİRİK
Amasya University

Abstract

The differential geometry of slant submanifolds has shown an increasing development since B-Y. Chen defined slant submanifolds in complex manifolds as a natural generallization of both holomorphic and totally real submanifolds . Since then many research articles have been appeared on the existence of these submanifolds in diferent knows spaces. The slant submanifolds of an almost contact metric manifolds were defined and studied by A. Lotta. After, these submanifolds were studied by J. L Cabrerizo et. al in the setting of Sasakian manifolds. The notion of semi-slant submanifolds of an almost Hermitian manifold was introduced by N. Papagiuc. Hemi-slant submanifolds first were indroduced by A.Carrizo and he called them pseudo-slant submanifolds. Recently, M. Atceken and S. K. Hui studied pseudo-submanifolds in (LCS)n-manifolds and warped product pseudo-slant submanifolds have been studied. Recently, S. Dirik et al. studied contact pseudo-slant submanifold in various manifolds. This study the present paper is organized as follows.

New results are shown for the geometry of the contact pseudo-slant submanifolds of a (k,μ)-contact metric manifold. I review basic formulas and defnitions for a (k,μ)-contact metric manifold and their submanifolds. Necessary and sufficient conditions are given for a submanifolds to be a contact pseudo-slant submanifold, Also, I research contact pseudo-slant product, mixed totally geodesic, D_θ and $D_\perp$ totally geodesic in a (k,μ) -contact metric manifold.

Keywords*:* (k,μ)-contact metric manifold, pseudo-slant submanifold, mixed totally geodesic, D_θ and $D_\perp$ totally geodesic.

FEN BİLİMLERİ DERSİ ASTRONOMİ KONULARININ SINIF DIŞI EĞİME UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ

ASLI YERLİKAYA
E. OMCA ÇOBANOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Sınıf dışı öğrenme ortamı, okul sınırları dışında yer alan birçok öğrenme ortamı anlamına gelir. Astronomi konuları göz önüne alındığında ise gözlemevleri, planetaryumlar ve bilim merkezleri ilk akla gelen öğrenme ortamlarıdır. Bu çalışmanın amacı milli eğitim bakanlığı fen bilimleri dersi öğretim programı içerisinde yer alan astronomi konularının sınıf dışı eğitime uygunluğu bağlamında incelemektir. Bu amaçla dünya ve evren konu alanı adında yer alan kazanımlar sınıf dışı eğitim perspektifinde incelenmiştir. Fen bilimleri dersi öğretim programında üçüncü sınıf ile sekizinci sınıf da dâhil olmak üzere tüm sınıf seviyelerinde astronomi kazanımlarına rastlanmaktadır. Gezegenimizi Tanıyalım; Yer Kabuğu ve Dünya'mızın Hareketleri; Güneş, Dünya ve Ay; Güneş Sistemi ve Tutulmalar; Güneş Sistemi ve Ötesi ile son olarak Mevsimler ve İklim üniteleri programda astronomi kavram ve konularının yer aldığı ünitelerdir. Dünyanın kara-su-havadan oluşması, gece-gündüz kavramı, Güneş, Ay, yıldızlar gibi kavramlar göz önüne alındığında gözlem becerilerini kullanarak sınıf dışı eğitim ortamlarında bu kavramlara sınıf içinde olduğundan daha rahatça ulaşabilirler. Bunun yanı sıra öğrenciler çeşitli deney düzenekleri ile dünyanın şeklini belirleme, fosil oluşumunu anlama, zamanı ölçme, Ay tutulması, Ay'ın evreleri gibi olayları kavrayabilirler. Sınıf dışı öğrenme ortamlarında öğrenciler bazı kavramları teorik olarak bilmekle birlikte uygulama fırsatı elde etmiş olurlar. Örneğin teleskobun ne işe yarayacağını bilmenin yanı sıra, teleskobu kullanmak ve gök cisimlerinin gözlemini yapma deneyimini yaşamak sınıf için ortamlarda yapılabilecek bir etkinlik değildir. Astronomi kavramları ve kazanımları sınıf dışı eğitim ortamları perspektifinde incelendiğinde birçok ortak paydasının olduğu belirlenmiştir. Bundan dolayı fen bilimleri dersi öğretim programı incelendiğinde astronomi konularının ve kazanımlarının öğrenilmesinde sınıf dışı eğitim ortamlarından faydalanılması gerektiği söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında da astronomi kavram ve kazanımlarının öğrenilmesinde etkili olduğu düşünülebilir.

ARAŞTIRMA-SORGULAMA TEMELLİ ÖĞRENİMDE ÖĞRENME AMAÇLI YAZMALARDAKİ GÖRSEL METİNLER

ASLI YERLİKAYA
MAHİR YERLİKAYA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Merak güdüsü bilim adamlarının yaptıkları araştırmaların ilk aşamasıdır. Araştırma-sorgulama temelli öğrenim de öğrencilerin merak duygusu ile başlar. Araştırma-sorgulama temelli öğrenim ortamlarında öğrenme amaçlı yazma yapmanın birçok kazanımı vardır. Bu kazanımlardan birisinin öğrenme amaçlı yazmalarda sadece metinsel değil aynı zamanda çeşitli ifade biçimlerinin kullanılması olduğu söylenebilir. Bu çalışmada araştırma-sorgulama temelli öğrenim ortamında 9 hafta öğrenim gören öğrencilerin sindirim sistemi, boşaltım sistemi, denetleyici düzenleyici sistemler ve duyu organları konularına ilişkin oluşturdukları mektupların yazılma konusu ile görsel metinlerin ilişkisi, yazma muhatabı ile görsel üretimlerin arasındaki bağıntı ve bu mektupları oluşturturken neyin heyecan duydurduğunun bulunması amaçlanmıştır. Çalışma grubu 23 öğrencidir. Dokuz hafta süren araştırma-sorgulama temelli öğrenim ortamında, öğrenciler tarafından çeşitli konulara ilişkin öğrenme amaçlı yazma türlerinden mektup yazılmıştır. Çalışmanın verilerini mektuplar ve uygulamanın ardından yapılan yarı yapılandırılmış mülakat oluşturmaktadır. Mektuplar yazma konusu ve yazma muhatabı bağlamında incelenmiştir. Öğrencilerin oluşturduğu mektupların yazma konusu ve yazma muhatabı ile görsel metinlerin bağlantısının nasıl olduğu sorgulanmıştır. Buna ek olarak mülakatlarda kuramsal bir çerçeve olmaksızın öğrenci ifadelerinden elde edilen temalar da belirlenmiştir. Konulara ilişkin mektup yazarken öğrenciler tarafından oluşturulan görsellerde çizim, şema ve tablo kullanıldığı belirlenmiştir. Altıncı sınıf öğrencilerine yazmış oldukları mektuplarda çizim ve şema kullandıkları, yedinci sınıf öğrencilerine yazmış oldukları mektuplarda ise çizim, şema ve tablo kullandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin mektup yazmak ile ilgili heyecan duyma sebepleri sorulduğunda geri dönüt verme, doğru bilgi iletme ve yararlı olma şeklinde temalar ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin aldıkları geri dönütleri güven ortamı içerisinde kabul etmelerinin onları kaygılandırmak yerine heyecanlandırdığı söylenebilir. Güven ortamının araştırma-sorgulama temelli öğrenimde gerekli olduğu alan yazında ifade edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin, konuları kendilerinden yaşça küçük bireylere anlatabilmek için; farklı bir anlatım yoluna gittikleri, kavramları daha basitleştirerek anlattıkları ve dolayısıyla konuyu farklı anlatım tarzıyla ifade ettikleri söylenebilir.

Anahtar Kelime: Araştırma-Sorgulama Temelli Öğrenme, Öğrenme Amaçlı Yazma, Görsel Yazma, Görsel Metin

VÜCUDUMUZDAKİ SİSTEMLER ÜNİTESİNİN ARAŞTIRMA SORGULAMA TEMELLİ ÖĞRENİMİNDEKİ UYGULAMALARA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

ASLI YERLİKAYA
MAHİR YERLİKAYA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Eklektik, disiplinler arası ve değişime açık olan bilimsel bilginin, sınıf ortamına gelişinde bazı durumlar söz konusu olmaktadır. Bununla birlikte okulda öğrenilenler ile günlük yaşantımız bağlantı içinde olmalıdır. Ancak öğrenciler okula gelirken bilimsel olarak doğru ya da yanlış olan ama kendileri için çalışan fikirler, teoriler ve açıklamalarla gelirler. Yeterli ön bilginin olmayışı, yeterince deneyim yaşamamak gibi sebeplerden dolayı hatalı ön öğrenmeler ile sıklıkla karşılaşılır. Öğrencinin aktif olması, sürecin içinde olarak öğrenmesi ve bilgiye kendisinin ulaşması bilginin somutlaşmasına fayda sağlamaktadır. Bu durum göz önüne alındığında öğreniminde güçlük çekilen konu ya da kavramlarda araştırma sorgulama temelli öğrenim uygulamaları tercih edilmektedir. Bu çalışma, araştırma sorgulama temelli öğrenim ortamında vücudumuzda sistemler konusu ile ilgili yapılmış olan model, kavram haritası ve mektup etkinliklerine ve uygulamanın tamamına yönelik öğrenci görüşlerinin belirlemesinin yanı sıra en çok beğenilen etkinlikleri ve sebeplerini de ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla gönüllü olan 11 öğrenciden yarı yapılandırılmış mülakat ile veriler elde edilmiştir. Veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Öğrencilerden araştırma sorgulama temelli öğrenim ortamında yapmış oldukları model, kavram haritası ve mektup etkinliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde "Öğretici", "Pekiştirici", "Eğlenceli" ve "Kalıcı" oldukları yönünde ifadeler kullandıkları ortaya çıkmıştır. Öğrencilere en çok sevdikleri etkinlik sorulduğunda model ve gizemli kutular etkinliği cevabını vermişlerdir. Beğenilerinin sebepleri sorulduğunda ise gizemli kutular etkinliğini beğenen öğrencilerin cevapları analiz edildiğinde "Merak Etme" teması, model etkinliklerini beğenen öğrencilerin cevapları incelendiğinde "Eğlenceli Bulma", "İşbirliği Yapma" ve "Paylaşım Yapma" temaları ortaya çıkmıştır. Araştırma sorgulama temelli öğrenim uygulamasına ilişkin öğrenci görüşlerine yönelik verilerin içerik analizleri sonucunda oluşan temalar şu şekildedir: "Eğlenceli", "Öğrenmeye Dayalı ve Etkinlik Temelli", "Kalıcı", "İşbirlikçi", "Kişisel Gelişimi Destekleyici". Genel olarak uygulamalara ilişkin olumlu temaların ortaya çıktığı belirlenmiştir. Bu sonuç göz önüne alındığında araştırma sorgulama temelli öğrenim ortamında öğrencilerin olumlu deneyimler yaşadığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Araştırma-sorgulama temelli öğrenme, vücudumuzdaki sistemler, öğrenci görüşleri, fen bilgisi eğitimi

ATATÜRK'ÜN EĞİTİMLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ BAĞLAMINDA BİR EĞİTİM PROGRAMI NASIL OLMALIDIR?

VOLKAN DURAN
GÜLAY EKİCİ
YAŞAR BARUT

Özet
Eğitim programları bir ülkenin eğitim sisteminin temel yazılımıdır. Bu yazılım hazırlanırken temel olarak uzak hedeflere göre hazırlanmakta ve bu hedefler doğrultusunda genel ve özel hedefler oluşturularak, programın içeriği, eğitim durumları ve değerlendirme boyutları inşa edilmektedir. Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren bütün eğitim programlarında uzak hedeflerde Atatürkçülük vurgulanmış ve bu vurgu eğitim programlarına yansıtılmaya çalışılmıştır. Bununla beraber, bu vurgunun genel olarak uzaktan özel hedeflere aktarılmasında ciddi sorunlar olduğu da düşünülmektedir. Bunun temelinde ise Atatürk'ün görüşlerinden ziyade bir özne veya lider olarak Atatürk'ün programa konmasının olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada eğitsel görüşleri ve uzak hedefler açısından bir değer olarak Atatürk'ün görüşleri doğrultusunda bir eğitim programının nasıl olacağı kuramsal olarak tartışılacaktır. Çalışma doküman analizi yöntemiyle Atatürk'ün eğitimle ilgili görüşleri incelenerek eğitim programlarının felsefi, sosyal, psikolojik ve ekonomik temelleri açısından incelenecek ve bunlar uzak ve özel hedefler bağlamında içeriğe ve eğitim durumlarına nasıl yansıtılacağı o dönemde uygulanan programlar bağlamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Eğitim Programı, Eğitim

Curriculums can be regarded as the core software of a country's education system. While preparing this software is basically prepared according to the distant goals and general and specicific aims of this software are formed in line with these goals, the content of the program, educational statuses and evaluation dimensions are built upon these at the end. Since the foundation of the Turkish Republic, the ideas of Atatürk has been emphasized in distant goals in all education programs and this emphasis has been tried to be reflected in the education programs. However, it is also considered that there are serious problems in transferring this emphasis to specific aims On the basis of this, it is thought that Atatürk was included in the program as a subject or leader rather than his views. In this context, this study will theoretically discuss how a training program will be in line with Atatürk's views as a value in terms of educational views and distant goals. The study will examine the views of Atatürk on education through document analysis, and examine the philosophical, social, psychological and economic foundations of educational programs, and discuss how these will be reflected in content and educational contexts in the context of distant and specific objectives.

Key Words: Atatürk, Curriculum, Education

LUKAS KRİTİĞİ BAĞLAMINDA EĞİTİM PROGRAMLARI

VOLKAN DURAN
YAŞAR BARUT

Özet
Günümüzde eğitim programlarının geliştirilmesinde karşılaşılan en büyük sorunlardan birisi iktisat alanındakine benzer şekilde program geliştiricilerin de bir Lucas kritiğiyle karşı karşıya kalmaları olduğu söylenebilir. Özetle, Lucas kritiği yeni bir ekonomi politikası uygulamaya sokulduğunda, iktisatçılar ve analistlerin, bu politikanın etkilerini geçerli ekonomik yapının devam edeceği varsayımına dayanarak ölçmeye çalışması nedeniyle, yeni ekonomi politikanın, ekonomik aktörlerin bekleyişlerini etkilemek suretiyle mevcut yapıda değişikliğe yol açabileceğini ihmal etmesini içeren bir eleştiridir. Bu durumda eski yapıya dayalı tahminler tutmaz. Bu nedenle yeni politikanın sonuçlarını doğru tahmin edebilmek için bu politikanın karar alıcıları ne yönde etkileyeceğini göz önüne almak gerektiği öne sürülür. Her ne kadar eğitimde program geliştirmede ihtiyaç analizi olarak gelecekte olması muhtemel durumlara göre ihtiyacın belirlenmesi açısından analitik yaklaşım kullanılsa da bu yaklaşımın geleceğe dönük popüler beklentilerin ötesinde uygulama bulmadığı söylenebilir. Bir zamanlar daktilo kullanmanın nasıl büyük bir nitelik olarak düşünülerek insanların gelecek kariyerini seçmesi gibi veya ilk bilgisayarlar çıktığında DOS komutlarını bilmenin popüler olması gibi popüler gelecek öngörülerinin uzun dönem öngörüleri karşılamadığı bu noktada örneklendirilebilir. Bu bağlamda bu çalışmada eğitimde program geliştirme ve ihtiyaç geliştirme yaklaşımlarından analitik yaklaşım Lukas kritiği açısından ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lukas Kritiği, İhtiyaç Analizi, Analitik Yaklaşım

CURRICULUMS IN THE CONTEXT OF LUCAS CRITIQUE

One of the biggest problems encountered in the development of curriculums today is that the program developers face a Lucas critique similar to the one in the field of economics. In summary, Lucas is a critique of neglecting that the new economic policy may lead to changes in the existing structure by affecting the expectations of economic actors, since it attempts to measure the effects of this policy on the assumption that the current economic structure will continue, when the critique of a new economic policy is implemented. In this case, estimates based on the old structure do not hold. Therefore, in order to accurately predict the results of the new policy, it is suggested to consider how this policy will affect decision-makers. Although in the needs analysis in curriculum development analytical approach is used to determine the needs according to the possible situations in the future, it can be said that this approach is not actualized beyond popular expectations for the future of education. It can be exemplified at this point that popular future predictions do not meet long-term predictions, such as how once a typewriting was considered a great quality when people chose their future careers, or it was popular to know DOS commands when first computers came out. In this context, the analytical approach of curriculum development and needs development approaches in education will be discussed in terms of Lukas critique.

Keywords: Lucas Critique, Needs Analysis, Analitic Approach

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN ÖZERKLİĞE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

MELDA KILIÇ
ASLI TEMİZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Özerklik, bireyin dış denetim odaklarına ihtiyaç duymadan seçimlerini yapması ve iradesi doğrultusunda davranışlarını yönetebilmesi için gereklidir. Özerklik, öz belirleme kuramında bireyin öznel iyi oluşu ve gelişimi için gerekli olan üç temel psikolojik ihtiyaçtan biri ve en önemlisi olarak kavramsallaştırılmıştır. Psikososyal gelişim kuramında ise özerklik davranışının edinimde çocuğun 18-36 aylık döneminin kritik olmasına ve bu dönemdeki ebeveyn davranışlarının önemine işaret edilmektedir. Özellikle erken yıllarda çocukların özerk olmalarında anne babaları önemli bir rol üstlenmektedir. Çocuğun özerkliği kazanmasında güvenli ortamlarda çevresini özgürce keşfetmesine, seçim yapmasına, hedef belirlemesine, plan yapmasına ve planını gerçekleştirme özgürlüğü sağlanmasına yönelik olanaklar verilmesi son derece önemlidir. Özerkliği destekleyen ebeveynlerin neden gösterme, seçenek sunma, çocuğun bakış açısı ile duygularını kabul etme ve çocuğu davranışlarını kontrol edebilmesi için teşvik etme gibi davranışlar sergiledikleri ortaya konmuştur. Uluslararası alan yazın incelendiğinde özerklik destekleyici ebeveyn davranışlarının erken çocukluk döneminde bağlanma, sosyal duygusal gelişim, kuralların içselleştirilmesi, öz düzenleme, yürütücü işlev becerileri ve akademik başarı ile ilişkili olduğunu ortaya koyan çalışmalar yürütüldüğü görülmektedir. Ulusal alanyazında ise ebeveynlerin erken çocukluk döneminde özerkliğe yönelik görüşleri konusunda yapılmış çalışmaların görece sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma, okul öncesi dönemde çocuğu olan ebeveynlerin özerkliğe ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlayan nitel bir çalışmadır. Çalışma grubunu Karadeniz'in büyük bir ilinde yaşayan okul öncesi dönemde çocuğu bulunan kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ebeveynler oluşturmuştur. Ebeveynler çalışmaya gönüllü olarak katılım göstermiştir. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilecektir. Hali hazırda araştırmanın verileri analiz aşamasındadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmanın sonuçları sunulacak olup, sonuçlar ilgili alan yazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Özerklik, ebeveyn, okul öncesi dönem

4-6 YAŞ GRUBU KURAN KURSU ÖĞRETMENLERİNİN 21. YY. YETERLİLİKLERİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

SARE EVCİMİK
Elazığ İl Müftülüğü

Özet
Bilgi çağının insanın önceliklerini değiştirmesiyle beraber eğitim ve dolayısıyla öğretmenlik mesleği de değişmek zorunda kalmıştır. Bu dönüşümün en büyük aktörleri arasında eğitim-öğretim sisteminin paydaşları olan öğrenen ve öğretmenler bulunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, 4-6 yaş grubu Kuran Kursu öğretmenlerinin 21. yy. yeterliliklerini geliştirmeye yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Bu bağlamda 4-6 yaş grubu Kuran Kurslarında görev yapan öğretmenlerin eğitimdeki verimliliğini ve kalitesini arttırma, öğretmenlerin yeterlik ve performans düzeylerinin yüksek olmasının sağlanması ve onlara sunulan eğitim-öğretim hizmetlerinin ve kaynaklarının zenginleştirilmesi için eğitimlerin verilmesi ve uygulamaların yapılmasıdır. Kalitenin arttırılması ve verimliliğin sürekli olarak sağlanması da öğretmenlerin doğru, tutarlı, güvenilir ve etkin bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesine bağlıdır. Öğretmenlik mesleği yeterlikleri çerçevesinde eğitim programı yeterlik düzeyi belirleme ve değerlendirme ile mesleki gelişim eğitimi, öğretmenlerin gösterdiği gelişimleri izlemede ve öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyacı duyduğu alanların belirlenmesinde yardımcı olacak, öğretmenlere kendilerini tanımada, mesleki öz-değerlendirmelerini yapmada ve kariyerlerini planlamada destek olacak, öğretmenlerin mesleki kariyerleri açısından oldukça önemlidir

Bu çalışma nitel bir araştırmadır ve durum deseni kullanılmıştır. Nitel araştırmalar tarafından "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlanmıştır. Diğer taraftan araştırmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir. Araştırmanın evrenini, 2019–2020 eğitim öğretim yılında Elazığ İl Müftülüğü bünyesinde bulunan 4-6 yaş grubu Kuran Kurslarında görev yapan öğretmenlerdir. Araştırmanın örneklemini ise katılımcı istekliliği dikkate alınarak belirlenen 23 gönüllü öğretmen oluşturmaktadır. . Araştırmanın veri toplama tekniği bireysel görüşmedir. Görüşmede yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, kavramsal çerçeve oluşturulduktan, alanyazın çalışması yapılıp ön görüşmeler yapıldıktan sonra uzmanların da görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Formda; öğretmenler için kısa bir ön bilgi verildikten sonra, kişisel bilgiler yer almaktadır. Kişisel bilgilerden sonra şu sorular sorulmuştur. 4-6 yaş grubu Kuran Kursu öğretmenlerinin 21. yy. yeterlilikleri neler olmalıdır, sorun ve önerileriniz nelerdir, şeklinde olmuştur. Araştırmamız devam ettiğinden sonuçlar daha sonra bildirilecektir.

Anahtar Kelimeler: 4-6 Yaş Grubu Kuran Kursu Öğretmenleri, 21. YY. Yeterlilikleri, Öğretmen Eğitimi

ÇEVRE EĞİTİMİNDE DERS ÇALIŞMA YAKLAŞIMININ AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

İLHAN TURAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet
Bireyin hayatta en büyük beklentilerinden biri öğrenim hayatı boyunca başarılı olmaktır. Bireyler bu nedenle, öğrenim boyunca arzuladığı başarıyı yakalamak için bir takım çabalar içine girmektedir. Bu çabaların başarıya dönüşmesinde hiç şüphesiz en önemli faktörlerden biri ferdin yararlı ve etkili bir şekilde ders çalışmasını becerebilmesidir. Bu da önemli ölçüde öğrencinin kullanmış olduğu ders çalışma yöntemlerine bağlıdır.

Günümüzde insanlığın ekolojik sorunlarına bağlı olarak son zamanlarda giderek önem kazanan çevre eğitimi, doğası gereği, gerçekte uygulamaya dönük bir ders olmasına karşın çevrenin tanınması, temel özelliklerinin kavranması ve çevreye etki eden faktörlerin bilinmesi ve uygulanması aşamalarında kavramsal bilgiye sahip olmanın gerekmesi gibi nedenlerden dolayı oldukça fazla teorik bilgileri de içine alan bir bilim dalıdır. Zira iyi bir bilgi sahibi olmadan yapılan uygulamaya dönük faaliyetler çevresel felaketleri azdıracağı gibi yeni ve farklı bir çevresel felaketlerin oluşmasına da zemin hazırlayabilir.

Bu çalışmada veri toplama 3 aşamada gerçekleştirilmiştir. Ilkinde öğrencilerin kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır. 2. Aşamada, Yılmaz ve Orhan (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan "Ders çalışma Yaklaşım Ölçeği, (geliştiren Biggs, 1987)" kullanılmıştır. 3. Olarak öğretmen adaylarının bir dönem sonunda çevre eğitimi ders notu puan ortalamaları alınmıştır. Araştırma, 2018 güz yarıyılında Türkiye'de bir üniversitenin eğitim fakültesinde sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören gönüllü 100 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilen çalışma nicel veri analiz yöntemi ile yapılmıştır. Çalışmada yüzde frekans, ti ve Anova tekniklerinden yararlanılmışlardır. Çalışma çevre eğitiminde öğretmen adaylarının ders çalışma yöntemleri ve başarı puanları arasında önemli oranda bağlantıların olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: öğretmen adayları, başarı, ders çalışma yaklaşımı

KÜRESEL ÇEVRE SORUNLARINA SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAKIŞI

İLHAN TURAN
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet
Küresel çevre sorunları son yüzyılda insanlığın karşı karşıya kaldığı en önemli sorunlarından birini oluşturmaktadır. Bu sorunların oluşunda, dağılışında ve sürekliliğinde en büyük pay insanlara aittir. İnsanlar muhtaç olduğu her şeyi kullanmak adına kirleterek kendi yaşamını tehdit ettiği kadar geleceğe bıraktığı mirası da oldukça kötü bir şekilde bırakmaktadır. Bu bakımdan konu ele alındığında bu sorunların azaltılması için bir takım çabaların harcanması zorunlu bir hale gelmektedir. Bu bağlamda özellikle eğitim dünyasında oldukça etkili işlevlere sahip insanların topluma olan etkisi göz önüne alındığında oldukça önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü eğitim dünyası insanlarının en önemli özelliği insanları eğitmektir. Doğal olarak da bu görevi öğretmenler üstlenecektir.

Bu çalışmada gelecekte önemli bir görev üstlenecek öğretmen adaylarının küresel çevre sorunlarına bakışı ele alınmıştır. Çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde 2017-2018 Öğretim Yılı'nda gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 120 sınıf öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada Sakacı (2011) geliştirilen,"Küresel Çevre Sorunları Algı Envanteri" kullanılmıştır. Algı envanteri 5 li likert ölçeğine göre hazırlanmış olup, Güvenirlik Analizi.95 düzeyindedir. Çalışma nicel analiz yöntem ve ilkeleri dikkate alınarak analiz edilmiştir. Bu bağlamda ti testi, yüzde ve frekans ve ANOVA tekniklerinden yararlanılmıştır. Küresel çevre sorunları Algı Envateri ölçek maddeleri küresel çevre sorunları karşısında öğrencilerin davranışsal algılarını belirlemede önemli bir özelliğe sahip bulunmaktadır. Veri analiz sonuçları Sınıf öğretmenleri adaylarının küresel çevre sorunlarının insan sağlığını tehdit edici boyutlarına karşın insanların yeterince önlem almamasından dolayı dünyamızın zor geçirdiğini ve bu durumdan rahatsız olduklarını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevre Sorunları, Küreselleşme, Öğretmen adayları

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE PİYANO EĞİTİMİ: GELİŞİM ALANLARINA ETKİSİ VE GÜNCEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

CEREN DOĞAN
Bartın Üniversitesi
BELİR TECİMER
Gazi Üniversitesi

Özet
Müziksel yetenek, her çocukta var olan ve zaman içinde geliştirilebilen bir beceridir. Müzik etkinlikleri, erken çocukluk eğitimde çocukların bilişsel becerileri, dil gelişimi, sosyal uyum, güven ve başarı duygusunu kazanmaları açısından etkili olabileceği düşüncesi nedeniyle günlük eğitim ve öğretim sürecinde önem kazanmaktadır. Erken çocukluk eğitimi sürecinde müzik eğitiminde, sesleri dinleme ve ayırt etme, ritim çalışmaları, müzik dinleme, şarkı söyleme, drama, hareket, dans, oyun ve çalgı çalma gibi pek çok etkinliğe yer verilebilmektedir. Müziksel kavramların yanı sıra, çocuk gelişimine yönelik birçok hedefin müzik yoluyla öğretilmesi, öğrenmede kalıcılığa katkı sağlayabilmektedir. Her çocuk, uygun ve doğru bir müzik eğitimi alarak müzik yeteneğini de geliştirebilir. Bir okul çalgısı olarak da kabul görmüş olan piyano eğitiminin, çok sesliliğe elverişli olması, gürlük anlamında çeşitlilik sağlaması, insan kas ve iskelet sistemi açısından zorlayıcı olmaması, geniş bir ses aralığına sahip olması, elektronik piyano ya da org gibi düşük maliyetli alternatiflerinin bulunması gibi avantajlarıyla erken çalgı eğitiminde önemli bir disiplin olduğu söylenebilir. Her çalgı için geçerli olacağı üzere, piyano çalma becerisi de her çocukta müzikal duyarlılık, çalma yeteneği ve işitsel hafıza ile paralel olarak gelişebilir ve bu gelişim, çocukların diğer gelişim alanlarındaki ilerlemesine de katkı sağlayabilir. Bu fikirler ışığında erken çocukluk döneminde piyano eğitiminin çocuk gelişimine etkisi üzerine çalışmaların irdelenmesi ve küçük çocuklara yönelik piyano metotlarının incelenmesinin yerinde olacağı düşünülmüştür. Bu düşünceden yola çıkarak ele alınan bu araştırmada, nitel bir araştırma deseni olan doküman analizi yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmada öncelikle erken piyano eğitimine yönelik alan-yazın, erken müzik ve piyano eğitiminin çocukların gelişim alanlarına etkisini irdeleyen araştırma bulguları ile desteklenerek incelenmiştir. Erken piyano öğretiminin uygulamadaki görünümünü ortaya koymak adına ise; erken çocukluk dönemine yönelik piyano metotları sayfa düzeni ve görsel kullanımı, klavye öğretimi, müziksel okuma-işitme ve yazma becerileri kazandırma, birlikte çalma ve temel çok seslilik bilgisi verme bağlamında irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken Piyano Eğitimi, Erken Müzik Eğitimi, Çalgı Eğitim

SIGNATURE APPLICATIONS OF FRICKE GROUP

AZİZ BÜYÜKKARAGÖZ
ERDAL ÜNLÜYOL
Ordu University

Abstract
We consider the congruence subgroup $\Gamma_0(N)$ of modular group $\Gamma := PSL(2,Z)$, i.e. for $N \in \mathbb{Z}^+$,

$$\Gamma_0(N) := \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \in \Gamma : c \equiv 0 \bmod N \right\}.$$

In this paper, firstly we study at calculations on Fricke Group. It is established by group $\Gamma_0(N)$ with expanding with reflection $F(z) = \frac{1}{N\bar{z}}$, i.e.

$$\begin{aligned} \Gamma_F(N) &= \langle \Gamma_0(N), F(z) \rangle \\ &= \langle \Gamma_0(N), z \to \frac{1}{N\bar{z}} \rangle \\ &= \Gamma_0(N) \cup \Gamma_0(N)F. \end{aligned}$$

Secondly, we research signature, fundamental area under the special conditions of this group, which is a NEC group,. Thirdly, we obtain number of boundary component at the signature of this group. And then we tried to obtain $2, 3, \infty$ valued link period which is belonging to these components according to H. Jaffee Technique. Normally, there is not ∞ valued link period at the boundary component of signature $\sigma(\Gamma_F(N)), n \in \mathbb{Z}^+, N \neq n^2$. So, finally, we express detail for $\Gamma_F(N), N \in \mathbb{Z}^+$ under the some special cases for 2,3,4,5,9,16,25,49,64, 81, 100.

Key words: Modular Group, NEC Group, Fricke Group, Signature, Link Period, Fundamental Region

MSC 2010: 11F06, 20H05.

REFERENCES

Wilkie, H.C. (1966). On non-Euclidean crystallographic groups, Math. Zeitschr, 91, 87-102.

Schoeneberg, B. (1974). Elliptic Modular Functions, Springer Verlag, New York.

Rose, J. S. (1978). A Course on Group Theory, Cambridge University Press, Cambridge.

Başkan, T. (1980). Ayrık Gruplar, H. Ü. Fen Fakültesi Basımevi Ders Kitapları Dizisi:11, Ankara.

Uzzell, B. (1981). Group acting on Hyporbolic 3-space, Ph. D. Thesis, University of Birmingham, Birmingham, England.

Beardon, A. F. (1983). The Geometry of Dicrete Groups, Springer Verlag, New York, Heidelberg, Berlin.

Akbaş, M. (1989). The normalizer of modular subgroup, Ph. D. Thesis, Faculty of Mathematical Studies, University of Southompton, Southompton, England.

Kader, S. (2008). Signatures of the NEC Groups and Graphs, Ph. D. Thesis, Karadeniz Technical University, Science Institute, Trabzon, Turkey.

Büyükkaragöz, A. (2019). Signatures and graph connections of some subgroups of extended modular group, Ph. D. Thesis, Ordu University, Science Institute, Ordu, Turkey.

ÇALGI EĞİTİMİNDE ETKİN BİREYSEL ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ

H. ZEYNEP ÇİLİNGİR
Anadolu Üniversitesi

Özet
Konservatuvarlarda gerçekleştirilen profesyonel müzik eğitimi, küçük yaşlarda başlayan ve oldukça uzun soluklu bir eğitimdir. Günümüzde, Türkiye'deki konservatuvarların çoğunda çalgı eğitimi 5. sınıfta (10 yaşında) başlamakta ve lisans programının sonuna kadar devam etmektedir. Ayrıca eğitime devam etmek isteyen öğrenciler yüksek lisans ve sanatta yeterlilik programlarına da devam edebilmektedirler. Yani, ülkemizde çalgı eğitimi alan bir batı müziği konservatuvarı öğrencisi, standart eğitimini minimum 12 yılda tamamlamaktadır. Bu uzun süreçte, öğrencinin haftalık aldığı dersler dışında kendi başına gerçekleştirdiği bireysel çalışmaların kalitesi ve yeterliliği, öğrencinin gelişiminin istikrarını ve eğitiminin sonunda ulaşacağı seviyeyi belirleyen en önemli etkenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak, çalgı eğitimi alan çoğu öğrencinin gereken günlük minimum bireysel çalışmayı istikrarlı olarak yerine getirme ve bu yönde kendilerini motive etme konusunda zorlandığı gözlemlenmektedir. 12 yıl gibi uzun bir süreçte gerçekleşen çalgı eğitimi boyunca, öğrencilerin içsel veya dışsal motivasyonlardan bağımsız bir şekilde gereken günlük çalışmalarını yerine getirmek için bazı yöntemleri öğrenmeleri kariyerlerinin başarısı açısından büyük önem taşımaktadır.
Bu sunumda, çalgı eğitimi alan konservatuvar öğrencilerinin bireysel çalışmalarını etkin kılacak ve ömür boyu kullanabilecekleri çeşitli çalışma yöntemleri sunulacaktır. Bu yolla, bu alandaki öğrenci ve eğitimcilerin yararlanabilecekleri fikirler sağlanması ve müzik eğitimine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çalgı Eğitimi; Müzik Eğitimi; Çalışma Yöntemleri

MÜZİK PERFORMANSI EĞİTİMİNDE MOTİVASYON

H. ZEYNEP ÇİLİNGİR
Anadolu Üniversitesi

Özet
Uzun soluklu bir eğitim olan müzik performansı eğitiminde motivasyon oldukça büyük bir öneme sahiptir. Konservatuvarlarda ortalama 12 yıl süren standart çalgı eğitimi sırasında her öğrenci zamanla çalışma isteğini yitirebilmekte, bunun sonucunda da gereken bireysel çalışmayı gerçekleştiremeyip zamanla başarısızlığa uğrayabilmektedir. Sadece öğrenciler değil, profesyonel müzisyenler de aynı sorunla kariyerleri boyunca zaman zaman karşılaşabilmektedirler. Müzik performansı, sürekli olarak enstrüman üzerinde pratik yapmayı gerektirdiği için gereken bireysel çalışmanın eksikliği, düşük performansı da ister istemez beraberinde getirmektedir. Özellikle bu tür durumlarda motivasyon, itici bir güç olarak bireysel çalışmanın ve dolayısıyla başarının devamlılığını sağlayan önemli bir rol oynayabilmektedir.
Bu sunumda öğrencilerin ve profesyonellerin çalışma isteklerini ve performanslarını arttırabilecek içsel ve dışsal motivasyon unsurlarına değinilecek, eğitimcilerin öğrencileri ve profesyonel müzisyenlerin de kendilerini motive etmek için kullanabilecekleri çeşitli yöntemler aktarılacaktır. Bu yolla, çalgı eğitimi alanındaki öğrenciler, eğitmenler ve profesyonel müzisyenlerde konuyla ilgili farkındalık yaratılması amaçlandığı gibi, aynı zamanda müzik performansı alanında kullanılabilecek motivasyon yöntemlerinin yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çalgı Eğitimi; Müzik Eğitimi; Motivasyon

MÜZİK EĞİTİMİNDE E-ÖĞRENME MODELLERİ

H. ZEYNEP ÇİLİNGİR
Anadolu Üniversitesi

Özet
Müzik performansı eğitimi yüzyıllardır geleneksek olarak usta-çırak ilişkisine dayalı, birebir ve uygulamalı olarak verilen bir eğitim olmuştur. Ancak teknolojideki gelişimler özellikle son yıllarda uzaktan eğitimi bir çok alanda mümkün kılmış, bu şekilde de geleneksel eğitim uygulamalarına bir çok yenilik dahil olmuştur. Müzik eğitimine de etki etmiş olan bu yenilikler, müzik performansı ve müzik performansını tamamlayıcı (müzik teorisi, tarihi vb.) diğer alanlarda yeni e-öğrenme modellerini beraberinde getirmiştir. Piyasaya bakıldığında artık müzik ile ilgili alanlarda uzaktan eğitim veren üniversiteler, çeşitli müzik derslerinin verildiği web siteleri, ve müzik teorisi gibi uygulamalı çalışma gerektiren konulardaki medya uygulamalarının hızla yayıldığı gözlemlenmektedir. Bunların yanında müzik öğrencilerinin çalışmalarını organize edebilmeleri ve eğitimcilerin de bu çalışmaları takip edebilmeleri için farklı program ve uygulamaların da piyasaya sürüldüğü görülmektedir. Tüm bu yenilikler müzik eğitimini geleneksel kalıplardan çıkartarak, günümüz medya dünyasına ayak uydurabilecek bir hale getirmektedir.
Bu sunumda, son yıllarda müzik eğitiminde kullanılmak üzere ortaya çıkmış olan güncel e-öğrenme modelleri ve bunların etkinlikleri, geleneksel eğitime göre avantaj ve dezavantajları irdelenecektir. Bu yolla hem eğitimci ve öğrencilerin güncel eğitim modelleri ile ilgili bilgilenmeleri, hem de konunun eğitimci gözüyle değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çalgı Eğitimi; Müzik Eğitimi; Medya; İnternet; E-Öğrenme

TÜRK RESMİNİN TARİHSEL SERÜVENİNDE BİR RESSAM: AHMET İHSAN ASLANTÜRK

A PAINTER IN THE HISTORY OF TURKISH PAINTING: AHMET İHSAN ASLANTÜRK

ÜMİT PARSIL
Adıyaman Üniversitesi

Özet
1951 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. Yükseköğrenimini ismi Marmara Güzel Sanatlar Fakültesi olarak değiştirilen İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlardan Dekoratör Ressam olarak mezun oldu. Öğrencilik döneminden itibaren Mizah dergileri ve bazı Gazetelerde: Türkiye Çocuk, Gırgır, Çaylak, Zühtü, Edik, Ünlem, Testere, İmaj, Dolunay, Pusula, Bir Tebessüm, Biberli Dondurma gibi bazıları ulusal yayın yapan dergilerde çizimleri yayımlandı, açık havada Canlı Modelden Portreler çizdi. 1978'de katıldığı 12. DYO Resim yarışmasında: "isimsiz yorum" çalışması ile Genç Kuşak Sanatçıları arasında gösterildi.

İstanbul Beyoğlu, Sahaflar Çarşısı, Gülhane Parkı, Üsküdar gibi Mekânlar da Canlı Modelden yaptığı Tip Çizimleri ile Yerli ve Yabancı binlerce portre çizdi.

1986 yılında sanatı tez konusu olan ve çeşitli özel koleksiyonlarda resimleri bulunan Aslantürk kitap kapakları, desenler, grafikler, belgesel çizgi romanlar, animasyon tip ve illüstrasyon çalışmaları yaptı.

Anahtar Kelimeler: Aslantürk, Karikatür, Ressam

Abstract
He was born in 1951 in Kahramanmaraş. He graduated from Istanbul State Applied Fine Arts as a Decorator Painter and changed his name to Marmara Faculty of Fine Arts. Student Humor magazines and some newspapers from the period: Turkey Child, Purse Seine, Rookie, Zühtü, Edik, exclamation, Saw, images, full moon, Compass, a smile, some, like Pepper Ice Cream has been published drawings in magazines nationwide broadcast, outdoors Live Model Portrait drew . In 1978, he participated in the 12th DYO Painting Competition: "Untitled Comment" and was shown among the Young Generation Artists.

Istanbul Beyoğlu, Sahaflar Bazaar, Gülhane Park, Üsküdar and other places with thousands of local and foreign model drawings.

In 1986, he worked on book covers, patterns, graphics, documentary comic books, animation types and illustrations.

Keywords: Aslanturk, Cartoon, Painter

ADNAN TURANİ'NİN "RESİMDE GEOMETRİ: İŞLEMLERİ, SORUNLARI" KİTABI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

CANAN ATALAY AKTUĞ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet

Türkiye'de resim sanatı üzerine yapılan yayınların eksikliğini giderme konusunda ressam, sanat tarihçisi, akademisyen Adnan Turani'nin 1977 yılında Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları tarafından basılan "Resimde Geometri: İşlemleri, Sorunları", kitabı öncü bir çalışma olarak büyük bir boşluğu doldurmaktadır. Resim sanatı açısından değerlendirildiğinde ülkemizde bir araştırmaya, gözlem ve sorunsala özgün bir yorum ve bakış açısı getiren çok az yayın bulunmaktadır. Dünyada da ressamlar tarafından yazılan sınırlı sayıda yayın bulunmakla birlikte Leon Battista Alberti'nin "Resim Üzerine", Leonardo da Vinci'nin "Defterler"i, Wassily Kandinsky'nin "Sanatta Tinsellik Üzerine" kitapları sayılı yayınlar arasında literatüre katkı yapmaktadır. Adnan Turani'nin kendi gözlem ve deneyimlerinden beslenen "Resimde Geometri" kitabı bu yayınlar arasında değerlendirilebilecek özgün ve önemli bir çalışma olarak yer almaktadır. Resimle ilgili ilk düşünce gözlem ve notların sanat yapıtı aşamasına gelinceye kadar olan çalışmaları inceleme konusu yapmasıyla "Resimde Geometri" kitabı halen yeniliğini koruyan önemli ve özgün bir çalışmadır.

Bu yazı, "Resimde Geometri" kitabı üzerine bir değerlendirme sunmayı amaçlarken dört başlıkta "geometrik biçimlemeye", "yazısal biçimlemeye", "kompozisyon kuruluşuna", "geometri akılcılığı ile yaratma olayının karşıt oluşları" üzerine yapılan saptamaları bir araya getirmektedir. Resim yapıtlarının oluşum sürecinde çok yönlü işlemleri sınıflandıran yazarın belirlediği 'geometrik inşalar' tartışılırken geometrinin resmin alt yapısının kurulmasındaki önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adnan Turani, Resim, Geometri, Kompozisyon

SINIFDIŞI EĞİTİM ETKİNLİKLERİ TOPLULUĞU AKADEMİK KAMPINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

E. OMCA ÇOBANOĞLU
MAHİR YERLİKAYA
ASLI YERLİKAYA
İ. HAKAN ÇOBANOĞLU
AYŞEGÜL KELEŞLER GÜMÜŞ
GAMZE KOCA
TAHSİN YAZICI
ERCÜMENT GÜMÜŞ

Sınıf dışı eğitim ortamları öğrenciler için gerekli ortamlardır. Bu çalışmada Nebiyan Doğa ve İzcilik Kampı'nda yapılan Nebiyan Doğa Festivali çerçevesinde sınıf dışı eğitim etkinlikleri topluluğunun gerçekleştirdiği akademik kampa katılan öğrencilerin, akademik kamp ile ilgili görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma grubunu kampa katılmaya gönüllü olan 17 öğrenci oluşturmuştur. 2 gün süren sınıf dışı eğitim ortamında, çeşitli disiplinlere ilişkin aktiviteler, oyunlar ve etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verilerini kampa katılan öğrenciler ile yapılan yarı yapılandırılmış mülakat oluşturmaktadır. Mülakatta öğrencilere bilişsel, devinişsel ve fiziksel olarak sevdikleri ve sevmedikleri şeylerin ne olduğu sorulmuştur. Mülakattan elde edilen veriler kuramsal bir çerçeve olmaksızın öğrenci ifadelerinden elde edilen temalar belirlenerek analiz edilmiştir. Bulguların tamamı bir bütün olarak ele alındığında tüm etkinliklerin beğenildiği, bireysel farklılıklara göre beğenilmeyen bazı etkinlikler olduğu ve öğrencilerin kendilerini özgür hissettiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelime: Sınıf Dışı Eğitim Ortamları, Akademik Kamp, Öğrenci Görüşleri

GELENEKSEL HALILARIN ÇAĞDAŞ SANATA DÖNÜŞÜMÜ: FAIG AHMED

LEYLA ÖNEN
Giresun Üniversitesi

Özet
Faig Ahmed 1982 yılında Azerbaycan'ın Sumgayıt ilinde doğmuştur. 2000 yılında Azerbaycan Devlet Ressamlık (Güzel Sanatlar) Akademisi'nin Heykel Bölümünü kazanmıştır. Öğrenci olduğu yıllarda özgün bakış açısıyla eserler üreten sanatçı 2004 yılında Akademiden mezun olmuştur. 2007 yılından halılar üzerinde çalışmaya başlayan Faig, geleneksel ve çağdaş sanatın sentezinden yararlanarak yeni tarzda, özgün biçimde eserler üretmiştir. Sürrealist dokumalarıyla bilinen sanatçı, geleneksel Azerbaycan, İran (Güney Azerbaycan), Türk ve Hindistan halılarını çağdaş teknikle yeni formlara uyarlayarak farklı anlam kazandırmaktadır. Özgün yorumlarıyla geleneksel halı motiflerini eserlerinde kullanan Faig, üç boyutlu, pikselleştirilmiş, asimetrik yapıtlar ortaya koymaktadır. Çeşitli malzemeler kullanan sanatçı, video sanatı, vücut sanatı ve yerleştirme gibi sanat dallarında da birçok yapıt üretmiştir.

Faig Ahmed, 2007 ve 2013 yıllarında çağdaş yorumla ortaya koyduğu geleneksel eserleriyle 52. ve 53. Venedik Bienali'nde Azerbaycan sanatını temsil etmiştir. Sanatçı, 2013 yılında Jameel Prize 3 ödülüne layık görülmüştür. Faig'in Moskova, Roma, Dubai, New York, Şarjah ve İstanbul'da kişisel sergileri düzenlenmiş ve dünyanın birçok ülkesinde, grup ve karma sergi, festival, bienal ve trienallerinde eserleri yer almıştır. Sanatçının eserleri Los Angeles County Müzesi, Boston'da yer alan Güzel Sanatlar Müzesi gibi dünyanın birçok müzesinde sergilenmektedir.

Araştırmada nitel araştırma türünden "Betimsel araştırma" yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada sanatçının sanatı ve eserlerini konu alan, sanatçı ile ilgili basında yer alan söyleşiler, eleştiri ve yorum yazıları, yerli ve yabancı kaynaklar: konu ile ilgili güncel yayınlar, makaleler, tezler, haberler taranarak sanat tarihi bağlamında eserlerinde yer alan geleneksel biçimler incelenerek yorumlanmıştır. Araştırmada Faig Ahmed'in sanata ilişkin düşünceleri, sanatının beslendiği kaynaklar, özgün ifade biçiminin oluşum süreci, yaşadığı dönemin özellikleri bağlamında incelenmiştir.

Araştırma bulguları Faig Ahmed'in geleneksel halı sanatı motiflerinin özgün anlayış tarzıyla ortaya koyduğunu göstermektedir. Sanatçı eserlerinde geleneksel Azerbaycan, Türk, İran ve Hindistan halılarını çağdaş sanat anlayışıyla ortaya koymuştur. Sanatçı yerleştirme, video ve sergilediği vücut sanatında tasavvuf felsefi akımına, İslam dinine ve Azerbaycan geleneklere gönderme yapmıştır.

Anahtar kelime: Faig Ahmed, Çağdaş Sanat, Halı Sanatı

YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİ AÇISINDAN ÇOCUK RESİMLERİNDE TEKNOLOJİK İMGELER VE ANLAMBİLİMSEL ÇÖZÜMLEME

TECHNOLOGICAL IMAGES AND SEMANTIC ANALYSIS IN CHILDREN'S PAINTINGS IN TERMS OF CREATIVE THINKING SKILLS

TARIK YAZAR
NAGEHAN KÜBRA ÖZKAYA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Yaratıcı düşünme becerileri, çocukların yeni düşünceleri üretme, fikirler öne sürme, hipotezler önerme, hayal gücünü kullanma ve alternatif yenilikçi sonuçlar aramalarını sağlayabilmektedir. Yaratıcılık kendi içinde farklı boyutlarda ve farklı derecelerde ortaya çıkabilmektedir. Yaratıcı birey, sıradan olmayan ve sorunlara çözüm getirebilecek kadar bilgi ve tecrübeye sahip olan kişidir. Her yaş grubunda farklı yaratıcılık özellikleri görülebilir. Ancak, çocuklar yeteri kadar bilgi ve tecrübe sahibi olmamalarına rağmen yetişkin insanlar kadar yaratıcı kişilik özelliklerini gösterebilirler. Bunu anlamanın en iyi yollarından biri çocuk resimlerini incelemektir. Çünkü çocuklar resimleri aracılığıyla iç dünyaları hakkında farkında olarak ya da olmayarak bilgi verebilirler. Görsel öğrenme çocukların çevrelerini gözlemleyebilmeleri ve orada olup bitenleri anlayabilmeleri için önemlidir. Görsel veriler beyine ulaştıktan sonra yorumlanır ve hatırlanması için kodlanır. Çocuklar bu kodları resim aracılığıyla görsel hale getirerek iç dünyaları hakkında bilinçli veya bilinçsiz olarak bilgi verirler. Çoğunlukla saf yürekliliklе yapılan çocuk resimleri, özellikle rehberlik ve psikolojik danışmanların insan psikolojisi üzerindeki bilinmezlikleri ortaya çıkarmak açısından bir alt yapı çalışması olarak kullanılabilmektidir. Biriyler arası danaşma sürecinde çoğunlukla çocukluk dönemine inmek ve orada olup biteni anlamak için bir araç olarak çocuk resimleri değerlendirilir. Ancak, çocuk resimlerinin anlambilimsel açıdan değerlendirilmesi bir uzmanlık alanıdır ve kod çözümlemesi gibi her bir ögenin yaş grubu kategorisine göre değerlendirilmesi gerekir. Bu bilince sahip olmayan kişilerin yapacağı değerlendirmeler gerçeği yansıtamayacağı için çocukların yaptıklarıyla iç dünyalarını anlamak açısından yetersiz olur. Resim, çocukların bizlere kendilerini anlatmalarının görsel bir yolu olarak değerlendirildiği için uzmanların özel çalışma alanı olarak ele alınmakta ve bilimsel açıdan değerlendirilmektedir.

Anlam düşüncesinin çözümlenebilmesine yönelik ilk çalışmaları yapan kişilerden biri Roland Barthes'dir. Saussure'un göstergebilim kuramından beslenen Barthes'in ortaya koymuş olduğu kuramın odak noktasında "anlamlandırmanın iki düzeyi" fikri yer almaktadır. Bunlardan biri; düzanlam, diğeri de yananlam'dır. Diğer taraftan, Charles William Morris, C.S. Pierce'den etkilenerek geliştirmiş olduğu kuramda göstergebilimsel çözümlemeyi üç boyutta değerlendirmiştir. Bunlar; Sözdizimsel, Anlambilimsel ve Edimbilimsel çözümleme yöntemleridir. Dolayısıyla bu çalışmada çocuk resimlerinin değerlendirilmesinde özellikle C. W. Morris'in anlambilimsel çözümleme yöntemi kullanılarak değerlendirmeler yapılmıştır. Çocuk resimleri yaş gruplarına göre farklılık gösterdiğinden bu araştırmada, Samsun merkez ilçelerinde belirlenen okullarda yalnız 14 yaş grubu

çocuklarla çalışma yapılmış ve resimleri değerlendirilmiştir. 14 Yaş grubu çocuklar, bilinç düzeyleri gelişmiş olduğundan resimlerinde birçok nesneyi varlığı amaçları doğrultusunda bilinçli olarak kullanabilirler. Bu bağlamda çocuklar, teknolojik imgeleri belirli bir bilinç düzeyinde resmedebilirler. Yapılan bu araştırmanın temel amacı; Yaratıcı düşünme becerileri açısından 14 yaş grubu çocuk resimlerinde kullanılan teknolojik imgeleri belirlemek ve anlambilimsel açıdan çazümlemektir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcılık, çocuk resimleri, teknolojik imgeler, anlambilim

SANAT VE TEKNOLOJİ İLİŞKİSİNDE GÖRSEL İLETİŞİM ARACI OLARAK TİPOGRAFİ VE EĞİTİM SÜRECİNDEKİ UYGULAMA YAKLAŞIMLARI

TYPOGRAPHY AS A VISUAL COMMUNICATION TOOL IN THE RELATIONSHIP BETWEEN ART AND TECHNOLOGY AND APPLICATION APPROACHES IN EDUCATION PROCESS

TARIK YAZAR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Tipografi, sanat eğitimi ile ilgili alanlarda kullanıldığı gibi disiplinler arası araştırmalarda da kullanılmaktadır. Genel olarak tipografi, harf, sayı ve semboller kullanılarak ortaya çıkarılan bir yazı sanatıdır denilebilir. Eski Yunancada 'typos' (form) ve 'graphia' (yazmak) kelimelerinin kombinesi sonucu '*Typhography'* adını almıştır. Bir metnin anlaşılması, göz yorucu olmaması ve okuyucuya istenilen bilginin doğru bir şekilde iletilebilmesi için tipografi önemlidir. Tipografi aynı zamanda Gutenberg'in geliştirdiği baskı tekniğini açıklamak için kullanılan bir terimdir. Görsel iletişim tasarımı ve bu alandaki teknolojik gelişmeler doğrultusunda tipografi anlamı ve kapsamı bakımından değişiklik göstermiştir. Günümüzde tipografi, fontların ve metin bloklarının tasarlanması, dizilmesi ve düzenlenmesi ile ilgili çalışmaları ve bu alandaki teknolojik gelişmeleri kapsamaktadır. Grafik tasarımda tipografi, bir tasarım ögesidir ve anlaşılabilir biçimsel bir düzen gerektirmektedir. Dolayısıyla yazı ve tipografi, görsel iletişim tasarımının temel ögelerinden biridir. Bir görsel iletişim aracı olarak tipografinin öğretim programlarında yer almasında grafik tasarım etkili olmuştur. Görsel İletişim tasarımı alanındaki gelişmeler doğrultusunda lisans ve lisansüstü düzeyde tipografi eğitimi günümüze kadar biçimlenerek gelmiştir.

Tipografi, görsel iletişimi sağlamak amacıyla gerçekleştirilecek bir grafik ürünün tasarlanmasında kullanılan önemli bir görsel araçtır. Grafik tasarımın görsel iletişimi sağlama işlevi, tipografinin bir grafik iletişim aracı ve bir tasarım elemanı olarak eğitimdeki yerini belirlemiştir. Eğitim-öğretim sürecinde içerik aynı olmasına rağmen uygulama farkılıkları görülebilmektedir. Tipografi, eğitim kurumlarında ayrı bir des olarak verilebildiği gibi Grafik Tasarım dersi kapsamında da verilebilmektedir. Uygulama çalışmaları açısından geliştirilen öğretim yöntemleri farklılık gösterebilmektedir. Günümüzde dijital teknoloji geliştiği için yazı uygulamaları, font tasarımları çoğunlukla geleneksel yöntemlerin dışında dijital ortamda geliştirilen ilgili programlar aracılığıyla yaplmaktadır. Ancak, bir yöntem olarak eğitim sürecinde doğrudan bilgisayar uygulamalarının sakıncalı olabileceği söylenebilir. Eğitim-öğretimde öncelikli olarak manuel çalışmaların yapılması eskizlerin geliştirilmesi dijital uygulama öncesinde daha faydalı olabilir. Dolayısıyla bu çalışmanın genel amacı; Sanat ve teknoloji ilişkisinde görsel iletişim aracı olarak tipografi hakkında bilgi vermek ve eğitim-öğretim sürecindeki manuel ve dijital uygulama yaklaşımlarını genel olarak açıklamaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanat ve teknoloji, tipografi, görsel iletişim, tipografi eğitimi

Abstract
Typography is used in the fields of art education as well as in interdisciplinary research. In general, typography can be said to be an art of writing created by using letters, numbers and symbols. In ancient Greek, 'typos form (form) and' graphia '(write) as a result of the combination of the words' Typhography 'was named. Typography is important in order to understand a text, not to be tiring and to convey the desired information accurately to the reader. Typography is also a term used to describe the printing technique developed by Gutenberg. Visual communication design and technological developments in this area have changed in terms of typography meaning and scope. Nowadays, typography covers the studies related to designing, arranging and arranging fonts and text blocks and technological developments in this field. Typography in graphic design is a design element and requires an understandable formal order. Therefore, writing and typography is one of the basic elements of visual communication design. As a visual communication tool, graphic design was effective in the inclusion of typography in the curriculum. In line with the developments in the field of visual communication design, typography education at the undergraduate and graduate levels has been shaped to the present day.

Typography is an important visual tool used in designing a graphic product for visual communication. The function of graphic design to provide visual communication has determined the place of typography in education as a graphic communication tool and a design element. Although the content is the same in the educational process, application differences can be seen. Typography can be given as a separate des in educational institutions as well as in Graphic Design course. Teaching methods developed in terms of application studies may vary.

Since digital technology is developing nowadays, writing applications, font designs are mostly carried out by means of related programs developed in digital environment other than traditional methods. However, as a method, it can be said that computer applications can be objectionable during the education process. Priority of manual studies in education and training may be more beneficial than the development of sketches before digital application. Therefore, the general purpose of this study; To give information about typography as a visual communication tool in the relationship between art and technology and to explain the manual and digital application approaches in education-teaching process in general.

Keywords: Art and technology, typography, visual communication, typography education

SOSYAL MEDYANIN GÖRSEL SANATLARA BASKISI: TAKİPÇİ İNŞA ETMEK

THE EFFECT OF SOCIALMEDIA ON VISUAL ARTS: BUILDING VIEWER

CANER YEDİKARDEŞ
Atatürk Üniversitesi

Özet
Sanat ve özellikle görsel sanatlar internetin önemli içeriklerinden biridir. İmaj kültürünün egemen olduğu bir medya, televizyon ile yaşam alanımıza girmiştir. Televizyon dünyasında, şöhret odaklı sanat ve sanatçı tasarımının gerçekleştirilmesi öncelikle seyirci inşası ile başlamıştır. Aynı düzenek son yıllarda sosyal ağların yaygınlaşması ve sosyal medya kullanımının artması ile yer değiştirmiştir. Öyle ki, içinde bulunduğumuz zaman diliminde çağın bir gereği olarak nitelendirdiğimiz internet ve ona bağlı aygıtlar, uygulamalar bir yanıyla da görsel sanat içeriklerinin seyirci tarafından belirlenmesi ve beğeni algısına göre kabul görmesine yol açmaktadır. Tam da bu noktada bu çalışmasının amacının, seyirci inşa etmek ve seyircinin inşası ve imaj mühendisliği üzerine bir analitik değerlendirme yapmaktır. Sorun olarak görünen, internet ve sosyal medya kullanımı aracılığıyla oluşan imaj kültürünün görsel sanatlara yansıyan etkileri üzerinden oluşan nitelik kaybının irdelenmesidir.

İmajların egemenliği altında sosyal medya üzerinden yaygınlaştırılan bir tür yaşamsal gerek –bağımlılık değil- haline dönüştürülen seyirci ya da takipçi inşası, onun beraberinde imajla varlık sahasına girme, varlığını sürdürme hali görsel iletişim düzeneğinin bayağılaştırılmasına ve görsel sanatlar alanına sanal gerçeklik ile ket vurmasına süreğen bir durum kazandırmıştır. Bu nedenle, imaj, imge, dijital ve sanal görüntülü düzenlemeler ve görsel sanat yapıtlarının internet görselleri iç içe geçerek olağanlaşmış, sıradanlaşmış bir tüketim malzemesine dönüşmüştür.

Gösteri dünyamızdan sonra sosyal ağlar, aygıtlar aracılığıyla "sosyal" olarak adlandırılan medya biçimiyle seyirci/takipçi inşası yerine sanat-sanatçı-alımlayıcı üçgeninin oluşturduğu nitelikli, dezenformasyona mesafeli sanat alanını inşa etmek olanaklı mıdır? Bu çalışma, yalnız akademik boyutta değil, görsel sanatlara ya da plastik sanatlara ait yapıtlarının estetik kaygı ve sanatsal eleştiri öğretileriyle sürdürülmesi – "hiç"lik temelinde olsa bile- değersizleştirilmemesi adına "imaj her şeydir" kıskacından nasıl çıkılabilir? sorusuna ilişkin bir tartışmayı ele almaktadır.

Anahtar Sözcükler: Görsel Sanatlar, Plastik Sanatlar, İnternet, Sosyal Medya, Takipçi

Abstract
Art and especially visual arts are one of the important contents of the internet. A media dominated by the image culture has entered our living space with television. In the television world, the realization of the fame-focused art and artist design began with the construction of the audience. The same mechanism has been replaced in recent years with the expansion of social networks and increased use of social media. In fact, the Internet and its connected devices, which we describe as a

requirement of the era in our time period, cause the visual content of the art to be determined by the audience and accepted according to the perception of appreciation. At this point, the purpose of this work is to build an audience and to carry out an analytical evaluation of image engineering on the construction of the audience.The new generation risks related to the effects of the consumption of image-consuming culture through the use of Internet and Social Media on the effects of the visual arts and the transformation of art works into consumption materials are discussed.

The construction of spectators or followers, who are transformed into a kind of vital need - not of dependence, which is popularized through social media under the domination of images, enters the field of existence with the image, and the continuation of its existence gives a continuous condition to the illusion of the visual communication mechanism and its interruption to the visual arts field with virtual reality. For this reason, the images of image, image, digital and virtual images and the visual images of visual art works have been intertwined and become an ordinary, consumed consumption material.

Is it possible to construct the art space that is distant to disinformation, which is formed by art-artist-receiver triangle instead of audience / follower construction by means of social networks and devices which are called in social de by means of social networks and devices? This study, not only in the academic dimension, but the visual arts or plastic arts of the works of aesthetics and artistic criticism to continue with the teachings - even if it is on the basis of nothingness - to be discredited "image is everything" how to get out of the clamp? It discusses a discussion of the question.

Key Words: Visiual Arts, Plastic Arts, Internet, Social Media, Viewer

ÖRNEK OLAYLARLA OKUL YÖNETİCİLİĞİMİZİN DURUMU

MEHMET OKUTAN

Özet
Örnek olay yöntemi kültürümüzde "kıssadan hisse almak" tabiri ile bilinen, "hikâye, rivayet, olay, anlatış, anlatış tarzı" anlamına gelen bir yöntemdir. Örnek olay yöntemi, hem araştırma modellerinden biri, hem de öğretim yöntemlerinden biri olarak kullanılmaktadır. Örnek olay yöntemi, bir öğretim yöntemi olarak ilk defa 1920'li yıllarda Harvard Üniversitesi İşletme Okulu'nda uygulamaya konularak günümüze kadar çok sıkça kullanılagelmiştir. Örnek olay çalışması, öğretimde günümüzde sıklıkla kullanılan bir yöntem olarak bilinmektedir. Öğretimde kullanılan örnek olay yöntemi, gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin, sınıf ortamında tartışılarak, konuya ilişkin çözüm önerilerinin geliştirildiği bir yöntem olarak bilinmektedir. Öğrencilerin sorunlu bir olaya aktif olarak katılmalarını gerektiren bu yöntem, özellikle sosyal bilimlerde, bu arada din eğitiminde de pek çok konunun, örnek olay biçiminde sınıfa getirilip, incelenme fırsatı yakalanması mümkündür. Eğitim araştırmalarında örnek olay yöntemi, eğitim-öğretim uygulamalarında ortaya çıkan sorunların, olayların, nedenlerini ve nasıllarını kolayca gösterebilecek niteliktedir. Bu yöntem, eğitim sisteminde ortaya çıkan sorunların gerçek ve nesnel bir şekilde açığa çıkmasına fırsat verir. Eğitimde ortaya çıkan sorunların derinlemesine anlaşılmasına uygun bir yöntem olan örnek olay yöntemi, öğretmenlerin öğretim liderliği konusunda önemli ipuçları vermeye de uygundur. Öğretmenlerin kalitesi ile ilgili gerçekçi bilgilere, örnek olay yöntemi ile ulaşma ihtimali yüksektir.

Bu çalışmanın amacı, okul müdürlerinin uygulamalarından yola çıkarak, okul yöneticiliğimizin durumunu anlamaya çalışmaktır. Bu amaca örnek olaylar marifetiyle ulaşılmaya çalışıldı. Araştırma, okul müdürleriyle ilgili 4 örnek olay üzerinden gerçekleştirildi. Bu örnek olaylar, eğitim yönetimin bilimsel bulguları ile yorumlanmaya çalışıldı.

Bu örnek olayların ortaya koyduğu en önemli sonuçlardan biri, okul müdürlerinin geleneksel okul müdürü davranışların terk etmeye başladıkları ve çağdaş yönetim yaklaşımlarına uygun davranışlar sergiledikleri hususudur.

Bu oturumda, okul müdürlerinin davranışları, kritik örnek olaylar üzerinden tartışılıp anlaşılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Örnek olay, Okul Müdürlüğü, Kıssadan hisse

2023 VİZYON BELGESİ'NDE OKUL YÖNETİCİLİĞİ VE TEFTİŞİ

MEHMET OKUTAN
Trabzon Üniversitesi

Özet
Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2023 Eğitim Vizyonu toplantısında, okul yöneticiliğine yapılacak atamalara ilişkin olarak, "Eğitim yönetiminde ehliyet ve liyakat olmazsa olmazımızdır. Bakanlığın en üst yöneticilerinden okul müdürlerimize kadar tüm yönetim kademelerimizi bu anlayışla ve dış müdahalelere kapalı şekilde çalışır hale getireceğiz." dedi. Bu açıklama, eğitim yöneticiliğinin meslekleşmesi yolunda önemli bir açıklama olarak değerlendirilmelidir. Eğitim sisteminde, eğitim yöneticiliğinin önemli olduğunu kabul etmeyen yoktur. O kadar ki, eğitim yönetim bilimcileri, "Okulun, yöneticisi kadar kaliteli okul olduğunda" hemfikirdirler. Böyle olunca eğitimdeki başarının faturası, öncelikle eğitim yöneticilerine çıkarılması gerekir. Bu durumda eğitim yöneticiliğinin meslekleşmesi ve eğitim yöneticiliğinin seçme, atama ve geliştirilmesinin bilimsel bir yolla yapılması elzemdir. Çünkü meslekleşmemiş okul müdürlerinin böyle bir faturanın üstesinden gelmesi güçtür. Eğitim yöneticilerinin liyakate bağlı olarak seçilmesi ve atanması, bilimsel tutum ve davranışın gereğidir. Yani liyakat, ancak bilimsel kriterlerle belirlenir ve bu kriterlere göre uygulanır. Bu da eğitim yöneticiliğinin bir meslek olduğunun kabul edilmesi ile mümkün olabilir. Cumhurbaşkanı'nın bu açıklaması, eğitim yöneticiliğinin gelişmesi adına ümit verici bir açıklamadır. Geçmişte eğitim yöneticiliği, bir meslek olmaktan çıkarılmış ve eğitim yöneticileri bulundukları makamda "geçici elemanlar" olarak kabul edilir hâle gelmiştir. Kendini geçici bir eleman olarak kabul eden bir eğitim yöneticisinin, gününü gün etmekten başka bir kaygısı olamaz. Liyakate dayalı olarak seçilmeyen eğitim yöneticilerinin, kendilerini geliştirmek gibi bir endişeleri de olmaz. Çünkü ne zaman ne olacağı hakkından kimsenin bir öngörüsü yoktur. 2023 Vizyon Belgesi, eğitim yöneticiliğinin, yeniden bir meslek hâline getirileceğinin işaretini vermektedir. Nitekim belgede, "Okul müdürlüğü, yüksek lisansa dayalı bir meslek oluyor." denilmektedir. Bu, eğitim yöneticiliğinin meslekleşmesi yolunda önemli bir adım olarak değerlendirilmelidir. Okul yöneticilerinin özlük haklarının iyileştirileceğine ilişkin çalışma da eğitim yöneticiliği mesleği için önemli bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, 2023 eğitim vizyonu belgesinde ortaya konan vizyonun eğitim yöneticiliği ve teftişi ile ilgili olanının tartışılması ve vizyonun bu açılardan değerlendirilmesini yapmaktır. Bu oturumda eğitim vizyon belgesinin eğitim yönetimi ve teftişi alanındaki bakış açısının değerlendirilmesi yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: 2023 eğitim vizyon belgesi, eğitim yönetimi, eğitim teftişi

SÜRDÜRÜLEBİLİR REKABET ARACI OLARAK STRATEJİK ÇEVİKLİK VE FİRMA PERFORMANSINA ETKİSİ

STRATEGIC AGILITY AS A TOOL FOR THE SUSTAINABLE COMPETITION AND ITS IMPACT ON ORGANIZATIONAL PERFORMANCE

SAFA KÜLAHLI
Selçuk Üniversitesi

Özet
Günümüzün hızlı değişen piyasa koşullarında çevik olmayı sağlayabilen kuruluşlar faaliyetlerini başarı ile devam ettirebilmektedir. Bu nedenle işletmeler organizasyonlarını çevik hale getirerek ortaya çıkacak sorunları çözmeye çalışması gerekmektedir. Bir şirketin çevik veya ataletli olmasında en büyük sorumluluk üst düzey yöneticilere düşmektedir. Genellikle kurumsal çeviklik de, kurumsal atalet de tepede oluşup aşağıya doğru yayılır. Dolayısıyla işletmede başarıyı isteyen üst yönetim ataleti yenerek işletmeyi rekabet üstünlüğü sağlayacak olan çevikliğe ulaştırabilmelidir.

Bu çalışma, sürdürülebilir rekabet unsurlarından stratejik çevikliğin, örgütsel performans üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında Konya ilinde faaliyet gösteren 46 işletmenin üst düzey yöneticileri üzerinden bir anket yapılmıştır. Bu bağlamda çevik üretim sistemi ve prensipleri açıklanarak, firmaların çevik üretim sistemine sahiplik düzeyleri ve bunun örgütsel performans üzerindeki etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Stratejik çevikliğin boyutları, teknoloji yeteneği, işbirlikçi inovasyon, örgütsel öğrenme ve içsel uyum olarak ele alınmış ve örgütsel performans üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 22 paket programı kullanılarak analiz edilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır. Teknoloji yeteneği, işbirlikçi inovasyon ve içsel uyumun örgütsel performansını olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Rekabet, Stratejik Çeviklik, Örgütsel Performans

Abstract
In today's fast-changing market conditions, organizations that be agile can continue their activities successfully. For this reason, businesses should try to solve the problems that will arise by making their organizations agile. The top responsibility for a company's agility or inertia lies with senior executives. Both institutional inertia and institutional agility spread from top management to the rest of the organization. Therefore, top management of the companies should defeat inertia and establish institutional agility that will provide a competitive advantage to the company to gain success.

This study aims to examine the effects of strategic agility, one of the elements of sustainable competition, on organizational performance. Within the scope of their search, a survey was conducted on the top managers of 46 enterprises operating in Konya. In this context, the agile production system and its principles are explained and the level of ownership of the companies in the agile production system and its effects on organizational performance a retried to be determined. The dimensions of strategic agility, technology ability, collaborative innovation, organizational learning, and internal adaptation were evaluated and their effects on organizational performance were analyzed. The data obtained were analyzed using the SPSS 22 package program and the results

were interpreted. It has been determined that technology ability, collaborative innovation, and internal adaptation positively affected organizational performance.

Keywords: Sustainable Competition, Strategic Agility, Organizational Performance

AKADEMİK AKREDİTASYONUN YÜKSELEN DEĞERİ: TÜRKİYE'DE AKREDİTE EDİLEN PROGRAMLARIN BİR ANALİZİ

AYSEL ARSLAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ÇETİN BEKTAŞ
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Dünyamızda son yüz yılda meydana gelen hızlı değişim kalitenin sağlanmasında gerekli olan tüm faktörlerin bir arada oluşturulmasını zorunlu kılmıştır. Kalitenin sağlanması ve sürdürülmesinde destek olan akreditasyon kavramı, organizasyonların belirli standartlara uygunluğunun sağlanmasının belgelendirilmesi şeklinde ifade edilebilir. Kalite artık sadece kar amaçlı organizasyonlar için değil, kar amacı gütmeyen organizasyonlar için de gereklidir. Kalite güvence sistemi kapsamında ele alınan akreditasyon sayesinde elde edilecek faydalar ise tüm paydaşlar için kıymetlidir. Akreditasyon kuruluşları alanlara göre standartlar hazırlayıp, bu standartları sağlayan ölçme sistemleri geliştirirler. Bu doğrultuda gerekli ölçümlerin geçerliliği ve güvenirliği kurumların akredite edilmesi ile desteklenir. Eğitim organizasyonlarında kalite tüm paydaşların ortaklaşa çabası ile gerçekleşir. Ülkemizde yükseköğretim kurumu olan üniversitelerde değerlendirme yapan kuruluşları ve süreci inceleyen bu çalışma, üniversitelerdeki kalite çalışmalarına ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, Organizasyon, Üniversite

RISING VALUE OF ACADEMIC ACCREDITATION: AN ANALYSIS OF THE PROGRAMS WHICH ARE ACCREDITED IN TURKEY

Abstract

The rapid change that has occurred in the last hundred years in our world has necessitated the formation of all the factors necessary to ensure quality. The concept of accreditation, which supports the provision and maintenance of quality, can be expressed as documenting the compliance of organizations with certain standards. Quality is no longer required not only for profit-making organizations, but also for non-profit organizations. The benefits of accreditation under the quality assurance system is valuable for all stakeholders. Accreditation bodies prepare standards according to the fields and develop measurement systems that meet these standards. In this respect, the validity and reliability of the necessary measurements are supported by accreditation of institutions. Quality in training organizations is achieved through the joint efforts of all stakeholders. This study examines the institutions and processes that make evaluations in universities which are higher education institutions in our country and aims to shed light on quality studies in universities.

Keywords: Accreditation, Organization, University

MADDİ DURAN VARLIKLARIN TMS 16 İLE VUK'NA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

H. ARİF TUNÇEZ
BİLAL ERDEM
SELÇUK BALI
Selçuk Üniversitesi

Özet
Maddi duran varlıklar, işletmenin faaliyetlerinde bir yıldan fazla kullanılması öngörülen, varlık yapısının önemli parçasını oluşturan fiziki varlıklardır. Bu varlıkların muhasebeleştirilmesi, defter değerinin belirlenmesi ile bunlarla ilgili olarak finansal tablolara yansıtılması gereken amortisman tutarı ve değer düşüklüğü zararı maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesindeki temel konulardır. TMS 16 standardında nelerin maddi duran varlıkların olduğu belirtilmemiş ve ölçü birimi öngörülmemiş, fakat maddi duran varlıkların sınıflandırılması yapılmıştır. VUK'nda ise maddi duran varlıkların tanımı ve hangi konuların kapsadığı belirtilmemiştir.

TMS 16 ve VUK kapsamında maddi duran varlıklar maliyet bedeli üzerinden ölçülür. TMS 16 ve VUK'na göre ilk defa kayıt altına alınmasında sonra maliyet bedeline; yapılan giderler dahil edilmezken, varlığın değerini arttıran harcamalar dahil edilebilir. Ancak TMS 16'ya göre vadeli satın alımlarda vade farkı ayrıştırılarak maliyete dahil edilmez. VUK'na göre ise, vade farkı ayrıştırılmaz, maliyetin bir parçası olarak kabul edilir.

TMS 16 kapsamında maddi duran varlıklar; maliyet veya yeniden değerleme modelleri olmak üzere iki yöntemden birine göre değerleme yapılır. VUK'nda ise değerleme ölçüleri; maliyet bedeli, borsa rayici, tasarruf değeri, mukayyet değer, itibari değer, vergi değeri, rayiç bedel ve emsal bedeli ve ücreti olarak açıklanmıştır. TMS 16'da belirtilen ifadeye göre ise amortisman, bir varlığın amortismana tabi değerinin, faydalı ömür süresince sistematik olarak dağıtılmasını ifade eder. Bu standarda göre maliyet bedelinden kalıntı değer düşüldükten sonra kalan değer üzerinden amortisman ayrılırken, VUK'na göre maliyet bedeli üzerinden hesaplanır.

Yararlı ömür süresi ve oranı TMS 16'ya göre işletme kendi belirler, VUK'na göre ise Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen süre ve oranlara göre amortisman hesaplanır. TMS 16'ya göre amortisman hesaplama yöntemleri; doğrusal yöntem, azalan bakiyeler yöntemi, üretim miktarı yöntemi, VUK'nda ise, normal amortisman yöntemi, azalan bakiyeler yöntemi, madenlerde amortisman yöntemi, fevkalade amortisman yöntemi ve kıst amortisman yöntemi şeklinde yer almaktadır.

TMS 16'ya göre amortisman hesaplanmasında maddi duran varlıkların tamamında kıst amortisman yöntemi uygulanırken, VUK'na göre sadece binek otomobiller için uygulanır. Muhasebe standartları ile vergi mevzuatı arasındaki farklılıklar, uygulamada bazı sorunlara sebep olmaktadır. Vergi mevzuatındaki düzenlemelerin muhasebe standartları ile uyumlu hale getirilmesi hem muhasebe uygulayıcılarına hem de finansal tablo kullanıcılarına kolaylık sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: MDV, TMS 16, VUK

BÜYÜK VE ORTA BOY İŞLETMELER İÇİN FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (BOBİ FRS) ALANINDAKİ TEZLERİN BİBLİYOGRAFYASI

H. ARİF TUNÇEZ
BİLAL ERDEM
SELÇUK BALI
Selçuk Üniversitesi

Özet
BOBİ FRS, bağımsız denetime tabi olup Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TMS/TFRS) uygulamayan işletmelerin uygulayacakları finansal raporlama çerçevesidir. BOBİ FRS'nin amacı; gerçeğe uygun, finansal bilgi ihtiyacına uygun ve karşılaştırılabilir finansal tabloların düzenlenmesini sağlamaktadır.

Bu çalışmada araştırma yöntemi olarak YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı olan ve erişim izni bulunan tezlere yönelik bir bibliyografya çalışması gerçekleştirilmiştir. YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde "Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı" ile ilgili tezler tüm dizin alanlarında taratılmış, yapılan gelişmiş tarama sonucunda 01/10/2019 itibarı ile toplamda 14 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgular kısmında, araştırma kapsamındaki doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımı, tez danışmanlarına göre dağılımı, tez konuları vb. bilgilere göre sınıflandırma yer almaktadır. BOBİ FRS ile ilgili tezlerden 9'u 2018'de, 5'i 2019'da tamamlanmıştır.

Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı alanında erişimine izin verilen 14 adet tez 12 farklı üniversite bünyesinde yazılmıştır.

Çalışma kapsamında ele alınan tezlerin danışmanlarının akademik unvanlarına göre dağılımı ise, 4 adet Prof. Dr., 4 adet Dr. ve 6 adet şeklindedir.

Bu tezlerden 13 tanesi yüksek lisans 1 tanesi doktora olup, 6'sı vakıf, 8'i ise devlet üniversitesinde yapılmıştır.

BOBİ FRS ile ilgili tezlerden bir kısmı anket çalışması bir kısmı ise VUK veya TMS/TFRS ile karşılaştırma yapılarak tamamlanmıştır.

Tezlerin içeriğine dair çeşitli bilgilerin sunulduğu bu çalışma BOBİ FRS ile ilgili çalışmalar yapacak araştırmacılara hem ön bilgi vermesi hem de çalışma alanlarını yönlendirmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: KGK, BOBİ FRS, KÜMİ FRS

TEDARİK ZİNCİRİ VE LOJİSTİK YÖNETİM SÜRECİNDE DIŞ KAYNAK KULLANIMI

SELMA KARABAŞ
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet
İşletmeler girdilerini çevreden alıp, çıktılarını çevreye veren ve dolayısıyla çevre ile çift yönlü interaktif etkileşimde bulunan bir yapıdır. Geçmişte işletmenin dış çevresi bu denli kritik bir öneme sahip değilken, yoğun rekabetçi piyasa ortamında ve küreselleşmenin etkisiyle, her tür faaliyeti en uygun maliyetle gerçekleştirmek zorunluluğu doğmuştur. Bunun temel nedeni ise, işletmelerin karlılık, satış geliri sağlama, Pazar payını artırma ve büyüme gibi amaçlarına ulaşabilmesinde maliyetlerini düşürme gereksinimidir. İşletmelerin etkisi altına aldığı Pazar alanları genişledikçe, endüstri içinde iş yaptığı firmalarla ileri ve geri bağlarını kontrol altında tutması ve yönetmesi güçleşir. İşletme ölçeğinin büyümesi, Pazar alanının genişlemesi, dış ticaret işlemlerinin artması, üretim tesisi ve alt tesislerin sayısının artması, işletmelerin faaliyetlerini tek merkezden yürütmelerini ve kontrolünü imkansız hale getirmektedir. Bu nedenle işletmenin uzmanlık alanı dışında kalan faaliyetlerin, uzman işletmeler tarafından kontrol edilmesi ve destek alınması kaçınılmaz olmuştur. Dış kaynak kullanımı olarak ifade edilen bu yaklaşım, işletmelerin kurumsallaşma kapasitesini ve müşterilerinin memnuniyetini de artırıcı yönde etki yaratmaktadır. Günümüzde işletmeler belirledikleri uzmanlık alanlarına yoğunlaşarak, ilgili alanda en düşük maliyetle üretim yapabilmektedirler. İşletmecilik tarihi boyunca her işletme maliyetleri azaltmak ve zaman içerisinde rakiplerine karşı üstünlük elde etmek amacıyla çeşitli yollara başvurmuştur. Dış kaynak kullanımı da bu yollardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, işletmelerde tedarik zinciri ve lojistik yönetimindeki temel faaliyetlerin irdelenerek, tedarik zinciri ve lojistik yönetiminin kapsamını belirlemek ve bu süreçlerde dış kaynak kullanımının gerekçelerini ortaya koymaya yönelik bir literatür araştırması yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Dış Kaynak Kullanımı, Tedarik Zinciri, Lojistik Yönetimi

ÇABUK BOZULABİLİR GIDALARDA SOĞUK ZİNCİR LOJİSTİĞİ KONUSUNDA TÜKETİCİLERİN BİLİNÇ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: ALAN ARAŞTIRMASI

SELMA KARABAŞ
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet
Ürünlerin üretim noktalarından tüketim merkezlerine ulaştırılmasına kadar takip eden tüm süreçlerin sistematik ve doğru kurgulanması, söz konusu ürünün üretim sonrası mevcut kalitesini koruması bakımından son derece önemlidir. Özellikle çabuk bozulabilir nitelikteki gıda ürünlerinde firelerin engellenmesi ve ürün kalitesini koruyabilmenin yanı sıra, doğrudan insan sağlığını ilgilendirmesi nedeniyle sürecin izlenebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Doğru sıcaklıklarda muhafaza edilmesi ve saklanması gereken tüm gıda ürünleri ve ilaç ya da aşı gibi tıbbi amaçla kullanılan kaynaklar, tüketim merkezlerine her ne kadar doğru koşullarda ulaştırılsa dahi, tüketici kaynaklı bozulmalar da söz konusu olabilmektedir. İnsan sağlığı açısından taşıyabileceği riskler nedeniyle tehdit unsuru olabilecek, özellikle et, balık, süt ve mamulleri gibi ürünlerde soğuk zincirin devamlılığının sağlanmasında tüketicinin de sorumlu olduğu bir gerçektir. Bu nedenle soğuk zincir lojistiğinin bir parçası olan tüketicinin, bu ürünlerle ilgili olarak, satın alma sonrası davranışlarının belirlenmesi ve sistemin bir parçası olan tüketicilerin soğuk zincir lojistiği konusundaki bilinç düzeylerinin tespit edilmesi önemli görülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, çabuk bozulabilir nitelikteki gıda ürünleri özelinde, tüketicilerin soğuk zincir lojistiği ve zincirin devamlılığını sağlama konusundaki bilinç düzeylerinin tespit edilmesidir. Bu amaçla 408 tüketici ile anket yapılacak ve elde edilen bulgular özet tablolar şeklinde verilecektir. Gıda ürünlerinde soğuk zinciri sağlamada, tüketicilerin kendilerini nerede konumlandırdıkları ve bu konudaki bilinçlerinin çeşitli demografik özelliklere göre değişip değişmediğini belirlemek de bu çalışmanın amacı kapsamındadır.

Anahtar Kelimeler: Soğuk Zincir, Soğuk Zincir Lojistiği, Çabuk Bozulabilir Gıda, Tüketici Bilinci

KLASİK VE KUANTUM BİLİŞİM KURAMININ FELSEFİ ANALİZİ

ŞEVKİ IŞIKLI
Marmara Üniversitesi

Özet
Bilişim kuramları, iletişim kuramlarından farklı olarak matematik ve fizik bilimi ile inşa edilir. Bugüne kadar iki farklı fizik kuramından iki farklı bilişim kuramı oluşturulabilmiştir. 1) Klasik fizikten hareketle Shannon ve Viewer'ın matematiksel bilişim, 2) Kuantum fiziğinden hareketle geliştirilen kuantum bilişimi kuramı. Klasik fiziğin temel prensip, yasa ve kavramları veri bilimi bağlamına aktarılarak klasik bişim kuramında hem korunur hem de dayanak olarak kullanılır. Aynı ilişki kuantum fiziği ile kuantum bilişim kuramı arasında da bulunur. Entropi, etki-tepki ilişkisi, doğrusallık, kütlenin korunumu, kodlama, kanal direnci ve kapasitesi, şifreleme, kod çözümü, geri-bildirim, dışsal gözlemci, kaynak, ikili sistem (bit), uzay ve zaman olarak yer alırlar. Kuantum fiziği ise süperpoze durumlar, dalga-parçacık dualitesi, uzaktan etki (dolanıklık), kesinsizlik, potansiyel bariyer ve dolanıklık prensipleri ile klasik fizikten ayrılır. Bu farklaştırıcı fizik prensiplerine dayanan kuantum bilişim; kübit kodlama, süper yoğun kodlama, kuantum şifreleme, kuantum hesaplama, uzaktan veri aktarımı gibi yeni tekniklerle klasik bilişimle çözülemeyen sorunlara çözüm getirmektedir. İki bilişim kuramının hem dayandığı felsefi temeller hem de yol açtığı felsefi görüşler, modern-postmodern ayrımına düşer. Klasik bilişimin epistemoloji ve ontolojisi kartezyendir: Bilişim evreninin mekanik tasarımı, veri aktarımın kanal ve zaman boyunca entropiye maruz kalması, kaynak ve hedef öznenin yerelliği ve sistemin dışında konumlandırılması, bilişim sistemini oluşturan her bir parçanın birbirinden bağımsız tekil mevcudiyeti, sinyalin verileştirilmesinde sağın ölçümün bir teknik ilerleme meselesi olarak kabul edilmesi... Tüm bunlar kuantum bilişimde söz konusu olduğunda birer önkabul olmaktan öteye geçmez. Zira kuantum bilişimde sistemin unsurları arasında sistemin bütüncüllüğünden kaynaklanan bir etkileşim bulunur ve sistem, gözlemci etkisine karşı duyarlıdır. Ne var ki sistem başlangıç koşullarına karşı aşırı hassastır. Sinyallerin verileştirilmesinde sağın verileştirme bazı eşlenik durumlarda imkansızdır; verileştirme, verileştirilecek unsuru tedirgin eder. Fakat dolanıklılık durumunda kanal boyunca iletilecek mesajda uzay korunması bir zorunluluk olmaktan çıkar; böylece uzay ve zaman, kanal gürültüsü ve direnci ile zamandan kaynaklanan entropi artışı başa çıkılması gereken bir sorun olarak görülmez. Evrenin bütüncüllüğünden ötürü sinyalleşme (mesaj alış verişi) her zaman alt sistemler arasındaki bir olgu olarak kabul edilir. Uzak kullanıcılar arasındaki mesafeden ve dolayısıyla zamandan kaynaklanan entropi artışı, veri aktarımında bir dezavantaj olmaktan çıkar. Kuantal sistemlerin olasılık genliğini tasvir etmesi yüzünden sistemin kopyalanaması, kuantum şifrelemenin ilkece kırılamaz olmasını sağlar. Büyük veri yığınlarıyla başa çıkmak, evrenin uzak noktalarındaki kullanıcılarla haberleşmek, kullanıcılar arasındaki veri transferini güvenli kılmak, veriden hareketle evrenin simüle etmek gibi bir dizi ileri teknolojik amacı gerçekleştirmek için kuantum bilişim kuramı gerekli başlangıcı sağlayabilecek gibi görünmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kuantum Bilişim Kuramı, Shannon-Viwer Kuramı, Bilişim Felsefesi

OTEL İŞLETMELERİNDE İŞGÖREN DEVİR HIZI: DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ ÖRNEĞİ

MELİKE KURTARAN ÇELİK
Trabzon Üniversitesi
AHMET KURTARAN
Karadeniz Teknik Üniversitesi
FEGAN MUTLU
Trabzon Üniversitesi

Özet
Emek yoğun bir sektör olan turizm sektörü, hizmet üreten ve dolayısıyla insan unsurunun ön planda olduğu bir sektördür. Turizm sektörünün önemli yapı taşlarından birisi de otel işletmeleridir. Otel işletmeleri için hizmetin kalitesi son derece önem arz etmektedir ve hizmet kalitesi büyük ölçüde insan gücünün nitelikleriyle ölçülmektedir.

Günümüz rekabet ortamında işletmeleri ayakta tutan en önemli faktör müşteri memnuniyetidir. Müşteri memnuniyetinin sağlanması otel işletmelerinde maksimum hizmet kalitesinin sağlanması ile paralellik göstermektedir. Bu nedenle otel işletmelerine gelen müşterilerin otelden memnun ayrılmaları, öncelikle otelde çalışan iş görenin işinden memnun olmasına ve bunu da yaptığı işe yansıtmasına bağlıdır. İş görenin işinden memnuniyetinin önemli bir göstergesi iş görenin işletmeye bağlılığını gösteren aynı işyerindeki çalışma süresidir. Yapılan araştırmalar, turizm sektöründe iş gören devir hızının yüksek olduğunu göstermektedir. İş gören devir hızı kısaca; bir işletmeye giren ve işten ayrılan personel değişimini ifade etmektedir. Yüksek iş gören devir hızı, işletmede çalışan personelin sürekli iş değiştirdiğini ve personelin işinden memnun olmadığını göstermesi açısından önemlidir. İşletme yöneticileri açısından bu, istenmeyen bir durumdur. Çünkü bir personelin işten ayrılması işletmeye direkt ve endirekt maliyetler yüklemektedir. İşletme için personelin işinden ayrılması; iyi eleman bulma, zaman kaybı, duyurum, eğitim gibi direk maliyetler ile yeni personelin işe alışana kadar geçen sürede meydana gelen hizmet üretim kaybı veya üretimin kalitesindeki düşüşler gibi endirekt maliyetler oluşacaktır. Bu nedenlerden dolayı otel işletmelerinin yüksek iş gören devir hızı sorununa çözüm üreterek, verimlililiği artırıcı çalışmalar yapmaları gerekmektedir.

Çalışma kapsamında Doğu Karadeniz Bölgesinde faaliyette bulunan 4 ve 5 yıldızlı otel işletmelerinde iş gören devir hızı ile ilgili araştırma yapılmıştır. Araştırma kapsamında 37 adet otel işletmesi ele alınmıştır ve çalışmaya dahil edilen otel işletmelerinde iş gören devir hızının incelenmesi, sebeplerinin araştırılması için otel yöneticilerine anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler istatistiki yöntemlerle analiz edilerek otel yöneticilerine konuya ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otel İşletmeleri, İş Gören Devir Hızı, Doğu Karadeniz Bölgesi

TURİZM İŞLETMELERİ AÇISINDAN GASTRONOMİ TURİZMİ: ALAN ARAŞTIRMASI

MELİKE KURTARAN ÇELİK
Trabzon Üniversitesi
AHMET KURTARAN
Karadeniz Teknik Üniversitesi
FEGAN MUTLU
Trabzon Üniversitesi

Özet
İnsanların sürekli ikametlerinin bulunduğu yer dışında yaptıkları seyahatler ve konaklamalardan doğan ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili faaliyetlerden oluşan turizm sektöründeki en önemli kurumlarından biri de turizm işletmeleridir. Emek yoğun özelliğe sahip turizm işletmeleri içinde de yiyecek içecek işletmelerinin ayrı bir yeri bulunmaktadır.

Otel, restoran, banket ve çeşitli yiyecek içecek işletmelerinde konukların her türlü yeme içme ihtiyaçlarını karşılayan "yiyecek içecek işletmelerinin" (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009) ortak amaçları; kaliteli, sağlıklı, uygun maliyetli, güvenli, lezzetli ve besleyici yiyecekleri üretmek ve sunmaktır. Birçok yiyecek içecek işletmesi için bu ortak amaçlara son yıllarda "organik ve yöresel" lezzetleri ilave etmek ve tanıtmak da katılmıştır. Hatta son yıllarda sadece bu amaçla açılan çok sayıda yiyecek içecek işletmesi bulunmaktadır. Çünkü günümüzde insanların turizm hareketlerine katılma nedenlerinden birisi de çeşitli bölgelerin mutfak kültürünü tanımak, o yerlere ait yiyecek içecek lezzetlerini tatmaktır. İşte bu nedenle yeni yiyecek içecek deneyimi yaşamak isteyen insanların seyahat etmelerine sebep olan "gastromi turizmi" ortaya çıkmıştır. Yiyecek içecek işletmeleri de ortaya çıkan bu turizm talebine cevap verme çabası içine girmişlerdir.

Gastronomi turizmi; Dünyada ve ülkemizde son yıllarda gittikçe önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle turistik ürün talebinde ve arzında meydana gelen değişiklikler, yerli ve yabancı turistlerin daha deneyimli, daha bilgili ve daha seçici olmaları bu turizmin ortaya çıkmasında önem kazanmıştır.

Gastronomi turizminde turistik ürün çeşitlendirmesi bakımından yöresel kaynakların kullanımı, müşteri memnuniyeti ve sağlayacak olduğu ekonomik katkı oldukça önemlidir. Son yıllarda yerli ve yabancı turistler hangi destinasyona giderse gitsin yöresel organik lezzetleri tatmayı ihmal etmemektedir. Bu doğrultuda mutfağın zengin olmasının yanında, nadirlik bakımından da özel olması gastronomi turizmi ve turistik çekiciliğin artırması açısından önemlidir.

Trabzon mutfağını oluşturan özgün ve aynı zamanda nadir bulunan yiyecek içeceklerin literatüre ve yiyecek içecek işletmelerine kazandırılması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında Trabzon'da faaliyet gösteren "Bakanlık Turizm İşletme Belgeli" 63 adet ve "Belediye

Belgeli" 34 adet olmak üzere toplam 97 adet" Yiyecek İçecek İşletmesi" esas alınmıştır. Bu doğrultusunda Trabzon ili genelinde yapılan araştırma ile özellikle bölgeye ait ve yiyecek içecek işletmelerinin menülerinde pek rastlanmayan yöresel yiyecek ve içecekler saptanmış ve bunların standart reçeteleri hazırlanmıştır. Ortaya çıkarılan bu yiyecek içeceklerin turizm işletmelerinin menülerine katkı sağlayacağı, böylece artan rekabet ortamında Trabzon'da faaliyet gösteren yiyecek içecek işletmeleri için alternatif menüler oluşturularak, müşteri memnuniyetinin artacağı, turizm talebine ve dolayısıyla gastronomi turizmine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yiyecek İçecek İşletmeleri, Gastronomi Turizmi, Trabzon Mutfağı, Organik Yiyecekler

YENİLİK YÖNETİMİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA ETKİSİ: BİR ELEKTRİK DAĞITIM ŞİRKETİNDE ARAŞTIRMA

ERDİNÇ SİPAHİ
ÇETİN BEKTAŞ
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Rekabetin yoğun olarak yaşandığı iş kollarında pazar yapısı, müşteri tercihleri ve beklentileri çok hızlı değişmektedir. Bir diğer ifadeyle pazarın yapısı dinamik bir yapıya sahip olup, sürekli bir değişim içerisindedir. İşletmelerin rekabette başarılı olması için pazardaki yenilikleri takip etmeleri ve bu yeniliklerin sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekliliği kaçınılmazdır. Aynı zamanda, satış hacminin arttırılması, maliyetlerin azaltılması gibi hedeflerle birlikte, sürdürülebilir karlılığın ve başarının elde edilmesi şirketlerin en önemli hedefi olmaya başlamıştır. Bu hedeflere ulaşabilmek için de pazardaki yeniliğin takip edilmesi ve işletmede yenilik yönetiminin uygulanması gerekmektedir.

Çalışmamızın amacı; yenilik yönetiminin iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına olan etkisini araştırmaktır. Bunun için elektrik dağıtım alanında faaliyet gösteren bir şirket ele alınarak derinlemesine bir inceleme yapılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, elektrik dağıtım şirketlerinde, yenilik yönetimi anlayışı olarak SCADA (Merkezi Denetleme Kontrol ve Veri Toplama) sistemi kullanım oranlarının arttırılmasının, iş sağlığı ve güvenliğine olumlu katkısının açıklanması amaçlanmıştır. Enerji sektöründe iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının hayati önem arz etmesi sebebiyle, elektrik dağıtım şirketlerinde teknolojik bir yenilik olan SCADA (Merkezi Denetleme Kontrol ve Veri Toplama) sisteminin, enerjili hatlarda uzaktan anahtarlamaya imkân vermesinden dolayı iş kazalarını azaltmada önemli bir rolü bulunmaktadır. Çalışmamızın sektörde bulunan diğer elektrik dağıtım şirketlerine iş sağlığı ve güvenliği konularında yeni açılımlar sunabileceği ümit edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yenilik, Yenilik Yönetimi, İş Sağlığı ve Güvenliği

THE EFFECT OF INNOVATION MANAGEMENT ON OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY PRACTICES: RESEARCH IN ELECTRICITY DISTRIBUTION COMPANY

Abstract
The market structure, customer preferences and expectations change rapidly in strong competition areas in business. In other words, the market has a dynamic structure and is in constant change. In order for companies to succeed in competition, it is inevitable that they should follow the innovations in the market and ensure the sustainability of these innovations. At the same time, together with the aim of increasing sales volume and reducing costs, achieving sustainable profitability and success has become the most important target of companies. In order to reach these targets, it is necessary to follow the innovation in the market and implement innovation management in the companies.

The aim of our study; to investigate the effect of innovation management on occupational health and safety practices. For this purpose, it is aimed to conduct an in-depth investigation by considering a company operating in the field of electricity distribution. In this context, it is aimed to explain the increase in the use of SCADA (Supervisory Control and Data Acquisition) system as an innovation management approach in electricity distribution companies and its positive contribution to occupational health and safety. Due to occupational health and safety practices are vital in the energy sector, SCADA system, a technological innovation in electricity distribution companies, has an important role in reducing occupational accidents as it enables remote switching on powered lines. It is hoped that our study will offer new insights into occupational health and safety issues to other electricity distribution companies in the sector.

Keywords: Innovation, Innovation Management, Occupational Health and Safety

SYNTHESIS AND CHARACTERIZATIONS OF HYDROGELS CONTAINING LOCUST BEAN GUM AND POLYVINYL ALCOHOL

GHASSAN H. MATAR
MUBERRA ANDAC
Ondokuz Mayis University

Abstract
Hydrogels are materials which are either obtained or derived from synthetic or natural polymers, exhibiting a three-dimensional (3D) structure. They possess a stable and modifiable structure. The biocompatibility easily swells in water and non- toxicity are reasons why researchers used them in various fields such as in antibacterial purposes, medicine, food stuffs and in controlled drug delivery systems. Antibacterial materials are recognized as important biomaterials due to their effective inhibition of bacterial infections. Currently, hydrogels with an antibacterial function are a focus in biomedical research. Natural gums have different properties and are preferred over synthetic polymers because of their easy availability, low toxicity and low cost. Locust bean gum (LBG) is a polysaccharide composed of galactose and mannose residues, a composition that might be of interest in the ambit of pulmonary tuberculosis treatment. Polyvinyl alcohol (PVA) has high degree of swelling in aqueous solutions and mostly blended with Locust bean gum because of its good tensile strength and elastic nature. In this study, silver nanoparticle polyvinyl alcohol-blended Locust bean gum hydrogel was synthesized by a gel-casting method. The composite films were characterized by using several analysis tools, including Fourier-transform infrared spectroscopy (FTIR), X-ray diffraction (XRD), transmission electron microscopy (TEM) and scanning electron microscopy (SEM). Additionally, swelling behavior of the hydrogel was studied under different pH conditions.

Keywords: Hydrogel, Locust bean gum, polyvinyl alcohol, Silver nanoparticles

ANTIBACTERIAL EFFICACY OF SILVER NANOPARTICLES LOADED LBG/PVA HYDROGELS

GHASSAN H. MATAR
Cigdem DİKBAS
MUBERRA ANDAC
Ondokuz Mayis University

Abstract
Recently, the rapid emergence of antibiotic-resistant pathogens has caused a serious health problem. Scientists respond to the threat by developing new antibacterial materials to prevent or control infections caused by these pathogens. Silver nanoparticles (AgNPs) are interesting for a wide range of applications Such as inhibitory and bactericidal effects. In this study, we investigated the effect of Silver nanoparticles loaded LBG/PVA hydrogel on antibacterial activity. Silver nanoparticles (NPs) were synthesized using fig leaves extract. Plant biomolecules were extracted through water solvent. The synthesis of AgNPs was observed by its colour changing from light yellow to dark brownish. Employing the synthesized AgNPs as a component of nanocomposites, hydrogel membranes were prepared with Locust bean gum (LBG) and polyvinyl alcohol (PVA). Synthesized Ag NPs as well as prepared nanocomposites were fully characterized through UV–Visible spectroscopy Fourier, Transform Infrared spectroscopy (FTIR) and Scanning electron microscopy (SEM) in order to determine the surface structures of the hydrogels and the various functional groups present in each hydrogel respectively. The antibacterial results show significant zone of inhibition (13.8, 10.5, 10.45 mm) against the test bacterium Escherichia coli for AgNPs synthesized by water extracts in different concentration (3, 5, 10 mM), respectively. The antibacterial properties (PVA\LBG AgNPs) hydrogel against gram-negative bacteria such as Escherichia coli (E. coli), Pseudomonas aeruginosa (P. aeruginosa) and gram-positive bacteria such as Staphylococcus aureus (S. aureus), Enterococcus faecalis (E. faecalis) were evaluated using the Minimum Inhibitory Concentration (MIC) method and Disc diffusion method. Finally the antibacterial studies of the synthesized AgNPs using fig leaf extract as well as containing PVA/ LBG hydrogels showed good antibacterial activity against gram-negative and gram-positive bacterium.

Keywords: Fig leaf extract, Silver nanoparticles, Hydrogel, Antibacterial

SYNTHESIS OF LITHIUM IRON PHOSPHATE ($LIFEPO_4$) NANOPARTICLES BY A NEW HYDROTHERMAL METHOD AND ITS CHARACTERIZATION AS A CATHODE MATERIAL FOR LITHIUM ION BATTERIES

LİTYUM İYON PİLLERİNDE KATOD MALZEME OLARAK KULLANILAN LİTYUM DEMİR FOSFAT ($LiFePO_4$) NANOPARTIKÜLLERİNİN YENİ BIR HIDROTERMAL METOD İLE SENTEZİ VE KARAKTERIZASYONU

MOHAMMED ALSAMET
ENGIN BURGAZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Lityum demir fosfat ($LiFePO_4$), yüksek verimli lityum-iyon piller için umut verici bir katod malzemesidir. Bununla birlikte, olivin yapısına sahib olan $LiFePO_4$, düşük iletkenlik ve yavaş Li^+ iyonlarının taşınımının ciddi bir dezavantajıy ile karşı karşıya kalmıştır, Bunu kimyasal reaksiyonları ve buna bağlı olarak pilin kapasitesini yavaşlatmaktadır. Bu dezavantajların üstesinden gelmek için en iyi yöntemlerden biri, katod materyali partiküllerini nanoboyutluye kadar indirilmektedir. Dolayısıyla katod malzemesi, elektrolit ile etkileşmesini artar ve partiküller içerisinde hem elektron taşınması hem de lityum iyon difüzyon kinetiğini kolaylaştırmaktadır. Bu çalışmada, $LiFePO_4$ nano boyutlu katot malzemeleri yeni bir yöntem ile hazırlanmıştır. Kullanılan yöntemin sol-gel yöntemi ile hidrotermal yöntemi kombinasyonuna dayanmaktadır. $LiFePO_4$ numunesi, lityum hidroksit monohidrat ($LiOH\text{-}H_2O$), Demir (II) sülfat heptahidrat ($FeSO_4 \cdot 7H_2O$) ve ve fosforik asit H_3PO_4 ham madde olarak kullanılmıştır. Numune tozu, kristal yapısını ve parçacık morfolojisini belirlemek için X ışını kırınımı (XRD), taramalı elektron mikroskobu (SEM) ve enerji dağıtıcı spektrometresi (EDS) ile karakterize edilmiştir. XRD paterni, $LiFePO_4$ tozunun, Pnma uzay grubu ile ortorombik yapıya (olivin faz) sahip olduğunu ve hiçbir safsızlık fazı gözlenmediğini göstermiştir. Aynı zamanda, XRD paternin tepe noktasının profilleri biraz dar görüldüğü için iyi kristalleşmiş bir faz kanıtlanmıştır. SEM sonuçları, hazırlanılan $LiFePO_4$ partiküllerinin, 40 ile 80 nm aralığında çapıları olduğunu ve küresel benzeri gibi morfoloji sergilenmiştir. Ayrıca $LiFePO_4$ partiküllerinin takriben şekil ve boyut olarak uniform olduğunu gözlenmiştir. EDS haritalama analizi, $LiFePO_4$ yüksek saflıkta olduğunu göstermiştir ve nano boyutlu $LiFePO_4$ partiküllerinin homojen bir şekilde dağıldığını doğrulanmıştır. Bu sonuçlar, kullanılan yeni yöntem, taneciklerin büyümesini engelleyerek nano boyuttaki küçük parçacıkların oluşturmasına neden olabildiğini inandirci bir şekilde desteklemektedir.

Anahtar Kelimeleri: Lityum iyon pilleri; Katot malzemeleri; Lityum demir fosfat; Hidrotermal reaksiyonu; Nano boyutlu materyali; Karakterizasyon

KARBON MONOKSİT SALINIMI YAPAN MOLEKÜL OLARAK MANGAN KARBONİL KOMPLEKSLERİ

MANGANESE CARBONYL COMPLEXES AS CARBON MONOXIDE RELEASING MOLECULE

ELVAN ÜSTÜN
Ordu Üniversitesi

Özet
Karbon monoksitin vücutta hemoglobin degradasyonu prosesinde bir yan ürün olarak ortaya çıktığı bilinmektedir ve bu nedenle dokuda karbon monoksit her zaman belirli bir oranda bulunmaktadır. Dokudaki karbon monoksit miktarının hastalık durumunda degradasyon sürecine paralel olarak arttığı ve iyileşmeyi olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu durumda dokuya eksojen karbon monoksit takviyesinin terapötik bir etkisinin bekleneceği açıktır. İnhalasyon yoluyla karbon monoksit takviyesinin zorlukları düşünüldüğünde sorunlu dokuya güvenli, yeterli ve düzenli karbon monoksit sağlayabilecek moleküllerin sentezlenmesi son zamanların dikkate değer çalışma alanlarından biri olarak literatürdeki yerini almıştır. Bu çalışma kapsamında karbon monoksit salınımı yapan molekül (CORMs) adayı olarak benzimidazol türevi ligandlar içeren mangan karbonil kompleksleri analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Benzimidazol, Mangan Karbonil Kompleksleri, CORMs

Abstract
It is known that carbon monoxide occurs as a by-product in hemoglobin degradation process of the body, and therefore it is always existed with a certain amount in the tissue. The amount of carbon monoxide in tissue increases in case of illness and this increment has been affect positively the healing period. In this case, it is clear that exogenous carbon monoxide supplementation to the diseased tissue could be had therapeutic effect. The synthesis of the molecules that can provide safe, sufficient and steady carbon monoxide to the problematic tissue has recently taken place in the literature as one of the remarkable fields because of the difficulties of inhalation of carbon monoxide for supplementation. In this study, manganese carbonyl complexes with benzimidazole derivative ligands as new carbon monoxide releasing molecule (CORMs) candidate will be analyzed.

Keywords: Benzimidazole, Manganese Carbonyl Complexes, CORMs

GLOBAL REAKTİVİTE TANIMLAYICILARI İLE AKTİVİTE ANALİZİ: $[RE(CO)_3(BPY)(N\text{-}BENZIMIDAZOL)]^+$ ÖRNEĞİ

ACTIVITY ANALYSIS BY GLOBAL REACTIVITY DESCRIPTORS: $[Re(CO)_3(bpy)(N\text{-}benzimidazole)]^+$ EXAMPLE

ELVAN ÜSTÜN
Ordu Üniversitesi

Özet
Hesaplamalı kimya çalışmaları ile bir kimyasal türün pek çok özelliği hakkında bilgiler edinmek mümkündür. Başlangıçta sadece moleküllerin bağ açıları, bağ uzunlukları gibi yapısal özellikleri ile ilgili bilgi edinmek mümkün iken günümüzde daha sentezi yapılmamış bir molekülün biyoaktivitesi hakkında kullanışlı bilgiler elde etmek mümkündür. Bu sayede para, zaman ve işgücü tasarrufu yapıldığını belirtmek gerekir. Son yıllarda teorik kimya alanındaki gelişmeler inorganik moleküllerin analizinde de deneysel değerler ile oldukça uyumlu sonuçlar alındığı görülmektedir. Diğer taraftan karbonil kompleksleri günümüzde hem katalitik aktivite hem de biyoaktivite bakımından önemli çalışmaların öznesi konumundadır. Bu çalışmada $[Re(CO)_3(bpy)(N\text{-}benzimidazol)]^+$ kompleksinin DFT-temelli hesap yöntemleri kullanılarak elde edilen optimizasyon verileri ile global reaktivite tanımlayıcıları hesaplanarak moleküler orbital enerji diyagramı analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: DFT, Hesaplamalı Kimya, Global Reaktivite Tanımlayıcıları

Abstract
Computational chemistry studies provide useful information about many properties of chemical species. Although it was possible to obtain information about the structural properties of molecules such as bond angles, bond lengths in initial studies, it is possible to obtain many useful information about the bioactivity of an un-synthesized molecule in recent studies and it is saved money, time and labor thanks to these studies. Recent researches in theoretical chemistry has shown that the analysis results of the inorganic molecules are quite consistent with the experimental values. On the other hand, metal carbonyl complexes are the main subject of important studies about both catalytic activity and bioactivity. In this study, the global reactivity descriptors and the molecular orbital energy diagram of $[Re(CO)_3(bpy)(N\text{-}benzimidazole)]^+$ which will be obtained by using DFT-based calculation methods will be analyzed.

Keywords: Benzimidazole, DFT/TDDFT, Global Reactivity Descriptors

İYON DEĞİŞİMİ YÖNTEMİ İLE İÇME SUYUNDAN SÜLFAT GİDERİMİ

SULFATE REMOVAL FROM DRINKING WATER BY ION EXCHANGE METHOD

ZÜLAL HOŞAFCIOĞLU
MEHMET MUHTAR KOCAKERİM
MUHAMMED BORA AKIN
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet
İçme sularında doğal yollarla oluşan sülfat bileşeni, bazı bölgelerdeki sularda sınır değerlerin üzerinde bulunmakta ve genellikle jips gibi sülfatlı mineralleri içeren toprak ve kayalardan ya da sülfür içeren yakıtların yakılmasından kaynaklanmaktadır. İçme suyunda sülfat bulunması ise organoleptik su kalitesini etkilemektedir. Sülfatların müshil etkisi, korozifliği ve taş (kabuk) oluşturma özellikleri nedeniyle sularda fazla miktarda bulunması istenmez. Türk Standartları Enstitüsü'nün "TS 266 İçme Suyu Standartları"nda belirlediği kriterlere göre sülfat değeri 25 mg/L olarak tavsiye edilirken izin verilen maksimum değer 250 mg/L olmaktadır. İçme suyunda bulunan 250 mg/L değerinden fazla bulunan sülfat, bağırsakların fazla çalışmasına neden olarak hayvanlar ve insanlarda ishal gibi sağlık sorunlarına yol açtığı tespit edilmiştir. Isı değiştiricilerde oluşturdukları kabuk oluşumları ise ısı transfer katsayısını etkilemekte ve enerji maliyetini arttırmaktadır.
Yapılan çalışmalarda içme suyundan sülfat giderimi iyon değiştirme yöntemi farklı reçineler kullanılarak araştırılmıştır.
Bu çalışmada içme suyunda kirlilik yaratan parametrelerden biri olan sülfatın, Purolite A200™ reçinesi kullanılarak giderilmesi amaçlanmıştır. Sülfat giderimi üzerine sıcaklık, pH, sülfat konsantrasyonu ve karıştırma hızı etkileri incelenmiş olup, bu sayede sülfat giderimi için optimum şartlar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İçme Suyu, Sülfat Giderimi, İyon Değişimi, Reçine

Abstract
The naturally occurring sulfate component in drinking water is above the limit in some regions and is usually due to soil and rocks containing sulfated minerals such as gypsum, or to the burning of sulfur-containing fuels. The presence of sulfate in drinking water affects organoleptic water quality. Because of the laxative effect, corrosion and stone (shell) forming properties of sulfates, it is not desirable to have large amounts of water. According to the criteria set by the Turkish Standards Institute in "TS 266 drinking water standards", the sulfate value is recommended as 25 mg/L, while the maximum allowed value is 250 mg/L. Sulfate, which is found in drinking water at more than 250 mg/L, has been found to cause overwork of the intestines, leading to health problems such as diarrhea in animals and humans. The heat transfer coefficient and the energy cost of the shell formation created in heat exchangers affect.
In the studies, the ion exchange method of sulfate removal from drinking water was investigated using different resins.

In this study, it was aimed to remove sulfate, which is one of the polluting parameters in drinking water, by using Purolite A200™ resin. The effects of temperature, pH, sulfate concentration and

mixing speed on sulfate removal have been studied, thus the optimum conditions for sulfate removal have been determined.

Keywords: Drinking Water, Sulfate Removal, Ion Exchange, Resin

2-FENİLETİLAMİN TEMELLİ İYONİK SIVILARIN KOLOREKTAL HÜCRE HATTI ÜZERİNDE ANTİ-PROLİFERATİF ÖZELLİKLERİ

ANTI-PROLIFERATIVE PROPERTIES OF 2-PHENYLETHYLAMINE BASED IONIC LIQUIDS IN COLORECTAL CELL LINE

SEMA BİLGİN
SEÇİL ERDEN TAYHAN
HÜSEYİN AKBAŞ
Tokat Gaziosmanpasa University

Özet
İyonik sıvılar (İS'ler), yaklaşık oda sıcaklığında tümüyle iyonlardan oluşan sıvılardır. İS'ler, uçuculuklarının ihmal edilebilir düzeyde olması, yüksek kimyasal ve termal kararlılığa sahip olmaları, düşük yanıcılık, ayarlanabilir polarite, bazlık/asitlik gibi faydalı özelliklere sahiptir. Ayrıca, farmasötik uygulamalar açısından İS'lerin en önemli özelliklerinden biri, içerdikleri katyonların ve anyonların değiştirilmesiyle önceden belirlenmiş özelliklere sahip oldukça özelleştirilebilir malzemeler olmasıdır.

Kanser, dünya çapında ölümlerin ana nedenlerinden biri olmaya devam etmektedir. Kolorektal kanser de günümüzde insanlardaki kanser ölümlerinin en önemli nedenlerinden biridir ve kemoterapilere karşı yüksek oranda direnç göstermesi, tedavisinde karşılaşılan en temel sorunlardandır. Dolayısıyla, bu karmaşık hastalığın anlaşılmasında birçok ilerleme kaydedilmesine rağmen, kanser hücrelerini hedef alan yeni bileşiklerin keşfedilmesine ve geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Son yıllarda yapılan farmasötik çalışmalar, İS'lerin farmasötik özellikleri açısından araştırılmaya değer olduğunu ortaya koymaktadır. İS'lerin söz konusu biyolojik etkileri dolayısıyla bu çalışmada, suda çözünebilir özellikte üç İS'nin antiproliferatif özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Söz konusu çalışmada, önceki çalışmalarda sentezlenen suda çözünür üç İS, kolon kanseri hücre hattı (HT-29) üzerindeki antiproliferatif etkileri açısından in *vitro* olarak araştırılmıştır. Sentezlenen bileşiklerin antiproliferatif özellikleri MTT analiziyle belirlenmiştir. Bu test, kanser hücreleri farklı konsantrasyonlarda (0.19 µM-200 µM) İS'ler ile 48 saat süresince muamele edilerek gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak % hücre canlılığı; % canlılık = A örnek/A negatif kontrol x 100 formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Elde edilen veriler, sentezlenen bileşiklerin bazılarının HT-29 kanser hücrelerine karşı anti-proliferatif aktivitelerinin dikkate değer olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: iyonik sıvılar, 2-feniletilamin, kolon kanseri, anti-proliferatif aktivite, MTT analizi

Abstract

Ionic liquids (ILs) are liquids consisting entirely of ions near room temperature. ILs have useful properties such as negligible volatility, high chemical and thermal stability**,** low flammability, tunable polarity and basicity/acidity. Furthermore, one of the most attractive properties of ILs for pharmaceutical applications is that they are highly customizable materials that can be custom made with preselected properties by replacing the cations and anions they contain.
Cancer continues to be one of the major causes of death worldwide. At present, colorectal cancer is one of the most important reason of cancer deaths in humans and a great rate of resistance to common chemotherapies has been recorded as a major limitation. Despite many advances in understanding this complex disease, there is a need for the discovery and development of new compounds targeting cancer cells. Pharmaceutical studies conducted in recent years have shown that ILs have attracted due to their pharmaceutical properties. For these biological effects of ILs, the aim of the present study was determined as investigation of anti-proliferative activities of three water soluble ILs.

In this work, three water soluble ILs which were synthesized in the previous studies, were investigated for their antiproliferative effects on colon cancer cell line (HT-29) in *vitro*. In this analysis, the antiproliferative effects of the synthesized compounds were determined by the MTT assay. This test was performed at different ILs concentrations (0.19 µM-200 µM) and cancer cells left in contact with them for 48 h.

As a result, percentage of viability of cells were calculated as follows: (% viability = A samples/A negative control x 100). The results showed that some of the synthesised compounds exhibited superior to modest anti-proliferative activity against HT-29cells.

Keywords: ionic liquids, 2-phenylethylamine, colon cancer, anti-proliferative activity, MTT assay

ANASTAZ TiO_2 NANOPARTİKÜLLERİN KARACİĞER DOKUSU ÜZERİNE TOKSİK ETKİLERİ (STEREOLOJİK VE İMMÜNOHİSTOKİMYASAL BİR ÇALIŞMA)

TOXIC EFFECTS OF ANATASE TIO2 NANOPARTICLES ON THE LIVER TISSUE (A STEREOLOGICAL AND IMMUNOHISTOCHEMICAL STUDY

OSMAN NURİ KELEŞ
ÖZLEM ÖZGÜL ABUÇ
Atatürk Üniversitesi
NAZLI PINAR ARSLAN
Bingöl Üniversitesi

Özet
TiO_2 (titanyum dioksit) nanopartiküllerinin boyalar, güneş kremleri, gıda boyaları, diş implantları ve diz protezleri gibi alanlarda kullanım alanı giderek artmaktadır. Nanoteknolojiyle üretilen Anastaz TiO_2 nanopartiküllerinin böbrek, kalp, testis ve akciğerler gibi çeşitli organlarda toksik etkileri gözlemlenmiştir. Mevcut çalışma; yüksek doz Anastaz TiO_2 nanopartiküllerinin karaciğer dokusunda hepatositler ve kupffer hücreleri üzerinde oluşturulabileceği mitotik değişkenliği, hücre hipertrofisi ve transkripsiyon faktörlerinde meydana getirebileceği değişimleri belirlemek için gerçekleştirildi.
Partikül çapı 25 nm'den küçük ve % 99,7 saflıkta olan Anastaz TiO2 nanopartikülleri uygulanacak doz oranına göre distile su içerisinde hazırlandı ve nanopartiküllerin çökelmesini engellemek için süspansiyonlar 25-30 dk süreyle sonikasyon işlemine tabi tutuldu. Çalışmada ortalama 25-30 gram ağırlığında ve 2 aylık olan Balb-c cinsi beyaz erkek fareler, Atatürk Üniversitesi Tıbbi Deneysel Uygulama ve Araştırma Merkezi'nden temin edilerek kullanılmıştır. Kontrol grubu farelerine kuyruktan intravenöz olarak sadece distile su verilirken, deney grubu farelerine 3 gün arayla her dozu 10 mg/kg olan Anastaz TiO2 nanopartikülleri kuyruktan intravenöz yolla 5 doz verildi. Deney bitiminde hayvanlar servikal dislokasyon ile ötanazi edildi. Stereolojik analizler için diseke edilen karaciğerlere histolojik takip prosedürü uygulandı ve 5 mikronluk kesitler hematoksilen&eozin ile boyandı. İmmunohistokimyasal analizler için alınan kesitler için NF-Kb (p65) immünohistokimyasal reaktivitesi VENTANA BenchMark GX Sisteminde otomatik bir yöntemle boyanmıştır.

Stereolojik ölçümlere göre kontrol ve deney gruplarında hepatositlerin ortalama hacmi sırasıyla 8669± 4415 ve 10911±7551 μm^3 (ortalama ± SD) olarak değerlendirildi. Karaciğer parankimasında çift nükleuslu hepatositlerin sayısal yoğunluğu, kontrol ve Anastaz TiO2 gruplarında sırasıyla 0,000025±0,000014 ve 0,000240±0,000123 hücre/μm^3 (ortalama ± SD) hesaplandı. İmmünohistokimyasal sonuçlara göre, Anastaz TiO2 grubunda kontrol grubuna göre hepatositlerde ve kupffer hücrelerinde Nüklear Faktör-kB nüklear lokalisayonun ve ekspreyonun arttığı tespit edildi.

Morfolojik ve immunohistokimyasal sonuçlara göre, Anastaz TiO2 nanopartiküllerinin hepotositlerde nekrotik değişimleri tetiklediği ve Kupffer hücrelerinde transkripsiyon faktörlerinin aktivitesini artırarak imflamatuar süreçlere yol açtığı ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anastaz TiO2 nanopartikül, Kupffer hücresi, Hepatosit, NF-Kb

Abstract

Titanium dioxide nanoparticles are increasingly used in areas such as paints, sun creams, food dyes, dental implants and knee prostheses. The toxic effects of Anastase TiO2 nanoparticles produced by nanotechnology have been revealed in various organs such as kidney, heart, testis and lungs. The present study was performed to determine the changes in mitotic variability, cell hypertrophy and activities of transcription factors that can be induced by Anatase TiO2 Nanoparticles on kupffer cells and hepatocytes in liver tissue.

Anastase TiO2 nanoparticles having a particle diameter of <25 nm and a purity of 99,7% were prepared according to the dose ratio to which the suspensions of the nanoparticles were prepared in distilled water and the suspensions were sonicated for 25-30 minutes to prevent precipitation of the nanoparticles. In the study, Balb c white male mice (weight 25-30 grams and 2 months old) were obtained from Ataturk University Medical Experimental Application and Research Center. Control group mice received only distilled water intravenously from the tail, while experimental group mice received 5 doses of 10 mg Anatase TiO2 Nanoparticles / kg bw at 3 days intervals between 0 and 15 days. At the end of the experiment, the animals were euthanized by cervical dislocation. For stereological analysis, dissected livers were applied histological procedure and 5-micron sections were stained with hematoxylin and eosine. The immunohistochemical reactivity of NF-Kb (p65) for sections obtained for immunohistochemical analyzes was stained by an automated method in the VENTANA BenchMark GX System.

According to stereological measurements, the mean volumes of hepatocytes in the control and experimental groups were 8669 ± 4415 and 10911 ± 7551 µm3 (mean ± SD), respectively. The numerical densities of binucleated hepatocytes in the liver parenchyma were 0.000025 ± 0.000014 and 0.000240 ± 0.000123 cell / µm3 (mean ± SD) in the control and Anastase TiO2 groups, respectively. According to immunohistochemical results, Nuclear Factor-kB nuclear localization and expression were increased in hepatocytes and kupffer cells in Anastasis TiO2 group compared to control group.

According to morphological and immunohistochemical results, Anatase TiO2 nanoparticles induce necrotic changes in hepotocytes and increase the activity of transcription factors in Kupffer cells, leading to inflammatory processes.

Key Words: Anatase TiO2 Nanoparticles, Kupffer cells, Hepatocytes, NF-Kb

KAHVERENGİ YAĞ DOKUSUNUN TERAPOTİK POTANSİYELİ ÜZERİNE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

CURRENT APPROACHES ON THE THERAPOTIC POTENTIAL OF BROWN ADIPOSE TISSUE

FATMA AKSOY
ÖZLEM ÖZGÜL ABUÇ
Atatürk Üniversitesi
NAZLI PINAR ARSLAN
Bingöl Üniversitesi

Özet

Adipoz dokunun küçük bir kısmını oluşturan kahverengi yağ dokusu oldukça dinamik bir dokudur. Trigliserit ve yağda eriyen vitaminleri depolama, fiziksel koruma gibi fonksiyonlarının yanısıra salgıladığı adipokin denilen bazı proteinler sayesinde endokrin fonksiyonları da mevcuttur. Adipokinlerin vücut dengesinde, immün cevapta, kan dolaşımında ve steroid metabolizmasında görev aldığı bilinmektedir. Kahverengi yağ dokusu bebeklerde omuz bıçakları arasında yerleşim gösterirken yetişkinlerde servikal/aksillar, perirenal/adrenal ve geniş kan damarları ve trakea boyunca yerleşim gösterir. Kahverengi yağ dokusu miktarı yaşla birlikte azalmaktadır bununla birlikte beyaz yağ dokusunun oranı yaşam boyunca artmaktadır. Beyaz yağ hücresinin aksine multiloküler lipid damlacıkları içerir, poligonal santral merkezli bir çekirdeğe sahiptir ve çokça mitokondri içerir. Beyaz yağ dokusunun adrenerjik uyarı ya da soğukla farklılaşmasıyla kahverengi yağ hücresi benzeri bej yağ hücresine dönüştüğü gözlenmiştir. Mitokondrinin iç zarında bulunan UCP-1 proteini sayesinde elektrokimyasal enerji ısı enerjisine dönüştürülür. Kahverengi yağ dokusunun asıl görevi yağı yakma yoluyla vücuda ısı sağlamak yani termogenezistir.

Yaşlanma sırasında UCP-1 aktivitesinde önemli bir düşüş vardır. Son zamanlarda yapılan çalışmalar mitokondriyal dinamiklerin mitokondriyal fonksiyonlar için önemli olduğunu ve bu dinamiklerdeki düzensizliğin obezite, tip 2 diyabet, kalp yetmazliği, nörodejeneratif hastalıklar ve tümörigenez gibi yaşa bağlı çeşitli hastalıkların patofizyolojisinde önemli olduğunu göstermektedir. Dünya çapında önemli bir hastalık olan obezitenin tedavisinde diyet kontrolü, fiziksel aktivite, ilaç tedavisi ve cerrahi uygulamalar yapılmaktadır. Adipositlerdeki mitokondrinin düzenlenmesi yeni bir uygulama olarak önerilebilir. Embriyonik kahverengi yağ dokusunun insülin benzeri büyüme faktörü 1 (IGF-1) ‘i bol miktarda eksprese etmesi sebebiyle bu dokunun nakil edilmesi diyabetin tedavi edilmesi sürecine yeni bir yaklaşım olacaktır. Bu derlemede enerji harcayarak ısı üreten kahverengi yağ dokusunun önemli özellikleri tartışılıp, terapotik potansiyel hedef olarak hizmet edebilecekleri vurgulandı.

Anahtar Kelimeler: Adipokin, Kahverengi yağ dokusu, Mitokondriyal dinamik, Obezite

Abstract

The brown adipose tissue, which forms a small part of the adipose tissue is a highly dynamic tissue. Triglyceride, fat-soluble vitamins storage, physical protection functions, as well as secreted by some proteins called adipokine endocrine functions are also available. Adipokines are known to be involved in body balance, immune response, blood circulation and steroid metabolism. Brown adipose tissue is located between the shoulder blades in infants, while in adults it is located along the cervical / axillary, perirenal / adrenal and large blood vessels and trachea. The amount of brown

adipose tissue decreases with age, but the proportion of white adipose tissue increases throughout life. Unlike the white adipocyte, it contains multilocular lipid droplets, a polygonal central nucleus and a lot of mitochondria. It has been observed that white adipose tissue is differentiated by adrenergic stimulation or cold into brown fat cell-like beige adipocytes. Thanks to the UCP-1 protein in the inner membrane of the mitochondria, the electrochemical energy is converted to heat energy. The main task of brown adipose tissue is to provide heat to the body through fat burning, so thermogenesis.

There is a significant decrease in UCP-1 activity during aging. Recent studies have shown that mitochondrial dynamics are important for mitochondrial functions and that irregularity in these dynamics is important in the pathophysiology of various age-related diseases such as obesity, type 2 diabetes, heart failure, neurodegenerative diseases and tumorigenesis. In the treatment of obesity, which is an important disease worldwide, diet control, physical activity, drug treatment and surgical applications are performed. Regulation of mitochondria in adipocytes can be proposed as a new application. Since embryonic brown adipose tissue overexpresses insulin-like growth factor 1 (IGF-1), transplantation of this tissue would be a new approach to the treatment of diabetes. In this review, important features of brown fat tissue producing energy by wasting energy were discussed and it was emphasized that they could serve as therapeutic potential target.

Keywords: Adipokine, Brown adipose tissue, Mitochondrial dynamics, Obesity

INVESTIGATION OF FLEXURAL PROPERTIES OF PA66/GLASS FIBER/MODIFIED-MWCNTS COMPOSITES

NASER REZAEİ ANSAROUDI
İBRAHİM İNANÇ
ÖZGÜR DEMİRCAN
Ondokuz Mayıs University

Abstract

Polyamide 66 (PA 66), a semi-crystalline thermoplastic material, has been extensively used in industry due to its good mechanical, thermal and chemical properties. In order for these properties to be improved, PA 66 can be filled with various fibers or nanomaterials.

In this study, multi walled carbon nanotubes modified with carboxylic acid (COOH-MWCNTs) were integrated to 30% glass fiber (GF) filled Polyamid 66 granules by mechanical mixing method and sample production was generated with the obtained materials using plastic injection machine. The produced composite samples were then subjected to flexural testing in OMU KITAM.

After the tests, it was concluded that flexural strength increased by 7.63 % and flexural modulus increased by 17.16 % compared to the samples without modified-MWCNTs. Based on these data, it is expected that modified-MWCNTs integrated PA 66/glass fiber composites will have more usage area in many industries such as textile, automotive and aviation.

Keywords: Thermoplastic materials, PA 66, Glass fiber, Carbon nanotube, Plastic injection

Özet

Yarı kristal yapılı termoplastik bir malzeme olan Polyamid 66 (PA 66), iyi mekanik, termal ve kimyasal özellikleri nedeniyle sanayide yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. PA 66, bu özelliklerinin iyileştirilmesi amacıyla, çeşitli liflerle ya da nano malzemelerle doldurulabilmektedir.

Bu çalışmada, karboksilik asitle modifiye edilmiş çok duvarlı karbon nanotüpler (COOH-MWCNTs), % 30 cam elyaf (GF) katkılı Polyamid 66 (PA 66) granüllerine mekanik karıştırma yöntemi ile entegre edilmiş ve elde edilen malzemelerle, plastik enjeksiyon makinesi kullanılarak numune üretimi gerçekleştirilmiştir. Üretilen kompozit numuneler daha sonra OMU KITAM'da eğme testine tabi tutulmuştur.

Yapılan testler neticesinde, modifiye-MWCNT entegresi yapılmamış numunelere kıyasla, eğme mukavemetinin % 7,63, eğme modülünün ise % 17,16 oranında arttığı sonucuna varılmıştır. Bu verilere dayanarak, modifiye MWCNT'lerin entegre PA 66 / cam elyaf kompozitlerinin tekstil, otomotiv ve havacılık gibi birçok endüstride daha fazla kullanım alanına sahip olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Termoplastik malzemeler, PA 66, Cam lifi, Karbon nanotüp, Plastik enjeksiyon

PA 66/CAM ELYAF/COOH-MWCNT'Lİ KOMPOZİTLERİN ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

NASER REZAEİ ANSAROUDI
İBRAHİM İNANÇ
ÖZGÜR DEMİRCAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Poliamid 66 (PA 66) ya da ticari adıyla Naylon 66, sahip olduğu üstün mekanik özellikler, aşınma dayanımı, yüksek termal kararlılığı, kolay işlenebilirliği ve ucuz üretim maliyeti gibi avantajları sebebiyle, pek çok sanayi dalında yoğun olarak kullanılmakta olan, yarı kristalin yapıda, termoplastik bir malzemedir.
Bu çalışmada, %30 cam elyaf katkılı Poliamid 66 (PA 66) granüllerine mekanik karıştırma yöntemiyle, karboksil (COOH) grubu içeren çok duvarlı karbon nanotüpler (COOH-MWCNTs) entegre edilmiş ve elde edilen malzemelerle, plastik enjeksiyon makinesi kullanılarak numune üretimi gerçekleştirilmiştir. Üretilen kompozit numuneler, daha sonra OMÜ KİTAM'de çekme testine tabi tutulmuştur.

Sonuç olarak, COOH-MWCNTs entegrasyonu yapılmış numunelerin, COOH-MWCNTs entegresi yapılmamış numunelere nazaran, çekme dayanımlarında % 28.9 oranında düşüş olduğu gözlenirken; elastisite modüllerinde % 8.65 oranında artış olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu veriler doğrultusunda, PA66/ Cam elyaf/ COOH-MWCNTs'li kompozitlerin başta tekstil, otomotiv ve havacılık olmak üzere pek çok sanayi dalında daha fazla kullanım alanına sahip olması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Termoplastik malzemeler, PA 66, Cam elyafı, Karbon nanotüp, Plastik enjeksiyon

Abstract
Polyamide 66 (PA 66), commercially known as Nylon 66, is a semi-crystalline thermoplastic material which has been used extensively in many industries due to its advantages such as superior mechanical properties, abrasion resistance, high thermal stability, easy machinability and cheap production cost.
In this study, 30% glass fiber (GF) reinforced PA 66 granules were mechanically mixed with multi-walled carbon nanotubes (COOH-MWCNTs) containing carboxyl (COOH) group. Using the obtained granules, sample production process was executed by means of plastic injection machine. The composite samples produced were then subjected to tensile testing in OMU KITAM.

As a result, it was observed that the tensile strength of the COOH-MWCNTs integrated samples decreased by 28.9% and elasticity modulus increased by 8.65% compared to that of the neat samples. In the light of these data, it is expected that PA66/GF/COOH-MWCNTs composites will have more usage area in many industries such as textile, automotive and aerospace.

Key words: Thermoplastic materials, PA 66, Glass fiber, Carbon nanotube, Plastic injection

PHYTOCHEMICAL PROFILES AND BIOCHEMICAL ACTIVITIES OF ENDEMIC *CAMPANULA BASKILENSIS* BEHÇET SP. NOV. (CAMPANULACEAE)

TEVFIK ÖZEN
SARMAD HUSSEIN MARAH
Ondokuz Mayis University
İBRAHIM DEMIRTAŞ
Igdir University
LÜTFI BEHÇET
Bingöl University

Abstract
Campanula species, Northern temperate zone, were known to have wide biologic potential and detected components such as phenolic and flavonoid derivatives. Endemic *Campanula baskilensis* Behçet sp. nov. (Campanulaceae) described as endemic specie localized at Elazığ, Baskil in Eastern of Turkey. The leaf (L), root (R) and stems (S) parts of *C. baskilensis* (CB) were extracted using chloroform-methanol (1:1) using Soxhlet device. The antioxidant activities of extracts performed commonly tested assays such as total antioxidant activity, reducing power, metal chelating, $DPPH^{\cdot}$, $ABTS^{\cdot+}$, $O_2^{\cdot-}$ and H_2O_2 scavenging activity. Antibacterial activity was applied by microdilution (MIC) and disk diffusion tests using six different microorganisms (gram-positive bacteria; *Staphylococcus aureus-Bacillus cereus-Enterococcus faecalis* and gram-negative bacteria; *Pseudomonas aeruginosa-Escherichia coli-Klebsiella pneumoniae*). The inhibition potential of the extracts was determined using urease, acetylcholine and butyrylcholine esterases. The contents of phenolics, flavonoids, and tannins in extracts were analyzed spectrophotometrically using standards. CBL extract exhibited higher antioxidant activities than other extracts in total antioxidant ($A_{0.5}$: 258.4±5.57 µg/mL), metal chelating (EC_{50}: 101.15±0.45 µg/mL) H_2O_2 scavenging (EC_{50}: 41.92±3.29 µg/mL) and free radical scavenging activity (EC_{50}: 50.20±3.14 µg/mL), (p <0.05). On the other side, CBR extract found effectively to have reducing power capacity ($A_{0.5}$) as a 131.22±4.51 µg/mL and $ABTS^{\cdot+}$ scavenging activity (EC_{50}) as 235.80±8.76 µg/mL. CBS showed an effective superoxide anion scavenging activity than other extracts as 74.04±6.81 µg/mL. CBL had a higher antibacterial activity as 18.15±0.64 mm inhibition zone against *E. faecalis*. CBR exhibited effective MIC value against *E. coli* and *B. cereus*. The urease inhibition (IC_{50}) level of CBL was more effective than other extracts as 82.16±2.90 µg/mL. The total phenolics, flavonoids, and tannin contents of CBR were found 3.12±0.05 mg gallic acid equivalent/g extract, 1.15±0.11 mg quercetin equivalent/g extract and 3.25±0.08 mg catechin equivalent/g extract, respectively. The results were indicated that *C. baskilensis* had impressive biological activities and model with good expectations for further experiments.

Keywords: *Campanula baskilensis*, antioxidant activity, antibacterial activity, enzyme inhibition level, phenolics

PA 66/CAM ELYAF KOMPOZİTLERİN ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

A STUDY ON TENSILE BEHAVIOUR OF PA 66/GLASS FIBER COMPOSITES

ÖZGÜR DEMİRCAN
FATMA BURCU UZUNOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Poliamid 66 (PA 66), endüstriyel uygulamalarda yaygın olarak kullanılan yarı kristal yapıda termoplastik bir malzemedir. Düşük yoğunluğu, sertliği, yüksek ısı direnci, yüksek darbe dayanımı, iyi kayma ve aşınma performansı nedeniyle, tasarımlarında yüksek mukavemet, tokluk ve hafiflik gerektiren uygulamalarda metal malzemelerin yerini alabilecek bir malzeme olarak kabul edilmektedir. PA 66'nın bir takım özelliklerini iyileştirmek amacıyla, karbon (CF) ve cam elyafları (GF) gibi katkı malzemeleri kullanılabilmektedir.

Bu çalışmada, kısa cam elyaf takviyesinin PA 66'nın çekme özellikleri üzerine etkisi incelenmiştir. Numune üretimi gerçekleştirilmeden önce, katkısız PA 66 ve % 85 PA 66 + % 15 GF granüllerine, ihtiva ettikleri nemi uzaklaştırmak amacıyla, kurutma işlemi uygulanmıştır. Ardından, plastik enjeksiyon makinesi ile katkısız PA 66 ve % 85 PA 66 + % 15 GF test numuneleri üretilmiş ve bu numunelere, OMÜ KİTAM laboratuvarlarında bulunan Instron 5982 çekme testi makinesi aracılığıyla çekme testleri yapılmıştır.

Sonuç olarak, PA 66/GF kompozit malzemesinin, katkısız PA 66'ya kıyasla, yaklaşık % 40 oranında daha yüksek elastisite modülüne ve %10.3 oranında daha yüksek kopma mukavemetine sahip olduğu, fakat kopma uzamasının % 29.4 oranında daha düşük olduğu gözlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Termoplastik malzemeler, Poliamid 66, Cam elyafı, Plastik enjeksiyon

Abstract

Polyamide 66 (PA 66) is a semi-crystalline thermoplastic material which has been commonly used in industrial applications. Due to its low density, stiffness, high heat resistance, high impact strength, good slip and abrasive performance, PA 66 is considered as a very convenient material for metal replacement in applications which require high strength, toughness and low weight in their design. In order to improve its particular properties, PA 66 can be modified with the reinforcement fillers such as glass fibers (GF).

In this study, influence of short glass fiber reinforcement on tensile properties of PA 66 was investigated. Before the production of specimens, neat PA66 and 85% PA 66 + 15% GF masterbatches were conditioned in an oven in order to avoid the humidity they include. Subsequently, test specimens of neat PA66 and 85% PA 66 + 15% GF were fabricated by means of injection molding machine; and the tensile tests were carried out on them using Instron 5982 tensile test machine in OMÜ KİTAM.

As a result, it was revealed that PA 66/GF composite has about 40 % higher elastic modulus and 10.3 % higher tensile strength whereas having 29.4 % lower elongation at break than that of neat PA 66.

Keywords: Thermoplastic materials, Polyamide 66, Glass fiber, Plastic injection

PA 66/CAM ELYAF/MWCNT'Lİ KOMPOZİTLERİN ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATION OF TENSILE BEHAVIOUR OF PA 66/GLASS FIBER/MWCNT COMPOSITES

ÖZGÜR DEMİRCAN
FATMA BURCU UZUNOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, cam elyafı (GF) ile çok duvarlı karbon nanotüp (MWCNT) takviyesinin Poliamid 66'nın (PA 66) çekme davranışı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Öncelikle, PA 66/GF granülleri manyetik karıştırıcı vasıtasıyla MWCNT'lerle karıştırılmıştır. Ardından, PA 66/GF/MWCNT granülleri, içerdikleri nemin uzaklaştırılması amacıyla, katkısız PA 66 ve PA 66/GF granülleriyle beraber bir fırında kurutulmuş ve numune üretimi için plastik enjeksiyon makinesine sevk edilmiştir. Üretilen PA 66, PA 66/GF ve PA 66/GF/MWCNT kompozit numunelerinin çekme özellikleri, OMÜ KİTAM laboratuvarlarında bulunan Instron 5982 çekme testi cihazı kullanılarak ölçülmüştür.

Elde edilen test sonuçları, katkısız PA 66'nın en düşük elastisite modülüne ve kopma dayanımına, PA 66/GF'nin ise en yüksek elastisite modülüne ve kopma dayanımına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Diğer yandan, PA 66/GF'ye kıyasla, PA 66/GF/MWCNT'nin kopma dayanımında %14 azalma olduğu, elastisite modülünün ise neredeyse hiç değişmediği gözlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kompozit malzemeler, PA 66, Cam lifi, Karbon nanotüp, Plastik enjeksiyon makinesi

Abstract

In this study, the influence of glass fibers (GF) and multi-walled carbon nanotubes (MWCNTs) on tensile behaviour of Polyamid 66 (PA 66) was investigated. With this aim, PA 66/GF masterbatches were mixed with MWCNTs by means of a magnetic stirrer. Subsequently, neat PA 66, PA 66/GF and PA 66/GF/MWCNTs masterbatches were conditioned in an oven so as to avoid the humidity they include. Test specimens of neat PA66, PA 66/GF and PA 66/GF/MWCNTs composites were produced using plastic injection moulding machine; and their tensile properties were measured using Instron 5982 tensile test machine in OMÜ KİTAM.

The obtained test results revealed that neat PA 66 has the lowest elastic modulus and tensile strength whereas PA 66/GF has the highest of the same mechanical properties. On the other hand, compared to PA 66/GF, the tensile strenght of PA 66/GF/MWCNTs decreased by 14 % while the elastic modulus remained almost stable.

Keywords: Composite materials, PA 66, Glass fiber, Carbon nanotube, Plastic injection moulding

MAGNEZYUM TAKVİYESİNİN ALÜMİNYUM KÖPÜKLERE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATING EFFECTS OF MAGNESIUM ADDITION TO ALUMINUM FOAMS

BİLGEHAN CEM TURAN
MEVLÜT GÜRBÜZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Metalik köpük malzemeler, gözenekli yapıda olup gözeneklilik oranı en az %70 oranında olan doğal olmayan yapılardır. Metalik köpükler arasında, alüminyum köpük malzemeler; iyi derecede darbe sönümleme kabiliyeti, düşük yoğunluğu (2,7 g/cm^3), korozyon dayanımı, erime sıcaklığının düşük olması, sönümleyebildiği mekanik enerjinin alaşım veya kompozit formundayken diğer metallere nazaran daha yüksek olması gibi özellikleri nedeniyle havacılık, uzay, otomotiv, raylı sistem araçları, inşaat sektörü, savunma sanayi gibi alanlarda uygulamaları olan ve ARGE faaliyetlerinin artarak devam ettiği malzemelerdir. Magnezyum ise sünekliği, düşük yoğunluğu (1,74 g/cm^3), iyi derecede darbe sönümleme kabiliyeti, erime sıcaklığının düşük olması gibi fiziksel ve mekanik özelliklerinin, köpük malzemelerde istenen özellikler olması nedeniyle gerek saf gerekse takviye malzemesi olarak tıpkı alüminyum gibi birçok sektörde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Bu çalışmada metalik köpükler arasında yaygın olarak tercih edilen iki metal olan; alüminyum ve magnezyumun toz metalürjisi yöntemiyle kompozit formunda üretilmesi, sahip oldukları fiziksel ve mekanik özelliklerinin sinerjisinin basma dayanımına etkisi incelenmiştir. Bunun için ilk olarak boyutları 7-15 µm arasında değişen saf Al tozu ve boyutları 1-2 mm arasında değişen üre kullanılarak gözeneklilik oranı %71,29 ile %72,20 arasında değişen, saf Al köpük numuneler toz metalürjisi yöntemiyle elde edilmiştir. Ardından aynı özelliklerdeki saf Al tozu, üre ve 40 µm boyutunda Mg tozu %0,5, %0,75, %1 oranlarında karıştırılarak aynı şartlar altında Mg takviyeli Al matrisli kompozit köpük(AMKK) numuneler elde edilmiştir ve bütün numuneler basma deneyine tabi tutulmuştur. Yapılan basma deneyleri sonucunda saf Al köpük numunelerinin akma dayanımlarının 4,5 MPa ile 5,25 MPa aralığında olduğu; Mg takviyeli AMKK numunelerinin akma dayanımlarınınsa Mg oranıyla arttığı ve %1 Mg takviyeli AMKK numunelerin 10 MPa ile 10,5 MPa aralığında akma dayanımına sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Alüminyum, magnezyum, köpük, kompozit, basma dayanımı

KEFİR, KIMIZ VE SÜT UYGULAMASININ FARE AKCİĞERİNDE SÜPEROKSİT DİSMUTAZ-2 (MN-SOD-2) DAĞILIMI ÜZERİNE ETKİSİNİN İMUNOHİSTOKİMYASAL OLARAK İNCELENMESİ

SEVDA ELİŞ YILDIZ
ŞÜKRAN YEDİEL ARAS
NİLGÜN ATAM
GİZEM FİDAN ARSLAN
EBRU KARADAĞ SARI
Kafkas Üniversitesi

Özet

Kefir, kımız ve sütün kolesterol düşürücü, bağışıklık sistemi ve sindirim sistemi üzerine etkisi, antibakteriyel ve bazı hastalıkların gelişimini önleme ve tedavi edici etkileri bulunmaktadır. Süperoksit Dismutaz-2 (Mn-SOD-2) , hücresel metabolizmanın ürünü olan ve yüksek reaktif bir oksidan olan O_2'in hücresel konsantrasyonunun düzenlenmesinde ve oksidatif hücre hasarına karşı korunmasında görev almaktadır. Bu çalışma ile kefir, kımız ve sütün fare akciğer dokusunda oluşturduğu değişimler ve antioksidan enzimlerden Mn-SOD-2'nin immunohistokimyasal salınımı üzerine etkilerinin incelenmesi amaçlandı. Çalışmada materyal olarak 24 adet, 22-35 g ağırlığında erkek fare *(Swiss albino)* kullanıldı. Fareler her grupta 6 adet olacak şekilde 4 gruba (kefir, kımız, süt ve kontrol) ayrıldı. Kefir kımız ve süt grubu hayvanlarına verilecek maddeler oral olarak on beş gün süre ile uygulandı. Uygulama süresi bittikten sonra tüm gruplardaki hayvanların vücut ağırlıkları tartıldı ve daha sonra eter anestezisi altında akciğer dokuları alındı. Histopatolojik incelemeler için dokulara hematoxylin & eosin ve üçlü boyamalar yapıldı. Mn-SOD-2'nin akciğer dokusundaki immunohistokimyasal lokalizasyonu streptavidin-biotin peroxidaz yöntemi ile belirlendi. Elde edilen sonuçlar ışık mikroskobunda semikantitatif yöntemle değerlendirildi. Kefir, kımız, süt ve kontrol grubu farelerin akciğer dokusunda histolojik olarak herhangi bir lezyon tespit edilmedi. İmmünohistokimyasal incelemelerde ise; kefir, kımız ve süt uygulanan grupların bronşcuk epitel hücrelerinde ve alveolar makrofajlarda antioksidan enzimlerden Mn-SOD-2'nin kontrol grubuna göre artmış olduğu tespit edildi. Sonuç olarak organizma üzerinde çok sayıda faydalı etkisi olduğu öne sürülen kefir, kımız ve süt uygulamasının akciğer dokusunda güçlü anti-tümör etkiye sahip olan antioksidan enzimlerden biri olan Mn-SOD-2'nin miktarını arttırdığı belirlendi. Bu çalışma ile kefir, kımız ve sütün Mn-SOD-2'nin bildirilen olumlu etkilerine destek sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kefir, kımız, süt, Mn-SOD-2, immunohistokimya

IMMUNOHISTOCHEMICAL EXAMINATION OF THE EFFECT OF KEFIR, KUMISS AND MILK TREATMENTS ON DISTRIBUTION OF SUPEROXIDE DISMUTASE -2 (MN-SOD-2) IN RAT LUNG

Abstract

Kefir, kumiss, and milk are cholesterol lowering, have several effects on the immune system and digestive system, antibacterial, prevent development of some diseases and have therapeutic effects for these diseases. Superoxide Dismutase-2 (Mn-SOD-2) plays a role in regulating the cellular concentration of O_2, which is a product of cellular metabolism and a high reactive oxidant, and

protecting it against oxidative cell injury. The aim of this study was to examine the changes caused by kefir, kumiss, and milk on rat lung tissue and their effects on immunohistochemical release of Mn-SOD-2, an antioxidant enzyme. In the study, 24 male rats (*Swiss albino)* weighing 22-35 g were used as materials. The rats were divided into 4 groups (kefir, kumiss, milk ve control) including 6 rats in each. The substances given to the kefir, kumiss ve milk animals were administered orally for fifteen days. At the end of that period, animals in all groups were weighed and then their lung tissue samples were taken under ether anesthesia. Hematoxylin & eosin and triple stainings were applied to the tissues for histopathological examinations. Immunohistochemical localization of Mn-SOD-2 in the lung tissue was determined using streptavidin-biotin peroxidase method. The results acquired were evaluated on a light microscope using semiquantitative method. No histological lesion was detected in lung tissue of the kefir, kumiss, milk, and control groups. In immunohistochemical examinations, on the other hand; it was determined that Mn-SOD-2 which is among antioxidant enzymes, increased in the bronchioles epithelium cells, and alveolar macrophages of the kefir, kumiss and milk groups, compared to the control group. As a consequence, it was determined that kefir, kumiss and milk treatments which are suggested to have useful advantages on organism, increased the amount of Mn-SOD-2 which is one of antioxidant enzymes having a strong anti-tumor effect on the lung tissue. Based on this study, it is thought that kefir, kumiss, and milk would contribute to the reported positive effects of Mn-SOD-2.

Keywords: Kefir, kumiss, milk, Mn-SOD-2, immunohistochemistry

2-BENZOİL-5-METOKSİFENOL İÇEREN FTALOSİYANİN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU

SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF PHTHALOCYANINE CONTAINING 2-BENZOYL-5-METHOXYPHENOL

CEREN ÇİÇEK
ERCAN AYDEMİR
ERBIL AĞAR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

1907 yılında laboratuar çalışmalarında tesadüfen elde edilen ve gün geçtikçe önemini daha da artıran Ftalosiyaninler (PCS), doğada bulunmayan sentetik makro halkalı bileşiklerdir. Boyar madde, yakıt hücreleri, yarı iletken malzemeler, optik veri depolama sistemleri, metal/gaz sensörler, sıvı kristal malzemeler, katalizör, fotodinamik kanser tedavisi ve non-lineer optik malzemeler gibi özelliklerinden dolayı birçok alanda kullanılan oldukça önemli fonksiyonel maddelerdir. Ayrıca, fotofiziksel ve fotokimyasal davranışlarından dolayı da özellikle ilaç kimyası ve sentetik organik kimyada araştırmacıların yoğun ilgisini çekmektedir.

Yapısında bulunan 18 π lokalize elektronlar sayesinde güçlü elektron transferinden dolayı organik kimyada yararlı bileşikler sınıfında yer almaktadır. Yüksek dalga boyunda absorpsiyon yapması, organik çözücülerde çözünmeyen bu tür bileşiklerin çözünürlüğü, halkada bulunan periferal veya non-periferal pozisyonlara çeşitli substitüentlerin eklenmesiyle arttırılabilen güçlü fiziksel ve kimyasal özelliklere sahip maddelerdir.

Son yıllarda yapılan çalışmalarda, ftalosiyaninlerin merkezinin 63 farklı element iyonunu barındırabildiği belirtilmektedir. Bir veya iki metal iyonu içeren bu tür bileşikler metal ftalosiyanin (M-PC) olarak adlandırılmaktadır.

Yapılan bu çalışmada, metalli ve metalsiz yeni ftalosiyanin bileşikleri sentezlenerek spektroskopik yöntemlerle aydınlatılması hedeflenmiştir.

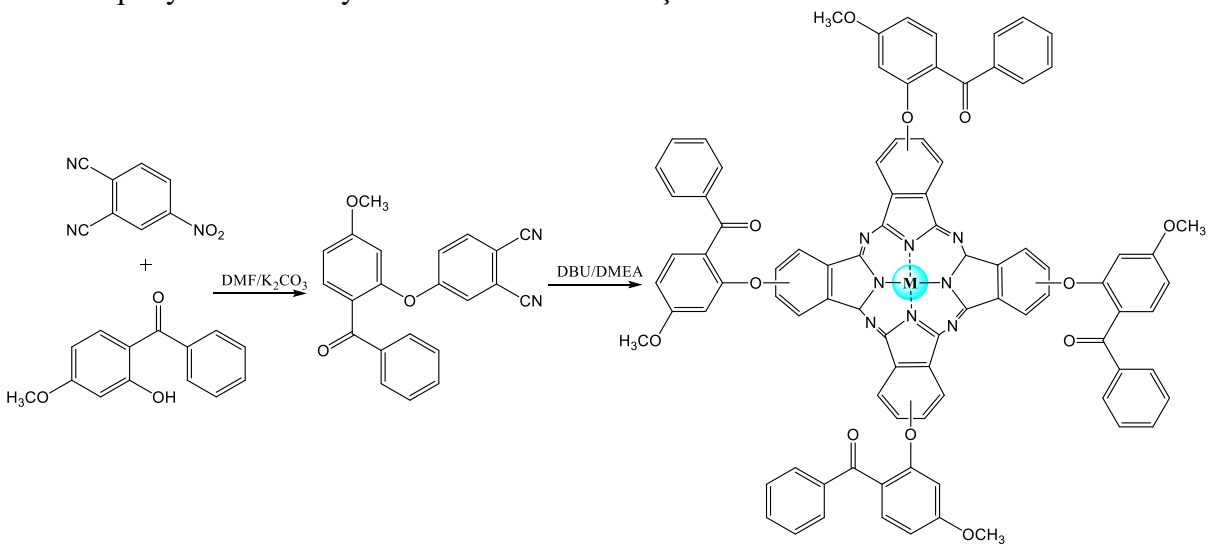

M= 2H, Cu(II), Ni(II), Co(II), Zn(II)

Anahtar Kelimeler: Metalli-Metalsiz Ftalosiyanin, Sentez, 2-Benzoil-5-metoksifenol.

KİNOLİNKARBOKSALDEHİD'İN NİTRO-SUBSTİTUE İMİN BİLEŞİKLERİNİN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU

SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF NITRO-SUBSTITUATED IMINE COMPOUNDS OF QUINOLINECARBOXALDEHYDE

ERCAN AYDEMİR
CEREN ÇİÇEK
ERBİL AĞAR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

8-Hidroksi kinolin ve türevleri; tedavi edici özelliklerinden dolayı oldukça ilgi çekmekte, pratik uygulamaları nedeniyle de geniş bir yelpazede uygulama alanı bulmaktadır. 8-Hidroksikinolin, mayadaki RNA sentezini hızlı ve seçici bir şekilde inhibe ettiği gibi kanser, diyabet, tüberküloz, sıtma ve kasılmanın tedavisinde de birçok kinolin ve türevleri kullanılmaktadır. Özellikle de eczacılıkta tedavi edici ilaçların hazırlanmasında yaygın olarak çalışılmaktadır.

Diğer taraftan, 8-hidroksi kinolin türevleri biyolojik ve çevresel öneme sahip metal iyonlarının algılanması ve görüntülenmesi için oldukça hassas floresan sensörleri oluşturmak için yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Bu tür bileşiklerin manyetik ve foto fiziksel özelliğinin yanında antimikrobiyal, antitümör, antivirüs, antikoagülan gibi etkileride görülebilmektedir. Bunun yanında, Schiff bazları birçok hayvan tümörünün büyümesini inhibe edebilmekte, bazı metal çelatları hayvan tümörlerine karşı etkili antitümör aktivite göstermektedir. Dahası, Alzheimer, Parkinson ve diğer nöro-dejeneratif hastalıklara karşı nöro-korunma için kullanılan güçlü ajanlar olarak da bilinmektedirler.

Yapılan bu çalışmada, hem bu kanuya katkıda bulunabilmek hem de yeni imin bileşikleri sentezlenerek (Şekil 1) substituentlerin reaksiyondaki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

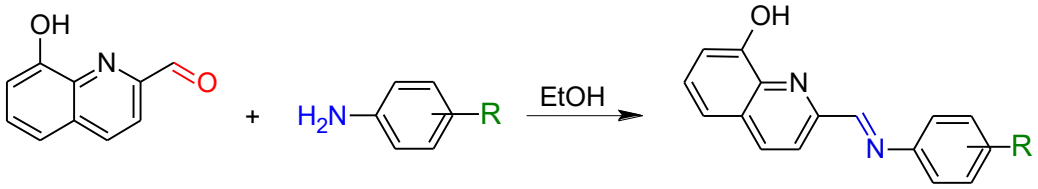

Şekil 1

R= 2-, 3-, 4-, 2-Me-3-, 2-Me-4-, 4-MeO-2-NO_2

Elde edilen bileşiklerin yapıları spektroskopik yöntemler ile aydınlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 8-Hidroksikinolin-2-karboksaldehid, Nitroanilin, Kondenzasyon, Schiff bazı

ATIK AKTİF KARBON KATKILI CAM ELYAF KUMAŞ TAKVİYELİ KOMPOZİT PANEL ÜRETİMİ VE MEKANİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

ADNAN KALAYCI
İBRAHİM İNANÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Aktif karbonlar, büyük kristal formu, yüksek gözenekli yapısı, yüksek yüzey alanı özellikleri sebebiyle son yıllarda çok ilgi çeken ve gıda endüstrisinde, filtreleme sistemlerinde, su arıtma sistemlerinde, tıp sektöründe, kozmetik sektöründe ve diğer birçok endüstride sıklıkla kullanılan malzemelerdir. Aktif karbonlar, ham maddelerin karbonlaştırılması ve yüksek sıcaklıklarda kimyasal aktivasyon süreçleriyle genellikle kömür, hindistan cevizi kabuğu, odun vb. maddelerden üretilmektedir. Aktif karbonlar içerisindeki değişik boyutlardaki tanecikler sayesinde katı sıvı ve gaz tanecikleri molekülleri emerek yüzeyde ince bir film tabakası oluştururlar ve ayrıca yüzey modifikasyonu teknikleri ile farklı fonksiyonel özelliklere de sahip olabilmektedirler.

Bu çalışmada su arıtma cihazlarının filtre kısmından granül şeklinde elde edilen atık aktif karbonların kompozit panellerin mekanik özelliklerine etkisi incelenmiştir. Kompozit panellerin üretiminde; katkı malzemesi olarak atık aktif karbon, takviye elemanı olarak dokuma tipli cam elyaf kumaş, matris malzemesi olarak epoksi reçinesi ve yöntem olarak elle yatırma tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada kullandığımız üretim yöntemi ve seçilen malzemeler, düşük maliyet, uygulama kolaylığı, işlenebilirlik, mekanik özelliklerin iyileştirilmesi ve geri kazanım gibi faktörler göz önüne alınarak seçilmiştir.

Bu çalışmada, atık olarak toplanan aktif karbon granüller, etüv cihazında 1 saat süreyle kurutularak ve halkalı değirmende 3 dakika süreyle öğütüldükten sonra eleme cihazı ile farklı tane boyutlarında elde edilmiştir. Elde edilen farklı tane boyutlarıyla (100, 200, 300 ve 500 µm) ve farklı katkı oranlarında (ağırlıkça % 5, % 10, % 15, % 20) kompozit paneller üretilmiştir. Üretilen kompozit panellerden elde edilen numunelere mekanik testler uygulanmıştır. Uygulanan mekanik testlerin sonuçlarına göre tane boyutu ve katkı miktarı azaldıkça mekanik özelliklerin arttığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: aktif karbon, cam elyaf kumaş, epoksi, kompozit panel, geri kazanım

SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF PHTHALOCYANINES CONTAINING CYCLODODECYLOXY

SİKLODODESİLOKSİ İÇEREN FTALOSİYANİNLERİN SENTEZİ VE KARAKTERİZASYONU

NUREEHUN WAESAMAAE
ERBİL AĞAR
Ondukuz Mayıs Üniversitesi

Abstract

Phthalocyanines are very interesting because the large conjugated π-system display highly thermal and chemical stability and unique physical, electrochemical and photochemical properties which make widely used in different areas of material science.

In this study, a novel metal-free phtalocyanine (M = 2H) **2** and metallophthlocyanines (M = Co, Ni, Cu and Zn) **3**, **4**, **5** and **6** containing cylododecyloxy have been synthesized by the phthalonitrilecyclotetramerization reaction of 4-(cyclododecyloxy)phthlonitrile **1** with the appropriate materials. All the novel compounds were characterized using elemental analysis, UV-Vis, FT-IR, NMR and DTA/TGA.

Keywords: Phthalocyanine, metal-free phthalocyanine, metallophthalocyanine, macrocyclic

Özet

Kararlı π-konjuge sistemine sahip ftalosiyaninlerin ilginç fiziksel ve kimyasal özelliklerinden dolayı teknolojinin bir çok alanında kullanımı giderek artmaktadır.

Bu çalışmada siklododesiloksi içeren yeni ftalosiyaninlerin sentezi ve karakterizasyonu yapılmıştır. 4-(siklododesiloksi)ftalonitril **1** ve uygun maddelerle birlikte ftalonitril-siklotetramerizasyon reaksiyonu ile yeni metalsiz ftalosiyanin (M = 2H) **2** ve metalli ftalosiyanin (M= Co, Ni, Cu ve Zn) **3**, **4**, **5** ve **6** hazırlanmıştır. Tüm bileşikler, elementel analiz, UV-Vis, FT-IR, NMR ve DSC/TGA teknikleri ile karakterize edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Ftalosiyanin, metalsiz ftalosiyanin, metalli ftalosiyanin, makrosiklik

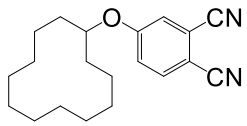

4-(cyclododecyloxy)phthalonitrile
(1)

Phthalonitrile
cyclotetramerisation

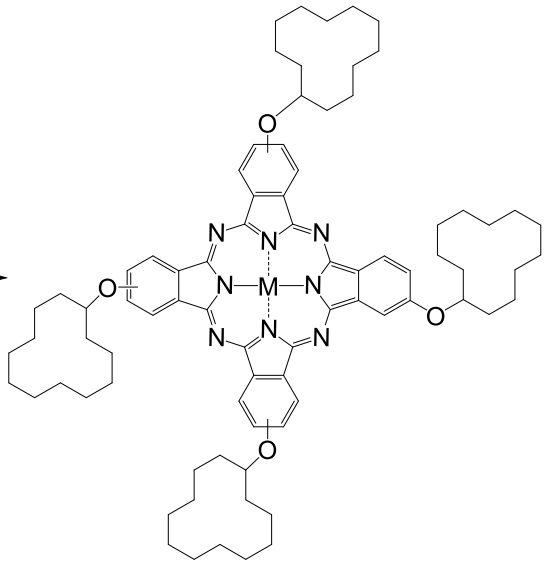

M = 2H, Co, Ni, Cu, Zn

KİMYASAL POTANSİYELİN POZİTİF DEĞERLERİ İÇİN GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI

EBRU ÇOPUROĞLU
BAHTİYAR A. MAMEDOV
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Abstract

It is well known that generalized Fermi-Dirac integrals have an important role in solid state physics, astrophysics and determining thermodynamic properties of metals. Also, introducing new approximations for solving generalized Fermi-Dirac integrals analytically has become important. Various authors have already computed the generalized Fermi-Dirac integrals using different numerical methods. But existing methods for the calculation of generalized Fermi-Dirac integrals are not full analytical approximations. Most of them gave either approximations with poor accuracy or formulae involving computation limitations. The aim of this study is giving a simple analytically method for generalized Fermi-Dirac integrals using binomial expansion theorem and applying it to the positive values of the chemical potential μ. To show the accuracy of this method, we have compared our calculation results with available numerical literature data. As can be seen from our calculation results that our results are in good agreement with literature data.

Keywords: Fermi-Dirac Integral, Chemical Potential, Termodinamic Properties of Solids

Özet

Genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin katı hal fiziğinde, astrofizikte ve metallerin termodinamik özelliklerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Ayrıca, genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin analitik olarak çözülmesi için yeni yaklaşımların getirilmesi önem kazanmıştır. Çeşitli yazarlar, genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerini farklı sayısal yöntemler kullanarak hesaplamışlardır. Ancak genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin hesaplanması için mevcut yöntemler tam analitik yaklaşımlar değildir. Birçoğu ya doğruluğu düşük olan yaklaşımları ya da hesaplama sınırlamalarını içeren formülleri vermiştir. Bu çalışmanın amacı binom açılımı teoremini kullanarak genelleştirilmiş Fermi-Dirac integralleri için basit bir analitik yöntem sunmak ve bunu kimyasal potansiyelin pozitif değerlerine uygulamaktır. Bu yöntemin doğruluğunu göstermek için hesaplama sonuçlarımızı mevcut sayısal literatür verileri ile karşılaştırdık. Hesaplama sonuçlarımızdan da anlaşılacağı gibi, sonuçlarımızın literatür verileri ile iyi bir uyum içinde olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fermi-Dirac İntegrali, Kimyasal Potansiyel, Katıların Termodinamik Özellikleri

GENELLEŞTİRİLMİŞ FERMİ-DİRAC İNTEGRALİNİN μ KİMYASAL POTANSİYELİN NEGATİF DEĞERLERİ İÇİN ANALİTİK OLARAK HESAPLANMASI

BAHTİYAR A. MAMEDOV
EBRU ÇOPUROĞLU
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Abstract
It is well known that generalized Fermi-Dirac integrals are widely used in solid state physics especially problems associated with semiconductors and metals. Because of this, the interest of solving generalized Fermi-Dirac integrals analytically with different methods has become important. But in literature the available approximations for analytically evaluation of generalized Fermi-Dirac integrals are insufficient. From this point of view, we have presented a simple analytically method for generalized Fermi-Dirac integrals in case of $\mu < 0$ using binomial expansion theorem. Well known that the chemical potential also plays an especially important role in solid-state physics and is closely related to the concepts of work function, Fermi energy, and Fermi level. To show the efficiency of this study, we have compared our calculation results with numerical literature data. As can be seen from our calculation results, the given method is useful and can be easily applied for related problems occurring in solid state physics.

Keywords: Fermi-Dirac Integral, Chemical Potential, Termodinamic Properties of Solids

Özet
Genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin katı hal fiziğinde, özellikle yarı iletkenler ve metallerle ilgili problemlerde yaygın olarak kullanıldığı iyi bilinmektedir. Bu nedenle, genelleştirilmiş Fermi-Dirac integralinin analitik olarak farklı yöntemlerle çözmek önem kazanmıştır. Ancak literatürde genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin analitik olarak değerlendirilmesi için mevcut yaklaşımlar yetersizdir. Buradan yola çıkarak, binom açılım teoremini kullanarak genelleştirilmiş Fermi-Dirac integrallerinin $\mu < 0$ durumu için basit bir analitik yöntem sunduk. Bilindiği gibi kimyasal potansiyel ayrıca katı hal fiziğinde özellikle önemli bir rol oynar ve iş fonksiyonu, Fermi enerjisi ve Fermi seviyesi kavramları ile yakından ilgilidir. Bu çalışmanın verimliliğini göstermek için hesaplama sonuçlarımızı sayısal literatür verileri ile karşılaştırdık. Hesaplama sonuçlarımızdan da görüleceği gibi, verilen yöntem faydalıdır ve katı hal fiziğinde ortaya çıkan ilgili problemlere rahatlıkla uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Fermi-Dirac İntegrali, Kimyasal Potansiyel, Katıların Termodinamik Özellikleri

GÖÇMEN BİREYLERE BAKIM VERENLERİN ÖZYETERLİLİKLERİNİ ARTTIRMADA HEMŞİRENİN ROLÜ

THE ROLE OF NURSES IN IMPROVING THE SELF-EFFICACY OF CAREGIVERS OF IMMIGRANT INDIVIDUALS

ŞEYMA SOYANIT
İLKNUR AYDIN AVCI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Fiziksel, sosyal ve kültürel olarak insanları ve toplumu etkileyen göç, sağlık üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Göç nedeni ile karşılaştıkları risk faktörlerinden dolayı kültür ve toplum olarak farklı bir grup olan göçmenler sağlık açısından diğer gruplara göre daha fazla risk altındadır. Göçmenler göç sürecinde birçok olumsuz olaylara ve sağlık risklerine maruz kalmakta, dil engeli, kültürel farklılıkların yarattığı stresörler, salgınlar göçmenlerde fizyolojik ve psikolojik kökenli sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu sağlık sorunları aile üyeleri ya da diğerleri için bakım verme durumunu meydana getirmektedir. Aile üyeleri hastalanan birey için bakımda önemli rol almış olsalar da, kültürel ve ekonomik şartların değişmesi ile bakım verenin rolü zorlaşmıştır. Ailede bakım sunmanın uzun süreli ve yoğun yapısı bakım verenlerin yaşamlarındaki diğer isteklerden kaynaklanan anlaşmazlıklarla birleşince bakım yüküne yol açabilmektedir. Bakım yükü, bakım verirken yaşanan fiziksel, emosyonel, sosyal ve ekonomik tepkileri ifade etmekte ve kişiden kişiye değiştiği gibi toplumdan topluma da değişiklik göstermektedir. Hastalanan bireyin yakınları durumu değerlendirip bakım verdiği birey ile ilgili uygun kararları alabilmeli ve durumu çözümleyebilmelidir. Bu değişiklikleri yaparak istendik hedeflere erişebilmesi de "öz-yeterlilik" ile ilişkilidir. Bakım yükü ile öz yeterlilik arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalarda öz yeterliliğin önemli bir faktör olduğu ve öz yeterlik arttıkça bakım vereninin yaşam kalitesinin ve kendine ayırdığı sürenin arttığı, bakım yükünün azaldığı görülmektedir. Öz-yeterlilik, bireyin yaşadığı çevreden ve geçmiş yaşantılardan ciddi yönde etkilendiğinden farklı şehirlerde veya farklı ülkelerde yaşayan insanların öz yeterlilikleri de farklılık göstermektedir. Hemşireler sağlık sisteminin önemli bir bileşeni olarak göçmen bireyler ve yakınları ile karşılaşma potansiyeli olan bir meslek grubudur. Bu nedenle hemşireler, göçmen bireylere bakım verenlerin bakım vermede özyeterliliklerini arttırmada önemli görevlere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Bakım verici yükü; Hemşirelik; Göçmen; Öz yeterlilik

Abstract
Migration, which affects people and society physically, socially and culturally, has a significant impact on health. Migrants, who are a different group in terms of culture and society, are at higher risk for health than other groups because of the risk factors they face due to migration. Migrants are exposed to many negative events and health risks during the migration process, language barriers, stressors and outbreaks caused by cultural differences, epidemics cause physiological and psychological health problems of migrants. These health problems cause care for family members or others. Although family members have played an important role in care for the patient, the role of the caregiver has become difficult with the change in cultural and economic conditions. The long-term and intense nature of providing care in the family can lead to a burden of care for caregivers, with conflicts arising from other desires in life. The

burden of care refers to the physical, emotional, social and economic responses to caregiving. Relatives of the patient should be able to evaluate the situation and make appropriate decisions about the individual he / she is caring for and analyze the situation. Achieving the desired goals by making these changes is also related to self-efficacy. In studies investigating the relationship between care burden and self-efficacy, it is seen that self-efficacy is an important factor and as self-efficacy increases, quality of life of caregiver increases and care burden decreases. Since self-efficacy is severely affected by the environment in which the individual lives and past experiences, the self-efficacy of people living in different cities or different countries also varies. Nurses are an occupational group that has the potential to meet migrant individuals and their relatives as an important component of the health system. For this reason, nurses have important tasks in increasing self-efficacy of caregivers of migrant individuals.

Keywords: Caregiver Burden, Immigrant; Nursing; Self-efficacy

KAYIP ÇOCUK VAKALARINDA ETKİN MÜDAHALEYE YÖNELİK MULTİDİSİPLİNER YAKLAŞIM MEKANİZMALARI ADINA MISSING EUROPE VE AMBERALERT EUROPE ÖRNEKLERİ

M. BURAK GÖNÜLTAŞ
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Ülkemizde son yıllarda meydana gelen kayıp çocuk vakalarında çocuklar ve aileleri ciddi zarar görmekte ve kayıp sürecinde çocuklar ihmal, istismar ve ölüm gibi ciddi mağduriyetleri yaşamaktadır. Kayıp vakaları, diğer suç vakalarının soruşturulmasından farklı olarak olayın çözülmesinin yanı sıra çocuğun sağ salim bulunmasını ve ailesine teslimini gerektirmektedir. Ayrıca çocuğun kaybı sürecinde aileler çaresizlik, korku ve ciddi stres unsurlarını tecrübe ederek pek çok istismara da açık hale gelmektedir. Bu nedenle kayıp çocuk soruşturmaları polisiye yaklaşımın yanı sıra kamuoyu ve teknoloji desteği, psikolojik, hukuki ve sosyal yardımları içeren bütüncül bir yaklaşıma ihtiyaç duymaktadır. Bu amaçla ülkemizden farklı olarak AB sınırları içerisinde, polisle birlikte kayıp çocuk vakalarına müdahale eden ve böylece bütüncül bir yaklaşımı sağlayan iki kuruluş bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. AB'nin sıklıkla karşılaştığı ebeveyn kaçırmaları ve refakatsiz göçmen çocukların maruz kalabileceği kaçırılma vakalarına yönelik, üye ülke polislerini hızlı bir şekilde harekete geçirebilmesi amacı ile oluşturulmuş Amberalert EU organizasyonu (17 AB ülkesinden 50'nin üzerinde polis uzmanı çalışmaktadır) ve çocukların kaybolmasını önlemek, kayıp çocuklara ve ailelerine destekte bulunmak ve çocukları herhangi bir şiddetin mağduru olmaktan korumak konusunda hukuki, psikolojik ve sosyal destek veren Missing Children EU organizasyonlarının (27 Avrupa ülkesinde 31 sivil toplum kuruluşuna network sağlanmakta) yaklaşımlarının nasıl olduğu anlatılacaktır. Çalışma için bu organizasyonlarda çalışan n=4 profesyonelle Brüksel'de görüşme yöntemi ile veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. MissingChildrenEU ve AmberAlert EU özelinde ülkemizde kayıp ve kaçırılan çocuk vakalarına daha etkin müdahale edilebilmesi için bir takım öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kayıp Çocuk, Kaçırılan Çocuk, AB, Müdahale, Yaklaşım, Soruşturma

.

SUÇLU BİR EYLEM OLARAK ÇOCUK KAÇIRMA DAVRANIŞININ ANLAŞILMASINA YÖNELİK KRİMİNOLOJİK VE ADLİ PSİKOLOJİK BAKIŞ

M. BURAK GÖNÜLTAŞ
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Son yıllardaki artışın yanı sıra toplumda ciddi infiallere sebep olan çocuk kaçırma vakalarına yönelik araştırma ve literatür oldukça kısıtlıdır. Ülkemizde ise çocuk kaçırma vakalarını spesifik olarak ele alan çalışmalar çok azdır ve ampirik değillerdir. Ayrıca suçluluk üzerine bir takım teoriler söz konusu olmasına rağmen kaçırma vakalarını spesifik olarak ele alan yaklaşımlar ya bulunmamaktadır ya da dağınık şekildedir. Bu durum çocuk kaçırma fenomenin sosyal ve psikolojik yönünden daha çok hukuki ve teknik boyutunu görünür hale getirmiştir. Bu anlamda özellikle suç soruşturması ve önleme açısından kaçırma eylemini yerine getiren failler ve eylemin meydana geliş şeklinin daha ayrıntılı irdelenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Başlangıç olarak öncelikle şöyle bir soru ile başlanabilir: İnsanlar neden bir çocuğu kaçırır? Bu sorunun cevabı için çocuğu kaçıran kişiler, mağdurlarının özellikleri ve kaçırma eyleminin nasıl geliştiği başta kriminolojik ve psikolojik dinamikleri içerisinde irdelenmesi gerekmektedir. Diğer önemli soru ise kaçırma eylemi bir takım failler tarafından belli bir amaca ulaşmak için kullanılan bir araç mıdır; eğer öyleyse kaçırma eylemi suç işleme sürecinin neresindedir? Bu sorunun cevabı ise özellikle alanda çalışan profesyonellerin soruşturma stratejilerini belirlemelerinde oldukça önemlidir. Bu çalışma cinsel istismar faillerinin anlaşılmasına yönelik psikolojik teoriler ile bu kişilerin çocuklara yaklaşım yöntemlerini (modus operandi) çocuk kaçırma vakaları özelinde bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Böylece alanda çalışan suç soruşturmacılarının daha etkin soruşturma yapabilmelerine yönelik "adli psikolojik" bir bakış açısının ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu amaçla, konu ile ilgili teoriler derlenerek, çocuk kaçırma davranışı bağlamında irdelenmesi sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kaçırma, Fail, Cinsel İstismar, Psikoloji, Kriminoloji.

18- 45 YAŞ ARASI KADINLARIN HUMAN PAPİLLOMA VİRÜS (HPV) AŞISINA AİT BİLGİ DÜZEYİ VE AŞILANMA SIKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

LEYLA ADIGÜZEL
Karadeniz Teknik Üniversitesi
CANAN SARI
Trabzon Üniversitesi
BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Serviks kanseri, kadınlar arasında ikinci sırada yer alan, dünya genelinde her iki dakikada bir kadının hayatını kaybetmesine neden olan kanser türüdür. Yapılan çalışmalar Serviks kanserinin oluşumu için Human Papilloma Virüs'ün (HPV) mutlaka var olması gerektiğini bildirmektedir. Serviks kanseri olan kadınların %70'inde HPV virüs tiplerinden hpv-16 ve hpv-18'in pozitif olduğu bilinmektedir. Cinsel yönden aktif erişkinlerin %70'inden fazlası, hayatlarının bir döneminde HPV'ye maruz kalmakta ve bunların da %70'inden fazlasının 15–24 yaş arasında olduğu bildirilmektedir. Serviks kanserinin azaltılmasına yönelik yapılan çalışmalar içerisinde risk faktörlerinin belirlenip azaltılması, ulusal kanser stratejilerinin belirlenerek riskli grupların taranması, hastalık sürecinde semptomların belirlenerek erken tanının koyulması temel unsurdur. Bu amaçla öncelikle aşılanmanın yapılması, buna ilaveten Papanicolau (PAP) smear ile taramaların yapılması korunma önlemleri arasında yer almaktadır. Fakat HPV virüs aşısının ulusal aşı takviminde yer almaması, ücretli oluşu, tüm virüs tiplerine karşı koruyucu olmaması ve uygulansa dahi PAP smear yaptırma gerekliliğinin ortadan kaldırılmaması sonucunda kadınların aşılanma oranı istendik düzeyde değildir (12). Çalışmamızda 18-45 yaş aralığındaki kadınların HPV ve aşı ile ilgili bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla belirlenen tarihlerde Trabzon ilinde iki farklı ilçedeki iki aile sağlığı merkezine başvuran, 18 yaş üzerinde ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 313 kadınla çalışma tamamlanmıştır. Çalışmaya katılan kadınların %33.3 ünün eğitim düzeyi ön lisans ve üzeri ve %65.7 si evlidir. Kadınların %56.1 i çocuğuna hpv aşısı yaptırmak istemiyor, %77 si HPV aşısı hakkında bilgi sahibi değil ve % 95.5 i HPV aşısı yaptırmamıştır. Aşı yaptırmama sebepleri arasında % 64.5 ile bilgi eksikliği, %6.4 ile aşının riskli bulunması, %3.8 ile yan etkiler ve %18.8 ile diğer nedenler yer almaktadır. Sonuç olarak kadınların büyük oranda HPV aşısı yaptırmadığı ve bunun en önemli nedeninin bilgi eksikliği olduğu görülmüştür. Serviks kanserine yönelik risk faktörlerinin saptanması ve koruyucu önlemlerin alınması konusunda özellikle Halk Sağlığı Hemşirelerine önemli görevler düşmektedir. Hemşireler hizmet verdikleri toplumlardaki kadın ve genç kızların farkındalık düzeylerinin artırılması ve erken tanının uygulanmasında aktif rol almalıdır.

Anahtar kelimeler: HPV, HPV aşısı, aşılama sıklığı, bilgi düzeyi

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ OLAN İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE INDIVIDUAL INNOVATIVE CHARACTERISTICS OF CRITICAL THINKING SKILLS OF A VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

CANAN SARI
Trabzon Üniversitesi
BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi
HASAN EVCİMEN
Muş Alparslan Üniversitesi

Özet

Bu araştırma Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerinin bireysel yenilikçilik özellikleri ile ilgili olan ilişkisinin incelenmesi amacı ile planlanmıştır. Yöntem: Araştırma Trabzon Üniversitesi Tonya Meslek Yüksekokulu'nda yapılmış olup, gerekli Etik kurul izinleri KTÜ Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan alınmıştır. Araştırmaya 238 kişi katılmış olup veriler 17.10.2019–25.11.2019 tarihleri arasında sosyodemografik veri formu, Bireysel Yenilikçilik Ölçeği ve Kalifornia Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde ortalama, yüzde ve standart sapma, gruplar arasındaki farklılıkları incelemek için Independent sample t ve One-Way ANOVA testi, öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri ve bireysel girişimcilik algıları arasındaki ilişkiyi incelenmek amacı ile korelasyon analizi uygulanmış ve Pearson Korelasyon Katsayıları hesaplanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19,60±1,23'dür. Öğrencilerin %67,6'sı kadın, %53,8'i 2.sınıf öğrencisi, %69,3'ü asgari ücret ve altı gelire sahip olduğunu belirmektedir. Öğrencilerin %53,4'ü ilçede oturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %82,8'i inovasyon, %81,5'inin ise daha önce girişimcilik konulu eğitim faaliyetlerinde yer almadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %57,6'ü sağlıkla ilgili inovatif gelişmeleri takip etmediklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeğinden (KEDEÖ) aldıkları toplam puan ortalaması 198,37±23,97'dir. Öğrencilerin KEDEÖ'den almış oldukları toplam puana bakıldığında eleştirel düşünme becerilerinin düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Ölçeğinden aldıkları (BYÖ) toplam puan ortalaması 58,34±8,35'dir. Sonuç olarak sağlık alanında çalışan tüm meslek profesyonellerinin yeni bilgiye ulaşabilen, yeniliklere açık, sorgulayabilen ve yeniliklerin uygulanmasında öncü olması gerekmektedir. Bu sebeple öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri ve bireysel yenilikçiliklerinin arttırılması için öncelikle öğretim programı ve ders içeriklerinin düzenlenmesi, öğrencilerin yenilikçi yaklaşımlar ile ilgili bilimsel- sosyal etkinliklere katılımları desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel yenilikçilik, Eleştirel Düşünme, Öğrenci

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ OLAN İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE INDIVIDUAL INNOVATIVE CHARACTERISTICS OF CRITICAL THINKING SKILLS OF A VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

CANAN SARI
Trabzon Üniversitesi
BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi
HASAN EVCİMEN
Muş Alparslan Üniversitesi

Özet
Bu araştırma Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerinin bireysel yenilikçilik özellikleri ile ilgili olan ilişkisinin incelenmesi amacı ile planlanmıştır. Yöntem: Araştırma Trabzon Üniversitesi Tonya Meslek Yüksekokulu'nda yapılmış olup, gerekli Etik kurul izinleri KTÜ Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan alınmıştır. Araştırmaya 238 kişi katılmış olup veriler 17.10.2019–25.11.2019 tarihleri arasında sosyodemografik veri formu, Bireysel Yenilikçilik Ölçeği ve Kalifornia Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde ortalama, yüzde ve standart sapma, gruplar arasındaki farklılıkları incelemek için Independent sample t ve One-Way ANOVA testi, öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri ve bireysel girişimcilik algıları arasındaki ilişkiyi incelenmek amacı ile korelasyon analizi uygulanmış ve Pearson Korelasyon Katsayıları hesaplanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19,60±1,23'dür. Öğrencilerin %67,6'sı kadın, %53,8'i 2.sınıf öğrencisi, %69,3'ü asgari ücret ve altı gelire sahip olduğunu belirmektedir. Öğrencilerin %53,4'ü ilçede oturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %82,8'i inovasyon, %81,5'inin ise daha önce girişimcilik konulu eğitim faaliyetlerinde yer almadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %57,6'ü sağlıkla ilgili inovatif gelişmeleri takip etmediklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeğinden (KEDEÖ) aldıkları toplam puan ortalaması 198,37±23,97'dir. Öğrencilerin KEDEÖ'den almış oldukları toplam puana bakıldığında eleştirel düşünme becerilerinin düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Ölçeğinden aldıkları (BYÖ) toplam puan ortalaması 58,34±8,35'dir. Sonuç olarak sağlık alanında çalışan tüm meslek profesyonellerinin yeni bilgiye ulaşabilen, yeniliklere açık, sorgulayabilen ve yeniliklerin uygulanmasında öncü olması gerekmektedir. Bu sebeple öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri ve bireysel yenilikçiliklerinin arttırılması için öncelikle öğretim programı ve ders içeriklerinin düzenlenmesi, öğrencilerin yenilikçi yaklaşımlar ile ilgili bilimsel- sosyal etkinliklere katılımları desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel yenilikçilik, Eleştirel Düşünme, Öğrenci

DİJİTAL GÖÇMENLERLE DİJİTAL YERLİLERİN BİR SANAL TOPLULUKTAKİ DAVRANIŞLARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMA

BENAN YÜCEBALKAN
BARIŞ AKSU
Kocaeli Üniversitesi

Özet
Dijital dönüşümlerin yaşandığı ve dünyanın küresel olarak birbirine bağlı hale geldiği günümüzde sosyal ağların en ücra köşelere ulaşmasıyla birlikte ağ toplumları ya da sanal topluluklar ortaya çıkmıştır. Bu topluluklar sosyal ve medya ağlarından oluşan bir altyapının toplumun bireysel, grupsal, örgütsel, sosyal örgütlenme tarzını belirlediği modern bir toplum ya da topluluk türüdür. Bu toplulukların üyeleri için dijital dünya arkadaşlık, iş, alışveriş, araştırma, politika, oyun, finans vb.'nin kusursuzca ve el çabukluğuyla hayata geçirildiği bir arenaya açılan geçittir. Sanal dünya ve ağ toplumu yapılanmasıyla birlikte gündeme gelen sayısal uçurum kavramı sosyo-ekonomik düzey, bilgi ve iletişim teknolojiklerine erişim ve geniş kapsamlı internet kullanımında bireyler, aileler, işletmeler ve coğrafi alanlar arasındaki farklılıkları ve bu farklılıklardan doğan boşlukları içermektedir. Ancak Prensky (2001) bu kavramı insanların yaşlarındaki farklılığa göre ele alarak konuya değişik bir bakış açısı getirmiştir. Prensky, farklı yaş gruplarındaki insanların teknolojiyi farklı şekilde, farklı amaçlarla ve farklı beceri düzeylerinde kullandıklarını belirterek kuşaklar arasındaki sayısal uçurum konusunu bu açıdan incelemiştir. Sayısal uçuruma bu farklı bakış açısıyla birlikte kuşaklar arasındaki teknolojiye bakış açısındaki farklılıkları yansıtan iki grup ortaya çıkmıştır: Dijital yerliler ve dijital göçmenler.
Dijital dönüşümlerle birlikte varlık gösteren dijital göçmenler, dijital yerliler ve sanal bir topluluk, sosyal ağ örneği olarak Instagram'dan yola çıkan çalışmanın amacı; "dijital göçmenler"le "dijital yerliler"in Instagram'ı kullanma tercihlerindeki algı ve tutumlarını karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir. Çalışmanın uygulama sürecinde Aksu ve Yücebalkan (2018) tarafından oluşturulan ölçekten yararlanılmış, 5'li Likert yapısında "üretici-tedarikçi-tüketici ağına aidiyet", "yeni var olma alanı", "yeni görsel medya", "izleme ve izlenme", "bilgi öğrenme", "yeni ilişkiler" ve "bağlılık" değişkenlerine ilişkin yargıların istatistiksel incelemesi yapılmıştır. Çalışmanın sonunda "üretici-tedarikçi-tüketici ağına aidiyet", "izleme ve izlenme", "yeni ilişkiler" değişkenlerinde dijital göçmenlerle dijital yerliler arasında anlamlı farklılıklar bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital göçmenler, dijital yerliler, sanal topluluklar, Instagram

POTANSIYEL YEŞIL YAKALILARIN İSTIHDAMDA DEĞERLENDIRILEBILIRLIĞI ÜZERINE BIR ARAŞTIRMA

BARIŞ AKSU
BENAN YÜCEBALKAN
Kocaeli Üniversitesi

Özet
Dünya ölçeğindeki çevre kirliği, iklim değişikliği ve ekonomik krizler toplumları birçok alanda olumsuz etkileyerek arayışlara yöneltmektedir. Yaşanan olumsuzluklara ve doğal kaynakların hor kullanılmasıyla ortaya çıkan çevresel dejenerasyona, küresel felâketlere çözüm önerisi olarak ortaya çıkan yeşil paradigma, herkesin gezegenin sınırlarına saygı duyarak yaşayacağı, çalışacağı, tüketeceği, ilişki kuracağı ve hareket edeceği bir alan yaratmaya yönelik dönüşümsel bir çabadır. Yeşil paradigma şemsiyesi altında tanımlanan "yeşil işler", çevrenin ve doğal kaynakların korunmasına katkıda bulunarak veya çevre üzerinde olumlu etkiler oluşturarak, sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen ve yeşil ekonomik dönüşüme katkıda bulunan, bu nedenle de çevre dostu ve aynı zamanda insana yakışır olan işlerdir. Genel olarak yeşil işlerin; ekosistemi ve biyolojik çeşitliliği korumaya yardım etmesi, verimli stratejiler yoluyla enerji, malzeme ve su tüketiminin azaltılması, sera gazı emisyonunun düşürülmesi, her türden atık ve kirlilik üretiminin en aza indirilmesi ve önlenmesi olmak üzere dört temel özelliği bulunmalıdır. Literatürde yeşil işlerin istihdam üzerinde yaratması beklenen etkiler konusunda farklı yaklaşımlar yer almaktadır. Yeşil işlerin istihdam üzerinde artırıcı etki yaratacağını ileri sürenlerin yanı sıra, etkisinin nötr olacağı öngörüleri de mevcuttur. Çünkü mevcut işgücü yer değiştirerek yeşil işlerde istihdam edilmiş olacaktır. Bu anlamda, günümüz mavi yakalıları, "yeşil yakalı" çalışanlara dönüşecektir. Diğer taraftan işgücüne gerekli becerilerin kazandırılmasıyla mevcut işlerin yeşil hale getirilmesi de aynı etkiyi verecektir. Ayrıca yeşil işlerin istihdam üzerindeki etkisinin olumsuz olacağını ileri süren görüşler de bulunmaktadır. Bu görüşün taraftarlarına göre, yeşil işler bazı işlerin yok olmasına, dolayısıyla mevcut işgücünün işsiz kalmasına neden olabilecektir.

Bu kavram ve olgulardan yola çıkan çalışmanın amacı, gelecekteki potansiyel yeşil yakalı işçilerin ve liderlerin çevre bilinçleri ile çevreye duyarlı davranış düzeylerinin tespiti olarak belirlenmiştir. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bu inceleme sonucunda, potansiyel yeşil yakalıların istihdamda değerlendirilebilirlikleri üzerine yorumlar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil yakalılar, yeşil işler, çevre bilinci

ÜNİVERSİTE TAKIMLARINDA YER ALAN SPORCULARIN YARALANMA KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF INJURY ANXIETY LEVELS OF ATHLETES IN UNIVERSITY TEAMS

ŞABAN ÜNVER
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
EMRE ŞİMŞEK
Erciyes Üniversitesi
İZZET İSLAMOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
HAYATİ ARSLAN
Erciyes Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı Üniversite takımlarında mücadele eden farklı branşlardan sporcuların yaralanma kaygı düzeylerini incelemektir. Çalışmaya farklı üniversitelerde öğrenim gören ve üniversite takımlarında yer alan yaş ortalamaları 21,78±2,82 yıl olan toplamda 791 (321 kadın, 470 erkek) sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Caz ve ark. (2019) tarafından uyarlanan "Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekler müsabakaların yapıldığı yerlerde katılımcılara uygulanmıştır. Verilerin istatistiksel analizi SPSS 21 paket programı ile Mann Whitney U testi ve Kruskal Vallis Testi kullanılarak yapılmıştır. Sporcuların spor yaralanma kaygı puanları branşlara göre karşılaştırıldığında zayıf algılanma kaygısı (ZAK), hayal kırıklığına uğratma kaygısı (HKUK), Sosyal desteği kaybetme kaygısı (SDKK), yeteneğini kaybetme kaygısı (YKK) alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilirken ($p<0,05$), acı çekme kaygısı (AÇK) ve yeniden yaralanma kaygısı (YYK) alt boyutlarında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). ZAK, HKUK, SDKK, YKK, alt boyutlarında erkek sporcuların kaygı puanlarının kadın sporculara göre yüksek olduğu, AÇK ve YYK alt boyutlarında ise kadın sporcuların puanlarının erkek sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yaralanma kaygı puanları cinsiyete göre karşılaştırıldığında ise AÇK, SDKK ve YYK alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç olarak erkek ve kadın sporcuların yaralanma kaygı düzeyleri alt boyutlarında farklılık görülse de ortalama puanlarının birbirine yakın olduğu, ayrıca farklı branşlardaki sporcuların yaralanma kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle branşların ve cinsiyetin sporcuların kaygı düzeylerini etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sporcu, Kaygı, Yaralanma, Üniversite

Abstract

The aim of this study is to investigate the injury anxiety levels of athletes from different branches who competing in university teams. A total of 791 athletes (321 females, 470 males) participated in this study with a mean age of 21.78 ± 2.82 years who educating in different university and

participated in the university teams. In this study, "Sports Injury Anxiety Scale" adapted by Caz et al. (2019) was used. The scale was applied to the participants where the competitions were held. Statistical analysis was performed using SPSS 21 package program with Mann Whitney U test and Kruskal Vallis test. When the sports injury anxiety scores of the athletes were compared according to the branches, a significant difference was found in the sub-scales of perceived weakness anxiety, disappointment anxiety, anxiety of losing social support, anxiety of losing ability ($p<0.05$), while no significant difference was found in the pain anxiety and re-injury anxiety sub-scales ($p>0.05$). It was found that anxiety scores of male athletes were higher than female athletes in sub-scales of perceived weakness anxiety, disappointment anxiety, anxiety of losing social support, anxiety of losing ability and female athletes' scores were higher than male athletes in experiencing pain and anxiety of losing ability sub-scales. When injury anxiety scores were compared according to gender, it was found that there were significant differences in experiencing pain, anxiety of losing ability and losing social support sub-scales ($p<0.05$).

As a result, although there was a difference in the sub-dimensions of injury anxiety levels of male and female athletes, it was found that the average scores were close to each other and there were differences between the injury anxiety levels of athletes in different branches. Therefore, it can be said that the branches and gender affect the anxiety levels of the athletes.

Key Words: Athlete, Anxiety, Injury, University

ÜNİVERSİTE TAKIMLARINDA YER ALAN SPORCULARIN YARALANMA KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF INJURY ANXIETY LEVELS OF ATHLETES IN UNIVERSITY TEAMS

ŞABAN ÜNVER
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
EMRE ŞİMŞEK
Erciyes Üniversitesi
İZZET İSLAMOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
HAYATİ ARSLAN
Erciyes Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı Üniversite takımlarında mücadele eden farklı branşlardan sporcuların yaralanma kaygı düzeylerini incelemektir. Çalışmaya farklı üniversitelerde öğrenim gören ve üniversite takımlarında yer alan yaş ortalamaları 21,78±2,82 yıl olan toplamda 791 (321 kadın, 470 erkek) sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Caz ve ark. (2019) tarafından uyarlanan "Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekler müsabakaların yapıldığı yerlerde katılımcılara uygulanmıştır. Verilerin istatistiksel analizi SPSS 21 paket programı ile Mann Whitney U testi ve Kruskal Vallis Testi kullanılarak yapılmıştır. Sporcuların spor yaralanma kaygı puanları branşlara göre karşılaştırıldığında zayıf algılanma kaygısı (ZAK), hayal kırıklığına uğratma kaygısı (HKUK), Sosyal desteği kaybetme kaygısı (SDKK), yeteneğini kaybetme kaygısı (YKK) alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilirken ($p<0,05$), acı çekme kaygısı (AÇK) ve yeniden yaralanma kaygısı (YYK) alt boyutlarında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). ZAK, HKUK, SDKK, YKK, alt boyutlarında erkek sporcuların kaygı puanlarının kadın sporculara göre yüksek olduğu, AÇK ve YYK alt boyutlarında ise kadın sporcuların puanlarının erkek sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yaralanma kaygı puanları cinsiyete göre karşılaştırıldığında ise AÇK, SDKK ve YYK alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç olarak erkek ve kadın sporcuların yaralanma kaygı düzeyleri alt boyutlarında farklılık görülse de ortalama puanlarının birbirine yakın olduğu, ayrıca farklı branşlardaki sporcuların yaralanma kaygı düzeyleri arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle branşların ve cinsiyetin sporcuların kaygı düzeylerini etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sporcu, Kaygı, Yaralanma, Üniversite

Abstract

The aim of this study is to investigate the injury anxiety levels of athletes from different branches who competing in university teams. A total of 791 athletes (321 females, 470 males) participated in this study with a mean age of 21.78 ± 2.82 years who educating in different university and participated in the university teams. In this study, "Sports Injury Anxiety Scale" adapted by Caz et

al. (2019) was used. The scale was applied to the participants where the competitions were held. Statistical analysis was performed using SPSS 21 package program with Mann Whitney U test and Kruskal Vallis test. When the sports injury anxiety scores of the athletes were compared according to the branches, a significant difference was found in the sub-scales of perceived weakness anxiety, disappointment anxiety, anxiety of losing social support, anxiety of losing ability ($p<0.05$), while no significant difference was found in the pain anxiety and re-injury anxiety sub-scales ($p>0.05$). It was found that anxiety scores of male athletes were higher than female athletes in sub-scales of perceived weakness anxiety, disappointment anxiety, anxiety of losing social support, anxiety of losing ability and female athletes' scores were higher than male athletes in experiencing pain and anxiety of losing ability sub-scales. When injury anxiety scores were compared according to gender, it was found that there were significant differences in experiencing pain, anxiety of losing ability and losing social support sub-scales ($p<0.05$).

As a result, although there was a difference in the sub-dimensions of injury anxiety levels of male and female athletes, it was found that the average scores were close to each other and there were differences between the injury anxiety levels of athletes in different branches. Therefore, it can be said that the branches and gender affect the anxiety levels of the athletes.

Key Words: Athlete, Anxiety, Injury, University

ÇOCUKLARINI YÜZME SPORUNA GÖNDEREN AİLELERİN BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EXPECTATIONS OF FAMILIES SENDING THEIR CHILDREN TO SWIMMING SPORT

ŞABAN ÜNVER
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
TANER TUNÇ
SEYDİ AHMET AĞAOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu çalışmanın amacı Samsun'da bulunan spor kulüplerinde performans sporu olarak yüzme branşını yapan çocukların ailelerinin beklentilerinin incelemektir.
Çalışmaya, Samsunda bulunan yüzme kulüplerine lisanslı yüzme sporcusu olarak giden çocuğu bulunan 125 aile katılmıştır. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen "kişisel bilgi formu", Pehlivan'ın (2009) çalışmasında kullanmış olduğu anket kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21 paket programı kullanılarak yüzde frekans ve ki kare analizleri yapılmıştır.
Aileler genel itibariyle 72 (%57,6) kişi kendi isteğiyle çocuğunu yüzme sporuna göndermektedir. Yine 58 (%46,4) kişi çocuğunu ikinci bir sosyal faaliyete de gönderdiği tespit edilmiştir. Ailelerden 101 (%80,8) kişinin çocuklarını yüzmeye göndermede ki fiziksel beklentisi onların sağlığını korumak ve geliştirmek olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin 74 (%59,2) kişisi yüzmeye göndermede ki sosyal beklentisi çocuklarının spor yaparak kişiliğini geliştirme ve takım ruhu kazanma beklentisi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ailelerden 51 (%40,8) kişi çocuklarına yüzme sporu yaptırarak onların kendilerine olan güveni arttırma, sosyal statü kazanma ve yeni arkadaşlar edinme beklentisiyle çocuklarını yüzmeye yönlendirmektedir. Ailelerin gelecekle ilgili beklentileri incelendiğinde ise 86 (%68,8) kişi sağlıklı bir yaşam sürme, düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma ve zararlı alışkanlıklardan kurtulma beklentisiyle çocuğunu spora gönderdiği tespit edilmiştir. Aileler, sınavlara hazırlanmanın çocuklarının ileride yüzme branşına devam edebilmesi yönünde gördükleri en büyük engel olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin beklentileri ile cinsiyet ve eğitim durumu arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Ailenin aylık geliri ile ailenin gelecek ile ilgili beklentileri arasında anlamlı ilişki vardır. Düşük gelir ile yüksek gelir arasında ilişki vardır. Düşük gelirli olan ailelerin çocuklarının sporla ilgili meslek sahibi olma beklentisi tespit edilirken; geliri yüksek olan ailelerin sağlıklı olma, düzenli spor yapma alışkanlığı ve zararlı alışkanlıklardan uzak durma beklentisi tespit edilmiştir.
Sonuç olarak aileler çocuklarının özellikle akıl ve beden sağlığını korumak için yüzme branşına yönlendirdiği söylenebilir. Ayrıca ailelerin gelir durumunun gelecek ile ilgili beklentileri etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yüzme, Beklenti, Sporcu

Abstract

The aim of this study is to investigate the expectations of the families of children who perform swimming in sports clubs in Samsun as performance sport.

125 families whose children attended swimming clubs in Samsun as licensed swimmers participated in the study. "Personal information form" developed by the researcher and a questionnaire used in Pehlivan (2009)'s study were used in the study. SPSS 21 program was used in data analysis and percentage frequency and chi square analyses were conducted.

In general, 72 (57,6%) people were found to send their children to swimming on their own will. 58 (46,4%) people were found to send their children to a second social activity. 101 (80,8%) people stated that their physical expectation in sending their children to swimming was to protect and develop their health. 74 (59,2%) people stated that their social expectation in sending their children to swimming was to develop their children's character through sports and to make them learn team spirit. In addition, it was found that 51 (40,8%) people guided their children to swimming with the expectation that their self-confidence would increase, they would gain social status and have new friends. When families' future expectations were analyzed, it was found that 86 (68,8%) people guided their children to sports with the expectations that they would lead a healthy life, gain a habit of doing sport regularly and get rid of harmful habits. It was found that the greatest obstacle that families considered for children's continuing this sport in the future was preparing for exams. No association was found between families' expectations and their genders and educational status. A significant association was found between the family's monthly income and future expectations, with the association between low income and high income. While families with low income were found to have an expectation of their children getting a sport related profession; families with high income were found to have expectations of their children such as being healthy, doing sport regularly and staying away from harmful habits.

As a conclusion, it can be said that families guide their children to swimming especially to protect their mental and physical health. In addition, it was concluded that families' income level influenced their expectations about the future.

Key Words: Swimming, expectation, athlete

TÜRKÇE METİNLER ÜZERİNDE GÖVDELEME YÖNTEMİYLE DUYGU ANALİZİ ÇALIŞMASI VE DUYGU ÇARKI'NIN ADAPTASYONU ÜZERİNE BİR ÖNERİ

A STUDY ON SENTIMENT ANALYSIS OF TURKISH TEXTS, AND A SUGGESTION ON ADAPTION OF THE WHEEL OF EMOTIONS

SAİT CAN YÜCEBAŞ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet
Bir dilin farklı özelliklerinin elektronik ortamda modellenmesini amaçlayan Doğal Dil İşlemle (DDİ) çalışmaları farklı alt dallardan oluşmaktadır. Gövdeleme, diller arası çeviri, metinden konuşmaya çeviri, konuşmadan metine çeviri, dile ait sözlük oluşturma ve duygu analizi bu alt dalların en popüler olanlarıdır.

Duygu analizi çalışmaları, temel olarak yazılı bir metnin içerdiği duyguyu yorumlar. En basit haliyle, ilgili metin olumlu veya olumsuz olarak sınıflandırılır. Daha karmaşık analizlerde, korku, endişe, mutluluk, kızgınlık vb. diğer temel duygular da dikkate alınır. Tüm bu durumlar bir duygu polaritesi ve tonu ile ifade edilebilir. Polarite, ilgili duygunun olumlu, olumsuz veya nötr olduğunu gösterir. Ton ise polaritenin derecesini belirleyerek özellikle olumu ve olumsuz durumlarda bu duygunun ne kadar yoğun olduğunu, duygunun kuvvetini, göstermek için kullanılır.

Duygu analizi, cümle veya içerik temelli olarak yapılabilir. Cümle temelli analizde, her cümlenin yansıttığı duygu ayrı ayrı değerlendirilir. En basit durumda, haber metni gibi tam bir metnin duygu analizi, sadece başlık cümlesinin yansıttığı duyguya göre belirlenir. Daha kapsamlı analizlerde tüm dokümandaki cümleler incelenir ve ilgili doküman bu cümlelerin yansıttığı farklı duyguların ağırlıklarına göre anlamlandırılır.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde duygu analizinde iki temel yaklaşım kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan ilki makina öğrenmesi, ikincisi ise sözlük temelli yaklaşımlardır. Makina öğrenmesi yaklaşımları kurulacak modelin eğitimi için çok geniş veri kümlerine ihtiyaç duymaktadır. Sözlük temelli yöntemlerde ise sözlüğün yeterli olmaması veya içeriğindeki kelimelerin iyi etiketlenmemesi gibi dezavantajlar görülebilir.

Yapılan bu çalışmada polaritenin tonunu belirleyen zayıflatıcı, kuvvetlendirici kelimeler ile duygu katmada rol oynayan sıfat ve zarf gibi sözcüklerin tespiti ve olumsuzluk eki alan sözcüklerin bulunması için bir gövdeleme yaklaşımı kullanılmıştır. Bu sayede olumsuzluk eki alan fiillerin olumsuz polaritede işaretlenmesi sağlanmıştır. Ayrıca "değil" gibi değiştirici sözcükler ayırt edilmiştir. "Bu film güzel değil", "Bu yemeği beğenmedim değil" örneklerinde olduğu gibi, değiştirici kelimelerin olumlu fiilde negatif polarite oluşturması veya tam tersi olarak olumsuz fiilde pozitif polarite oluşturması da tespit edilmiştir.

İlgili modelin geliştirilerek olumlu, olumsuz ve nötr polaritelerine diğer duygularında eklenmesi hedeflenmektedir. Bunun için temel sekiz duyguyu ve bunların karışımlarını gösteren Plutchik'in Duygu Çarkı'ndaki duyguların analizi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Dil İşleme, Duygu Analizi, Gövdeleme, Duygu Çarkı

SPORCU AKTİVİTELERİNİN MAÇ SONUCU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİN KARAR AĞCI YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ: FİFA 2010 DÜNYA KUPASI ÖRNEĞİ

ANALYSIS OF THE EFFECTS OF SPORTSMAN ACTIVITIES ON MATCH RESULTS WITH DECISION TREE METHOD: A CASE STUDY OF FIFA 2010 WORLD CUP

SAİT CAN YÜCEBAŞ
HÜRMÜZ KOÇ
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet
Günümüzde teknolojik gelişimlerle birlikte hemen her alanda büyük miktarda ham veri üretilmekte, paylaşılmakta ve depolanmaktadır. Ham veri miktarındaki bu artış beraberinde verinin analiz edilerek, veriden bilgi edinilmesi ve veri içerisindeki saklı olabilecek ilişkilerin çıkarılması gerekliliğini doğurmuştur. Bu doğrultuda büyük veri analizi ve analiz için de veri madenciliği yöntemlerinin kullanılması oldukça popüler hale gelmiştir. Literatürde ilgili çalışmalar özellikle spor, tıp, genetik, biyoloji, ekonomi alanlarında yoğunlaşmıştır.

Spor bilimleri içerdiği farklı branşlar, her branşa ait hem antrenmanlarda hem de müsabakalarda alınan farklı ölçüm ve istatistikler ile büyük ham veri üretmeye oldukça yatkın bir alandır. Bu alanda üretilen çeşitli türde verilerin, veri madenciliği kullanılarak analizi, dünya çapında popüler olmaya başlayan bir çalışma alanı olsa da ülkemizdeki örnekli oldukça azdır. Yapılan çalışmalar genel hatları ile incelendiğinde veri madenciliği yöntemlerinin maç sonucu tahmini, maç skoru tahmini, takım veya oyuncu bazında performans analizi, davranış analizi, oyuncu seçimi ve taktik analizi gibi alanlarda kullanıldığı görülmektedir.

İlgili çalışmada FIFA'nın 2010 yılına ait Dünya Kupası veri arşivi kullanılmıştır. Bu veri arşivi içerisinde sekiz gruba ait grup maçları ile çeyrek final, yarı final ve final maçlarının bilgileri bulunmaktadır. Her takım ve takımların oynadığı her maç için sporcu bazında genel ve özel aktivite verileri tutulmaktadır. Genel aktivite verileri içinde toplam süre, düşük – orta – yüksek aktivite yüzdesi vb. on adet öznitelik bulunmaktadır. Özel aktivite verilerinde ise attığı gol, yapılan kurtarışlar, top kazanma vb. on altı adet öz nitelik bulunmaktadır. Genel ve özel olan bu aktivite öznitelikleri ilk ve ikinci yarı olmak üzere ayrı şekilde tutulmuştur.

Yapılan çalışmada, bu veri arşivi üzerinde karar ağacı modelleri kurularak oyuncu temelli genel aktivite özelliklerinin kazanma, kaybetme ve berabere kalma üzerindeki etkisi incelenmiştir. Karar ağacı yönteminin seçilmesinin nedeni, performans açısından, doğrusal olmayan sınıflama problemlerinde dahi, kendisinden daha karmaşık olan yöntemlere yakın sonuçlar vermesidir. Bu yapı sayesinde sınıflama kararı görsel olarak veya eğer-ise kuralları şeklinde ifade edilebilmektedir. Takımlar ve oyuncular grup maçları ile final serilerinde farklı stratejiler geliştirdiğinden, grup maçları ve final serisi için iki farklı model kurulmuştur. Final serisi için kurulan modelde kazanma ve kaybetme durumlarının tahmini için %74,86'lık kesinlik oranı yakalanırken ROC eğrisi altında kalan alan 0.838 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma öncü bir çalışma olup gelecek çalışmalarda FIFA'nın 2014 ve 2018 yılına ait Dünya Kupası verileri de analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Veri Madenciliği, Karar Ağacı, Arşiv Çalışması, Sporcu Performans Analizi, Dünya Kupası

MULTINATIONAL FEDERALISM, ACCOMMODATION POLICIES AND STATE MODELS: THE MANAGEMENT OF NATIONAL MINORITIES

ÇOK-ULUSLU FEDERALİZM, UZLAŞTIRMA POLİTİKALARI VE DEVLET ŞEKİLLERİ: ULUSAL AZINLIKLARIN YÖNETİMİ

HAKAN KOLÇAK
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Abstract
Multinational federalism is an accommodationist approach that develops different kinds of public policies for minority groups in order to secure and promote their ethno-cultural, national and other features in public and private. Many studies have examined potential characteristics that states should embrace in implementing multinational federalism, but there are merely few studies explaining what kinds of accommodation policies can be originated via multinational federalism. As an interdisciplinary study employing the methods of general public law and comparative constitutional politics, this study fills the research gap. By analysing various countries, including Belgium, Canada, Finland, Germany, North Macedonia, Spain, Switzerland and the United Kingdom, this study argues that multinational federalism may take its shape not only in federations but also in decentralised, regionalised and confederal state systems. Several symmetric or asymmetric multinational federal protection and promotion mechanisms can be formed by means of, what this study calls, federal accommodation policies: a) decentralisation, b) decentralisation-plus, c) decentralisation-maximum, d) noncentralisation, e) noncentralisation-plus, f) noncentralisation-maximum, and finally g) *sui generis* confederal-like policies. By embracing one or more of these accommodation policies, states may ultimately establish seven different sorts of, what this study calls, multinational federal state models that can be used in the management of territorially-concentrated national minorities, namely (i) union-state of decentralisation, (ii) union-state of devolution, (iii) quasi-federal state, (iv) federation, (v) satellite state, (vi) associate state and (vii) confederation.

Keywords: Accommodation, Territorially-concentrated National Minorities, Multiculturalism, Multinational Federalism, Ethno-cultural Diversity

Özet
Çok-uluslu federalizm, azınlık grupların kendi etno-kültürel, milli ve diğer kimliksel özelliklerini kamusal ve özel alanda korumak ve geliştirmek için çeşitli kamu politikaları üreten uzlaştırmacı bir yaklaşımdır. Çok-uluslu federalizm uygulamalarının icrası noktasında devletlerin hangi muhtemel niteliklere sahip olmaları gerektiğini pek çok çalışma incelemiştir. Ancak çok-uluslu federalizm vasıtasıyla hangi tür uzlaştırmacı politikaların üretilebileceği konusunda yeterli sayıda akademik çalışma bulunmamaktadır. Disiplinlerarası bir çalışma olarak, genel kamu hukuku ve karşılaştırmalı anayasal siyasetin yöntemlerinden faydalanan bu çalışma, belirtmiş olduğumuz eksikliği giderme yönünde adım atmaktadır. Belçika, Kanada, Finlandiya, Almanya, Kuzey Makedonya, İspanya, İsviçre ve Birleşik Krallık gibi pek çok ülkeyi analiz eden bu çalışmaya göre, çok-uluslu federalizm sadece federasyonlar içinde değil, yerel, bölgesel ve konfederal devlet sistemlerinde de

şekil alabilir. Çalışmamızın tanımlamış olduğu şekliyle, federal uzlaştırma politikaları marifetiyle çeşitli simetrik ve asimetrik çok-uluslu koruma ve geliştirme mekanizmaları inşa edilebilir. İlgili uzlaştırma politikaları şu şekilde sıralanabilir: a) yerel eğilimlilik, b) ileri yerel eğilimlilik, c) maksimum yerel eğilimlilik, d) yerel odaklılık, e) ileri yerel odaklılık, f) maksimum yerel odaklılık ve son olarak g) kendine özgü konfederalist politikalar. Belirtmiş olduğumuz bu uzlaştırma politikalarından birinin veya birkaçının beraber uygulanması neticesinde, bölgesel çoğunluk oluşturan ulusal azınlıkların yönetiminde kullanılmak üzere yedi farklı federal devlet modelinin inşa edilebileceği bu çalışma tarafından iddia edilmektedir. Oluşturulabilecek devlet modelleri şu şekilde sıralanabilir: (i) yerel eğilimli birlik devleti, (ii) yetki devreden birlik devleti, (iii) federal benzeri (yarı federal) devlet, (iv) federasyon, (v) uydu devleti, (vi) bağlantı devleti ve (vii) konfederasyon.

Anahtar Kelimeler: Uzlaştırma, Topraksal Olarak Yoğunlaşmış Ulusal Azınlıklar, Çokkültürlülük, Çok-uluslu Federalizm, Etno-kültürel Çeşitlilik

ULUSAL GÜVENLİK BAĞLAMINDA "HASMANE HAREKET"

SEZAİ ÇAĞLAYAN
OMÜ

Özet
"Hasmane hareket", uluslararası hukukta kuvvet kullanımı konusunda önemli parametrelerden biridir. Kavram, bir devlete, bir ulusa, kişilere veya mallara karşı kullanılan kuvvet veya saldırıları içeren fiiller olarak tanımlanabilmektedir. Hasmane hareket, uluslararası hukuk sisteminde kuvvet kullanma yasağının istisnai hallerinden biri olan meşru müdafaa hakkının işletilmesi noktasında önemli bir argümandır. Hasmane hareket fiilleri, meşru müdafaa hakkının söz konusu olmadığı durumlarda da kuvvet kullanımı için belirleyici olabilmektedir. Bu noktada, kuvvet kullanmanın koşullarını belirleyen araçlar olarak askeri angajman kurallarının devreye girmeleri aşamasında, hasmane hareketin tetikleyici bir unsur olduğundan bahsedilebilir.
Uluslararası hukuk dışında, devletlerin iç hukuklarında da hasmane hareket fiillerine dayalı düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir. Kavram, devletlerin güvenliklerine ilişkin olarak ulusal ceza kodlarında kendine yer edinmiştir. Lakin kavramın tanımlanması veya ihtiva ettiği fiillerin belirlenmesi noktasında doktrinde üzerinde uzlaşılmış bir tanım bulunmamaktadır. Öyle ki, hasmane hareket kavramının neyi ihtiva ettiği veya hangi fiillerin hasmane hareket anlamına geldiğine dair ulusal ceza kodlarında da kesin hükümlerin bulunduğu söylenemez. Örneğin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar" başlıklı Dördüncü Bölümü altındaki, "Devlete Karşı Savaşa Tahrik Suçu" (md. 304) ve "Yabancı Devlet Aleyhine Asker Toplama Suçu" (md. 306) nun tanımlanmasında hasmane hareket fiillerinden bahsedilmektedir. Lakin bu fiillerin neler olduğu açık bir şekilde sayılmamıştır.

Buna karşın, uluslararası hukuk sisteminde hasmane hareketin hangi fiillerden oluştuğuna dair tanımlamaların yapıldığı görülmektedir. NATO doktrini ve NATO üyesi bazı devletlerce belirlenen daimi angajman kuralları, hasmane hareket fiillerine dair daha somut düzenlemeler içermektedir. Bu çalışmada, uluslararası hukuk doktrininde ve uygulamasında hasmane hareket kavramına dair var olan tanım ve uygulamaların, ceza hukuku doktrini için faydalı olabileceği üzerinde durularak, konu karşılaştırmalı bir şekilde ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Hasmane hareket, uluslararası hukuk, devlete karşı suçlar, ceza hukuku, angajman kuralları

TRUMP YÖNETİMİ'NİN ULUSLARARASI ANDLAŞMALARA YAKLAŞIMI

SEZAİ ÇAĞLAYAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Uluslararası andlaşmalar hukuku, uluslararası hukuk sistemi adına hayati bir öneme sahiptir. Uluslararası hukuk sistemi altında yer alan herhangi bir disiplin, andlaşmalardan bağımsız bir şekilde düşünülemez. Uluslararası hukukun süjeleri olarak devletler ve uluslararası örgütler arasında akdedilen uluslararası andlaşmalar iki veya çok taraflı olarak düzenlenebilmektedir. Andlaşmaların akdedilmesinde teamül hukukunun önemli bir yeri olmakla birlikte, 1969 ve 1986 tarihli Viyana Sözleşmeleri diğer önemli usul kaynaklarıdır. Andlaşmaların hazırlanmasından sona ermesine kadar ki süreç gerek teamül hukuku gerekse Viyana Sözleşmeleri'nde düzenlenmiştir.
Uluslararası hukuk süjeleri olarak devletlerin andlaşmalara uyma yükümlülükleri olmakla birlikte, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) uygulamasında andlaşmalar hukukuna gereken önemin verilmediği görülmektedir. Dünya anayasası olarak bilinen BM Şartı'nın özellikle kuvvet kullanmaya dair *jus cogens* hükmündeki kuralların ABD tarafından esnetildiğine ve geniş yorumlandığına sıklıkla şahit olunmaktadır. 11 Eylül saldırıları sonrasında devlet dışı aktörlere karşı silahlı kuvvet kullanımı bu durumu örnekler mahiyettedir. ABD'nin uluslararası andlaşmalara ve andlaşmalar hukukuna yaklaşımı, 2017'de Donald Trump'ın başkanlık koltuğuna oturmasıyla farklı bir boyut kazanmıştır. Trump, ABD çıkarlarına aykırı olduğu gerekçesi ile iklim değişikliğinden güvenliğe birçok andlaşmayı fesh etmiş veya çekilmiştir. İklim değişikliğine dair Paris Andlaşması, NAFTA, UNESCO, INF ve Iran nükleer andlaşmaları, Trump döneminde ABD'nin çekildiği veya fesh ettiği andlaşmalara örnek olarak gösterilebilir. Modern uluslararası hukukta, pozitivist iradeci görüşün bir sonucu olarak egemen devletler, iki veya çok taraflı andlaşmalarda, *jus cogens* kurallara aykırı olmayacak şekilde kendi belirledikleri hükümleri koymaları konusunda özgürdürler. Bu hükümler andlaşmanın yürürlüğe girmesi, sona ermesi gibi hükümleri de kapsamaktadır. Lakin Trump yönetimi döneminde fesh edilen veya çekilme sağlanan bazı andlaşmalar, *pact sund servanda* ilkesine aykırı olarak ve andlaşma hükümlerine koşut olmayan bir şekilde sonlandırılmıştır. Bu açıdan Trump yönetiminin andlaşmalar hukukuna saygı konusunda sistematik bir yaklaşımı benimsediğini söylemek zordur.

Anahtar kelimeler: Uluslararası andlaşmalar, ABD, Donald Trump, fesih, çekilme

LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRLERİNİN HAKLI SEBEPLE GÖREVDEN ALINMASI

İLKNUR KAYA
Anadolu Üniversitesi

Özet
Limited şirket müdürlerinin görevden alınması, Türk Ticaret Kanununun "görevden alma, yönetim ve temsil yetkisinin geri alınması ve sınırlandırılması" başlıklı 630. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre; "genel kurul, müdürü veya müdürleri görevden alabilir, yönetim hakkını ve temsil yetkisini sınırlayabilir. Her ortak, haklı sebeplerin varlığında, yöneticilerin yönetim hakkının ve temsil yetkilerinin kaldırılmasını veya sınırlandırılmasını mahkemeden isteyebilir. Yöneticinin, özen ve bağlılık yükümü ile diğer kanunlardan ve şirket sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini ağır bir şekilde ihlal etmesi veya şirketin iyi yönetimi için gerekli yeteneği kaybetmesi haklı sebep olarak kabul olunur. Görevden alınan yöneticinin tazminat hakları saklıdır".
Türk Ticaret Kanunun 630. maddesinin üçüncü fıkrasına bakıldığında, haklı sebeplere dair örnekler verildiği görülmektedir. Belirtilen haklı sebeplerin, ana sözleşmeye hüküm konulması suretiyle genişletilmesi mümkündür. Ancak madde hükmünde sayılan haklı sebeplerin ana sözleşmeye konulacak hükümle ortadan kaldırılması mümkün değildir.
Şirket müdürlerinin görevden alınması için açılacak davada davacı sıfatı, limited şirket ortaklarından her birisine aittir. Ortaklar teker teker veya birlikte dava açma yoluna gidebilirler. Kanunda şirket ortaklarının dava açma hakkına sahip olduğu belirtildiğine göre, gerçek veya tüzel kişi ortaklar arasında ayrım yapılmasına gerek yoktur.
Limited şirket müdürlerinin görevden alınması için, açılan davada yapılan inceleme neticesinde, haklı sebep veya sebeplerin kanıtlanmış olması lazımdır. Haklı sebebi ispat etme yükü, dava açma hakkına da sahip olan ortaklara aittir. Davacı ortaklar, müdürlerin haklı sebeple görevden alınmasına dayanak oluşturan fiillerini, iş ve işlemleri ile kusurlarını kanıtlamalıdır.
Biz bu çalışmamızda şirket müdürlerinin görevden alınmasının koşulları, haklı sebeplere ilişkin örnekler, mahkemece verilecek karar ile görevden alınmanın sonuçları üzerinde duracağız.

Anahtar kelimeler: Limited şirket, müdürler, görevden alınma

ADİ ŞİRKETİN YÖNETİCİ ORTAKLARININ ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

İLKNUR KAYA
Anadolu Üniversitesi

Özet
Adi şirketlerde yönetici ortakların özen yükümlülüğü Türk Borçlar Kanunu m. 628'de düzenlenmiştir. Türk Borçlar Kanununun 628/1. maddesinde; "her ortak, ortaklık işini görürken kendi işlerinde gösterdiği özen ve çabayı göstermekle yükümlüdür" hükmü yer almaktadır. Bu hükme aykırı iş ve işlemler ortakların iç ilişki açısından sorumluluklarının doğmasına sebep olur.
Maddenin birinci fıkrası kapsamında, adi şirketten ücret almayan yöneticilerin özen borcu düzenlenmiştir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasına göre daha hafif bir özen yükümlülüğü getiren düzenleme, şirket yöneticilerinin kendi işlerinde gösterdikleri özeni aramaktadır. Böylece adi şirket yöneticilerinin özen yükümlülüğüne aykırı iş ve işlemleri için, sübjektif kusur ölçütünün geçerli olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu noktada, şirket yöneticilerinden beklenen özenin derecesinde, adi şirket sözleşmesinde yer alan hükümler ile yöneticinin yaşı, eğitimi, mesleği gibi hususlar göz önünde bulundurulur. Her ortak, diğerlerine karşı, kendi kusuruyla verdiği zararları, başka işlerde ortaklığa sağladığı menfaatlerle mahsup ettirme hakkı olmaksızın gidermekle de yükümlüdür (TBK m. 628/2).
Türk Borçlar Kanununun 628/3. maddesine göre; "ortaklık işlerini ücret karşılığı yürüten yönetici ortak, vekâlet hükümlerine göre sorumlu olur". Madde hükmü incelendiğinde ise, ücret alan yönetici ortağın özen yükümlülüğünün derecesinin daha ağır olduğu anlaşılmaktadır. Zira ücret alan yönetici, vekâlet sözleşmesine dair hükümlere göre sorumludur. O halde vekilin özen yükümlülüğünü düzenleyen Türk Borçlar Kanununun 506/3. maddesinin dikkate alınması gerekmektedir. Bu son düzenlemede; "vekilin özen borcundan doğan sorumluluğunun belirlenmesinde, benzer alanda iş ve hizmetleri üstlenen basiretli bir vekilin göstermesi gereken davranış esas alınır" hükmü yer aldığından, ücret alan yönetici ortağın objektif özen yükümlülüğüne tabi olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Adi şirket, özen yükümlülüğü, yönetici ortaklar

AİLE İÇİ ŞİDDET VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİN AİLE HUKUKUNA ETKİSİ

SÜLEYMAN KANDEMİR
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet

Aile, toplumun ve devletin temelidir. Temeli sağlam olan milletler ve devletler varlıklarını devam ettirebilirler. Aile yapıları çarpık olanlar ise eninde sonunda tarih sahnesinden silinirler, buna mahkûmdurlar. Bu nedenle, hemen hemen tüm devletler, aileyi korumaya, aile düzenini sağlamaya yönelik düzenlemeler yapma ihtiyacı hissetmektedir.

Aile kırılgan bir yapı üzerine inşa edilir. Aile hukukuna mahsus bir sözleşme olan evlilik sözleşmesi ile bir araya gelen iki farklı cinsin birlikteliği ile başlayan ailenin ölüme kadar devam edebilmesi için iki tarafın da zaman zaman fedakârlık göstermesi zorunludur. Zira farklı iki insanın düşünce yapısı, talebi, beklentisi her zaman örtüşmeyecektir. Burada, ailenin bir arada tutulabilmesi için anlayış göstermenin yanı sıra, hukuki yaptırımların da var olması gerekir. Bu yaptırımlar, ailenin bir arada devamını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Kabul etmek gerekir ki; güçlü olanlar, sahip oldukları gücü her zaman olumlu yönde kullanmazlar. Bu güç, ekonomik, fizyolojik, etnik veya sair şekillerde kendini gösterebilir. Güçlü olanlar güçlerini, zayıf olanlara yönelik kullandıklarında şiddet meydana gelir. Bu şiddet farklı şekillerde kendini gösterir.

Çalışmamızda, özellikle aile içinde meydana gelen şiddet olaylarının hukuki tahlili ile birlikte İstanbul Sözleşmesi'nin etkisi ve çözüm önerileri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, hukuk kuralları, şiddet, aile içi şiddet, yaptırım, İstanbul Sözleşmesi

BANKALAR İLE İMZALANAN TÜKETICI SÖZLEŞMELERINDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERILERI

SÜLEYMAN KANDEMİR
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet

Bankalarla, hem genel bankacılık işlemleri hem de kredi işlemleri için çeşitli sözleşmeler imzalanmaktadır. Bankalar tarafından hazırlanan sözleşmeler, genel işlem belgeleri niteliğindedir. Genel işlem belgesi, Türk Borçlar Kanunu'nun tanımıyla, "*bir sözleşme yapılırken düzenleyenin, ileride çok sayıdaki benzer sözleşmede kullanmak amacıyla, önceden, tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşmelerdir*." Bankalar her müşteri için ayrı içerikte değil, aynı iş/işlem için aynı içerikte sözleşme kullanmaktadır. Aksi bir durum zaten mümkün değildir. Her bir müşteri ile karşılıklı müzakere edilmek suretiyle sözleşme tesis edilmeye kalkışmak, bankacılık müessesesinin olağan akışına aykırıdır. Bankalarla; bankacılık işlemleri ki, hesap açma, havale/EFT yapma, fatura ödeme, kredi kartı, ödeme talimatları gibi işlemler için sözleşmeler yapılmaktadır. Bireysel ve ticari nitelikte kredi sözleşmeleri ki; konut finansmanı, araç finansmanı, tüketici kredisi, genel kredi sözleşmeleri gibi karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmamızda işin ticari boyutu üzerinde değil, tüketici boyutu üzerinde duracağız. Tüketiciler, bu sözleşmeler karşısında hep daha zayıf konumdadırlar. Zaten bu yüzden tanzim edilen kanun da "**Tüketicilerin Korunması Hakkında Kanun"** olarak isimlendirilmiştir. Esasen bu kanun, Anayasamızda yer alan "**Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder**" (Anayasa m. 172) şeklindeki düzenlemenin de bir gereğidir. Peki mevcut düzenlemeler, tüketiciyi korumaya yetmekte midir? Çalışmamızda bu sorunun cevabını bulmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, tüketici hakları, genel işlem şartları, bankalar, tüketici sözleşmeleri

NAKDİ SERMAYE ARTIRIMI İLE KURUMLAR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNE SAĞLANAN VERGİ AVANTAJI

SAMED AKDAĞ
Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı

Özet
Firmaların faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri sermaye yapılarının doğru şekilde yönetilmesine bağlıdır. Sermaye yapıları zayıf olan şirketlerin özellikle ekonomik göstergelerin bozulduğu dönemlerde finansman sıkıntısı yaşadığı ve sonrasında zayıflayan iş hacmi ile birlikte bilançolarının daha da bozulduğu görülmektedir. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na 27.03.2015 tarihinde eklenen 10/1-ı maddesi ile birlikte nakit sermaye artırımında bulunan sermaye şirketlerinin, yaptıkları sermaye artırımına istinaden hesapladıkları tutarları, kurumlar vergisi beyannamesinde ayrıca göstermek şartıyla, kurum kazancından indirebilme imkanı sağlanmıştır. Firmaların daha güçlü sermaye yapılarına ulaşmasını hedefleyen bu düzenlemeden, sermaye artırımına ilişkin kararın tescil edildiği veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap döneminden itibaren başlamak üzere izleyen her bir dönem için ayrı ayrı yararlanılmaktadır. İndirimden yararlanan firma sonraki dönemlerde sermaye azaltımı yapması durumunda azaltılmış olan sermaye tutarı indirim hesabında dikkate alınmayacaktır. Kanun maddesinde ayrıca *"Bu bent hükümlerine göre hesaplanacak indirim tutarı, nakdi sermayenin ödendiği ay kesri tam ay sayılmak suretiyle hesap döneminin kalan ay süresi kadar hesaplanır. Matrahın yetersiz olması nedeniyle ilgili dönemde indirim konusu yapılamayan tutarlar, sonraki hesap dönemlerine devreder. Bu bendin uygulanmasında sermaye şirketlerine nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklananlar dâhil olmak üzere, sermaye şirketlerinin birleşme, devir ve bölünme işlemlerine taraf olmalarından veya bilançoda yer alan öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan ya da ortaklar veya bu Kanunun 12 nci maddesi kapsamında ortaklarla ilişkili olan kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artırımları, indirim hesaplamasında dikkate alınmaz"* açıklamasına da yer verilerek madde hükmünden yararlanılması için bazı şartların olduğu da kısaca ifade edilmiştir. Bu çalışmada, getirilen bu yeni düzenlemeye ilişkin yasal mevzuat ele alınarak indirim uygulamasından hangi şartlarda yararlanılacağı örnekler verilerek açıklanacak ve firmaların sermaye yapılarının güçlenmesi amacı ile düzenlenen madde metninin kurumlar vergisi mükelleflerine sağladığı vergi avantajı değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcükler: KVK, Nakit Sermaye Artırımı, İndirim Uygulaması

İSLAM DÜŞÜNCESİNDE DEMOKRASİ SORUNU: FİTNE-MUHALEFET ÖZDEŞLİĞİ

ONUR YILDIRIM
Kırıkkale Üniversitesi

Özet
İslam düşüncesi, alternatifleri arasında biricik meşru yönetim biçimi olarak modern dönemde yeniden siyasal sahneye çıkan ve entelektüel dikkatleri üzerine çeken demokrasiyi, sorgulama konusu yapma özelliğiyle öne çıkmaktadır. Bu durumun temel nedenlerinden birisi, İslam dünyasının siyasal olana demokratik nitelikler kazandıran muhalefet olgusuna yaklaşımının son derece olumsuz olmasındandır. Çünkü İslam siyasal düşüncesi ve tarihi boyunca kurumsal bir mekanizmaya dönüştürülememiş muhalefetin siyasal alandan tecrit edilmesi, demokratik siyaseti benimseme iddiasında olan Müslüman Ortadoğu rejimlerinden geriye sadece demokrasinin şekilsel mekanizmaları bırakmıştır. Bu rejimlerin demokrasi anlayışının temelinde sadece periyodik aralıklarla gerçekleştirilen seçimler yatmaktadır. Zaten demokratik prosedürlere bağlı olarak gerçekleştirilmeyen bu seçimlerin genel olarak hileli oldukları bilinmektedir. Bu yönüyle, demokrasinin içselleştirilememesinin ve kurumsallaştırılamamasının nedeni olarak ortalama bir Müslüman'ın siyasal bilinçaltında olumsuz bir karşılığa sahip olan muhalefet gösterilebilir. Zira siyasal bilinçaltında muhalefetin anlamsal karşılığı, İslam tarihi boyunca Müslümanların en fazla mustarip oldukları kavrama yöneltecek şekilde tasarlanmıştır. Siyasal bir korkunun ifadesi olan bu kavram, Hz. Peygamber'in vefatından sonra Müslümanların tüm düşünce dünyasını etkileyen fitnedir. Fitnenin kaynağı, özdeşi ya da ikiz kardeşi olarak modern dönemde siyasal olanın demokratikleşmesi anlamına gelen muhalefetin gösterilmesi, İslam ile demokrasi arasındaki ilişkinin neden sorunlu olarak addedildiğine de ışık tutmaktadır. Bu çalışmanın konusunu, İslam düşüncesi sınırları içerisinde yer aldığını düşündüğümüz fitne-muhalefet özdeşliği oluşturmaktadır. Çalışmanın nihai amacı, bu özdeşliğin İslam dünyasının demokrasi sorununu ne ölçüde etkilediğini tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: İslam, Demokrasi, Fitne, Muhalefet

THE PROBLEM OF DEMOCRACY IN THE ISLAMIC THOUGHT: FITNAH-OPPOSITION IDENTITY

Abstract
Islamic thought has come to the forefront to question democracy, which has emerged again on the political stage and attracted intellectual attention, is widely accepted as the only legitimate form of government among its alternatives. The reason for this is that the Islamic world is alien to the political opposition that gives democratic qualities. Because of the political isolation of the opposition, which has not been transformed into an institutional mechanism through Islamic political thought and history, democracy has left only formal mechanisms in the Muslim Middle East regimes, which claim to have adopted democratic politics. The basis of these regimes' understanding of democracy is the elections held only periodically. It is known that these elections, which were not carried out due to democratic procedures, are generally fraudulent. Thus, there has been the problem of internalization and institutionalization of democracy in these regimes due to lack of

opposition. With regard to the average Muslim's political consciousness, political opposition has nothing, other than pejorative meanings. Under this kind of political consciousness, the semantics of the opposition is designed to lead to a perception that Muslims suffer most from the history of Islam. This notion of a political fear is a fitnah that affected the whole world of thought of Muslims in the phase of the transfer of life without Prophecy. Beyond being a notion, fitnah, which is perceived as the result of political opposition, corresponded to factual reality. Especially this factual reality sheds light on the problematic relationship between Islam and democracy. The subject of this study is the identity of fitnah and opposition which we think is within the boundaries of Islamic thought. The ultimate aim of the study is to discuss to what extent this identity affects the democracy problem of the Islamic world.

Keywords: Islam, Democracy, Fitnah, Opposition

İLKÇAĞLARDAN GÜNÜMÜZE YUNAN MİLLİYETÇİLİĞİNİN GELİŞİMİ

AYMAN KARA
Kırıkkale Üniversitesi

Özet

Yunanlılar kökenleri antik çağlara dayanan bir millettir. Yunanlıların milliyetçilik anlayışı da ilkçağlardaki şehir devletlerinden Helenistik döneme ve Roma İmparatorluğu dönemine, sonrasında Bizans ve Osmanlı hakimiyetine girdiği dönemlere, bağımsızlığını kazanıp ulusal devletini kurduğu döneme kadar pek çok aşamadan geçerek şekillenmiş bir yapıya sahip olmuştur.

Antik çağ ve Helenistik dönemler Yunan milliyetçiliği açısından net olmayıp bu dönemlere ilişkin bilgiler net değildir. Ancak Roma döneminde Roma hakimiyetine girmekle birlikte kendi derinlikli kültürüyle Roma İmparatorluğu üzerinde kültürel ve felsefi anlamda etkili olmuştur.

Hıristiyanlığın ortaya çıkışıyla birlikte Yunan kimliği daha önemli hale gelmiştir. Çünkü İncil İlk olarak Yunan diliyle yazılmıştır. Bu sebeple Yunan milliyetçiliği Hıristiyanlık ile bütünleşmiştir. Roma İmparatorluğu Doğu ve Batı olarak ikiye ayrıldığında Kilise de ikiye ayrılmış, Batı Kilisesi (Papalık) Latinlerin, Doğu Kilisesi (Patrikhane) Yunanlıların yönetiminde bulunmuştur. Bu noktada Latinler ile Yunanlılar arasında çatışmalar meydana gelmiş ve bu çatışmalar birkaç yüzyıl boyunca Yunan milliyetçiliğini besleyen ve şekillendiren bir kaynak haline gelmiştir.

Latinler karşısında yenilgiye uğrayan Yunanlıların Patrikhanesi İstanbul'un Osmanlılarca alınması ile yeniden canlandırılmıştır. Osmanlı döneminde Patrikhane ve Yunan milleti varlığını sürdürmüştür. Osmanlı'nın zayıfladığı ve ulus-devletlerin ortaya çıktığı zamanlarda Yunanlılar Avrupa'nın da desteği ile örgütlenerek Osmanlı'dan kopmuşlar ve ulus-devlet kurma sürecine girmişlerdir.

Ulus-devlet inşası sürecinde Antik Yunan ve Helenistik dönem kültür kaynaklarına geri dönüş yaşanmıştır. Türkiye yeni düşman olarak belirlenmiş, Türk düşmanlığı üzerinden kimlik inşa edilmiştir. Ulus-devlet sürecinin tamamlanmasından sonra Yunanlılar Megali İdea denilen ve eskiden Bizans'a ait olan tüm toprakları yeniden elde ederek İstanbul başkent olmak üzere yeniden büyük bir Helen İmparatorluğu kurma idealinin peşine düşmüşlerdir.

Bu çalışmada Yunan milliyetçiliğinin tarihsel aşamalardan geçerek nasıl şekillendiği analiz edilecektir. Türkiye'nin sınır komşusu olan ve uyguladığı politikaların birçoğu Türkiye'yi de etkileyen Yunanlıların milliyetçilik anlayışlarının kökenleri bakımından incelenmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yunan, milliyetçilik, Hıristiyanlık, Roma

ÖĞRETİM ELEMANLARININ SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ

ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING HEALTHY LIFE BEHAVIOR OF TEACHING STAFF

AYTEN TURAN KURTARAN
AHMET YASİN YEŞİLDAĞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi
ABDULKADİR KOCA

Özet

Walker ve arkadaşları (1987) sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını bireylerin kendi iyilik düzeylerini korumalarına ve yükseltmelerine hizmet eden davranışlar olarak tanımlamaktadır. Bu davranışlar, yeterli ve dengeli beslenme alışkanlıklarını, stres yönetimini, düzenli fiziksel aktivite yapmayı, spiritüel büyümeyi, kişilerarası ilişkileri/desteği ve bireyin sağlığını koruma ve geliştirmesine ilişkin sorumluluk almasını kapsamaktadır. Bu araştırmanın amacı, Karadeniz Teknik Üniversitesi(KTÜ)'nde görev yapan öğretim elemanlarının sosyo-demografik özelliklerini dikkate alarak sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının analiz edilmesidir.

Bu çalışma, KTÜ'de görev yapan öğretim elemanlarının sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirilmesini amaçlayan kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, KTÜ'ye bağlı fakültelerdeki öğretim elemanlarının tümü oluşturmaktadır. Araştırmada, evrenin tümüne ulaşılmaya çalışılmış ancak iş yoğunluğu ve yeterince boş zamanlarının olmaması nedeniyle araştırmaya gönüllü katılan sayısı 491 kişi ile sınırlı kalmıştır. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu" ve Walker ve ark. (1990) tarafından geliştirilen "Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II" kullanılmıştır. Ölçek 52 madde ve altı faktörden oluşmaktadır. Bunlar; manevi gelişim, kişilerarası ilişkiler, beslenme, fiziksel aktivite, sağlık sorumluluğu ve stres yönetimidir. Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS 25.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada, veriler normal dağılım özelliği göstermediği için grupların karşılaştırılmasında nonparametrik testlerden (Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testi) yararlanılmıştır. Analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p< 0.05$ alınmıştır.

Araştırma sonucunda, sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeğinin toplam puan ortalaması 125.48±17.63 olarak bulunmuştur. Alt boyutları incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının 26.09±4.11 ile manevi gelişim, en düşük puan ortalamasının ise 16.02±4.77 ile fiziksel aktivite boyutu olduğu tespit edilmiştir. Kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarından kişilerarası ilişkiler, beslenme ve sağlık sorumluluğu alt boyutlarında puan ortalamaları erkeklere göre daha yüksekken, bekâr öğretim elemanlarının fiziksel aktivite düzeyi de evli olanlara göre daha yüksek belirlenmiştir. Çocuk sahibi olmayan öğretim elemanlarının fiziksel aktivite ve stres yönetimi puanları çocuk sahibi olan öğretim elemanlarına göre daha yüksekken, beslenme puanı çocuk sahibi olan öğretim elemanları için daha yüksek bulunmuştur. Beslenme alt boyutunda 50 ve üzeri yaştaki öğretim elemanlarının, kişilerarası ilişkiler ve stres yönetimi alt boyutlarında ise 20-29 yaş aralığındaki öğretim elemanlarının sağlıklı yaşam düzeyi daha yüksek belirlenmiştir. Sağlık bilimleri alanında görev yapan öğretim elemanlarının sağlıklı yaşam biçimi davranış düzeyinin diğer bilim dallarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, sağlık durumunu iyi olarak tanımlayan

öğretim elemanlarının sağlıklı yaşam biçimi düzeyi sağlık durumunu orta ve kötü tanımlayan öğretim elemanlarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sağlığın Geliştirilmesi, Yaşam Biçimi, Öğretim Elemanı

HASTANE YÖNETİCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME VE KARAR VERME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF PROBLEM SOLVING AND DECISION MAKING SKILLS OF HOSPITAL MANAGERS

AYTEN TURAN KURTARAN
AHMET YASİN YEŞİLDAĞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Bu araştırma, Trabzon'da Sağlık Bakanlığı'na (SB) bağlı hastanelerde ve üniversite hastanelerinde görev yapan hastane yöneticilerinin problem çözme ve karar verme beceri düzeylerini belirlemek, sosyo-demografik özelliklerine göre yöneticilerin problem çözme ve karar verme becerilerindeki farklılıkları belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde 16 sağlık kuruluşunda toplam 86 yönetici görev yapmaktadır. Araştırmada örneklem seçilmemiş olup, tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak toplam 86 yöneticiden 52'si araştırmaya katılmıştır. Dolayısıyla anketlerin geri dönüş oranı %60'tır. Çalışmada veri toplama aracı olarak 2 bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anketin ilk bölümünde çalışmaya katılan yöneticilerin kişisel ve demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 7, ikinci bölümünde ise problem çözme ve karar verme beceri düzeyini belirlemeye yönelik 25 soru yer almaktadır. Hastane yöneticilerinin problem çözme ve karar verme becerilerinin ölçülmesinde, Sperry (2003) tarafından geliştirilen ve Şimşek (2006) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçekten yararlanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 25.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı yardımıyla değerlendirilmiştir. Normal dağılım göstermeyen değişkenlerin karşılaştırılmasında nonparametrik testler (Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testi), normal dağılım gösteren değişkenlerin karşılaştırılmasında ise parametrik testler (Anova ve t testi) kullanılmıştır. Analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ alınmıştır.

Araştırma sonucunda, Sağlık Yönetimi ve İİBF mezunu yöneticilerin problem çözme ve karar verme beceri puan ortalaması Tıp Fakültesi mezunu yöneticilerinkinden daha yüksek bulunmuştur. Problem çözme ve karar verme beceri puan ortalaması en yüksek yönetici grubu ise hastane müdürleri ve yardımcıları iken, başhekim ve yardımcılarının puanı daha düşüktür. Ayrıca, yatak kapasitesi 100 ve üzeri olan hastanelerde görev yapan yöneticilerin problem çözme ve karar verme beceri puan ortalamasının, yatak kapasitesi 100'ün altında olan hastanelerdeki yöneticilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yaş gruplarına, cinsiyete, medeni duruma ve çalışma süresine göre yöneticilerin problem çözme ve karar verme becerileri arasında oluşan farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Problem Çözme Becerisi, Yönetici, Hastane

SEÇİLMİŞ YILLAR İÇİN TURİZM SEKTÖRÜNÜN PERFORMANSININ GRİ İLİŞKİSEL ANALİZ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ

MEHMET ÖKSÜZKAYA
ZAİM REHA YAŞAR
Kırıkkale Üniversitesi

Özet
Turizm sektörü hem gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülke ekonomilerine sağladığı katma değer açısından oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Günümüzde turizm sektörünün ekonomik büyüklüğü göz önüne alındığında birçok ülke birbiri ile sıkı bir rekabet içinde olduğu görülmektedir. Ülkelerin büyüme ve kalkınmalarında turizm sektörü oldukça önemli bir yere sahiptir. Turizm sektörü yapısı gereği birçok sektörle etkileşim halinde olması sebebiyle ülke ekonomilerin güçlü ve dinamik olmasına imkân sağlamaktadır. Bununla birlikte ülkelerin makro ekonomik göstergelerine oldukça önemli bir katkı sağlamaktadır. Ayrıca turizm sektörü ülkelerin bölgeler arası farklılıkların azaltılmasına yardımcı olmakla birlikte yarattığı katma değer ve istihdam açısından hükümetlerin göz ardı edemeyeceği bir sektör olarak öne çıkmaktadır.
Bu çalışmada turizm sektörüne ait birtakım temel turizm göstergeleri kullanılarak seçilmiş yıllara ait Türkiye'nin turizm performansı incelenecektir. Çalışmada kullanılacak veriler Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Turizm İstatistiklerinden yararlanılacaktır. Çalışmada; tesislere gelen yerli turist sayısı, tesislere gelen yabancı turist sayısı, yerli turistin ortalama kalış günü, yabancı turistin ortalama kalış günü, yerli turistin ortalama harcama miktarı, yabancı turistin ortalama harcama miktarı ve son olarak işletmelerdeki yatak sayısı gibi kriterlerin kullanılması planlanmaktadır. Türkiye'nin seçilmiş yıllara ait turizm sektörü ait durumu değerlendirmek amacıyla Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden biri olan Gri İlişkisel Analiz Yöntemi kullanılarak incelenmesi düşünülmektedir. Belirlenen kriterlere göre, yapılan analiz sonucunda turizm sektörünün hangi yıllarda yüksek performans gösterdiği tespit edilecektir.

Anahtar Kelime: Turizm Sektörü, Gri İlişkisel Analiz, Performans Ölçümü

Abstract
Tourism sector has a great importance in terms of the added value that provides to the economies of both developed and developing countries. Today, considering the economic size of tourism sector, it is widely accepted that many countries are in close competition with each other. Tourism sector has an important place in the growth and development of countries. Due to the fact that tourism sector interacts with many sectors through its structure, it enables the economies of the country to be strong and dynamic. However, it makes a significant contribution to the macroeconomic indicators of countries. In addition, tourism sector stands out as a sector that cannot be ignored by governments in terms of added value and employment created by the countries, while helping to reduce regional disparities.
In this study, the years elected using some basic indicators of tourism in tourism sector will examine Turkey's tourism performance. Tourism Statistic sthat is published by the General Directorate of Investmentand Enterprises of the Ministry of Cultureand Tourism provides the study tothe data. In the study, it is planned to use the criterias such as the number of domestic tourists coming to the facilities, the number of foreign tourists coming to the facilities, the average day of accommodation

of the local tourist, the average day of accommodation of the foreign tourist, the average amount of expenditure of the local tourist, the average amount of expenditure of the foreign tourist and finally the number of beds in the enterprises. Relating to the criterias, the study assesses the situation of Turkey's selected in tourism sector for the purpose of which is considered one of the Multi-Criteria Decision Making Methods investigated by using Grey Relational Analysis. As a result of the analysis, it will be determined in which years the tourism sector performs high.

Keywords: Tourism Sector, Grey Relational Analysis, Performance Measurement

BİRİM DİSKİN SINIRINDA İKİNCİ NON-TANGENTİAL TÜREVLER İÇİN EŞİTSİZLİKLER

INEQUALITIES FOR SECOND NON-TANGENTIAL DERIVATIVES AT THE BOUNDARY OF UNIT DISC

BÜLENT NAFI ÖRNEK
BATUHAN ÇATAL
Amasya Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, Schwarz Lemmanın bir sınır versiyonu incelenmiştir. Birim diskte $\Re g'(z) > \frac{1-\alpha}{2}, -1 < \alpha < 1$ koşulu ile $g(z) = z + b_2z^2 + b_2z^3 + \cdots$ analitik fonksiyonunu dikkate alarak, sınır noktası c de $\Re g'(c) = \frac{1-\alpha}{2}$ koşulu ile $g(z)$ fonksiyonunun ikinci non-tangential türevinin bir modulü ile ilgili eşitsizlilerelde edilmiştir. Bu eşitsizliklerin kesinliği ispatlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Analitik fonksiyon, Non-tangential türev, Analitik fonksiyonu kritik noktaları, Schwarz lemma*

Abstract

In this paper, a boundary version of Schwarz lemma is investigated. We take into consideration a function $g(z) = z + b_2z^2 + b_2z^3 + \cdots$ analytic in the unit disc such that $\Re g'(z) > \frac{1-\alpha}{2}, -1 < \alpha < 1$, we estimates a modulus of the second non-tangential derivative of $g(z)$ function at the boundary point c with $\Re g'(c) = \frac{1-\alpha}{2}$. The sharpness of these inequalities is also proved.

Keywords : *Analytic function, Non-tangential derivative, Critial points of analytic function, Schwarz lemma*

ANALİTİKK FONKSİYONLAR İÇİN SCHWARZ LEMMANIN UYGULAMALARI

APPLICATIONS OF SCHWARZ LEMMA FOR ANALYTIC FUNCTIONS

BÜLENT NAFI ÖRNEK
BATUHAN ÇATAL
Amasya Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada, birim diski birim diske tasvir eden analitik fonksiyonlar için Schwarz lemmanın bir sınır versiyonu elde edilmiştir. Bir başka değişle, birim diskin bir sınır noktasında Schwarz lemmanın versiyonu araştırılmıştır. Fonsiyonun türevleri ve diğer eşitsizlikler dikkate alınmıştır. Birkaç yazarın sonuçları incelenmiş ve yeni teoremler sunulmuştur. Birim diskte tanımlanmış $p(z) = 1 + a_1 z + a_2 z^2 + \cdots$ ve $|z| < 1$ için $|p(z) - \alpha| < \alpha$ koşulunu, $\frac{1}{2} < \alpha \leq 1$ sağlayan analitik fonksiyon için, $p(c) = 2\alpha$ ile c sınır noktasında $p(z)$ fonksiyonun açısal türevinin modülü ile ilgili eşitsizlikler elde edilmiştir. Sonuçta, elde edilen eşitsizliklerin kesinliği gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Schwarz lemma, Analitik fonksiyon, Açısal limit, Açısal türev, Analitik fonksiyonun sıfırları*

Abstract
In this paper, we obtain a new boundary Schwarz lemma, for analytic functions mapping the unit disk to itself. In other words, we explore versions of the Schwarz lemma at a boundary point in the unit disc. Estimates on derivatives of the function and other types of estimates as well are considered. We review recent results of several authors and present some new theorems as well. For the function $p(z) = 1 + a_1 z + a_2 z^2 + \cdots$ defined in the unit disc such $p(0) = 1$ and $|p(z) - \alpha| < \alpha$ for $|z| < 1$, where α is a real number and $\frac{1}{2} < \alpha \leq 1$, we estimate a modulus of the angular derivative of $p(z)$ function at the boundary point c with $p(c) = 2\alpha$. Finally, the sharpness of the inequalities obtained in the presented theorems is proved.

Keywords : *Schwarz lemma, Analytic function, Angular limit, Angular derivative, Zeros of analytic function*

VLC SİSTEMLERDE M-PAM İÇİN DENEYSEL PERFORMANS ANALİZİ

OĞUZHAN BAŞER
KADİR TÜRK
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Işık yayan diyotlar (LED) geleneksel aydınlatma cihazlarına kıyasla yüksek enerji verimliliği ve uzun ömürleri ile çevre dostu bir aydınlatma imkânı sağlamaktadır. Bu nedenle günümüzde kullanımları giderek yaygınlaşmaktadır. LED'lerin ayrıca yüksek hızlarda anahtarlanabilmeleri onları kısa mesafeli kablosuz optik haberleşme için iyi birer verici yapar. Bu nedenle, özellikle LED kullanılarak, aydınlatmanın gücü veya rengi insan gözünün fark edemeyeceği hızlarda değiştirilerek veri iletimi de gerçekleştirilebilir. Bu teknolojiye görünür ışık haberleşmesi (VLC) adı verilmektedir. VLC'nin radyo frekansı (RF) haberleşmesine göre daha güvenilir, ucuz ve verimli olması, RF bandının giderek kalabalıklaşmasından dolayı VLC, RF'e bir alternatif veya tamamlayıcı teknoloji olarak ilgi çekmektedir.

Bu çalışmada kapalı mekân VLC sisteminin yüksek seviyeli modülasyonlardaki performansı deneysel olarak incelenmiştir. Çalışma için hazırlanan deneysel set sinyal jeneratörü, LED sürücü, LED blokları, fotodiyot ve Osiloskop' tan oluşmaktadır. Haberleşme için çok seviyeli darbe genlik modülasyonu (pulse amplitude modulation, PAM) kullanılarak modüle edilmiş veriler offline olarak hazırlanmış ve bir sinyal jeneratörü yardımıyla sürücüye verilmiştir. LED sürücü kısmı 150 MHz bant genişliğine sahip işlemsel yükselteç (OP-AMP) ve Bias – Tee devresi içermektedir. Sürücü devresinde kullanılan OP-AMP girişteki sinyali uygun şekilde yükseltmek için, Bias – Tee devresi ise LED' in DC çalışma noktasının sağlanabilmesi için kullanılmıştır. Hazırlanan sistemde daha fazla LED kullanabilmek için iki adet sürücü devresi kullanılmıştır. Bu sayede toplam güç arttırılmış ve haberleşmenin daha uzak mesafeden gerçekleşmesi sağlanmıştır.

İç mekân aydınlatma olarak beyaz ışık seçilmiştir. Beyaz ışık elde etmek için iki farklı yöntem mevcuttur. Yöntemlerden biri üzerinde fosfor bulunan mavi LED kullanımı, diğeri ise kırmızı yeşil mavi (RGB) LED' lerin 3 kanalının aynı anda kullanımı şeklindedir. Üzerinde fosfor bulunan LED' lerin kullanımı anahtarlama hızına olumsuz etki yaratmaktadır. RGB' lerde fosfor kullanılmadığı için daha yüksek frekanslarda anahtarlanabilmektedirler. Hazırlanan sistemde anahtarlama hızının daha yüksek olabilmesi için RGB LED'ler kullanılmıştır. Her sürücü devresinin çıkışında 3W RGB LED' lerden 5 adet seri bağlıdır. Böylece iki sürücüde toplamda 30W' lık bir aydınlatma sağlanmıştır. LED' lerin paralel bağlanması kapasitif etkilerini arttırdığından anahtarlama hızının düşürmektedir. Kapasitif etkiyi en aza indirmek için sürücü devresinde LED' leri paralel bağlamak yerine seri olarak bağlanmıştır. LED' lerden gönderilen veri alıcı tarafta bir fotodiyot tarafından alınmış ve Osiloskop yardımı ile kayıt edilmiştir. Osiloskop' ta veri kayıt edilirken örnekleme, veri hızının 5 katı olacak şekilde ayarlanmıştır. Örnekleme sayısının fazla seçilmesi seviyelerin belirlenmesi sırasında örnek noktalarının seçilmesi kolaylaşmıştır. Kayıt edilen veriler yine offline olarak analiz edilmiştir. Hazırladığımız sistemindeki LED sürücülerinin ve kullanılan LED' bloklarının resimleri aşağıdaki gibidir.

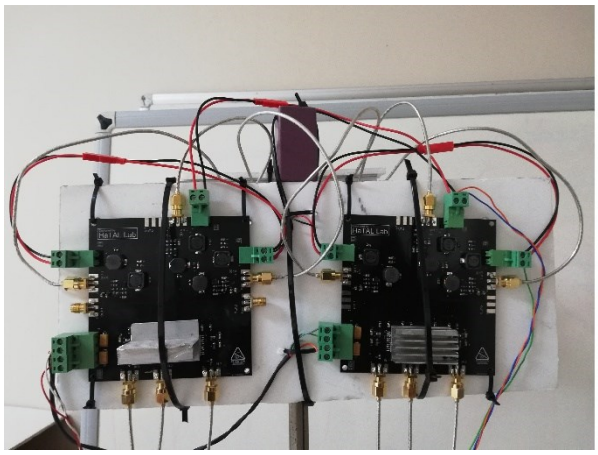

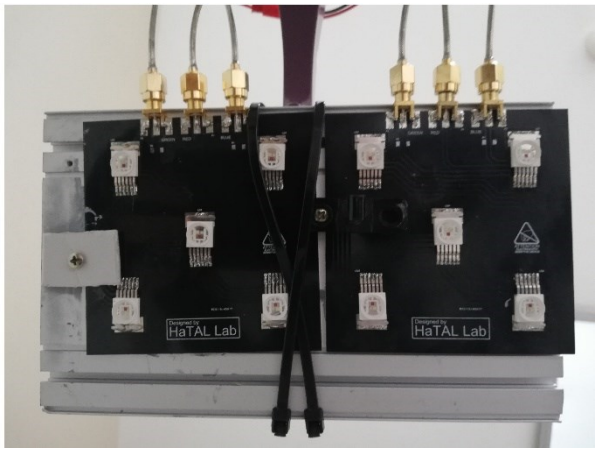

Anahtar Kelimeler: VLC, M-PAM, LED sürücü

POINTWISE CONVERGENCE OF *M*-SINGULAR NONLINEAR INTEGRAL OPERATORS WITH NON-ISOTROPIC KERNELS

GÜMRAH UYSAL
Karabük University

Abstract
Integral operators with radial kernels are indispensable tools of some research disciplines, such as engineering, mathematical physics and mathematics. The history of such operators is based on Fourier transforms. When we look at the design of radial-type kernel, we easily see that it is based on Euclidean distance. Euclidean distance is also known as isotropic distance. Subsequently, the Euclidean distance was generalized to the non-isotropic beta distance. Since definition of non-isotropic beta distance includes definition of isotropic distance, it is clear that the proved approximation theorems will be in much more inclusive nature. In the literature, linear and nonlinear integral operators have been enriched with this new concept of distance and new horizons appeared for approximation theory. Some of these studies can be given as [Commun. Fac. Sci. Univ. Ank. Ser. A1 Math. Stat. 50 (2001), no. 1-2, 83–93 (2002)] which is related to linear integral operator theory and [Stud. Univ. Babeş-Bolyai Math. 60 (2015), no. 2, 267–275] which is related to nonlinear integral operator theory. In the current manuscript, we will use the idea of *m*-singular integral operator setting presented by R. G. Mamedov [Izv. Akad. Nauk SSSR Ser. Mat. 27 (1963), 287-304]. Due to the weakness ordinary singular integrals in approximation, the idea of *m*-singular integral operator come to the fore. Increasing of the natural number *m* gives less convergence error compared to classical convolution operators since these operators can be obtained by taking $m=1$ in *m*-singular integral operators. We will prove pointwise convergence of *m*-singular nonlinear integral operators with non-isotropic kernels at *m-beta* Lebesgue points.

Keywords: Nonlinear integral operators with non-isotropic kernels, Pointwise convergence, *m*-singular integral operators

NORMWISE CONVERGENCE OF *M*-SINGULAR MODIFIED PICARD OPERATORS

GÜMRAH UYSAL
Karabük University

Abstract
It is well known that in the year 1885, K. Weierstrass proved that there exists a polynomial sequence which is uniformly convergent on a compact sub-interval of real numbers to a function *f* which is continuous on mentioned interval. In the year 1912, S. N. Bernstein gave the characterization and expression of this polynomial sequence for the interval [0,1]. Subsequently, in the year 1953, P. P. Korovkin introduced the conditions under which uniform convergence is obtained on arbitrary closed sub-interval of real numbers for a function *f* which is continuous on this interval by proving a famous theorem known as Korovkin theorem. Throughout the years, Korovkin's theorem has been generalized in various function spaces, such as Lebesgue spaces and Musielak-Orlicz spaces and in many areas of investigations, such as quantum calculus and post-quantum calculus. These theorems have been accepted as criteria in order to prove convergence theorems. In the current study, modified Picard operators defined by Agratini *et al.* [Positivity 21 (2017), no. 3, 1189–1199] are equipped by *m*-singular setting of integral operators defined by R. G. Mamedov [Izv. Akad. Nauk SSSR Ser. Mat. 27 (1963), 287-304] and a normwise approximation result is proved inspired by the work by Aral *et al.* [Positivity (2019), 1-13, doi.org/10.1007/s11117-019-00687-z]. As in the work by Aral *et al.* [op. cit.], we prove the theorem without using Korovkin conditions. In m-singularity concept, characteristic point definitions and/or norms are redesigned according to the type of approximation. We will re-express the necessary condition for norm convergence according to this concept by remaining faithful to the concept.

Keywords: Modified Picard operators, Normwise convergence, *m*-singular integral operators

DIFFERENTIAL TRANSFORMATION METHOD APPLICATIONS WITH MATHEMATICA

HALIL MUTUK
Ondokuz Mayis University

Abstract
In this paper we studied one dimensional initial and boundary value differential equations by Differential Transformation Method (DTM). We gave general solutions of given differential equations and applied DTM for each equation. We also gave related algorithms for each problem in Mathematica programming language.

Keywords: Differential Transformation Method, Initial Value Problems, Boundary Value Problems, Logistic Equation, Mathematica

MATHEMATICA ILE DIFERANSIYEL DÖNÜŞÜM METODU UYGULAMALARI

Özet
Bu çalışmada bazı bir boyutlu başlangıç ve sınır değer diferansiyel denklemlerinin çözümlerini Diferansiyel Dönüşüm Metodu (DDM) ile araştırdık. Verilen her denklemi normal olarak çözümünü verdikten sonra DDM metodunu uyguladık. Her bir problem için ilgili algoritmayı Mathematica programlama dilinde verdik.

Anahtar Kelimeler: Diferansiyel Dönüşüm Metodu, Başlangıç Değer Problemleri, Sınır Değer Problemleri, Lojistik Denklemi, Mathematica

EVALUATION OF HEAT CAPACITY OF REAL GASES USING SECOND VIRIAL COEFFICIENT WITH KIHARA POTENTIAL

ISKENDER M. ASKEROV
Giresun University

Abstract
Virial coefficients are important in many aspects, including deviation of the gas from the ideal state to the state and also the definition of the interaction between molecules of various temperature ranges. The determination of the interaction between the molecules evaluated by virial coefficients allows the study of many physical and chemical properties of the molecules. A simple method has been suggested for evaluating of the heat capacity by using second virial coefficient with Kihara potential. The approach proposed in this work for calculating of thermo dynamical properties are based on the theory of virial equation of state. The temperature dependence of the heat capacity has been obtained for CO_2 and good agreement with literature at wide temperature.

Key words: Virial equation of state, second virial coefficient, Kihara potential, heat capacity

Özet
Virial katsayıları, gazın ideal durumdan sapması ve ayrıca farklı sıcaklık aralıklarındaki moleküller arasındaki etkileşimin tanımı dâhil olmak üzere birçok açıdan önemlidir. Virial katsayıları ile değerlendirilen moleküller arasındaki etkileşim enerjilerinin belirlenmesi, moleküllerin birçok fiziksel ve kimyasal özelliklerinin incelenmesine izin verir. Isı kapasitesinin hesaplamak için ikinci virial katsayısını Kihara potansiyeli ile kullanılarak basit bir yöntem önerilmiştir. Bu çalışmada termodinamik özelliklerin hesaplanması için önerilen yaklaşım, virial hal denklemi teorisine dayanmaktadır. Isı kapasitesinin sıcaklığa bağlılığı CO_2 gazı için hesaplanmış ve elde edilen sonuçlar literatürle geniş sıcaklık aralığında iyi uyum içerisindedir.

Anahtar kelimeler: Virial durum denklemi, ikinci virial katsayıları, Kihara potansiyeli, ısı kapasitesi

CALCULATION OF ZERO PRESSURE JOULE-THOMSON COEFFICIENT OF N_2 MOLECUL USING SECOND VIRIAL COEFFICIENT

ISKENDER M. ASKEROV
Giresun University

Abstract
The virial state equation has an important feature that determines the temperature, pressure, volume and potential energy of the fluids that depend on each other. The second virial coefficients that appear in the virial state equation have an important role in the investigation of the thermodynamic properties of gases. A simple method has been proposed to calculate the Joule-Thomson coefficient at zero pressure using the second virial coefficient with the Kihara potential. The Joule-Thomson coefficient was calculated for N2 gas at different temperature ranges.

Key words: Virial equation of state, second virial coefficient, Kihara potential, Joule-Thomson coefficient

Özet
Virial hal denklemi akışkanların sıcaklığının, basıncının, hacminin ve potansiyel enerjisinin birbirine bağımlı olarak değişmesini belirleyen önemli özelliğe sahiptir. Virial durum denkleminde ortaya çıkan ikinci virial katsayıları, gazların termodinamik özelliklerinin incelenmesi bakımında oldukça önemli bir yere sahiptir. Sıfır basınçta Joule-Thomson katsayısını hesaplamak için ikinci virial katsayısını Kihara potansiyeli ile kullanılarak basit bir yöntem önerilmiştir. Joule-Thomson katsayısı farklı sıcaklık aralıklarında N2 gazı için hesaplanmıştır.

Anahtar kelimeler: Virial durum denklemi, ikinci virial katsayıları, Kihara potansiyeli, Joule-Thomson katsayısı

CALCULATION OF HEAT CAPACITY TEMPERATURE DEPENDENCE OF GAAS-SEMICONDUCTOR BY USING DEBYE MODEL

ISKENDER M. ASKEROV
Giresun University

Abstract
The currently used GaAs semiconductor has competent practical experience in advancement and manufacture of solar batteries of space application.An effective method is proposed for determination of the temperature dependence of heat capacity of GaAs semiconductor using Debye model.Evaluation of the heat capacity has been based on the idea of the Debye approach based binomial expansion theorem. Suggestedapproach allowed to developing increasing accuracy of theof the temperature dependence of heat capacity of GaAs. An obtained formula was applied to real systems and they examined other studies. This work presents a test of implementation of forGaAs semiconductor. A good satisfactory has been found between our calculation and the results from the other studies.

Keywords: Debye model; GaAs semiconductor; heat capacity

KENTSEL PLANLAMA VE TASARIM DA VİZYON BELİRLEME

VISION DETERMINATION IN URBAN PLANNING AND DESIGN

DUYGU AKYOL
SERAP YILMAZ
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
21. yüzyıl, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecidir. Bu süreç içerisinde öne çıkan en temel mekânsal yaşam birimi kentlerdir. Bu anlamıyla gelecek yüzyılda ve geleceğe bakışta kentlerimizi yenilemek, dönüştürmek ve yeniden ele almak kaçınılmazdır. Kentlerde var olan bu değişim ve dönüşümün sağlanabilmesi için kentsel planlama ve tasarım ölçeğinde kentin potansiyellerini göz ününde bulunduran çalışmaların yapılması gerekmektedir. Kent ölçeğinde yapılan planlama tasarım çalışmalarında ilk olarak kent vizyonun belirlenmesi ve bu vizyona bağlı olarak stratejik hedeflerin oluşturulması yapılacak olan planlama ve tasarım çalışmalarının kentin sorunlarına cevap verebilmesi açısından önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında özellikle kent ölçeğinde yapılan planlama ve tasarım çalışmalarında katılımcılığın sağlanması ile vizyon belirlemenin önemi ortaya konmuş dünyada yapılan örnek çalışmalar irdelenerek Türkiye de yapılması gereken vizyon belirleme çalışmaları için öneride bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Vizyon belirleme, katılımcılık, kentsel planlama, kentsel tasarım

Abstract
The 21st century is the transition from industrial society to information society. Cities are the most basic spatial living units that come to the fore during this process.In this sense, it is inevitable to renew, transform and reconsider our cities in the next century and in the future. In order to achieve this change and transformation in the cities, studies that take into consideration the potentials of the city in urban planning and design scale should be carried out. In the planning and design studies carried out at the scale of the city, first of all it is important to determine the city vision and to form strategic targets in order to meet the problems of the city by planning and design works. sample under study performed at the urban scale, especially in the planning and design work has demonstrated the importance of vision and determination to ensure participation in the world made efforts have been made in examining the proposal for determining vision work needs to be done in Turkey.

Keywords: Vision setting, participation, urban planning, urban design

PEYZAJ MİMARLIĞI EĞİTİMİNDE TEMEL TASARIM DERSİ

BASIC DESIGN COURSE IN LANDSCAPE ARCHITECTURE

SERAP YILMAZ
DUYGU AKYOL
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Peyzaj mimarlığı, tasarım eğitimine odaklı bölümlerden biridir. Tasarım yapmayı öğretmek ve tasarımcı yetiştirmek bu eğitiminin önemli amaçlarındandır. Böylece öğrencinin, tasarım problemine çözüm üretebilmesi, yaratıcı düşünmesi geliştirebilir ve çevresini algılamada estetik duyarlılık kazanması sağlanabilir. Bu bağlamda tasarım öğrencisinin eğitim sürecine hazırlanmasında temel tasarım eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Temel tasarım eğitimi, öğrenciye çevresini algılaması ve özellikle görsel algı becerilerinin geliştirilmesi için teorik bir alt yapı oluşturur. Böylece öğrencilere gördükleri üzerinde yorum yapabilme ve gördükleri arasından estetik olanı seçebilme öğretilmeye çalışılır. Bu nedenle çalışma kapsamında peyzaj mimarlığı eğitiminde temel tasarım dersinin amacı ve işleyişi, öğrenci için soyut olan kavramların (armonik, kontrast, ritim, denge vb.) somuta dönüştürülmesi için izlenen yol ve konuya bakış açısı detaylı olarak ortaya koyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj Mimarlığı, Görsel Algı, Temel Tasarım Eğitimi

Abstract
Landscape architecture is one of the departments focused on design education. To teach how to design and to train designers is one of the important objectives of this training. Thus, the student can produce solutions to the design problem, develop creative thinking and gain aesthetic sensitivity in the perception of the environment. In this context, basic design education plays an important role in preparing the design student for the education process. Basic design education provides a theoretical background for students to perceive their environment and develop their visual perception skills.Thus, it is tried to teach the students to comment on what they see and to choose the aesthetic among what they see. For this reason, the aim and operation of the basic design course in landscape architecture education is explained in detail in order to transform the abstract concepts (harmonic, contrast, rhythm, balance, etc.) which are abstract for the student into concrete.

Keywords: Landscape architecture, visual perception, basic design education

DARICA (KOCAELİ) SAHİL ŞERİDİNİN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

KADRİYE ÖZYURT GÜRSES
ABDULLAH KELKİT
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet
İnsanoğlu yerleşik hayata geçerken ilk önce su kaynaklarına yakın alanları tercih etmiştir. Seçilen bu alanlar suyun insan için ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Kentler, dünyanın birçok bölgesinde kıyılardan başlayarak büyük alanlara yayılmıştır. Hızlı ve yanlış kentleşme hareketleri sonucunda yaşamın stresinden ve yoğunluğundan biraz olsun nefes almak için dinlenecekleri alanlara ihtiyaç duymaya başlamışlardır. Dinlenmek, eğlenmek ve rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılamak için ilk seçenekler arasında kıyılar tercih edilmektedir ve bu da kıyıların insanlar için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Kıyılar, bizler için sınırlı ve yenilenemeyen bir kaynaktır. Bu kısıtlı kaynakların bilinçsiz bir şekilde planlanması, yönetilmesi ve kullanılması gelecek nesiller için bu kadar değerli kaynağın tükenmesine neden olacaktır. Bu sorunun çözümü için kentlerin sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Sürdürülebilirliğin sağlanması için de doğru ve bilinçli planlamalar yapılmalıdır. Bu kararlar alınırken o bölgenin ekolojisi, doğal yapısı, sosyo-ekonomisi ve kültürel değerleri göz önünde bulundurularak konuyla ilgili Sivil Toplum Örgütleri ile birlikte kararlar alınmalıdır.
Bu çalışma, Kocaeli ili Darıca ilçesinde yaşayan halkın ve ziyaretçilerin kalabalık ve stresli kent hayatından bir nebze olsun uzaklaşmaları için oluşturulan Darıca sahil şeridinde yürütülmüştür. Kocaeli ili Türkiye'nin sanayi anlamında en gelişmiş illerinden biridir ve bu sanayileşme beraberinde hızlı kentleşmeyi de doğurmuştur. Darıca sahil şeridi, sanayinin ve kentleşmenin çok yoğun olduğu bu ilde insanların tempolu ve yorucu hayatlarından bir miktar kurtulmak için yapılan mekanlardan biridir. Çalışmada, halka kattığı değer ve konumu itibariyle Darıca sahil şeridinin Peyzaj Mimarlığı açısından incelemelerinin yapılması amaçlanmıştır.

Bu hedefler doğrultusunda izlenilecek yöntem; literatür taraması, yerinde gözlem ve analizlerle alanın mevcut yapısı, ekolojik özellikleri, kültürel değerleri koruma biçimi, şehre kattığı ekonomik potansiyeli, kullanım yoğunluğu ve kapasitesi ile ilgili verilerin ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi aşamalarından oluşmaktadır. Değerlendirme sonucunda alanla ilgili SWOT analizi yapılmıştır. Değerlendirme ve analiz sonunda alanın peyzaj tasarımı ve uygulamasına yönelik eksikliklerin belirlenip daha verimli bir alan oluşturmak için çeşitli öneriler getirilmiştir. Ayrıca alanda bu yönüyle yapılan ilk çalışma özelliği taşıdığı için de kaynak niteliği taşımaktadır.

Anahtar kelime: Alan Kullanımı, Darıca Sahil Şeridi, Kıyı, Kocaeli, Sürdürülebilirlik

TARİHİ AHŞAP CAMİLERİN BAĞLAMLARINDAKİ DEĞİŞİMLERİN KÜLTÜR VARLIĞI DEĞERLERİNE ETKİLERİ: SAMSUN ASARCIK ÖRNEĞİ

SUNA BÜYÜKKILIÇ KOŞUN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Tarihi anıtlar kültür varlığı değerleri taşıdıkları için korunurlar. Bu anıtların çevreleriyle görsel, duyusal ve işlevsel anlamda karşılıklı bir ilişkileri vardır ve tarihi anıtların kültür varlığı değerleri bağlamlarıyla kurdukları bu ilişkilerin özgünlüğüne bağlıdır. Bu çalışmanın amacı tarihi camilerin çevreleriyle olan, etkileşime dayalı bu karşılıklı ilişkisini göz önüne alarak tarihi çevrelerinde gerçekleşen bağlamsal değişikliklerin kültür varlığı değerleri üzerindeki etkilerinin ne/nasıl olduğunu anlamaktır. Bu çalışma Asarcık, Samsun'da yer alan dört tarihi ahşap camiye odaklanmıştır. Bu camiler Akyazı (Gökgöl) Mahalle Cami (~18. yüzyıl), Alan Mahalle Cami (~18. veya 19. yüzyıl), Kılavuzlu Mahalle Cami (~18. veya 19. yüzyıl) ve Koşaca Mahalle Cami (~18. veya 19. yüzyıl)'dir. Bu çalışmada, yakın çevrelerine yapılan müdahalelerin analizi ve etkilerinin değerlendirilmesi yapılmaktadır. Değerlendirme, camilerin çevre ölçeğindeki kültür varlığı değerlerinin özgün hallerindeki ve günümüzdeki durumu karşılaştırılarak yapılmaktadır. Bu değerler: pitoresk değer, ruhani değer ve kullanım değeridir. Çalışmada gerçekleştirilen analiz ve değerlendirmenin yapılabilmesi için izlenen adımlar literatür taraması, arşiv araştırması, tarihi araştırma, karşılaştırmalı çalışma ve arazi çalışmasıdır. Böylece, tarihi camilerin yakın çevrelerinde gerçekleşen bağlamsal değişikliklerin etkilerinin görülmesini sağlayan bir yaklaşım ortaya konmaktadır. Tespit edilen koruma problemleri: denetim eksikliği, kurumlar arası iletişim eksikliği, niteliksiz müdahaleler ve restorasyon yaklaşımları ve tarihi yapılara uygun olmayan imar planlarıdır. Sonuç olarak belirlenen ilkeler şunlardır: Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve KUDEB (Koruma Uygulama ve Denetim Büroları)'in denetim konusunda daha etkin olması, kurumlar arası ortak bir veri tabanı kurulması ve bilginin paylaşılması, uluslararası restorasyon ilkelerine uygun restorasyon tasarımlarının gerçekleştirilmesi, anıt yönetim planlarının hazırlanarak doğru uygulanmasının sağlanması, bununla ilişkili olarak camilerin izlenmesi ve imar planlarının tarihi yapıların kültür varlığı değerlerini olumsuz etkilemeyecek şekilde çağdaş koruma ilkelerine uygun olarak hazırlanması.

Anahtar Kelimeler: Tarihi Ahşap Cami, Kültür Varlığı Değeri, Asarcık, Samsun

AN EMPIRICAL STUDY ON DESIGNING PRODUCT BY CONNOTATION ANALYSIS

EDA ÇORBACIOĞLU
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

Abstract
Industrial design is designed to meet consumers needs. When creating a design, we refer to signs in order to convey the product to the target group. Semiotic is the study of signs and connotation and denotation are two basic concepts commonly used in semiotics.

Denotation is ″ treated as the definitional, literal, obvious or common-sense meaning of a sign ″ (Chandler, 2002:248). It is what the sign points directly, the main meaning in the dictionary. It is the first function of a product. How do we use the product? The connotation ″describes the interaction that occurs when the sign meets the feelings or emotions of the users and the values of their culture″ (Fiske, 1990:86). Connotation is used to refer to the socio-cultural and personal relationships of the sign.

Method
3 objects, namely spoon, vacuum cleaner are exposed to attendees, and expected them to express their feelings with self-defined words / adjectives. Following 1st step, a predefined feeling-emotion list consisting of 12 words had been handed to the respondents and required them to select the 3 to 4 words out of 12.

Results
Overall, the spoon object has been perceived as a modern object than following this characteristics sincerity, purity and naturality seems to be are deemed. The metal spoon's dominating characteristics seems to be complexity. As well being expensive and modern are also vital imagination. Plastic spoon is strongly associated with modernity, but also being practical and dangerous are striking feature. In case of wood spoon has been found very sincere. It has also close relationship with naturality, purity healthiness and village life.

When we look at the vacuum cleaner, the dominated characteristics are cleanliness, skillful and strength. Vertical cleaner's characteristic has the similar pattern with overall cleaner. Robot cleaner has been perceived to be tiny, clean and smart. Portable cleaner seems to be associated with the properties such as fast, scaring, practical and lazy.

Key words: product, design , connotation, denotation

PEYZAJ MİMARLIĞI PLANLAMA VE TASARIM ALANLARINDA KULLANILAN YENİLİKÇİ ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

BANU ÇİÇEK KURDOĞLU
SEYHAN SEYHAN
ELİF BAYRAMOĞLU
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Peyzaj planlama ve tasarım alanında gerçekleştirilen bilimsel çalışmalar için veri toplama teknikleri günümüz yenilikçi teknolojileri sayesinde farklılaşmaktadır. Soru kağıdı yöntemleri ve görsel anketler, fotoğraflama teknikleri, gözlem teknikleri, video, fiziksel iz tespit etme teknikleri, mobil telefonlar ve uygulamalar sayesinde alan içerisinde hızlı ve doğru bir şekilde birçok kişi tarafından anında kullanılabilmektedir. Kullanılan bu yenilikçi araştırma yöntem ve teknikleri, peyzaj planlama ve tasarımında bir araziyi meydana getiren bütün doğal ve yapay kaynak değerlerinin; yapı, biçim, doku, renk, ses gibi özelliklerini ortaya koyabilmek için kullanılmaktadır.
Bu doğrultuda çalışma alanı olarak Karadeniz Teknik Üniversitesi Kanuni Yerleşkesinde bazı etkinlik alanları seçilmiştir. Bu etkinlik alanlarında KTÜ Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencileriyle birlikte seçilen etkinlik alanları için kullanıcı gözlemleri, kullanıcı memnuniyet anketleri, kullanıcı fotoğraflama ve video çekme teknikleri, fiziksel iz belirleme teknikleri yenilikçi teknoloji ve desteklenerek uygulanmıştır. Elden edilen veriler paralelinde bu tekniklerin kullanılmasında avantajlı ve dezavantajlı durumlar ortaya konmuş, geliştirilebilecek yeni yaklaşımlar konusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Araştırma Yöntem ve Teknikleri, Yenilikçi Veri Toplama Teknikleri, Peyzaj Planlama ve Tasarım, KTÜ Yerleşkesi

DEPREM YÜKÜ ALTINDAKİ BETONARME SİSTEMLERDE DONATI ORANLARI-NIN OPTİMİZASYONUN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE OPTIMIZATION IN REINFORCEMENT RATIO ON REINFORCED CONCRETE SYSTEMS UNDER SEISMIC LOAD

İHSAN TÜRKEL
Kastamonu Üniversitesi
VAROL KOÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Deprem etkisi altında betonarme sistem tasarımında donatı oranlarının doğru bir şekilde belirlenmesinin önemi büyüktür. Standartlarda verilen minimum donatı oranları, çoğu durumda, gerçekte uygulanması gereken donatı oranlarının çok altında kalmaktadır. Standart ve yönetmeliklerinde, gerçeğe daha yakın minimum donatı oranları verilebilmelidir. Bu amaçla bu çalışmada ele alınan referans betonarme sistemin elemanlarının donatı oranları değiştirilerek, ANSYS Mechanical APDL programında sistem analizleri yapılmıştır. Taşıyıcı sistemi perde, kolon ve kirişten oluşan, iki doğrultuda da tek açıklıklı ve çok katlı betonarme referans sistemde deprem kuvvetleri doğrultusundaki akslar ANSYS Mechanical APDL sonlu elemanlar programı yardımı ile modellenmiş ve analize tabi tutulmuş olan sistem dokuz açıklıklı ve çok katlı olan uygulanabilir betonarme sistemler içinde, Sta4Cad programı ile incelenmiştir. Minimum donatı oranları için ilgili Türk standart ve yönetmeliklerindeki veriler kullanılarak başlangıç modelleri oluşturulmuştur. Her biri, referans sistemi altı yerde içerecek şekilde oluşturulan daha çok sayıda açıklıklı ve farklı taşıyıcı sistem boyutlarının oluşturduğu genel sistemler düzenlenmiştir. Referans sistemdeki oranlar ile bu referans sistemin altı kez kullanıldığı genel sistemlerde bulunanlar karşılaştırılmıştır. Mevcut çalışma sonucunda tasarım minimum donatı oranları ile genel sistemler içindeki referans sistemlerde bulunan donatı oranları karşılaştırılarak minimum donatı oranları için sistem taşıma gücüne yönelik optimizasyon önerileri yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem; Betonarme; Minimum Donatı Oranı; Optimizasyon; Sta4Cad

BİTKİLENDİRME TASARIMI AÇISINDAN ÜNİVERSİTE YERLEŞKELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ, ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

DERYA SARI
BANU KARAŞAH
Artvin Çoruh Üniversitesi

Özet
Peyzaj tasarımlarında görsel, işlevsel ve ekolojik bakımdan tamamlayıcı canlı materyaller olan bitkiler sahip olduğu form, doku, koku, mevsimsel renklenme, zamansal değişim gibi özellikleri ile duyularımıza hitap ederek yaşadığımız çevreden hoşnut olmamıza katkı sağlamaktadırlar. Bununla birlikte sürdürülebilir bir peyzaj oluşturabilme ve yeşil altyapıları destekleme bakımından önemli roller üstlenen bitkiler kentsel peyzajın vazgeçilmez parçasıdırlar. Bitkilerin bu önemli fonksiyonlarını yerine getirebilmeleri başarılı bir bitkilendirme tasarımı ortaya koyulabilmesine bağlıdır. Kentsel açık yeşil alanların bir parçası olan üniversite yerleşkeleri; akademik personel, idari personel, teknik personel, öğrenciler ve bazen de yerel halk olmak üzere farklı kullanıcı gruplarına hizmet veren, birçok fonksiyonu içinde barındıran alanlardır. Dolayısıyla uygulanan doğru bitkilendirme tasarımları, yerleşkelerin üstlendiği bu fonksiyonları ve yeşil alan sistemini desteklemeye yardımcı olacaktır. Başarılı bir bitkilendirme tasarımı için tasarım ilkelerine uygun kompozisyonlar oluşturmak ve tasarımın uygulanacağı alanın ekolojik koşullarını dikkate almak önemli konulardandır. Buradan hareketle bu çalışmada, yerleşkelerde uygulanmış olan bitkilendirmelerin ekolojik, estetik ve işlevsel tasarım ilkeleri bakımdan irdelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında ülkemizin önemli nehirlerinden biri olan Çoruh Nehri kıyısında yer alan Artvin Çoruh Üniversitesi Merkez Yerleşkesi örnek alan olarak seçilmiştir. Yaklaşık 70 dönümlük bir arazi üzerinde kurulmuş olan Artvin Çoruh Üniversitesi Merkez Yerleşkesinin peyzaj tasarım projesi 2016 yılında tamamlanmıştır. Dolayısıyla bu alanda uygulanan bitkilendirme tasarımı nispeten yeni sayılmaktadır. Yerleşke içerisinde ağaç, ağaççık, çalı, sarılıcı-tırmanıcı, yer örtücü ve çok yıllık türleri kapsayan toplam 90 adet takson olduğu tespit edilmiştir. Bu taksonların çoğu egzotik olmakla birlikte Artvin için doğal olan bitki türlerinin de kullanılmış olduğu belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, yerleşkede kullanılan bitki türlerinin genel olarak alanın ekolojik koşullarına uygun türler olduğu, estetik ve fonksiyonel bakımdan mevcut yapısal tasarım ile uyum ve kontrastlıklar yaratıldığı, kitle boşluk dengesinin gözetildiği, tasarımda yenebilir peyzaj bitkilerine de yer verildiği, ancak altyapı ve bakım konusunda bazı eksikliklerin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Bitkisel tasarım, üniversite yerleşkeleri, peyzaj tasarımı, Artvin

ÇOCUKLAR İÇİN DIŞ MEKÂN EĞİTİM ORTAMI OLARAK BOTANİK BAHÇELERİ 'NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ ÖRNEĞİ'

BANU KARAŞAH
DERYA SARI
Artvin Çoruh Üniversitesi

Özet
Eğitim ortamları, sadece sınıflar veya derslikler değil, öğrenme-öğretme sürecinin olduğu, kişiler arası etkileşimin bulunduğu bütün ortamlar olarak adlandırılmaktadır. Nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde etkin rol alan okullarda, çocuklar sınıflarda kapalı ortamlarda eğitim almaktadır. Oysaki açık alanlar çocukların fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal açılardan sağlıklı gelişimlerini sağlayan öğrenme ortamlarıdır. Çocuklar açık alanlarda özgürce hareket edebilmekte, sosyalleşebilmekte ve merak duygularını giderebilmektedir. Bir açık yeşil alan olan botanik bahçeleri, bilimsel, eğitsel ve rekreasyonel işlevlere sahiptir. Botanik bahçeleri, nesli tükenme tehlikesi altındaki türlerin koruma altına alındığı, kullanıcıların rekreasyon ihtiyaçlarının karşılandığı ve çevre bilincinin kazandırıldığı, farklı yaş gruplarının doğrudan ve dolaylı eğitilmesine imkân tanıyan eğitim kurumlarıdır. Bünyesinde bulundurdukları bitki kompozisyonları ile mevsimler boyunca bitkilerdeki değişimlerin gözlemlenmesini sağlayan botanik bahçeleri, yaş gruplarına göre farklı eğitim programları sunmaktadır. Botanik bahçelerinde hem sınıf içi ortamlarda hem de sınıf dışı ortamlarda öğrenme eylemi gerçekleştirilebilir. Herbaryumlar, kütüphaneler, seralar, rehberli eğitimler, rehbersiz eğitimler, broşürler, bitki etiketleri, bilgilendirme panoları, rehber kitapçıklar, projeler, eğitim yayınları botanik bahçelerinin eğitsel işlevleri kapsamında değerlendirilebilir. Bu çalışmada yoğun bir kentleşme baskısı altındaki İstanbul kentinde yer alan Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi örnek alan olarak seçilmiştir. Otoyola İnat Doğal Hayat sloganıyla hizmet veren botanik bahçesi 8 adadan oluşmaktadır ve İstanbul'da yaşayan kentliler için doğayla buluşabilecekleri bir nefes alma noktasıdır. Çalışmada Nezahat Gökyiğit Bahçesinin eğitsel açıdan sunduğu olanakların irdelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre Nezahat Gökyiğit Botanik bahçesinin çocuklar için farklı eğitsel programlarının olduğu görülmüştür. Botanik bahçesinde herbaryum, kütüphane ve üretim serası olmasına karşın yeterli büyüklükte değildir. Ancak botanik bahçesinde farklı yaş grupları (anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise ve yetişkinler) için eğitim programlarının olduğu tespit edilmiştir. Özellikle çocuklar için hem sınıf içi hem de sınıf dışı eğitimlerinin olduğu görülmüştür. Hatta bu eğitim programlarını mevsimlere göre çeşitlendirdikleri de belirlenmiştir. Özellikle kentleşme baskısının yoğun olduğu alanlarda çocukların doğayı deneyimleyebilecekleri botanik bahçeleri gibi öğrenme ortamlarında kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri, doğayı ve bitkileri tanıyacakları ve önemini anlayacakları düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Botanik bahçeleri, dış mekan eğitim ortamı, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi

SAĞLIK HİZMETLERİNDE SOSYAL HİZMET UYGULAMALARININ ÖNEMİ

FUNDA DARÇIN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Toplumsal değişimle birlikte ortaya çıkan yeni gereksinimlere yanıt bulabilmesi amacıyla yeni hizmet alanları oluşmuştur. Tıbbi Sosyal Hizmet alanı, sosyal hizmet bilgi, değer ve becerilerinin tıbbi bakım gören hastalara uyarlandığı bir sosyal hizmet alanıdır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlığı; sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, aynı zamanda fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hâli olarak tanımlamıştır. Tıbbi sosyal hizmet; ayakta ya da yatarak tedavi gören hastaların tıbbi tedaviden etkili bir şekilde yararlanması, sosyal sağlığının korunması ve geliştirilmesi, tedavi sürecinde hastanın ailesi ve çevresi ile ilişkilerinin düzenlenmesi, tedavi sürecini etkileyen psikososyal ve sosyoekonomik sorunlarının zamanında çözümlenerek sosyal işlevselliğini yeniden kazanması amacıyla yürütülen sosyal hizmet uygulamasıdır. Hastane ortamında çalışan sosyal hizmet uzmanları, hasta ve yakınlarını, sağlık hizmeti verilen süreçte kurumun kendine özgü işleyiş sistemi içerisinde, kurumla, doktor ve diğer sağlık çalışanları ile ilişkilerinden doğan ve doğabilecek olan; yönetişim, ilişki ve iletişim sorunlarıyla karşılaşmaları durumunda, sorunun çözümüne dönük mesleğe özgü psikososyal boyutta yöntem, teknik ve yaklaşımlarla birlikte girişimde bulunması, çözüm önerileri sunması, hasta haklarının savunulması ve tedavi sürecindeki hastanın psikososyal uyumunun sağlanarak korunması, sistemin işleyişinden ve uygulamalarından kaynaklanabilecek hastaya dönük zararların önlenmesi ve olumsuz etkilerine yönelik hastanın danışmanlık teknikleriyle rahatlatılması ve bir bütün olarak hastanın aile ve sosyal çevresi ile ele alınarak değerlendirilmesini, kurumun bireyi psikososyal boyutu ile algılamasını sağlayan profesyonel nitelikli mesleki değer ve ilkelere sahip bir meslek grubudur. Hastane sosyal hizmet uzmanları, görev tanımında belirtilen bu fonksiyonlarını hastanenin Sosyal Hizmet Birimleri ve Hasta Hakları Birimlerinde yerine getirir. Tıbbi sosyal hizmet; tıbbi bakım ve tedavi sisteminin daha insancıl ve daha etkili şekilde hizmet vermesine yardımcı olmaktadır. Tedavi sürecinde hastanın ailesi ve çevresi ile ilişkilerinin düzenlenmesi, tedavi sürecini etkileyen psikososyal ve sosyo-ekonomik sorunlarının zamanında çözümlenerek sosyal işlevselliğin yeniden kazandırılmasında tıbbi sosyal hizmet uygulamalarının yeri oldukça önemlidir. Multidisipliner bir ekip içerisinde uygulamalarını gerçekleştiren sosyal hizmet uzmanları sağlık ekibinin en önemli parçalarındandır. Bu çalışmada, sosyal hizmet uygulamalarının sağlık hizmetlerindeki önemi üzerinde durulmuştur.

Anahtar kelimeler: Hasta, Sağlık, Tıbbi sosyal hizmet

KUŞAK ÇATIŞMASI DEĞİL YENİ BİR SOSYAL OLUŞUM

FUNDA DARÇIN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Sosyal hizmet biliminin ilgilendiği toplumsal sorunlardan biri de kuşak çatışmasıdır. Kuşaklar arası çatışma, tüm toplumlarda görülen ortak bir sorundur ve toplumsal değişimler çatışmaya yol açar (Tezcan, 1981). Kuşak çatışması denildiğinde aklımıza birey değil aile gelmektedir. Aile toplumun özüdür. Ailenin tahribi söz konusu olduğunda toplumda tahribe uğramaktadır.

Sanayileşme ve kentleşme süreci, teknolojinin gelişmesi, toplumsal koşulların değişmesi ve yabancı kültürlerin etkisiyle genç nesil ile yaşlı nesil arasında sürtüşmeye neden olmuş, aile bireyleri arasında çatışmalara zemin hazırlamıştır. Bu durum sadece çatışmayla kalmayıp, aile yapılarının şeklini etkilemiş, toplumun yapısını ve değer yargılarını da değiştirmiştir (Anıl, 2011) .

Kuşak çatışması denildiğinde geleneksellik ve modernlik çatışması gibi bir durum söz konusudur. Her yeni kuşak modern olarak algılanırken, her eski kuşak geleneksellikle suçlanır. Ama aslında o eski kuşakta bir önceki kuşağın moderni olmuştur.

Evren iki ana temel üzerine kuruludur. Biri değişim diğeri bilgidir. İletişim değişim süreci içerisinde bilgiyi taşır. Değişim oldukça bilginin içeriği de değişir (Dökmen, 1994). Herkesin hayata bakış açısı farklıdır. Uyuşmazlık olduğu noktada çatışma başlar. Kuşak çatışmasını en asgari seviyeye getirmek için, bir tür toplumsal organizasyonunun bulunması, kuşaklararası çatışmayı önlemeye yönelik hem ekonomik hem sosyal anlamda aileyi güçlendirici politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Yetişkinlerin gençlere göstereceği sevgi, ilgi ve anlayışlı bir yaklaşımla kuşaklar arası çatışma yumuşatılıp, gençlerle barış içinde yaşanabilinir. Kuşak çatışmasına olumlu yönden bakmalı bir toplumun gelişmesi için nesiller arası değişen bir sosyal oluşum gibi düşünülmelidir. Birbirlerine karşı empati becerilerini geliştirmeli, önceki nesil kendinden genç olan neslin bakış açısını çözmeye çalışmalıdır. Bu çalışmada kuşak çatışmasının, toplum üzerinde olumlu etkisi üzerinde durulmuştur.

Anahtar kelimeler: Aile, toplum, kuşak, kuşaklararası çatışma

GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ: MYO ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

FURKAN ÇELEBİ
Yozgat Bozok Üniversitesi

Özet
Yapılan bu araştırmanın amacı genellikle ara eleman olarak istihdam edilen meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin ve bu eğilimlerin bölümleri başta olmak üzere bazı demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesidir.
Araştırma kapsamında veri elde edebilmek amacıyla iki bölümden oluşan anket formları hazırlanmıştır. İlk bölümde demografik özellikler, ikinci bölümde ise girişimcilik eğilimini tespit edebilmek amacıyla girişimcilik eğilimi ölçeği yer almaktadır. Araştırma bir meslek yüksekokulunda belirlenen üç bölüm nezdinde gerçekleştirilmiştir. Edinilen bilgiye göre ilgili bölümlerde toplam 163 kayıtlı öğrenci mevcuttur. Araştırma kapsamında 132 katılımcıdan geçerli anket elde edilmiş ve bu sayı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Öncelikle demografik veriler frekans analizi ile incelenmiştir. Toplam 69 erkek ve 63 kadın katılımcı mevcuttur. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%62,1) 17-20 yaş aralığındadır. 115 katılımcı (%87,1) bekarlardan oluşmaktadır. Bölümlere göre dağılımda ise İnşaat, Bilgisayar ve Optisyenlik bölümlerinde sırasıyla 51, 36 ve 45 katılımcı yer almaktadır. Güvenilirlik analizi yapılmış, ortalamalar incelenmiş ve ardından da farklılaşmaları tespit edebilmek amacıyla t testi ve ANOVA testi yapılmıştır. 30 ifadeden oluşan ölçeğin Cronbach's Alfa değeri ,873 olarak hesaplanmış ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların ortalamalarına bakıldığı zaman orta düzeyde girişimcilik eğilimi içinde oldukları görülmüştür ($\bar{x}$=2,93). Cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine göre girişimcilik eğilimlerinde farklılaşmanın olup olmadığını tespit etmek amacıyla t testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılaşmanın olduğunu göstermektedir (p=0,040). Ortalamaları arasındaki fark az da olsa (2,99>2,87) kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre girişimciliğe daha eğilimli olduğu tespit edilmiştir. Medeni durum değişkenine ilişkin t testi sonuçlarına göre ise anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Yaş gurupları ve bölümlere göre farklılaşmaları tespit edebilmek için yapılan ANOVA analizleri sonucunda anlamlı farklılaşmalara ulaşılamamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Girişimci, Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi*

NEPOTİZMİN İŞTEN AYRILMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BURSA İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

FURKAN ÇELEBİ
Yozgat Bozok Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada nepotizm ve işten ayrılma niyeti kavramları üzerinde araştırma yapılmıştır. Nepotizmin işten ayrılma niyeti üzerinde bir etkisinin olup olmadığını tespit etmek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda veri elde edebilmek amacıyla anket formları oluşturulmuştur. Üç bölümden oluşan anket formlarının ilk bölümünde demografik bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde nepotizm ölçeği ve üçüncü bölümde ise işten ayrılma niyeti ölçeği yer almaktadır. Hazırlanan anket formları, Bursa il sınırlarında; demir-çelik, otomotiv, elektronik, tekstil, eğitim ve sağlık sektörlerinde faaliyet gösteren altı farklı aile şirketinin çeşitli pozisyonlarda çalışan elemanlarına dağıtılmıştır. Uygulama yapılan aile şirketlerinden toplamda geçerli 238 anket elde edilmiştir. Elde edilen anket sayısı bu çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

Elde edilen veriler öncelikle frekans analizlerine, daha sonra da ölçeklere dair faktör analizlerine, değişkenler arasında ilişkiyi tespit edebilmek için korelasyon ve regresyon analizlerine tabi tutulmuştur. Frekans analizleri incelendiğinde 156 erkek, 82 kadın katılımcının olduğu görülmektedir. Katılımcıların %58,8'i (140 katılımcı) evli çalışanlardan oluşmaktadır. Yaş aralıklarına bakıldığı zaman toplamda 147 katılımcının (25-31 yaş-73 katılımcı; 32-38 yaş-74 katılımcı) 25 ve 38 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların çok büyük bir kısmı 2000-4000 TL gelir aralığında yer almaktadır (%73,1). Eğitim düzeyleri incelendiğinde ise 141 katılımcının (%59,2) orta öğretim düzeyinde eğitim seviyesine sahip oldukları tespit edilmiştir. İşyerlerindeki çalışma sürelerine bakıldığında ise katılımcıların yarısının 1-3 yıl arasında mevcut iş yerlerinde çalıştıkları dikkat çekmektedir. 10 yıl ve daha fazla zamandır aynı iş yerinde çalışan bir katılımcının olmaması da ayrıca dikkat çekici bir tespittir.

Ölçeklere ilişkin yapılan faktör analizleri sonucunda ölçeklerin faktör sonuçlarının içinde bulundukları yapı ile uyum içinde oldukları görülmüştür. Değişkenler arasındaki ilişkiyi tespit edebilmek amacıyla yapılan korelasyon analizlerine göre nepotizmin boyutları ve kendisi ile işten ayrılma niyeti arasındaki ilişki dereceleri ,673 ile ,803 arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır (korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlı). Ardından nepotizmin işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisine ulaşabilmek için regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Nepotizmin hem bir bütün olarak hem de alt unsurlarıyla beraber işten ayrılma niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nepotizm, Kayırmacılık, İşten Ayrılma Niyeti, Aile Şirketi

SİNİZM VE ÖRGÜTSEL SİNİZM KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

TANER EROL
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet
Son zamanlarda birçok sosyal araştırmaya muhteva olan kavramlardan biri sinizmdir. Sinizm tek başına incelendiği zaman da insanların çok önemli bir tavrı olarak karşımıza çıkmaktadır. Sinizmi, olumsuz duyguların sonucunda insanı şüpheci bir karaktere dönüştüren ve buna uygun davranış geliştiren bir durum olarak da açıklayabiliriz.
İnsanın yaşamış olduğu olumsuz duygular neticesinde içgüdüsel olarak bir savunma geliştirerek ortaya koyduğu negatif davranışlara sinizm denilmektedir. İnsan hayatını çok ciddi anlamda etkileme özelliğine sahip olan sinizmin bir türü olan örgütsel sinizm ise iş dünyasında bireyin motivasyonu, iş doyumu, verimliliği gibi birçok kavramını direkt etkileyecek bir pozisyondadır. Örgütsel sinizm, iş dünyasında hem işveren hem iş gören tarafından oldukça ciddi sonuçlara neden olabilecek bir durum arz etmektedir.

Örgütsel sinizm kavramı; kişinin yaşamış olduğu bu olumsuz duyguları, bir örgütün, kurumun, yapının veya organizasyonun içerisinde yaşaması, bunların içerisindeki unsurların yaşanan olumsuzluğa neden olduğunun düşünülmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Kişinin örgüte karşı geliştirdiği bir tutumdur, doğal olarak da kişinin örgüt içerisinde önemli bir pozisyonda, yani insan kaynağı rolünde olması neticesinde bireyin yaşamış olduğu bu olumsuz duygular ve buna uygun geliştirmiş olduğu davranışlar örgütün sağlıklı bir şekilde devam edebilmesine, kendisinin örgüt içerisindeki huzurunun, motivasyonunun, kurumsal aidiyetinin ve başarısının devam edilmesi noktasında çok önemli bir durumu teşkil etmektedir. Bundan dolayı her iki kavramın literatürdeki karşılığı iyi analiz edilmelidir.

Sonuç olarak, iş hayatı için çok önemli neticelere neden olabilecek sinizm ve örgütsel sinizm kavramlarının literatürde nasıl ve ne kadar incelendiğinin gerekli taramasının yapılmasının zaruri olduğu düşünülmektedir. Yapılan literatür taramasında sinizm ve örgütsel sinizmin özellikle nedenlerine veya bir başka kavramlarla ilişkisi üzerine durulduğu tespit edilmiştir. Sinizm veya örgütsel sinizme maruz kalan kişinin hissetmiş olduğu duygu sonrasında göstermiş olduğu tavırların sadece iş hayatında değil, özel hayatında da çok önemli çıktılara neden olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda literatürde sinizm ve örgütsel sinizmin kavramının hangi boyutlarda incelendiği yeteri kadar tartışılabildiği konusunda fikir birliği yoktur. Bu çalışma sinizm ve örgütsel sinizmin literatürdeki yeri konusunda perspektif sunacaktır.

Çalışmada Yüksek Öğretim Kurumu Tez Dokümantasyon Merkezine kayıtlı ve elektronik ortamda ulaşılabilen, dili Türkçe, 2009 - 2019 yılları arasındaki lisansüstü tezlerle ve google akademiden bu aralıkta ulaşılan yayımlar taranmıştır. Bu kavramla ilgili tarama sonucunda yapılacak olan tespitler değerlendirilerek bundan sonra konu ile ilgili gerçekleştirilecek çalışmalara ışık tutmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: sinizm, örgüt, örgütsel sinizm

MOBBİNGİN HUKUKSAL BOYUTU KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

TANER EROL
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet
Çalışma hayatında birçok kavram işyerindeki başarıyı doğrudan veya dolaylı bir şekilde etkilemektedir. Bu kavramlar, bazen işverenden bazen de iş görenden kaynaklanan nedenlerle açıklanabilir. Son zamanlarda karşımıza sıklıkla çıkan ve hukuki bir çerçevede tartışılmak durumundaki kavramların başında mobbing gelmektedir. Bu kavram literatürde mobbingin dışında yıldırma, psikolojik şiddet ve psikolojik taciz ifadeleriyle de tanımlanmaktadır.
Mobbingin ilk olarak gündeme gelmesi, çalışanların kendi arasındaki uyuşmazlıkları ve çatışmalarıyla ortaya çıkmıştır. Daha sonra ise işveren kaynaklı veya dış etkenler kaynaklı mobbing türleri de gündeme gelmiştir. İş hukuku çerçevesinde günümüzde de tartışılan bu kavram, hem insan hakları, hem iş verimliliği kapsamında da değerlendirilmektedir. İşveren ya da iş görenlerin kendi aralarındaki uyuşmazlıklarıyla yaşadığı mobbing, istikrarlı bir şekilde bir süreç gerektiren durumdur. Yıldırma sonunda psikolojik veya fizyolojik birçok problem gelişebilmektedir. Özellikle mobbing sonrasında mağdur kişi iş yerinde verim düşüklüğü, stres, öfke, motivasyon bozukluğu gibi birçok nevrotik problem yaşayabilmektedir. Ayrıca bunlardan daha farklı bir şekilde bir tutum geliştirerek işten de ayrılabilmektedir.

Yapılan literatür taramalarında çalışmaların sonunda tespit edilen durumlar arasında kişinin işten ayrılması ile ilgili de yeni bir süreç ortaya çıktığı için kısa sürede iş bulamayan ya da yeni işinden tatmin olmadığı durumlarda, hayatına karşı veya yaşadığı olumsuz duruma neden olduğuna inandığı kişiye karşı duygularını çok daha üst seviyeye çıkartabileceği, hatta kendinin veya bir başkasının hayatına kast edebildiği durumların yaşanabileceği de tartışılmıştır.

Hukuk, adalet mekanizmasını çalıştıracak kurum olduğu için mobbinge neden olan ve mobbinge maruz kalan kişiyi belirlemek ve bu sürecin sonunda gerekli ceza neyse bu yaptırımı uygulamak durumundadır. Diğer araştırmalar sonucunda ise, insanların çeşitli anksiyete bozukluğu, septik düşüncelere kapılabilmesi gibi durumların da yaşanabileceği vurgulanmaktadır. Sosyal hayat içerisinde uyumsuz ve genel yapısı itibariyle problemli bir kişiye dönüşme ihtimali, kişinin sosyal çevresinden uzaklaşmasına, evliliğine veya aile ilişkilerine olumsuz yönde neden olabilmektedir. Literatürde psikolojik yıpranma konusu birçok alt başlıkla beraber tartışılmıştır. Özellikle mobbinge neden olan ve mobbingin sonucu ortaya çıkan durumlar konusunda sıklıkla literatür çalışmaları yapılmışken yıldırmanın hukuksal boyutu konusunda çalışmaların yeterince yapılmadığı gözlemlenmiştir. Bu çalışma yıldırmanın hukuki boyutunu tespit edip yapılan çalışmaları kategorize etmesi açısından önemlidir.
Çalışmada Yüksek Öğretim Kurumu Tez Dokümantasyon Merkezine kayıtlı ve elektronik ortamda ulaşılabilen, dili Türkçe, 2009 - 2019 yılları arasındaki lisansüstü tezlerle ve google akademiden bu aralıkta ulaşılan yayımlar taranmıştır. Bu kavramla ilgili tarama sonucunda yapılacak olan tespitler değerlendirilerek bundan sonra konu ile ilgili gerçekleştirilecek çalışmalara ışık tutmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: mobbing, şiddet, taciz, iş hukuku

EVLİ BİREYLERİN EVLİLİK DOYUMU İLE BAŞA ÇIKMA TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF MARRIED INDIVIDUALS TO COPE WITH MARRIAGE SATISFACTION ACCORDING TO SOME VARIABLES

ABDULLAH NURİ DİCLE
Sinop Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada evli bireylerin evlilik doyumu ile başa çıkma tutumlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada katılımcıların cinsiyet, eğitim durumu, evli olunan süre, psikolojik yardım alma durumu ve algılanan ekonomik durum değişkenlerinin evlilik doyumuna ve başa çıkma tutumlarına etkisi araştırılmıştır. Araştırma Samsun ilinde yapılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için Kişisel Bilgi Formu ve değişkenleri belirlemek için Evlilik Yaşam Ölçeği ve Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesinde Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Bağımsız Gruplar T Testi, Pearson Koreslasyon Analiz teknikleri kullanılmıştır. Araştırmaya 134 kadın 148 erkek olmak üzere toplam 282 kişi katılmıştır. Yapılan çalışmada evlilik doyumu ile başa çıkma tutumları arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Başa çıkma tutum puanları yüksek olan evli bireylerin evlilik doyumu düzeyleri yüksektir. Araştırmada cinsiyete göre kadınların evlilik doyumu düzeyleri erkeklerin evlilik doyumu düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Erkeklerin başa çıkma düzeyleri kadınların başa çıkma düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir. Araştırmada eğitim durumuna göre lisans ve üzeri düzeyde eğitim almış katılımcıların evlilik doyumu düzeyleri ilk, orta ve lise düzeyinde eğitim almış katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Lisans ve üzeri düzeyde eğitim almış katılımcıların başa çıkma düzeyleri ilk, orta ve lise düzeyinde eğitim almış katılımcıların başa çıkma düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmada evlilik süresine göre evlilik süresi uzun olan katılımcıların evlilik doyumu düzeyleri evlilik süresi kısa olan katılımcıların evlilik doyumu düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Evlilik süresi uzun olan katılımcıların başa çıkma düzeyleri evlilik süresi kısa olan katılımcıların başa çıkma düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmada psikolojik yardım alma durumuna göre psikolojik yardım alan katılımcıların evlilik doyumu düzeyleri psikolojik yardım almayan katılımcıların evlilik doyumu düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Psikolojik yardım alan katılımcıların başa çıkma düzeyleri psikolojik yardım almayan katılımcıların başa çıkma düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmada algılanan sosyo ekonomik durumuna göre sosyo ekonomik düzeylerini yüksek olarak algılayan katılımcıların evlilik doyumu düzeyleri sosyo ekonomik düzeylerini düşük ve orta olarak algılayan katılımcıların evlilik doyumu düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Sosyo ekonomik düzeylerini yüksek olarak algılayan katılımcıların başa çıkma düzeyleri sosyo ekonomik düzeylerini düşük ve orta olarak algılayan katılımcıların başa çıkma düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Bulgular literatür ışığında tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Evli birey, evlilik doyumu, başa çıkma tutumları

Abstract

The aim of this study is to compare the attitudes of married individuals to cope with marital satisfaction. The effect of gender, educational status, duration of marriage, psychological assistance status and perceived economic status variables on marriage satisfaction and coping attitudes were investigated. The research was conducted in Samsun province. The Personal Information Form was used to determine the demographic characteristics of the participants, and the marital life scale and coping attitudes Assessment Scale were used to determine the variables. One-way analysis of variance (ANOVA), independent groups t test, Pearson Choreslation analysis techniques were used in the analysis of the obtained data. A total of 282 people, 134 females and 148 males, participated in the study. The study found a positive high-level relationship between marital satisfaction and coping attitudes. Married individuals with high coping attitude scores have higher levels of marital satisfaction. In the study, the levels of marriage satisfaction of women according to gender were significantly higher than the levels of marriage satisfaction of men. Men's coping levels were found to be significantly higher than women's coping levels. According to the study, marriage satisfaction levels of undergraduate and higher education participants were found to be significantly higher than those of primary, middle and high school education participants. The coping levels of the participants who received undergraduate and higher education were found to be significantly higher than the coping levels of the participants who received primary, middle and high school education. In the study, the levels of marital satisfaction of the participants who had a long duration of marriage compared to the duration of marriage were significantly higher than the levels of marital satisfaction of the participants who had a short duration of marriage. The coping levels of participants with long duration of marriage were found to be significantly higher than the coping levels of participants with short duration of marriage. In the study, marriage satisfaction levels of participants who received psychological help were significantly higher than those who did not receive psychological help. The coping levels of participants who received psychological help were found to be significantly higher than the coping levels of participants who did not receive psychological help. In the research perceived socio-economic status according to socio-economic levels as high marital satisfaction levels of participants to detect socio-economic levels low and medium level of marital satisfaction of the participants was found to be significantly higher that it detects. The coping levels of the participants who perceived their socio-economic levels as high were found to be significantly higher than the coping levels of the participants who perceived their socio-economic levels as low and moderate. The findings were discussed in the light of the literature and suggestions were made.

Key words: Married individual, marital satisfaction, coping attitudes

OTİSTİK ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN ERKEN DÖNEM UYUMSUZ ŞEMALARI İLE BAŞA ÇIKMA TUTUMLARI

EARLY-TERM INCOMPATIBLE SCHEMAS WITH COPING ATTITUDES OF PARENT WITH AUTISTIC CHILD

ABDULLAH NURİ DİCLE
Sinop Üniversitesi

Özet

Bu araştırma otistik çocuğa sahip ebeveynlerin başa çıkma tutumları ile erken dönem uyumsuz şemaları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Bafra OÇEM'e devam eden otistik çocuğa sahip toplam 45 ebeveyn ile gerçekleştirilmiştir. Otistik çocuğa sahip ebeveynlerin demografik bilgilerini öğrenebilmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, ebeveynlerin erken dönem uyumsuz şemalarını belirleyebilmek amacıyla "Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3 (YŞÖ-KF3)", başa çıkma tutumlarının ölçülmesi amacıyla Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği-COPE-R kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde Mann Whitney U testi, ikiden fazla grubun olduğu durumlarda Kruskal Wallis H testi ve pearson korelasyon analizi teknikleri kullanılmıştır. Yapılan çalışmada otistik çocuğa sahip ebeveynlerin erken dönem uyumsuz şemaları ile başa çıkma tutumları arasında negatif yönlü yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Otistik çocuğa sahip ebeveynlerin eğitim düzeyi yükseldikçe erken dönem uyumsuz şemaları azalttığı bulunmuştur. Otistik çocuğa sahip ebeveynlerin eğitim düzeyi yükseldikçe başa çıkma tutumlarını arttırdığı bulunmuştur. Otistik çocuğa sahip ebeveynlerin algıladıkları aylık gelir düzeyinin ebeveynlerin erken dönem uyumsuz şemaları toplam puan ortalamaları üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. Otistik çocuğa sahip ebeveynlerin algıladıkları aylık gelir düzeyinin ebeveynlerin başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği puan ortalamaları üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Otistik çocuğa sahip ebeveynin anne ya da baba olma durumunun erken dönem uyumsuz şemaları toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı bulgusu elde edilmiştir. Otistik çocuğa sahip ebeveynin anne ya da baba olma durumunun başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği puan ortalamalarında anlamlı düzeyde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. Psikolojik yardım alan otistik çocuğa sahip ebeveynlerin erken dönem uyumsuz şemalarının psikolojik yardım almayan ebeveynlere göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır. Psikolojik yardım alan otistik çocuğa sahip ebeveynlerin başa çıkma tutumlarının psikolojik yardım almayan ebeveynlere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen bulgular literatüre dayalı olarak tartışılmış, yorum ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Otistik, otistik çocuğa sahip ebeveyn, erken dönem uyumsuz şema, başa çıkma tutumları

Abstract

This study was conducted to examine the relationship between the coping attitudes of parents with autistic children and their early-term incompatible schemas. The research was conducted with a total of 45 parents with autistic children who went on to Bafra Oçem. A personal data sheet created

by the researcher to learn the demographic information of parents with autistic children, "Young schema scale-Short Form 3 (YSÖ-KF3)" was used to identify early-term incompatible schemas of parents, and coping attitudes Assessment Scale-COPE-R was used to measure coping attitudes. The Mann Whitney U test, Kruskal Wallis h test and pearson correlation analysis techniques were used to analyze the data obtained within the scope of the study. The study found a high level of negative correlation between early-term maladaptive schemas and coping attitudes of parents with autistic children. Parents with autistic children have been found to reduce early-term incompatible schemas as their education level rises. Parents with autistic children have been found to increase coping attitudes as their education level rises. It concluded that the level of monthly income perceived by parents with autistic children was not effective on the total score averages of parents ' early-term incompatible schemas. It concluded that the level of monthly income perceived by parents with autistic children had an effect on the score averages of the scale of assessing parents ' coping attitudes. It was found that early mismatched schemas of the parent's mother or father status with autistic children did not make a significant difference in total score averages. It was concluded that being a parent with an autistic child was not significantly effective in their coping attitudes Assessment Scale score averages. It concluded that early-term incompatible schemas of parents with autistic children receiving psychological help did not make a significant difference compared to parents not receiving psychological help. It concluded that the coping attitudes of parents with autistic children who received psychological help were higher than those of parents who did not receive psychological help. The findings were discussed and made comments and suggestions based on the literature.

Key words: Autistic, parent with autistic child, early-stage incompatible schemas, coping attitudes

TRANSHUMUNİSTİK ÖRGÜTSEL DEĞİŞİMLERDE POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYENİN KALDIRAÇ ETKİSİ*

SUZAN URGAN
19 Mayıs Üniversitesi
GÜLSÜN KURUBACAK
Anadolu Üniversitesi

Özet
Tarih boyunca daha konforlu yaşama isteği günümüze ulaşan istek olmuştur. Tarihi eserler incelendiğinde bulunan araç gereçler ölümden sonra yaşamanın yolunu arama çalışmaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde yapılan tüm icatlar ve yenilikler insana daha kolay yaşama imkânı sunarak ortalama ömrü uzatma çabalarını içermektedir. Bu çalışmalar insan varoluşunun sınırlarını bedensel ve ruhsal olarak rahat bir yaşama doğru genişletme çabalarını içermektedir. Bu çabaların genel bir çerçevesini sunan transhumunizm, insandaki yaşlanmayı azaltarak entelektüel, bedensel ve psikolojik yeteneklerini geliştirmek ve uygulamak için teknolojik çalışmalar olarak ifade edilmektedir. Transhumunizm yakın bir gelecekte bedensel sınırlılıklarımızın, kırılganlıklarımızın ve başarısızlıklarımızın ötesine geçerek, insanüstü bir hareket olacağı öngörülmektedir. Teknolojiyle insan kişiliğini birleştirerek kavramsallaşmaktadır. Bu hareket bilim, felsefe, inanç ve bilim kurgunun bir birleşimi olmaktadır. Teknoloji ve insan davranışlarının birleşimiyle, bugün ve gelecekte örgütsel davranışta bilinen paradigmaların değişimi ön görülmektedir. Bilim ve teknolojik ilerlemelerin insan ömrünü uzattığı bir gerçektir. Fakat bu fizyolojik olarak uzatılan ve konfora kavuşan uzun ömürde insan psikolojisi değişime ayak uydurabilecek midir? Olması beklenen uzay kolonileşmesi ve biyonik implantlarla, gelişmiş sosyal bilim ve gelişmiş psikoloji yoluyla mental gelişmeler olacağı öngörülmektedir. İnsan ömrünü uzatma çabası ve bu çaba sonunda ortaya çıkan değişimlere ayak uydurma süreci, örgütsel davranış alanında önemli bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Yapılan çalışmayla, gelecekteki insan, örgüt içerisinde insan davranışları, insan makine ilişkisi ve teknolojik değişimlerle beraber insan psikolojinin nasıl bir seyir göstereceği örgütsel davranış çerçevesinde incelenmektedir. Gelecek bilimcilerin yapmış oldukları çalışmalardan oluşan bir literatürden faydalanılarak transhumunistik çağda olabilecek değişimler açıklanmaya çalışılmaktadır. Transhumistik çağda örgütsel değişimlere uyum sağlama çalışmalarına örgütsel pozitif psikolojinin yardım edeceği öngörüsünden yola çıkarak taranshumunistik çağ ve pozitif psikolojik sermaye birleştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Transhumanism, Pozitif Psikolojik Sermaye, Organizasyonel Akıllı Yaşam

*Bu çalışma Handbook of Research on Learning in the Age of Transhumunism kitabında yayınlanan bölümden üretilmiştir.

İŞLETMELERDE GİRİŞİMCİ HAYIRSEVERLİK: AKİF ARSLAN VE İNAL AYDINOĞLU ÖRNEĞİ

SUZAN URGAN
19 Mayıs Üniversitesi
PINAR ERDOĞAN
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi

Özet
Bireyler işletmelerden ve kurumlardan mal ya da hizmet alırken sadece almış olduğu hizmetin ve ürünün kalitesine göre hareket etmemektedir. Almış oldukları mal ve hizmetin yanında bireysel ve toplumsal açıdan ilgili işletmelerin daha duyarlı olmasını talep etmektedir. İşletmeler için, sosyal sorumluluklarda bulunmak, çevreye ve paydaşlarına çeşitli faydalar sağlamak ana faaliyetleriyle beraber yürütülen çalışmalar olmaktadır. Faaliyetlerinde toplumsal olayları ve gerçekleri göz önüne alan işletmeler paydaşları arasında farklılık yaratmaktadır. Kurumsal sosyal sorumluluk, topluma iş ve hizmetler sağlamak, çeşitli yardımlarda bulunmak ve bunları gönüllü bir şekilde yapmak olarak tanımlanmaktadır. Kurumsal sosyal sorumluluk türlerinden biri de sağduyulu sorumluluklar ya da gönüllü sorumluluklardır. Ülkemizde işletmeler özellikle hayırseverlik projeleriyle bu sorumlulukları yerine getirmektedir. Hayırseverlik projelerinden biri girişimci hayırseverliktir. Girişimci hayırseverlik çevresel problemleri çözme ve diğer işletmelerden farklı olma isteğiyle hareket ederek, etki sağlamaya odaklı strateji ve iş odaklılık olarak ifade edilmektedir. Girişimci hayırseverlik örneklerini ülkemizde görmekteyiz. Özellikle Sabancı ve Koç gibi dünya çapında tanınmış işletmeler bu projeleri sıklıkla hayata geçirmektedir. Girişimci hayırseverlik motivasyonlarını ortaya çıkarmak amacıyla, çalışmada, İstanbul ve Samsun Bafra'da girişimcilik faaliyetleriyle tanınan iş adamları, İnal Aydınoğlu ve Akif Arslan ele alınmıştır. Çalışma kapsamında örneklem olarak, girişimci hayırseverlik projelerini hayata geçirerek, özellikle eğitim alanında okullar, yurtlar ve sosyal tesisler açarak hayırseverlik faaliyetlerini yaygın bir şekilde icra etmiş olan İnal Aydınoğlu ve Akif Arslan, çalışmanın İstanbul ve Anadolu ayaklarını temsil etmektedir. Kendilerine yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Fenemonolojik yöntemle içerik analizi yapılmıştır. Yapılan içerik analizi sonucunda iş adamlarının girişimci hayırseverlik motivasyonları ortaya çıkartılmıştır. Beklenti ve vizyonları kapsamında stratejileri belirlenmiştir. Girişimci hayırseverlik faaliyetlerinin ana sonuçlarından biri toplumsal gelir dağılımına, vicdani sorumluluklarıyla katkı sağlamaktır. Diğer ana sonuç ise işletmeleri için parasal değerlerden daha önemli gördükleri kurumsal itibarlarıdır. İşletme faaliyetleri ile elde etmiş oldukları kârların topluma tekrar dağıtılması onların en büyük motivasyonu olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Sorumluluk, Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Hayırseverlik, Girişimci Hayırseverlik, Gönüllülük

PSİKOLOJİK KONTROL VE ÖZERKLİK DESTEĞİ EBEVEYNLİK UYGULAMALARININ ANNEYE AİT DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

YELİZ KINTAP TEPE
ELİF ARPA
RÜMEYSA DİKİCİ
SEHER AKBULUT
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
VEZİR AKTAŞ
Jönköping University

Özet

Kendini Belirleme Kuramına (KBK) göre özerklik ya da kendini belirleme, irade hissiyle yapılan davranışlara temel oluşturan evrensel bir insan kapasitesi olarak görülmektedir. KBK özerkliği, bireyin eylemlerini başlatması, sürdürmesi, sonlandırması, davranışlarını kendi iradesiyle düzenleyebilmesi; bir başka deyişle, kendi kendini belirleyebilmesi olarak tanımlamaktadır. Ayrıca kuram özerkliği destekleyici ve engelleyici ebeveynlik uygulamalarına odaklanmakta ve bu bağlamda sırasıyla özerk irade desteği ve psikolojik kontrol ebeveynlik uygulamalarının çocukların iyi olma hali üzerindeki olumlu ve olumsuz etkisine vurgu yapmaktadır. İlgili alan yazını incelendiğinde kuram bağlamında anılan uygulamaların olumlu ve olumsuz gelişimsel sonuçlarla ilişkisi sıklıkla ortaya konulmakla birlikte; ebeveynlerin bu uygulamaları sergilemelerini belirleyen öncüllerin neler olduğunun sınırlı sayıda araştırmada incelendiği görülmüştür. Dolayısıyla bu araştırmada annenin uyguladığı psikolojik kontrol ve özerk irade desteği uygulamalarının anne eğitimi, çocuk sayısı ve evlilik kalitesi gibi değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi ve hangi değişkenin bu uygulamalar üzerinde daha fazla belirleyici olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Adana, Batman, Konya, Sivas merkezinde yaşayan 183 anne dahil edilmiştir. Uygulamaya katılan anneler basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Annelerin yaş ranjı 21-58 arasında değişmekte ve yaş ortalaması 37.56'dır (S = 8.14). Araştırmada Demografik Bilgi Formu, Psikolojik Kontrol Ölçeği (*Barber, 1996*), Özerk İrade Ölçeği (*Soenens ve ark., 2007*) ve Evlilik Kalitesi Ölçeği (*Norton, 1983*) kullanılmıştır. Araştırmada ele annelerin psikolojik kontrol ve özerk iradeyi destekleme ebeveynlik uygulamalarının annenin eğitim düzeyine (ilkokul, lise ve üniversite mezunu) ve çocuk sayısına (1 çocuk, 2 çocuk , 3 çocuk ve üzeri) göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için iki ayrı tek yönlü MANOVA yapılmıştır. Analiz sonucunda ilkokul mezunu olan annelerin psikolojik kontrol uygulamalarının üniversite mezunu olan annelere göre yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca üç ve daha fazla sayıda çocuğa sahip olan annelerin bir çocuğu olan annelere göre daha fazla psikolojik kontrol uyguladıkları görülmüştür. Annelerin psikolojik kontrol ve özerk iradeyi destekleme ebeveynlik uygulamalarının öncelikli yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla ayrı ayrı aşamalı regresyon analizi yapılmıştır. Sonuçta evlilik kalitesinin annenin uyguladığı psikolojik kontrolü negatif yönde yordadığı; özerk irade desteğini pozitif yönde yordadığı; çocuk sayısının ise psikolojik kontrolü pozitif yönde yordadığı görülmüştür. Tüm bu sonuçlar evlilik kalitesinin ebeveynlik uygulamaları üzerinde önemli bir öncül olduğuna işaret etmiş sonuçlar ilgili alan yazını bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Kontrol, Özerk İrade Desteği, Anne Eğitimi, Çocuk Sayısı, Evlilik Kalitesi

ÇİFT UYUMU, DEPRESİF BELİRTİLER, EŞTEN ALGILANAN PSİKOLOJİK KONTROL VE ÖZERKLİK DESTEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

YELİZ KINTAP TEPE
AYSUN ÇELİK
ELİF BULAT
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
VEZİR AKTAŞ
Jönköping University

Özet

Eşlerin değişen yaşam standartlarına adapte olabilmeleri, evlilikteki sorunları uzlaşma ile halledebilmeleri, sağlıklı iletişim kurup, mutluluk ve ortak hedeflere ulaşabilmek için bir bütün olabilmeleri olarak tanımlanan "çift uyumu" kavramı (Spainer,1976) evlilik ilişkileri konusunda yapılan çalışmalarda üzerinde en çok durulan kavramlardan birisidir. İlgili alan yazınında çift uyumunu etkileyebileceği düşünülen faktörlerin sıklıkla incelendiği ancak çift uyumunu KBK bağlamında inceleyen araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Kendi Belirleme Kuramında (KBK), "özerklik", bireyin eylemlerini başlatması, sürdürmesi, sonlandırması, davranışlarını kendi iradesiyle düzenleyebilmesi; bir başka deyişle, kendi kendini belirleyebilmesi olarak tanımlamaktadır. KBK çerçevesinde özerkliği destekleyen ve engelleyen uygulamalarla ilgili farklı alanlarda yapılan araştırmalar bulunmakla birlikte yakın ilişkiler alanında yapılan sınırlı sayıda araştırma bulunduğu, eşten algılanan psikolojik kontrol ve özerklik desteğinin çift uyumuyla ilişkisinin sınırlı sayıda araştırmada incelendiği görülmüştür. Yapılan bu çalışmanın amacı eşten algılanan psikolojik kontrol, özerklik desteği ve depresyonun çift uyumuyla arasındaki ilişkilerin incelemesidir. Bu amaçla araştırmaya 188 evli birey katılmıştır. Katılımcılara kartopu örnekleme yöntemi vasıtasıyla ulaşılmıştır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında *Çift Uyum Ölçeği* (Spainer, 1976), *Psikolojik Kontrol Ölçeği-Eş Formu* (Kındap-Tepe ve Aktaş, 2019), *Özerk İradeyi Destekleme Ölçeği-Eş Formu* (Kındap-Tepe ve Aktaş, 2019) ve *Depresif Belirtiler Ölçeği* (Radloff, 1977) kullanılmıştır. Araştırmada ele alınan çift uyumu, psikolojik kontrol, özerklik desteği ve depresyon değişkenlerinin cinsiyete ve evlenme türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için 2 (cinsiyet) X 3 (görücü usulü, hem görücü usulü hem anlaşarak, anlaşarak) MANOVA yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre kadınların depresyon puanlarının erkeklerden yüksek olduğu; buna karşı erkelerin çift uyum puanlarının kadınlardan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Anlaşarak evlenen kişilerin eşlerinden algıladığı özerklik desteği puanlarının görücü usulüyle evlenenlerden yüksek olduğu; ayrıca anlaşarak evlenen kişilerin depresyon puanlarının görücü usulüyle evlenen kişilerden düşük olduğu görülmüştür. Öte yandan, çift uyumunu yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçlarına göre ise eşten algılanan psikolojik kontrolün ve depresif belirtilerin çift uyumunu negatif yönde; özerklik desteğinin çift uyumunu pozitif yönde yordadığı görülmüştür. Yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgular genel olarak, eşten algılanan psikolojik kontrolün ve özerklik desteğinin eşlerin algıladığı çift uyumu üzerinde sırasıyla engelleyici ve destekleyici bir rolü olduğuna; despresif belirtilerdeki artışın literatürle tutarlı bir şekilde çift uyumunu azaltıcı bir faktör olduğuna işaret etmektedir. Tüm bu sonuçlar ilgili alan yazını bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çift uyumu, psikolojik kontrol, özerklik desteği, depresyon

ÜNİVERSİTELİ GENÇLERDE SİBER ZORBALIK İLE ÖZBİLİNÇ DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL PROBLEM ÇÖZMENİN ARACI ROLÜ

EREN CAN OSLU
YELİZ KINDAP TEPE
Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
İnternetin hayatımıza girmesiyle birlikte insanların iletişim şekli değişmiş hız ve çeşitlilik kazanmış, yeni sosyal ağlar oluşturmaya başlamıştır. İnternetle birlikte iletişim ağı genişlemiş, insanların kolay, hızlı ve düzenli iletişim kurabilmelerine olanak sağlamış, çeşitli kültürel deneyimlerin paylaşılmasını kolaylaştırmıştır ancak bu bilgi ve iletişim teknolojilerinin sınırsız kullanılabilmesi ve denetimsiz olması sebebiyle bir takım olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. Aşırı internet kullanımı sosyal yaşamdan çekilme, kişilerarası ilişkilerde bozulma, uykusuzluk, yorgunluk, akademik başarıda düşüş gibi şikayetleri de beraberinde getirmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimde de kullanılmaya başlanması gençler arasında da yaygın bir şekilde kullanımı arttırmıştır. Bu teknolojilerin yaygınlaşmasıyla birlikte gençlerin gerçekleştirdikleri zorbaca davranışları sanal ortama taşımaya başlamıştır. Bu durum gençler arasında siber zorbalık adı verilen yeni bir zorbalık türünün gözlenmesine yol açmıştır. Üniversiteli gençlerde özbilinç düzeyinin siber zorbalık ile ilişkisinde sosyal problem çözme becerilerinin aracı rolünün incelendiği bu araştırmaya Cumhuriyet Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesinin farklı bölümlerinde okuyan ve yaşları 18-32 arasında değişen 170'i (%57.2) kadın, 127'si (%42.8) erkek toplam 297 kişi katılmıştır. Araştırmada ölçme aracı olarak Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri-2 (Erdur-Baker ve Topçu, 2010), Kendine Yansıtma ve İçgörü Ölçeği (Yavaşoğlu, 2010) ile Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (Çam ve Tümkaya, 2007) kullanılmıştır. Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre erkek ve kadınlarda siber zorbalık puanı ile problem çözme puanı arasında negatif yönlü ilişki olduğu ayrıca kadınlarda özbilinç puanı ile siber zorbalık puanı arasında da negatif yönlü ilişki olduğu görülmüştür. Process analizi sonuçlarına göre erkeklerde özbilinç ile siber zorbalık arasındaki ilişkide problem çözme becerilerinin aracı rolü gözlenmezken; kadınlarda özbilinç düzeyinin siber zorbalıkla ilişkisinde problem çözme becerilerinin aracı rolü olduğu görülmüştür. Tüm bu sonuçlar genel olarak gençlerde sosyal problem çözme düzeyinin özbilinçle bağlantılı siber zorbalık davranışlarını açıklamadığı yalnızca kadınlarda kısmen rol oynadığına işaret ettiği görülmüş ve ilgili alan yazını bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siber zorbalık, problem çözme, özbilinç

AKADEMİSYENLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

YELİZ KINTAP TEPE
BÜŞRA TOPAL
ŞERİFE TUNÇ
MÜBERRA UĞUR
NESİBE DEMİR
ZEYNEP DEMİR
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Psikolojik dayanıklılık, bireyin karşılaştığı zorlu dönemlerde yaşanılan sorunların üstesinden gelebilme kabiliyeti ve bu sorunlar üzerinde kontrol sağlama yeteneğidir. Psikolojik dayanıklılık, psikolojik sermaye kavramının da önemle üzerinde durulan unsurlarından birisidir. Akademik hayatta farklı iş zorluklarıyla karşı karşıya kalan akademisyenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin iş yaşamında zorluklar karşısında yılmadan başarılı olmayı hedeflemeleri açısından ve iş yaşamında başarıyı yakalamaları açısından oldukça önemli bir role sahip olduğu düşünülmektedir. Son yıllarda bu alanda yapılan araştırmalar artış göstermiştir. Ancak Sivas cumhuriyet üniversitesinde çalışan akademik personelin psikolojik dayanıklılığını ele alan bir araştırmaya rastlanamamıştır. Bu araştırmada psikolojik dayanıklılığın cinsiyet, akademik unvan, üniversite memnuniyeti gibi demografik değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmaya Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde farklı akademik unvanlarda çalışan 127 kadın (%49), 133 erkek (%51) olmak üzere toplam 260 kişi dahil edilmiştir. Katılımcıların yaş ranjı 24-66 arasında olup, yaş ortalaması 39.30'dur (S = 9.42). Katılımcıların 86'sı (%32.8) araştırma görevlisi, 39'u (%14.9) öğretim görevlisi, 76'sı (%29) doktor öğretim üyesi, 37'si (%14.1) doçent, 24'ü (%9.2) profesördür. Araştırmada Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (Kobasa, 1979) ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmada ele alınan psikolojik dayanıklılık değişkeninin cinsiyete ve akademik unvana göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için 2 (cinsiyet) X 5 (akademik unvan) MANOVA yapılmıştır. Sonuçta kadınlar psikolojik dayanıklılığın kendini adama ve meydan okuma alt boyutlarından erkeklere göre yüksek puan almışlardır. Doktor öğretim üyesi olan kişilerin meydan okuma puanlarının profesör unvanına sahip kişilerden yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca erkek öğretim görevlisi olan akademisyenlerin meydan okuma puanlarının erkek araştırma görevlisi, doktor öğretim üyesi ve doçent olan akademisyenlerden düşük olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ele alınan psikolojik dayanıklılık değişkeninin üniversiteden memnuniyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü MANOVA yapılmıştır. Sonuçta Sivas Cumhuriyet üniversitesinde bulunmaktan hiç memnun olmayanların, memnun olmayanların ve az memnun olanların kendini adama puanlarının memnun ve çok memnun olan akademisyenlerden düşük olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları üniversite personelinin psikolojik dayanıklılığının demografik özellikler açısından farklılaştığını göstermiştir. Ayrıca psikolojik dayanıklılığın kendini adama gibi örgütsel bağlılıkla da ilişkili olabilecek boyutunun üniversite memnuniyetiyle yakından ilişkili olduğu gösterilmiştir. Sonuçlar ilgili literatür bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelime: Psikolojik dayanıklılık, cinsiyet, akademik unvan, üniversite memnuniyeti

EBEVEYN TUTUM VE DAVRANIŞLARININ ERGENLİK DÖNEMİNDEKİ GENÇLERİN SOSYAL KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF PARENT ATTITUDES AND BEHAVIORS ON SOCIAL ANXIETY LEVELS OF ADOLESCENT YOUNG PEOPLE

MEHMET AKKURT
TANSU AKKURT
YAŞAR BARUT

Özet
İnsan, beceri ve bilgisini geliştirmek, kendi işini icra etmek, duygularını paylaşmak, kişisel ihtiyaçlarını karşılamak için sürekli irtibat kurmak, etkileşime girmek durumundadır. Sosyal bir varlık olan insanın bu etkileşimden farklı şekillerde etkilendiği düşünülür. Başka bir ifadeyle anlatmak gerekirse bu sosyal etkileşim tüm bireyleri eşit oranda etkilememektedir.
Çalışmanın amacı ergenlerin evliliğe bakış açılarının anne-baba tutumları ile ilişkisinin olup olmadığını inceleyip belirlenen sonuçlara göre literatüre katkıda bulunulmasını kapsamaktadır. Anlamlı bir farklılık saptanarak tartışmalar sonucu tavsiyelerde bulunmak, anne baba tutumu ve evlilik üzerine görüşler sunmak hedeflenmektedir. Araştırmanın evrenini Bafra Kolay Anadolu Lisesi ve Bafra Aday Eğitim Kurumları'nda eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu liselerde eğitim ve öğrenim gören 103 tanesi kız öğrenci, 117 tanesi erkek öğrenci olmak üzere 220 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak üç aşamadan meydana gelen anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aracının birinci bölümünde ergenlerin cinsiyet, yaş, anne-babanın kendisine karşı denetlemeci tutumu ve anne-babanın kendisine karşı ilgi tutumu bilgilerinden oluşan kişisel bilgi formu yer almaktadır. Veri toplama aracının ikinci bölümünde La Greca ve Stone (1993) tarafından geliştirilip Ginsburg ve arkadaşları (1998) tarafından revize edilen, Aydın ve Sütcü (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak güvenirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan "Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği" yer almaktadır. Veri toplama aracının üçüncü bölümünde anne-baba tutumuna ilişkin algıyı belirlemek amacıyla Lamborn (1991) tarafından geliştirilen ve Yılmaz (2000) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak güvenirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan "Anne Baba Tutum Ölçeği" yer almaktadır.

Verilerin analizinde SPSS 21.0 programı kullanılmış olup, yapılan analizlerde güven aralığı %95 (anlamlılık düzeyi $p<0,05$) olarak belirlenmiştir. Yaş, anne-babanın kendisine karşı denetlemeci tutumu ve anne-babanın kendisine karşı ilgi tutumu değişkenlerine göre karşılaştırmada ANOVA kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans analizinde gruplar arasında farklılık görüldüğünde farkın hangi iki grup arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD Hoc testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre anne-babanın kontrol-denetleme tutumuna ilişkin algının evliliğe karşı tutum üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığına; anne-babanın kabul-ilgi tutumuna ilişkin algının yüksek olması evliliğe karşı olumlu tutumun artmasına; anne-babanın psikolojik özerklik tutumuna ilişkin algının yüksek olması evliliğe karşı olumlu tutumun azalmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik tutumu, anne baba tutumu, ergen, tutum

ERGENLERİN EVLİLİĞE BAKIŞ AÇILARININ ANNE-BABA TUTUMLARI İLE İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADOLESCENT VIEWS OF MARRIAGE AND MOTHER-FATHER ATTITUDES

TANSU AKKURT
MEHMET AKKURT
YAŞAR BARUT

Özet
Dünyanın hiçbir yerinde ailesiz bir topluma rastlanmamıştır ve tarihsel olarak en eski sosyolojik kurumlardan biri olan ailenin sağlıklı bir yapıda olması, toplumların refahı, mutluluğu ve güçlülüğü ile doğrudan ilişkili olarak görülmüştür (Koçinoğlu, 1991). Aile; bir çocuğun büyüdüğü ve toplumun bir üyesi haline geldiği; insanların şefkat, güven ve saygıyı buldukları; toplumun temelinin ve geleceğinin şekillendiği yerdir (Ulu, 2003:14). Evlilik ise, günümüzde yasalar ve toplumsal kurallara göre aile kurumuna hukuki bir nitelik kazandıran ve yeni bir aile kurmanın tek ve meşru yolu olarak kabul edilen bir kurumdur (Kayhan ve Seçkin, 1999).
Çalışmanın amacı ergenlerin evliliğe bakış açılarının anne-baba tutumları ile ilişkisinin olup olmadığını inceleyip belirlenen sonuçlara göre literatüre katkıda bulunulmasını kapsamaktadır. Anlamlı bir farklılık saptanarak tartışmalar sonucu tavsiyelerde bulunmak, anne baba tutumu ve evlilik üzerine görüşler sunmak hedeflenmektedir. Araştırmanın evrenini Bafra Kolay Anadolu Lisesi ve Bafra Aday Eğitim Kurumları'nda eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu liselerde öğrenim gören 103'ü kız, 117'si erkek olmak üzere 220 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak üç bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aracının ilk bölümünde ergenlerin cinsiyet, yaş, anne-babanın kendisine karşı denetlemeci tutumu ve anne-babanın kendisine karşı ilgi tutumu bilgilerinden oluşan kişisel bilgi formu yer almaktadır. Veri toplama aracının ikinci bölümünde anne-baba tutumuna ilişkin algıyı belirlemek amacıyla Lamborn (1991) tarafından geliştirilen ve Yılmaz (2000) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak güvenirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan "Anne Baba Tutum Ölçeği" yer almaktadır. Veri toplama aracının üçüncü bölümünde Bayoğlu ve Atlı (2014) tarafından geliştirilerek güvenirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan "İnönü Evlilik Tutum Ölçeği" yer almaktadır. Verilerin analizinde SPSS 21.0 programı kullanılmış olup, analizlerde güven aralığı %95 (anlamlılık düzeyi $p<0,05$) olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre anne-babanın kontrol-denetleme tutumuna ilişkin algının evliliğe karşı tutum üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığına; anne-babanın kabul-ilgi tutumuna ilişkin algının yüksek olması evliliğe karşı olumlu tutumun artmasına; anne-babanın psikolojik özerklik tutumuna ilişkin algının yüksek olması evliliğe karşı olumlu tutumun azalmasına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik tutumu, anne baba tutumu, ergen, tutum.

ALGILANAN STRES ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

HASAN ÖRÜCÜ
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet
Stres insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. İlk insandan günümüze her dönemde insanlar strese neden olabilecek olaylara maruz kalmıştır. Yakın tarihlere kadar kavram olarak ifade edilmese de stres, insan yaratılış gereği bu duyguyu yaşamıştır. Doğal olarak da stresle başa çıkmak için çeşitli davranışlar geliştirmiştir. Stres, bugünkü anlamıyla 17. yüzyılda kullanılmaya başlamıştır. Bu kavram ayrıca; zor olan, sıkıntılı durumlar, elem, acı, keder anlamlarında ifade edilmiştir. Stres birçok bilim dalıyla yakın ilişki içerisindedir. Fizikten tıp alanına, antropolojiden, sosyoloji ve psikolojiye kadar birçok alanda kullanılmaya halen daha devam etmektedir.
Literatürde stresi, stresörlere karşı verilen bir tepki, kişinin çevresi ile etkileşimde bulunduğu bir süreç ya da organizmada gerilime sebebiyet veren bir unsur olarak ele almaktadırlar. Bu bakış açıları aslında stresin insanı hayatının her aşamasında ciddi anlamda etkilediğinin göstergesidir. Modern hayatın en önemli, psikopatolojik hastalıkların en büyük nedeni olarak bugün yaşlısından gencine bütün insanları hatta bütün insanlığı etkilemektedir.

Strese karşı insanların verdikleri tepkiler öfke, korku ve kaygı olarak tanımlanmaktadır. Burada belirsiz korkular kaygı, kontrolde zorluk yaşanan durumlar öfke olarak ifade edilmektedir. Strese maruz kalan bireyler aynı düzeyde etkilenmezler. Herkesin verdiği tepki farklılıklar arz edebilmektedir. Kişinin fizyolojisini, duygusal yapısını, bilişsel boyutta ya da davranışsal boyutta etkileyen çok yönlü bir yapısı vardır. Bütün boyutlarının ele alınarak çalışmalara konu olması çağımızın en önemli problemlerinden biri olan stresi kontrol etme konusunda bizlere önemli bir çıkış yolu sunacaktır.

Bu çalışmada, 2019 yılına kadar Türkiye'de algılanan stres üzerine yapılan lisansüstü tezlerin bazı değişkenlere göre incelenmesi yapılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu YÖK Tez Merkezinde elektronik ortamda ulaşılabilen 61 yüksek lisans, 9 doktora tezi oluşturmaktadır. Araştırma yöntemi olarak nitel araştırma doküman inceleme yöntemi kullanılacaktır. Lisansüstü tezler yıl, üniversite, örneklem, konu ve yöntem açısından incelenerek değerlendirilecektir. Elde edilen veriler çözümlenerek tablolarla ifade edilecektir. Daha sonra yapılacak araştırmalara ilham verme gayesi ile araştırmacılara ışık tutmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Algılanan Stres, Stres, Stresör

POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

HASAN ÖRÜCÜ
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet
Davranış ve zihinsel süreçler üzerine inceleme yapan psikoloji bilimi yirminci yüzyılın başlarında sadece davranışa odaklanmışken, yirminci yüzyılın başlarından itibaren insanların biriktirmiş olduğu bilişsel mekanizmaların davranışları etkileyebildiğini de tespit etmiştir. Bilişsel konuların Sistematik olarak psikolojinin ilgi alanına girmesi ise artık psikolojinin insanın davranışlarında görülmeyen yönlerini de açıklamaya başlamasını sağlamıştır. İkinci dünya savaşı psikolojiyi daha çok zihinsel rahatsızlıkların iyileştirilmesi sürecine sürüklemiştir. Bir anlamda savaş psikolojisi halini almıştır. Alanın eksik kalan tarafı, günümüzde pozitif psikolojinin öncü isimi olarak bilinen Amerikan Psikoloji Derneği (APA) dönem başkanı Prof. Martin Seligman'ın, doksanlı yıllarda, psikolojiyi olumsuz bileşenleri araştıran değil, insanları mutlu eden, onları hoşgörü ve neşeye yönlendiren pozitif düşünme biçimi olarak tanımlamasıyla başlamıştır.
Bu tanımlama olumsuzlara değil, olumlu olanlara yönelmeyi beraberinde getireceğinden insanların duygusal durumlarında negatif alanlar kendiliğinden sönecektir iddiasını taşımaktadır. Patalojik bir durumun ortadan kaldırılmasından daha çok patalojik bakışın ortadan kaldırılmasına yönelik önemli bir hareket olmuştur. Bu hareket kişinin yanlışlıkların düzeltmekten ziyade doğrularını vurgulamayı hedeflemektedir. Bu sayede insanın kendisine yapabileceği en önemli sermaye olduğu söylenebilir.

Ülkemizde Psikoloji bilimi ile ilgili atılan ilk adımlar 1915 yılında Darülfununda psikoloji kürsüsünün kurulması ile gerçekleşmiştir. Ülkemiz açısında 104 yılı geride bırakan bir bilim dalı olarak alanla ilgili ciddi birikimler oluşmuştur. Bu birikimlerin müstakil başlıklarda nasıl olduğu ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmış olup son yılların yükselen yıldızı olarak görülen pozitif psikolojik sermaye ile ilgili lisansüstü tezlerde çalışmalar konusunda nelerin yapıldığı araştırma konusu yapılmamıştır.

Bu çalışmanın amacı, 2019 yılına kadar Türkiye'de pozitif psikolojik sermaye üzerine yapılan lisansüstü tezlerin bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu YÖK Tez Merkezinde elektronik ortamda ulaşılabilen 49 yüksek lisans, 23 doktora tezi oluşturmaktadır. Nitel bir araştırma olan çalışmada, doküman inceleme yöntemi kullanılacak, lisansüstü tezler yıl, üniversite, örneklem, konu ve yöntem açısından incelenerek değerlendirilecektir. Ulaşılan veriler çözümlenerek tablolar vasıtası ile anlatılacaktır.

Yapılacak olan bu derleme çalışması ile alanda yapılacak yeni çalışmalara ışık tutmaya çalışılacaktır

Anahtar Kelimeler: Pozitif Psikoloji, Psikolojik Sermaye, Lisansüstü Tezler

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN DUYGUSAL İSTİSMAR VE ÖZ GÜVEN İLİŞKİSİ

PERCEİVED EMOTİONAL ABUSE AND SELF-CONFİDENCE RELATİONSHİP İN UNİVERSİTY STUDENTS

HALİL İ. ERTUĞ
YAŞAR BARUT
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
İstismar anlam itibariyle iyi niyetini kötüye kullanma, karşıdakinin rızası olmadan, iradesini dikkate almadan, bilerek zarar verme, sömürme anlamlarında kullanılan bir sözcüktür. İçerisinde güçlü olanın zayıf üzerindeki tahakkümünü ve olumsuz etkisini barındırır. İnsanlık tarihi kadar eski olan istismar kavramı insan hayatında kalıcı izler bırakan, çeşitli davranışsal ya da ruhsal sorunlara yol açan bir olgudur. Çeşitli şekillerde ortaya çıkan bu olgu fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal istismar başlıkları altında toplanmaktadır. Araştırmacıların son dönemlerde üzerinde daha fazla çalıştıkları algılanan duygusal istismar kavramının diğer istismar türlerini de içinde barındığı ve olumsuz etkisinin uzun yıllar devam ettiği görülmektedir.

Özgüven bireyin kendisiyle barışık olma yolunda başarının ya da başarısızlığın temel belirleyicileri arasında bulunan bir duygudur. Doğumdan itibaren çevrenin etkisiyle gelişen özgüven duygusu, bireyin iş, sosyal, akademik hayatında vb. çevrelerde kişinin başarısının anahtarı rolündedir. Ancak özgüven duygusunun yitirildiği, sekteye uğradığı bazı olaylar ya da bazı zamanlar olabilmektedir.

Bu araştırmada insan hayatında çeşitli problemlere yol açan algılanan duygusal istismar ile insan hayatında önemli bir yönlendiriciliği bulunan özgüven ilişkisi incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İstismar, Algılanan Duygusal İstismar, Özgüven

ELEKTRONİK CİHAZLARDA KABLOSUZ GÜÇ AKTARIM TASARIMI

WIRELESS POWER TRANSFER DESIGN IN ELECTRONIC DEVICES

BARIŞ İSPİR
ERTAN YANIKOĞLU
CENK YAVUZ
Sakarya Üniversitesi

Özet
Nikola Tesla, kablosuz güç aktarımının mümkün olduğuna inanıyordu. Bu doğrultuda 200 metre yüksekliğindeki bir kuleye 3 metre çapında bir top ile bağlanmış dev bir bobin yaptı. Tesla, cihaza 300kW güç pompaladı ve bobin 150kHz' de rezonansa girdi. Deney gücün her yöne dağılmış olması nedeniyle rezonansa girdi. Gününüzde elektronik cihazlara olan ihtiyacın giderek artması ile birlikte bu cihazların şarj edilmeleri konusu da önemli bir nokta haline gelmiştir. Elektronik cihazların şarj edilmelerinde kullanılan kablolu yöntemler yerini artık kablosuz şarja bırakmaya başlamıştır.

Elektronik cihazların kablosuz olarak birbirlerine enerji aktarmaları mümkündür. Elektrik enerjisinin bir güç kaynağından bir elektrik yüküne, fiziksel bir temas olmadan aktarılmasına kablosuz enerji aktarımı denir. Kablosuz enerji aktarımında ana faktörler verici ve alıcı bloklarıdır. Kablosuz enerji aktarımı, verici ve alıcı blokları arasındaki hava boşluğu üzerinde oluşan manyetik alan kullanarak gerçekleşir. Bu iki bloğun birbiri ile uyum içinde çalışması performans ve verimlilik açısından son derece önemlidir. Bu uyumu sağlamak adına dünya endüstrisinin büyük, küçük bütün markalarının ortak amacı ortak bir standart oluşturmaktı ve bunu Qi standardı ile sağladılar.

Qi standardı bir kablosuz şarj standardıdır. Bu standarda sahip verici ve alıcı blokları birbirleri ile marka ayrımı olmadan uyumlu bir şekilde çalışabilirler. Bu çalışmada, Qi standardına sahip bir verici bloğu tasarımı gerçekleştirilmiştir. Tasarlanan devre marka ayrımı yapmadan, 15W' a kadar kablosuz şarj özelliğine sahip ve Qi standardı olan tüm elektronik cihazları şarj edebilmektedir. Ayrıca Qi standardı ile verici ve alıcı blokları arasında maksimum 4 cm' lik bir mesafe olmalıdır. Verici ve alıcı arasındaki boşluk 4 cm üzerine çıktığı zaman enerji aktarımı sonlanacaktır.

Bir kablosuz şarj, gücü bir indüktör çifti üzerinden alıcıya aktaran bir baz istasyonuna sahiptir. Verici cihazdan, alıcı cihaza aktarılan güç miktarı verici ve alıcı arasındaki iletişim paketleri ile kontrol edilir. Talep edilen güce göre aktarım gerçekleşir. İndüktör çifti arasında bir iletişim gerçekleşebilmesi için 110kHz-145kHz rezonansının dışında çalışabilmesi gerekmektedir. Bunun için de kondansatör ve indüktörün değeri önemlidir. Bu seçim aşağıdaki formülle göre yapılır.

$$f = \frac{1}{2\pi\sqrt{LC}}$$

$$f = \frac{1}{2\pi\sqrt{6.8uHx368nF}}$$

$f = 100{,}6kHzf = 100{,}6kHz$ (**Rezonans dışında**)

Bu çalışmada, rezonans frekansına girmeden çalışan, Qi standardına uyumlu, 4V-36V gibi geniş bir voltaj aralığında çalışabilen bir elektronik kablosuz güç verici devresi tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Qi, Kablosuz Güç Aktarımı, Verici, Alıcı

A LITERATURE REVIEW OF IGNITION SYSTEM AND SPARK PLUG STUDIES

OĞUZ BAŞ
Amasya Üniversitesi
MUSTAFA ATAKAN AKAR
Çukurova Üniversitesi

Abstract
The main energy demand in the world is supplied from the fossil based substances such as petroleum, coal and natural gas. With the development of industry and economy, energy shortage and environmental problems have been becoming more and more serious. The internal combustion engine and automotive industry are confronted with severe and realistic challenges. Emission regulations and raised fuel cost are among these challenges.
In this study, recent ignition improvement and spark plug focused researches were reviewed briefly. Considering to recent emission cheating scandals of diesel engine producers, it seems essential to find alternative ways for automotive industry. One of these them is using gasoline engines that required to improve in terms of efficiency to sustain in the market. In accordance with this purpose, improved ignition system and different spark plugs can be used in gasoline engines in the future. When examining the literature, it was seen that increment of electrical charge volume by higher winding ratio, multiple coil-ignition system and multiple spark high likely caused shorter lifetime of spark plugs, ignition system parts and battery. In addition, using stronger and more durable spark plugs may solve this problem to some extent. Besides, laser ignition system which is completely different from the conventional ignition system seems quite promising for SI engines. However, their usage is still limited to large stationary power plants, military and aerospace applications due to their costs and packaging complexities. Moreover, all these ignition improver modifications need more durable and higher capacity batteries to implement them in SI engines.

Keywords: Emission Scandal, SI engines, Ignition, Spark Plug

ATEŞLEME SİSTEMİ VE BUJİ ÇALIŞMALARI ÜZERİNE BİR LİTERATÜR TARAMASI

Özet
Dünyadaki ana enerji talebi, petrol, kömür ve doğal gaz gibi fosil bazlı maddelerden karşılanmaktadır. Sanayinin ve ekonominin gelişmesiyle birlikte, enerji kıtlığı ve çevre sorunları gittikçe daha ciddi bir hal almaktadır. İçten yanmalı motorlar ve otomotiv endüstrisi ciddi ve gerçekçi zorluklarla karşı karşıyadır. Emisyon düzenlemeleri ve artan yakıt maliyetleri bu zorluklar arasındadır.

Bu çalışmada, son zamanlardaki ateşleme sistemi ve buji geliştirme odaklı araştırmalar kısaca gözden geçirilmiştir. Dizel motor üreticilerinin, son zamanlardaki emisyon aldatıcı skandalları göz önüne alındığında, otomotiv endüstrisi için alternatif yollar bulmak çok önemli bir hale gelmiştir. Bunlardan bir tanesi, pazardaki konumlarını koruyabilmeleri için enerji verimliği bakımından ge-

liştirilmeleri gereken benzinli motorlarları kullanmaktır. Bu amaç doğrultusunda, gelecekte benzinli motorlarda geliştirilmiş ateşleme sistemi ve farklı bujiler kullanılacağı öngörülmektedir. Literatür çalışmaları incelendiğinde, daha yüksek bobin sargı oranı ile elektrik yükü elde etmek, çoklu kıvılcım ve çok bobinli sistemler, bujilerin, ateşleme sistemi parçalarının ve bataryanın daha kısa ömürlü olmasına neden olduğu görülmüştür. Ek olarak, daha güçlü ve daha dayanıklı bujilerin kullanılması bu sorunu bir dereceye kadar çözebilmektedir. Ayrıca, konvansiyonel ateşleme sisteminden tamamen farklı olan lazer ateşleme sistemi, kıvılcım ateşlemeli (KA) motorlar için oldukça ümit verici görünmektedir. Fakat, kullanımları maliyetleri ve karmaşıklıkları nedeniyle, halen büyük sabit santraller, askeri ve havacılık uygulamaları ile sınırlıdır. Ayrıca, tüm bu ateşleme iyileştirici yenilikleri KA motorlarda uygulamak için daha dayanıklı ve daha yüksek kapasiteli pillere ihtiyaç duyulduğu da görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Emisyon skandalı, KA motorlar, ateşleme, buji

MERSİN İLİ'NDE METEOROLOJİK KURAKLIK ANALİZİ

TAHSİN BAYKAL
Süleyman Demirel Üniversitesi
ÖZLEM TERZİ
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Özet
Meteorolojik olaylar sonucunda meydana gelen doğal afetler içinde en kapsamlı etkiye sahip olanı kuraklıktır. Kuraklık, yağışların önemli derecede normalin altına düşmesiyle su kaynaklarının olumsuz etkilenmesine ve hidrolojik dengenin bozulmasına neden olan doğal bir olaydır. Literatürde meteorolojik, tarımsal, hidrolojik ve sosyo-ekonomik kuraklık olmak üzere dört tip kuraklık tanımlanmaktadır. Kuraklık meteorolojik kuraklık olarak başlar ve daha sonra meteorolojik kuraklık, tarımsal ve hidrolojik kuraklıklara neden olabilir. Meteorolojik kuraklık bölgenin normale göre daha az yağış alması şeklinde tanımlanabilir.

Ülkemiz, küresel ısınma sonucunda meydana gelen etkiler açısından risk grubu ülkeler arasında bulunmaktadır. Gelecekte özellikle Akdeniz, İç Anadolu ve Güneydoğu bölgelerinin iklim değişikliklerinden daha çok etkileneceği tahmin edilmektedir. Kuraklığın oluşturacağı olumsuz etkilerini azaltma, kuraklık olmadan önceki dönemlerde alınacak tedbirler ve kuraklığın yaşandığı dönemlerde yapılacak doğru planlamalarla mümkün olabilir. Tüm bu sebeplerden dolayı kuraklığın doğru bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir. Literatürde meteorolojik kuraklık analizinde kullanılan birçok kuraklık indisi vardır. Bunlar arasında standart yağış indisi, normalin yüzdesi indisi ve Aydeniz indisi gibi indisler bulunmaktadır. Standart yağış indisi, yalnızca yağış verilerine ihtiyaç duyması, hesaplamalardaki kolaylıkları ve güvenilir olması nedeniyle en çok kullanılan kuraklık indisi olmaktadır.

Bu çalışmada, Mersin İli'nde 3-, 6-, 9- ve 12- aylık periyotlar için meteorolojik kuraklık analizi yapılması amaçlanmıştır. İlk olarak aylık yağış verilerine homojenlik testi uygulanacaktır. Daha sonra homojenliği uygun olan istasyonların aylık yağış verilerinin meteorolojik kuraklık analizi için standart yağış indisi kullanılacaktır. Standart yağış indisi ile kuraklık analizini gerçekleştirmek için Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün işletmekte olduğu Mersin il sınırları içerisinde bulunan Silifke ve Erdemli istasyonlarına ait veriler kullanılacaktır. Bu veriler 1963-2012 yılları arasında bulunan aylık yağış verilerini içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kuraklık, İklim değişikliği, Standart yağış indisi, Mersin, Türkiye

POTANSİYEL EVAPOTRANSPİRASYON METODUNUN KEŞİF KURAKLIK İNDİSİNE ETKİSİ

EMİNE DİLEK TAYLAN
Süleyman Demirel Üniversitesi
ÖZLEM TERZİ
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
TAHSİN BAYKAL
TUBA AYDIN
Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet
İklim değişikliği, şehirleşme, nüfustaki artış sonucunda, kuraklık riski ülkeleri tehdit eden boyutlara ulaşmıştır. Ekonomik ve toplumsal boyutları olan kuraklığın, dünyada etkisi gittikçe artmasına rağmen sebep olacağı olumsuz sonuçları henüz tam anlaşılamamış ve etkileri yeterince değerlendirilememiştir. Bunun doğal sonucu olarak da kuraklığın kesin tanımı yapılamamaktadır. Yapılan tanımlar mesleklere göre meteorolojik, tarımsal, hidrolojik ve sosyoekonomik olmaktadır. Dünyada ve ülkemizde bugüne kadar çeşitli amaçlara yönelik olarak kuraklık araştırmaları yapılmıştır. Meteorologlar yağış, sıcaklık, nem, buharlaşma vb. büyüklükler açısından; su kaynakları mühendisleri, akarsular, yeraltı suları, su biriktirme hazneleri, göller açısından; tarımla uğraşanlar bitkiler açısından; ekonomistler ise insanların yaşamı açısından kuraklığı incelemişlerdir. Kuraklık çalışmalarında özellikle beklenen kuraklığın uzunluğu, büyüklüğü ve yineleme aralığını bilmek gereklidir. Bu nedenle kuraklık süresi, şiddeti/büyüklüğü ve etkilediği alan gibi kuraklık özelliklerini belirlenmesi önemlidir. Kuraklığın izlenmesinin en temel yolu kuraklık indisleridir. Böylece kuraklığın nicel olarak süresinin ve şiddetinin belirlenmesi mümkün olabilmektedir. Meteorolojik ve hidrolojik kuraklığın belirlenebilmesi için birçok yöntem mevcuttur. Meteorolojik kuraklık için, yağışa bağlı Standart Yağış İndisi-SYİ (Standardized Precipitation Index-SPI), sıcaklık ve yağış tabanlı olanlar Palmer Kuraklık Şiddeti İndisi (Palmer Drought Severity Index -PDSI), Keşif Kuraklık İndisi-KKİ (The Reconnaissance Drought Index-RDI) yöntemleri en yaygın olarak kullanılmaktadır. KKİ hesaplarında hem yağış verileri hem de potansiyel evapotranspirasyon (PET) değerleri dikkate alınmaktadır. PET tahminlerinde her ne kadar Penman-Monteith yöntemi ideal olarak tavsiye edilse de veri sayısının fazla olması nedeniyle, sıcaklık tabanlı yöntemler olan Hargreaves, Blaney-Criddle ve Thornthwaite yöntemleri KKİ hesapları için uygun olarak kabul edilir.

Bu çalışmada, Manavgat meteoroloji istasyonuna ait sıcaklık verileri kullanılarak Hargreaves, Blaney-Criddle ve Thornthwaite yöntemleri ile bu istasyonun üç farklı PET değerleri hesaplanacaktır. Hesaplan üç farklı PET değerleri ile Manavgat istasyonuna ait KKİ değerleri ayrı ayrı belirlenerek birbirleri ile olan farklılıkları irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kuraklık, Keşif kuraklık indisi, Manavgat, Türkiye

KALİTE PARAMETRELERİNİN FİBER OPTİK KABLOLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

EFFECT OF QUALITY PARAMETERS ON FIBER OPTIC CABLES

MUSTAFA EVREN POLAT
AYBİKE NUR CİNGÖZ
SAMM Teknoloji

Özet
Haberleşme alanında çeşitli amaçlar için üretilen fiber optik kabloların verim ve dayanıklılıkları çevresel ve mekanik etkilere göre değişmektedir. Optik kablo üretiminde kullanılan malzemenin kalitesi, miktarı ve üretim kusurları bu değişime neden olmaktadır. Fiber optik kabloların belirli uluslararası kalite standartlarını sağlaması gerekmektedir. Çevresel ve mekanik etkilere karşı fiber, optik kablonun içinden geçen ışığın kaybı, fiber öz boyunda uzama ve kablonun boyundaki uzama gibi tepkiler vermektedir. Bu çalışmada, testlerin insandan bağımsız olarak gerçekleştirilerek hata oranının ve maliyetin minimize edilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fiber optik kablo, kalite parametreleri, fiber optik kablo testleri, çevresel test, mekanik test

Abstract
The efficiency and durability of fiber optic cables produced for various purposes in the field of communication varies according to environmental and mechanical influences. The quality, quantity and manufacturing defects of the material used in the production of optical cables cause this change. Fiber optic cables must meet certain international quality standards. Against environmental and mechanical influences, the fiber reacts such as loss of light passing through the optical cable, elongation of the fiber core length and elongation of the cable length. In this study, it is aimed to minimize error rate and cost by performing tests independently of human.

Keywords: Fiber optic cable, quality parameters, fiber optic cable tests, environmental testing, mechanical testing

ALL IN ONE BİLGİSAYARLA ARAÇ KAYIT VE KONTROL SİSTEMİ VEHICLE REGISTRATION AND CONTROL SYSTEM WITH ALL IN ONE COMPUTER

İDRİS SANCAKTAR
19 Mayıs Üniversitesi
AHMET TURAN
Samsun Üniversitesi

Özet
Son yıllarda araç takip sistemleriyle ilgili önemli çalışmalar yapılmıştır. Araç hız ve fren kontrol sistemleri, sürücü destek sistemleri, sürüş ve araç güvenlik sistemleri, aracın sürüş bilgileri, araç donanımına ait çalışma bilgileri, uzaktan kontrol edilebilme özellikleri, araç donanımlarında yer almaktadır. Bu özelliklerle; sürüş performansı, araç ve sürücü güvenliği, çevre temizliği, araç bakımı ve doğru kullanımıyla ekonomik kazanımlar, oluşan kazalar sonucunda sigorta verileri, gibi önemli sonuçlar sağlanmıştır.

Çalışmamızda; proje kapsamındaki bir işletmenin ticari araç ve sürücülerinin takibi için, All in One türü bir board kullanarak bir sistem tasarladık. Ürettiğimiz kontrol ve takip sistemi araçtan çeşitli verileri kaydetmektedir. Cihaz, yazılımla belirlediğimiz hız üst limitini sınırlayacak şekilde araç hızını kontrol etmektedir. Ayrıca kontrol sistemiyle; hatalı el freni kullanımı, yakıt kapağı kontrolü, aracın konumuna göre 2-4 çeker geçişi, hararet, fren ve direksiyon hidroliği seviye takibi yapılmaktadır. İstenmeyen durum tespitinde de bunların sesli uyarısını yapmaktadır. Hız, ayak freni ve el freni kullanımı, motor hararet durumu, her saniye için, sürekli olarak MySQL veri tabanına kaydedilmektedir. Her bir araca bir IP numarası verilip, bu araçlara bilgisayarla bağlanılarak tüm sistem izlenebilmekte, kontrol edilebilmekte ve yedeklenebilmektedir. Hatalı araç kullanımlarını engellemek için oluşturulan sistem, araçlar üzerinde denendi ve verimli bir şekilde çalıştırıldı. Kontrol sisteminin verimliliğinin tespiti için, sistemi kullanan ve kullanmayan araçların, yıllık bakım masrafları karşılaştırıldı. Elde edilen verilerden, kontrol sisteminin önemli oranda ekonomik kazanım sağladığını ortaya koymuştur. Ayrıca araçların güvenli sürüşü için, araçlardan elde edilen veri kayıtlarından faydalanılmaktadır. Sürüş esnasındaki uyarıların yanı sıra, elde edilen verilerden kullanıcı hataları ortaya konmaktadır. Oluşturulan kontrol sistemi istenilen araçta çalıştırılabilecek özelliktedir. Sistem istenilen hız üst limitlerini kontrol edecek şekilde ayarlanabilmektedir. Araçlardan elde edilen veriler bilgilendirici grafiklerle görsel hale getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Hız kontrol, araç ve sürücü takip sistemi, araç kayıt sistemi, nesnelerin interneti

Abstract
In recent years, important studies have been carried out on vehicle tracking systems. Vehicle speed and brake control systems, driver assistance systems, driving and vehicle safety systems, driving information of the vehicle, working information of the vehicle equipment, remote control features are included in the vehicle equipment. With these features; important results such as driving performance, vehicle and driver safety, environmental cleanliness, economic gains with vehicle maintenance and proper use, insurance data as a result of accidents.

In our study; we designed a system for tracking commercial vehicles and drivers of an enterprise under the project using an All in One board. The control and tracking system we produce records various data from the vehicle. The device controls the vehicle speed to limit the upper limit of the speed set by the software. Also with the control system; faulty handbrake usage, fuel cap control, 2-4 wheel drive according to the position of the vehicle, temperature, brake and steering fluid level monitoring are performed. In case of detection of unwanted situations, they give audible warning. The speed, footbrake and handbrake usage, engine overheating status, are stored in the MySQL database continuously for every second. Each vehicle can be assigned an IP number and connected to these vehicles with a computer to monitor, control and back up the entire system. The system, which was created in order to prevent misuse of the vehicle, was tested on the vehicles and operated efficiently. To determine the efficiency of the control system, the annual maintenance costs of the vehicles using and not using the system were compared. From the data obtained, it has shown that the control system provides a significant economic gain. In addition, data records obtained from vehicles are used for safe driving of vehicles. In addition to warnings while driving, user errors are revealed from the data obtained. The control system created can be operated in the desired vehicle. The system can be adjusted to control the desired speed upper limits. The data obtained from the instruments were visualized with informative graphics.

Keywords: Speed control, vehicle and driver tracking system, vehicle registration system, internet of objects

HEYELAN DUYARLILIK BAŞLIKLI ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALARDA TÜRKİYE'NİN KONUMU

TURKEY'S POSITION IN INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCHES ON LANDSLIDE SUSCEPTIBILITY

AZİMOLLAH ALESHZADEH
ENVER VURAL YAVUZ
İstanbul Teknik Üniversitesi

Özet
Heyelanlar, can ve mal kaybına neden olan yıkıcı doğal afetlerdir. Dünya genelinde çoğu ülke bu doğal afetten doğan zararları önlemek veya azaltmak için yıllardır çaba göstermektedir. Yerleşim yerleri, yol, baraj, enerji nakil hatları, orman ve tarım gibi konularda, heyelan doğruluğuna dikkat edilmektedir. Heyelan duyarlılık çalışmalarında, daha önce meydana gelmiş olan heyelanlara ait veriler değerlendirilerek heyelana meyilli olan alanlar belirlenmektedir. Türkiye, heyelanların sık meydana geldiği ülkeler arasında bulunmaktadır. Bu nedenle, heyelan çalışmaları Türk yerbilimciler tarafından ilgi görmüş ve giderek bu tür araştırmalarda artış kaydedilmiştir. Bu çalışmada, Türk bilim insanları tarafından gerçekleşen ve uluslararası dergilerde yayınlanan heyelan duyarlılık çalışmaları ele alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Web of Science (WoS) e-veri tabanı baz alınmış ve 1970-2018 dönemine ait toplam 89 yayına ulaşılmıştır. Bu sayı, dünya çapında yapılan toplam çalışmaların %10.16'lık bölümünü oluşturmuş ve ülkemiz Çin (170), İtalya (109) ve Güney kore (95)'den sonra dördüncü basamağı elde etmiştir. Ayrıca, en fazla yayın yapan ilk 30 yazar listesinde 6, 12, 15, 24 ve 28'inci yerler Türklere ait olmuştur. Derlenen çalışmalar, yazar, çalışıldığı kurum, yayınlandığı dergi, kapsadığı bölge ve kullanıldığı yöntem ve parametre bakımından incelenmiş ve sırasıyla Gökçeoğlu C., Hacettepe Üniversitesi, Natural Hazards Dergisi, Karadeniz Bölgesi, Mantıksal Regresyon Yöntemi ve Yamaç Eğim Parametresi "en çok" unvanını edinmiştir.

Anahtar kelimeler: Heyelan Duyarlılığı, Uluslararası, Türkiye

Abstract
Landslides are destructive natural hazards that cause loss of life and property. Many countries around the world have been trying for years to prevent or reduce damage from this natural hazard. In cases of power lines, road, dam, settlements, forest, and agriculture landslide fact is taken more attention. In landslide susceptibility studies, the landslide prone areas have been determined by considering the previous landslides. Turkey is among the countries where landslides occur frequently. For this reason, landslide studies have attracted attention from Turkish geoscientists and have recorded increasingly in related research. In this research, landslide susceptibility studies directed by Turkish scientists and published in international journals have been discussed. For this purpose, it is based on Web of Science (WoS) e-database and a total of 89 papers from the period of 1970-2018 have been reached. This number forms 10.16% of the total work done worldwide and our country has achieved fourth place after China (170), Italy (109) and South Korea (95). In addition, in the list of the top 30 authors, 6, 12, 15, 24 and 28th places belonged to Turks. The collected studies were examined in terms of the author, institute, publication, study area and the method and parameter used, and respectively Gökçeoğlu C., Hacettepe University, Natural Hazards

Journal, Black Sea Region, Logistic Regression Method, and Slope Parameter were the "most" acquired ones.
Keywords: Landslide Susceptibility, International, Turkey

DAĞLIK, KAYALIK VE ENGEBELİ ARAZİLERDE FOTOGRAMETRİK MODELLEMENİN DOĞRULUK ARAŞTIRMASI VE YUSUFELİ BARAJI ÖRNEĞİ

ACCURACY INVESTIGATION OF PHOTOGRAMMETRIC MODELING IN MOUNTAINOUS, ROCKY, RUGGED LANDS AND EXAMPLE OF YUSUFELİ DAM

HANİFİ AVCI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ERDEM EMİN MARAŞ
Samsun Üniversitesi

Özet
Bir bölgeye yol, köprü, tünel vb. yapılar yapmadan önce o bölgenin topoğrafik haritasına ihtiyaç vardır. Kazı yapılmadan önce çalışma yapılacak bölgenin tabii zemin haritası çıkarılır ve bu genellikle klasik yersel ölçme yöntemleri ile gerçekleştirilir. Klasik yersel yöntemlerle ölçüm yapmak zahmetli, pahalı, fazlaca zaman almakta, bazen de arazi yapısından dolayı mümkün olmamaktadır. İnsanların girmekte güçlük çektiği bu tip eğimli ve engebeli arazilerde insansız hava araçları yardımı ile fotogrametrik yöntemlerle ölçümler yapmak hem daha ucuz hem de daha az zaman aldığından önem arz etmektedir.

Bu çalışmada dağlık ve engebeli arazilerde fotogrametrik modellemenin doğruluğunun yanı sıra yer kontrol noktalarının yatay ve düşey konum doğruluğuna etkisi de incelenmektedir. Bu kapsamda yüksek eğimli ve yükselti farkının fazla oluşu nedeniyle yapımı devam etmekte olan Artvin-Yusufeli barajı inşaat sahası seçilmiştir. Seçilen bölgeye yer kontrol noktaları ve test noktaları tesis edilmiş, yer kontrol noktalarının konumlar klasik yersel ölçme yöntemleri ile tayin edilmiştir. Daha sonra uçuş planlama aşamasına geçilmiş ve yer örneklem aralığı belirlenmiştir. Uçuş planlaması, sonuç verilere önemli oranda etki edeceğinden son derece iyi hazırlanması gerekmekte, bu nedenle gerekli enine ve boyuna bindirme oranları, uçuş yüksekliği, arazideki maksimum ve minimum yükselti göz önünde bulundurularak hesaplanmıştır. İnsansız hava aracı ile bindirmeli görüntüler çekilerek pix4d yazılımında, yer kontrol noktalarının konumları esas alınarak koordinatlı üç boyutlu modele dönüştürülmüştür. Daha sonra oluşan üç boyutlu modelin konum doğruluğu, yer kontrol noktaları ve belirlediğimiz test noktaları referans alınarak değerlendirilmiştir. Bu işlemde ilk etapta yer kontrol noktaları, yatay ve düşeyde homojen olarak seçilmiş, buna göre modelleme yapılmış ve konum doğruluğu irdelenmiştir. İkinci ve üçüncü etapta ise sırasıyla, öncelikle sadece vadi tabanı, sonrasında ise sadece vadinin üst yamaçlarındaki yer kontrol noktaları esas alınarak modelleme yapılmış, yer kontrol noktalarının konum doğruluğuna etkisi ayrıca incelenmiştir.

Sonuç olarak homojen dağılımda hata miktarı düşük (2 cm) seviyelerdeyken, vadi tabanı veya üst noktalarda ki dağılım esas alındığında hata miktarının büyük oranda (Düşeyde 84 cm'e kadar) arttığı tespit edilmiş, yer kontrol noktalarının yatay ve düşeyde çalışma alanının en dış sınırlarını kapsayacak şekilde homojen olarak tesis edilmesi gerekliliği açıkça görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Fotogrametri, İnsansız Hava Aracı, Yer Kontrol Noktası, Modelleme, Pix4d, Agisoft.

AYDINLATMA ARMATÜRÜ TASARIMI ÜZERİNE BİR FARKINDALIK ÇALIŞMASI

ERKAN AYDINTAN
İREM KARADENİZ
CANSU NİYET HAYAL
AYÇA ÇINAR
ZEYNEP BAHAR
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Aydınlatma tasarımı, tasarlanmış bir mekanın algısal boyutta tanımlanabilmesi ve işlevsel boyutta çalışabilmesi açılarından önemli bir role sahiptir. Mekan aydınlatma tasarımının niteliğini belirleyen en önemli etkenlerden biri ise ışık kaynağı olarak seçilen veya tasarlanan, aydınlatma armatürleridir. Aydınlatma armatürleri; formları, renkleri, malzemeleri ve kurguları ile mekânların anlatım dilinin güçlendirilmesinde ve mekân duygusunun kullanıcılara geçirilmesinde önemli katkılar sağlamaktadır. O nedenle, mekanda arzulanan aydınlatma tasarımı etkisinin oluşturulmasında öncelikli koşullarından birinin; aydınlatma armatür tasarımlarının hedef odaklı, nitelikli ve yaratıcı olması olduğu söylenebilir. Aydınlatma armatürü tasarımı, mekan tasarımı ile ilişkili disiplinlerin ve endüstri ürünleri disiplininin çalışma alanında yer alır. Bu noktada, üniversitelerin özellikle mimari tasarım, iç mimari tasarım ve endüstri ürünleri tasarımı bölümlerinin öğretim programlarında bu konuya yeterince yer vermeleri önem arz etmektedir.
Çalışmada, aydınlatma armatürü tasarımcılarının piyasa deneyimlerinin tasarım öğrencileri ile buluşturulması; edinilen deneyimlerin, bu ve benzeri çalışmalar aracılığı ile birer model olarak ders içeriklerinde kendine yer bulmasına aracı olması hedeflenmiştir.Ayrıca çalışmanın, aydınlatma armatürü tasarımı konusu ile ilgili yazılı kaynak eksikliğinin giderilmesine katkı sağlayacağı; aydınlatma armatürünün, mekanın genel konseptini tamamlayan önemli bir enstrüman olduğu, aydınlatma armatürü tasarımının tıpkı bir mekan tasarımı gibi kendi iç süreçlerinin olduğu vb. konularda tasarım öğrencilerinin ve dahi diğer tasarımcıların farkındalıklarının artırılmasına yardımcı olacağı düşünülmüştür.

Bu amaçla yapılan çalışma üç aşamalı olarak kurgulanmıştır. Birinci aşamada aydınlatma armatürü ve mekanla ilişkisi hakkında literatür taraması yapılarak çalışma bilimsel bir zemine oturtulmuştur. İkinci aşama iki adımda gerçekleştirilmiştir. İlk adımda, Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık ve İç Mimarlık Bölümü öğrencilerine aydınlatma armatürü tasarımı konusundaki bilgi-bilinç ve farkındalık düzeylerini ölçmeyi hedefleyen bir anket uygulanmıştır. Anket sonucunda öğrencilerin bu konuya yeterince hakim olmadıkları tespit edilmiştir. İkinci adımda ise, kendi çalışma ölçeklerinde yoğun olarak kullandıklarından iç mimari tasarım disiplini başta olmak üzere; üniversitelerin tasarım tabanlı bölümlerinde aydınlatma armatürü tasarımına ilişkin destekleyici derslerin ne oranda verildiği araştırılmıştır. Buna göre, aydınlatma armatürü tasarımı konusunun, eğitim programlarında yaygın bir şekilde yer almadığı görülmüştür. Üçüncü aşama da yurt içinde ve dışında aktif faaliyet gösteren "5" aydınlatma armatür tasarımcısı belirlenmiş ve tasarımcılar ile piyasa deneyimlerinin ortaya koyulduğu biranket gerçekleştirilmiştir. Anket aracılığı ile tasarımcılardan; tasarım süreçlerini nasıl kurguladıkları, tasarım yaklaşımlarını sonuç ürüne nasıl yansıttıkları vb. açılardan konuyu nasıl ele aldıkları üzerine bilgiler edinilmiştir. Daha sonra tasarımcıların her soru için verdikleri cevaplar kategorize edilerek, tasarım ve uygulama hakkındaki genel eğilimlerinin izlenebileceği bir diyagram oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yapay Aydınlatma, Aydınlatma Armatürü, Aydınlatma Armatür Tasarımı

OPTIMIZING BIOCONJUGATION METHOD USING FLUORESCENCE PROPERTY BELONGING TO SUPER FOLDER GREEN FLUORESCENCE PROTEIN

SÜPER KATLANMIŞ YEŞİL FLORESANSLI PROTEİNE AİT FLORESANS ÖZELLİĞİNİ KULLANARAK BİYOKONJUGASYON YÖNTEMİNİN OPTİMİZE EDİLMESİ

NAZAN GÖKŞEN
CEMIL ALKAN
İSA GÖKÇE
Tokat Gaziosmanpasa University

Özet
Biyoteknolojideki son gelişmeler, farmasötik uygulamalar için proteinler, peptitler, hormonlar ve enzimler gibi biyolojik ürünlerin sayısında önemli bir artışın olmasına katkıda bulunmuştur. Çoğu biyomolekül, kısa dolaşım ömrü, proteolitik ve enzimatik bozunma nedeniyle düşük stabilite ile karakterize edilir. Bu dezavantajların üstesinden, biyomolekülleri çevresel değişimlerden koruyacak bir yöntem olan biyokonjugasyon metodu kullanılarak gelinebilir. Birçok polimer biyokonjügasyon metodunda kullanılmaktadır. PEG biyouyumlu, suda ve diğer organik çözücülerde çözünür ve çözelti içinde yüksek mobiliteye sahiptir, bu nedenle biyokonjugasyon için en çok tercih edilen polimerlerden biridir.
Bu çalışmada, süper katlanmış yeşil floresanlı protein (sfGFP), sfGFP'nin floresan protein olması nedeniyle, pegilasyon olarak da bilinen biyokonjugasyon yöntemini optimize etmek için kullanılmıştır. Önceki çalışmalarda, sfGFP rekombinant olarak üretildi. Pegilasyonda mPEG (poli (etilen glikol) mono metil eter) (ortalama Mn 1900) tercih edildi. Optimize edilecek parametreler protein-polimer oranı ve pegilasyon süresi olarak belirlendi.Sonuç olarak, mPEG ile konjuge sfGFP elde edildi ve bu biyokonjügatın, protein kaynaklı floresan özelliğini hala koruduğu gözlemlendi. mPEG-sfGFP'ye ait IR pikleri, sfGFP'nin mPEG ile biyolojik olarak konjuge edildiği göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: biyokonjugasyon, pegilasyon, sfGFP, mPEG

Abstract
The last developments in biotechnology have contributed to a significant increase in the number of biological products such as proteins, peptides, hormones and enzymes for pharmaceutical applications. Most biomolecules are characterized by short circulating lives, low stability due to proteolytic and enzymatic degradation. These drawbacks could be overcome using a bioconjugation method which is a method for protecting biomolecules from environmental changes. Many polymers are used for bioconjugation method. PEG is biocompatible and soluble in water and other organic solvents and has high mobility in solution; therefore the one of the most preferred polymers for bioconjugation is PEG.
In this work, super folded green fluorescence protein(sfGFP) is used for optimizing bioconjugation method, which is known pegylation, because of sfGFP is florescence protein. In previous works, sfGFP was produced as recombinant. mPEG (poly (ethylene glycol) mono methyl ether) (M_n 1900 average) was preferred to be used in pegylation. Parameters to be optimized were determined as protein-polymer ratio and pegylation time.

As a result, we obtained conjugated sfGFP with mPEG. The obtained bioconjugate was observed to still retain protein-induced fluorescence. IR peaks belonging to mPEG-sfGFP was demonstrated that sfGFP was bioconjugated with mPEG.

Keywords: bioconjugation, pegylation, sfGFP, mPEG

BİTÜMLÜ SICAK KARIŞIMLARDA AGREGA BOYUTU VE TABAKA KALINLIĞI İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

SEDEF DEMİRBAY
Yap. Ve Danış. İhl. Müh,KGM 18. Bölge Müdürlüğü/KARS
UFUK KIRBAŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Günümüzde ulaştırma toplum yaşantısında bireyleri doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen çok önemli bir hizmet unsurudur. Bu sebeple, ulaştırma hizmeti güvenli, hızlı, konforlu ve ekonomik olduğu sürece ülke kalkınmasına büyük bir katkı sağlamaktadır. Günümüzde yoğun nüfus artışı ve kırsal kesimlerden şehir merkezlerine göçlerin artması sonucunda yoğun nüfusa ait büyük şehirlerde kent içi ulaşım önemli bir sorun haline gelmektedir. Ulaşım problemlerinin çözümünde en büyük sorumluluğu üstlenen karayolları ve trafik yüklerini zemine aktarmakla görevli karayolu üstyapılarının iyileştirilmesinde çeşitli yaklaşımlar, yöntemler, teoriler vs. geliştirilmeye devam etmektedir.
Şehirlerin şehirlere, en ücra köylerin merkezlere bağlandığı ulaşımımızı sağlayan yolların yapımında kullanılan yapışkan, siyah ve yarı-katı organik bir madde olan asfalt; Günümüzde taş, kum ve çakıl gibi maddelere tutkal görevi görüp dünyanın büyük kısmında yolların yapımında kullanılmaktadır. Tüm dünyada yol yapımında en yaygın olarak en çok kullanılan kaplama malzemesi olan asfalt, hem mekanik hem fiziksel özelliklere sahiptir. Fiziksel ve mekanik özellikler üzerindeki bileşenlerinin özelliklerine bağlı olarak asfalt performansında büyük bir değişkenlik göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı, trafik problemlerinin çözümü noktasında esnek üstyapıların performansını değerlendirmeye yönelik daha gerçekçi sonuçlar elde edebilmek için bitümlü sıcak karışımların performans değişimini etkileyen parametreleri daha iyi analiz edebilmektir. Çalışmada, öncelikle laboratuvar ortamında aşınma tabakasına ait değişik agrega gradasyonlarında farklı agrega miktarlarında agrega karışımlarına uygun oranda (optimum) bitüm katılarak değişik sayılarda briketler üretilmiştir. Üretilen bu briketlerin basınç ve çekme performans değişimleri karşılıklı olarak değerlendirilecektir. Farklı agrega gradasyonuna sahip olan numunelerin tabaka kalınlığı ile olan bağlantıları ilişkilendirilmiştir. Bunun sonucunda bitümlü sıcak karışımın performansına yönelik gerçekçi çözümler elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bitümlü Sıcak Karışım, Agrega Boyutu, Marshall Briketi

FPGA TABANLI DAR BANT PLC FSK MODÜLATÖR TASARIMI VE BENZETİMİ

AHMET YAHYA BOĞA
İSMAİL HAKKI ÇAVDAR
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Enerji hatları üzerinden haberleşme (Power Line Communication - PLC) teknolojisi, mevcut elektrik şebeke altyapısının veri iletimi için kullanıldığı, otomasyondan internet erişimine kadar birçok alanda uygulaması bulunan önemli bir haberleşme alternatifidir. PLC haberleşmesinde iletilmek istenilen veri, bir taşıyıcı sinyal ile işleme sokularak modüle edilir ve enerji hattında taşınmaya uygun hale getirilir, modüle edilmiş bu sinyal enerji hattı üzerinde iletilerek veri iletimi sağlanmış olur. Bu modülasyon işlemi ise bir modülatör aracılığı ile gerçekleştirilir. Enerji hatlarının düzensiz ve zamanla değişen dinamik bir karakteristiğe sahip olması, PLC haberleşmesinde kullanılacak modülatör tasarımının esnek ve adaptif yapıda olmasını gerektirir. FPGA (Alanda Programlanabilir Kapı Dizisi) modüler yapısı, ihtiyaca göre yeniden şekillendirilebilir ve programlanabilir olması ile PLC haberleşmesinde karşılaşılan problemlere pratik ve ekonomik çözümler sunabilmektedir. FSK (Frekans Kaydırmalı Anahtarlama) ise orta frekanslı (100 kHz) PLC haberleşmesinde kullanılan modülasyon türlerinden biridir. Bu çalışmada orta frekans, dar bantta FPGA tabanlı FSK - PLC modülatör tasarım ve benzetimi gerçeklenmiştir. Benzetim çalışmaları için MATLAB® ortamında farklı frekanslarda iki farklı taşıyıcı sinyal oluşturulmuş ve örneklenmiştir. Oluşturulan bu taşıyıcı sinyaller Xilinx® Vivado ortamına aktarılmıştır. İletilmek istenilen veri bitlerinin modülasyon işlemi ise Vivado ara yüzü üzerinde VHDL (Very High Speed Integrated Circuit Hardware Description Language) donanım tanımlama dili kullanılarak oluşturulan kod aracılığı ile gerçekleştirilerek modülatörün tasarımı yapılmıştır. Tasarlanan modülatörün benzetimi, Vivado simülasyon ara yüzü üzerinde gerçekleştirilerek modülasyon sonuçları gözlemlenmiştir. Benzetim sonuçları incelendiğinde, tasarlanan FPGA tabanlı FSK - PLC modülatörün, PLC haberleşmesi için kullanımının uygun olacağı sonucuna varılmıştır. Gelecek çalışmalar için, demodülatör tasarımı yapılarak FPGA tabanlı bir FSK modem tasarımının gerçekleştirilebileceği ve bu modemin PLC haberleşmesinde kullanılabileceği öngörülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Enerji Hatları Üzerinden Haberleşme, FPGA, FSK, VHDL

TURPA (*RAPHANUS SATIVUS L.)* UYGULANAN ÖN İŞLEMLERİN KURUMA SÜRESİ VE ENERJİ TÜKETİM DEĞERLERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

HAKAN POLATCI
BURCU AKSÜT
MUHAMMED TAŞOVA
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Turp (*Raphanus sativus L.*), Brassicaceae (Cruciferae) familyasına ait askorbik asit (C vitamini), folik asit ve potasyumca zengin olduğu gibi, aynı zamanda iyi bir B6, riboflavin, magnezyum ve kalsiyum kaynağıdır. Bu çalışmada; Turp sebzesine 4 farklı ön işlem uygulayarak, kuruma süresini azaltmak ve renk değerlerinin korunması hedeflenmiştir. Çalışma kapsamında ürünler dilim ve küp olmak üzere 2 şekilde kesilmiştir. Uygulanan ön işlemler; Etil oleat (% 2 / 10 dk), sitrik asit (% 1 / 10 dk), mikrodalga (540w- 2dk) ve kaynamış su (2 dk)'dur. Dilim ve küp şeklinde kesilen ürünler için en kısa kuruma süresi sitrik asit kullanılarak uygulanan ön işlem yönteminde bulunmuştur. Renk kriteri açısından taze turpun özelliklerini en iyi muhafaza eden yöntem dilim şeklinde doğranmış ürünlerde etil oleat ön işlemi yapılan yöntemde bulunurken, küp şeklinde doğranmış ürünlerde ise kaynamış suya bandırma ön işlem yönteminde olduğu belirlenmiştir. Kuruma sırasında üründen uzaklaşan ayrılabilir nem oranı ince tabakalı kurutma eşitlikleri ile matematiksel olarak modellenmiştir. Matematiksel modelleme, Modified Page, Lewis ve Wang Sing eşitlikleri kullanılarak yapılmıştır. Tüm modellerin belirtme katsayısının ($p<0.05$) uygun olduğu belirlenmiştir. Belirlenen R^2 değerleri arasında en yüksek değer Modified Page eşitliğinde tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ön işlem, kurutma, matematiksel modelleme, renk ve kalite, turp

KURUTMA YÖNTEMLERİNİN MAYDANOZUN (*PETROSELINUM CRISPUM* L.) KURUMA KİNETİĞİ VE KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

HAKAN POLATCI
BURCU AKSÜT
MUHAMMED TAŞOVA
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Maydanoz bitkisinin anayurdu, Akdeniz havzası olup, yurdumuzun hemen hemen her bölgesinde yetiştirilebilmektedir. Ülkemizde 2018 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, maydanoz üretimi ortalama 78,961 tondur. Maydanoz yaygın olarak, taze hali salatalarda kullanıldığı gibi kurutularak, yaprak baharat şeklinde tüketilmektedir. Diğer tüm tıbbi aromatik bitkilerde olduğu gibi, maydanoz için de kurutma yöntemi ve kurutma sıcaklığının etkisi kalite açısından önemlidir. Bu çalışmada; maydanoz bitkisi etüvde, iklimlendirme kabininde, gölgede ve güneşte kurutularak (% 10-15) kuruma kinetiği, renk ve kimyasal özellikleri açısından en uygun yöntem belirlenmiştir. Belirlenen ortalama kuruma sürelerine göre, en kısa kurutma işleminin güneşte olup 3.5 saatte istenilen nem seviyesine ulaşırken, en uzun kurutma işlemi ise gölgede 79.5 saatte belirlenen nem seviyesine ulaşmıştır. Kuruma sırasında üründen uzaklaşan birim zamandaki nem oranı değerleri ince tabakalı kurutma eşitlikleri kullanılarak kuruma eğrilerini en iyi tahmin eden matematiksel model belirlenmiştir. Matematiksel modelleme, Modified Page, Lewis ve Wang Sing eşitlikleri kullanılarak yapılmıştır. Tüm modellerin belirtme katsayısının ($p<0.05$) uygun olduğu belirlenmiştir. Belirlenen R^2 değerleri arasında en yüksek eşitlik Page ve Modified Page modellerinde tespit edilmiştir. Renk değerleri açısından taze maydanozun özelliklerini en iyi muhafaza eden yöntemin Etüv 55 ºC olduğu belirlenmiştir. Kimyasal özellikler açısından ise (SÇKM, pH ve titrede edilebilir asitlik) etüv kurutucuda 50 ºC yöntemi daha uygun olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kurutma, matematiksel modelleme, renk ve kalite, maydanoz

JİPSOFİL BİR TÜR OLAN *GYPSOPHILA ERIOCALYX* BOISS. (CARYOPHYLLACEAE)'IN ANATOMİK ADAPTASYONLARI

AYŞEGÜL ÇAYCI
ERKAN YALÇIN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ADNAN AKÇİN
Amasya Üniversitesi

Özet

Jipsofiller (Jipsli topraklara uyum sağlamış bitkiler) maruz kaldıkları olumsuz koşullara rağmen çeşitli fizyolojik ve anatomik adaptasyon mekanizmaları geliştirerek yaşamlarını sürdürebilen bitkilerdir. Bu bitkiler endemik çeşitliliğe önemli derecede katkıda bulunurlar. Jipsofiller genellikle kurak veya yarı-kurak bölgelerde bulunurlar. Bu bölgeler toprak koşullarına adapte olmuş gibi görünen edafik olarak kısıtlanmış bitki türlerini muhafaza eder. Bu çalışmanın amacı, jipsli topraklarda yetişen endemik jipsofil bir tür olan *Gypsophila eriocalyx'* in doğal olarak yetiştiği topraklarda değişen jips konsantrasyonuna bağlı olarak anatomik farklılıkları belirlemektir. Bu amaçla bitkinin yetiştiği 5 farklı lokasyondan ilkbahar ve yaz aylarında 13 adet toprak ve bitki örneği alınmıştır. Toprak örneklerinin jips konsantrasyonları gravimetrik yöntemle belirlenmiş ve düşük (%0-38), orta (%42-62) ve yüksek (%74-87) olarak belirlenerek 3 lokaliteye ayrılmıştır. Bu lokalitelerden alınan bitkilerin kök, gövde ve yapraklarından kesitler alınmıştır. Kesitlerin Zeiss Axio Lab A1 mikroskobu ve Zeiss Axiocam 105 görüntüleme sistemi ile fotoğrafları çekilmiş ve ölçümleri yapılmıştır. Bulgular, aylara ve topraktaki jips konsantrasyonlarına göre istatistiki olarak karşılaştırılmıştır. Kök anatomik sonuçlarına göre, korteks doku kalınlığı ve korteks hücre boyunun Ağustos ayında düşük jips konsantrasyonunda en fazla kalınlaşma gösterdiği bulunmuştur. Bu sonuç, bitkilerin kurak şartlar altında geliştirmiş olabileceği anatomik adaptasyonlardan biri olabilir. Trake çapı ise hem Mayıs, hem de Ağustos ayında düşük jips konsantrasyonlarında artmıştır. Gövdede korteks, ksilem ve sklerenkima dokularının kalınlığı ve öz hücre boyu topraktaki jips konsantrasyonlarına göre önemli farklılıklar gösteren anatomik özelliklerdir. Yaprak anatomik özelliklerinden epidermis hücre eni ve boyu, ksilem ve floem kalınlığı, palizat ve sünger parankima hücrelerinin ve stoma hücrelerinin boyutları jips konsantrasyonuna bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Elde ettiğimiz veriler, yapraktaki iletim demetlerinin Mayıs ayında adaptasyon açısından kurak şartlardan daha fazla etkilendiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: *Gypsophila eriocalyx*, Jipsofil, Anatomi

TİTANYUM ESASLI SERAMİK MALZEMLERLE KAPLANMIŞ SEGMANLARIN TRİBOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

SEVİM ALIŞIR
DİLEKNUR EVRENSEL
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Yüzey işlemleri, malzemelerin özelliklerini geliştirerek daha üstün performanslı malzemelerin kullanılmasını sağlamaktadır. Malzemelerin aşınma özelliklerinin iyileştirilmesi, ömrünü arttırma, daha az enerji kaybı amacıyla uygulama alanları oldukça geniştir. Yüzey kaplamaları için birçok farklı yöntem kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden bazıları çevre yasaları için problem oluşturmaktadır. Günümüzde endüstriyel üretimde çevre dostu teknolojilerin geliştirilmesi ile ilgili çalışmalar gün geçtikçe artış göstermektedir. PVD yöntemi geleneksel yöntemlerle karşılaştırıldığında insan sağlığı ve çevreyle ilgili bir sorun oluşturmamaktadır. PVD (Fiziksel Buhar Biriktirme) yöntemi ile seramik nitelikli, aşınmaya dayanıklı sert nitrürler (TiN, AlTiN) veya korbonitrürler (TiCN) gibi ince film kaplamaların üretilebilmesi, kaplama parametrelerinin kontrol edilmesi, kaplamaların düşük sıcaklıklarda biriktirilmesi, kaplama işlem süresinin uzun olmaması, karmaşık geometriye sahip parçaların dahi kaplanabilmesi tercih edilme sebebidir.
Segmanlar içten yanmalı motorlarda kullanılan piston ile silindir arasında sızdırmazlığı sağlayan halka biçimli esnek parçalardır. İçten yanmalı motorların performans kayıplarının en büyük nedeni sürtünme kayıplarıdır. Motor içerisinde oluşan sürtünme kayıpları, motor performansı ve yakıt ekonomisini olumsuz yönde etkiler. İçten yanmalı motorlarda toplam güç kaybının önemli bir bölümünü piston segmanlar oluşturmaktadır. Bu amaçla, segmanlara yapılan yüzey işleme tekniği ile sürtünmenin azaltılarak motor veriminin artırılması hedeflenmiştir.

Bu çalışmada motorda güç kaybına neden olan sfero dökme demirden üretilen tepe segmanları yüzeyine PVD tekniği kullanılarak TiN ve TiCN kaplamaları yapıldı. TİN, TiCN kaplanmış ve kaplanmamış segmanların tribolojik özellikleri, aşınma oranları, kütle kayıpları ve sürtünme katsayılarındaki değişim incelendi. Sonuç olarak en az aşınma oranı ve kütle kaybı TiCN kaplı segmanda olduğu tespit edilmiştir. TiN, TiCN ve kaplamasız segmanların sürtünme katsayıları sırasıyla 0,14, 0,17 ve 0,31 olarak belirlendi. Kaplamaların morfolojik ve mekanik yapısını belirlemede SEM, XRD ve Vickers Sertlik cihazları kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: PVD, TİCN, TİN, Triboloji

TEK VE ÇOK KATLI ALTİN KAPLAMASI YAPILAN SEGMANLARIN AŞINMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

SEVİM ALIŞIR
DİLEKNUR EVRENSEL
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
İçten yanmalı motorlarda piston ile silindir arasında sızdırmazlığı sağlayan, dökme demir ve ya çelikten imal edilen, halka biçimli esnek parçalara segman adı verilir. Piston başında yer alan segmanlar, piston dışından gelen yüksek sıcaklığa ve silindir yüzeyleri ile mekanik olarak sürtünmelere maruz kalmaktadırlar. Motor performans kayıplarının en büyük nedeni motor içerisinde sürtünen parçalar tarafından oluşturulan aşınmalardan kaynaklanmaktadır. Aşınma motor verimini, yakıt tüketimini ve ekonomiyi olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle endüstride ve akademik çalışmalarda motor veriminin arttırılmasına yönelik araştırmalara devam edilmektedir. Mekanik kayıpları azaltmak için ilk olarak aşınma miktarının ve motorun hangi bölgelerinde aşınmanın hangi oranda gerçekleştiğinin bilinmesi gerekmektedir. Bu sebep ile motorun mekanik kayıplarının önemli bir kısmını oluşturan piston grubu aşınmasının incelenmesi önemli bir araştırma konusu olmuştur.

Günümüz motorlarında kullanılan pistonlarda tepe segmanı, kompresyon segmanı ve yağ segmanı olmak üzere 3 adet segman bulunmaktadır. Tepe segmanı en üst piston kanalında yer alır ve genellikle aşınma tepe segmanlarında yüksek olmaktadır. Bu nedenle gerçekleştirilen çalışmada sfero dökme demirden üretilmiş tepe segmanları kullanılmıştır. Ülkemiz endüstrisinde genel olarak segmanların kaplama işlemi elektrokimyasal yöntem kullanılarak yapıldığı bilinmektedir. Ancak bu yöntemin insan sağlığına ve yaşadığımız çevreye verdiği zararlar nedeni ile yerini bu bağlamda problem oluşturmayan farklı kaplama yöntemlerine bırakması gerekmektedir. Bu amaçla, çalışmada PVD (Fiziksel Buhar Biriktirme) yöntemi kullanılmıştır.

Bu çalışmada, motorda güç kaybına neden olan segmanların yüzey iyileştirilmesini yapmak üzere dökme demirden üretilen tepe segmanlarına PVD yöntemi ile tek ve çok katlı AlTiN seramik kaplamaları uygulanmıştır. Artan katman sayısına bağlı olarak kaplamaların kütle kaybı, aşınma oranları pin-on disk test cihazında 20N yük altında, 200 dev/dak da, 250 m kayma mesafesinde incelenerek tek katlı, çok katlı AlTiN kaplama ve kaplamasız segmanların kıyaslamaları yapılmıştır. Sonuç olarak en çok aşınma oranı ve kütle kaybı kaplamasız segmanda görülürken en az aşınma oranı ve kütle kaybı artan katman sayısı ile AlTiN kaplı segmanda görülmüştür. Kaplamaların morfolojik ve mekanik yapısını belirlemede SEM, XRD ve Vickers Sertlik cihazları kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Segman, PVD, Tek katlı, Çok katlı, Aşınma Davranışı

FARKLI TUZ KONSANTRASYONUNDA SALAMURA KULLANIMININ HIYAR TURŞUSUNUN ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

SEMRA TOPUZ
MUSTAFA BAYRAM
CEMAL KAYA
FURKAN ERDEM
MERVE ZENGİN
Tokat Gaziosmapaşa Üniversitesi

Özet
Turşu genellikle sebze ve meyvelerin salamura veya kendi öz suları içinde laktik asit bakterileri tarafından fermantasyona uğratılması sonucu oluşan laktik asidin ve ortamdaki tuzun koruyucu etkisiyle uzun süre dayanıklılık kazanan bir üründür. Bu çalışmada farklı tuz oranlarına (%2.5, %5, %8 ve %12) sahip salamuralar kullanılarak üretilen hıyar turşularının fiziksel, kimyasal ve tekstürel özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla üretilen turşularda 20 gün boyunca belli aralıklarla pH, titrasyon asitliği (% laktik asit cinsinden), tuz, su aktivitesi, renk (L, a^*, b^* değerleri), sertlik analizi gerçekleştirilmiştir. Turşu üretilecek taze hıyarların ortalama boyu 13.25 cm, ortalama çapı ise 2.90 cm olarak belirlenmiştir. Hıyarların pH değeri 5.63 titrasyon asitliği laktik asit cinsinden %0.13 olarak tespit edilmiştir. Taze hıyarların °Briks değeri 3.50, su aktivitesi 0.993, sertlik değeri ise 4.49 olarak belirlenmiştir. 20 günlük fermantasyon sonunda turşuların pH değerinin 3.52 ile 3.65 aralığında, titrasyon asitliğinin %0.41 ile %0.61 aralığında, tuz miktarının %1.52 ile %6.96 aralığında, su aktivitesinin 0.965 ile 0.983 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Fermantasyon sonrasında hıyarların dış kısmının L değerinin 29.31 ile 32.73 aralığında, a^* değerinin -1.15 ile -2.14 aralığında, b^* değerinin ise 10.68 ile 16.80 aralığında değiştiği; hıyarların iç kısmının L değerinin 32.48 ile 40.08 aralığında, a^* değerinin -3.92 ile -4.50 aralığında, b^* değerinin ise 12.06 ile 12.96 aralığında değiştiği belirlenmiştir. Farklı tuz oranlarına (%2.5, %5, %8 ve %12) sahip salamuralarda gerçekleştirilen 20 günlük fermantasyon sonrasında hıyarların sertlik değerlerinin 0.76 ile 1.21 aralığında, sertlik kayıplarının da %70.75 ile %81.70 aralığında değiştiği tespit edilmiştir. %8 tuz oranına sahip salamurada üretilen turşunun sertlik değerlerinde diğerlerine kıyasla önemli bir değişme belirlenememiştir.

Anahtar Kelimeler: Fermantasyon, hıyar turşusu, tuz konsantrasyonu, doku sertliği

Abstract
Pickles are usually produced by fermenting vegetables and fruits in brine or in their own juices by lactic acid bacteria. Pickle is a product that can be preserved for a long time with the protective effect of lactic acid formed by fermentation and the salt in the medium. In this study, it was aimed to determine physical, chemical and textural properties of pickled cucumbers produced using brine having different salt concentrations (2.5%, 5%, 8% and 12%). For this purpose, pH, titration acidity (in terms of lactic acid), salt, water activity, color (L, a*, b* values), firmness analysis of pickles were carried out for 20 days. The average length of fresh cucumbers used in pickle production was 13.25 cm and the average diameter was 2.90 cm. The water activity, °Brix and firmness values of fresh cucumbers were determined as 0.993, 3.50, 4.49, respectively. The pH of the fresh cucumbers

was determined as 5.63, titration acidity as 0.13% in terms of lactic acid. After 20 days fermentation, it was determined that pH value, titration acidity, salt amount, water activity of pickles ranged from (3.52 to 3.65), (0.41% to 0.61%), (1.52% to 6.96%) and (0.965 to 0.983), respectively. While L, a*, b* values of outer side of cucumbers were determined that between (29.31 to 32.73), (-1.15 to -2.14) and (10.68 to 16.80), L, a*, b* values of inner side of cucumbers were determined that between (32.48 to 40.08), (-3.92 to -4.50) and (12.06 to 12.96), respectively. After fermentation, it was determined that firmness values of cucumbers ranged from 0.76 to 1.21 and firmness losses ranged from 70.75% to 81.70%. There was no significant change in the firmness values of the pickle produced in the brine having a salt content of 8% compared to the other pickle samples.

Key Words: Fermentation, pickled cucumber, salt concentration, firmness

INVESTIGATION OF COLOR AND ANTIMICROBIAL PROPERTIES OF WOOL FABRICS DYED WITH *POLYGONUM COGNATUM* NATURAL DYE EXTRACTS

MUSTAFA CUCE
MEHMET KILINC
Giresun University
NUR KILINC
Süleyman Demirel University

Abstract
In the textile industry, natural dyestuffs are used to color the fabric and give antibacterial properties. In this study, wool fabrics were dyed with natural dyes extracted from *Polygonum cognatum* Meissn. plant collected from Şebinkarahisar district of Giresun. Before dyeing, mordanting process was performed with 3 different mordant materials. After the mordanting process, dyeing was carried out with 2 different concentrations (25% and 50%). At the end of the dyeing processes, color and antibacterial properties of dyed fabrics were examined.
Keywords: *Polygonum cognatum*, Wool, Natural Dying, Antibacterial

POLYGONUM COGNATUM DOĞAL BOYA EKSTRAKTLARI İLE BOYANMIŞ YÜN KUMAŞLARIN RENK VE ANTİMİKROBİYAL ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Özet
Tekstil endüstrisinde, kumaşı renklendirmek ve antibakteriyel özellikler kazandırmak için doğal boya maddeleri kullanılır. Bu çalışmada, yünlü kumaşlar Giresun'un Şebinkarahisar ilçesinden toplanan *Polygonum cognatum* Meissn. (madımak) bitkisinden elde edilen doğal boyalarla boyanmıştır. Boyamadan önce 3 farklı mordan materyali ile mordanlama işlemi yapılmıştır. Mordanlama işleminden sonra, boyama %25 ve %50 olmak üzere 2 farklı konsantrasyonda gerçekleştirilmiştir. Boyama işlemlerinin sonunda boyalı kumaşların renk ve antibakteriyel özellikleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Polygonum cognatum,* Yün, Doğal Boyama, Antibakteriyel

SUNDURA DERESİNİN (HOPA, ARTVİN) TAŞKIN YAYILIM ALANLARININ BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF FLOOD INUNDATION AREAS OF SUNDURA (HOPA, ARTVIN) STREAM

HALİL AKINCI
SEBAHAT TEMUÇİN KILIÇER
ESİN ACAR
Artvin Çoruh Üniversitesi

Özet
Bünyelerinde bulundurdukları su miktarına aşırı yağışlar, ani kar erimeleri veya barajlardan kontrolsüz bırakılan yüksek debili suların eklenmesi ile akarsu yataklarının taşıma kapasiteleri zorlanmakta ve suyun kontrol altına alınamadığı durumlarda taşkın afetleri meydana gelmektedir. Taşkın afetleri, çevresinde bulunan yerleşim yerlerinde, altyapı tesislerinde ve tarım arazilerinde önemli ölçüde ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Taşkınlar, doğal çevresine verdiği zararların yanında heyelanlar gibi diğer doğal afetleri de tetikleyebilmektedir. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de taşkınlar afete dönüşerek önemli ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Taşkın afeti oluşmadan önce muhtemel taşkın bölgelerinin belirlenmesi, karşılaşılacak zararları önlemek veya en az seviyeye indirmek açısından oldukça önemlidir. Gelişen teknoloji ile birlikte Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve çeşitli taşkın modelleme yazılımları kullanılarak taşkın bölgelerinin belirlenmesi mümkün olabilmektedir. Dünyada, taşkınların etkilerinden korunmak ve zararlarını azaltmak amacıyla pek çok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmada, Artvin ili Hopa ilçesinde bulunan ve geçtiğimiz yıllarda meydana gelen taşkınlar nedeniyle can ve mal kayıplarının yaşanmasına neden olan Sundura Deresi'nin muhtemel taşkın yayılım alanları, ArcGIS 10.2 ve HEC-RAS yazılımları kullanılarak belirlenmiştir. Çalışmada öncelikle Hopa ilçesi Sundura Deresine ait akarsu güzergâhı, akım yolu, 50m aralıklı ve 250m genişlikli akarsu kesitleri ArcGIS 10.2 CBS yazılımında üretilmiştir. Ardından Sayısal Yükseklik Modeli (SYM) kullanılarak akarsu yatak katmanları ve kesitler 3 boyutlu hale getirilerek HEC-RAS programına aktarılmıştır. HEC-RAS programında DSİ 26. Bölge Müdürlüğü'nden temin edilen farklı taşkın tekerrür debilerine göre taşkın işletme çalışmaları yapılmıştır. Böylece akarsu yatağına farklı taşkın debileri gelmesi durumunda etkilenecek taşkın alanları belirlenmiştir. Son olarak, ArcGIS ortamında su seviyelerinin SYM ve topografik haritalar üzerinde gösterilmesi ile Sundura Deresine ait taşkın yayılım haritaları üretilmiştir. Böylece bölgede taşkın planlama senaryolarında kullanılacak haritalar üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: CBS, HEC-RAS, Sundura Deresi, Taşkın Yayılım Haritası, Hopa

FOTOVOLTAİK PANEL ENDÜSTRİSİNDE RİSK ETMENLERİ

İBRAHİM IRMAK
AFŞİN AHMET KAYA
ELİF ÇELENK KAYA
Gümüşhane Üniversitesi

Özet
Güneş dünyanın en önemli enerji kaynağıdır. Temiz ve yenilenebilir olması da en önemli tercih sebebidir. 1960'lı yıllarda bir alternatif kaynak olarak ortaya çıkmıştır. Oysaki dünya da sahip olduğumuz tüm kaynaklar aslında güneş enerjisi kaynağında değerlendirilebilir. Fosil yakıtları geçirdikleri değişim ve güneş enerjisi sayesindeki değişimle bir enerji kaynağı olarak günümüze kadar gelmiştir. Ancak fosil yakıtlar sonludur ve çevreye verdiği zararlı etkiler sonucu dünyanın sonunu getirecek küresel iklim değişikliği senaryolarının başrolünde yer alır. Dünyada 1970'ler de başlayan güneş enerjisine yönelim ülkemizde de elektrik tüketiminin artması ve bu talebi karşılayabilecek yeterli öz kaynak olmaması ve maliyetlerin fazla olması sebebi ile 2000'li yıllarda popüler hale gelmiştir. Dünya nüfusunu artısı ile gelecekte petrol, doğal gaz, likit petrol gazı, odun, kömür vs. yenilenemeyen enerji kaynakları bitecektir. Fotovoltaik paneller aracılığı ile elektrik enerjisi üretimi ülkemizde de her geçen gün artmaktadır. Güneş paneli tarlaları son yıllarda güneşlenme saatleri hesabına uygun coğrafyalarda yerini almaktadır.

Fotovoltaik panellerin yapımında bir takım ağır metaller ve katkı maddeleri kullanılmaktadır. Bu maddeler insan ve çevre güvenliğine zarar verebilecek düzeyde kanserojen etkiye sahip kimyasal maddeler barındırmaktadır. Bu maddeler, arsenik, kurşun, bakır, galyum, kadminyum tellürid, kadminyum sülfid, polyvinül florür, selenyum, kristal silikon tetraklorür, gibi insan sağlığı üzerinde zararlı etkileri olan kimyasallardır. Dünyada güneş panellerinin %60 'ı Çin de üretilmektedir. Çin de üretilen panellerin çevreye ekstradan CO_2 gazı salarak sera gazı artışına neden olduğu bilinmektedir.

Bununla beraber bir fotovoltaik panelin ömrü 15-20 yıl arası olarak tasarlanmaktadır. Bu süre sonunda atık haline gelen, çevre ve insan sağlı üzerine zararlı etkileri olan maddelerin bertaraf süreci de önemlidir.

Bu çalışma ile fotovoltaik panellerin üretimi sırasında kullanılan kanserojen etkiye sahip kimyasallar, üretim sonrası oluşan atıkların yönetilmesinin iş sağlığı ve güvenliği boyutları incelenerek yerinde alınması gereken tedbir ve önlemler incelenmiştir.

Anahtar kelime: Fotovoltaik, Kanserojen kimyasallar, İş güvenliği

KİMYASALLARDAN KAYNAKLI İŞ KAZALARI: BHOPAL ÖRNEĞİ

İBRAHİM IRMAK
AFŞİN AHMET KAYA
ELİF ÇELENK KAYA
Gümüşhane Üniversitesi

Özet
Meydana geldiği yıl olan 3 Aralık 1984 te belki de umulmadık şekilde etkisi minimize edilerek saklanılmış ama yıllar geçtikçe beklenilenin aksine daha çok etkisini arttırmış olan Bhophal faciası iş sağlığı ve güvenliği kültürünün önemini günümüzde bile insanlara hissettiren çok önemli bir olaydır. Böcek ilacı üretimini kendi sınırları dışında tutarak sektörde söz sahibi olmak isteyen Amerikalı iş adamları 80'li yılların başında Hindistan da kurdukları Union Carbide firması ile Bhopal eyaletinde ciddi üretim rakamları hedefi ile işe başlamışlardır. Sevin adındaki böcek öldürücü madde, metil izosiyanat ile alfa naftolin reaksiyonu ile elde ediliyordu. Ancak bu üretim için kullanılan metil izosiyanatın yaklaşık 40 tonu fabrikadan sızması sonucu ilk aşamada 15.000 ile 16.000 arası ölü 200.000 fazla kişinin ise bu zehirli ve toksik gazdan etkilenmesine ve sonucunda kör olmasına neden olmuştur. Daha önce benzer durumların yaşanmasına ve iş sağlığı ve güvenliği anlamında hiçbir tedbir alınmamasına bağlı olarak hem halk hem de müdahaleci ekipler tamamen hazırlıksız yakalanmışlardır. Olay yalnız 1984 yılında kalmayıp etkileri ve sahip olduğu risk potansiyeli ile hala günümüzde güncelliğini korumaktadır. 2004 yılında Greenpeace in olay yeri ve çevresindeki yaptığı ölçümler göstermiştir ki hala doğa bu zehri taşımakta ve nerdeyse normal düzeyin 6 milyon katı zehir içermektedir. Bu zehir olaydan 20 yıl sonra bile doğan nesillerde genetik bozukların ana sebebi olarak gözlenmektedir. Oysaki olaydan herhangi bir haberi olmayan yerel halkın bilinçlendirilmesi ve gerekli eğitimler ve uyarıların yapılması ile bu korkunç kazanın dramatik sonuçları bu denli büyük olmayabilirdi.
Bhopal Gas Leak dünyanın en büyük endüstriyel felaketi sadece Çernobil ile karşılaştırılabilir. Bu trajedi, insanlığı açlıktan kurtarmak anlamına gelen yeniliklerin dünyayı ve insanları zehirleyebileceğini açıkça ortaya koydu. Sızıntıya, gazların etkilerine ve şirketin, hükümetlerin, tıbbi ve bilimsel kuruluşların eylemlerine yol açan süreç üzerine farklı araştırmalar yapılmıştır. Bunlar yüzlerce makalede ve çeşitli rapor ve kitaplarda belgelenmiştir. Bhopal kazasının süreçlerinin ve eylemlerinin diğer kimyasal kazalardan farklı olduğuna dair hiçbir kanıt yoktur. Aksine, Bhopal hakkındaki bilgiler diğer kazalar incelendiğinde kullanılabilir veya toksik kimyasal maddelere maruz kalmayı önlemek için hangi önlemlerin alınması gerektiği tartışılır.

Geleceği sanayi ve yeni nesil sentetik kimyasallar üzerinden kurmaya çalışan dünya artık yeni bir Bhopal felaketi yaşamak istemiyorsa iş sağlığı ve güvenliği konusunda tavizsiz bir yaklaşım sergilemesi gerekiyor. Bu yaklaşım sadece yerel düzeyde değil tüm sektörü kapsayıcı şekilde olmalı ve evrenselleşmesi gerekmektedir. Kuralcı bir yaklaşım yerine önleyici ve kapsayıcı bir yaklaşım önerisi ile çalışma dizayn edilmiştir.

Anahtar kelime: Bhopal, İş kazası, Metil izosiyanat

KARIŞIK MATRİKSLI MEMBRAN KULLANARAK BİYOGAZ AYRIMININ ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATION OF BIOGAS SEPARATION USING MIXED MATRIX MEMBRANE

HÜLYA AYKAÇ ÖZEN
BAHTIYAR ÖZTÜRK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Membran teknolojisi; enerji verimi, kimyasal ve mekanik olarak dayanıklılığı gibi özelliklerinden dolayı son yıllarda büyük bir ilgi görmektedir. Fakat, gaz ayrımında yaygın olarak kullanılan polimerik membranlarda geçirgenlik artarken seçicilik azalmaktadır yada tam tersi durum söz konusu olmaktadır. Bu problemi çözmek için polimer ve dolgu maddesinden oluşan karışık matriksli membranlar geliştirilmiştir. Dolgu maddesi olarak metal organik kafes sistemleri (MOF), yüksek yüzey alanları ve gözenek hacimleri ile polimerik membrandan kaynaklanan olumsuzlukları gidererek gaz ayrım performansını iyileştirebilmektedir. Bu çalışmada, metal organik kafes sistemlerine farklı metaller bağlanarak oluşturulan karışık matriksli membranların gaz ayırma perfomanslarını incelenmiş ve metal ilavesinin biyogaz üzerinde seçicilik ve geçirgenlik özellikleri araştırılmıştır. Geçiş metalleri olarak Nikel ve Kobalt kullanılarak NiMOF-5 ve CoMOF-5 kafes sistemleri solvotermal yöntemiyle sentezlenmiştir. Bu partiküller NiMOF-5/PI ve CoMOF-5/PI karışık matriksli membranlar oluşturmak üzere polimite ilave edilmiştir. Elde edilen örnekler Fourier dönüşümlü infrared spektroskopisi, taramalı electron mikroskobu ve termagravimetrik analizi gibi çeşitli teknikler kullanılarak karakterize edilmiştir. Membran gaz ölçümleri sabit hacim/değişken basınç yöntemi kullanılarak yerine getirilmiştir. Tüm membranlar farklı basınç aralığında (100 ile 500 kPa) ve oda sıcaklığında çalışılmıştır. Sonuçlar, metal bağlı MOF-5'lerin başarılı bir şekilde sentezlendiğini ve istenilen morfolojiye ulaşıldığını göstermiştir. Gaz ölçümlerinde karışık matriksli membranların biyogaz geçirgenliğini tümüyle iyileştirildiği görülürken, seçicilik sabit kalmıştır.

Anahtar Kelimeler: MOF-5, Geçiş Metalleri, Karışık Matriksli Membran, Gaz Ayırımı

FPGA TABANLI DAR BANT ASK-PLC MODEM TASARIMI

NAGİHAN MAKUL
İSMAİL HAKKI ÇAVDAR
ZEYNEP HASIRCI
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Mevcut elektrik şebekesini haberleşme alt yapısı olarak kullanmak, yani enerji hatları üzerinden haberleşme (*Power Line Communication* - PLC), özellikle akıllı şebeke konsepti için önerilen en güçlü haberleşme alternatiflerindendir. PLC haberleşmesinde, kanal yapısındaki değişken empedans, gürültü ve zayıflama gibi bozucu etkiler veri iletimini zorlaştıran etmenler olduğundan, kaliteli ve verimli bir haberleşme için burada kullanılacak olan PLC modem tasarımının esnek ve uyarlanabilir bir yapıda olması gerekmektedir. Haberleşme sistemlerinin analizinde yapılan ölçümlerin uzun sürmesi ve benzetim programlarının gerçek bir haberleşme sistemini tam olarak karşılayamaması nedeniyle, FPGA (Alanda Programlanabilir Kapı Dizisi - *Field Programmable Gate Array*) gibi paralel çalışan hızlı modüller kullanılması daha hızlı ve gerçeğe yakın sonuçlar verebilmektedir. FPGA tabanlı sistemler esnek ve geliştirilebilir özelliklere sahip olduğundan bu çalışmada FPGA ile ASK (Genlik Kaydırmalı Anahtarlama – *Amplitude Shift Keying*) modülasyonu kullanan bir half dublex PLC modem tasarımı ve benzetimi yapılmıştır. Xilinx FPGA tabanlı tasarlanan PLC modem, CENELEC dar bantta 100 kHz taşıyıcılı, 300-4800 b/s veri hızlarında (opsiyonlu) çalışabilmekte olup, Matlab/Simulink ve Vivado benzetim ortamlarında modülatör ve demodülatör blokları oluşturularak testleri gerçeklenmiştir. Vivado için Yazılım dili olarak VHDL (Yüksek Hızlı Tümleşik Devreler İçin Donanım Tanımlama Dili - *Very High Speed İntegrated Circuit Hardware Description Language)* kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlardan, tasarlanan dar bant ASK - PLC modemin, PLC haberleşmesi için uygun olduğu sonucuna varılmıştır.
Tasarım, benzetim ve elde edilen sonuçlar ayrıntılı olarak verilmiştir. (16 kaynak)

Anahtar Kelimeler: Enerji Hatları Üzerinden Haberleşme, FPGA, ASK, PLC Modem, Xilinx, VHDL

FPGA TABANLI ÜÇ BOYUTLU LAZER TARAYICI TASARIMI

MEHMET İRFAN GEDİK
RUKİYE KARAKIŞ
EMRE ÜNSAL
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Endüstride üç boyutlu (Three-Dimensional: 3D) tarayıcıların uzun yıllardır kullanılmasına rağmen bu teknolojilerin üretim maliyetleri oldukça yüksektir. Bu sebeple, bu çalışma da bir nesnenin daha az maliyetle ve hızlı prototiplemesini gerçekleştiren bir 3D tarayıcı sistemi geliştirilmesi amaçlanmıştır. 3D lazer tarama temelde bir lazer ve bu lazer ışınını algılayan kamera teknolojisinden oluşmaktadır. Lazer tarama sistemlerinde veri, lazer ışınının parça yüzeyinden yansıması sonucu kameradaki görüntü sensörü üzerinde oluşturduğu noktalardır. Bu noktalar kullanılarak gerçek dünyadaki noktalara ait koordinatların belirlenmesi ile 3D görüntü elde edilir. Bu amaçla kullanılan kameralar; görüntüyü elde etme yaklaşımlarına göre çizgi tarama ya da alan tarama yapan kameralar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Çizgi tarama kameraları, her bir seferde bir nesnenin ince bir kesitini temsil eden bir yada birkaç piksel genişliğinde görüntü oluşturmaktadır. Bu kameralar, tek bir piksel sırası kullandıklarından, belirli bir dikey çözünürlükle sınırlı olmayan sürekli görüntüler oluşturabilir. Böylece, hem 2D hem de 3D alan tarama kameralarından çok daha yüksek çözünürlüklere izin verir. Ayrıca çizgi tarama sensörü kullanılması her bir piksel üzerine düşen ışık miktarının daha kolay bir şekilde manipüle edilmesine olanak sağlar.
Bu sebeple bu çalışmada, 128 piksele sahip TSL1401 çizgi tarama sensörü ve 650 nm dalga boyuna sahip kırmızı çizgi lazer kullanılmıştır. Tüm elektronik sistem bileşenleri Altera Cyclone IV FPGA kartı kullanılarak kontrol edilmiştir. Tiva™ C Serisi mikrodenetleyici kullanarak sensörden alınan analog veri, USB seri port üzerinden bilgisayara aktarılmıştır. Bu veri, MATLAB yazılımı yardımıyla istenilen satır sayısına sahip bir görüntü oluşturmuştur. Çalışmada, kapalı bir deney ortamı kullanılarak ortam ışığının etkisi engellenmiştir. Bir sahne yardımıyla öncelikle lazer ışığı bu sahne üzerine düşürülmüş ve her 1 cm mesafedeki ışık yoğunluğu kaydedilmiştir. 1-6 cm mesafe için veriler alındıktan sonra, sahne üzerine bir nesne konumlandırılarak benzer şekilde lazer ışığı nesne üzerine düşürülmüştür. Boş sahneden alınan veriler, nesne üzerindeki lazer ışığına ait veriler ile kıyaslanmıştır. Doğrusal interpolasyon metodu ile ara değerler hesaplanarak nesnenin, sahnenin başlangıç konumundan ne kadar uzaklıkta olduğu tespit edilmiş ve dolayısıyla cismin 3D yapısı elde edilmiştir.

Anahtar kelimeler : 3D lazer tarayıcı, çizgi tarama, görüntü işleme, 3D görüntüleme, FPGA

PET/CAM FİBER TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN EĞME ÖZELLİKLERİNE MWCNT'NİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF MWCNT ON THE FLEXURAL PROPERTIES OF PET/GLASS FIBER THERMOPLASTIC COMPOSITES

AHMED MOHAMMED BASEM
OZGUR DEMIRCAN
Ondokuz Mayıs University

Özet
Bu çalışmada, ağırlıkça 0.9% oranında Çok Duvarlı Karbon Nanotüplerin (MWCNT) cam elyaf takviyeli termoplastik kompozitlerin mekanik özellikleri üzerindeki etkisi iki yönde (45 °, 0 °) araştırılmıştır. Çok Duvarlı Karbon Nanotüpler (MWCNTs), gelişmiş mekanik özelliklere sahip kompozit malzemeleri üretmek için termoplastik polimer ve takviye elyafları ile birleştirildi. Kıvrımsız fiberli kumaşlar (NCF) içerisinde karışım elyafları (polietilen tereftalat elyaf/cam elyafı) kullanılmıştır. Üretilen kompozit örnekleri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMU) merkez laboratuvarında (KITAM) INSTRON 5982 100KN cihazı kullanılarak üç nokta eğme yüklerine karşı test edildi. MWCNTs'in 0 ° yönünde olduğu örnekler, 0 ° yönünde MWCNT içermeyen numunelere kıyasla % 6 ve %13 oranında eğme mukavemeti ve eğme modülünde bir gelişme ile yüksek eğme özellikleri göstermiştir. Mekanik testlerin sonuçları, cam elyaf takviyeli termoplastik kompozitin eğme özelliklerinin, karbon nanotüplerin eklenmesiyle arttığını göstermiştir. Bu gelişme çoğunlukla karbon nanotüplerin varlığından dolayı artan arayüzey yapışma dayanımından kaynaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Termoplastik Kompozitler, Polietilen Tereftalat (PET), Çok Duvarlı Karbon Nanotüpler (MWCNTs), Eğme Özellikleri

Abstract
In this study, the effect of Multi-Walled Carbon Nanotubes (MWCNTs) (0.9wt% CNT) on mechanical properties of glass fiber reinforced thermoplastic composites in two directions (45°, 0°) were investigated. Multi-Walled Carbon Nanotubes (MWCNTs) were incorporated with thermoplastic polymer and reinforcement fibers to fabricate composite materials with improved mechanical properties. Commingled fibers (polyethylene terephthalate fiber/glass fiber) were used in Non-Crimp Fabric (NCF). The fabricated composite specimens were tested against three-point flexural loadings by using the INSTRON 5982 100KN flexural test machine at Ondokuz Mayıs University (OMU) central laboratory (KITAM). Specimens with MWCNTs in 0° direction showed high value of flexural properties with an improvement of about 6% and 13% flexural strength and flexural modulus compared to specimens without MWCNTs in 0° direction. The results of the mechanical tests showed that the flexural properties of the glass fiber reinforced thermoplastic composite increased with the addition of carbon nanotubes. This improvement is mostly due to increased interfacial adhesion strength due to the presence of carbon nanotubes.

Keywords: Thermoplastic Composites, Polyethylene Terephthalate (PET), Multi-walled Carbon Nanotubes (MWCNTs), Flexural Properties

MODİFİYE ÇOK DUVARLI KARBON NANOTÜPLERİN (MWCNTS-COOH) TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERE KATILMASININ ARAŞTIRILMASI

EFFECT OF INTEGRATION OF MODIFIED MULTI-WALLED CARBON NANOTUBES (MWCNTs-COOH) ON FLEXURAL PROPERTIES OF THERMOPLASTIC COMPOSITES

AHMED MOHAMMED BASEM
OZGUR DEMIRCAN
Ondokuz Mayıs University

Özet
Bu çalışmada, ağırlıkça 0.9% oranında Modifiye Çok Duvarlı Karbon Nanotüplerin (MWCNTs-COOH) cam elyaf takviyeli termoplastik kompozitlerin mekanik özellikleri üzerindeki etkisi iki yönde (45 °, 0 °) araştırılmıştır. Kıvrımsız fiberli kumaşlar (NCF) içerisinde karışım elyafları (polietilen tereftalat elyaf/cam elyafı) kullanılmıştır. Üretilen kompozit örnekleri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMU) merkez laboratuvarında (KITAM) INSTRON 5982 100KN eğme test makinası kullanılarak üç nokta eğme yüklerine karşı test edildi. Modifiye Çok Duvarlı Karbon Nanotüpler (MWCNTs-COOH) 0 ° yönünde olan numuneler, (MWCNTs-COOH) bulunmayan numunelere kıyasla yaklaşık %14 eğme mukavemetinde ve yaklaşık %58 eğme modülünde iyileştirme ile iyi bir eğme özellikleri sonucu göstermiştir. Mekanik testlerin sonuçları, cam elyaf takviyeli termoplastik kompozitin eğme özelliklerinin, modifiye karbon nanotüplerin eklenmesiyle arttığını göstermiştir. Bu gelişme çoğunlukla, modifiye karbon nanotüplerin varlığına bağlı olarak artmış arayüzey yapışma dayanımı nedeniyledir.

Anahtar Kelimeler: Modifiye Karbon Nanotüp (CNT), Termoplastik Kompozitler, Kıvrımsız Kumaş (NCF), Polietilen Tereftalat (PET), Eğme Özellikleri

Abstract
In this study, the effect of modified Multi-Walled Carbon Nanotubes (MWCNTs) (0.9wt% CNT) on mechanical properties of glass fiber reinforced thermoplastic composites in two directions (45°, 0°) were investigated. Commingled fibers (polyethylene terephthalate fiber/glass fiber) were used in Non-Crimp Fabric (NCF). The fabricated composite specimens were tested against three-point flexural loadings by using the INSTRON 5982 100KN flexural test machine at Ondokuz Mayıs University (OMU) central laboratory (KITAM). Specimens with modified Multi-Walled Carbon Nanotubes (MWCNTs-COOH) in 0° direction referred to a good results of flexural properties with an improvement of about 14% flexural strength and about 58% flexural modulus compared to specimens without MWCNTs-COOH. The results of the mechanical tests showed that the flexural properties of the glass fiber reinforced thermoplastic composite increased with the addition of modified carbon nanotubes. This improvement is mostly due to increased interfacial adhesion strength due to the presence of modified carbon nanotubes.

Keywords: Modified Carbon Nanotube (CNT), Thermoplastic Composites, Non-Crimp Fabric (NCF), Polyethylene Terephthalate (PET), Flexural Properties

CAM ELYAF/PET/MWCNT TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN ÇEKME VE CHARPY ÇARPMA ÖZELLİKLERİ

TENSILE AND CHARPY IMPACT PROPERTIES OF GLASS FIBER/PET/MWCNT THERMOPLASTIC COMPOSITES

SARA SUFYAN
OZGUR DEMIRCAN
Ondokuz Mayıs University

Özet
Takviye kumaşları simetrik düzenlenmiş polietilen tereftalat elyaf (PET)/cam elyafı takviyeli iki farklı termoplastik kompozit plakaları (0 wt % çok duvarlı karbon nanotüpler (MWCNTs) ve 0.9 wt % çok duvarlı karbon nanotüpler (MWCNTs)) sıcak pres makinesi kullanılarak imal edildi. Üretilen örnekler Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMU) Merkez Laboratuarında (KITAM) INSTRON 5982 100KN (ABD) Çekme Test makinası kullanılarak çekme testi yüküne karşı test edildi. Çekme deneyleri numunesinin boyutları ASTM-D3039 standartlarına göre belirlenmiştir. Charpi darbe testleri, OMU'da darbe testi makinesi kullanılarak örnekler üzerinde gerçekleştirildi. Ağırlıkça 0.9 % oranında çok duvarlı karbon nanotüpler (MWCNTs) ile bütünleştirilmiş termoplastik PET/cam elyaflı kompozitlerin gerilme ve çarpma özellikleri, 0 wt % MWCNT içeren kompozitlere kıyasla daha yüksekti. MWCNT içermeyen numunelere kıyasla 0.9 % MWCNT içeren kompozit malzemeler yaklaşık %20 daha fazla gerilme mukavemeti, %17 daha fazla gerilme modülü ve %22 daha fazla darbeyle enerjisi elde edildi.

Anahtar kelimeler: Polietilen Tereftalat (PET), Çok Duvarlı Karbon Nanotüp (MWCNTs), Termoplastik Kompozitler, Çekme Testi, Charpy Darbe Testi

Abstract
Two kinds of symmetrical arranged thermoplastic composites (0 wt % multi- walled carbon nanotubes (MWCNTs) and 0.9 wt % multi-walled carbon nanotubes (MWCNTs)) with commingled yarns (polyethylene terephthalate fiber (PET)/glass fiber) were fabricated using hot-press machine. The fabricated specimens were tested against tensile test by using the INSTRON 5982 100KN (USA) Tensile Test machine at Ondokuz Mayıs University (OMU) Central Laboratory (KITAM). And the dimensions of the sample of the tensile tests were set according to the ASTM-D3039 standards. The charpy impact tests were conducted on specimens using impact test machine at OMU. The tensile and charpy impact properties of the fabricated composites with 0.9 wt % multi-walled carbon nanotubes (MWCNTs) integrated thermoplastic PET/glass fiber in 0° had higher compared to the 0 wt % composites. An improvement of about 20 % tensile strength, 17 % tensile modulus and 22% impact absorbed energy were obtained from 0.9 wt % MWCNTs compared to specimens without MWCNTs.

Keywords: Polyethylene Terephthalate (PET), Multi-Walled Carbon Nanotube (MWCNTS), Thermoplastic Composites, Tensile Test, Charpy Impact Test

CAM ELYAF/PET/MODİFİYE MWCNT TERMOPLASTİK KOMPOZİTLERİN ÇEKME VE CHARPY ÇARPMA ÖZELLİKLERİ

TENSILE AND CHARPY IMPACT PROPERTIES OF MODIFIED MWCNTS INTEGRATED GLASS FIBER/PET THERMOPLASTIC COMPOSITES

SARA SUFYAN
OZGUR DEMIRCAN
Ondokuz Mayıs University

Özet
Takviye kumaşları simetrik düzenlenmiş polietilen tereftalat elyaf (PET)/cam elyafı takviyeli iki farklı termoplastik kompozit plakaları (0 wt % modifiye çok duvarlı karbon nanotüpler (MWCNTs) ve 0.9 wt % modifiye çok duvarlı karbon nanotüpler (MWCNTs)) sıcak pres makinesi kullanılarak imal edildi. Üretilen örnekler Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMU) Merkez Laboratuvarı (KITAM) INSTRON 5982 100KN (ABD) Çekme Test makinası kullanılarak çekme testi yüküne karşı test edildi. Çekme testi numunesinin boyutları ASTM-D3039 standartlarına göre belirlendi. Charpi darbe testleri, OMU'da darbe testi makinesi kullanılarak örnekler üzerinde gerçekleştirildi. 0.9 wt% modifiye edilmiş çok duvarlı karbon nanotüpler (MWCNTs-COOH) 0 ° doğrultuda üretilen kompozit kompozit, 0.0 wt% MWCNTs-COOH ile karşılaştırıldığında daha yüksek gerilme ve charpy impact özellikleri göstermiştir. Ve MWCNT-COOH içermeyen numunelere kıyasla ağırlıkça 0.9 wt% MWCNTs-COOH içeren numuneler (0.0 wt% MWCNTs-COOH) % 8 daha fazla darbe kinetik enerji değeri gösterdi.

Anahtar kelimeler: Modifiye Çok Duvarlı Karbon Nanotüp (MWCNT-COOH), Termoplastik Kompozitler, Çekme Testi, Charpy Darbe Testi

Abstract
In this research, two kinds of symmetrical arranged thermoplastic composites with commingled yarns (polyethylene terephthalate fiber (PET)/glass fiber) were fabricated using hot-press machine: the first one was 0.9 wt % modified multi-walled carbon nanotubes (MWCNTs–COOH) while the other without MWCNTs–COOH. The fabricated specimens were tested against tensile test by using the INSTRON 5982 100KN (USA) Tensile Test machine at Ondokuz Mayıs University (OMU) Central Laboratory (KITAM). The dimensions of the sample of the tensile test were set according to the ASTM-D3039 standards. The charpy impact tests were conducted on specimens using impact test machine at OMU. The fabricated composite with 0.9 wt% modified multi-walled carbon nanotubes (MWCNTs-COOH) in 0° direction showed higher tensile and charpy impact properties compared to 0.0 wt% MWCNTs-COOH. An improvement of about 23% tensile modulus, 33% tensile strength and 8% impact kinetic energy were obtained from 0.9 wt% MWCNTs-COOH compared to the specimens without MWCNTs-COOH (0.0 wt% MWCNTs-COOH).

Keyword: Modified Multi-Walled Carbon Nanotube (MWCNT-COOH), Thermoplastic Composites, Tensile Test, Charpy Impact Test

ACCURATE CALCULATION OF TEMPERATURE DEPENDENCE OF ELECTRICAL CONDUCTIVITY OF PURE METALS BY USING POKER AND KLABUNDE METHOD

TURAL MEHMETOGLU
Amasya University

Özet

Saf metal malzemeler, modern elektrik ve elektronik endüstrisinin gelişmesinde, sıcaklıkla yakından ilişkili iletkenlik özelliklerinden dolayı çok önemli bir rol oynamıştır. Saf metallerin önemli bir özelliği, iletkenliğinin sıcaklığa bağımlı olmasıdır. Bilindiği gibi metallerin iletkenliğinin sıcaklık arttıkça azalması en önemli özelliklerinden biridir. Bu çalışmada, saf metallerin iletkenliğinin sıcaklık bağımlılığını incelemek için Poker ve Klabunde yaklaşımı önerilmiştir. Metallerin iletkenliğini hesaplamak için mevcut yöntemin etkili ve yeterince etkili olduğu bilinmektedir. Alınan sonuçların geniş bir sıcaklık aralığında mevcut literatür verileri ile iyi bir uyum içinde olduğu bulunmuştur.
Anahtar Kelimeler: Saf metaller; İletkenlik; Termodinamik büyüklükler

Abstract

Pure metal materials have played a crucial role in the development of the modern electric and electronic industry due to their conducting properties intimately related to the temperature. An important property of a pure metals are their temperature dependence of conductivity, the fact that the conductivity in metals decreases with increasing temperature. Our method is based on the Poker and Klabunde approch for estimating the temperature dependence of conductivity. It is understands that the present method is effective and sufficiently powerful to calculate the conductivity of metals. The results are found to be in good agreement with the available literature data covering a wide temperature range.
Keywords: Pure metals; conductivity; Heat capacities; Thermodynamic quantities

TEMPERATURE DEPENDENCE OF HEAT CAPACITY OF THE NITRO COMPOUNDS CRYSTALS USİNG EİNSTEİN–DEBYE METHOD

TURAL MEHMETOGLU
Amasya University
MEHRİBAN EMEK
Adiyaman University

Özet

Nitro bileşimli moleküler kristaller için spesifik ısı kapasitesinin sıcaklığa bağımlılığının belirlenmesi için yeni bir yöntem geliştirilmiştir. Spesifik ısı kapasitesinin belirlenmesi için Einstein–Debye yaklaşımı uygulanmıştır. Önerilen yöntem, nitro bileşimli moleküler kristallerinin ısı kapasitesinin hesaplama doğruluğunun arttırılmasını sağlamıştır. Önerilen yaklaşım gerçek sistemlere uygulandı ve diğer çalışmalardan alınan sonuçlarla karşılaştırıldı. Bu çalışma, diğer malzemelerin termal özelliklerinin incelenmesi için spesifik ısı kapasitesinin uygulanmasının bir denemesi sunulmaktadır. Önerilen analitik hesaplama ile literatürden elde edilen sonuçlar arasında iyi bir tatmin edici bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Nitro bileşikler; Moleküler kristaller; özgül ısı kapasitesi

Abstract

An efficient method is developed for determination of the temperature dependence of specific heat capacity for nitro compounds molecular crystals. Determination of the specific heat capacity has been based on the idea of the Einstein–Debye approximation. Proposed method allowed increasing accuracy of the heat capacity of nitro compounds molecular crystals. Suggested approach was applied into real systems and they examined other studies. This study presents a test of implementation of specific heat capacity for estimation of thermal properties of the other materials. A well satisfactory has been found between this analytical calculation and the results obtained from the literatures.

Keywords: Nitro compounds; Molecular crystals; specific heat capacity

YARDIMCI ROBOTİK SİSTEMLER

ŞAFAK BAYIR
SÜLEYMAN ÇELİK
Karabük Üniversitesi
MEHMET FATİH KARACA
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Yardımcı robot teknolojisinin, yaşlı veya engelli kişilerin bağımsız yaşamları üzerinde önemli bir rol oynaması beklenmektedir. Ev ortamlarına entegre olan bu akıllı cihazlar, ikametgâh sahibinin temel günlük ihtiyaçlarını onlara rahatsızlık vermeden, onları kısıtlamadan kendi aktivitelerini yapmalarında yardımda bulunurlar. Bu kapsamdaki robotların fiziksel engelli veya yaşlı bireyler üzerinde olumlu bir duygusal etki bırakacağı, yaşam kalitesi ile hareket bağımsızlığını arttıracağı ve mahremiyet sağlayacağı beklenmektedir. Ayrıca, kişi başına düşen tıbbi bakım maliyetlerini bir ölçüde düşüreceği de öngörülmektedir.

Robot teknolojisinin rehabilitasyon süreçlerinde kullanılması fikri, ilgili teknolojinin yakın zamandaki gelişimi ile paralellik göstermektedir. Bu kapsamda yapılan ilk öncü tasarımlar çoğunlukla doğrudan kontrol edilen bir manipülatörle ilgiliyken, en yeni tasarım eğilimleri birden fazla ev robotunun diğer ev cihazları ile entegre edildiği çoklu robotik çözümleri hedeflemektedir. Bu sınıfta bulunan robotların karmaşık yapılarındaki gelişim, bulanık mantık, yapay sinir ağı ve evrimsel algoritmalar gibi çeşitli akıllı teknolojilerin son hızla ilerlemesinden çok etkilenmiştir. Sıradan engeli olmayan insanlar için birçok hizmet robotu, bir dereceye kadar gündelik gereksinimleri kolaylıkla karşılarken, yaşlı veya fiziksel engelli kişilerin problemleri ve ihtiyaçları önemli ölçüde kişiden kişiye değişiklik gösterir ve bu da yardımcı robotların tasarımına birçok ciddi gereksinim ekler.

Yardımcı robotların çoğu, engelli bireylere günlük aktiviteler olan; yeme, içme, nesnelerin yerini değiştirme gibi günlük ihtiyaçlarında destek sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. İlk ortaya konan iş istasyonlarından, tekerlekli sandalyeye monte edilen robot koluna kadar yapılan tüm çalışmalar kullanıcının yaşama alanında özerkliğini sağlamak ve hareket kabiliyetini artırmak üzerinedir.

Bu çalışma, yardımcı robotların ve özellikle belirli görevlere adanmış olanların gelişimi üzerine odaklanmaktadır. Bu alanda engelli insanlar için tasarlanmış protezler, destek ekipmanları, elektrikle tahrikli mekanizmalar ve akıllı robotları içeren ticari veya araştırma projeleri bulunmaktadır. Yapılan ilk çalışmalarda endüstriyel robotların kullanıldığı görülmektedir. Önceden programlanmış belirli görevleri yerine getirecek şekilde yapılandırılmış ve deterministik ortamlara sahip olan bu sistemler ile insan etkileşiminin genellikle uzaktan kontrol edilmesi nedeniyle sınırlı kalmıştır. Yardımcı robotların geliştirilmesi sürecinde önceki çeşitli girişimler, kullanıcı arabirimi ile erişilebilirlik ve yüksek maliyet nedeniyle başarısız olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Yardımcı robotlar, Rehabilitasyon, Bakım hizmetleri, İnsan bilgisayar etkileşimi, Kullanıcı arayüzleri

BESLENME DESTEK SİSTEMİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

ŞAFAK BAYIR
SÜLEYMAN ÇELİK
Karabük Üniversitesi
MEHMET FATİH KARACA
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Robot teknolojisindeki gelişme ve ilerlemenin bir sonucu olarak sadece sanayi tesislerinde kullanılan robotlar veya robot kollar, yaşlı veya engelli bireylerin bağımsız yaşamlarını sürdürmelerinde katkı sağlamaya başlamıştır. Engelli bireylerin kendi yaşam ortamlarına kolaylıkla eklenebilen bu yardımcı cihazlar vasıtası ile kendi öz bakımlarını yapmalarında bu teknolojinin katkıda bulunması hedeflenmektedir. Yardımcı robotik çözümler ile bireylerin yaşam kalitelerinin artarken, tıbbi bakım maliyetlerinin azalacağı öngörülmektedir.

Bu çalışma kapsamında, yardım ihtiyacı hisseden bireyler için beslenme prosedürüne katkıda bulunması amacıyla düşük maliyete sahip bir robot kolun geliştirilmesi ve denetlenmesi gerçekleştirilmiştir.

Oluşturulan robotik kol sisteminin matematiksel çalışması yapılmıştır. Yapılan çalışmada robot kollarının matematiksel modellenmesi, düz ve ters kinematik denklemlerin elde edilmesi ve neticesinde çözümlerin bulunması sağlanmıştır. Robot manipülatörlerinin pozisyon analizi için Denavit Hartenberg (DH) dönüşüm yöntemi kullanılmış ve ileri yöndeki kinematik problemin çözümünde bu model tercih edilmiştir. Ters kinematik problemin çözümüne yönelik olarak robotun bir düzlemde oluşan geometrik pozuyla ilişkili denklemler elde edilerek robot modelin denetiminde kullanılmıştır.

Robot kolun etkinliğini artırmak amacıyla görüntü işlemeye dayalı olarak bireyin konumunun tespit edilmesi gerçekleştirilmiştir. Robot kolun gıdaları bir dönel tabla üzerinden süpürmesi ve taşıması işlemlerinde gerekli işlem gücünü sağlaması ve çalışma sahasının etkin kullanımını gerçekleştirmesi amacıyla Raspberry Pi geliştirme kartı kullanılmıştır. Robot eklemlerindeki motorların kontrolünü sağlamak için 12 kanal Mini Maestro servo sürücü kartı kullanılmıştır. Ultrasonik mesafe sensöründen gelen sayısal girdilerin okunması, adım motorunun denetimi ve hız kontrolü için gömülü sistem mimarilerinden Arduino geliştirme kartı kullanılmıştır. Her iki geliştirme kartının karşılıklı haberleşmesi Python yazılım dilinin kullanımı ile sağlanmıştır. Robot kolun çalışma verilerini sunmak, elde edilen ara sonuçları izlemek için Qt tasarım editörü ile görsel bir program arayüzü geliştirilerek gömülü sistem üzerinde çalıştırılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Raspberry Pi, Robot kol, Görüntü işleme, Gömülü sistemler, Yardımcı robotlar

ÇALIŞMA VE ANALİZ LI-FI SİSTEMİNDEKİ VERİ İLETİMİNİN ÇOKLU ETKİSİ

MOHAMMED RAHEEM M. SHAREEF ALZUHAİRİ
MALCOLM CLARKE
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu makale, Li-Fi sistemi olarak adlandırılan kablosuz iletişim alanındaki modern bir teknolojinin çalışmasını ve analizini içerir. Bu araştırma iki ana bölümden oluşmaktadır:
İlk bölüm, Li-Fi sisteminin tanımı, avantajları, uygulamaları ve Wi-Fi sistemi ile karşılaştırılmasından ibarettir. Ek olarak, Li-Fi sisteminin vericisinin ve alıcısının blok şemasını ve her bloğun işlevlerini açıklar.

İkinci bölüm, çoklu yolların bu sistem üzerinden veri iletimi üzerindeki etkisini temsil eder.

Li-Fi sisteminin ana fikri, elektrik sinyalini bir ışık yayan diyot (LED) kullanarak bir ışık sinyaline dönüştürmektir. Bu işlem verici bölümünde gerçekleştirilir. Alıcı bölümünde, bir fotodiyot ışık sinyalini alır ve bunu elektrik sinyaline dönüştürür. Sinyal amplifikatör ve karşılaştırıcı ile işlenir. Alıcı-vericinin ana parçaları, LED, fotodiyot ve bir mikrodenetleyicinin yanı sıra işlemsel yükselteçlerdir.

Burada OOK modülasyonu kullanılmıştır.

Birden fazla yolun Li-Fi sistemi üzerinden veri iletimi üzerindeki etkisini incelemek için, verici ve alıcı arasındaki sinyalleri çoklu konumlarda ölçmek gibi, gönderme ve alma sinyallerinin birçok durumunda bazı parametreleri hesaplamamız gerekir. MATLAB kodları kullanarak deneylerimizin ortamını temsil eden bir oda tasarladık. Verici ve alıcı arasındaki mesafeler, birçok durumda bazı MATLAB kodları, örneğin, LOS ve NLOS ölçümü, her sinyal için genlik değerinin hesaplanması (LOS sinyalleri ve yansıma sinyalleri) ve zaman gecikmesinin belirlenmesi ile belirlenebilir. LOS Sinyali ve odanın dört duvarının yansıyan sinyalleri. Odanın büyüklüğü (5m * 5m * 3m) ve biz vericinin dört pozisyonunu seçiyoruz ve alıcının konumlarında alıcıda vericinin dik olduğunu (2.5, 2.5, 3), (2, 1, 3)), (1, 2.5, 3), (1.5, 2.5, 3).

Bu deneylerin sonuçları, yansıyan sinyallerin alıcı sinyalinin amplitüd değerini nasıl etkilediğini ve zaman geciktiğinde gürültüye neden olduğunu açıklar.

Verici ile alıcı arasındaki mesafeler, alım sinyalinde yapılan başlıcalardır.

Anahtar Kelimeler: Li-Fi sistemi, VLC, çok yollu etki, OOK modülasyonu, LED, MATLB kodu

STUDY AND ANALYSIS THE MULTIPATH EFFECT OF THE DATA TRANSMISSION OVER LI-FI SYSTEM

MOHAMMED RAHEEM M. SHAREEF ALZUHAİRİ
MALCOLM CLARKE
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Abstract
This paper includes a study and analysis of a modern technology in the field of wireless communication called the Li-Fi system. This research includes two main sections:
The first section consists of the definition, advantages, applications of the Li-Fi system and comparing it with the Wi-Fi system. Moreover it includes the block diagram of the transmitter and receiver of the Li-Fi system with explain the functions of each block.

The second section represents the multipath effect on the data transmission across this system.

The main idea of a Li-Fi system is by convert the electrical signal into a light signal by using a light emitting diode (LED). This process is accomplished in the transmitter section. In the receiver section, a photodiode receives the light signal and converts it into an electrical signal. The signal is then processed with amplifier and comparator. The main transceiver parts are the LED, photodiode and a microcontroller, as well as the operational amplifiers.

OOK modulation is used here.

To study the multipath effect on the data transmission over the Li-Fi system, we need to calculate some parameters in many cases of the sending and receiving signals such as, measurement the signals between the transmitter and receiver in multi positions. We design a room which represents the environment of our experiments by using MATLAB codes. The distances between the transmitter and the receiver in multi cases can be determined by creating some MATLAB codes, for examples measurement the LOS and NLOS, calculation of the amplitude value for each signal (LOS and reflections signals), and detemine the time delay of the LOS signal and the reflected signals from the four walls of the room. The size of the room is (5 m *5 m *3 m) and we choose four position of the transmitter and receiver that the transmitter is perpindicular on the receiver at the positions (2.5, 2.5, 3), (2, 1, 3), (1, 2.5, 3), (1.5, 2.5, 3).

The results of these experiments explaine how the reflected signals effected on the amplitude value of the receiver signal and also cause a noise when the time is delayed. The distances between the transmitter and receiver is the main effected on the receving signal.

Keywords: Li-Fi system, VLC, Multi path effect, OOK modulation, LED, MATLB code

ORTAMDA BULUNAN NESNELERİN GOOGLE BULUT GÖRÜNTÜ İŞLEME SERVİSLERİ İLE TESPİT EDİLMESİ

FATMA YAZICI
SERAP ÖZEN
EMRE ÜNSAL
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Dijital görüntü işleme teknikleri kullanılarak resim üzerinde nesnelerin tespit edilmesi ve isimlendirilmesi eskiden beri süre gelen bir çalışma konusu olmuştur. Görüntü işleme ile nesne tespit yöntemleri genellikle yüksek işlem gereksinimine ihtiyaç duyan algoritmalar kullanmaktadırlar. Günümüzde, görüntü işleme teknikleri dahil olmak üzere birçok farklı alanda hesaplama maliyetlerini düşürmek ve algoritma hızlarını artırmak amacıyla bulut bilişim servisleri kullanılmaya başlamıştır. Bu çalışmanın amacı, Google tarafından sağlanan bulut bilişim görüntü işleme servisleri kullanılarak kamera ile elde edilen görüntü içerisinde bulunan nesnelerin tespit edilmesidir. Bilgisayar kamerası ile alınan resimler üzerinde Visual Studio.Net ortamında CSharp dili ve Google tarafından sağlanan bulut servisleri kullanılarak bir görüntü işleme uygulaması gerçekleştirilmiş ve görüntü üzerinde tespit edilen nesneler yazılı formatta kullanıcıya sunulmuştur. Geliştirilen yazılım öncelikle bilgisayarın kamerasını açarak görüntüyü yerel diske kaydetmektedir. Bilgisayar üzerinde kaydedilen resimler Google tarafından sağlanan "Application Engine" uygulama bulut platformu üzerinde bulut veri depolama servisleri kullanılarak buluta depolama alanına aktarılır. Ardından Google bulut depolama servisi üzerinde bulunan görüntü "Google Vision API" olarak adlandırılan sayısal görüntü işleme servisine aktarılarak burada resim içerisinde bulunan nesneler sınıflandırma yöntemlerinden biri olan k-means algoritması kullanılarak tespit edilmesi sağlanır. Bu işlemden sonra, resim içerisinde tespit edilen nesneler "Google AutoML Vision" olarak isimlendirilen bulut makine öğrenmesi servisine aktarılarak anlamlandırılırlar. Sonuç olarak, tespit edilen ve anlamlandırılan nesneler geliştirilen uygulama ara yüzü ile kullanıcıya yazılı bir formatta sunmaktadır. Gelecek çalışmalarda, önerilen nesne tespit sistemi geliştirilerek bulut metin-konuşma (text-to-speech) servisleri mevcut sisteme dahil edilmesi planlanmaktadır. Bu sayede görme engellilerin kullanımı için mevcut sistem sesli formatta çıktı üretebilecektir.

Anahtar Sözcükler: Sayısal Görüntü İşleme, Bulut Bilişim, Nesne Tespiti, Google Vision API, Bulut Platformu

GÖRÜNTÜ İŞLEME TEKNİKLERİ KULLANILARAK TÜM YÖNLÜ ARAÇ ALTI GÖRÜNTÜLERİNDEN YABANCI CİSİM TESPİTİ

SERAP ÖZEN
FATMA YAZICI
EMRE ÜNSAL
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Günümüzde yüksek güvenlikli ve askeri bölgeler, okullar, alışveriş merkezleri, gösteri veya konser alanları gibi yoğun insan topluluklarının bulunduğu mekanlarda güvenlik riskleri bulunabilir. Bu güvenlik risklerinden biride araç altına gizlenmiş zarar verici yabancı cisimlerin bulunmasıdır. Bu kapsamda tüm yönlü kamera sistemleri ile görüntü işleme tekniklerinin birlikte kullanımı sağlanarak güvenlik tehditti oluşturan unsurlar önceden tespit edilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, araç altı görüntüleri üzerinde sayısal görüntü işleme teknikleri kullanarak araç altında gizlenmiş yabancı cisimleri tespit edilmesini sağlayan bir sistem geliştirmektir. Bu sayede, yüksek güvenlik önlemi gerektiren askeri bölgelerde, alışveriş merkezleri, konser alanları veya iş yerleri gibi toplu yaşam alanlarında oluşabilecek bazı tehditlerin azaltılması sağlanmış olacaktır. Önerilen görüntüleme sistemi için öncelikle plakaya ile tanımlı araç altı referans görüntüleri kullanılarak bir veri tabanı oluşturulmuştur. Güvenlik noktasına gelen araçların tüm yönlü araç altı görüntüleri balıkgözü kamera sistemi ile kaydedilir. Yeni alınan tüm yönlü araç altı görüntüsü sayısal görüntü işleme yöntemleri yardımıyla veri tabanında o araca ait daha önce kaydedilmiş referans görüntüsü ile karşılaştırılarak yabancı bir cisim olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmaktadır. Sistemde referans görüntü ve yeni alınan görüntü arasında bir çıkarma işlemi uygulanmış ve fark görüntü elde edilmiştir. Görüntüler ilk olarak gri seviye resme dönüştürülmekte, ardından üzerinde piksel kaymalarına bağlı oluşan bozulmaların en aza indirgenmesi için her iki resim üzerinde histogram eşitleme algoritması uygulanarak gri seviye farklılıklarının en aza indirgenmesi sağlanmıştır. Daha sonra kenar belirleme yöntemlerinden yararlanılarak görüntü çerçeveleri belirlenmiştir. Görüntü çerçeveleri belirlendikten sonra görüntü üzerinde bazı morfolojik işlemler uygulanarak yabancı cisimlerin belirgin hale getirilmesi sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görüntü İşleme, Kamera Sistemleri, Tüm Yönlü Görüntüleme, Histogram, Nesne Tespiti, Morfolojik İşlemler

OTOBÜS HATLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ: SAMSUN E1(EKSPRES1) HATTI ÖRNEĞİ

SERKAN BOY
ERHAN BURAK PANCAR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Dünyada toplu taşıma kullanımı hem konfor hem de karbon emisyonu açısından önemli bir yere sahiptir. Motorlu araç kullanımı sonucu atmosfere salınan karbon monoksit gazı hem insan sağlığı açısından hem de küresel iklim değişikliği sebebiyle dünyanın geleceği açısından büyük tehlike arz etmektedir. Bunun yanında nüfusla beraber trafikte yer alan kişisel araç sayısının günden güne artmasıyla planlanan şehir içi yolların yetersiz kalacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Bunun önüne geçmek ve insanların günlük hayatta stressiz bir şekilde yolculuk yapmasını sağlamak için toplu taşıma kullanımını desteklemek ve bu konuda özendirici hamleler yapmanın yanı sıra toplu taşımanın olanaklarını çeşitlendirmek, standartlarını yükseltmek, kişisel araçla farkının en aza indirilmesini sağlamak için çalışmalar gerçekleştirmek elzemdir.
E1(ekspres) otobüs hattı Canik-İlkadım-Atakum ilçelerini birbirine bağlayan, son durağının Ondokuz Mayıs Üniversitesi olması sebebiyle bir öğrenci şehri olan Samsun'da şehir içi trafiğini rahatlatması ve sefer sayısı sıklığı sebebiyle oldukça rağbet gören bir hattır.

Bu çalışma kapsamında Samsun'da bulunan E1(ekspres) otobüs hattının mevcut durumu; durak sayıları, duraklar arası süre değişimleri, mesafeler, durak bazlı inen ve binen yolcu sayıları 3 hafta süre ile hafta başı(pazartesi) hafta ortası(çarşamba) ve hafta sonu (cumartesi) günlerinde ve trafiğin pik noktada olduğu varsayılan sabah 9.00 , öğle 12.00 ve akşam 17.00 saatlerinde Belediye evleri-OMÜ istikametinde olmak üzere yapılan ölçümler ve sayımlar sonucu saptanmıştır. Bulunan verilerin aritmetik ortalaması kullanılarak E1(ekspres1) hattının mevcut durumu analiz edilmeye çalışılmıştır.

Elde edilen sonuçların ışığında Samsun E1 hattı özelinde olmakla beraber otobüs kullanılan şehir içi ulaşım hatlarında var olması gereken konforun nasıl sağlanabileceği, AUS'un(Akıllı Ulaşım Sistemleri) nasıl kullanılabileceği, yolculuk süresinin kıslatılması için alınabilecek önlemler, yolculuk güvenliğinin sağlanması için yapılabilecekler, yolcuların durak bekleme sürelerinin nasıl kısaltılabileceği ve kullanıcıları toplu taşıma kullanmaya nasıl sevk edebiliriz gibi soruların cevapları aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekspres otobüs hattı, AUS, toplu taşımanın iyileştirilmesi

FUZZY LOGIC BASED LOCALIZATION IN WIRELESS SENSOR NETWORKS

EİSA AGHCHEHLI
SERAP KARAGÖL
Ondokuz Mayis University

Abstract
Technology has enabled the creation of many smart environments based on a network of tiny sensors employed in a variety of applications, such as environmental monitoring, disaster management, surveillance, security systems, a biological environment or an information technology (IT) structure. Finding location information by a sensor node is called the localization problem. There are several types of localization techniques in wireless sensor network. Each one has its own advantages and disadvantages. A typical Wirelesss Sensor Network contains three type of nodes. Anchor nodes, either equipped with GPS device or location is known at deployment time. Normal sensor nodes are randomly deployed within sensing field and find their location with the help of anchor nodes. And base station is located far away from the sensing field. In this paper, a range free localization scheme based on fuzzy-logic approach has been proposed. The proposed localization algorithm uses the received signal strength (RSS) from the anchor nodes according to their proximity to the sensor nodes. The RSSI's from different anchor nodes measured first and fed the fuzzy inference system to compute the fuzzy distances from corresponding anchor nodes. First adjacent manchor nodes are fount that are connected to the node to be localised and then the fuzzy membership function is developed based on RSS information between the target nodes and anchoe nodes. In this paper, we use a grid based approach in which a node's location 's represented by it belief or confidence that is stands at a certain point in this grid. Simulation results demostrate the accurate and effectiveness of the proposed algorithm.

Keywords: wireless sensor network, localization, fuzzy logic

FUZZY LOGIC DIRECT TORQUE CONTROL OF PERMANENT MAGNET SYNCHRONOUS MOTOR WITH SLIDING MODE OBSERVER

BARIŞ ÇAVUŞ
SERAP KARAGÖL
Ondokuz Mayis University

Abstract
Permanent magnet synchronous motors (PMSM) are widely used in industrial applications in recent years. This is due to the high efficiency of the PMSM, good torque-speed characteristics, simple structure, easy maintenance and long lifetime. In this study, fuzzy logic direct torque control (DTC) is used to get better performance from PMSM. The DTC method is widely used in AC motor drives due to its simple structure, easy to understand and to implement, and low dependence on the parameters of the elements in the system. If the DTC is used in AC drives, a faster torque and speed response is obtained when compared to other vector control methods, but ripples in torque, speed, and current graphics are very high. In this study, fuzzy logic controller is used instead of classical hysteresis controller for flux and moment control in DTC to reduce these ripples. The motor speed data is needed in the implementation of the DTC method and this speed data can be obtained by means of a sensor or can be obtained by means of speed estimation methods without sensor. In this study, DTC application was performed without speed sensor and sliding mode observer (SMO) was used for speed estimation. SMO is highly preferred when compared to other speed observers because of its positive effect on motor performance and high performance in speed and position estimation. In this study, fuzzy logic direct torque control of PMSM was performed as a simulation in MATLAB by using SMO for speed estimation. At the end of the study, current, speed, speed error and moment graphs of the motor were obtained both for classical flux-moment controller and fuzzy logic controller. As a result of this study, it is seen that fuzzy logic control decreases ripples in current and moment graphs and increases speed estimation performance.

Keywords-fuzzy logic direct torque control, sliding mode observer; permanent magnet synchronous motor

STANDART YAĞIŞ İNDEKSİ (SPI) VE TREND ANALİZİ (MANN-KENDALL)YÖNTEMLERİ İLE KARS İLİNİN KURAKLIK ANALİZİ

REZA KAZEMBEİGİ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
UTKU ZEYBEKOĞLU
Sinop Üniversitesi
ASLI ÜLKE KESKİN
Ondokuz Mayıs Üniversitesir

Özet
Ülkemiz için su, enerji ve tarım açısından da son derece önemlidir. Sulama ve enerji amaçlı çok sayıda su yapısı inşa edilmiş ve edilmektedir. Bu su yapılarının amaçlarına uygun faaliyet gösterebilmesi, ancak yeterli miktarda yağışın düşmesi ile mümkün olmaktadır.

Kuraklık; belli bir zaman diliminde yağış miktarının, ortalama değerin oldukça altına düşmesi sonucunda oluşan ve canlılar üzerinde olumsuz etkilere yol açan doğal bir olaydır. Genelikle yeterli yağışın düşmemesi olarak tanımlanan kuraklık, sadece basit bir yağış eksikliği demek değildir. Uzun yıllar boyunca nemliliğin ortalamadan daha az olması durumunda ortaya çıkan bu durum bir bölgede yağış ve evapotranspirasyon arasındaki dengenin bozulmasından kaynaklanır. Kuraklıkların sebebi her zaman aynı değildir. Bununla birlikte kuraklığın başlangıç ve bitiş zamanını tahmin etmek oldukca güçtür. Doğal afetlerin içinde yer alan kuraklık sinsice ortaya çıkar, etkilerini yavaş yavaş gösterir ve uzun bir zaman boyunca devam eder.Türkiye'de kuraklığa etki eden belli başlı faktörler arasında atmosferik koşullar, fiziki/coğrafi faktörler ve iklim koşulları yer almaktadır. İlaveten kuraklığın da ekonomik, sosyal ve çevresel birçok olumsuz etkisi bulunmaktadır. Sıcaklıkların normal seyrinin dışındaki artışı ve yağışların azalması küresel ölçekte iklimlerin değişmesine neden olmuştur. Türkeş (1997) iklim değişikliğini genel bir ifadeyle, "Nedeni ne olursa olsun iklim koşullarındaki büyük ölçekli (küresel) ve önemli yerel etkileri bulunan, uzun süreli ve yavaş gelişen değişiklikler" biçiminde tanımlamaktadır. İklim koşullarındaki bu büyük ölçekli değişimler su kaynaklarını doğrudan etkilemekte ve başta insan olmak üzere tüm canlı hayatı üzerinde olumsuz bir etki yaratmaktır.

Buharlaşmanın, küresel ısınma ile artacağı ve ülkemizde daha şiddetli ve uzun süreli kuraklıkların görüleceği tahmin edilmektedir. Bu nedenle hem su kaynakları, hem de yağışa bağlı olan tarım ve hidroelektrik enerji üretimi büyük oranda etkilenebilecektir. Bu araştırma da değerlendirilen Kars ilinde, soğuk ve ılıman iklim görülmektedir. Kars ilinde belirgin yağış görülmektedir. En kurak aylarda bile yağış miktarı oldukça fazladır. Köppen-Geiger iklim sınıflandırmasına göre karsın iklimi Dfb'dir (kışı şiddetli, her mevsim yağışlı, yazı serin). Kars ilinin yıllık ortalama sıcaklığı 6.1 ºC ve yıllık ortalama yağış miktarı 868 mm'dir. Bu çalışmada; Meteoroloji Genel Müdürlüğünden alınan 1960 ile 2015 yılları arasındaki aylık yağış verileri kullanılarak Standartlaştırılmış Yağış İndeksi (SPI) ve Mann-Kendall Testi ile Kars ve çevresi için kuraklık analizleri yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kuraklık,İklim Değişilkliği, Kars, SPI, Mann-Kendall

AL_2O_3 KATKILI LPET/CAM FİBER TERMOPLASTİK KOMPOZİT MALZEMELERİN DARBE VE ÇEKME ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF IMPACT AND TENSILE PROPERTIES OF AL_2O_3INTEGRATED LPET/GLASS FIBER THERMOPLASTIC COMPOSITES

ABDURRAHMAN YILDIZ
ÖZGÜR DEMİRCAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Termoplastik kompozitlerin hızlı üretim süreci, düşük maliyeti nedeniyle havacılık, otomotiv, rüzgar türbinleri gibi çeşitli alanlarda kullanıma sahiptir. Bu avantajlarının yanında düşük viskozite gibi dezavantaja sahiptir. Bu dezavantajı ortadan kaldırmak için elyaflar iplik formunda üretilmiştir. Beyaz Alüminyum oksit % 99 saflığı, yüksek sertlikte ve aynı zamanda yüksek basınca karşı koyabilecek yapıda olup, aşınmaya karşı dirençlidir.

Bu çalışmada cam fiber/düşük yoğunluklu polyester polimerli (LPET) kumaşlar kullanılmıştır. Bu kumaşlar üretiminde matris ve fiber iplik şeklinde üretilmektedir. Sıcak pres altında polimeri eriyerek kompozit oluşmaktadır. Bu kumaşlara ağırlıkça farklı oranlarda (ağırlıkça %0, %1, %3 ve %5) alümina (AL_2O_3) püskürtülerek kaplama yapılmıştır. Kaplanan kumaşlarla kompozitler üretilmiştir. Charpy darbe testi ve çekme testi uygulanmıştır. Sonuçlar göstermiştir ki cam fiber/lpet kompozitlere AL_2O_3 takviye edilmesi kompozitlerin darbe ve çekme özelliklerinde bir düşüş sağlamıştır. %3 AL_2O_3 katılması sonrasında darbe dayanımında %48,9 çekme dayanımında ise %46,5'lık düşüş ile en kötü performansı gösteren kompozit olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Charpy Darbe Testi, Çekme Testi, Cam Fiber/LPET, Termoplastik Kompozit, AL_2O_3 Takviye

Abstract
Due to the rapid production process and low cost of thermoplastic composites, it is used in various fields such as aviation, automotive, wind turbines. In addition to these advantages, it has the disadvantage of low viscosity. To remove this disadvantage, the fibers are produced in the form of yarn. White Aluminum oxide has 99% purity, high hardness and is also resistant to high pressure and resistant to abrasion.

Glass fiber/low density poliester polymer (LPET) fabrics were used in this study. In the production of these fabrics, matrix and fiber are produced in the form of yarn. Composite is formed by melting of polymer under hot press. $AL_2O_3$are sprayed in different ratios (wt :0%, 1%, 3% and 5%) to these fabrics. Composites were produced with coated fabrics. Charpy impact test and tensile test were applied. The results showed that reinforcing AL_2O_3 to glass fiber / lpet composites provided a reduction in impact and tensile properties of the composites. After the addition of 3% AL_2O_3, it was the worst performing composite with a decrease of 48.9% in impact and 46.5% in tensile strength.

Keywords: Charpy Impact Test, Tensile Test, Glass Fiber/LPET, Thermoplastic Composite, AL_2O_3 Reinforcement

MWCNT TAKVİYELİ ÇİFT EKSENLİ ATKILI ÖRME KUMAŞLARIN DARBE ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF IMPACT PROPERTIES OF MWCNT INTEGRATED BIAXIAL WEFT KNITTED COMPOSITES

ABDURRAHMAN YILDIZ
ÖZGÜR DEMİRCAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Termoplastik kompozitlerin hızlı üretim süreci, düşük maliyeti nedeniyle havacılık, otomotiv, rüzgar türbinleri gibi çeşitli alanlarda kullanıma sahiptir. Bu avantajlarının yanında düşük viskozite gibi dezavantaja sahiptir. Bu dezavantajı ortadan kaldırmak için elyaflar iplik formunda üretilmiştir. Birleştirilmiş elyaflar, matris fiber ve güçlendirici elyafın karıştırılmasını içerir. İki eksenli atkı örme kumaşlar, atkı (weft) ve çözgü (warp) ipliği katmanlarını içerir. Çaplarının milyonlarca katı uzunluklara ulaşabilen karbon nanotüpler sağlamlık, elektrik iletkenliği, ısı iletkenliği gibi özellikleriyle de başka malzemelere göre daha avantajlıdır. Bu özellikleri sayesinde malzemelere takviye elemanı olarak kullanılarak malzemelerin mekaniksel, elektriksel, termal özellikleri artırılması amaçlanmıştır.

Çalışmamızda çift eksenli atkılı örme formunda üretilen kumaşlar kullanılmıştır. Bu kumaşlara MWCNT eklenerek elde edilen kompozitlerin atkı yönündeki ve çözgü yönündeki darbe dayanımları incelenmiştir. Uygulanan test sonucunda tuck&miss kumaşlarından üretilen kompozitler interlok ve tuck örgü kumaşlara göre atkı (weft) ve çözgü(warp) yönlerinde en yüksek dayanımlar göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Çift Eksenli Atkılı Örme Kumaşlar**,** MWCNT, Charpy Darbe Testi, Karışım Fiberi

Abstract
Due to the rapid production process and low cost of thermoplastic composites, it is used in various fields such as aviation, automotive, wind turbines. In addition to these advantages, it has the disadvantage of low viscosity. To remove this disadvantage, the fibers are produced in the form of yarn. The combined fibers comprise mixing the matrix fiber and the reinforcing fibers. Biaxial weft knitted fabrics include layers of weft and warp threads. Carbon nanotubes, which can reach millions of times their diameters, are more advantageous than other materials with their properties such as strength, electrical conductivity and thermal conductivity. With these properties, it is aimed to increase the mechanical, electrical and thermal properties of the materials by using them as reinforcing elements. MWCNT integrated biaxial weft knitted fabric were used in our study. Impact strength of composites were examined in the weft and warp directions.

As a result of the tests, the composite produced from tuck & miss fabrics showed the highest strength in the weft and warp directions compared to the interlock and tuck knitting fabrics.

Keywords: Biaxial Weft Knitted Fabrics, MWCNT, Charpy Impact Test, Commingled Fiber

BAZI TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN ELEKTROMANYETİK KALKANLAMA ÖZELLİKLERİNİN ÖLÇÜLMESİ

ÖMER SÖĞÜT
ENVER ALPER DOĞAN
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
UĞUR CEM HASAR
Gaziantep Üniversitesi

Özet
Elektriğin keşfi ile başlayan bilim, sanayi ve teknolojideki gelişmelerin bir sonucu olarak, insanlar yaşamlarını kolaylaştırmak için elektrikli ve elektronik cihazları kullanmaya başladılar. Bu gelişme insanların ve diğer tüm canlı organizmaların yaşam ve sağlıklarını tehdit eden yeni bir çevre kirliliğinin oluşmasına neden oldu. Bu yeni tehdit tüm elektrikli ve elektronik cihazlar tarafından oluşturulan elektromanyetik radyasyondur. Elektromanyetik radyasyon kaynakları, radyo ve televizyon vericileri, cep telefonu baz istasyonları, mikrodalga fırınlar, cep telefonları, televizyonlar, bilgisayarlar, tabletler, tıraş makineleri, saç kurutma makineleri ve elektrikli süpürgeler gibi yaygın olarak kullanılan elektronik cihazlardır. Cep telefonu gibi elektronik cihazlar insanların yaşamlarının bir parçası olmuş ve gün her anını birlikte geçirmeye başladılar. Bu şekilde daha fazla dış elektromanyetik alana maruz kaldılar. Bu nedenle insanlar evde, sokakta ve işyerinde yani tüm yaşam alanlarında elektromanyetik alanlara maruz kalırlar. Güçlerine bağlı olarak, elektromanyetik dalgalar enerjilerini fotonlar veya dalgalar aracılığıyla canlılara farklı oranlarda aktarır. Bu nedenle, manyetik alan kirliliğinin kaynağı belirlenmeli ve önlemek için gerekli tedbirler alınmalıdır. Elektromanyetik radyasyon maruziyeti stres, uykusuzluk, migren, cilt problemleri, hafıza kaybı, kilo alımı, lösemi, beyin tümörü, kalp rahatsızlıkları, parkinson, alzheimer, kanser, hamilelerde düşük riskinin artması ve erkeklerde sperm sayısında azalmalar gibi birçok hastalığa neden olabilir. Bu nedenle elektromanyetik radyasyonu kalkanlayıcı özelliğe sahip kumaşlar gibi tekstil ürünlerinin üretilmesi ve kullanılması çok önemlidir. Elektromanyetik kalkanlama uçaklar gibi dış elektrik ve manyetik alanlara hassas olan araç ve cihazların dış alanlardan korunması için de önemlidir.
Bu çalışmada bazı tekstil ürünlerinin elektromanyetik kalkanlama özelliklerinin ölçümü yapıldı. Numune olarak gümüş iple dokunmuş beş farklı kumaş kullanıldı. Numunelerin elektromanyetik kalkanlama ölçümlerini yapmak için taşınabilir Vektör Network Analizörü (VNA) (model N9928A) kullanıldı. Bazı kumaşların elektromanyetik kankanlama özelliklerinin diğerlerinden daha fazla olduğu tespit edildi. Sonuçlar grafikler ve tablolar halinde verildi.

Anahtar kelimeler: Radyasyon, kalkanlama, elektrik ve manyetik alan, elektromanyetik dalga

MEASUREMENT OF ELECTROMAGNETIC SHIELDING PROPERTIES OF SOME TEXTILE PRODUCTS

Abstract
As a result of developments in science, industry and technology that begin with the discovery of electricity, people began to use electrical and electronic devices to make their lives easier. This development caused the emergence of a new environmental pollution threatening the life and health of humans and all other living organisms. Unlike environmental pollution such as pollution, noise and air pollution, they cannot be perceived by human sensory organs. Sources of electromagnetic

radiation are commonly used electronic devices such as radio and television transmitters, mobile phone base stations, microwave ovens, mobile phones, televisions, computers, tablets, razors, hair dryers and vacuum cleaners. The electronic devices such as mobile phones have become a part of people's lives and they spend every moment of the day together. In this way they were exposed to more external electromagnetic fields. Therefore, people are exposed to electromagnetic fields at home, on the street and in the workplace, i.e. in all living spaces. Depending on their power, electromagnetic waves transfer their energy to living things at different rates through photons or waves. Therefore, the source of the magnetic field pollution should be identified and necessary measures taken to prevent it. Exposure to electromagnetic radiation can cause many diseases such as stress, insomnia, migraine, skin problems, memory loss, weight gain, leukemia, brain tumor, heart disease, parkinson's, alzheimer, cancer, increased risk of miscarriage in pregnant women and decreases in sperm count. For this reason, it is very important to produce and use textile products such as fabrics that shielding electromagnetic radiation. Electromagnetic shielding is also important for protecting vehicles and devices that are sensitive to external electrical and magnetic fields, such as airplanes, from external areas.

In this study was done measurement of electromagnetic shielding properties of some textile products. Five different fabrics woven with silver rope were used as samples. Portable Vector Network Analyzer (VNA) (model N9928A) was used to measure electromagnetic shielding of cloth samples. Electromagnetic shielding properties of some fabrics were found to be higher than others. The results were presented in graphs and tables.

Keywords: Radiation, shielding, electric and magnetic field, electromagnetic wave

BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİNİN TEDARİK ZİNCİRİNE ETKİSİ: BİBLİOMETRİK BİR ANALİZ

SEMA KAYAPİNAR KAYA
Munzur Üniversitesi

Özet
Tedarik Zinciri, yeni iş modelleri, yeni müşteri beklentileri, pazar araştırmaları ve teknolojik gelişmeleri içeren çok kapsamlı ve dinamik bir yapıya sahiptir. Endüstri 4.0'ın ortaya çıkmasıyla birlikte Tedarik Zinciri, Endüstri 4.0'ın getirdiği yeniliklere ayak uydurmak için bazı değişiklikler yapmak zorunda kalmıştır. Tedarik Zincirindeki tüm işlemler, Endüstri 4.0 çerçevesinde, hammadde tedarikinden üretim hattına ve ürünün nihai müşteriye ulaştığı son adıma kadar yeniden yapılandırılmıştır. Endüstri 4.0 ortaya çıkardığı en önemli teknolojilerden "Blockchain" Tedarik Zinciri için önemli yeniliklerin başında gelmektedir. Blockchain dağıtılmış sistemler olarak tasarlandıkları için değişimlere büyük oranda dayanıklıdır ve bu özellikleri tedarik zinciri ağları için çok kullanışlıdır. Bir Blockchain, kriptografik tekniklerle birbirine bağlı veri blok zincirlerinden meydana gelmektedir. Tüm ağ tarafından onaylanmayan verilerin değiştirilmesi bu sebeple oldukça güçtür. Blockchain Tedarik Zincirindeki her türlü dijital verinin güvenli hale getirilmesinde çok kullanışlı bir yapı oluşturmaktadır. Bu çalışmada Blockchain teknolojisinin Tedarik Zincirine üzerine etkilerinin tespit etmek için bir bibliometrik analiz çalışması yapılmıştır. Çalışmanın amacı 2016-2019 yılları arasında yayımlanan 522 çalışmayı bibliometrik açıdan inceleyerek, alandaki eğilim ve trendleri ortaya koymaktır. Bu kapsamda, Scopus veri tabanında "Blockchain" ve "Tedarik Zinciri" konu başlıklarında tarama gerçekleştirilmiş ve çalışmalara ait bibliometrik veriler VOS viewer 1.6.9 paket programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre hem yayın hem de atıf sayıları bağlamında Blockchain teknolojisinin Tedarik Zinciri uygulamalarına ilginin 2016 yılından beri çarpıcı bir şekilde arttığı söylenebilmektedir. En fazla çalışmanın bölgesel olarak Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Çin de alan olarak da Bilgisayar bilimleri, Mühendislik ve İşletme Yönetiminde yapıldığı belirlenmiştir. Bu çalışma, bilimsel çalışmaların Blockchain katkısı hakkında fikir vermekte olup ve kapsamlı bir bibliometrik taraması yapan ilk çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Blockchain, Tedarik Zinciri, Bibliometrik Analiz

ALTINKAYA VE DERBENT BARAJ GÖLLERİNİN BAFRA YÖRESİ İKLİMİNE ETKİLERİ

UTKU ZEYBEKOĞLU
Sinop Üniversitesi
REZA KAZEMBEİGİ
ASLI ÜLKE KESKİN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Barajlar; akarsu vadilerinin bentlerle kapatılarak akışı engellemek ve su biriktirmek amacıyla hazne oluşturulan yapılardır. Tarihçesi M.Ö. 4000'li yıllara dayanan barajların esas fonksiyonları su depolamak olsa da su seviyelerini yükseltmek ve geniş su yüzeyleri oluşturmak gibi iki amacı daha bulunmaktadır. İçme suyu temini, taşkın koruma, enerji üretimi, sulama, ulaşım, balıkçılık vb. fonksiyonları bulunan barajlar büyük su hacmine sahip olmalarından dolayı bulundukları bölgelerdeki doğal dengeyi etkilemektedirler. Bu sebepten dolayı barajların iklimsel etkileri yaygın olarak araştırılmaktadır. Bu çalışmada Samsun ili Bafra ilçesi sınırları dahilinde Kızılırmak nehri üzerinde bulunan Altınkaya ve Derbent baraj göllerinin yöre iklimine olan etkileri araştırılmıştır. Bu amaçla, Bafra meteoroloji gözlem istasyonuna ait 30 yıllık gözlem süresine (1976-2005) sahip yıllık ölçekte toplan yağış (P_y), günlük en çok yağış (P_d), minimum sıcaklık (T_{min}), maksimum sıcaklık (T_{mak}), ortalama sıcaklık (T_{ort}) ve 14 standart süre ait yağış şiddeti (I_t) değerleri kullanılmıştır. İklimsel etkilerin belirlenmesinde Mann Kendall, Spearman'ın Rho ve Yenilikçi Eğilim Çözümlemesi yöntemleri kullanılmıştır. Barajlar öncesi (1976-1990) ve barajlar sonrası döneme (1991-2005) ait meteorolojik parametrelere ilişkin sonuçlar değerlendirilmiştir. Mann Kendall ve Spearman'ın Rho yöntemlerinin sonuçlarına göre %90 ve %95 güven düzeyinde kullanılan meteorolojik parametrelerde anlamlı bir değişiklik belirlenememiştir. Yenilikçi Eğilim Çözümlemesi sonuçlarında ise %90 ve %95 güven düzeyinde meteorolojik parametrelerden günlük en çok yağış değerlerinde azalma, minimum sıcaklık değerlerinde ise artış yaşandığı belirlenmiştir. Yenilikçi Eğilim Çözümlemesi'nin Mann Kendall ve Spearman'ın Rho yöntemlerine göre sonuçları hem grafiksel ve hem istatistiki olarak ifade ettiğinden daha kullanışlı bir yöntem olduğu düşünülmektedir. Belirlenen sonuçların direkt barajların göllerinden kaynaklanmadığı, bölgedeki iklimsel faktörlerin yanı sıra tarım, ormancılık ve sanayi faaliyetleri gibi insan kaynaklı faktörlerinde rol oynadığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Altınkaya barajı, Derbent barajı, İklim, Spearman'ın Rho Yöntemi, Mann Kendall Yöntemi, Yenilikçi Eğilim Çözümlemesi

YSZ KATKILI ATIK DÖKÜM KUMUNDAN SERAMİK MALZEME ÜRETİMİ

HAYRETTIN YÜKSELECEK
Fen Bilimleri Enstitüsü
SUNA AVCIOĞLU
SINEM ÇEVIK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Döküm yöntemi demir-çelik, otomotiv, havacılık, metalürji vb. endüstriler için birçok parçanın üretiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Endüstrileşme herhangi bir gelişen ekonomi için anahtar faktörlerden birisidir. Fakat başka bir açıdan bakınca endüstrileşme çevre kirlenmesine neden olan birçok ciddi probleme neden olmaktadır. Döküm sektörü de birçok atık malzemenin ortaya çıkmasına neden olan endüstrilerdendir. Öyle ki, endüstriyel atık büyümenin bir yan ürünü haline gelmektedir. Artan atık miktarı ise; atıksız veya olabildiğince az atıklı üretimi, atıkların geri kazanılmasını ve nihayetinde oluşan atıkların ekonomi ve çevre açısından en uygun şekilde bertarafını gerektirmektedir. Dökümden sonra şekil alan kum kalıp; yani kum, atık malzeme olarak kabul edilmektedir. Çünkü belirli bir üretim adedinden sonra döküm sektöründe kullanılan kum artık kullanılamayacak hale gelmekte ve tesisten uzaklaştırılması gerekmektedir. Bunun sebebi yüksek sıcaklığa maruz kalan kumun artık bağlayıcı özelliğinin ortadan kalkması ve kum tanelerinin dayanımının düşmesidir. Bu çalışmada atık döküm kumunun (ADK) alternatif hammadde olarak kullanımı incelenmiştir. Böylece atık döküm kumlarının, ikincil malzemeler kullanılarak yeni ürünlere örneğin seramik malzemelere dönüştürülebilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, atık döküm kumu ve YSZ katkısı ile yeni bir malzeme üretilmiş ve üretilen malzemenin özellikleri incelenmiştir. Bu amaçla toz metalurjisi yöntemi kullanılmıştır. Buna bağlı olarak presleme işlemi öncesinde tozların birbirine kuvvetli yapışmasını sağlamak için polivinil alkol (PVA) bağlayıcı olarak kullanılmıştır. YSZ katkılı atık demir tozları hidrolik press yardımıyla 8 ton basınç altında soğuk şekilde şekillendirilmiştir. Sinterleme işlemi fırın içerisinde yaklaşık 1200 ^{o}C sıcaklıkta yapılmıştır. YSZ seramik tozu çeşitli oranlarda katkılanmıştır. Sonuç olarak, reklamasyon sonrası açığa çıkan atık döküm kumları, bağlayıcı malzeme ve değişik oranlarda katkılanan YSZ tozları kullanılarak elde edilen seramik malzemelerin özellikleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Atık döküm kumu, YSZ, Seramik

CU-ZNO KATKILI PVC KOMPOZİTLERİN ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

IMPROVING ANTIBACTERIAL PROPERTIES OF Cu-ZnO ADDED PVC COMPOSITES

GÖKCE MORAL
SUNA AVCIOĞLU
SİNEM ÇEVİK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Medikal uygulamalarda plastiklerin genel olarak esnek ve dayanıklı, düşük maliyetli, sterilazyon yeteneğine sahip, kimyasal stres çatlamasına karşı dirençli ve biouyumlu olması istenmektedir. Plastik malzemeler doğal olarak antibakteriyel özellik göstermezler. Plastik malzemelere antibakteriyel özellik kazandırmak için antibakteriyel seramik toz katkısı ile polimer matrisli kompozit malzeme üretimi yapılmaktadır. Antibakteriyel seramik tozlar için bir taşıyıcı bünyenin bulunması ve metal iyonlarının yapıya kolay katılması gereklidir. Antibakteriyel plastik kompozit malzemelerin genel bir kullanım alanına sahip olabilmesi için uygun şekillendirme yöntemlerinin de incelenmesi gerekmektedir. Bu neden ile üretilen antibakteriyel polimer kompozit malzemelerin bu özellikleri karşılaması beklenir.
Bu çalışmada, seramik toz katkılı polimer matrisli kompozit malzeme üretilmiştir. Düşük maliyetli başlangıç katkı malzemeleri kullanılarak Cu katkılı ZnO tozları oda sıcaklığında birlikte çöktürme (coprecipitation) yöntemi ile sentezlenmiştir. Sentezlenen tozlar birlikte çöktürme yönteminin ardından 450 °C bir sıcaklıkta ve 2 saat süre ile kül fırında ısıl işleme tabii tutulmuştur. Elde edilen tozların mikroyapıları SEM analizi, faz içerikleri XRD analiz yöntemi ile karakterize edilmiştir. Sentezlenen tozlar (Cu-ZnO katkılı) ile PVC kompozitlerin hazırlanması için toz ve granüller enjeksiyon sisteminde kompozit haline getirilmiştir. Elde edilen kompozitlerde ki seramik parçacıkların dağılımı ve kompozitlerin antibakteriyel özellikleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar göstermektedir ki literatür de yer alan alternatif antibakteriyel polimer kompozit üretim yöntemlerine kıyasla çok daha düşük maliyete sahip pratik bir yöntem geliştirilmiş olup antibakteriyel polimer matrisli kompozit malzemeler elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cu-ZnO, Polimer Matrisli Kompozit, Antibakteriyel Özellikler

Abstract
In medical applications, plastics are generally required to be flexible and durable, low cost, sterile, resistant to chemical stress roofing and biocompatible. Plastic materials do not naturally exhibit antibacterial properties. Polymer matrix composite material is produced with antibacterial ceramic powder additive to give antibacterial properties to plastic materials. For antibacterial ceramic powders, it is necessary to have a carrier structure and easy addition of metal ions to the structure. In order for antibacterial plastic composite materials to have a general use, suitable forming methods should be examined. The antibacterial polymer composite materials thus produced are expected to meet these properties.

In this study, a polymer matrix composite material with ceramic powder added was produced. Using low cost starting materials, Cu doped ZnO powders were synthesized by coprecipitation at room temperature. The synthesized powders were heat-treated in an ash furnace at a temperature of 450 ° C for 2 hours after co-precipitation. The microstructures of the obtained powders were characterized by SEM analysis and phase contents by XRD analysis. For the preparation of PVC composites with synthesized powders (Cu-ZnO doped), powders and granules were composited in injection system. The distribution of ceramic particles and the antibacterial properties of the composites were investigated. The results show that a practical method has been developed which has a much lower cost compared to alternative antibacterial polymer composite production methods in the literature and the composite material with antibacterial polymer matrix has been obtained.

Keywords: Cu-ZnO, Polymer Matrix Composite, Antibacterial Properties

FPGA TABANLI DAR BANT BPSK- PLC MODEM TASARIMI VE BENZETİMİ

REYHAN SAĞ
İSMAİL HAKKI ÇAVDAR
ZEYNEP HASIRCI
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Enerji hattı üzerinden haberleşme (Power Line Communication-PLC) teknolojisi, elektrik şebekesinde varlık yönetimi, bina içi enerji yönetimi, aydınlatma çözümleri, internet bağlantısı, ses ve görüntü iletimi, uzaktan kontrol ve otomasyon uygulamalarında yaygın olarak kullanılan güçlü haberleşme alternatiflerinden birisidir. PLC kanalı, gerek kanalın sergilediği yüksek zayıflama karakteristiği gerekse zamana bağlı olarak değişen bir kanal özelliği göstermesi sebebiyle esnek ve adaptif yapıda PLC modem tasarımlarını gerektirir. Bu nedenle PLC modem tasarımı için esnek yapılı kapı dizileri, kısa tasarım süresi, kullanıcı tarafından yenilenebilir programlanabilme özelliklerine sahip FPGA (Field Programmable Gate Array) tabanlı sistemler düşük maliyetli, esnek ve pratik bir çözüm olarak düşünülmektedir. Bu çalışmada; BPSK (Binary Phase Shift Keying) modülasyon tekniği ile CENELEC bandında 100 kHz taşıyıcı frekanslı, 300- 4800 b/s opsiyonel veri hızına sahip, bir half-dublex BPSK-PLC modem tasarımı yapılmıştır. BPSK modem tasarımı için benzetim çalışmaları, önce MATLAB®/Simulink ortamında daha sonra ise VHDL (Very High Speed Integrated Circuit Hardware Description Language), yazılım dili kullanılarak Xilinx destekli Vivado ortamında gerçekleştirilmiştir. Modem tasarımı modülatör ve demodülatör blokları şeklinde yapılmıştır. Modülatör bloğunda bilgi işareti, belirtilen taşıyıcı frekansı ile BPSK modülasyonu ilkesine göre modüle edilmiştir. Demodülatör bloğunda ise ilk olarak, modüleli işaret taşıyıcı işaret ile çarpılarak sistemdeki filtre girişine uygulanmıştır. Ardından demodülatör bloğu için en önemli adım olan FIR (Finite Impulse Response) filtre tasarımı yapılmıştır. FIR filtre için Matlab ortamında uygun katsayılar belirlenmiştir. Elde edilen bu katsayılar Vivado ortamında tasarımı yapılan FIR filtre için kullanılmıştır. Demodülatör çıkışında iletilmek istenen bilgi işareti gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmada Matlab ve Vivado ara yüzlerinde geliştirilen tasarımların benzer sonuçlar verdiği görülmüştür. Sonuçlar, geliştirilen FPGA tabanlı BPSK-PLC modemin, PLC iletişim sistemine uygun olduğunu göstermiştir. Gelecek çalışmalarda, diğer modülasyon türleri kullanılarak farklı uygulamalar için istenilen özelliklerde modem tasarımları yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: BPSK, Enerji Hatları Üzerinden Haberleşme, PLC Modem, FPGA, MATLAB®/Simulink, Vivado, VHDL

PREPARATION AND CHARACTERIZATION OF COLLOID SILVER NANOPARTICLES AND THEIR ANTIMICROBIAL ACTIVITY

ABDULMOHSİN AL AIROA
İBRAHIM İNANÇ
HİLAL AY
Ondokuz Mayis University

Abstract
Due to the widespread disease and infection in modern society it has become necessary to control the growth and spread of fungi and bacteria especially antibiotics resistance – bacteria and fungi. Silver nanoparticles have a historic performance in medicine because of its potent antimicrobial activity, with a broad-spectrum effect on the activity of different types of microorganisms.

In this study the colloid silver nanoparticles with six different concentrations (1 mM, 3 mM, 5 mM, 7 mM, 9 mM and 18 mM) were synthesized by sol-gel technique. In the presence of silver nitrate in a boiling mixture of ethanol and distilled water solution with the addition of ethylene glycol. Trisodium citrate in distilled water solution was added drop by drop to silver nitrate solution until the color changed to yellow, gray, green or yellowish gray. The production of silver nanoparticles was controlled by the concentration of silver nitrate and trisodium citrate, heating temperature of silver nitrate solution and dropping rate of trisodium citrate solution. Silver nitrate was used as a precursor material, trisodium citrate as a reducing agent and ethylene glycol as suspension agent to obtain a solution with high suspension ratio and to ensure the homogeneous distribution of silver nanoparticles in the solution.

The nanoparticles were characterized by Scanning Electron Microscopy (SEM). From the SEM results of five different concentrations of colloid silver nanoparticles, it was observed that the particles are homogenous and uniform in size in the range between 25–65 nm. The antimicrobial activity of silver nanoparticles was investigated against total nine different types of microorganism; seven different types of bacteria such as: *Escherichia coli, Staphylococcus aureus, Bacillus subtilis, Klebsiella pneumoniae, Listeria monocytogenes, Salmonella enterica* And *Enterococcus faecalis* and two types of fungi such as: *Aspergillus niger* and *Candida albicans.* The Ag colloidal solutions with 1 mM and 5 mM showed a higher antimicrobial activity against all bacteria and fungi types.

Key words: Silver nanoparticles, Sol-Gel Technique, SEM, Antimicrobial activity

PRODUCTION OF NOVEL TIO_2 –AGNP - YSZ THIN FILM FOR ANTIMICROBIAL AND MULTIFUNCTIONAL USAGE BY ELECTROSPRAY DEPOSITION SYSTEM

ABDULMOHSİN AL AIROA
İBRAHİM İNANÇ
MEVLÜT GÜRBÜZ
Ondokuz Mayis University

Abstract
In the industrial field, as in all other life fields, a huge number of microorganisms exist as fungi or bacteria. Almost of these microorganisms have negative effects on human life. Therefore, for health care in all fields, the effects of bacteria and fungi on the surface of industrial equipments (pharmaceutical and food industry equipments) should be minimized or eliminated. In this study we produced an antimicrobial and multifunctional hybrid thin films of titania, silver nanoparticles and yttria-stabilized zirconia on stainless steel substrate. Silver nanoparticles have been the antimicrobial agent because of its historic performance in medicine due to its potent antimicrobial activity. Titania plus yttria-stabilized zirconia (YSZ) enhance the surface physical properties such as anticorrosion, scratch resistance and heat resistance.
In the first step, two different suspensions were prepared of titania and YSZ as a coating suspension. Titania suspension prepared by dissolving 1 g of TiO_2 powder with particle size 20 nm in mixture of distilled water, ethylene glycol and a few drops of ammonia. YSZ suspension was prepared by dissolving 1g of YSZ with particle size 25 nm in a 100 ml of isopropanol solution. Then, the two solutions were mixed to produce the final coating solution. Electrospray Deposition device was used as a coating system. After coating of the solutions on steel substrate, sintering was made under Ar gas at 1000°C.

In the second step, we prepared 5 mM of colloid silver nanoparticles by reduction method of silver nitrate and trisodium citrate with addition of ethylene glycol as a suspension agent. Silver nanoparticles were coated above the sample that was produced in the first stage. Then, silver nanoparticles was coated by using Spin coating technique and coated steel substrate was sintered under Ar gas at 450°C.

The obtained colloids and thin films were characterized by using Scanning Electron Microscopy (SEM), X-ray diffraction (XRD) and Atomic force microscopy (AFM). The antimicrobial activity of thin films were performed by Diffusion Method and investigated against different types of microorganism.

Key words: Thin Film Coating, Electrospray Deposition, TiO2, YSZ, AgNP, Antimicrobial activity

A REVIEW ON LIQUID DESICCANT BASED DEHUMIDIFICATION SYSTEMS

PINAR MERT CUCE
KADIR OZTURK
ERDEM CUCE
Recep Tayyip Erdogan University

Abstract
Factors such as rapid increase of the world population, technological developments and improved comfort conditions cause notable growth in energy demand figures. The increase in energy demand leads to depletion of conventional energy sources and serious environmental problems. Since energy and environmental issues are global matters, the development and dissemination of sustainable, environmentally friendly systems with low/zero carbon emissions are important on a global basis. The fact that industrial activities continue to increase rapidly worldwide and that conventional energy sources are still used in this field increases greenhouse gas emissions to very high levels. Especially in developed countries, the use of heating, cooling and ventilation (HVAC) systems in buildings and the emission of gases used in these systems to provide comfort conditions cause significant environmental issues.
Researchers have focused on innovative systems to reduce the environmental impact of cooling systems. In recent years, liquid desiccant-based cooling systems have been seen as an alternative to conventional cooling technologies. These systems are capable of improving the air quality of indoor environments by simultaneously controlling relative humidity and temperature. They are also well suited to low/zero carbon buildings due to their energy efficiency and eco-friendly operation. Within the scope of this research, environmentally friendly liquid desiccant-based cooling systems have been examined in detail. The working principle of such systems has been illustrated with the system components. The advantages and disadvantages of the aforesaid systems have been clarified and compared with conventional cooling systems.

Key Words: Dehumidification, cooling system, liquid desiccant, COP, efficiency

900 MHZ FREKANSLI EM IŞINIMA MARUZ BIRAKILAN BEBEK MODELİNİN SAR BENZETİMİ

GÖZDE SAĞLAM
HAYDAR KAYA
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Günümüzde hızlı değişim ve gelişim gösteren teknoloji kavramı, son dönemlerde haberleşme yöntemlerinin en önemli unsurlarından biri olan kablosuz haberleşme alanında da önemli yere sahiptir. Bu gelişimle birlikte; günlük hayatta her yaş ve meslek grubunun kullandığı çeşitli elektronik cihazlar (Cep telefonları, bilgisayar, mikrodalga fırın vs.) ortaya çıkmıştır. Günlük yaşantıda kullanılan bu cihazların kullanıcılara sağladığı avantajların yanı sıra dezavantajları da bulunmaktadır. Cihazların yaygın kullanımına bağlı olarak, radyo frekansa (RF) maruz kalma sonucunda oluşabilecek olası biyolojik etkilerin dezavantajları da bulunmaktadır. Cep telefonlarının elektromanyetik ışınım yaydığı literatürdeki çalışmalarda yer almaktadır. Bu tip elektronik cihazlarda ve baz istasyonlarındaki çalışma frekansı 450-2100 MHz arasında bir değerdir. Bu elektronik cihazların haricinde kablosuz bağlantı (Wi-Fi, Wireless Fidelity) ağları, radarlar ve çevreden yayılan mikrodalgalar da aynı frekans aralığında ışınım yaymaktadır. Ortama elektromanyetik ışınım yayan bu elektronik cihazlar, ışınımın bir kısmının insan vücudu tarafından emilmesiyle insan sağlığına olumsuz etkiler gösterebilmektedir. RF (3 kHz - 300 GHz) alanlara maruz kalma sonucu kabul edilen temel biyolojik risk, dokuda oluşan sıcaklık artışıdır. Buna bağlı olarak cep telefonları için Elektro Manyetik (EM) etkileşimde kabul edilen temel büyüklük Özgül Soğurulma Oranı (SAR-Spesific Absortion Rate)'dır. SAR değerinin standartları; Amerika Birleşik Devletleri'nde 1.6 W/kg, Avrupa'da 2 W/kg'dır. Bu değerlerin yukarısındaki SAR değerlerinin, insan sağlığı için zararlı görülmektedir.
Bu çalışmada; 3 boyutlu elektromanyetik analiz yazılımı olan bir paket program kullanılarak, SAR değerinin hesaplanacağı bir düzenek hazırlanmıştır. 900 MHz frekansta, öncelikle üst yüzeyi açık bir kafes içinde, yarım dalga dipol antenin oluşturduğu elektrik alan şiddeti, sonrasında ise sisteme bebek modeli eklenerek ortamda yayılan elektromanyetik ışınımın oluşturduğu SAR değeri hesaplanmıştır. EM ışınıma maruz kalan dokudaki SAR değeri, sistem içerisindeki değişkenler (kafes özellikleri, anten özellikleri vs.) farklılaştırılarak tekrar hesaplanmıştır ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. Böylece hazırlanan düzenek için insan sağlığına en az zarar veren parametreler belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: SAR, özgül soğurma oranı, elektrik alan şiddeti

KRİYOJENİK MADDELERİN KULLANIMINDA KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLARIN ÖNEMİ

GÜLCAN AYDEMİR
AFŞİN AHMET KAYA
ELİF ÇELENK KAYA
Gümüşhane Üniversitesi

Özet
-73°C ile -273°C arası sıcaklıklara kriyojen sıcaklık, bu sıcaklığı sağlayan maddelere de kriyojenik madde denilmektedir. Çok düşük sıcaklıklar teknolojisi ve bilimi olarak ta bilinen kriyojeni sanayide ve bilimde önemli gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. Kriyojenik sıcaklıklarda sıvı halde bulunan azot, helyum, propan, argon ve oksijen en çok bilinen kriyojen sıvılardır. Gaz moleküllerinin temel özelliklerinin analizinde ve gazların depolanmasında sıvılaştırmanın öneminden dolayı 1823-1883 yılları arasında birçok bilim adamı çeşitli kriyojen maddelerin fazlarıyla ilgili deneyler yapmıştır. Malzeme bilimindeki maddenin aşınma, dayanım, iletkenlik gibi özelliklerinin bir anda bu teknolojik gelişme ile değişebilecek olması, doğrudan sanayinin ilgisini çekmiştir. Kriyojenik maddenin 1877 de ortaya çıktığı varsayılır. Bu tarih oksijenin -183 ºC'ye kadar sıcaklığının düşürülerek sıvılaştırıldığı sıcaklıktır. Sıcaklıkları çok fazla düşürülen metallerin birçoğunun artan iletkenlik ile süper iletken madde olma özelliği gösterdiği anlaşılmıştır. Kriyojenlerin en önemli ortak özellikleri atmosfer koşulları altında gaz halinde bulunması ve ısıl işlem sonucunda yoğunlaşan sıcaklık noktasından aşağı çekilerek sıvı hale getirilmesidir. Tıbbi ve endüstriyel alanda kullanılması amacıyla kriyojenik yöntemler tercih edilerek havanın içinde bulunan elementler yüksek derecede hava ayrıştırma ünitelerinde ayrıştırılır. Genel olarak yüksek saflıkta elde edilen bu kriyojenlerin kimya endüstrisinde ve medikal uygulamalarda kullanıldığı bilinmektedir. Bununla birlikte malzeme biliminde, demir, çelik ve metal işlemede, yarı iletken ve süper iletken teknolojisinde, havacılık ve uzay uygulamalarında, parçacık fiziği biliminde kullanılır. Bunun dışında rafinerilerde, gıdaların ve içeceklerin üretilmesi, saklanması ve ambalajlanmasında, yüzme ve dalış faaliyetlerinde, tıp ve diş hekimliği alanlarında, boya ve otomotiv sanayisinde, zirai uygulamalarda ve kaynak teknolojisinde de kriyojenler kullanılmaktadır.

Bu çalışmada endüstriyel anlamda oldukça önemli olan kriyojenik maddelerin kullanımı sırasında ortaya çıkabilecek riskler ve çalışanların kullanması gereken kişisel koruyucu donanımlar detaylı olarak anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, Kriyojenik Madde, Kişisel Koruyucu Donanım

SUNİ GÜBRE SANAYİİNDE KULLANILAN KİMYASALLARIN ÇALIŞAN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

GÜLCAN AYDEMİR
ELİF ÇELENK KAYA
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Bitkilerin büyümesi ve ürün veriminin artması için toprağa verilen tuzlara gübre denir. Bitkiler yaşamaları ve büyümeleri için gerekli olan maddeleri doğal olarak topraktan alır. Karbon, hidrojen ve oksijen bitkinin esas yapısını oluşturmakla birlikte azot, fosfor, potasyum, magnezyum, kükürt, kalsiyum ve demir gibi elementlerde bitkinin yapısında yer almaktadır. Karbonu havadan fotosentez ile karbondioksit halinde alan bitki topraktan da su ve diğer çeşitli mineralleri alır. Bu konuda yapılan çalışmalar bitkilerin en fazla azotlu, fosfatlı, potasyumlu ve magnezyumlu maddelerden yararlandığını göstermektedir. Zamanla mineral madde yönünden zayıflayan toprakta suda ve asitlerde çözünebilen azot, fosfor ve potasyum bileşikleri azalır. Azalan bu maddeleri toprağa kazandırmak amacıyla suni gübreler kullanılır. Birkaç besin elementi içeren ve çeşitli gübrelerin mekanik olarak karıştırılması ile elde edilen gübreler karışık gübreler olarak bilinir. Kimyasal reaksiyonlarla üretilen, birkaç besin elementini içeren gübreler kompleks gübreler olarak bilinir. Toprak rutubetindeki çözünürlüklerine göre gübreler suda çözünebilenler veya toprak asitlerinde çözünebilenler diye sınıflandırılır. Bütün azotlu ve potaslı gübreler suda çözünür. Bu gübreler bitki tarafından hemen özümlenir, fakat yüzey suyu ile topraktan kolaylıkla akıp gider. Çoğu fosfatlı gübreler toprak asitlerinde çözünür gübre sınıfına girer. Bunlar diğerlerine göre çok daha yavaş çözünür, fakat toprakta daha uzun zaman kalır. Verimsiz bir yapıya sahip olan toprağa bırakılan suni gübreden ürün istenilen düzeyde fayda sağlayamaz. Aşırı kimyasal gübrelemenin sonunda toprağın kimyasal yapısı da bozulur ve verimsizleşir. Suni gübre kullanımının randıman üzerindeki ehemmiyetinin devlet tarafından desteklenmesi ülkemizde suni gübre tüketimini kayda değer bir belirginlikte arttırmıştır. Suni gübre: üretimiyle, sevkiyatıyla, depolanmasıyla, tüketimiyle, ürünler ve çalışanlar üzerinde etkisi bakımında hayatımızı ciddi bir şekilde etkileyen bir kimyasaldır. Bu çalışmada suni gübre sanayiinde özellikle üretim sürecinde yer alan kimyasalların çalışan sağlığına etkileri incelenerek bu kimyasalların kullanımında alınması gereken önlemler belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, Suni gübre, Kimyasalların etkisi

NANOPARTİKÜL KATKISININ TEK TESİRLİ BİNDİRME BAĞLANTISININ DAYANIMINA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

EVALUATION OF THE FAILURE LOAD OF THE SINGLE-LAP JOINT ESTABLISHED BY USING NANOPARTICLE REINFORCED ADHESIVE

HÜCCET KAHRAMANZADE
Karadeniz Teknik Üniversitesi
SALİM ÇAM
OSMAN ORHAN
ADNAN ÖZEL
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Özet
Son yıllarda yapıştırıcıların mekanik özelliklerinin gelişmesiyle birlikte, gerilme dağılımlarında daha küçük dalgalanmalar olması, sızdırmazlık elemanı olarak kullanılabilmeleri, yüksek yorulma dayanımları ve farklı malzemeleri birleştirebilme gibi özelliklerinden dolayı yapıştırıcılar havacılık, otomotiv, gemi ve tıp endüstrilerinde yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Uygulamada birçok farklı bağlantı çeşidi bulunmasına karşılık imalat kolaylığından dolayı en çok tercih edilen bağlantı tipi ise tek tesirli bindirme bağlantısıdır. Bu bağlantı türünde yükleme yolunun doğrusal olmayışı, bağlantıyı eğilmeye maruz bırakmaktadır. Bunun sonucunda bindirme bölgesinin uç kısımlarında meydana gelen gerilme yığılmaları ise bağlantının dayanımını olumsuz yönde etkilemektedir. Günümüz teknolojisinde, sunduğu iyi mekanik özelliklerden dolayı katkı maddesi olarak kullanımı oldukça yaygınlaşan nano partiküller ise yapıştırıcı malzemesi üzerine yeni bir çalışma alanı açmıştır. Bu çalışmada ağırlıkça %0.5 oranında karbon nanotüp, grafen, SiO2 ve Al2O3 katkılarının eksenel yüklemeye maruz tek tesirli bindirme bağlantısının dayanımına olan etkisi incelenmiştir. Ana malzeme olarak 7075-T7 alüminyum alaşımı, yapıştırıcı olarak epoksi bazlı 3M DP460 kullanılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde; SiO2 ve Al2O3 nano partiküller için partikül boyutu, amorf veya kristalin yapı sergilemesi ve hidrofobik ya da hidrofilik olması epoksi matris içerisindeki dağılımın homojenliğini etkilemektedir. Karboksil ile fonksiyonelleştirilmiş karbon nanotüp katkının epoksi matrisi ile etkileşimi sonucunda nano partküllerin daha homojen bir dağılım gösterdiği ve bunun sonucunda fonksiyonelleştirilmemiş katkıya göre daha iyi bir kopma dayanımı sergilediği görülmüştür. En iyi sonuç Al2O3 katkılı bağlantıdan elde edilmiş olup, bağlantı dayanımı yaklaşık %33 artmıştır.

Anahtar Kelimeler: DP 460, nano partikül, Tek tesirli bindirme bağlantısı, Dayanım

Abstract
Adhesively bonded joints have been widely used by automotive, aerospace and marine industries due to their advantages such as the capability of joining different materials and high fatigue strength etc. in recent years. Although there are various types of adhesively bonded joint, the single-lap joint is widely used due to its simple geometry and ease of manufacturing. However, this joint type has some problems that needed to solve. Non-linear loading path of the joint causes bending moment at the edges of the overlap region. Stress concentrations due to bending moment adversely

affect the performance of the joint. Nowadays, due to their excellent mechanical properties, usage of nanoparticles as an additive has led to new research areas. In this study, the effect of carbon nanotube, graphene, SiO2 and Al2O3 (0.5% wt) on the strength of the single lap joint subjected to axial loading was investigated. 7075-T7 aluminum alloy was used as adherend and an epoxy-based adhesive (3M DP460) was used for joint. When the results are investigated; the particle size, structure for the SiO2 and Al2O3 nanoparticles, whether amorphous or crystalline, and their hydrophobic or hydrophilicity affect the homogeneity of the dispersion in the epoxy matrix. As a result of the interaction of the carboxyl-functionalized carbon nanotube with the epoxy matrix, it was observed that the nanoparticles exhibited a more homogeneous distribution and consequently showed a better strength than the non-functionalized additive. The best result was obtained from Al2O3 reinforced connection and the bond strength increased by about 33%.

Keywords: DP 460, Nano particle, Single lap joint, Strength

YAPIŞTIRICI BAĞLANTILARINDA YAPIŞTIRMA PARAMETRELERİNİN İNCELENMESİ

SİNAN AYDIN
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Yapıştırıcılar, günümüzde geleneksel bağlantı yöntemlerine göre pratik ve ekonomik olmaları sebebiyle her sektörde yaygın olarak kullanılmaktadır. Aynı ve farklı tür malzemelerin çalışma koşulları ve ortamına göre sağlam olarak birleştirilmesi için çeşitli yapıştırıcılar geliştirilmiştir. Yapıştırıcılar sadece birleştirme işlemlerinde kullanılmayıp aşınmaya uğramış malzemelerin yüzeylerinde dolgu malzemesi olarak da kullanılmaktadır. Sanayinin gider bölümünde büyük miktarda yer alan aşınma dolayısıyla, ömrünü tamamlamış malzemelerin bir süre daha tekrar kullanılmaları ile ekonomiye oldukça fazla katkı sağlanmaktadır. Yapıştırıcı ile oluşturulan bağlantıların gerekli mukavemet değerlerini sağlaması için çeşitli parametrelere dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu parametrelerden bazıları yapıştırıcı kalınlığı ve yapıştırılan malzemelerin üst üste geldiği mesafe olan bindirme mesafesidir. Uygun olmayan yapıştırıcı kalınlığı ve bindirme mesafesi tercih edildiğinde yapıştırılması istenilen malzemeler hem yapışmamakta hem de bu malzemeler kullanılarak oluşturulan konstrüksiyonlarda tehlikeli durumlar ortaya çıkmaktadır.
Bu çalışmanın amacı, yapıştırıcı bağlantılarında yapıştırıcı kalınlığının ve bindirme mesafesinin etkisini araştırmaktır. Çalışmada farklı yapıştırıcı kalınlıkları ve bindirme mesafeleri kullanılarak analizler yapılmıştır. Yapıştırıcı olarak, metal bağlantılarında dolgu malzemesi olarak kullanılan epoksi yapıştırıcılar kullanılmıştır. Yapıştırıcı bağlantılarının mekanik analizleri için bilgisayar ortamında modeller oluşturularak karşılaştırmalar yapılmış ve elde edilen sonuçlar sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yapıştırıcı, epoksi, mekanik analiz

INVESTIGATION OF ADHESIVE PARAMETERS IN ADHESIVE CONNECTIONS

Abstract

Adhesives are widely used in every sector because they are practical and economical compared to traditional connection methods. Various adhesives have been developed to combine the same and different types of materials in accordance with the operating conditions and environment. Adhesives are not only used in bonding processes, but are also used as fillers on the surfaces of corroded materials. Due to the large amount of wear in the expense section of the industry, the use of the end-of-life materials for a period of time contributes significantly to the economy. Various parameters must be taken into consideration in order to ensure the necessary strength values of the joints formed with the adhesive. Some of these parameters are the thickness of the adhesive and the overlap distance, the distance at which the glued materials overlap. When unsuitable adhesive thickness and overlap distance are preferred, the materials to be bonded are both non-adherent and dangerous situations arise in constructions formed using these materials.
The aim of this study was to investigate the effect of adhesive thickness and overlap distance on adhesive joints. In this study, different adhesive thicknesses and overlap distances were analyzed.

As adhesives, epoxy adhesives are used as fillers in metal connections. For the mechanical analysis of the adhesive connections, models were created by using computer and comparisons were made and the results obtained were presented.

Key Words: Adhesive, epoxy, mechanical analysis

THE USE OF ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS TO ASSESS THE EFFECTS OF NANO-FE_2O_3 ADMIXTURE ON COMPRESSIVE STRENGTH OF CEMENT MORTARS

TUGBA MUTUK
BASAK MESCI OKTAY
MEHMET SERHAT ODABAS
Ondokuz Mayis University

Abstract
Nano-size powders, tubes and nano coatings with quite high specific surfaces have recently been used commonly in composite material manufacture. In this study, 1, 3 and 5% nano-Fe_2O_3 powder admixtures were used in cement mortars and compressive strength and micro-structures of concrete specimens were investigated. ANOVA results revealed the best compressive strength for 1% nano-Fe_2O_3 powder admixture on 90th. The effects of nanopowder admixture on compressive strength of cement mortars were also modeled with artificial neural networks (ANN). Bayesian algorithm was used in artificial neural networks (ANN). The number of epoch was 346. ANN model yielded quite similar results with statistical analyses.

Keywords: Artificial neural network**,** cement mortar, mechanical treatment, nanopowder

OKSİDATİF STRES VE ANTİOKSİDAN SAVUNMA

RUKİYE DEMİR
Samsun Üniversitesi

Özet

Hücrelerde gerek enerji üretimi sırasındaki reaksiyonlarda gerekse metabolik reaksiyonlardaki oksijen tüketimi sırasında serbest radikaller meydana gelmektedir. Serbest radikaller, dış orbitallerinde paylaşılmamış elektron içeren ve diğer biyolojik materyallerle reaksiyona girme eğilimi olan kararsız atom veya moleküllerdir. Küçük boyutları ve yüksek enerjileriyle hücresel makromolekülleri okside edebilirler. Çok sayıda hücresel komponentin kontrolsuz oksidasyonu oksidatif stres olarak adlandırılmaktadır. Vücudumuzun hücresel bileşenleri oksidatif stres koşullarında değişerek çeşitli hastalık durumlarına neden olur. Oksidatif stres, antioksidanlar şeklinde hücresel savunmaların güçlendirilmesiyle etkili bir şekilde nötralize edilebilir. Oksidatif stres, serbest radikal oluşumu ile antioksidan savunma mekanizması arasındaki ciddi dengesizliği gösterir ve sonuçta doku hasarına yol açar. Lipit peroksidasyonuna, protein oksidasyonuna, DNA mutasyon ve kırıklarına, sitotoksik etkilere ve sinyal iletilerinde bozulmaya neden olabilir.

Antioksidanlar, düşük konsantrasyonlarda okside edilebilen ve diğer bir substratın oksidasyonunu azaltan, engelleyen, oksidasyona karşı mücadele eden maddelerdir. Sağlıklı hücreler, antioksidanları kullanarak serbest radikalleri ortadan kaldırırlar. Antioksidanlar peroksidasyon zincir reaksiyonunu engelleyerek veya reaktif oksijen türlerini toplayarak lipid peroksidasyonunu inhibe ederler. Aktivitelerine bağlı olarak enzimatik ve enzimatik olmayan antioksidanlar olarak sınıflandırılabilirler. Enzimatik antioksidanlar, serbest radikalleri parçalayarak ve gidererek çalışırlar. Antioksidanların fonksiyonları, koruma, durdurma ve tamir olmak üzere üç kısımda toplanabilir. Süperoksit dismutaz (SOD), Katalaz (CAT), ve Glutatyon peroksidaz (GSH-Px)'ın antioksidan aktiviteleri enzimatik antioksidan savunma olarak tanımlanmaktadır. Süperoksit dismutazlar, süperoksit anyonlarının dismutasyonunu verimli bir şekilde katalize etmek için işlev gören ve her yerde bulunan bir enzim ailesidir. SOD, oksijenden oluşan ilk reaktif ürün olan süperoksit anyonunun moleküler oksijene ve daha az reaktif bir ürün olan hidrojen perokside (H_2O_2) dönüşümünü katalizler. H_2O_2, CAT ve GSH-Px enzimleri ile temizlenir. GSH-Px, H_2O_2'in detoksifikasyonu sağlar. CAT, H_2O_2'in su ve moleküler oksijene dönüşümünü katalizler.

Anahtar Kelimeler: Oksidatif Stres, Antioksidan Enzim, Antioksidan Savunma

İNŞAAT ENDÜSTRİSİ ÖZELİNDE DOĞADAN İLHAM ALAN EKO-ENDÜSTRİYEL PARK TASARIMI: RASTGELE KAPASİTELİ EKO-PARK TASARIMI

OLCAY GENÇ
ATIL KURT
ERCAN ERDİŞ
İskenderun Teknik Üniversitesi

Özet
Endüstriyel simbiyozun somut gerçeklerinden biri, yan ürün/atık değişimlerinin teşvik edildiği, böylece kaynak verimliliğinin iyileştirilebileceği ve çevresel etkilerin en aza indirilebileceği eko-endüstriyel parklardır. Türkiye'de 308 adet organize sanayi bölgesi mevcut olup henüz eko-endüstriyel park bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, biyomimikri ve sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda endüstriyel simbiyoz anlayışı benimsenerek, Türkiye'de yeni kurulması planlanan sanayi bölgelerinin eko-endüstriyel parklar şeklinde tasarlanabilmesi için inşaat endüstrisi özelinde teorik prototip bir eko-endüstriyel park tasarlamaktır. İnşaat endüstrisi özelinde eko-endüstriyel park tasarımı için, inşaat sektörüne üretim yapan tesisler tespit edilmiş ve bir veri seti oluşturulmuştur. Veri seti ve doğadan esinlenerek belirlenen amaç ve kısıtlar kullanılarak matematik model oluşturulmuş ve optimizasyon yapılarak teorik potansiyel eko-endüstriyel park tasarlanmıştır. Sonuç olarak, tasarlanan eko- endüstriyel parkın doğanın bazı sürdürülebilir özelliklerini takip ettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Biyomimikri, endüstriyel simbiyoz, eko-endüstriyel parklar

BIO-INSPIRED DESIGN FOR CONSTRUCTION INDUSTRY ECO-INDUSTRIAL PARK: RANDOM CAPACITY ECO-PARK DESIGN

Abstract
One of the concrete examples of industrial symbiosis development is eco-industrial parks, which improves resource efficiency and minimizes environmental impacts by adopting models for waste exchanges between industries. There are 308 industrial zone in Turkey although there is no any eco-industrial park. The goal of this study is to design a theoretical bio-inspired construction industry eco-industrial park. To design the theoretical bio-inspired construction industry eco-industrial parks, a dataset containing construction related sectors is created. Then, a mathematical model is created using the data set, bio-inspired objectives and constraints, and finally a theoretical potential eco-industrial parks is obtained. The results show that the designed eco-industrial park follows some sustainable properties of natural ecosystems as a result of implementing the industrial symbiosis.

Keywords: Biomimicry, industrial symbiosis, eco-industrial parks

İNŞAAT SEKTÖRÜNDE MESAİ ARKADAŞLIKLARINDA ARANAN ÖZELLİKLER

BUSE ÜN
OLCAY GENÇ
H. COŞKUN
E. ERDİŞ
İskenderun Teknik Üniversitesi

Özet
Diğer sektörlerde olduğu gibi inşaat sektöründe de ‘’mesai arkadaşlıklarında aranan özellikler neler olmalı’’ sorusu sıklıkla sorulan ve net olarak cevabı belirlenemeyen bir sorudur. Mesai arkadaşlıkları bir işyerinde çalışanın bireysel/özel hayatı veya iş verimliliğini yükseltebileceği gibi, işten tamamen de soğutabilir. Bu çalışmada, mesai arkadaşlarında aranan özelliklerin farklılık gösterip göstermediği inşaat mühendislerinin bakış açısıyla araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda web tabanlı bir anket hazırlanmıştır. Anketin örneklem kümesi 57 inşaat mühendisidir. Çalışma sonucunda inşaat sektörü çalışanlarının mesai arkadaşlarında aradıkları ilk beş özellik sırasıyla; dürüst, güvenilir, saygılı, öğrenmeye hevesli ve takım çalışmasına uyumlu olma olduğu tespit edilmiştir. Önem sırasında en sonda bulunan özellik ise “açık yürekli-sır tutamayan” olmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnşaat sektörü, mesai arkadaşlığı, iş verimliliği

DESIRED CARACTERISTICS OF WORK FRIENDS IN THE CONSTRUCTION SECTOR

Abstract
As in other sectors, the question ‘’what kind of characteristics should the work friends have’’ is a frequently asked question without getting a clear answer in the construction sector as well. Work friends can increase the quality of individual / private life and/or work efficiency of each other in a workplace and vice versa. In this study, those characteristics are investigated from the civil engineers’ point of view. A web-based questionnaire is prepared and delivered to 57 civil engineers. As a result of the study, the top five characteristics are; honest, reliable, respectful, willing to learn and compatible for team working, respectively. The characteristic of ‘’openhearted-whisperer’’ is placed in last order by the participants.

Keywords: Construction sector, Work friends, work efficiency

YENİ GELİŞTİRİLEN ASPİR (*CARTHAMUS TINCTORIUS* L.) ÇEŞİTLERİNİN BAZI ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

BURHAN ARSLAN
HÜSEYİN ÇAKIR
EMRULLAH CULPAN
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Özet
Aspirin kurağa dayanıklılığı ve sulanmadan yetiştirilmesi özellikle nadas alanlarının değerlendirilmesine fırsat veren, ülkemiz yağ açığını kapatma potansiyeline sahip alternatif yağ bitkilerinden birisidir. Ancak yağ oranı ve tohum veriminin diğer yağ bitkilerine göre düşük kalması, aspir tarımının ülkemizde yaygınlaşmasını engellenmektedir. Bu nedenle, tohum verimi ve yağ oranını artırmaya yönelik çalışmalar yapılmalı ve yeni çeşitlerin geliştirilmesi için ıslah çalışmaları yapılmalıdır. Yerli tohumluk olarak ülkemizde sertifikalandırılmış 15 adet (Yenice, Dinçer, Remzibey, Balcı, Linas, Olas, Göktürk, Asol, Hasankendi, Yekta, Zirkon, Olein, Koç, Safir, Servetağa) aspir çeşidi vardır. Bu çeşitlerin 12 adedi son 10 yıl içerisinde geliştirilmiştir. Yeni geliştirilmiş aspir çeşitlerinin yağ oranları artırılmış olsa da aspirin ekonomik olarak diğer yağ bitkileri (ayçiçeği, kanola) ile rekabet edebilmesi için en az onlar kadar tohum verimi ve yağ oranına sahip yeni aspir çeşitleri geliştirilmelidir. Son yıllarda tohum verimi (200-300 kg/da) ve yağ oranı (%35-41) yüksek aspir çeşitleri geliştirilmiş olsa da üretim koşullarında verimlerin bu değerlerin çok altında kaldığı görülmektedir. Bu nedenle geliştirilen bu yeni çeşitlerle farklı koşullarda agronomik çalışmaların daha yoğun bir şekilde yapılması gerektiği düşünülmektedir. Yapılan değerlendirmede Linas, Olas ve Asol çeşitlerinin yağ verimleri bakımından diğer çeşitlerinin önünde olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aspir, *Carthamus tinctorius* L., yeni çeşit, yağ oranı

BUĞDAY (*TRİTİCUM AESTİVUM* L.) TOHUMLARININ ÇİMLENME VE FİDE GELİŞİMİ ÜZERİNE ASPİR (*CARTHAMUS TİNCTORİUS* L.)'İN ALLELOPATİK ETKİSİ

BURHAN ARSLAN
EMRULLAH CULPAN
HÜSEYİN ÇAKIR
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Özet
Bitkisel üretimde bir bitkinin diğer bir bitki üzerine doğrudan ya da dolaylı olarak yaptığı olumlu ya da olumsuz etki allelopati olarak tanımlanmaktadır. Allelopatiye ise bitkinin kendisinde üretilen sekonder metabolitler (allelokimyasal) sebep olmaktadır. Bu araştırma, buğday (*Triticum aestivum* L.) tohumlarının çimlenmesi ve fide gelişimi üzerine aspir (*Carthamus tinctorius* L.)'in allelopatik etkisinin belirlenmesi amacıyla 2019 yılında Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tarla Bitkileri Laboratuvarında yapılmıştır. Deneme tesadüf parselleri deneme desenine göre dört tekrarlamalı olarak yürütülmüştür. Denemede buğdayın çimlenme oranı, çimlenme gün sayısı, sürgün ve kök uzunluğu gibi karakter incelenmiştir. Bu amaçla 10 buğday tohumu bulunan petri kaplarına 0, 5, 10, 15 ve 20 adet aspir tohumları ayrı ayrı konulmuş ve aynı ortamda çimlenmesi ve gelişmesi sağlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre aspir tohumları buğday tohumlarının çimlenmesini %13 oranında azaltmış fakat bu fark istatistiksel olarak önemli bulunmamıştır. Ayrıca aspir yoğunluğu arttıkça çimlenme gün sayısı artmış ve en uzun çimlenme gün sayısı 15 ve 20 adet aspir tohumu bulunan petrilerde saptanmıştır (sırasıyla 4,50 ve 4,75 gün). Buğdayların sürgün ve kök uzunlukları petrilerdeki aspir miktarlarına göre değişmiş ve en uzun sürgün ve kök uzunlukları aspir tohumu bulunmayan petri kaplarından elde edilmiştir (sırasıyla 5,73 cm ve 12,95 cm). Araştırma sonuçlarına göre aspir köklerinden salgılanmış olan bazı allelokimyasalların buğdayın çimlenme ve fide gelişimi üzerine olumsuz etkide bulunmuş olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aspir, buğday, çimlenme, allelopati

ÜNİVERSİTE BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ROL AKTİVİTE DENGESİ, YAŞAM KALİTESİ VE DEPRESYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

MAHMUT YARAN
ALİ ERMAN KENT
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Giriş: Üniversite öğrenimi genç yetişkinler için farklı deneyimlerin başladığı bir süreçtir. Bu süreç aileden ayrılma, şehir değiştirme, bağımsız yaşama adapte olma, belli bir bilim alanında eğitim görme gibi farklı tecrübelerin ortaya çıktığı, rol-aktivite değişiklikleri ile birlikte uyum zorluklarının görüldüğü bir süreçtir. Çalışmamızın amacı üniversite birinci sınıf öğrencilerinin rol aktivite dengeleri, yaşam kaliteleri ve depresyon düzeylerin arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Yöntem: Çalışmamızın örneklem grubunu Ondokuz Mayıs Üniversitesi Havza Meslek Yüksekokulu'nda okuyan birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada gönüllü öğrencilere Rol-Aktivite Dengesi Anketi (RADA), SF12 Yaşam Kalitesi Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçekleri doldurtulmuş ve sonuçlar SPSS programı ile değerlendirilmiştir.

Sonuçlar: Çalışmaya 150 (120 kadın, 30 erkek) öğrenci katıldı. Cinsiyetler arasında RADA, SF12 ve Beck Depresyon puanları arasında anlamlı bir fark yoktu. Rol aktivite dengesi puanları ile SF12 mental sağlık alt parametresi ve Beck depresyon ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki vardı ($p<0,001$). RADA, SF12 Mental ve Beck Depresyon ölçeği puanları ile SF12 Fiziksel alt parametreleri arasında anlamlı bir ilişki yoktu($p>0,05$).

Tartışma: Üniversite öğrencilerinin rol aktivite dengesindeki bozulma fiziksel ve ruhsal olarak da bozulmalarına neden olmaktadır. Yeni yaşam biçimi geliştirme sürecinde öğrencilerin psikososyal destek almaları gerekebilir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Rol aktivite dengesi, Öğrenci

18 YAŞ VE ÜZERİNDEKİ KADINLARIN KANSER TARAMA YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ

LEYLA ADIGÜZEL
Karadeniz Teknik Üniversitesi
CANAN SARI
Trabzon Üniversitesi
BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Kanserler sık görülmesi ve mortalite hızının yüksek olması nedeniyle önemli bir halk sağlığı sorunudur. Ölüm sebebi olarak kanser, dünyada kardiovasküler hastalıklardan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Dünyada 2012 yılında 14.1 milyon yeni kanser vakası tespit edilmiş olup, 8.2 milyon kişi kanser sebebiyle hayatını kaybetmektedir. 2035 yılında yaklaşık 24 milyon kişinin kanser olacağı tahmin edilmektedir. Dünyada en çok ölüme sebep olan kanser türü akciğer, karaciğer ve mide iken kadınlarda en sık görülen kanser meme, kolerektal, akciğer ve serviks kanserleridir. Önlenebilir bir hastalık olan kanserin, tarama testleri ile erken evrede belirlenebilmesi çok önemlidir. Erken evrede belirlenen tümörün tedavisi etkin ve daha düşük maliyetli olmaktadır. Kanser taramaları hedef olarak toplum içinde risk grupları belirlenerek, kanser ile ilgili herhangi bir şikâyet oluşmadan önce test ve muayeneler ile birlikte yürütülen sağlık hizmetidir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) kadınlarda özellikle meme, serviks ve kolorektal kanserlerin toplum temelli taranmasını önermektedir. Sağlık Bakanlığı Kanserle Savaş Dairesi Başkanlığı, ülkemizde ortaya çıkan kanser olgularının erken saptanması ve kanser ölümlerini azaltmak için, Kanser Erken Teşhis Tarama ve Eğitim Merkezleri'ni (KETEM) kurmuştur. Bu amaçla KETEM'lerde meme, serviks, prostat ve kolorektal kanserlerinin taramaları yapılmaktadır. Fakat yapılan çalışmalar kadınların tarama testleri ile ilgili olarak yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve tarama testlerini kullanmaktan kaçındıklarını göstermektedir. Çalışmamızın amacı birinci basamak sağlık kuruluşuna başvuran 18 yaş üstü kadınların kanser tarama testleri ile ilgili bilgi, tutum ve davranış özelliklerinin belirlenmesidir. Bu amaçla Trabzon ilinin iki farklı ilçesindeki iki aile sağlığı merkezine kayıtlı ve herhangi bir nedenle kuruma başvuruda bulunan 18 yaş üzerindeki kadınlardan çalışmaya katılmayı kabul eden 349 kişi ile çalışma yürütülmüştür. Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 38.29, %30.4 ü ön lisans ya da üzeri eğitim düzeyine sahip, %67.3 ü evli ve %69.1 i çalışmıyor, %21.2 si sigara, %4.3 ü alkol kullanıyor ve %22.9 u menopoza girmiştir. Kadınların %75.6 sı kanserden korkuyor, %56.4 ü herhangi bir tarama yöntemine başvurmamış, %32.7 si KETEM'in ne olduğunu bilmemektedir. Sonuç olarak birinci basamak sağlık kuruluşuna başvuran 18 yaş ve üzerindeki kadınların önemli bir kısmının kansere yönelik tarama programlarına katılmadığı ve bilgi eksikliği olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: kanser, tarama yöntemleri, bilgi düzeyi

18- 45 YAŞ ARASI KADINLARIN HUMAN PAPİLLOMA VİRÜS (HPV) AŞISINA AİT BİLGİ DÜZEYİ VE AŞILANMA SIKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

LEYLA ADIGÜZEL
Karadeniz Teknik Üniversitesi
CANAN SARI
Trabzon Üniversitesi
BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Serviks kanseri, kadınlar arasında ikinci sırada yer alan, dünya genelinde her iki dakikada bir kadının hayatını kaybetmesine neden olan kanser türüdür. Yapılan çalışmalar Serviks kanserinin oluşumu için Human Papilloma Virüs'ün (HPV) mutlaka var olması gerektiğini bildirmektedir. Serviks kanseri olan kadınların %70'inde HPV virüs tiplerinden hpv-16 ve hpv-18'in pozitif olduğu bilinmektedir. Cinsel yönden aktif erişkinlerin %70'inden fazlası, hayatlarının bir döneminde HPV'ye maruz kalmakta ve bunların da %70'inden fazlasının 15–24 yaş arasında olduğu bildirilmektedir. Serviks kanserinin azaltılmasına yönelik yapılan çalışmalar içerisinde risk faktörlerinin belirlenip azaltılması, ulusal kanser stratejilerinin belirlenerek riskli grupların taranması, hastalık sürecinde semptomların belirlenerek erken tanının koyulması temel unsurdur. Bu amaçla öncelikle aşılanmanın yapılması, buna ilaveten Papanicolau (PAP) smear ile taramaların yapılması korunma önlemleri arasında yer almaktadır. Fakat HPV virüs aşısının ulusal aşı takviminde yer almaması, ücretli oluşu, tüm virüs tiplerine karşı koruyucu olmaması ve uygulansa dahi PAP smear yaptırma gerekliliğinin ortadan kaldırılmaması sonucunda kadınların aşılanma oranı istendik düzeyde değildir (12). Çalışmamızda 18-45 yaş aralığındaki kadınların HPV ve aşı ile ilgili bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla belirlenen tarihlerde Trabzon ilinde iki farklı ilçedeki iki aile sağlığı merkezine başvuran, 18 yaş üzerinde ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 313 kadınla çalışma tamamlanmıştır. Çalışmaya katılan kadınların %33.3 ünün eğitim düzeyi ön lisans ve üzeri ve %65.7 si evlidir. Kadınların %56.1 i çocuğuna hpv aşısı yaptırmak istemiyor, %77 si HPV aşısı hakkında bilgi sahibi değil ve % 95.5 i HPV aşısı yaptırmamıştır. Aşı yaptırmama sebepleri arasında % 64.5 ile bilgi eksikliği, %6.4 ile aşının riskli bulunması, %3.8 ile yan etkiler ve %18.8 ile diğer nedenler yer almaktadır. Sonuç olarak kadınların büyük oranda HPV aşısı yaptırmadığı ve bunun en önemli nedeninin bilgi eksikliği olduğu görülmüştür. Serviks kanserine yönelik risk faktörlerinin saptanması ve koruyucu önlemlerin alınması konusunda özellikle Halk Sağlığı Hemşirelerine önemli görevler düşmektedir. Hemşireler hizmet verdikleri toplumlardaki kadın ve genç kızların farkındalık düzeylerinin artırılması ve erken tanının uygulanmasında aktif rol almalıdır.

Anahtar kelimeler: HPV, HPV aşısı, aşılama sıklığı, bilgi düzeyi

SON SINIF HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜRLER ARASI İLETİŞİM KAYGISI DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

LEYLA ADIGÜZEL
Karadeniz Teknik Üniversitesi
CANAN SARI
Trabzon Üniversitesi
BİRSEL CANAN DEMİRBAĞ
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Kültürel yeterli hemşirelik bakımı verebilmek için hasta ve hemşire arasında yeterli bir iletişim olmazsa olmazdır. Bu kültürlerarası iletişim yeterliliği olarak adlandırılmaktadır. Kültürel iletişim yeterliliği farklı kültürden bireylerin ya da gruplar arasında yüz yüze gerçekleştirilen ve uzlaşı sağlayarak kültürleri birleştiren tüm iletişim etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır. Kültürler arası iletişim yeterliliğini sağlayabilmek için karşımızdaki kişinin dilini anlamak ve yorumlamak, konuşabilmek, kültürlerarası metinleri oluşturabilmek ve anlamak, karşıdaki kişinin kültürüne ait temel bilgilere sahip olmak gerekmektedir. Hemşire farklı kültürden bireyle bakım amaçlı iletişime girdiğinde kültürel iletişim yeterliliği yoksa kaygı yaşayacak ve bu durum hastaya etkin bakım verilmesinin önünde engel oluşturacaktır. Buna paralel olarak, yapılan çalışmalar hemşirelerin farklı kültürden hastalara bakım verirken en sık dil sorunu ile karşılaştıklarını göstermektedir. Kültürler arası iletişim kaygısı farklı kültürden bir bireyle iletişime geçme durumunda kişinin korku ve endişe duyması olarak tanımlanmaktadır. Kültürlerarası iletişim kaygı düzeyi yüksek bireylerin farklı kültürden bireyle karşılaştığında şaşkın ve karmaşık hissettiği ve bu karmaşık ruh halinin onları daha da kaygılandırdığı görülmüştür. Bu denli hızlı bir iletişim çağı ve globalleşen bir dünyada farklı kültürden olan bireylerle karşılaşma ihtimali günden güne artmaktadır. Aynı zamanda kültürel duyarlılığa gösterilen ilgi de artmaktadır. Dolayısıyla kaygıyı en aza indirgeyip iletişim yeterliliğini artıracak yaklaşımlar takip edilmelidir. Hemşirelerin de farklı dil ve kültüre sahip bireyleri anlayabilmesi ve uygun bakımı sunabilir yetkinlikte olması gerekmektedir. Çalışmamızın amacı hemşirelik mesleğine profesyonel olarak adım atmakta olan son sınıf hemşirelik öğrencilerinin kültürler arası iletişim kaygısı düzeyini belirlemektir. Bu amaçla çalışma 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 4. Sınıf öğrencilerinden çalışmaya katılmayı kabul eden 165 öğrenci ile yürütülmüştür. Gerekli kurum ve etik kurul izinleri alınmıştır. Öğrencilerin %82.9 u kadın ve %51.8 i 2 yabancı dil bilmektedir. Kültürlerarası iletişim kaygısı ölçek puan ortalamaları 35.15±3.34 bulunmuştur. Sonuç olarak son sınıf hemşirelik öğrencilerinin kültürler arası iletişim kaygısının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu kaygının giderilebilmesi için öğrencilerin lisans eğitimi boyunca kültürel yeterli hemşirelik bakımı alanında donanımının artırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürler Arası, İletişim, Kaygı

EVALUATION OF LENGTH POLYMORPHISMS IN CIRCADIAN CLOCK AND SEROTONIN TRANSPORTER GENES IN TERMS OF THE RISK ANALYSIS FOR EXCESSIVE DAYTIME SLEEPINESS

FİLİZ OZEN
Istanbul Medeniyet University
ZEYNEP YEGİN
Sinop University
ZUHAL AYDAN SAGLAM
University of Health Sciences
FİGEN YAVLAL
Bahcesehir University
HAYDAR KOC
Cankiri Karatekin University

Abstract
Excessive daytime sleepiness (EDS) is a common complaint encountered in neurological practice with serious consequences both for individual and society since it can increase the ratio of motor vehicle accidents, work-related incidents, and deaths. In the study, we aimed to investigate the potential role of PER3-VNTR, 5-HTT-LPR, and 5-HTT-VNTR in terms of constituting liability to EDS. The period (PER) gene family can contribute to the circadian oscillation since it is a central component of the biological clock. The neurotransmitter serotonin (5-hydroxytryptamine, 5-HT) is associated with various important behavioral and physiological processes and serotonin transporter (5-HTT) plays an important role in regulating 5-HT activity by clearing released serotonin from the synaptic cleft. Thus, all the above mentioned length polymorphisms may contribute to the EDS to a certain extent. We recruited 93 patients and 125 controls. General daytime of sleepiness was quantified with Epworth sleepiness scale (ESS). Patients with complaints of snoring, apnea, night sweating, and ESS≥12 had undergone for polysomnographic investigation for diagnosis of obstructive sleep apnea syndrome (OSAS). Genomic DNAs were extracted from donated blood samples of participants and genotyping was performed with polymerase chain reactions and subsequent analysis of amplicons on agarose gel electrophoresis. ESS scores displayed difference between cases and controls with values of 12.75±4.55 and 6.34±4.26, respectively. In our cases, 55.9% of the 45 OSAS patients' ESS scores were ≥12. The possible associations between mean ESS scores and genotypes of the investigated genes were analyzed by one-way ANOVA test. PER3 VNTR and 5-HTT-LPR genotypes did not show association with mean ESS scores. However, 5-HTT-VNTR genotypes showed significant association with mean ESS scores; individuals with 10/10 genotypes displayed the highest ESS score reflecting this genotype of 5-HTT-VNTR might be a susceptibility factor for EDS. Since sleep quality is paramount to improve well-being and public health and molecular basis of sleep disorders is quite heterogeneous, further studies in different populations are recommended to highlight the effects of the genotypes in our study.

Key words: Neurogenetics, Excessive daytime sleepiness, PER3 VNTR, serotonin, 5-HTT-LPR, 5-HTT-VNTR

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN STRESİN YORDAYICISI OLARAK PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

DİLA ŞEYDA TAŞDEMİR
ERKAN DEMİRKAN
Hitit Üniversitesi

Özet
En basit tanımıyla psikolojik sağlamlık kişinin olumsuz yaşam olayları karşısında kendini yeniden toplayabilme gücü olarak tanımlanabilir. Psikolojik sağlamlık ve ruh sağlığı arasındaki ilişki psikoloji, sosyoloji gibi farklı bilim dallarından araştırmacıların ilgi duyduğu bir konu olmasına rağmen, spor bilimleri alanında gerçekleştirilmiş sınırlı sayıda araştırma mevcuttur. Bu bağlamda bu araştırmada, spor bilimleri öğrencilerinde psikolojik sağlamlık ve algılanan stres arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde dört farklı bölüme devam etmekte olan 450 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin yaş aralığı 17 ile 31 arasında değişmekte olup, ortalama yaşları 21.00±2.18 yıl olarak tespit edilmiştir. Öğrenciler psikolojik sağlamlık düzeylerini belirlemeye yönelik olarak Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeğini, algılanana stres düzeylerini belirlemeye yönelik olarak Algılanan Stres Ölçeğini ve sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formunu cevaplamıştır. Verilerin analizinde Pearson korelasyon analizi ve hiyerarşik regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin cinsiyeti, yaşı ve yaptığı spor branşı kontrol edildiğinde psikolojik sağlamlık düzeyleri yüksek olan bireylerin algıladıkları stres düzeylerinin düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Stresin ruh sağlığı ve sporcular üzerindeki olumsuz etkileri dikkate alındığında, spor bilimleri öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerini arttırmaya yönelik psikolojik ve eğitsel müdahaleler stresle daha iyi bir şekilde başa çıkmalarına yardımcı olabilir. Gelecekte yapılması düşünülen çalışmaların farklı fakülte ve bölümleri içine alarak yapılması, farklı konumda olan öğrencilerin psikolojik sağlamlık ve algılanan stres düzeylerinin tespit edilip, spora katılımın etkisi ortaya çıkarılabilir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan stres, psikolojik sağlamlık, spor bilimleri öğrencileri

ALKOL/MADDE BAĞIMLILIĞI TANISI ALMIŞ BİREYLERİN İZLEMLERİNDE KULLANILMAK ÜZERE "TELEPSİKİYATRİK HASTA TAKİP FORMU" GELİŞTİRİLMESİ KONULU YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZEHRA SU TOPBAŞ
BİRGÜL ÖZKAN
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet
GİRİŞ-AMAÇ: Alkol, madde bağımlılığı ve yasadışı uyuşturucular da dahil olmak üzere psikoaktif maddelerin zararlı veya tehlikeli kullanımını ifade etmektedir. Alkol/ madde bağımlılığı ve buna bağlı sorunlar bireyleri, aileleri ve toplumu bir bütün olarak etkileyen önemli bir halk sağlığı sorunu olarak görülmektedir. Ülkemizde alkol ve madde bağımlılığı tedavisi psikiyatri kliniklerinde ya da Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları Tedavi Merkezlerinde yatarak ve ayaktan tedavi şeklinde uygulanmaktadır. Alkol veya madde bağımlılığı tedavisi sonrası yaşanan nüksler, önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, alkol ve madde bağımlılığı tedavisi sonrası yaşanabilecek nüksleri en aza indirebilmek için, Bağımlılık Merkezlerinde çalışan personellerin tedavi sonrası taburcu olmuş hastaları rutin olarak telefonla takip edebilmeleri amacıyla, standart bir "Telepsikiyatrik Hasta Takip Formu" geliştirmektir.
YÖNTEM: Çalışmamızın ilk aşamasında literatür taranarak, madde/alkol bağımlılığı tedavisi sonrası telefon aracılığıyla, rutin hasta takibinde kullanılmak üzere taslak bir "Telepsikiyatrik Hasta Takip Formu" geliştirilmiştir. Geliştirilmiş olan taslak takip formunun maddelerinin uygunluğunu değerlendirmek için Lawshe Tekniği kullanılmıştır. Bu tekniğe göre psikiyatri alanında çalışmakta olan akademisyen, hekim, hemşire, psikolog, sosyal hizmet uzmanlarından oluşan en az 40(kırk) uzmandan görüş alınmaktadır (örneklem ve evren). Çalışmaya destek vermeyi kabul eden uzmanlardan her bir maddenin uygunluğuna dair geri bildirim alınmaktadır ve nihai takip formunun geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Alınan uzman görüşleri iki şekilde değerlendirilecek olup nicel ve nitel veriler karma metot yöntemiyle değerlendirilecektir. Çalışmadan elde elden nicel veriler için parametrik ve nanparametrik testler, nitel verilerin değerlendirilmesinde ise N-Vivo programı kullanılacaktır.

BULGULAR: Bağımlılık tedavisi sonrası olası relaps risklerini kapsayacak şekilde oluşturulması planlanan takip formumuz için literatür taraması yapılmıştır. Geliştirilen formda ilk olarak bağımlı bireylerin sosyodemografik verilerini içeren bir alan oluşturulmuş ve bağımlı olduğu maddeye ve kullanım öyküsüne ilişkin verileri içerecek bir bölüm eklenmiştir. Bağımlılık tedavisi görmüş bireyin, taburculuk sonrası alkol/madde kullanım durumunu belirleyecek maddeler ayrı bir alan olarak taslak takip formuna eklenmiştir. Literatürde relaps riskleri olarak ortaya konulmuş olan psikiyatrik, sosyal ve çevresel faktörler ayrı başlıklar olarak forma dahil edilmiş ve hastanın sağlık algısını değerlendirebileceğimiz sorular da formda yer almıştır. Çalışmanın mevcut aşamasında, alan uzmanlarından forma yönelik bildirimler alınmaktadır.

SONUÇ: Bağımlılık tedavisinde temel yaklaşım remisyon süresini olabildiğince uzatmak ve relaps riskini olabildiğince elimine edebilmektir. Devam eden çalışmamızda, dünya genelinde yay-

gınlık kazanmaya başlayan telepsikiyatrik hasta takip uygulamaları kapsamında, sağlık profesyonellerinin kullanımına yönelik bir klavuz oluşturmak hedeflenmekte ve çalışmamız bu şekilde ilerletilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Madde Bağımlılığı, Alkol Bağımlılığı, Telesağlık, Telepsikiyatri

DUMANSIZ TÜTÜN ÜRÜNLERİNDE NİKOTİN VE TÜREVLERİNİN TAYİNİ

RUKİYE AYDIN
Samsun Üniversitesi

Özet
Tütün ve tütün ürünlerinde bulunan nikotin, uyarıcı ve alkoloid olan bir maddedir. İlk alındığında vücutta rahatlama ve uyanıklık hissi veren nikotin, zamanla bağımlılığa dönüşür ve beraberinde çok ciddi zararlar doğurabilir. Nikotin, Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı açıklamaya göre, en zor bırakılan bağımlılık türlerinden biri olarak görülmektedir. Eski zamanlarda zihin açıcı etkisi sebebiyle kullanılan nikotinin zararları, sonraki yıllarda anlaşılmaya başlamıştır. Dumanı doğrudan tütünle ilişkili hastalıkların çoğuna neden olmazken bağımlılık yapması nedeniyle nikotin ölçümü, tütün maruziyetinin değerlendirilmesinde ve kontrol düzenlemelerinde önemli bir rol oynamaktadır.

Sigara yasaklarının artmasıyla birlikte dumansız tütün ürünleri yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Elektronik sigaralar başta olmak üzere çiğneme şeklinde sıkıştırılmış tütün, ıslak ya da kuru enfiye şeklinde kullanılan tütün ürünlerinin sigarayı bırakma üzerinde herhangi bir olumlu etkisi olmamakla birlikte sigara kadar da zararları bulunmaktadır. Bu ürünler genellikle kullanım kolaylığı nedeniyle ve sigara içilmeyen ortamlarda kullanılması sebebiyle zararsız ürünler olarak tanıtılmaktadırlar. Yurdumuzun Güneydoğu Anadolu bölgesinde "Maraş Otu" adı verilen tütün yaprağından elde edilen toz, sigara yerine, bazen de sigara ile birlikte veya ağızda çiğneme yoluyla yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu toz Nicotiana Rustica Linn isimli, bir çeşit tütün olan ve halk arasında deli tütün olarak bilinen bitkinin yapraklarından elde edilmektedir. Normal tütünde nikotin oranı % 1- 3 arasında iken Maraş otundaki nikotin oran % 9'dur.

Literatürde nikotin ve türevlerinin analizi için farklı yöntemler kullanılarak yapılan çalışmalar mevcuttur. İdrarda eş zamanlı olarak nikotin ve yedi ana nikotin metabolitini ölçmek için, atık sularda bulunan nikotin tayini için, son zamanlarda popülerliği artan elektronik sigaralarda bulunan nikotin tayini için farklı cihazlar ve yöntemler kullanılmıştır. Dumansız tütün olarak bilinen Maraş otunda bulunan nikotin ise HPLC, GCMS cihazları ile tayin edilmiştir. Bu çalışmada Maraş otu bitkisindeki nikotin miktarı tayininde, LC-MS/MS cihazı ile farklı iyonlaştırıcılar kullanılarak yapılan analizler hakkında araştırmacılara yön vermesi açısından son yıllarda yapılan çalışmalar anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nikotin, Dumansız tütün, LC-MS/MS

CENAP ŞAHABETTİN'İN "TERÂNE-İ MEHTÂP" ADLI ŞİİRİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

A REVIEW OF CENAP SHAHABETTIN'S POEM "TERANE-I MEHTAP"

ALİ ALGÜL
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Özet
Türkiye'de Batı'da ortaya çıkan edebiyat anlayışlarının görülmesi Tanzimat döneminde başlar. Şinasi'yle ilk örneklerini görülen yeni edebiyat, sonraki yıllarda çeviriler, uyarlamalar ve özgün yapıtlarla devam eder. Tanzimatçıları izleyen Servet-i Fünun edebiyatçıları, bir yandan onların getirdiği Batı tarzı edebiyatı sürdürürken diğer yandan da Parnasizm, Sembolizm gibi yeni akımları, yeni şiir biçimlerini ve yeni konuları Türk şiirine eklerler.

Servet-i Fünun içerisinde daha bireysel davranan bir şair görünümü veren Cenap Şahabettin, şiirlerinde ele aldığın müzik, kadın, doğa ve aşk temalarıyla, grubun diğer başat şairi Tevfik Fikret gibi, Türk şiirine katkı sağlar. Cenab Şahabeddin'in Servet-i Fununcular içinde sembolist bir şair olarak öne çıkar. Bu durumun nedenleri arasında şiirleri ve bu akım üzerine "Senbolizm Nedir?" gibi yazılar yazması yer alır. "Sanat sanat içindir" anlayışını savunan Cenap Şahabeddin'in gerek Fransa'da eğitim alması gerekse sanatı bir güzellik nesnesi olarak görmesi onu sanat yapıtı üzerine düşünmeye ve çalışmaya iter. Bu nedenle şiirlerinde estetik anlayış ağır basar. Bilindiği gibi sanatta estetik Alman düşünürü Kant ile önem kazanmış; Alexander G. Baumgarten tarafından ise sınırları belirlenmiştir.

Bu çalışmada ele alınan "Terâne-i Mehtâp", 27 Haziran 1896'da *Mektep* dergisinde yayınlanır. "Terâne-i Mehtâp"ta geçen "saât-i semen-fâm" ve benzeri tamlamalar büyük tartışmalar doğur. Servet-i Fünun edebiyatçılarına dekandanlar denmesine neden olur; fakat bu şiirle birlikte Türk edebiyatında yeni bir dönem de başlar. Eski-yeni ayrımı kesinleşir, doruk noktasına ulaşır ve kısa bir süre sonra da yeniyi savunanların zaferiyle bu kavga sonlanır. Cenap Şahabeddin'in biçeminin de oluştuğunu gösteren "Terâne-i Mehtâp"ta, ilk dikkati çeken unsurlar arasında ses, renk ve resmin bir bütünlük oluşturması başta gelir. Çalışmada "Terâne-i Mehtâp" özelliklerini taşıdığı Sembolizm akımı açısından, estetik açıdan, teması ve yapısı bakımdan değerlendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Estetik, Terâne-i Mehtâp, tartışma

Abstract

The understanding of literature emerging in the West in Turkey begins in the Tanzimat period. The new literature, which was first seen with Shinasi, continues in the following years with translations, adaptations and original works. Servet-i Fünun literatis, who follow Tanzimatists, continue their Western-style literature on the one hand, while adding new movements such as Parnasism, symbolism, new forms of poetry and new subjects to Turkish poetry.

Cenap Şahabettin, who gives the appearance of a poet acting more individually in Servet-I Fünun, contributes to Turkish poetry, as does Tevfik Fikret, the other leading poet of the group, with the themes of music, Women, nature and love that you address in his poems. He is prominent as a symbolist poet in genab Shahabeddin's Servet-i Fununcular. Among the reasons for this situation are his poems, and on this current "What is Senbolism?"it takes place to write articles such as. Cenap Shahabeddin, who espouses the concept of "art is for art", both to study in France and to see art as an object of beauty, pushes him to think and work on art work. For this reason, aesthetic understanding is outweighed in his poems. As it is known, aesthetics

in art gained importance with the German thinker Kant; its boundaries were determined by Alexander G. Baumgarten.

"Terane-i Mehtap", which was discussed in this work, was published in the Journal Mektep on 27 June 1896. The "saat-i semen-fam"and similar additions in the "Terane-i Mehtap" give rise to great controversy. Servet-i Fünun causes the literati to be called dekandans, but with this poem, a new era in Turkish literature begins. The old-new distinction becomes certain, reaches its climax, and soon the fight ends with the victory of the new defenders. In "Terane-i Mehtap", which shows that the style of Cenap Shahabeddin is also formed, sound, color and painting are among the first elements of attention. In the study, "Terane-i Mehtap" was evaluated in terms of symbolism flow, in terms of aesthetics, in terms of its theme and structure.

Keywords: aesthetics, Terane-i Mehtap, discussion

TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E TÜRK EDEBİYATINDA UYARLAMA ADAPTATION FROM TANZIMAT TO CUMHURIYET IN TURKISH LITERATURE

ALİ ALGÜL
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Özet
Ulusların edebiyatlarında uyarlama ilk çağlardan bu yana görülmektedir. Latin edebiyatı yazarlarından çoğu eserlerini Yunan yazarlarından adapte ederler. Uyarlama ülkeler arasında olduğu gibi farklı türler arasında da görülür. Romandan tiyatro çıkarıldığı gibi opera da çıkarılabilir. Türkiye'de uyarlama daha çok tiyatro alanında görülür. Uyarlamada yapıtı uyarlayan kişi, olayı kendi toplumuna uygular, halkının dilindeki deyimleri kullanır, gelenek ve göreneklerine aykırı olan durumları çıkarır. Bu yaptıklarıyla önceki yapıta bir bakıma yeniden hayat verir.
19. yüzyılın ikinci yarısında başlayan Yeni Türk Edebiyatı, Avrupa edebiyatlarından beslenerek doğar. Gazete ve çeviriler yoluyla yayılan tiyatro, roman, öykü, makale gibi türler, kısa zamanda toplum tarafından benimsenir. Bu olumlu gelişmenin nedenleri arasında Tanzimat'la ortaya çıkan uyarlama da önemli bir yere sahiptir. Romanlarıyla bir okul görevi yerine getiren Ahmet Mithat Efendi, tiyatronun halkı eğitmede romandan daha etkili olduğunu kabul eder ve uyarlamaya da edebiyatımız gelişinceye kadar gereksinim olduğunu belirtir. Önce Ali Bey, Teodor Kasap gibi tiyatro yazarlarının ileriki yıllarda da Ahmet Nuri Sekizinci tarafından yapılan uyarlamalar, büyük ilgi görür. Bu yazarlarla birlikte Ahmet Vefik Paşa, Recaizade Mahmut Ekrem uyarlamada öne çıkan edebiyatçılar olurlar. Tanzimat dönemi yazarları Fransız edebiyatının etkisinde kalırlar.
Türk edebiyatında Tanzimat'tan sonraki yıllarda da uyarlama görülür. Cumhuriyet'in ilk yıllarında uyarlamaya karşı çıkanlar olur. Karşı çıkanlar arasında Hüseyin Kâzım, Fuad Köprülü, Nurullah Ataç, Mehmet Rauf gibi yazarlar yer alır. Bunların ortak kaygısı uyarlamaların yerli oyunların gelişmesine engel oldukları düşüncesidir. Bu farklı görüşlere karşın uyarlama Türk edebiyatında 1950'lere kadar yazarların başvurduğu temel kaynaklardan biri olarak kalır. Bu çalışmada uyarlama kavramı ve Tanzimat'tan Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar geçen sürede Türk edebiyatında görülen uyarlama anlayışı değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: Uyarlama, tiyatro, Türk edebiyatı

Abstract
Adaptation in the literatures of Nations has been observed since early ages. Most Latin literature writers adapt their works from Greek writers. Adaptation occurs between countries as well as between different species. The opera can be extracted from the novel as well as from the theatre. In Turkey, the adaptation is seen more in the field of theatre. In adaptation, the person who adapts the work applies the event to his / her own society, uses the idioms in the language of his / her people, and removes situations that are contrary to his / her traditions and Customs. With his actions, he revives the previous work in a way.
New Turkish literature, which started 19. in the second half of the century, is born by feeding on European literature. Genres such as theatre, novel, story, article, which are spread through newspapers and translations, are soon adopted by the society. Among the reasons for this positive development, the adaptation that emerged with Tanzimat has an important place. Ahmet Mithat Efendi, who performs a school role with his novels, agrees that theatre is more effective in educating the public than the novel, and states that adaptation is needed until our literature develops. First, Ali Bey, Teodor Butcher, such as theatre writers in later years, adaptations by Ahmet Nuri eighth, will receive great attention. Along with these authors, Ahmet Vefik Pasha and Recaizade Mahmut Ekrem become prominent literary artists in the adaptation. Writers of the Tanzimat period are influenced by French literature.
Turkish literature is also adapted in the years after Tanzimat. In the early years of the Republic, there would

be those who opposed adaptation. Writers such as Huseyin Kazim, Fuad Köprülü, Nurullah Ataç, Mehmet Rauf are among those opposed. Their common concern is the notion that adaptations impede the development of domestic plays. In spite of these different views, adaptation remains one of the main sources of Turkish literature that authors applied to until the 1950s. In this study, the concept of adaptation and the concept of adaptation seen in Turkish literature from Tanzimat to the early years of the Republic are evaluated.

Keywords: adaptation, Theatre, Turkish literature

SIVI SODYUMUN GERİYE DÖNÜK ADIM AKIŞINDA ISI TRANSFERİ ARTIŞI VE AKIŞ ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

KORAY KARABULUT
YELİZ ALNAK
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Geriye dönük adım akışı, hem teorik hem de mühendislik uygulamalarının gelişiminde önemli olan bir ayrılmış akış modelidir. Geriye dönük adım akışının çeşitli uygulamaları, büyük hücum açısında kanat uçlarında, hız kesici kanat akışlarında, bir aracın arkasındaki ayrılma akışında, bir yoğuşturucu/yakıcının içi veya bir motorun giriş tüneli akışında ve ayrıca bir tekne veya binanın etrafındaki akış gibi günlük yaşantımızda bulunabilir. Bununla birlikte, bu bölgelerin kontrolü, ısı ve kütle transferi miktarını artırmak için oldukça önemlidir. Düşük Prandtl sayılı sıvı metaller, yüksek ısıl yayılımları nedeniyle hava veya su ile karşılaştırıldığında daha büyük ısı akıları sağladıkları için son yıllarda artan bir ilgi kazanmışlardır. Dahası, bu akışkanlar yüksek sıcaklıklara dayanabilmektedirler. Bu sebeplerle, sıvı metaller ısı transferi ve ısı depolanması için nükleer teknolojide ve yoğunlaştırılmış güneş uygulamalarında göz önüne alınmaktadır. Bu çalışmada, akış ayrılması ve yeniden birleşmesinin etkisini incelemek amacıyla dikey olarak konumlandırılmış geriye dönük adım akışı geometrisinde 3h/4 ve h olmak üzere farklı pah uzunluklu adım köşe yapılarının pahsız (normal) geometriye göre ısı transferi ve akış karakteristikleri bir sıvı metal olan sıvı sodyumun kullanılmasıyla su ile karşılaştırılarak sayısal olarak incelenmiştir. Akışkanların kanala giriş sıcaklıkları 423 K iken, geriye dönük adımın sabit duvar yüzey sıcaklığı 436.5 K‘ dir. Geriye dönük adımın arkasındaki duvarlardan biri sabit sıcaklıkta tutulurken diğerleri adyabatiktir. Çalışmanın sonuçları, üç boyutlu ve zamandan bağımsız olarak korunum denklemlerinin k-ε türbülans modelli, Boussinesq yaklaşımıyla ANSYS-FLUENT bilgisayar programıyla çözülmesiyle elde edilmiştir. Geriye dönük adımın genişleme oranı 1.5’ dir. Çalışma, 5000 ve 10000 olmak üzere farklı Reynolds sayılarında gerçekleştirilmiştir. Sunulan çalışma, literatürde bulunan çalışmanın sayısal sonuçlarıyla karşılaştırılmış olup birbirleriyle uyumlu ve kabul edilebilir oldukları görülmüştür. Sonuçlar, Nu sayısı, akışkan sıcaklık, türbülans kinetik enerji ve basınç değişimleri olarak sunulmuştur. Ayrıca, geriye dönük adım akışı geometrisinde, sıcaklık, hız ve akım çizgisi dağılımları görselleştirilmiştir. Re=10000 için sıvı sodyum akışında pahsız (normal) geometrinin ortalama Nu sayısı değerinin, h pah uzunluklu geriye dönük adım geometrisinden %5.2 daha fazla olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ayrılmış akış, Yeniden birleşme, Geriye dönük adım akışı, Isı transferi, Sıvı sodyum

FARKLI KANATÇIK DÜZENLEMELERİNE SAHİP PLAKALI KANATÇIKLI ISI DEĞİŞTİRİCİLERİ İÇİN ISI TRANSFERİ VE BASINÇ DÜŞÜŞÜNÜN İNCELENMESİ

YELİZ ALNAK
KORAY KARABULUT
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Sınırlı enerji kaynakları ve artan çevre kirliliği günümüzde enerjinin tasarruflu ve verimli kullanılmasına yönelik çalışmaların artırılmasını gerekli kılmaktadır. Enerji tasarrufu, başta insan için olmak üzere teknik bir problemdir. Teknik problemler ise teknolojik bakımdan bilinmekte olup bu problemlerin üstesinden gelmek için sistematik bir yaklaşım geliştirilmesi gereklidir. Bu amaçla, konuyla ilgili araştırmacılar enerjiyi daha faydalı kullanabilecek yeni makineler tasarlamakta veya var olan makinelerde iyileştirme çalışmaları yapmaktadırlar. Birçok mühendislik uygulamasında önemli ve çok karşılaşılan işlemlerden birisi de farklı sıcaklıklarda iki veya daha çok akışkan arasındaki ısı değişimidir. Bu değişimin yapılabilmesi için gerekli olan cihaz, termik santrallarda, kimya endüstrisinde, iklimlendirmede, taşıtlarda ve elektronik cihazlar vb. gibi birçok alanda kullanılan ısı değiştiricisidir. Isı değiştiricilerde ısı transferini artırmak için genellikle kullanılan yöntemlerden birisi kanatçıklar yani genişletilmiş yüzeylerin kullanılmasıdır. Kanatçıklı yüzeyler sayesinde yüzey alanı ve akışın türbülansı artırılarak taşınımla ısı ve kütle transferi artırılmış olur. Bu çalışmada, plakalı kanatçıklı ısı değiştiricilerde 40 mm kanatçık aralığı ve 4 mm kanatçık yüksekliğine sahip dairesel ve üçgen kanatçıkların ısı transferi artışları ve basınç düşüşleri sayısal olarak araştırılmıştır. Kanatçıklar, düz plakalı kanala yerleştirilmiştir. Sayısal hesaplamalar, Ansys-Fluent bilgisayar programının kullanılmasıyla zamandan bağımsız, üç boyutlu Navier-Stokes ve enerji denklemlerinin çözülmesiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma akışkanı olarak hava kullanılmıştır. Çalışma, Re=400'de gerçekleştirilmekte olup giriş sıcaklıkları, soğuk ve sıcak havanın giriş hızları sırasıyla 300 K, 600 K ve 1.338 m/s, 0.69 m/s olarak sabit alınmıştır. Bu çalışmada, plakalı kanatçıklı ısı değiştiricileri için yeni kanatçık geometrileri kullanılmış olup, ısı transferini artırmak için kullanılan kanatçık tipleri ulaşılan literatürde henüz araştırılmamıştır. Paralel ve ters akış şartlarında 400 ve 750 olmak üzere farklı Reynolds sayılarında soğuk ve sıcak akışkanın sıcaklık değişimleri, farklı kanatçık yükseklikleri için soğuk akışkanın sıcaklık değişimleri, türbülans kinetik enerji (TKE) ve Nusselt sayısı değişimleri incelenmiş ve ayrıca hız, sıcaklık ve basınç konturu dağılımları paralel ve ters akış düzenlemeleri için analiz edilmiştir. Sonuçlar, Re=400 için 4 mm kanatçık yüksekliğinde ters akışta kanatçıksız kanala göre dairesel kanatçıklı plakalı ısı değiştiricisinde soğuk akışkan sıcaklığında %3.25' lik bir artış elde edildiğini gösterirken, bu artış değeri üçgen kanatçıklı plakalı ısı değiştiricisi için %3.52 olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Plakalı kanatçıklı ısı değiştiricisi, Kanatçık, Isı transferi, Basınç düşüşü

PELET YAKITLI KAZANDA MANGAL KÖMÜRÜ KATKILI PELETLERİN YANMASININ DENEYSEL İNCELENMESİ

EXPERIMENTAL INVESTIGATION OF COMBUSTION OF PELLETS BLENDED WITH CHARCOAL IN PELLET FIRED BOILER

BILAL SUNGUR
Samsun Üniversitesi
BAHATTIN TOPALOGLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Fosil kaynaklar (kömür, petrol, doğalgaz gibi) günümüz enerji ihtiyacının büyük bir kısmını karşılamaktadır. Ancak fosil kaynakların zamanla tükenmesi, araştırmacıları mevcut kaynaklara alternatif olabilecek yakıt arayışlarına yöneltmiştir. Biyokütle yakıtlarından birisi olan pelet yakıtı da alternatif enerji kaynaklarından bir tanesidir. Çalışma kapsamında, ham pelet yakıt meşe odunundan elde edilmiş mangal kömürüyle belirli oranlarda karıştırılmıştır. Hazırlanan bu karışımlar evsel tip bir pelet kazanında yakılarak verim ve baca gazı emisyonları gibi testler yapılmıştır ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Ham pelet yakıta kömür eklenmesiyle, nem, kül, sabit karbon ve ısıl değer miktarlarının arttığı, uçucu madde miktarının ise düştüğü belirlenmiştir. Ancak ham pelet mangal kömür karışımlarının, kazanda iyi yanmadığı ve yanmayı kötüleştirdiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Biyoyakıtlar; Pelet; Mangal Kömür; Pelet kazanları

PELET YAKITLI KAZANDA TAŞ KÖMÜRÜYLE HARMANLANAN PELETLERİN YANMASININ DENEYSEL İNCELENMESİ

EXPERIMENTAL INVESTIGATION OF COMBUSTION OF PELLETS BLENDED WITH COAL IN PELLET FIRED BOILER

BILAL SUNGUR
Samsun Üniversitesi
BAHATTIN TOPALOGLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Geçmişte ve günümüzde geniş çaplı bir kullanım alanına sahip olan fosil enerji kaynaklarının (petrol, kömür, doğalgaz gibi) yakın bir gelecekte enerji ihtiyacını karşılayamayacağı ve bu nedenle bir enerji sıkıntısının yaşanacağı düşünülmektedir. Belirtilen sıkıntıların yaşanmaması için yenilenemeyen kaynaklarla birlikte yenilenebilir enerji kaynaklarının da kullanıma sunulması gerekmektedir. Biyokütle yakıtlarından birisi olan pelet yakıtı da yenilenebilir enerji kaynaklarından bir tanesidir. Bu çalışmada, ham pelet yakıtına taş kömürü %20 ve %40 oranlarında karıştırılmış ve odun-taş kömürü pelet yakıt elde edilmiştir. Hazırlanan bu karışımlar evsel tip bir pelet kazanında yakılarak verim ve baca gazı emisyonları gibi testler yapılmıştır ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Biyoyakıtlar; Pelet; Taş Kömür; Pelet kazanları

RIEMANNIAN SUBMERSIONS WITH NEW TYPE CONNECTION

HAKAN DEMİR
Hitit University
RAMAZAN SARI
Amasya University

Abstract

In this paper we study Riemannian submersions from a Riemannian manifold with a semi-symmetric metric connection onto a Riemannian manifold. We investigate O'Neill's tensor fields for semi-symmetric metric connection, check the Schouten connection and derive the covariant derivative of O'Neill's tensor fields. We show that this tensors are not skew symmetric. We obtain derivatives of those tensor fields and compare curvatures of the
total manifold, the base manifold and the fibres by computing curvatures.

Keywords: Riemannian submersion, semi-symmetric non-metric connection, O'Neill tensors, vertical distribution

ON SEMI- INVARIANT SUBMANIFOLDS OF GENERALIZED KENMOTSUMANIFOLD WITH A SEMI SYMMETRIC METRIC CONNECTION

RAMAZAN SARI
Amasya University

Abstract

In this paper we study *semi*-invariant submanifolds of an *generalized Kenmotsu* manifold endowed with a semi-symmetric metric connection. We define semi invariant submanifolds of generalized Kenmotsu manifold with semi symmetric metric connection. We give an example. Necessary and sufficient conditions are given on a submanifold of generalized Kenmotsu manifold with semi symmetric metric connection to be semi-invariant submanifold. We investigate integrabilities of horizontal and vertical distributions of *semi*-invariant submanifolds endowed with a semi-symmetric metric connection. We also consider parallel horizontal distributions of semi-invariant submanifolds.

Key Words: Generalized Kenmotsu manifold, semi-invariant submanifold, semi-symmetric metric connection

GENERIC SUBMANIFOLDS OF LORENTZIAN KENMOTSU MANIFOLD

RAMAZAN SARI
Amasya University

Abstract

In this paper, we are studied generic submanifolds of Lorentzian Kenmotsu manifold as a generalized semi-invariant submanifold. Firstly, we define generic submanifolds of Lorentzian Kenmotsu manifold. We investigate integrabilities of horizontal and vertical distributions of generic submanifold of Lorentzian Kenmotsu manifold. We obtain a necessary and sufficient condition for a generic submanifold of Lorentzian Kenmotsu manifold to be totally geodesic. We also consider parallel of horizontal and vertical distributions of generic submanifolds of Lorentzian Kenmotsu manifold.

Keywords*:* Lorentzian Kenmotsu manifold , generic submanifolds, totally geodesic submanifolds

Acknowledgement

This paper is supported by Amasya University research Project (FMB-BAP 18-0335)

KOMÜTATİF OLMAYAN UZAY-ZAMANIN FOTON-İNDÜKLÜ SÜREÇ İLE HE-LHC'DE İNCELENMESİ

PROBE OF NONCOMMUTATIVE SPACE-TIME IN PHOTON INDUCED PROCESS AT THE HE-LHC

SALIH CEM İNAN
Sivas Cumhuriyet University

Özet

Açısal momentumun korunum ilkesi ve Bose istatistiği (Yang teoremi) nedeni ile kütle kabuğunda bulunan Z bozonu üretimi $\gamma\gamma$ etkileşmeleri ile oluşması son derece sınırlıdır. Bununla birlikte, uzay-zaman yapısının komütatif olmadığı Standard Model (SM) çerçeves ile bu süreç gerçekleşebilir. Bu nedenle, bu sürecin deneysel olarak gözlenmesi komutatif olmayan uzay-zamanın varlığı için önemli bir kanıt olur. Büyük Hadron Çarpıştırıcısı (LHC) $\sqrt{s} = 14$ TeV kütle merkezi enerjisine ve yüksek ışınlık değerine sahip bir proton-proton çarpıştırıcısıdır. $\sqrt{s} = 27$ TeV enerjiye sahip Yüksek Enerjili LHC (HE-LHC), LHC'nin keşif potansiyelini daha da ötelere taşımak için tasarlanmıştır. Ayrıca, γγ etkileşmeleri HE-LHC'de foton indüklü reaksiyonlar ile mümkündür. Ultraperipheral çarpışmalar ve elastic etkileşmeler ana dedektörler ile gözlenemezler. İleri dedektörler ise daha sonradan ATLAS ve CMS grupları tarafından geliştirilmiştir ve sınırlı rapiditeleri nedeniyle belirlenemeyen ileri yönde haraket eden parçacıkları gözleyebilirler. Bu yeni dedektörler ana dedektörlerden belli uzaklıklara yerleştirilmiş ve ileri yönde ana dedektörde gözlenemeyen parçacıkları yakalayacaktır. Proton-proton derin inelastik saçılma (DIS) süreçleri sırasında bir çok parton açığa çıkar. DIS süreçlerinde, protonun parçalanmasından dolayı oluşan son durum jetleri, çok karışık bir ortam oluşturur ve yeni fizik sinyallerinin belirlenmesini güçleştirir. Ancak, $\gamma\gamma$ etkileşme süreçleri ile bilindik pp DIS süreçlerine göre çok daha temiz bir arkaplana sahiptir. Çünkü, yarı-gerçel fotonları içeren $\gamma\gamma$ süreçlerinde fotonları yayan protonlar bozunmazlar. Bu nedenle, komutatif olmayan SM'in $\gamma\gamma \to Z$ süreci ile araştırılması için çok uygundur.

Bu çalışmada, Z bozonunun bozunum genişliğinin duyarlılık limitleri %95 güveninirlik düzeyinde komutatif olmayan SM çerçevesinde $\gamma\gamma \to Z$ alt süreci ile elde edilmiştir. Bozunum genişliği üzerine elde edilen sınırlamalar günümüzde elde edilen mevcut deneysel sonuçlara göre çok fazla geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Z bozonu, komütatif olamayan uzay-zaman, LHC, indüklenmiş foton reaksiyonları

Abstract

On-shell Z boson production is strictly forbidden at $\gamma\gamma$ collisions due to angular momentum conservation and Bose statistics (the Yang's Theorem). It is possible in the standard model with noncommutative space-time. Therefore, experimental detection of the $\gamma\gamma \to Z$ is important clue of the noncommutative space-time. The Large Hadron Collider (LHC) is the proton-proton collider that has $\sqrt{s} = 14$ TeV center-of-mass (cms) energy and high luminosity. The High Luminosity Large Hadron Collider (HL-LHC) project with $\sqrt{s} = 27$ TeV cms aims to crank up the performance of the LHC in order to increase the potential for discoveries in next years. Moreover, the γγ collision at the (HL-LHC) is possible by photon-induced reactions. In ultraperipheral collisions and elastic interactions cannot be measured in the central detectors. Forward detectors are developed by the ATLAS and CMS collaborations to detect the scattering particles which cannot be caught by the central detectors with limited pseudorapidity. These new detectors are placed at the distance from the central detectors. pp deep inelastic scattering (DIS) incoming protons dissociate

into many partons. At the end of the DIS process many jets occur from the proton remnants, some ambiguities are created. Therefore, it gives very crowded backgrounds which make it hard to detect the new physics signals beyond the SM. However, $\gamma\gamma$ interactions have a clean environment compared to the usual proton-proton DIS, since in $\gamma\gamma$ collisions with almost real photons, a photon is emitted, while the proton remains intact. Therefore, photon-induced reactions very appropriate for the search noncommutative SM through the $\gamma\gamma \rightarrow Z$ process

In this study, the sensitivity bounds on Z boson decay rate have been obtained at the 95% confidence level on in the line of the noncommutative SM. We have found that the bounds on these couplings can be highly improved compared to current experimental bounds.

Keywords: Z boson, noncommutative space-time, LHC, photon-induced reactions

LARGE EXTRA DIMENSIONS SEARCH THROUGH THE PROCESS $l^-l^+ \rightarrow \gamma\gamma$ AT THE CLIC AND FCC-μμ

BÜYÜK EK BOYUTLARIN $l^-l^+ \rightarrow \gamma\gamma$ SÜRECİ İLE CLIC VE FCC-μμ'de İNCELENMESİ

SALIH CEM İNAN
Sivas Cumhuriyet University

Özet
Parçacık fiziğinde Hiyerarji problemi birkaç yüz GeV mertebesinde olan elekrozayıf enerji ölçeği ile kütle çekim ölçeği olan ve dört boyutlu uzay-zamanda tanımlanan Plank ölçeği arasındaki büyük farklılık olarak bilinir. Bu problemin çözüm önerilerinden bir tanesi ise ek boyutların varlığını öneren yeni fizik teorilerdir. Uzay boyutlarının üçten daha fazla olduğunu öneren modeller çok uzun zamandır sicim teorisi olarak bilinir. Sicim teorisi düşüncesine kapsamında, üç uzay boyutlu evren "duvar" veya 3-zar olarak adlandırılır ve tüm Standard Model parçacıkları bu duvar dışına çıkamamaktadır. δ ek uzay boyutu olmak üzere D=3+δ+1 uzay-zaman "bulk" olarak sismlendirilir.3-zar bu bulk bölgesine içerisine yerleşmiştir. Bu metod çerçevesinde hiyerarşi probleminin çözümü model bağımlıdır. Arkani-Hamed, Dimopoulos ve Dvali tarafında önerilen modelde gravitonlar bulk içerisinde de haraket edebilirler. Bu modele büyük ek boyut modeli de denir.

Kompakt Lineer Çarpıştırıcı (CLIC) gelecekte yapılması önerilen bir elektron proton çarpıştırıcıdır. Üç aşamada çalışması planlanan bu hızlandırıcı çok yüksek ışınlık değerine ve kütle merkezi enerjisine sahip olacaktır. CLIC'in temel amacı Standard Model ötesi yeni fiğinin yüksek enerji bölgesi sınırını keşfetmek ve daha hassas bir şekilde yeni fizik parametrelerinin limitlerini ortaya koymaktır. Ayrıca Standard Model kapsamında çok daha hassas ölçümler bu çarpıştırıcı sayesinde yapılabilecektir. Gelecek Dairesel Çarpıştırıcı (FCC) ise yapılması planlanan, çok geniş bir yüksek enerji bölgesini ve yeni fizik parametrelerini inceleme potansiyeline sahip bir hızlandırıcıdır. $\mathrm{FCC} - \mu\mu$ ise FCC'nin planlanan seçeneklerinden biridir. $\mathrm{FCC} - \mu\mu$ 100 TeV yüksek enerji değerine ve yüksek ışınlık değerine sahip olması düşünülmektedir.

Bu çalışmada, CLIC ve FCC-μμ'nün Arkani-Hamed, Dimopoulos ve Dvali (ADD) modeli diye adlandırılan ek boyut modelini araştırma potansiyeli incelenmiştir. İncelemede $l^-l^+ \rightarrow \gamma\gamma$ $(l = e, \mu)$ süreci kullanılarak yapılmıştır. Bu sürece ait tesir kesiti değerleri ADD modeli parametrelerine bağlı olarak çeşitli ışınlık değerlerine göre elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: CLIC, FCC-μμ**,** ADD Modeli

Abstract
The Hierarchy problem in particle physics arises from the fact that there is a large difference in energy between the electroweak scale which is a few hundreds of GeV and gravity scale that is the Planck scale in a four dimensional spacetime. One of the solutions of the this problem is to suggest the exitence of the extra dimensionsional theories. Extra space dimensions higher than three are already known in string theory. Following the string theory ideas, three space dimensional world is called a "wall" or 3-brane where all Standard Model particles are confined to this wall. The D-dimensional spacetime, D = 3+δ+1, with δ extra space dimensions is called "bulk" where 3-brane is embedded in it. The methods how to handle hierarchy problem are model dependent. In the model proposed by Arkani-Hamed, Dimopoulos and Dvali gravity propagates in the bulk but SM fields can not go out of the 3-brane. This model also called large extra dimensions model.

The Compact Linear Collider (CLIC) is a proposed future high-luminosity linear electron-positron collider operating at three energy stages, with very high centre-of-mass energies. Its aim is to explore the energy frontier, providing sensitivity to physics beyond the Standard Model (BSM) and precision measurements of Standard Model. The Future Circular Collider (FCC) which has the potential to search for a wide parameter range of new physics is the energy frontier collider project currently under consideration. $\mathrm{FCC}-\mu\mu$, is a unique option of FCC, has a design providing muon-muon collisions at the proposed 100 TeV centre-of-mass energy very high peak luminosity.

In this study, we examine the potential of the CLIC and FCC-μμ to investigate the Kaluza-Klein (KK) tower of gravitons in the extra dimensions scenarios of the Arkani-Hamed, Dimopoulos and Dvali (ADD) model. via the process $l^{-}l^{+} \rightarrow \gamma\gamma$ $(l = e, \mu)$ at the CLIC and $\mathrm{FCC}-\mu\mu$. We obtain cross sections depend on the ADD model parameter for various integrated luminosities for the CLIC and FCC-μμ.

Key Words: CLIC, FCC-μμ**,** ADD Modeli

HEMŞİRELİK BAKIMINDA İNOVATİF CİHAZLARIN KULLANIMI

AMİNE TERZİ
YASEMİN YILDIRIM
Ege Üniversitesi

Özet

Sağlığın geliştirilmesi, korunması ve sürdürülmesinde önemli rolleri olan hemşireler; bakım kalitesini arttırmak, hasta çıktılarını iyileştirmek ve maliyet etkili bakım sağlamak için teknolojik gelişmelere uyum sağlamak durumundadır. Uluslararası Hemşireler Birliği (ICN) tarafından yayımlanan raporlarda, özellikle sağlık alanındaki teknolojik gelişmelerin hemşireler tarafından takip edilmesi, hemşirelik uygulamalarında inovatif araçların üretilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması vurgulanmaktadır.

Analitik düşünme becerisi ve yaratıcılıkları oldukça yüksek olan hemşireler; sağlık teknolojisi ve inovatif cihazların tasarımı konusunda üst düzey araştırmalar yapmaktadır. Hemşireler nefroloji, kardiyoloji, gastroenteroloji gibi bir çok alanda inovatif cihaz üretmiş ve kullanmışlardır. Metler'e (2005) göre, 1865'ten 2003'e kadar 94 icattan 42 hemşire sorumlu olmuştur. Hastaların böbrek nakli öncesinde plazma değişimi ve v diyaliz için harcadıkları zamanı azaltan ve diyaliz işleminin iki saatte tamamlanmasını sağlayan diyaliz pompası bağlantı aleti bir hemşire tarafından geliştirilmiştir. Demanslı bireyler için hafıza geliştirici dijital bir sistem bir hemşire olan Margaret McAllister tarafından geliştirilmiştir. Türkiye'de ise hemşirelerin geliştirdiği bilinen ilk inovatif uygulama stoma pansumanında kullanılan kesici ve koruyucu iki parçadan oluşan "Stomakit"dir. Kesici tarafı yara örtüsünde ya da adaptör üzerinde cilde zarar vermeden düzgün bir kesim sağlarken, koruyucu tarafı ise stoma içeriğini hapsederek güvenli ve kuru bir pansuman alanı oluşturur. Stomakit, kolostomi, ileostomi ve ürostomi stoma bakımında kullanılmaya uygun, kolay ve güvenli bir araçtır. Ülkemizde geliştirilen diğer bir inovasyon örneği kemoterapi hastalarının infüzör aletinden kurtulmalarını sağlayan "Portlet" isimli atlettir. Kemoterapi ilacının Portlet'in özel ceplerine yerleştirilmesiyle hastaların günlük aktivitelerini normal şekilde sürdürmeleri sağlanmıştır.

Sonuç olarak; hastaların bakım gereksinimleri konusunda önemli bilgi ve deneyimleri bulunan, yenilikçi düşüncelere açık hemşireler; her alanda bakımı kolaylaştıracak, hasta ve ailenin yaşam kalitesini yükseltecek ve konforunu artıracak birçok inovatif girişimlerde bulunmaktadır. Bu girişimler bakım kalitesini artırmanın yanı sıra maliyet etkili bakım da sağlamaktadır. Bu nedenler, ülkemizde ve dünyada hasta bakımında kullanılacak inovatif cihaz çalışmalarının artırılması ve bu çalışmaların desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, hemşire, inovasyon

KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA PRANAYAMANIN KAN BASINCI VE KALP HIZI ÜZERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ: SİSTEMATİK DERLEME

AMİNE TERZİ
YASEMİN YILDIRIM
Ege Üniversitesi

Özet
Giriş: Pranayama, yoga nefes tekniğidir ve nefesi kontrol etmek, düzenlemek anlamına gelmektedir. Pranayama; solunum sistemi hastalıkları başta olmak üzere, kas-iskelet sistemi hastalıkları, sinir sistemi hastalıkları ve kardiyovasküler hastalıklarda hemodinamik parametreleri düzenlemek amacıyla kullanılmaktadır.
Amaç: Bu çalışmanın amacı kardiyovasküler hastalıkları olan bireylerde pranayamanın kardiyovasküler parametreler üzerine etkisinin değerlendirildiği araştırmaları tanımlamak ve sistematik olarak gözden geçirmektir.
Gereç-Yöntem: Çalışmaların sınıflamasında tanımlama, ayırma, seçme ve dahil etme şeklinde basamaklar kullanılmıştır. Literatür taramasında, 01.11.2008-01.11.2019 tarihleri arasında yapılmış olan tüm çalışmalar değerlendirilmiştir. Tarama, "PubMed, Cochrane, Google Akademik, Google Scholar, Ulusal Tez Merkezi" veri tabanlarında yapılmıştır. Tarama "pranayama","kardiyovasküler hastalıklar", "pranayama ve kardiyovasküler hastalıklar" anahtar sözcükleri ve bu sözcülerin İngilizce karşılığı kullanılarak yapılmıştır.
Bulgular: Anahtar kelimelerle yapılan literatür taramasında 455 editöre mektup, derleme ve makaleye ulaşılmıştır. Ancak bu çalışmalar içerisinde dahil edilme kriterlerine uygun 5 çalışma saptanmıştır. Çalışmaların daha çok hipertansiyon hastalarında yapıldığı, dolayısıyla çalışmalarda daha çok kardiyovasküler parametrelerden sistolik kan basıncı ve diastolik kan basıncının değerlendirildiği saptanmıştır. Çalışmalarda pranayama solunum tekniği uygulandıktan sonra sempatik aktivitenin azaldığı, pranayama nefes tekniği uygulanan grupta uygulanmayan gruba göre kan basıncı düzeylerinde önemli düzeyde değişiklik olduğu vurgulanmıştır. Çalışmaların hepsi yurt dışında yapılmış olup, Türkiye'de konuya ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.
Sonuç: Pranayama nefes tekniği, kardiyovasküler hastalıkları olan bireylerde kan basıncı ve kalp hızının düzenlenmesinde, egzersiz kapasitesinin artırılmasında etkili bulunmuştur. Ancak pranayama nefes tekniğinin kardiyovasküler hastalığı olan bireylerde, etkisini araştıran sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu alanda yapılan çalışmaların arttırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler hastalıklar, nefes tekniği, pranayama

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK KAYGI DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

IDENTIFYING NURSING STUDENTS' CLINICAL ANXIETY LEVELS AND THE AFFECTING FACTORS

HAVVA ÖZTÜRK
ÇİĞDEM TORUN KILIÇ
AYSUN BAYRAM
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Problem: Klinik uygulama hemşirelik eğitiminde öğrenciler üzerinde kaygı oluşturan bir deneyim sürecidir. **Amaç:** Çalışma, bir üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünün birinci ve son sınıfında okuyan hemşirelik öğrencilerinin kaygı düzeylerini belirlemek amacı ile yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın evrenini hemşirelik bölümünün birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan 357 öğrenci oluştururken, örneklemini 97 birinci ve 123 son sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 220 öğrenci (%61.62) oluşturmuştur. Çalışmada evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Veriler, öğrencilerin demografik, mesleki özellik ve klinik kaygılarına ilişkin 12 sorudan oluşan form, 40 maddelik Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği ile 25 Kasım-2 Aralık 2019 tarihleri arasında toplanmış ve yüzdelik, ortalama, ANOVA, t-testi, Korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Öğrenciler 20.45±1.76 yaşında, %77.8'i kız, %41.5'i birinci ve %52.6'sı dördüncü sınıf, %68.8'i Anadolu lisesi mezunudur. %46.1'i son on yıldır ilde yaşamakta ve %64.5'i yurtta kalmaktadır. Tüm öğrencilerin ortalama durumluk kaygı puanı 44.4±0.68, sürekli kaygı puanı 43.87±7.47 olarak saptanmıştır. Dördüncü sınıflarının birinci sınıf öğrencilerine göre durumluk kaygı ($t=-2.634$; $p=0.009$), birinci sınıf öğrencilerinin ise dördüncü sınıf öğrencilerine göre süreklik kaygı ($t=2.66$; $p=0.009$) puan ortalamalarının daha yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Kız öğrencilerin de erkeklere göre süreklik kaygı puan ortalamalarının daha yüksek olması istatistiksel olarak anlamlıdır ($t=-2.390$; $p= 0.018$). Öğrencilerin yaşları ile süreklilik kaygı düzeyleri arasında da istatistiksel açıdan negatif yönde çok zayıf ancak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=0.141$; $p=0.037$). Öğrencilerin mezun oldukları okul, son on yıldır yaşadığı yer, şuan kaldıkları yer ile durumluk, süreklik kaygı düzeyleri arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0.05$).
Sonuç: Sonuç olarak birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri biraz daha düşük olmasına rağmen hem durumluk hem süreklik kaygı düzeyleri orta seviyededir. Ayrıca kız ve birinci sınıf öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri daha yüksekken, dördüncü sınıf öğrencilerinin durumluk kaygı düzeyleri daha yüksektir. Bu nedenle özellikle birinci sınıf öğrencileri olmak üzere dördüncü sınıf öğrencilerinin de kaygı düzeylerini azaltmak için gerekli girişimler başlatılmalıdır.

Anahtar kelimeler; hemşirelik, klinik uygulama, kaygı

Abstract
Background: Clinical practice is an experience process that may lead to anxiety among students during nursing education. **Aim:** The study was conducted to determine anxiety levels of first and senior nursing students studying in nursing department of an university. **Method:** The population of study was composed of 357 first and final year nursing students while the sample was consisted of 220 (%61.62) students including 97 first and 123 senior students. In the study, the whole population was targeted. The data were collected with a inquiry consisted of 12 questions about the opinions regarding clinic anxiety, demographic

and professional features of students and 40-items state and trait anxiety scales between the 25th of November and the 2nd of December, 2019 and were analyzed using percentages, means, ANOVA, t-test and correlation analysis. **Results:** Students were 20.45±1.76 years old, 77.8% of them were female, 41.5% were first year students, 52.6 were senior students and 68.8% graduated from Anatolian high schools. 46.1% of them lived in cities for the last ten years and 64.5% of them stayed at student dormitories. All the students' mean scores of state anxiety was 44.4±0.68 whereas their mean score of trait anxiety was 43.87±7.47. Mean scores of state anxiety of senior students were higher than first year students (t=-2.634; p=0.009) while mean scores of trait anxiety of first year students were higher than senior students (t=2.66; p=0.009); which was found to be statistically significant. Mean scores of female students' trait anxiety were also higher than male students and this was statistically significant (t=-2.390; p= 0.018). It was found that there was a weak, negative but statistically significant correlation between their ages and trait anxiety levels (r=0.141; p=0.037). However, no statistically significant difference existed between high schools where students graduated, the place where they lived for the last ten years, the place where they stay now and state-trait anxiety levels (p>0.05). As a result; although trait anxiety levels of the first and senior students were slightly lower, their both state and trait anxiety levels were at a moderate level. Besides, female and first year students' trait anxiety levels were higher while senior students' state anxiety levels were higher. Therefore, necessary interventions should be started to reduce anxiety levels of first year students in particular and senior students.

Key words; nursing, clinical practice, anxiety

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜNÜN KALİTE ÖLÇÜMÜNDE BİR BOYUT: ÖĞRENCİ MEMNUNİYET DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A DİMENSİON İN QUALİTY MEASUREMENT OF NURSİNG SCHOOL: ASSESSİNG STUDENTS' SATİSFACTİON LEVEL

HAVVA ÖZTÜRK
ÇİĞDEM TORUN KILIÇ
AYSUN BAYRAM
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Eğitim kurumlarının kalitesinin belirlenmesinde öğrenci memnuniyet düzeyleri önemli kriterlerden biridir. Dolasıyla öğrencilerin eğitimi için daha uygun koşullar sağlayarak ya da eğitim hizmetleri iyileştirilerek öğrencilerin memnuniyet düzeyleri artırılmalıdır. Ancak öncesinde öğrencilerin memnuniyet düzeyleri belirlenmelidir. **Amaç:** Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma, Doğu Karadeniz Bölgesindeki bir üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde okuyan hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini belirlemek amacı ile yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın evrenini hemşirelik bölümünde okuyan 738 öğrenci oluştururken, örneklemi 383 öğrenci (%51.9) oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimi yapılmayıp evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Veriler, demografik özelliklerle ilgili 10 soru içeren bilgi formu ve 85 maddelik Öğrenci Doyum Ölçeği kullanılarak 25 Kasım-2 Aralık 2019 tarihleri arasında toplanmış ve yüzdelik, ortalama, ANOVA, Tamhane, Scheffe, t-testi, Kruskall Wallis, Mann Withney U, Sperman Korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Öğrenciler ortalama 20.23±1.55 yaşında, %81.5'i kız, %25.8'i birinci sınıf, %70.5'i anadolu lisesi mezunudur. %59.3'ünün annesi ilkokul, %32.6'sının babası lise mezunu, %52.7'si son on yıldır ilde yaşamakta ve %63.7'si yurtta kalmaktadır. Tüm öğrencilerin ortalama doyum puanı 2.71±0.67 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin okuduğu sınıflara göre memnuniyet ölçeği puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur (χ^2_{KW}= 99.59; p=0.000). Bu farka özellikle birinci sınıftaki öğrenciler tüm sınıflarda, ikinci sınıftaki öğrenciler dördüncü ve üçüncü sınıflarda, üçüncü sınıftaki öğrenciler dördüncü sınıflarda okuyan öğrencilere göre memnuniyet ölçeği puanları daha düşüktür ($p<0.05$). Öğrencilerin yaşları ile memnuniyet puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır (r= 0.404;p=0.000). Ayrıca öğrencilerin son on yıl içinde yaşadığı yer ile memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark vardır (χ^2_{KW}=11.62; p=0.003). Bu farka göre köyden yaşan öğrencilerin ilçede ve ilde yaşayan öğrencilerden memnuniyet ölçeği puanları daha düşüktür ($p<0.05$). **Sonuç:** Sonuç olarak tüm öğrencilerin memnuniyet düzeyi orta düzeyde olmasına rağmen birinci sınıf öğrencilerin memnuniyet düzeyleri yüksektir. Ayrıca öğrencilerin okudukları sınıflar ve yaşları artıkça memnuniyet düzeyleri düşmüştür. Köyde yaşayan öğrencilerin ise ilçede ve ilde yaşayan öğrencilere göre memnuniyet düzeyleri daha yüksektir. Bu nedenle özellikle dördüncü sınıf öğrencileri başta olmak üzere tüm öğrencilerin doyumsuz oldukları alanlar iyileştirilmelidir.

Anahtar kelimeler; hemşirelik, hemşirelik öğrencileri, öğrenci memnuniyeti

Abstract
In determining quality of educational institutions, student satisfaction levels are one of the important criteria. Therefore; their satisfaction levels should be increased by providing more favorable conditions for students' education or by improving educational services. However, the satisfaction level of the students should be determined beforehand. This descriptive study was undertaken in order to explore satisfaction

levels of the nursing students who studied at the nursing school of an university. The population of the study consisted of 738 students studying in the nursing department and 383 students (51.9%) constituted the sample. In the study, the sample was not chosen and the population was tried to be reached. The data were collected using Student Satisfaction Survey of 10 demographic questions and 85 items between the 25th of November and the 2nd of December, 2019 and were analyzed using percentages, means, ANOVA, Integer, Scheffe, t-test, Kruskall Wallis, Mann Withney U and Spearman Correlation Analysis. Average age of students was 20.23±1.55 years, 81.5% of them were female, 25.8% of them were first year students and 70.5% of them were graduates of Anatolian high schools. Mothers of 59.3% of the students were graduates of primary schools whereas fathers of 32.6% of them were high school graduates, 52.7% of them lived in cities for the last ten years and 63.7% of them stayed at student dormitories. All the students' average score of satisfaction was found to be 2.71±0.67. A statistically significant difference existed in students' satisfaction scale scores according to academic classes (χ^2_{KW}= 99.59; p=0.000). According to this difference; first year students had lower satisfaction scale scores than the students in other classes, second year students than fourth and third year students and third year students than fourth year students ($p<0.05$). A moderate, positive and significant correlation was found between students' ages and satisfaction scale scores (r= 0.404; p=0.000). Besides, there was also statistically significant difference between the place where students lived for last ten years and their satisfaction scale scores (χ^2_{KW}=11.62; p=0.003). According to this difference; students who lived in countryside had lower satisfaction scale scores than those living in counties and provinces ($p<0.05$). As a result; although all the students' satisfaction level was moderate, satisfaction levels of first year students were high. Besides; as classes where the students studied and their ages increased, their satisfaction levels decreased. Students who lived in countryside demonstrated higher satisfaction levels than those living in counties and provinces. Therefore; areas where particularly senior students and all of the students do not get satisfaction should be improved.

Key words; nursing, nursing students, student satisfaction

BEL VE BOYUN HASTALARININ ÖZÜRLÜLÜK DURUMLARININ İNCELENMESİ

ALİ ERMAN KENT
MAHMUT YARAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Amaç: Çalışmamızın amacı, bel ve boyun ağrısı şikâyeti olan bireylerin özürlülük durumlarının karşılaştırılmasıdır.
Gereç ve Yöntem: Çalışmamıza 70 boyun, 71 bel ağrısı tanısı alan hasta katıldı. Hastaların özürlülük durumları bel ağrılı hastalar için Oswestry Özürlülük indeksi ile değerlendirildi.

Sonuçlar: Çalışmamamıza katılan bireylerin ağrı şiddetleri Görsel Analog Skalası(GAS) ile değerlendirildi. Bireylerin ağrı şiddeti ortalamaları 5,37±2,00 idi. Bel ağrılı hastaların ortalama bel ağrısı şiddeti 5,27±1,89 iken boyun hastalarının ağrı şiddeti 5,47 ±2,13 idi. Bel ağrısı şiddetleri arasında anlamı bir fark yoktu. Oswestry skor ortalamaları bel ağrılı hastalarda 19,60±7,93 ve boyun ağrılı hastalar için 16,91±8,31 idi. Bireylerin oswestry skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu ($p>0,05$). Örneklem gruplarının ortalamaları minimal özrü ifade etmektedir.

Tartışma: Bel ve boyun ağrıları bireylerin genel yaşam kalitelerini etkileyen fonksiyonlarında kısıtlılığa sebep olan temel özürlülük sebeplerinden olarak değerlendirilmektedir. Çalışmamız sonuçlarına göre bireylerin bel ya da boyun ağrısı olmasının özürlülük düzeyleri arasında bir fark olmadığını göstermektedir.

KOÇ SPERMASININ MUAYENESİNDE ELEKTRON MİKROSKOPİSİNİN ETKİNLİĞİNİN ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATION OF THE EFFECTIVENESS OF ELECTRON MICROSCOPY IN THE EXAMINATION OF RAM SPERM*

ALPER KOÇYİĞİT
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Küçükbaş hayvancılıkta genetik ilerleme kaliteli erkek damızlıkların kullanılması yoluyla sağlanabilmektedir. Bu sebeple koçların androlojik ve spermatolojik özelliklerinin belirlenmesi kritik öneme sahiptir. Damızlık hayvanların değerlendirilmesinde göz önüne alınan spermatolojik özelliklerden biri de anormal spermatozoon oranının tespitidir. Anormal spermatozoon oranı belirlenirken klasik olarak basit boyama teknikleri kullanılmaktadır. Sunulan çalışmada akrozom boyama yöntemi ve elektron mikroskopisinin anormal spermatozoon oranın belirlenmesindeki etkinliği araştırılmıştır. Bu amaçla 6 adet Kangal Akkaraman Koçtan üreme mevsimi içerisinde alınan spermalar pooling sonrası 3 eşit parçaya bölünerek kısa süreli saklanmıştır. Kısa süreli saklama sonrası spermalar akrozom boyama ve elektron mikroskopisi olarak iki farklı yolla muayene edilmiştir. Her bir grup için 36 sperma örneği olmak üzere toplam 72 numune incelenmiştir. Çalışma sonucunda akrozom boyama grubunda % 2,27 akrozom anomalisi tespit edilirken, elektron mikroskopi grubunda % 3,19 akrozom anomalisi tespit edilmiştir ($p<0.01$). Spermatozoada başa bağlı anomaliler ise sırasıyla % 4,68 ve 4,91 olarak tespit edilirken, kuyruk anomalileri yine sırasıyla % 12,73 ve 11,57 olarak belirlenmiştir ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre koç spermasının kısa ya da uzun süreli saklanması çalışmalarında yenilikçi bir spermatolojik muayene yöntemi olarak elektron mikroskopisinin kullanılabileceği kanısına varılmıştır. Bu sayede bazı zorluklara rağmen özellikle akrozom hasarlarının tespitinde daha doğru sonuçlar elde edilerek sperm saklama protokolleri bu doğrultuda geliştirilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kangal Akkaraman Koçu, Anormal Spermatozoa Oranı, Elektron Mikroskopisi

* Bu çalışma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (CÜBAP) tarafından V-090 proje numarası ile desteklenmiştir.

Abstract

Genetic progress in sheep breeding can be achieved through the use of quality male breeding. Therefore, determination of the andrological and spermatological characteristics of rams is critical. One of the spermatological features considered in the evaluation of breeding animals is the detection of abnormal spermatozoon rate. To determine the abnormal spermatozoon ratio, classical staining techniques are used. In the present study, the effectiveness of acrosome staining method and electron microscopy in determining abnormal spermatozoon ratio was investigated. For this purpose, semen taken from 6 Kangal Akkaraman rams during breeding season were divided into 3 equal parts after pooling and stored for a short time. After short term storage, sperm were examined in two different ways as acrosome staining and electron microscopy. A total of 72 samples, 36 semen samples were examined for each group. As a result of the study,

2.37% acrosomal anomaly was detected in acrosome staining group and 3.19% acrosomal anomaly was detected in electron microscopy group ($p<0.01$). Head-related anomalies in spermatozoa were found to be 4.68% and 4.91%, respectively, while tail anomalies were 12.73% and 11.57%, respectively ($p>0,05$). According to these results, electron microscopy can be used as an innovative spermatological examination method for short or long term storage of ram sperm. Thus, in spite of some difficulties, sperm retention protocols can be developed in this direction by obtaining more accurate results especially in the detection of acrosome damage.

Keywords: Kangal Akkaraman Rams, Abnormal Spermatozoa Rate, Electron Microscopy

* This study was supported by Sivas Cumhuriyet University Scientific Research Projects (CÜBAP) with project number V-090.

DOĞRUSAL OLMAYAN BOYLAMSAL ÖLÇÜMLERDE ŞANSA BAĞLI VARYANS KOVARYANS ETKİLERİNİN BAYESCİ REGRESYON ANALİZİ

SERHAT ARSLAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Abstract
Hayvancılıkta birçok biyolojik alanda olduğu gibi belirli bir zaman diliminde gözlenen ve çoğu ekonomik öneme sahip gözlem değerlerinden oluşan özellikler bunmaktadır. Birçok verim özelliği bu çerçevede değerlendirilmektedir. Zamana bağlı olarak azalma ya da artma eğilimine sahip bu özelliklerin incelenmesi, miktar ya da şekilsel olarak açıklanması istenildiğinde standart yöntemler varsayımların karşılanmaması nedeniyle yetersiz kalmaktadır. Eklemeli modeller adı verilen bir dizi tekniğin uzun süredir tıp, ziraat ve veterinerlik alanında karşılık bulmasıyla geniş bir çerçevede bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi, tanımlanması ve yorumlanması derinlik kazanmıştır. MCMC örneklemesinde bayesci yaklaşımla modellemenin nasıl oluşturulması gerektiği bu araştırmanın esas konusu olmakla beraber, süt sığırlarından daha önce tutulmuş kayıtlarda irdelenerek model uyumları ve yorumlamaların değerlendirilmiştir. Böylelikle sunulan modelin gerçek veri setlerinde ve biyolojik anlamda yorumlamalarda kazandırdığı derinlik üzerine tartışılmıştır. Ayrıca çalışmada model geliştirilmesi aşamasında parametreleri yine aynı veri setinden elde edilmiş benzeşim tekniğiyle oluşturulan sanal bir veri setine de uyumu yapılarak uyum parametreleri açısından değerlendirilmiştir.
Çalışmada MCMC örneklemelerinin Bayesci yaklaşımda oldukça hızlı sonuç vermesine rağmen yaklaşım (convergence) sorunlarıyla geliştirilen modelin genişliğine de bağlı olarak daha yoğun karşılaşılan sorunlardan olduğu belirlenmiştir. Ancak daha geniş modellerde Metrapolis adımının aşırı yayılıma sahip parametrelerin bulunması durumunda daha kolay geçilebildiği gözlenmiştir. Yinede geliştirilen bu yöntemin standart MCMC yaklaşımlarından daha yavaş olması hayvancık gibi büyük veri setlerinin kullanıldığı ve nispeten çok sayıda ilişkili parametrenin aynı anda incelenmesinde yaklaşıma ulaşmak için iterasyon sayısının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Tahmin edilen parametrelerin doğruluğu ve hassasiyeti konusunda Bayesian yaklaşımının daha uygun sonuçlar verdiği belirlenmiştir. Hayvancılık verilerinde yeni parametrelerin de eklenebildiği esnek bir modelin kullanışlı olmadığı ve sunulan modelin tek kullanımlık olduğu belirlenmiştir.

Keywords: Autocorrelated errors, Generalized linear models, Joint modelling, Longitudinal data, MCMC methods, Nonlinear mixed-effects model

BAYESIAN ANALYSIS OF CALVING TRAITS WITH DIFFERENT INBREEDING LEVELS IN JERSEY CATTLE

SERHAT ARSLAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Abstract
In dairy cattle, cow fertility is an important traits in profitability. Especially, calving interval (CI), days open (DO) and gestation lenght (GL) were considered as mainly important calving traits in dairy cattle. Reproduction in domestic animals is an complex character with low heritability that is influenced by many environmental factors. Low fertility, longer generation intervals, low selection intensity, and low numbers of correlated traits are amongst the factors that result in low level of reproductive performance and genetic progress in female fertility. Accurate estimates of co(variance components for economically important traits, such as reproductive ones are pre-requisites for efficient designing of breeding strategies. In small population, inbreeding depression influences population viability due to the limited performance by inbreed individuals compared to outbreeds one. Inbreeding depression occurs breeding with same bulls are frequently made and inbreeding results from mating of related individuals is becoming increasingly important in dairy cattle husbandary.

In this study, in retrospective data observed from small size Jersey cattle population at Karakoy Goverment Farm in Samsun Province, analyzed with Bayesian model allowing relationships coefficients to be considered in the model and estimation of variation calving traits. Liveborn 783 Jersey cattle and their pedigree records at the Karakoy State Farm from 1993 to 2005 were used to obtain birth weights and years. Totaly 4284 individual records and their 73244 pedigree records were investigated for relationships within the herds. Inbreeding levels were calculated. different models fitting parameters were summarizing for Bayesian analysis. in the present study, for inbreeding levels of IC was observed as half-sib levels within the generation by generation. These are expected variation results for closed herds.

Key Words: Bayesian analysis, inbreeding levels, inbreeding coefficients, dairy cattle

DEMİR, POTASYUM, MAGNEZYUM VE SODYUM TUZLARINI İÇEREN MANNİTOL ÇÖZELTİLERİNİN LİYOFİLİZASYON ESNASINDA KRİTİK FORMÜLASYON SICAKLIKLARININ DİFFERENSİYEL TERMAL ANALİZ (DTA) CİHAZI VE FREEZE DRY MİKROSKOP (FDM) İLE BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF CRITICAL FORMULATION TEMPERATURES OF MANNITOL SOLUTIONS CONTAINING IRON, POTASSIUM, MAGNESIUM AND SODIUM SALTS BY DIFFERENTIAL THERMAL ANALYSIS (DTA) AND FREEZE DRY MICROSCOPE (FDM)

GÜLSEREN YILDIZ ÖZ
Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü

Özet

Liyofilizasyon veya dondurarak kurutma, bir ürünün içerisindeki buzun bir sıvı fazdan geçmeden doğrudan katıdan buhara geçmesini sağlayan bir işlemdir. Liyofilizasyonda kristal veya amorf yapılı maddelerin termal özelliklerinin bilinmesi ve kritik formülasyon sıcaklıklarının belirlenmesi liyofilizasyon reçetesinin optimize edilmesi açısından büyük öneme sahiptir. Mannitol çözelti kompozisyonuna göre amorf ya da kristal gibi davranabilmektedir. Bu özelliğinden dolayı liyofilizasyonda kriyoprotektan olarak yaygın olarak kullanılmaktadır. Tuz varlığı ise mannitolün kristalleşmesini kritik sıcaklıklarda inhibe edebilmektedir. Kritik formülasyon sıcaklığı, kurutma pastası yapısının vakum altında değişen sıcaklıklarda gözlemlenmesini sağlayan Dondurularak Kuru Mikroskopi (FDM) kullanılarak belirlenebilir. Kristal maddeler için kristalizasyon ve erime sıcaklığı, amorf madeler için ise camsı geçiş sıcaklıklarının belirlendiği kritik noktalar differensiyel termal analiz (DTA) ile belirlenebilmektedir.

Bu çalışmada farklı tuz konsatrasyonları ile mannitolün etkileşimi FDM ve DTA ile incelenerek kritik formulasyon sıcaklıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Mannitol ve tuz içeren çözeltiler hazırlanmıştır. Demir, potasyum, magnezyum ve sodyum tuzlarını içeren mannitol çözeltilerinin kritik formülasyon sıcaklıkları DTA ve FDM cihazları kullanılarak belirlenmiştir.

Elde edilen veriler, canlı hücrelerin liyofilizasyonu için önemli olan primer ve sekonder kurutma sıcaklık aralıklarının belirlenmesinde kullanılabilecektir. Donmuş çözeltilerin termo-kimyasal davranışları primer kurutmadaki kritik formulasyon sıcaklığının bilinmesi açısından önemlidir. Çözeltilerin içerisinde bulunan tuz kritik formulasyon sıcaklıklarını düşürürken matriks olarak sağlam bir iskelet oluşturması avantaj olmaktadır. Primer kurutma üründeki serbest su tamamen uzaklaşana kadar devam ederse ve sonrasında sekonder kurutmada ile sıcaklık artırılarak bağıl su uzaklaştırılırsa nihai ürünün nem içeriğinin düşmesi sağlanabilir. Çalışma sonucuna göre Primer kurutma -60 C'nin altında olmalıdır. Primer kurutma maddelerin kritik sıcaklık noktalarına kadar devam etmelidir. Primer kurutmanın Tg (camsı geçiş), Te (erime) ve Tc (çökme) sıcaklık değerlerinin üzerinde olması maddelerin kararsız yapıya ulaşmasına ve su tutmasına sebep olabileceğinden bu sıcaklık değerlerine dikkat edilmelidir. Donmuş su molekülün sıvı hale geçmeden direk gaz haline geçtiği liyofilizasyon aşamasında süblimayonun düzeni önemlidir. Bu nedenle kek yapısının çökmemesi için sistemde kurutma esnasında sıcaklık ve basınç dengesi sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Liyofilizasyon, mannitol, mineral tuzları, differensiyel termal analiz, freeze dry mikroskop

Abstract

Lyophilization or freeze drying is a process that allows the ice in a product to pass directly from solid to vapor without passing through a liquid phase. Determining the thermal properties and critical formulation temperatures of crystalline or amorphous substances in lyophilization is of great importance for optimizing

the lyophilization recipe. Mannitol may act as amorphous or crystalline, depending on the composition of the solution. Because of this feature, it is widely used as cryoprotectant in lyophilization. The presence of salt can inhibit the crystallization of mannitol at critical temperatures. The critical formulation temperature can be determined using Freeze-Dry Microscopy (FDM), which allows the drying cake structure to be observed at varying temperatures under vacuum. Crystallization and melting temperatures for crystalline materials and glassy transition temperatures for amorphous materials can be determined by differential thermal analysis (DTA).

In this study, the interaction of mannitol with different salt concentrations was investigated with FDM and DTA to determine the critical formulation temperatures. For this purpose, solutions containing mannitol and salt were prepared. Critical formulation temperatures of mannitol solutions containing iron, potassium, magnesium and sodium salts were determined using DTA and FDM.

The data obtained can be used to determine the primary and secondary drying temperature ranges that are important for lyophilization of living cells. Thermochemical behavior of frozen solutions is important to know the critical formulation temperature in primary drying. It is advantageous for the salt in the solutions to form a robust skeleton as a matrix while lowering critical formulation temperatures. If the primary drying continues until the free water in the product is completely removed and then the relative water is removed by increasing the temperature with secondary drying, the moisture content of the final product can be reduced. Primer drying should be below -60 ° C. The primary drying agents should continue to the critical temperature points. If the primary drying is above Tg (glassy transition), Te (melting) and Tc (settling) temperature values, it can cause the materials to reach unstable structure and water retention, so these temperature values should be paid attention. The order of sublimation is important in the lyophilization stage, where the frozen water molecule converts from liquefying directly to gas. Therefore, temperature and pressure balance should be provided during drying in the system in order to prevent the cake structure from collapsing.

Keywords: Lyophilization, mannitol, mineral salts, differential thermal analysis, freeze dry microscope

MARMARA BÖLGESİNDEKİ KOYUN VE KEÇİLERDE KIŞ MEVSİMİNDE SERUM CU VE ZN DEĞERLERİ

SERUM CU AND ZN VALUES OF SHEEP AND GOATS İN THE MARMARA REGİON İN WİNTER

GÜLSEREN YILDIZ ÖZ
Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü
NESLİHAN ORMANCI
Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsü

Özet
İz elementler çeşitli enzimlerin kofaktörü oldukları için organizma için gerekli biyomoleküllerdir. Mineral maddelerin organizmada gereğinden fazla ya da yeterli orandan az bulunması nedeniyle, çeşitli alternatif metabolik yolların biyokimyasal olarak uyarılmasıyla oluşabilecek hastalıklar, hayvancılık ekonomisinde önemli yer tutmaktadır. Yapılan çalışmalarda çinko ve bakır'ın fertilizasyon ve embriyo canlılığında önemli rol oynadığını ve eksikliğinde abort sebebi olabileceği bildirilmektedir. Mineral maddelerin konsantrasyonlarındaki bölgesel değişmeler toprak-bitki ve hayvan zincirindeki etkileşimi ortaya koyduğu için salgın hastalıklara direncin ya da yatkınlığın incelenmesine olanak sağlamaktadır. Mineral yetersizliklerinin bazı bölgelerde daha yoğun olması doğrudan toprağın yapısı ile ilişkilendirilebilmektedir. Bu çalışmada immun sistem için önemli etkileri olan iki iz elementin Marmara bölgesinde yetiştirilen koyun ve keçilerdeki seviyelerinin incelenmesi ve güncel veri elde edilmesi amaçlanmıştır.
Çalışmada Marmara bölgesindeki 7 ilde (Çanakkale, Düzce, İstanbul, Kırklareli, Sakarya, Tekirdağ, Yalova) yetiştirilen 31 adet koyun (Kıvırcık, Merinos ve Karayaka) ve 38 adet keçi (Kıl keçisi, Malta keçisi ve Saanen) ırkından elde edilen kan serumları kullanılmıştır. Kış mevsiminde toplanan serum numunelerinde bakır ve çinko seviyeleri spektrofotometre ile incelenmiştir. Koyunlarda ortalama bakır ve çinko değerleri sırasıyla 87,68 ve 96,12 olarak bulunurken keçilerde ortalama bakır ve çinko değerleri sırasıyla 92,72 ve 72,34 olarak bulunmuştur. Koyunlarda kan serumunda normal Cu 60-100 µg/dl ve normal Zn 100-120 µg/dl olarak bildirilmektedir. İl bazında değerlendirildiğinde, en yüksek bakır değeri Sakarya'da, en düşük bakır değeri Çanakkale'de bulunmuştur. Çinko'nun en yüksek olduğu il Düzce iken en düşük olduğu il Çanakkale olarak bulunmuştur.

Koyun ve keçilerdeki iz element değerlerindeki farklılıkların nedeni olarak, hayvan beslemede kullanılan bölgesel bitki çeşidi ve farklı rasyon kaynakları düşünülmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler ile Türkiye'deki diğer bölgelerdeki koyun ve keçilerin kan serumlarındaki mineral madde düzeyleri karşılaştırılarak, sonuçlar bölgesel olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İz elementler, kan serumu, keçi, koyun, Marmara Bölgesi, kış mevsimi

Abstract
Since trace elements are cofactors of various enzymes, they are essential biomolecules for the organism. Due to the fact that mineral substances are present in the organism more or less than necessary, diseases that may occur due to biochemical stimulation of various alternative metabolic pathways have an important place in livestock economy. Studies have reported that zinc and copper play an important role in fertilization and embryo viability and may cause abortion in their deficiency. Regional variations in the concentrations of mineral substances reveal the interaction between the soil-plant and animal chain, thus allowing the investigation of resistance or susceptibility to epidemic diseases. The fact that mineral deficiencies are more

intense in some regions can be directly related to the structure of the soil. The aim of this study was to investigate the levels of two trace elements which are important for immune system in sheep and goats reared in Marmara region and to obtain current data.
Blood samples of 31 sheep (Kivircik, Merino and Karayaka) and 38 goats (Hair goat, Malta goat and Saanen) breeds collected from 7 provinces of Marmara region (Çanakkale, Düzce, İstanbul, Kırklareli, Sakarya, Tekirdağ, Yalova) were used in this study. Copper and zinc levels were measured by spectrophotometer in serum samples collected in winter. The average copper and zinc values in sheep were 87.68 and 96.12, respectively. The mean copper and zinc values in goats were found to be 92.72 and 72.34, respectively. In sheep blood serum normal Cu 60-100 µg / dl and normal Zn 100-120 µg / dl are reported. The highest copper value was found in Sakarya and the lowest copper value was found in Çanakkale. The province with the highest zinc level was found to be Düzce and the lowest province was Çanakkale.

Different ration sources and variety of regional plants used in animal nutrition are considered as the cause of the differences in trace element values in sheep and goats. Data with mineral levels in the blood serum of sheep and goats other regions of Turkey were compared and the results were evaluated locally.

Keywords: Trace elements, blood sera, goat, sheep, Marmara Region, winter

ORGANİK YONCA KURU OTU İLE MISIR SİLAJININ FARKLI KOMBİNASYONLARININ *IN VITRO* GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

MUSTAFA SALMAN
BORA BÖLÜKBAŞ
ZEHRA SELÇUK
HABİP MURUZ
NURCAN ÇETİNKAYA
İSMAİL KAYA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
HALIL YOLCU
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada organik süt sığırı işletmelerinde yaygın olarak kullanılan organik yonca kuru otu ile organik mısır silajının farklı oranlardaki karışımının *in vitro* gerçek sindirilebilirliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada organik olarak faaliyet gösteren bir süt sığırı işletmesinden tedarik edilen organik mısır silajı ve yonca kuru otunun farklı oranlardaki karışımlarından %100 yonca (Y1); %75 yonca+%25 mısır (Y2), %50 yonca + %50 mısır (YS), %25 yonca + %75 mısır (S1) ve %100 (S2) (mısır) olacak şekilde deneme grupları oluşturuldu. Her bir grup için 8 adet tekerrür olacak şekilde planlandı. İnkübasyon periyodu 48 saat olarak uygulandı.

Yonca kuru otu ve mısır silajının %100 yonca; %75 yonca+%25 mısır, %50 yonca + %50 mısır, %25 + %75 mısır ve %100 mısır silajı karışımlarının *in vitro* gerçek sindirilebilirlik değerleri sırasıyla %65, %72, %74, %70 ve %71 olarak tespit edilmiştir. Araştırmada yonca kuru otu ve mısır silajının eşit oranlarda karışımının *in vitro* gerçek sindirilebilirlik değerleri istatistiki olarak en yüksek bulunmuştur ($P<0.05$). En düşük *in vitro* gerçek sindirilebilirlik düzeyi ise yonca kuru otunun %100 kullanıldığı grupta elde edilmiştir. Yonca kuru otu ile mısır silajının 75 yonca+%25 mısır, %25 + %75 mısır ve %100 mısır silajı olacak şekilde oluşturulan kombinasyonlarının *in vitro* gerçek sindirilebilirlik yönünden istatistiki bir farklılık ($P>0.05$) bulunmamıştır.

Sonuç olarak, i*n vitro* olarak gerçekleştirilen şimdiki araştırmada organik yonca kuru otunun tek başına kullanımında en düşük sindirilebilirlik bulunurken, en uygun kombinasyonun %50 yonca kuru otu ile %50 mısır silajı kullanılan grup oluşturmuştur. Yonca kuru otunun mısır silajı ile oluşturulan karışımlarının sindirilebilirlik değerlerinin, yonca kuru otu ve mısır silajının bireysel sindirilebilirlik değerlerinden daha yüksek olması yemler arası pozitif bir etkileşim olmasıyla açıklanabilinir.Bunun yanında yonca kuru otunun ve mısır slajının aynı %50 düzeylerindeki karışımları ile diğer kombinasyonları *in vivo* çalışmalar ile desteklenmelidir.

Anahtar kelimeler: Organik mısır silajı, organik yonca kuru otu, i*n vitro* gerçek sindirilebilirlik

FİĞ KURU OTUNA (*VICIA SATIVA L.*) FARKLI DÜZEYLERDE İLAVE EDİLEN MALİK ASİT VE FUMARİK ASİTİN *IN VITRO* GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİK ÜZERİNE ETKİSİ

THE EFFECT of DIFFERENT LEVELS of FUMARIC ACID AND MALIC ACID on *IN VITRO* TRUE DIGESTIBILITY of VETCH (*VICIA SATIVA L.*) HAY

BORA BÖLÜKBAŞ
AYŞE GİZEM BÖLÜKBAŞ
MUSTAFA SALMAN
AHMET ARDA ÇINAR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada fiğ kuru otuna farklı düzeylerde ilave edilen fumarik asit (FA) ve malik asitin (MA) in vitro gerçek sindirilebilirlik (IVGS) ve NDF sindirilebilirliği (IVNDFS) üzerine etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma FA ve MA için ayrı ayrı yürütüldü. Fumarik asit ve malik asitin kullanılmadığı ilk fermentör (kavanoz) kontrol grubunu oluşturdu. Fumarik ve malik asit %0.1, 0.2 ve 0.3 düzeylerinde ayrı fermentörlere konularak sırasıyla deneme grubu 1, 2 ve 3 oluşturuldu. Yem örnekleri her bir grup için 6 adet tekerrürlü olarak planlandı. İnkübasyon süresi 48 saat olarak uygulandı. Fiğ kuru otunun IVGS sindirilebilirliği üzerine %0.1 ve % 0.2 düzeylerinde ilave edilen malik asit gruplarında kontrol grubu ile karşılaştırıldığında herhangi bir olumsuz etkisi (P> 0.05) gözlemlenmemiştir. Ancak % 0.3 düzeyinde malik asit kullanılan grupta IVGS ve IVNDFS'de düşürmüştür (P <0.05). FA'nın fiğ kuru otu IVGS ve IVNDFS üzerindeki etkileri incelendiğinde ise, kontrol grubu ile deneme grubu 3 arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken (P> 0.05), kontrol grubu ile deneme grubu 1,2 arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark (P <0.05) oluşmuştur. En düşük in vitro gerçek organik madde sindirilebilirlik seviyesi %0.3 düzeyinde MA eklenen grupta bulundu. Malik asit eklenen deney grubu 3'ün, kontrol grubu, deneme grubu 1 ve 2 grupları ile karşılaştırıldığında IVNDFS üzerine etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır (P <0.05). Bu çalışmanın sonuçları, % 0.1 ve % 0.2 seviyelerinde FA kullanımınıyla IVGS ve IVNDFS'nin olumlu yönde etkilediği göstermiştir. Malik asidin % 0.1 ve % 0.2 düzeylerinde kullanımı IVGS ve IVNDFS üzerinde herhangi bir olumsuz etkisi olmamıştır. Bununla birlikte FA ve MA'nın bu düzeyde kullanımlarınının yem tüketimi, performans ve rumen fermantasyonu üzerine etkileri *in vivo* çalışmalarla desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Fumarik asit; malik asit; sindirilebilirlik; fiğ kuru otu

Abstract
The aim of this study was to investigate the effects of different levels of fumaric (FA) and malic acid (MA) added to vetch (*Vicia Sativa L.*) hay on *in vitro* true digestibility (IVTD) and *in vitro* NDF digestibility (IVNDFD). FA and MA were carried out separately. The first fermentor (jar) in the incubator without FA and MA formed the control group. Each acid was added to individual fermentors at 0.1, 0.2 and 0.3% levels to form experiment groups 1, 2 and 3, respectively. The feed samples were planned to have 6 replications for each group. Incubation period was 48 hours. MA added at 0.1% and 0.2% levels to vetch hay on IVTD and was not observed in any negative (P> 0.05) effect compared to the control group. However, MA used at 0.3% level had a decreasing (P <0.05) effect on IVTD and IVNDFD. While the effects of FA on IVTD and IVNDFD of vetch hay were examined, there was no statistical difference (P> 0.05) between control

group and experimental group 3, whereas there was a statistically significant difference (P <0.05) between control, experimental groups 1 and 2. The lowest *in vitro* true organic matter digestibility level was found in the group added at 0.3% of MA. Malic acid were statistically significant (P< 0.05) in experimental group 3 compared to control, experimental group 1 and 2 in terms of IVNDFD.
The results of this study showed that the use of FA at levels of 0.1% and 0.2% had a positive effect IVTD and IVNDFD. The use of MA at 0.1% and 0.2% levels did not have any negative effect on IVTD and IVNDFD. However, the effects of these levels of FA and MA on feed consumption, performance and rumen fermentation should be supported by in vivo studies.

Keywords: Fumaric acid; malic acid; digestibility; vetch hay

SAMSUN VETERİNER KONTROL ENSTİTÜSÜ HİZMET ALANINA GİREN İLLERDEKİ SIĞIR, KOYUN VE KEÇİ SERUMLARININ ÇİNKO YÖNÜNDEN RETROSPEKTİF OLARAK İNCELENMESİ (SÖZLÜ SUNU)

RETROSPECTİVE ANALYSİS OF CATTLE, SHEEP AND GOAT SERA İN THE PROVİNCES İN THE SERVİCE AREA OF SAMSUN VETERİNARY CONTROL İNSTİTUTE İN TERMS OF ZİNC (ORAL PRESENTATİON)

NESLİHAN ORMANCI
Samsun Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü

Özet
Çinko (Zn), organizmada hücre işlevinin etkili bir bileşeni olup vücutta en fazla bulunan iz elementlerden biridir. Çinko hücre solunumu, hücre zarının bütünlüğü ve serbest radikallerin uzaklaştırılması gibi yaşamı destekleyen pek çok biyokimyasal işlemlerin yürütülmesinde görev alır. Buna ilaveten özellikle alkalen fosfataz, karbonik anhidraz, ürikaz, timidin kinaz, malat ve laktat dehidrogenaz vb. gibi birçok enzimin yapımı ve işlevinde de önemli rol oynar. Hayvanlar da eksikliğinde büyümede duraklama, beyin işlevlerinde bozulma, yara iyileşmesinde gecikme, hipogonadizm, timüs atrofisi, humoral ve hücresel bağışıklık yanıtlarında azalma ve deride parakeratozis lezyonları görülmektedir. Enstitümüz Biyokimya laboratuvarında çinko analizi rutin olarak son 10 yıldır yapılmakta olup sonuçlar ilgili birimler ve sahada çalışan Veteriner Hekimlerle paylaşılmaktadır. Bu çalışma ile 2018-2019 yılları içerisinde gelen numune sonuçları retrospektif olarak incelenerek bölgenin çinko minerali açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.
Hizmet alanınımız da bulunan illerden (Samsun, Sinop, Ordu, Trabzon, Giresun, Rize, Amasya, Tokat, Sivas) Enstitümüze analiz için gönderilen sığır, koyun ve keçilere ait serum örnekleri Atomik Absorbsiyon Spektrofotometre Alevli Sistem ile analiz edilmiştir. Bulunan değerler referans değerlerle karşılaştırılarak sonuçlar raporlanmıştır. Son iki yıla ait raporlar incelenerek bölge çinko minerali açısından değerlendirilmiştir.

Enstitümüze çinko analizi için gelen toplam 58 adet sığır serum örneği incelenmiş olup 16'sı normal bulunurken 42'si referans değerlerin altında tespit edilmiştir (%72.41). Koyunlarda ise toplamda gelen 77 adet serum örneklerinin 62 tanesi referans değerin altında bulunurken 16 tanesi normal düzeyde bulunmuştur (%80.50). Keçilerde ise çinko değerleri normal değerlerin altında bulunmuştur (%87.5).

Retrospektif sonuçlara göre bölgemizde sığır, koyun ve keçilerde çinko değerleri referans değerlerin altında seyir etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çinko, Samsun, Koyun, Keçi, Sığır

Abstract
Zinc (Zn) is an effective component of cell function in the organism and is one of the most abundant trace elements in the body. Zinc, cell respiration, the integrity of the cell membrane and the removal of free radicals are involved in many life-supporting biochemical processes. In addition, it plays an important role in the production and function of many enzymes, in particular alkaline phosphatase, carbonic anhydrase, uricase, thymidine kinase, malate and lactate dehydrogenase etc. If animals have Zn deficiency, pause in growth, impaired brain function, delayed wound healing, hypogonadism, thymus atrophy, decreased humoral and cellular immune responses and lesions of the skin parakeratosis may occur. Zinc analysis is

carried out routinely in the Biochemistry laboratory of our institute for the last 10 years and the results are shared with the related units and veterinarians working in the field. The aim of this study was to retrospectively evaluate the sample results in 2018-2019 and to evaluate the region in terms of zinc mineral.
Serum samples of cattle, sheep and goats sent to our institute from the provinces in our service area (Samsun, Sinop, Ordu, Trabzon, Giresun, Rize, Amasya, Tokat, Sivas) for analysis were analyzed with Atomic Absorption Spectrophotometer Flame System. The values were compared with the reference values and the results were reported. The reports of the last two years were examined and the region was evaluated in terms of zinc mineral.

A total of 58 bovine serum samples were examined for zinc analysis and 16 of them were found to be normal and 42 were below the reference values (72.41%). In sheep, 62 of 77 serum samples were below the reference value and 16 of them were at normal level (80.50%). Zinc values in goats were below normal values (87.5%).

According to the retrospective results, zinc values in cattle, sheep and goats in our region are below the reference values.

Keywords: Zinc, Samsun, Sheep, Goat, Cattle

DNA HASARI VE ONARIM MEKANİZMALARI

NİLÜFER KURUCA
TOLGA GÜVENÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Ekzojen ve endojen faktörlerin etkisiyle DNA molekülünün yapısında meydana gelen değişimler DNA hasarı olarak adlandırılmaktadır. DNA hasarına birçok faktörün etkisi vardır. Bu faktörlerden en etkilisi oksidatif hasardır. Oksidatif hasar, yüksek enerjili, stabil olmayan ve diğer moleküllerden elektron koparma eğiliminde olan serbest radikallerden dolayı meydana gelir. Oluşan bu serbest radikaller, endojen ve ekzojen antioksidanlar tarafından temizlenir. Serbest radikallerin oluşum hızı ile antioksidan savunma mekanizma bir denge içerisinde bulunur. Bu dengenin bozulması canlı için önemli yapıları etkiler. Hasar sonucunda DNA'da mutasyonlar, zincir kırıkları, abazik bölgelerin oluşumu, şeker hasarı, DNA – protein çapraz bağlanmaları meydana gelir. Eğer bu hasarlar onarılmazsa genomik kararsızlığa neden olabilir. Ayrıca kanser, nörolojik hastalıklar, immun yetmezlik ve erken yaşlanma da DNA hasarının önemli sonuçlarındandır. Hasarlanan DNA molekülünde hasara neden olan etkene bağlı olarak değişen onarım mekanizmaları mevcuttur. Doğrudan ve dolayı olarak ikiye ayrılan bu onarım mekanizmalarında ana basamaklar hasarın tanınması, hasarlı bölgelerin uzaklaştırılması, yeni baz dizilimi ve ligasyon aşamalarından oluşur. Birden çok proteinin rol oynadığı onarım mekanizmalarında meydana gelen hasarlar canlının genetik yapısını değiştirmekte ve genetik hastalıklara yatkınlığı arttırmaktadır. DNA onarım sürecinin düzgün olması organizmanın gelişmesi ve hayatta kalmasında önemli rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı DNA hasarı hakkında bilgi vermek ve onarım mekanizmaları hakkında genel bir bakış sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan savunma, Baz eksizyon onarımı, DNA hasarı, Nükleotid eksizyon onarımı, Oksidatif stres

KISRAKLARDA REPRODÜKTİF PERFORMANSI ETKİLEYEN BAKTERİYEL İNFEKSİYONLAR

BACTERIAL INFECTIONS AFFECTING REPRODUCTIVE PERFORMANCE IN MARES

BURCU ESİN
MESUT ÇEVİK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Kısraklarda genital hastalıklar sıklıkla görülmekte ve at hekimlerinin vaka sayısının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Genital hastalıklar kısraklarda subfertilitenin en önemli nedenidir. Kısraklarda infertiliteye dolayısıyla da ciddi ekonomik kayıplara sebep olan bu genital hastalıklar genellikle muayeneler esnasında iatrojenik yolla, doğal aşım, normal veya patolojik doğumlar, hatalı ve/veya hijyenik olmayan suni tohumlama uygulamaları sonucu meydana gelmektedir. Ayrıca yaşın ilerlemesi, üreme kanalında meydana gelebilecek hasarlar (darbe vb.) ve bakteriyel bulaşmalar infeksiyonlara duyarlılığı arttırmaktadır. Konu ile ilgili olarak yapılan güncel çalışmalarda genital organlardan izole edilen en önemli bakteriyel etkenler *Streptococcus equi subsp. zooepidemicus, Escherichia coli (E. coli), Staphylococcus aureus (S. aureus), Taylorella equigenitalis, Klebsiella pneumoniae (K. pneumoniae), Pseudomonas aeruginosa (P. aeruginosa), Bacteroides fragilis (B. fragilis) ve Bacteroides ureolyticus (B. ureolyticus)* olarak bildirilmektedir. Kısraklarda genital organ infeksiyonlarına neden olan bu bakteriyel etkenler özellikle embriyonik ölümlerin, abortusların, perinatal tay kayıplarının en önemli nedenlerini oluşturmaktadır. Bu nedenle dünya çapında at yetiştirme birlikleri sistematik kontroller yürütmektedir. Bu amaçla kısrakların rutin genital organ muayeneleri ve bakteriyolojik muayeneleri yapılmaktadır. Muayenesi yapılan ve numune alınacak olan kısraklar genellikle önceki sezonda gebe kalmayan, embriyonik ölüm veya abortus görülen, tayı ölü doğan veya post partum erken dönemde tayı ölmüş olan hayvanlardır. Bu derlemenin hazırlanmasındaki amaç güncel veriler ışığında kısraklarda sıklıkla infertilite ve steriliteye neden olan bakteriyel etkenlere dikkat çekmek ve sürecin daha iyi kontrolüne ilişkin bilgilerin sunulmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Bakteriyel İnfeksiyon, Fertilite, Kısrak, Reprodüksiyon

Abstract
Genital diseases are common in mares and constitute an important part of the number of event for horse physicians. Genital diseases are the most important cause of subfertility in mares. These genital diseases, which cause infertility and therefore serious economic losses in mares, are usually caused by iatrogenic, breeding, normal or pathological gestations, faulty and unhygienic artificial insemination during the examinations. In addition, the age of the mares, damage to the reproductive tract (impact etc.) and bacterial contamination increase the susceptibility to infections. The most important bacterial agents isolated from genital organs in current studies on the subject are *Streptococcus equi subsp. zooepidemicus, Escherichia coli (E. coli), Staphylococcus aureus (S. aureus), Taylorella equigenitalis, Klebsiella pneumoniae (K. pneumoniae), Pseudomonas aeruginosa (P. aeruginosa), Bacteroides fragilis (B. fragilis) and Bacteroides ureolyticus (B. ureolyticus).* These bacterial agents that cause genital organ infections in mares are the most important causes of embryonic deaths, abortions and perinatal foal losses. Therefore, horse breeding associations around the world carry out systematic controls. For this purpose, genital organ examinations and bacteriological examinations of mares are performed. The examinations and sampling were performed from the stillbirth, not conceive in the previous season and death in embryonic period or aborted animals. This

review were aim to draw attention to the bacterial agents that cause infertility and sterility in the light of current data and to provide information on better control of the process.

Keywords: Bacterial Infection, Fertility, Mare, Reproduction

ENOS VE VEGF VARYANTLARI PANKREAS KANSERİ RİSKİNİ ARTIRABİLİR

ENOS AND VEGF VARIANTS MIGHT INCREASE RISK OF PANCREATIC CANCER

HASAN DAĞMURA
Gaziosmanpaşa Üniversitesi
SERBÜLENT YİĞİT
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ÖZGE GÜMÜŞAY
Gaziosmanpaşa Üniversitesi
AYŞE FEYDA NURSAL
Hitit Üniversitesi
EMİN DALDAL
NEVİN KARAKUŞ
Gaziosmanpaşa Üniversitesi
NİLÜFER KURUCA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Pankreas kanserine (PK) bağlı ölümler, kanser ölümleri arasında dördüncü sırada yer almaktadır. Pankreas kanseri vakalarının %90'dan fazlasında en sık görülen form pankreas duktal adenokarsinomudur. Geç tanı, hızlı metastaz ve kullanılan kemoterapiye direnç prognozu kötüleştirmektedir. PK'nin gelişiminin altında yatan gerçek mekanizma hala tam olarak aydınlatılamamıştır. PK'nin patogenezinde kimyasallara maruz kalma, ağır metaller, obezite gibi çevresel faktörler ve genetik faktörlerin rol oynadığı belirlenmiştir. Nitrik oksit (NO) bağışıklık, nörotransmisyon ve karsinogenez gibi çeşitli fizyolojik ve patofizyolojik olaylara etki eden serbest radikaldir. NO, NO sentez (NOS) enzimi aracılığıyla sentezlenir. NOS'in genetik olarak farklı üç izoformu tespit edilmiştir. Bunlar; düşük miktarda üretilerek vasküler tonusu ayarlayan endoteliyal izoform (eNOS), yine düşük miktar üretilen sinaptik şekillenme ve nörotransmisyonu düzenleyen nöronal izoform (nNOS) ve yüksek miktarda üretilerek, immün/inflamatuar olaylarda rol alan ve hücre aracılı immün cevapta etkili bir komponent olan uyarılabilir form (iNOS)dur. Bazı çalışmalar NO'nun farklı konsantrasyonlarda tümör metastazı ve progresyonunu hem indükleyebileceğini hem de inhibe edebileceğini bildirmiştir. Endotel nitrik oksit sentaz (eNOS), çeşitli tümörler gibi endotel veya epitel hücrelerinde eksprese edilir. eNOS'u kodlayan gen, 7. Kromozomun q36 bölgesinde bulunur ve insanlarda 26 ekzon içerir. Anjiyogenez, kanser oluşumunda önemli bir süreçtir ve primer tümörün büyümesi, infiltrasyonu ve metastazı için gereklidir. İnsan vasküler endotel büyüme faktörü (VEGF), anjiyogenez, tümör büyümesi ve metastaz gibi birçok patolojik proseste önemli şekilde rol oynamaktadır. VEGF geninde promoter bölgenin −2549 pozisyonunda 18 bp fragmanının inersiyon/delesyon (I / D) varyantının, anjiyojenik bazlı birçok hastalıkta bir rol oynadığı ve bu nedenle özel bir öneme sahip olduğu öne sürülmüştür. Bu çalışma, Türkiye popülasyonunda eNOS VNTR ve VEGF I/D varyantının PK ile ilişkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Yapılan prospektif vaka-kontrol çalışmasında 76 PK hastası (28 kadın ve 48 erkek) ve 100 sağlıklı kontrol çalışıldı. eNOS değişken sayıda ardışık tekrar (VNTR) ve VEGF inersiyon/delesyon (I/D) varyantları için PCR ile genotiplendi. eNOS intron 4 VNTR genotip dağılımları için gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edildi ($p = 0.01$). eNOS 4a/4b ve 4b/4b genotipleri hasta grubunda kontrol grubuna göre daha yüksekti. VEGF I/D varyant genotip grupları ve alel frekansları için gruplar arasında anlamlı bir fark gözlendi ($p<0.00$ ve $p<0.00$). VEGF I/D varyantı I/I genotipi ve I alleli hasta grubunda kontrol grubuna göre daha fazlaydı. Hastalar D/D + D/I ve D/D'ye göre kontrollerle karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir

ilişki gözlendi (p <0.00, OR: 0.094,% 95 CI: 0.03-0.22). eNOS VNTR ve VEGF I/D değişkenlerinin PK'nin gelişimini etkileyebileceğine dair sonuçlar elde edildi.

ECG THAT MIMICS LEFT MAIN CORONARY ARTERY DISEASE IN A YOUNG PATIENT WITH MYOCARDIAL BRIDGE

LEVENT ÖZDEMİR
HATICE DUYGU ÇİFTÇİ SİVRİ
Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Introduction

Isolated ST-segment elevation more than 1 mm in lead aVR in combination with diffuse ST-segment depression in other leads is usually a mark of severe left main coronary artery (LMCA) disease. Mostly urgent cardiac catheterization is required in these circumstances. The definition of myocardial bridge is a certain part of the epicardial arteries that takes an intramyocardial course that causes systolic compression. The overall course is generally benign although MB has been infrequently related to angina, myocardial infarction, coronary spasm and sudden cardiac death. Electrocardiographic changes are not specific in both rest and during exercise in a patient with MB. Herein we present the patient with a muscular bridge and his ECG suggesting left main coronary artery lesion.

Case Report

A 25 years old male patient came to the emergency department with severe anginal type chest pain ongoing one hour. The pain has started after strenuous exercise and was continuing in the emergency room. The blood pressure was 120/75 and the pulse was 110/bpm and regular. Physical examination was normal except slight tachycardia. There was 1mm ST-segment elevation in AVR and diffuse ST-segment depression reaches 2 mm especially on inferolateral leads (Figure1). Cardiac biomarkers were normal at that time. The patient was transferred to the catheterization laboratory urgently because of high suspicion of acute coronary syndrome and expected LMCA disease based on ECG findings. Urgent coronary angiography was performed through transradial approach. Coronary angiogram revealed that mid Left Anterior Descending (LAD) artery muscular bridge, otherwise completely normal coronary arteries (Figure 2a and b). Figure 2a shows severe compression on mid LAD artery segment in systole and figure 2b shows relaxation of the associated arterial segment in diastole. ECG was repeated in the catheterization laboratory shortly after the coronary angiogram. The ECG was the same as in the emergency room. The diagnosis was made MB with associated ECG changes. High dose beta-blocker was started. The patient's symptoms were improved in a couple of hours and ECG has become normal (Figure 3). Myocardial perfusion scintigraphy was also normal under beta-blocker treatment.

Discussion

In our knowledge, this is the first case of MB with ECG abnormality that mimics LMCA disease in the literature. We didn't see any atherosclerotic lesion or coronary artery spasm except myocardial bridge on coronary angiogram. So we believed myocardial bridge could be responsible for ECG changes and patient's symptoms. Although MB can be found in any epicardial artery, it mostly involves the LAD as in our case. The reason for the LMCA lesion-like ECG changes in our patient might be the significant myocardium supplied by LAD or the mechanisms we do not know yet.

Conclusion

MB should be kept in mind in the patient with ECG that suggests LMCA lesion.

Key Words: Myocardial bridge, left main coronary artery disease, electrocardiography

Figure 1

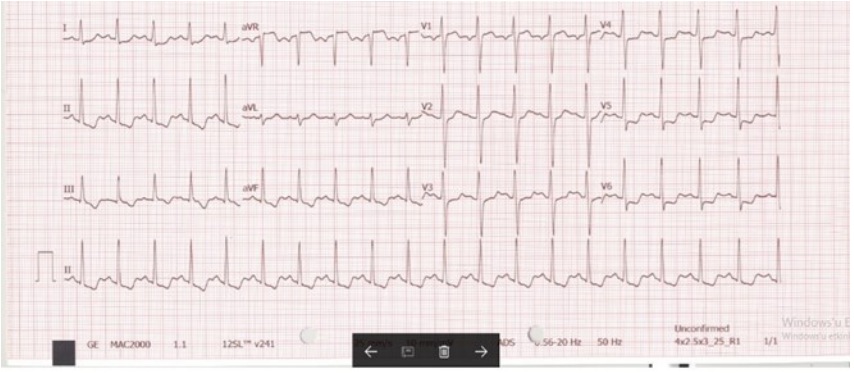

Figure 2a and b

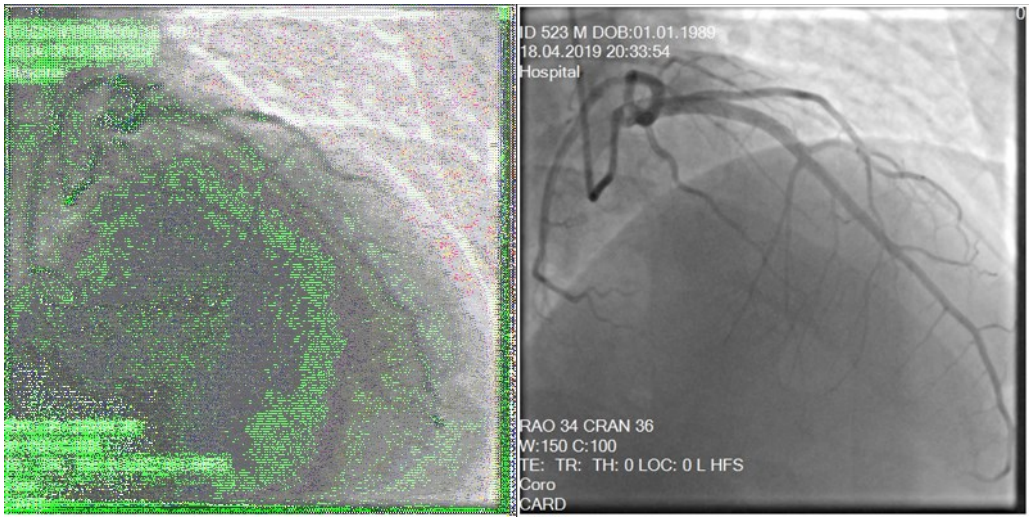

Figure 3

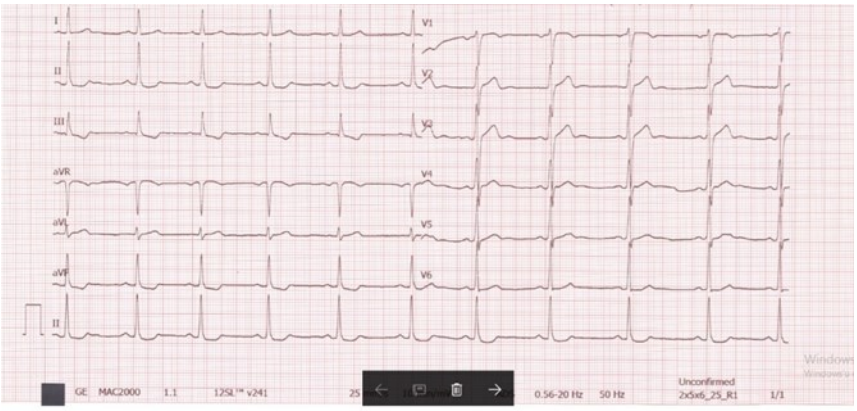

LATERAL EPIKONDILIT TEDAVISINDE KINEZYO BANTLAMA YÖNTEMININ ERKEN DÖNEM SONUÇLARI

TAHİR ÖZTÜRK
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Giriş: Dirsek lateral epikondilit kronik, dejeneratif bir hastalık olup yaşam kalitesi ve aktivite düzeyini azaltan bir hastalıktır. Epikondilit için çeşitli tedavi seçenekleri denenmiş olup (oral ve topikal antienflamatuar ilaçlar, steroid enjeksiyonları, fizik tedavi, brace tedavisi vb.) günümüzde altın standart tedavi protokolü hala belirlenememiştir. Kinezyo bant tekniğinin epikondilit tedavisinde uygulanma amacı cilt altı dokunun lenfatik drenajının düzenlenmesi, fasya korreksiyonu, uygulama tekniğine göre kas stimülasyonu ya da inhibisyonu şeklinde etkileridir. Bu çalışmada Kinezyo bantlamanın erken dönem sonuçlarını değerlendirildik.

Materyal – Metod: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji polikliniğine 2019 Ocak ve Mayıs ayları arasında başvuran lateral epikondilit (LE) tanısı olan hastalar değerlendirmeye alındı. LE tanısı alan 21 dirseğe kinezyo bantlama uygulanarak ilk başvuru, 2. hafta ve 4. hafta Nirschl lateral epikondilit evrelemesi, vizüel analog skalaları (VAS), ekstansiyonda VAS, qDASH ve PREE-T skorlamaları, dinamometre ile el kavrama gücü ölçümleri yapıldı. Tekniğine uygun sertifikalı uygulayıcılar tarafından kas tekniğinde ve alan düzeltme tekniklerinde uygulandı. Hastalara aktivite kısıtlaması ve suyla temastan kaçınılması önerildi. Herhangi bir oral ya da topikal tedavi, fizik tedavi ve rehabilitasyon önerilmedi. 5' er gün arayla 3 seans bantlama uygulandı, ölçümler yapıldı.

Bulgular: 17 kadın, 3 erkek olmak üzere 20 hastanın 21 dirseği değerlendirildi. 15 olguda sağ taraf, 4 olguda sol taraf etkilenmiş olup 1 olguda bilateral tutulum mevcuttu. 12 olguda dominant ekstremite tutulumu, 7'sinde dominant olmayan ekstremite tutulumu mevcuttu. Hastaların ortalama yaşı 48.2 (dağılım, 32 - 69 yaş) idi. Başvuru sırasındaki ortalama Nirschl evrelemesi 5 olup; ortalama VAS değerleri 7.7 ve ekstansiyonda VAS değerleri 8.4'idi. qDASH ve PRTEE skorları ortalaması sırasıyla 58.8 ve 69.3 idi. Dinamometre ile yapılan el kavrama ölçümlerinde ortalama değer 19.4 kg'dı. 4. haftadaki ortalama Nirschl evrelemesi 2, ortalama VAS değerleri 2.9 ve ekstansiyonda VAS değerleri 4'idi. qDASH ve PRTEE skorları ortalaması sırasıyla 23.7 ve 33.4 idi. Dinamometre ile yapılan el kavrama ölçümlerinde ortalama değer 23.39 kg'dı.

Sonuç: Çalışmamızda uygulama kolaylığı olan ve girişimsel bir işlem olmayan kinezyo bantlamanın; dirsek lateral epikondilit hastalarında kısa dönemde ağrı palyasyonu ve hastalığın evresinin gerilemesi açısından etkinliğinin olduğunu düşünmekteyiz. Kinezyo bantlama ile geçici bir yöntem olarak yaşam kalitesinin ve spor performansının arttığının kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Lateral epikondilit, Kinezyo bantlama, erken dönem sonuçları

RADİUS DİSTAL UÇ AO TIP C KIRIKLARINDA VOLAR PLAK İLE ERKEN FİKSASYON SONUÇLARIMIZ

ORHAN BALTA
METE GEDİKBAŞ
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Giriş: Bu çalışma ile amacımız; kliniğimizde AO tip C radius distal uç kırığı nedeniyle, aynı volar cerrahi yaklaşım uygulanarak, aynı tip anatomik kilitli volar plak ile erken fiksasyon uygulanmış hastaların; anatomik, radyolojik ve klinik sonuçlarını literatür ile birlikte değerlendirmektir.
Materyal - Metod: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde, 2016-2018 arasında radius distal uç kırığı tanısı ile volar anatomik kilitli plak uygulanarak tedavi edilen 44 hasta retrospektif olarak değerlendirildi. Hastalar yaş, cinsiyet ve AO sınıflandırma sistemi C tipine göre gruplara ayrıldı. Hastaları klinik ve fonksiyonel olarak değerlendirmek için; QDASH skorlama sistemi ile kırık ve sağlam olan üst ekstremitelerin el bilek eklem hareket açıklıkları, el kavrama(grip) güçleri ölçüldü. Radyolojik olarak radial yükseklik, radial inklinasyon ve volar tilt ölçülerek Stewart skorlama sistemine göre hastalar değerlendirildi.

Bulgular: 26 (%59) erkek, 18 (%41)'i kadın olan hastaların ortalama yaşı 46 (dağılım, 19–66 yaş) idi. 30 hastanın (%68) sağ, 14 hastanın (%32) sol el bileğinde kırık mevcuttu. Kırık grupları olarak AO sınıflamasına göre 14 tane C1 tipi, 20 tane C2 tipi, 10 tane C3 tipi kırık mevcuttu. Ameliyata kadar geçen süre ortalama olarak 5.2 gündü (dağılım, 0 - 16 gün). QDASH skoru ortalama 13.77 idi. Kırık tarafın postop grip ortalaması 18.33, sağlam tarafın grip ortalama değeri ise 25.33'di. Postop fleksiyon 63.41º (80-40), sağlam taraf fleksiyon 71.83º (90-40), ekstansiyon 65.83º (90-40), sağlam taraf ekstansiyon 70.91 º (90-40), radial deviasyon 23.75º (30-0), sağlam taraf radial deviasyon 27.08º (30 -0), ulnar deviasyon 28.55º (45-0), sağlam taraf ulnar deviasyon 34.66º (45-0), supinasyon 84.83° (90-55), sağlam taraf supinasyon 88.25° (90-70), pronasyon 82.66° (90-40), sağlam taraf pronasyon 87.41° (90-60) bulundu.Stewart ve ark.'nın radyolojik değerlendirmesi ile hastaların 14 (%31.8)'ünde mükemmel, 26 (%59.1)'sında iyi, 4 (%9.1)'ünde orta sonuç elde edildi.Kötü sonuç yoktu.

Sonuç: Volar anatomik kilitli plak uygulaması radius distal uç kırıkları için etkin ve iyi bir tedavi yöntemidir. Yaşanan komplikasyon oranları düşük olup uygun redüksiyon ve plağın uygun şekilde yerleştirilmesi ile komplikasyonların önüne geçilebilir. İyi bir fiksasyon ile erken harekete başlayarak eklem hareket açıklığı erken elde edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Radius distal uç kırık, volar plak, erken fiksasyon

ALZHEIMER HASTALARINDA PALYATİF BAKIM

TUĞBA YARDIMCI GÜREL
Sinop Üniversitesi

Özet
Alzheimer hastalığı; merkezi sinir sisteminin çeşitli bölgelerinde nöron ve sinaps kayıpları sonucunda oluşan; bilişsel işlevlerde azalma, nöropsikiyatrik ve davranışsal bozukluklar ile karakterize ilerleyici, geri dönüşü olmayan, nörodejeneratif bir hastalıktır. Alzheimer Hastalığı demansın en sık görülen tipidir ve demans vakalarının %60-70'ini oluşturmaktadır. Dünya çapında 50 milyon civarında demans hastası olduğu ve bu hastaların %60'ının düşük ve orta gelirli ülkelerde yaşadığı belirtilmektedir. Palyatif bakım, ilerleyici ve tedavisi olmayan ölümcül hastalıklarda acıyı azaltmaya ve önlemeye böylece yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik bir bakım sistemidir. Başlangıçta, terminal dönem kanser bakımı etrafında geliştirilmiştir ancak prensipleri nörodejeneratif hastalıklar için de geçerlidir. Özellikle hastanın fonksiyon kaybı arttıkça palyatif ve destekleyici bakım gereksinimi de artmaktadır. Palyatif bakımın uzman palyatif bakım hizmetleri, palyatif müdahaleler ve palyatif bakım yaklaşımı olmak üzere üç türü olduğu belirtilmektedir. Alzheimer gibi nörodejeneratif hastalığı olan hastalar için, uzman palyatif bakım hizmetleri ve palyatif müdahaleler yerine palyatif bakım yaklaşımının daha yararlı olabileceği belirtilmektedir. Literatürde hastaneye yatırılan demans hastalarının sayısının oldukça az olduğu ve bu durumun hastaneye başvuruların yetersiz olması, ölümcül bir hastalık olarak tanınmaması ve prognozun ölçülmesinin zorluğu ile ilgili olabileceği belirtilmektedir. Alzheimer hastalarında palyatif bakım ile dispne, deliryum ve depresyon tedavisi dahil olmak üzere ağrı ve semptom yönetimi gibi bir çok sorunun en uygun şekilde tedavi edilebileceği, hasta ve ailesinin yaşam kalitesinin arttırılabileceği belirtilmektedir. Sağlık bakım sistemi içerisinde yer alan profesyoneller hastaların ve bakım verenlerin çektiği acıları hafifletmek ve başetmelerini kolaylaştırmak için çaba sarf etmelidir. Alzheimer hastalarının palyatif bakım gereksinimlerinin farkında olunmalı, sağlık eğitimi ve bilinçlendirme kampanyaları yoluyla bu farkındalığın arttırılması gerektiği belirtilmektedir. Bu yazının amacı ileri düzey Alzheimer hastalarına bakım veren sağlık profesyonellerine hastalık semptomlarının yönetimi ve palyatif bakım hakkında güncel literatür ışığında bilgi sunulmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer hastalığı, Palyatif bakım, Demans

KALP HASTALIKLARINDA TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TIP KULLANIMI

TUĞBA YARDIMCI GÜREL
Sinop Üniversitesi

Özet
Geleneksel tıptaki büyük ilerlemelere rağmen tamamlayıcı ve alternatif tıp (TAT) uygulamaları hala yaygın olarak kullanılmaktadır. TAT, geleneksel tıbbın bir parçası olarak görülmeyen, çeşitli tıbbi ve sağlık sistemlerini ve ürünlerini içeren uygulamalardır. Kardiyovasküler hastalıklara (KVH) yönelik farmakolojik tedaviler, bir dizi yan etkisi olan ve etkinliği sınırlı tedavilerdir. Bu nedenle hastalar, standart bakımı tamamlamak için genellikle yardımcı tedavi arama eğilimindedirler. Son yıllarda, birçok klinisyen standart konvansiyonel tedaviye dayanan KVH'ların önlenmesi ve tedavisinde TAT uygulamalarını başarıyla kullanmaktadır. Ancak hala TAT uygulamalarının kalp hastalıklardaki rolü tam olarak kanıtlanmış değildir. Ulusal Sağlık Enstitüsü, TAT uygulamalarını beş ana kategoride sınıflandırmaktadır: 1) alternatif tıbbi sistemler (örneğin geleneksel Çin tıbbı, akupunktur, Ayurveda, naturopati, homeopati, Kızılderili şifacıları, Tibet tıbbı), 2) zihin-beden müdahaleleri (meditasyon, hipnoz, dans sanat ve müzik terapisi, spiritüel iyileştirme ve dua), 3) biyolojik temelli tedaviler (bitkisel ilaç ve diyet takviyeleri, özel diyetler ve ortomoleküler tıp), 4) manipülatif ve vücut temelli yöntemler (kayropraktik, masaj, Feldenkrais yöntemi, diğer "vücut çalışması" sistemleri ve kraniosakral çalışma gibi osteopatik tıbbın özellikleri ve 5) enerji tedavileri (reiki, terapötik dokunuş ve vücudun "biyoelektrik alanını" etkileyen diğer yöntemler). Özellikle diyet takviyeleri ve bitkisel ilaçlar gibi biyolojik temelli tedavilerin reçeteli ilaçların etkisinde değişikliklere neden olabileceği ve bu nedenle kalp hastalarında zararlı sonuçlar doğurabileceğinden dikkatli kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Çünkü kronik hastalıkları olan kişiler, durumlarını yönetmek için TAT tedavilerini sık kullanırlar ve böylece bitki-ilaç etkileşimlerine maruz kalma olasılıkları yüksektir. Bu nedenle kalp hastalarında faydalı TAT kullanımının teşvik edilmesi ve potansiyel bitki-ilaç etkileşimlerinin önlenmesi açısından kullanım durumları ve etkilerinin bilinmesi önemlidir. Bu yazının amacı kalp hastalıklarında sıklıkla kullanılan TAT yöntemleri, hasta ve hastalık üzerine etkileri ve konu ile ilgili literatürde yer alan önerilerin sunulmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Tamamlayıcı ve alternatif tıp, Kardiyovasküler hastalık, Doğal ilaçlar

GRANÜLOZA HÜCRELİ OVER TÜMÖRÜ VE ENDOMETRİUM ENDOMETRİOİD TİP ADENO KANSER BİRLİKTELİĞİ

MESUT ÖNAL
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Granüloza hücreli tümör tüm over kanserlerinin %2-3 'ünü oluştururken , Overin Seks-Kord -Stromal tümörlerinin %70 'ini oluşturur.Bu tümörler, over foliküllerinin içindeki germinal hücreleri çevreleyen hücrelerden kaynaklanır.Klinik ve histolojik olarak iki farklı tipi mevcuttur.%95'ini oluşturan erişkin tip ve %5'ini oluşturan jüvenil tiptir. Çoğunlukla iyi prognozlu olup geç nüks etme eğilimi ile karakterizedir. En sık postmenopozal kadınlarda görülmekle birlikte, pik insidansını 50-55 yaşları arasında yaparlar . Stroma komponentinden salgılanan östrojen nedeniyle hormonal olarak aktif tümörlerdir.. Jüvenil tip, prepubertal ve 30 yaş altındaki kadınlarda izlenir . Daha sık gözlenen erişkin tip ise pre ve post menopozal dönemde izlenir. Klinikte en çok östrojenik etki gösteren over tümörü olarak bilinirler ve endometriumun, tümörden salınan östrojene uzun süre maruz kalması nedeniyle ortaya çıkan postmenopozal kanama en sık izlenen klinik bulgusudur . Fonksiyonel tümörlerde endometriyumda en sık görülen bulgu basit hiperplazidir ve bu hiperplazi değişik derecelerde prekanseröz atipi içerebilir .Tümör belirteci ve nüks takibinde İnhibin B ve Estradiol düzeyleri kullanılır. Granüloza hücreli tümörü olanlarda nadir de olsa östrojen bağımlı endometrial kanserler de izlenebilir(%2-3) . Bunların büyük bir kısmı da iyi diferansiye endometrioid adenokarsinomdur. Klinikte kendini özellikle reprodüktif yaşlarda düzensiz ve aşırı uterin kanama, uzun süreli amenore veya yalnızca hormonal değişiklikler ile belli ederler. Postmenopozal kanama ise yaşlı kadınlarda en sık izlenen semptomdur. Genellikle memede şişme ve duyarlılık artışı da izlenir . Kan ve idrarda artmış östrojen seviyeleri bildirilmiştir. Bizim olgumuzda da 55 yaşında Bilateral polikistik böbrek ,Tip 2 Diyabet ,Hipertansiyon tanılı hasta postmenapozal kanama şikayetiyle başvurdu. Hastanın yapılan ultrasonda sol adneksiyel alanda 55x65 mm boyutlarında yoğun içerkli kitle ve kavitede endometrial polip izlendi.Hastaya endometrail biyopsi yapıldı ve sonuç endometrial adeno karsinom endometrioid tip grade 1 olarak geldi.Lezyon polipe sınırlı izlendi.Hastaya laparoskopi ile histerektomi bilateral salpingooferektomi ve pelvik paraaortik lenf nodu diseksiyonu yapıldı.Sol adneksteki lezyon Granüloza hücreli tümör Evre 1a olarak değerlendirildi. Granüloza hücreli tümörler hormonal olarak aktif olmaları sebebiyle endometrial patolojilere sebep olarak sekonder bulgu ve semptomlara yol açmaktadırlar. Bu sebeple endometrial bulgular gösteren ,artmış östrojen düzeyleri saptanılan hastalarda adneksiyal kitle varlığında, hormonal aktif ovaryal patolojiler olasılığını akla getirmek gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Granüloza Hücreli Tümör, Endometrium Kanseri, Postmenapozal kanama

L-KARNİTİN'İN, X IŞINLAMAYA BAĞLI GELİŞEN UTERUS HASARINDA ANTİOKSİDAN VE ANTİİNFLAMATUVAR YOLLAR İLE KORUYUCU ETKİLERİ.

SERKAN KARAÇETİN
MERYEM AKPOLAT
ZEHRA SAFİ ÖZ
Bülent Ecevit Üniversitesi

Özet
Radyasyon maruziyeti hücrenin çeşidine ve radyosensitivitesine göre farklı düzeyde hasarlar meydana getirebilir. Özellikle salgı yapabilen hücreler gibi su ihtivası yüksek olan hücre ve dokularda radyasyonun indirekt etkisi ile serbest oksijen radikallerinin açığa çıkması, oluşabilecek hasarın şiddetini arttırabilir. Günümüzde radyoterapi, nükleer saçılım, güneş ışınları ve radyoaktif dalgaların dokular üzerinde oksidatif hasara neden olduğu yapılan çalışmalar ile ortaya konulmuştur.
Bu çalışmanın amacı total vücut ışınlaması sonrası sıçanların uterus endometriyum yüzey ve bez epitelindeki dejenerasyon karşısında yağ yakımına olumlu etkisi olduğu, kasları güçlendirici, hücresel kaliteyi arttırıcı, immun sistemi uyarıcı etki yaptığı bilinen L-karnitinin antioksidan, antiinflamatuar ve radyoprotektif etkilerini araştırmaktır.
Çalışmamızda 30 adet Wistar albino sıçan, kontrol, radyasyon 6 saat, radyasyon 4 gün, radyasyon 6 saat + L-karnitin, radyasyon 4 gün + L-karnitin olmak üzere 5 gruba ayrıldı. Kontrol grubuna deney süresince intraperitonal yolla serum fizyolojik uygulandı. Radyasyon 6 saat ve radyasyon 4 gün gruplarına tek doz 8,3 Gy total vücut ışınlaması yapıldı. Bu gruplar ışınlama sonrasındaki 6. saat ve 4. gün sırasıyla uygun anestezi altında sakrifiye edildi. Radyasyon 6 saat + L-karnitin ve Radyasyon 4 gün + L-karnitin gruplarına aynı şekilde radyasyon uygulaması ile birlikte günlük 200mg/kg dozda L-karnitin intraperitonal olarak uygulandı. Bu gruplar da ışınlama sonrasındaki 6. saat ve 4. gün sırasıyla sakrifiye edildi. Sakrifikasyonun akabinde deneklerden alınan uterus biyopsi örnekleri formaldehit ile fikse edilip parafin inkluzyonu ardından bloklandı. Sonrasında alınan 5 mikronluk uterus kesitlerinde DNA tamir enzimi olan PARP-1, inflamatuar belirteçlerden IL-1β, IL-6, Nf - κB ve TNF-α ekspresyon düzeylerindeki değişiklikler immunohistokimyasal yöntem ile incelendi. Deneklerin uterus doku örneklerinde ELİSA yöntemi ile total oksidan ve antioksidan durum belirteçleri çalışılarak oksidatif stres indeksi hesaplandı.
Radyasyona bağlı olarak endometrium yüzey ve bez epitel hücrelerinde düzleşme, derin bezlerde kayıplar olduğu görüldü. L-karnitin tedavisi ile bu değişikliklerin kısmen önlendiği saptandı. Radyasyon gruplarında uterus dokusundaki PARP-1, IL-1β, IL-6, TNF-α ve NFκB ekspresyonu, kontrol ve L-karnitin ile tedavi edilen gruplara kıyasla belirgin şekilde arttığı görüldü. Radyasyona bağlı açığa çıkan morfolojik değişiklikleri büyük oranda serbest oksijen radikallerinin oluşturduğu, oksidatif stres indeksi ile belirlendi. Total oksidan durum belirteci radyasyon gruplarında yüksek çıkarken, kontrol ve L-karnitin tedavili gruplarda düşük olduğu saptandı. Total antioksidan durum belirtecinin özellikle L-karnitin tedavili gruplarda yüksek olması, L-karnitinin antioksidan özelliği olduğunu gösterdi.
Çalışmamızda elde ettiğimiz bulgular ışığında, radyasyon maruziyeti sonucunda oluşan uterus hasarına karşı L-karnitinin koruyucu etkisi olabileceği tespit edildi.

Anahtar kelimeler : L -karnitin, İyonize Radyasyon, Sıçan, Endometriyum

4-NONİLFENOL MARUZİYETİNİN *WİSTAR ALBİNO* SIÇANLARDA SPERMATOGENEZ ÜZERİNE YAPISAL VE FONKSİYONEL ETKİLERİ: CURCUMİN'İN KORUYUCU ROLÜ

ÇİĞDEM ÖZARSLAN
MERYEM AKPOLAT
ZEHRA SAFİ ÖZ
Bülent Ecevit Üniversitesi

Özet

Alkilfenol etoksilat bileşikleri; yüksek verimlilikleri ile evlerde ve endüstriyel alanda, deterjanlarda, kozmetikte, boyalarda ve plastik eşyalarda kullanılmaktadır. Daha çok sularda biriken bu bileşikler biyolojik bozunuma dayanıklı ve östrojenik özellik gösteren nonilfenole dönüşmektedir.

Nonilfenol endokrin sistem bozucu bir kimyasaldır ve toksik etkiye sahiptir. Çevredeki kirliliğe bağlı olarak nonilfenole maruz kalan canlılarda başta üreme sorunları olmak üzere birçok sağlık sorunları meydana gelmektedir. Karaciğer, böbrek, özellikle erkek ve dişi üreme sistemi de dahil olmak üzere çeşitli organlara zarar vermektedir. Östrojenik etkisi nedeniyle bu madde, testis ve epididimisi olumsuz yönde etkileyerek üreme fonksiyonunu bozmaktadır.

Spermatogenez, endokrin, çevresel ve genetik faktörlerden etkilenmektedir. Nonilfenol; sperm kalitesini, sayısını, motilitesini etkileyerek testis ve epididimiste morfolojik ve fonksiyonel değişiklikler ortaya koymaktadır. Nonilfenol'ün en önemli olumsuz etkilerinden biri de oksidatif stresin indüksiyonudur. Nonilfenol uygulamasının, erkek üreme sisteminde reaktif oksijen türlerinin düzeyini artırdığı ve antioksidan enzimlerin aktivitesini azalttığı gösterilmiştir. Nonilfenol, oksidatif strese neden olmakla birlikte, DNA, protein veya lipit hasarına neden olarak apoptozu tetiklemektedir. Ayrıca, nonilfenol canlılarda Ca^{+2} seviyesindeki artışa neden olmaktadır. Ca^{+2} seviyesindeki artış endoplazmik retikulum ultrastrüktüründe değişikliklere yol açarak endoplazmik retikulum stresine neden olmaktadır.

Bütün bunların ışığında, nonilfenol'ün hem testis hem de epididim üzerinde toksik etkileri olduğu saptanmıştır. Testiküler hücre içi reaktif oksijen türlerinin birikimini indükleyerek, apoptotik hücrelerin sayısını arttırdığı ve neticede erkek infertilitesine neden olduğu bilinmektedir.

Curcumin, *Curcuma longa*'dan elde edilen, kısa ve kalın kökleri olan Zingiberaceae familyasının bir üyesidir. Curcumin'in antioksidan, antiinflamatuar, antimikrobiyal, antikanserojen ve antifungal etkileri bulunmaktadır.

Çalışmamızda insanların farkında olmadan çok fazla temasta olduğu, endokrin sistemi bozucu etkiye sahip bir çevresel toksik madde olan "nonilfenol" ve güçlü bir antioksidan olan ''Curcumin'' in erkek üreme sistemi üzerindeki etkileri araştırıldı. 8 haftalık *Wistar albino* sıçanlara gün aşırı 100 mg/kg dozda 35 gün boyunca nonilfenol ve curcumin verildi. Sakrifikasyon sonrası deneklerden alınan kan örneklerinden elde edilen serumda testosteron, FSH, LH hormon düzeyleri ve serbest radikallerin etkisi ile değişen total antioksidan ve total oksidan durum belirteçleri ELISA yöntemi ile analiz edildi. Alınan epididimislerden sperm parametreleri (konsantrasyon, motilite, vitalite, morfoloji) değerlendirildi. Deneklerden alınan testis biyopsi örnekleri, rutin işlemlerden geçirildi, alınan kesitlere hematoksilen-eozin, periyodik asit- shiff boyamaları uygulandı. Hazırlanan preparatlarda histopatolojik değerlendirmeler yapıldı. Testis kesitlerinde immunohistokimyasal yöntemle kaspaz-3, GRP78 ve PARP-1 ekspresyonlarındaki değişiklikler değerlendirildi. TUNEL yöntemi kullanılarak apoptotik hücre indeksi çıkarıldı.

Tüm değerlendirmeler ışığında, kuvvetli bir antioksidan olan Curcumin'in Nonilfenol kaynaklı oksidatif stresi baskılayarak, bozulan spermatogenez sonucu gelişebilecek olan infertilitenin korunmasında sperm parametrelerini düzelterek, testis dokusunda meydana gelebilecek hasarları engelleyerek ve değişen hormon seviyelerini normalize ederek, fertilitenin korunmasında etkili olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Nonilfenol, Curcumin, Spermatogenez, Apoptoz, Oksidatif stres

FEMUR DİAFİZ KIRIKLARINDA TRAKSİYON MASASI VE RADYOLÜSEN MASA KULLANILMADAN LATERAL DEKÜBİT POZİSYONDA CERRAHİ SONUÇLARIMIZ

MEHMET BURTAÇ EREN
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet
Femur diafiz kırıklarının tedavisinde amaç ekstremitenin anatomik bütünlüğünü sağlayarak hastaya erken dönemde fonksiyonlarını kazandırmaktır .Bu çalışmanın amacı,femur diafiz kırıklarının cerrahi tedavisinde gerek ekipman eksikliğine bağlı (traksiyon masası,skopi cihazı, ışın geçiren masa) olarak zorunluluk halinde veya bir alternatif olarak lateral dekübit pozisyonda opere edilen olguların klinik ve fonksiyonel sonuçlarını literatür eşliğinde değerlendirmektir.
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde femur diafiz kırığı nedeniyle Ocak 2012 ile Haziran 2019 arasında opere edilerek kilitli intramedüller çivi uygulanan hastalar retrospektif olarak incelendi. Lateral dekübit pozisyonda standart cerrahi masada herhangi bir traksiyon cihazı veya elle traksiyon uygulamadan kırık hattı açılarak redüksiyon klempleri vasıtasıyla redüksiyon sağlanmış hastalar değerlendirildi. Demografik veriler ve radyolojik görüntüler arşivden tarandı. AO sınıflandırması ile kırıklar sınıflandırıldı. Hastalara ait demografik ve cerrahi veriler ayrıntılı olarak değerlendirildi. Radyolojik ve klinik sonuçlar poliklinik muayeneleri sırasında çekilen radyolojik görüntülemeler ve muayene notlarıyla değerlendirildi.

40 erkek,16 kadın olmak üzere 56 olgu değerlendirildi. Olguların 29 tanesinde sol, 27 tanesinde sağ ekstremitede kırık mevcuttu. Yaş ortalaması 37,93±21 yaş olup, hastaların ortalama izlem süresi 32,90±21,56 aydı. Ortalama ameliyat süresi 72,08±24,04 dakika, ortalama kaynama süresi 7,4±3,17 ay idi. AO sınıflamasına göre; A1 4 olgu, A2 15 olgu, A3 16 olgu, B1 8 olgu, B2 5 olgu, B3 4 olgu, C1 2 olgu, C2 1 olgu, C3 1 olgu mevcuttu. 51 olgu kapalı ,5 olgu açık kırık olarak başvurmuştu. 48 olguda tam kaynama mevcuttu. Cerrahiye bağlı tüm komplikasyonların oranı %17,8 idi. 10 olguda dinamizasyon uygulanmış, 6 olguda kaynama gerçekleşmemiştir. 6 olguya da kaynamama açısından çivi değişimi ve greftleme gibi sekonder operasyonlar uygulanmıştır. Sekonder işlemler sonrası kaynama olmayan 8 olgudan 3 olguda tam kaynama sağlanamamıştır. Tüm işlemler sonrasında tam kaynama oranı %94,6'dır. Tüm olgularda açık redüksiyon sağlandığı için anatomik redüksiyon sağlanması amaçlanmıştır. Bu yüzden tüm olgularımızda belirgin kısalık olmayıp,angulasyon,varus/valgus ve procurvatum/recurvatum deformiteleri 5 derecenin altında olmuştur.

Lateral dekübit pozisyon, kalça eklemine yakın proksimal femur açık cerrahi yaklaşımlara dönüşüm yapılmasına izin vermek açısından avantajlıdır. Aynı zamanda daha az radyasyon maruziyeti, daha anatomik redüksiyon sağlanabilmesi gibi avantajlara sahiptir. Mevcut çalışmanın gösterdiği gibi açık redüksiyona rağmen kaynama oranının ve komplikasyon oranını literatür ile uyumludur. Lateral dekübit pozisyonda femur çivisi şeçili olgularda uygun bir alternatif oluşturabilir.

Anahtar kelimeler: femur diafiz kırıkları, açık redüksiyon, lateral dekübit pozisyon

DENEYSEL DİYABET OLUŞTURULMUŞ RATLARIN KARACİĞER DOKUSUNUN 15. GÜNDE VEGF YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

ZEYNEP DENİZ ŞAHİN İNAN
Cumhuriyet Üniversitesi

Özet
Diabetes Mellitus (DM), karbonhidrat, protein ve yağ metabolizması bozukluklarıyla karakterize kronik metabolik bir hastalıktır ve gelişmekte olan ülkelerde DM insidansı muazzam ölçüde artmaktadır. Diyabette karşılaşılan hipergliseminin, redoks dengesinin yok edilmesi, gelişmiş glikasyon ürünlerinin çoğaltılması, protein kinaz C'nin aktif hale getirilmesi veya çeşitli dokularda oksidatif strese yol açan mitokondriyal süperoksitlerin aşırı üretimi gibi farklı yollardan reaktif oksijen türleri ürettiği öngörülmektedir. Her dokunun oksidatif strese karşı hassasiyeti, eksprese edilen antioksidan enzimlerine bağlı olarak değişebilir. Pankreas β-hücrelerine ek olarak, suprafizyolojik glikoz, hepatositlerde hepatik doku hasarına neden olabilen oksidatif stresi provoke etmekte ünlüdür. Karaciğer, vücutta glikoz rezervinin depo edildiği organdır ve kan glukoz homeostazının korunmasında görev alır. Deneysel diyabette, streptozotosin, pankreas β-hücrelerine ek olarak karaciğer ve diğer organlar üzerinde toksik etkilerini uygular. Hücrelerin nekrozundan kaynaklanan insülin yetersizliği ve hiperglisemi, reaktif serbest radikallerin yol açtığı karaciğer hasarını hepatoselüler membranın lipid peroksidasyonu izler. Diyabet aynı zamanada mikro ve makro damarlar üzerine etki eden bir hastalıktır. VEGF, karaciğer sinüzoid endotelinden de eksprese edilerek, karaciğer hücrelerinin canlığını ve bölünmesini sağlayan önemli faktörlerdendir. Çeşitli karaciğer hastalıklarında olduğu gibi diyabetik karaciğer dokusunda VEGF lokalizasyonunun artışı ya da azalışı, disfonksiyon mekanizmasının anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Her ne kadar diyabetik böbrek ve retina dokularında meydana gelen hasar, VEGF lokalizasyonu yönünden değerlendirilmiş olsa da karaciğerde ayrıntılı şekilde doku düzeyinde lokalizasyonu ayrıntılı şekilde belirtilmemiştir. Çalışmamızda sitreptozotosin ile deneysel diyabet oluşturulmuş ratların ve kontrol grubunun karaciğer dokuları 15. günde ve 30. günde alınarak karşılaştırılmıştır. Yapılan çalışmalarda diyabetik karaciğer disfonksiyonunda rol oynayan karmaşik biyolojik süreçlerin patogenezinin anlaşılması, karaciğer dokusunun diyabetin hedef organlarından biri olduğunu göstermiştir. Burada karaciğer dokusundaki değişim, hiperglisemi nedeniyle meydana gelir ve bu durum vasküler bozulmanın da kaynağı olarak kabul edilmektedir. Her ne kadar bu ilişki tam olarak aydınlatılamamışsa da biz bu çalışmada VEGF lokalizasyonunun endotel hücreleri başta olmak üzere karaciğer parenkimindeki rolünü anlamayı amaçladık. Böylece deneysel diyabet oluşturulmuş ratların karaciğer dokularında VEGF immünolokalizasyonunun kontrol grubuna kıyasla 15. Günde arttığı ancak 30 günde azaldığı belirlenmiştir. Bu çalışma doğrultusunda, zamana bağlı diyabet gelişen karaciğer dokusunda meydana gelen hasarın mekanizmasının anlaşılması ve tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi sürecine fayda sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Diabetus mellitus, karaciğer, vegf

BİYOLOJİK NÖRONLARIN FARKLI AKIM UYARIMLARINDA DİNAMİĞİNİN İNCELENMESİ

HİLAL ŞİMŞEK
TEMEL KAYIKÇIOĞLU
ZÜBEYİR ÖZCAN
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Sinir hücreleri sinir sistemi ile alakalı işlemlerin gerçekleştirilmesinde temel yapıtaşıdır. Gerçekleştirilecek işlemlere bağlı olarak uzmanlaşmış bölgelerdeki sinir hücreleri incelendiğinde farklı dinamiklere sahip çeşitli sinir hücrelerine rastlanmıştır. Hücrelerin dinamiklerinin birbirinden farklı olması uyarımlara olan tepkilerinin de farklı olmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilecek simülasyonlarda kullanılan sinir hücre modellerinin farklı uyarımlara nasıl tepki verdiklerinin bilinmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmada biri gerilime bağlı basit Potasyum, Sodyum ve kaçak akım kanallarına sahip (Nöron 1) diğeri ise deneysel veriler üzerinden kanal parametrelerin belirlenmiş olduğu karmaşık Sodyum, Potasyum, Kalsiyum kanallarına sahip olan (Nöron 2) iki hücreye farklı akım uyarımları verilmiştir. DC akım deneyinde uyarım genlikleri 0 – 10 (nA) aralığında ayrı ayrı verildiğinde; Hücre "1" 0.287 ila 1.664 (nA) aralığında, çıkış frekansı 70-123 (vuru /sn) ve nonlineer artış gösteren sonuç üretirken; aynı deneyde Hücre "2" ise 0.762-12.144 (nA) aralığında, çıkış frekansı 124-323 (vuru /sn) ve yine nonlineer artan sonuç üretmiştir. İki hücrede belirtilen aralıkların dışında hiç vuru üretememişlerdir. İkinci deneyde hücrelere 0-100 (Hz) arası değişen farklı sinüs işaretleri verilmiştir. Bu işaretlerin genlik seviyeleri 0-1 (nA) olacak şekilde düzenlenmiştir. Bu deney sonucunda her iki hücre de giriş işareti frekansına bağlı olarak incelenmiştir. Hücre "1" giriş frekansı (Hz) ve çıkış Frekansı (vuru/sn) olarak incelendiğinde eğimleri tam sayı olan ve giriş frekansı arttıkça azalan testere dişi benzeri sonuçlar üretmiştir. Hücre "2" için de benzer sonuç gözlemlenmiş fakat ikinci hücrenin testere dişi eğimlerinin birinci hücreden büyük olduğu ortaya konmuştur. Bu deney sonucunda hücrelerin belirli frekans aralıklarında giriş işaretinin frekansını takip ederek vuru ürettiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sinir hücresi, sinir ağları, modelleme, simülasyon

SODYUM GLİKOZ KOTRANSPORTER 2 İNHİBİTÖRLERİ: KARDİYOVASKÜLER KORUYUCU ETKİLERİN MEKANİZMALARININ ARAŞTIRILMASI

GÜLŞAH BAYÇELEBİ
Atasam Hastanesi

Giriş
Sodyum glukoz kotransporter 2 inhibitörlerinin tip-2 diyabetik hastalarda kardiyovasküler hastalık riskini azalttığı gösterilmiştir. Klinik şartlar altında, karotis arterlerdeki kan akışını etkileyen fonksiyonel değişikliklerin, karotis arterlerin ultrasonik parametreler ile korele olduğu kabul edilebilir. Biz bu çalışmamızda kardiyovasküler hastalık riskinin indirek olarak karotis arter rezistif indeksinin ve doppler ultrasonografik diğer sistemik vasküler belirteçlerin SGLT-2 inhibitör tedavisi alan tip-2 diyabetik hastalardaki sonuçlarını değerlendirmeyi amaçladık.

Materyal ve Method

Araştırmamız, 85 hasta (52 erkek, 33 kadın), 60 kontrol grubu (36 erkek, 24 kadın) üzerinde yürütüldü. Sodyum glukoz kotransporter 2 inhibitörleri kullanan tip-2 diyabetik olgular grup 1, kullanmayan hastalar grup 2 olarak ayrıldı. Doppler ultrasonografi ile common karotid arter end diastolik hız (EDV), pik sistolik hız (mPSV) ve rezistif indeks (RI) parametreleri açısından her iki grup değerlendirildi (Tablo 1).

Bulgular

Araştırmaya, toplam 145 hasta alındı. Grup 1 olguların yaş ortalaması 54.12±13.71 yıl, grup 2 53.67±14.3 yıl idi. Doppler ultrasonografi ile SGLT-2 inhibitörü kullanan olgularda common karotid arter mPSV (mean peak systolic velocity) , EDV (end diastolic velocity) daha yüksek, rezistif indeks daha düşük saptandı.

Sonuç

Araştırmamızda diyabet yönetiminde SGLT-2 inhibitör tedavisi alan grupta vasküler direncin azaldığını saptadık. Vaskülerin direncin azalması kardiyovasküler koruyucu etkiyi açıklayabilir.

Anahtar kelimeler: SGLT-2 inhibitörleri, tip-2 diyabet, vasküler direnç

Tablo 1 : Gruplar arasında doppler US hemodinamik parametrelerin karşılaştırlması

Parametreler	Grup 1, n=85	Grup 2, n=60	P-value
mPSV, cm/s	68,58±12,3	54,27±11,46	0.036
EDV, cm/s	22,67±7,9	14,54±10,7	0.012
RI	0,67±0,25	0,74±0,18	<0.001

mPSV, mean peak systolic velocity; EDV, end diastolik velocity; RI, rezistif index

İNTRAVASKÜLER MYOPERİSİTOM OLGUSU VE LİTERATÜR DERLEMESİ

A CASE OF INTRAVASCULAR MYOPERICYTOMA AND REVIEW OF LTERATURE

DENİZ BAYÇELEBİ
Bayburt Devlet Hastanesi
LEVENT YILDIZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Myoperisitomlar, glomus tümörü ve myofibrom ile örtüşen bazı özellikleri olan, perivasküler myoid hücrelerden kaynaklanan nadir tümörlerdir. Genellikle iyi huylu tümörler olarak bilinseler de, mitotik aktivitenin yüksek olduğu ve metastaz yapan örnekler bildirilmiştir. En yaygın yerleşim yerleri ekstremitelerdir. Tümör, baş, boyun ve gövde de nadiren görülmüştür. Histopatolojisinde, damarları konsantrik paternde çevreleyen iğsi veya epitelioid hücrelerden oluşmaktadır. Patolojik ayırıcı tanısında, histolojik örtüşme nedeniyle myofibroma, anjiyogiyomiyom ve glomus tümörü vardır. Lokal eksizyonu yeterlidir. Boyunda kitle şikayeti ile gelen, myoperistomların nadir bir çeşidi olarak kabul edilen intravascular myoperistom olgusunu histomorfolojik ve immünhistokimyasal özellikleri ile literatür eşliğinde sunduk.

Anahtar kelimeler: Myoperisitom, intravasküler myoperisitom, anjioleiomyom

Abstract
Myopericytomas are rare tumors originating from perivascular myoid cells with some features overlapping with glomus tumor and myofibroma. Although they are generally known as benign tumors, high mitotic activity and metastatic specimens have been reported. The most common sites are the extremities. In addition, tumors are also rarely seen in head, neck and trunk. In histopathology, it consists of spindle or epithelioid cells surrounding the vessels in a concentric pattern. The pathological differential diagnosis of myopericytoma includes myofibroma, angioleiomyoma, and glomus tumor because of histologic overlap. Local excision is sufficient. We present a case of intravascular myoperistoma, a rare type of myoperistoma presenting with a neck mass, with its histomorphological and immunohistochemical features and review the literature.

Keywords: myopericytoma, intravascular myopericytoma, angioleimyoma

AKCİĞER DOKUSUNDA OKSİDATİF STRES VE ANTİOKSİDAN SAVUNMA SİSTEMLERİ

SOUANDAOU ATHOUMANI ALI
EMINE DIRAMAN
GÖNÜL SOLMAZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Serbest radikaller(SR), organizmalarda normal hücresel metabolizma sırasında üretilen moleküllerdir. SR'in kaynaklarına göre endojen ve eksojen olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Mitokondriyal elektron transport zinciri, peroksizom, endoplazmik retikulum, immun sistem hücreleri gibi hücresel metabolizmalar endojen kaynaklı olarak; sigara dumanı, UV ve X-ışınları, pestisitler, hava kirleticileri gibi çevresel faktörler ise ekzojen kaynaklı olarak adlandırılmaktadır. SR'ler arasında oksijenden köken alanlar Reaktif Oksijen Türleri (ROT) ve nitrojenden kaynaklı olanlar da Reaktif Nitrojen Türleri (RNT) değerlendirilirler. Ayrıca ROT'den olan süperoksit, hidroksil radikali gibi kolayca reaksiyona girebilenler radikal olanlar olarak bilinirler ve bunların regenerasyonları da hidrojen peroksit ve singlet oksijen gibi non-radikal ROT'leri tarafından desteklenir. ROT, çok reaktif moleküllerdir; karbonhidratlar, nükleik asitler, lipitler ve proteinler gibi biyomoleküllerin yapılarını değiştirir ve hasar olmalarına neden olur. SR'ler birçok fizyolojik alanda önemli rol oynamalarının yanı sıra vücut patolojik süreçlerinde de yer almaktadırlar.
Aerobik organizmalarda, SR oluşumunu kontrol altında tutmak ve bu moleküllerin zararlı etkilerine engel olmak üzere antioksidan savunma sistemleri gelişmiştir. Bunların arasında SR'leri nötralize eden tokoferoller, askorbik asit, glutatyon, lipoik asit gibi non-enzimatik antioksidanlar ya da katalaz, glutatyon peroksidaz, glutatyon transferaz, süper oksit dismutaz gibi enzimatik antioksidanlar sayılabilir. Ancak bazı durumlarda mevcut antioksidan savunma sistemi serbest radikallerin etkisini tamamen önleyemez, oksidan-antioksidan arasındaki denge bozulur ve oksidatif stres olarak adlandırılan durum ortaya çıkar. Oksidatif stres, her doku türü hasarı olmasına neden olur ve birçok ciddi ölümcül hastalıkların patogonezinden de sorumlu olur. Kanser, hipertansyon, diyabet, ateroskleroz, iskemi/perfüzyon, alzeimer gibi ciddi, zor tedavi edilen ve bazıları tedavi olmayan hastalıklara neden olmaktadır.

Akciğerler, hava oksijeni ve kirleticilerle sürekli temas halinde olan geniş yüzeye sahip bir organ olduğundan ROT üretimi çok fazladır. Nötrofiller, eozinofiller, alveol makrofajları, endotel hücreleri, akciğer fibroblastları gibi immün sistem hücreleri akciğer dokusunda ROT üretimin ana kaynaklarıdır. Bu nedenle akciğer dokusunda da, serbest radikallere karşı süperoksit dismutaz, katalaz, glutatyon transferaz gibi enzimatik antioksidanlar; askorbik asit, tokoferol gibi enzimatik olmayan antioksidanlar bulunmaktadır. Oksidatif stres, akciğer hücreleri hasarına neden olur ve bunun sonucunda da astım, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), tüberküloz, akut solunum hastalıkları, idiyopatik pulmoner fibrosiz ve akciğer kanseri dahil olmak üzere birçok kontrol edilemez hastalıklar meydana gelmesine neden olmaktadır.

Anahtar kelimeler: Akciğer, Antioksidan, Antioksidan Savunma, Oksidatif Stres, Serbest Radikal

TİTANYUM DİOKSİT ARACILI SONOFOTODİNAMİK TEDAVİNİN PROSTAT KANSERİ HÜCRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

MEHRAN AKSEL
ADEM YAVAŞ
Adnan Menderes Üniversitesi
ÖMER KESMEZ
Akdeniz Üniversitesi
MEHMET DİNÇER BİLGİN
Adnan Menderes Üniversitesi

Özet
Nano parçacıklar, fonksiyonel materyal olarak biyomedikal alanında, biyomühendislik alanında ve nano-tıp alanında kullanılmaktadır. Nano parçacıklar, kanser tedavisinde ilaç taşıyıcı olarak görev yapmaktadırlar ve son yıllarda yapılan çalışmalarla fotodinamik ve sonodinamik tedavilerde de duyarlı ajan olarak kullanılabileceği gösterilmiştir. Fotodinamik tedavi non-invaziv bir yöntem olup, fotosensitif ajan olarak isimlendirilen bir ajan ile görünür ışığı içermektedir. Sonodinamik tedavi ise ultrases ile oluşturulan akustik kavitasyon ile ultrasese duyarlı bir ajanı içermektedir ve fotodinamik tedavide kullanılan ışığın dokuya nüfus etme sınırlılığını gidermek için fotodinamik tedaviden türetilmiştir. Fotodinamik tedavide olduğu gibi sonodinamik tedavi de kanserli hücreleri singlet oksijen üreterek öldürür. Bununla birlikte, titanyum dioksit nano parçacıklar, fotodinamik ve sonodinamik tedavilerde ajan olarak nano-tıpta kullanılabilmektedir. Titanyum dioksit non-toksik, düşük maliyet ve kimyasal stabilitesinden dolayı son yıllarda dikkati çeken bir ajandır. Bu amaçla, bu çalışmada titanyum dioksit aracılı sonofotodinamik tedavinin prostat kanseri hücreleri üzerindeki etkinliğini incelendi. Bu etkilerin incelenmesinde sırasıyla androjene bağımlı ve androjenden bağımsız LNCaP ve PC3 olmak üzere iki hücre hattı kullanıldı. Bu bağlamda hücreler RPMI-1640 medyumda inkübe edildi ve farklı konsantrasyonlarda titanyum dioksit eklenerek, 0.5W/cm^2 ultrases dozu ve/veya 0.5mJ/cm^2 ışık dozu uygulanarak tedavi uygulandı. Daha sonra hücre canlılığı ölçümleri MTT testi ile, apoptoz öçlümleri ise hoechst/propidiyum iyodid boyama ve western blot yöntemi ile değerlendirildi. MTT sonuçlarına göre titanyum dioksit aracılı sonofotodinamik tedavinin sonodinamik ve fotodinamik tedaviye oranla daha etkili olduğu gözlendi. Hoechst/propidiyum iyodid boyama ve western blot analizleri sonucunda da bu etkinin apoptoz üzerinden etki ettiği gösterildi. Bu sonuçlara göre, titanyum dioksit sonofotodinamik tedavide sensitif ajan olarak anahtar bir rol olacağını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Sonodinamik tedavi, fotodinamik tedavi, sonofotodinamik tedavi, prostat kanseri, titanium dioksit

THE EFFICIENCY OF TITANIUM DIOXYDE MEDIATED SONOPHOTODYNAMIC THERAPY ON PROSTATE CANCERS

Abstract
Nanoparticles have been used for many functional materials in biomedical, bioengineering and nanomedicine fields. Nanoparticles are promising drug carriers in cancer studies and commonly used in photodynamic therapy and sonodynamic therapy as a sensitizing agent. Photodynamic therapy is a noninvasive

treatment that involving a drug, called photosensitizer and visible light. Sonodynamic therapy was derived from photodynamic therapy for light penetration limits which use acoustic cavitation effect and sensitizer. As similar with photodynamic therapy, sonodynamic therapy kills cancer cells via produce singlet oxygen. However, the titanium dioxide nanoparticles also will be useful for the treatment of tumor by photodynamic therapy or sonodynamic therapy as the sensitizers in nanomedicine. Titanium dioxide has been the focus of attention since it provides better properties. Its non-toxicity, low cost, and chemical stability can be counted as some of these properties. For this purpose, we evaluated to titanium dioxide mediated sonophotodynamic efficiency on prostate cancer cells. The effects of these treatments were evaluated *in vitro* on prostate cancer using LNCaP and PC3, which are androgen sensitive and androgen insensitive respectively. In this case, the cells were incubated in RPMI-1640 media with various concentrations of titanium dioxide and subjected to 0.5W/cm^2 ultrasound and/or 0.5mJ/cm^2 light irradiation. Then cell viability was measured by MTT method, apoptosis was determined by Hoechst/propidium iodide staining and western blot analyses. The MTT results showed that titanium dioxide mediated sonophotodynamic therapy was the most effective treatment than photodynamic or sonodynamic therapies. Hoechst/propidium iodide staining and western blot results showed that this treatment kill cancer cells via apoptosis pathway. These results showed that titanium dioxide may a key role as a sensitizer in sonophotodynamic therapy.

Key words: Sonodynamic therapy, photodynamic therapy, sonophotodynamic therapy, prostate cancer, Titanium dioxide

METİLEN MAVİSİ ARACILI FOTODİNAMİK, SONODİNAMİK VE SONOFOTODİNAMİK TEDAVİLERİN PROSTAT KANSERİ HÜCRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

MEHRAN AKSEL
ÖZLEM BOZKURT GİRİT
ALİ ÖZMEN
MEHMET DİNÇER BİLGİN
Adnan Menderes Üniversitesi

Özet
Sonofotodinamik tedavi, kanser tedavisinde yeni, toksik olmayan ve invaziv olmayan bir tedavi yöntemi olup, fotodinamik tedavi ile sonodinamik tedavinin bileşimidir. Bu tedavi, fotodinamik tedavide kullanılan özel dalga boyundaki görünür ışık ile sonodinamik tedavideki düşük şiddetli ultrasesi kullanmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma ile metilen mavisi aracılı sonodinamik, fotodinamik ve sonofotodinamik tedavinin prostat kanseri üzerindeki etkilerini ve olası etki mekanizmaları karşılaştırılmıştır. Bunun için iki hücre hattı kullanılmıştır. Bu hücre hatları androjene bağımlı LNCaP hücreleri ve androjenden bağımsız hücre hattı olan PC3 tür. Ayrıca ışık uygulamaları için Abet marka solar simülatör, ultrases uygulamaları için de Sonidel SP100 marka sonoporatör kullanılmıştır. Hücrelerle deney düzeneği kurulduktan sonra hücrelere ilaç eklenmiş ve ardından tedaviler uygulanmıştır. Daha sonrasında hücrelerin canlılığı MTT testi ile, apoptoz mekanizması hoechst/propidiyum iyodid boyama ve western blot yöntemiyle değerlendirilmiştir. Ayrıca reaktif oksijen türleri ve antioksidan seviyeleri biyokimyasal ölçümlerle belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, sadece ışık ve ultrases uygulanan gruplarda hücre canlılığında bir azalma gözlenmemişken, özellikle fotodinamik ve sonofotodinamik tedaviler sonrasında PC3 hücrelerinde önemli miktarlarda azalma gözlenmiştir. Ayrıca tedavilerden sonra uygulanan gruplarda kontrol grubuna kıyasla apoptotik hücrelerin sayısında önemli miktarlarda artış olduğu gözlenmiştir. Western blot sonuçlarına göre yine tedavilerden sonra, kaspaz-8, kaspaz-3, Parp ve Bax protein seviyelerinde bir artış, kaspaz-9 ve Bcl2 seviyelerinde bir azalma olduğu gözlenmiştir. Biyokimyasal sonuçlara göre reaktif oksijen türleri ve malondialdehit seviyelerinde bir artış, katalaz, glutatyon ve süperoksit dismutaz seviyelerinde azalma olmuştur. Bu sonuçlara göre, metilen mavisi aracılı sonofotodinamik tedavinin daha etkili olduğu ve bu etkinin reaktif oksijen türlerinin artışına bağlı olarak apoptoz yolağı üzerinden etki ederek hücreleri öldürdüğü ve bu tedavinin prostat kanseri tedavisinde önemli bir role sahip olacağını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sonodinamik tedavi, fotodinamik tedavi, sonofotodinamik tedavi, prostat kanser, metilen mavisi

THE COMPARISON OF METHYLENE BLUE MEDIATED PHOTODYNAMIC, SONODYNAMIC AND SONOPHOTODYNAMIC THERAPIES ON PROSTATE CANCERS

Abstract
Sonophotodynamic therapy is a new, non-toxic and non-invasive modality that combines photodynamic therapy and sonodynamic therapy on cancer cells. This treatment uses the spesific wavelength of visible light of photodynamic therapy and low intensity ultrasound of sonodynamic therapy. In this context, we compared methylene blue-mediated sonodynamic, photodynamic and sonophotodynamic therapies on

prostate cancer cells with possibility mechanism *in vitro*. We used two cell lines of prostate cancer called LNCaP and PC3 which are depended and independent androgen respectively. Besides, Abet solar stimulator was used for light irradiation and Sonidel SP100 sonoporator was used for ultrasound application. After the experimental setup was established with the cells, the drug was added to the cells and then the treatments were administered. Then, the cell viability was determined by using MTT test and apoptosis mechanism was evaluated by Hoechst/propidium iodide staining and western blot analysis. Furthermore, reactive oxygen species levels and antioxidant changes after treatments in cells were investigated by using biochemical methods. According to the results, light or ultrasound application had no effect on cell viability compared to control, while treatments especially photodynamic and sonophotodynamic therapies were found to reduce cell viability on PC3 cells. Besides, there was a significant increase in the apoptotic cell populations in treatment groups compared with the control group. According to western blot results, after photodynamic, sonodynamic and sonophotodynamic treatments, caspase-8, caspase-3, Parp and Bax protein levels were increased however caspase-9 and Bcl2 levels were decreased. Biochemical results showed that after treatments Reactive oxygen species and malondialdehyde levels were increased and catalase, glutathione and superoxide dismutase levels were decreased. According the results, methylene blue mediated sonophotodynamic therapy was the effective therapy and kill cancer cells via apoptosis pathway to producing reactive oxygen species and may an important role in prostate cancer treatment.

Key words: Sonodynamic therapy, photodynamic therapy, sonophotodynamic therapy, prostate cancer, methylene blue

NANOSPONGES (NSS): USING AS A NANOCARRIER FOR ANTI CANCER DRUG DELIVERY APPLICATIONS

NANOSPONGES (NSs): ANTİ KANSER İLAÇ İLETİMİ UYGULAMALARI İÇİN NANOTAŞIYICI OLARAK KULLANILMASI

AYHAN BERGAL
Ondokuz Mayıs University

Abstract
Targeted drug delivery has gained importance instead of classical treatment methods in cancer therapy. The delivery of anti-cancer drugs to the desired or targeted region is one of the most critical and difficult problems faced by today's researchers. One of the alternative methods of application to control the release rate of the drug, to minimize the deterioration of the drug during application or to prevent undesirable side effects are the use of nanoparticle systems which is obtained by natural products. Therefore, cyclodextrin-based nanosponge (CD-NS) plays an important role in scientific research on the targeted delivery of anti-cancer drugs. One of these systems, Nanosponge (NS) is prepared by reacting β-cyclodextrin (β-CD), a type of natural cyclodextrin (CD), with cross-linkers such as pyromellitic anhydride, diphenyl carbonate, hexamethylene diisocyanate or carbonyl-diimidazole.
NSs are nanoscale, porous, solid, water-insoluble, easily obtainable polymers, having three dimensional network structures which stable at high temperature and can form inclusion complexes with many molecules due to their cavity size, increasing the solubility, sustained release of the drug and protect the actives from environmental influences. Many anti-cancer drugs with both lipophilic and hydrophilic properties can be transported at the same time by integrating into NS for targeting purposes and ultimately increase the characteristic feature of the drugs. The most important properties and advantages of NS are non-toxic, easily synthesized and modified, not dispersed in aqueous medium, integrate weakly soluble drugs in three dimensional matrix, increase bioavailability and the aqueous solubility of water-soluble molecules. In addition, it protects the degradable substances, provides high drug loading capacity along with controlled release, biologically safe and biodegradable compared to other nanocarriers. Apart from being used as a multifunctional nanotechnological nanocarrier, NSs can also be used as adjuvants in the preparation of tablets, capsules, pellets, granules, suspensions, solid dispersions or topical dosage forms.

This review has highlighted the structure and properties of CD-NS as well as demonstrating a new generation of functionalized NS studies, an innovative nanocarrier drug delivery agent and therapeutic applications.

Keywords: Nanosponge, Guided Drug Delivery, Cancer, Controlled Drug Delivery, Cyclodextrin, Nanocarriers

Özet
Çağımızın en önemli hastalıklarından biri olan kanserin tedavisinde, klasik tedavi yöntemlerinin yerine güdümlü ilaç tedavisi önem kazanmıştır. İstenilen veya hedeflenen bölgeye anti kanser ilaçların iletimi günümüz araştırmacılarının karşılaştığı en kritik ve zor sorunların başında gelmektedir. İlacın salım hızını kontrol altına almak, uygulama sırasında ilacın bozulmasını en aza indirmek veya istenmeyen yan etkileri önlemek için alternatif uygulama yöntemlerinden biri de doğal yolla elde edilen nanotaşıyıcı sistemlerin

kullanılmasıdır. Bu nedenle siklodekstrin bazlı Nanosponge'lar (CD-NS), anti kanser ilaçların güdümlü olarak salınımı ile ilgili bilimsel araştırmalarda önemli bir rol oynamaktadır.
Bu sistemlerden biri olan Nanosponge (NS), doğal siklodekstrinin (CD) bir türü olan β-siklodekstrin (β-CD)'nin karbonil-diimidazol, difenil karbonat, heksametilen diizosiyanat veya piromellitik anhidrit gibi çapraz bağlayıcılarla reaksiyona girmesiyle hazırlanır. NS'ler üç boyutlu ağ yapısına sahip nanoboyutlu, gözenekli ve yüksek sıcaklıkta kararlı, katı, suda çözünmeyen, kolay elde edilebilen, bir çok molekül ile sahip olduğu kavite boyutu sayesinde dahil etme kompleksleri oluşturabilen, ilacın çözünürlüğünün, düzenli ve sürekli salınımının arttırmasına sebep olan, ilacı çevresel etkilerden koruyan polimerlerdir. Hem lipofilik hemde hidrofilik özellik taşıyan bir çok anti kanser ilaç hedefleme amaçlı olarak NS'ye entegre edilerek aynı anda taşınabilir ve nihayetinde ilacın çözünürlüğü biyoayarları korunarak arttırılmış olur.

NS'nin en önemli özelliği ve avantajları toksit olmaması, kolay sentez ve modifiye edilmesi, sulu ortamda dağılmaması, uç boyutlu matris içerisinde zayıf çözünen ilaçları bağlayabilmesi ve biyoyararlanımlarını artırması, suda çözünen moleküllerin sulu çözünürlüğünü arttırması, bunun yanında bozunabilir maddeleri yapısında koruması ve yapısındaki yüklü maddeyi kontrollü salması, biyolojik olarak güvenli ve biyolojik olarak parçalanabilmeleri, ilaç yükleme kapasitesinin diğer nano taşıyıcılara kıyasla yüksek olması sayılabilir. Çok işlevli nanoteknolojik nanotaşıyıcı olarak kullanılabilmeleri dışında NS ler tabletler, kapsüller, peletler, granüller, süspansiyonlar, katı dispersiyonlar veya topikal dozaj formları hazırlamada yardımcı maddeler olarak da kullanılabilmaktedir.

Bu derleme, CD-NS'in yapı ve özelliklerinin yanında yeni nesil fonksiyonelleştirilmiş NS araştırmaları, yenilikçi bir nanotaşıyıcı ilaç iletim ajanı ve teröpatik uygulamalarını göstermesi açısından önemli bir vurgu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nanosponge, Güdümlü İlaç iletimi, Kanser, Kontrollü İlaç Dağıtımı, Siklodekstrin, Nanotaşıyıcılar

THE IMPLEMENTATION OF CLOUD COMPUTING IN PRIVATE SCHOOLS OF PAKISTAN

IMTIAZ AHMAD
Croomwell College of IT & Management University

Abstract
This paper is mainly focusing on integration of Information Technology with the writing skills of students in Private schools of Peshawar, Pakistan. As Pakistan is an under developed country and is still struggling to implement the modern learning to compete internationally. The usage of clouding computing (CC) has attracted both private and public institutions of Pakistan, recently a substantial interest in CC has been seen in private educational sector. Many private schools are giving more preferences to clouding computing in teaching rather than focusing on old teaching methodologies. To meet the challenges of modern updated teaching and learning standards, not only private schools but public schools are also adapting CC. The usage of CC in ordinary school classrooms has brought a paradigm shift in teaching and learning. Student's hands on CC experience enhances their proficiency and triggers their motivational level to spend more time in studies. This paper focuses on the prevailing adaptability of CC in Private school classrooms. Qualitative and quantitative analysis has been conducted to evaluate the Existing CC limitations and areas of concerns are identified. Moreover, suggested research in public schools will be highlighted for future. The results depicted a significant use of cloud computing technology.

Keywords: Cloud computing; private schools; e-learning; motivational drive

BİR MAKARA SARIM SİSTEMİNİN MODELLENMESİ, BENZETİMİ VE MODEL BAĞIMSIZ GERGİ KONTROLÜ

OSMAN ÖZENÇ
İLHAMİ YİĞİT
Yozgat Bozok Üniversitesi

Özet
Çapı boyuna oranla çok küçük olan tel veya iplik gibi malzemelerin imalatı esnasında veya imalalat sonrası daha küçük makaralara aktarımı sırasında, kopmadan veya zedelenmeden sarılabilmesi için gerginliğinin kontrol edilmesi gerekir. İç direnç, manyetik alan vb. gibi birçok elektriksel özelliğinin istenildiği gibi olması için sarılan tellerin sarım gerginliğinin belirlenen bir değerde tutulması gerekmektedir. Ayrıca sarım sırasında gerginliğin malzemenin elastik şekil değiştirme seviyesinden yüksek bir seviyede olması, telin plastik olarak deformasyona uğramasına ve kopmadan çapının küçülmesine neden olmaktadır. Telin normal kesit alanındaki akım, kesit alanının daraldığı bölge tarafından taşınamayacağı için bu bölgede ısınmaya ve bu ısınmanın sonucu olarak da telin kopmasına neden olacaktır. Bu çalışmada, emaye kaplı bakır tellerin küçük makaralara sabit gerginlikte ve düzenli olarak sarımı için bir sistem tasarlanmış, imal edilmiş ve bilgisayarlı kontrolü teorik ve uygulamalı incelenmiştir. Benzetim ve deney sonuçları grafiksel olarak ortaya konulmuş ve sonuçlar detaylı olarak incelenmiştir. Gergi kontrolünde modelden bağımsız kayan kipli kontrolün tatmin edici sonuçlar verdiği görülmüştür. Sonuçlar ışığında ileri çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Makara tel sarım sistemi, tel gergi kontrolü, modelden bağımsız kayan kipli kontrol, modelleme, benzetim, deney

MODELING, SIMULATION AND MODEL FREE TENSION CONTROL OF A COIL WINDING SYSTEM

Abstract
To refrain from breaking or damaging, it is necessary to control the tension of materials such as wire or string that possesses relatively small diameter compared to its length, when they are winded to big spools or winded from big spools to small spools during their productions or after their productions, respectively. Attaining optimum electrical properties of small coils including internal resistance, magnetic field and etc., the tension of wires needs to be equal to a desired value during winding. Furthermore, during winding, if an applied tension exceeds the yield strength of material, with no breaking, a permanent plastic deformation takes place and leads to a reduction in the diameter of wire. Current that is observed in unchanged cross-section of wire will not be sustained by a region where the cross-section of wire is reduced; this will result in overheating in that region and then cause breaking in the wire. In this study, a system is designed and manufactured to wind enameled copper wire with a desired tension and a proper shape from big to small spool, the computer control of the system was investigated in detail, obtained results from simulations and experiments were reported as graphical representations. It was observed in many experimental studies that the model free sliding mode control gives satisfactory results. Regarding the results, recommendations for further studies was made.

Keywords: coil winding system, wire tension control, model free sliding mode control, modeling, simulation, experiment

PRODUCTION OF CU-AG-CR COMPOSITES FROM THE LAYERED METALLIC POWDERS

ONUR GÜLER
TEMEL VAROL
ÜMİT ALVER
SERHATCAN BERK AKÇAY
Karadeniz Technical University

Abstract
It is known that in applications of electrical contacts, processes to increase the hardness of the anti-wear materials greatly reduce the electrical conductivity directly affecting the contact performance. In this study, it is aimed to increase the hardness values without reducing the electrical conductivity much. Therefore, layered metallic powders containing substrate copper, silver in the middle layer and chromium in the upper layer were produced with electroless coating method. In this context, the spherical copper powders were first ground in a mechanical mill for 2 h for the homogeneity of the electroless coating layer. The flake copper powders obtained after milling for 2 h were subjected to electroless silver coating. Thus, electroless chromium plating was applied as the third layer on the two-layer metallic powders obtained. As a result, copper-silver-chromium layered metallic powders were intensified by hot pressing method and their physical and mechanical properties were examined. Powder morphology and micro structure investigations were performed using a scanning electron microscope (SEM), while phase analyzes were performed by X-ray diffraction (XRD) method. According to the results, the hardness values of the samples obtained from pure copper powders were determined as approximately 82 HB, while the hardness values of the samples obtained from three layer metallic powders were determined as approximately 115 HB. On the other hand, the electrical conductivity values of pure copper samples were measured as 96% IACS, while that of three-layer samples was about 76% IACS. Finally, the hardness values of the materials were increased by almost 40% compared to pure copper materials without lowering the electrical conductivity of the materials with low chromium content.

Keywords: Electroless coating, Copper, Silver, Chromium, Electrical conductivity

WEAR PROPERTIES OF CU-AG-NI COMPOSITES PRODUCED BY ELECTROLESS COATING AND HOT-PRESSING

ONUR GÜLER
TEMEL VAROL
ÜMİT ALVER
SERHATCAN BERK AKÇAY
Karadeniz Technical University

Abstract
It is well known that metal matrix and hard particle reinforced composites are often used as electrical contact materials. However, although the addition of hard particles increases the wear resistance considerably, it reduces the electrical conductivity values, which causes the electrical contact material to form an arc during operation of the contact. Therefore, by using layered metallic powders, it is aimed to keep both the hardness and electrical conductivity as high as possible and to investigate the wear resistance of these materials. The wear behavior of Cu-Ag-Ni composites produced by concentrating 3-layer powders containing copper in subgrade layer material as substrat, silver in middle layer on the copper and nickel in outer layer on silver coated copper powder were investigated In this study. Cu-Ag-Ni powders were produced by electroless nickel plating on shell-core powders obtained by coating electroless silver on copper. The resulting 3-layer powders were concentrated at 500 ºC under 600 MPa pressure for 2 h at the end of the sintering process to obtain bulk materials. The abrasion tests of the obtained bulk materials were carried out using a block-on-ring wear tester. The average friction coefficients obtained from the materials were determined by means of the tester with computer software. The wear surfaces were carried out using a scanning electron microscope (SEM). According to wear test results, wear losses of bulk materials produced from layered metallic powders were 3 times less than pure copper. In addition, it was observed that the wear mechanism of nickel-containing composites was abrasive and the abrasive mechanism was dominant in copper materials.

Keywords: Wear, Layered metallic powders, Electroless coating, Hot-pressing

THE EFFECT OF MECHANICAL MILLING TIME AND SILVER COATING ON THE PROPERTIES OF THE SILVER COATED COPPER MATRIX COMPOSITES

ONUR GÜLER
TEMEL VAROL
ÜMİT ALVER
HÜSEYİN CAN AKSA
Karadeniz Technical University

Abstract
The effect of mechanical milling time on the physical and mechanical properties of the silver coated copper matrix bulk composites was investigated in this study. The morphology of the initial spherical copper powders was changed with the increase of the milling time for 60, 120, 180 and 240 min. Therefore, the copper powders have different morphologies were plated with silver using electroless silver solution plating. After this process, the silver coated copper powders and uncoated copper powders with 3%wt. alumina were sintered at 500 ^{o}C for 2 h followed by hot pressing under the pressure of 600 MPa. The results showed that the composites had higher hardness and density values in addition to the electrical conductivity (%ICAS) when the initial copper powders were milled for 120 min because flake morphology powders have very quality silver coating layer. It is evident that the fact that the powder shape is flake and that different powder size distribution within the powder integrity increases the ability of the materials to be pressed, increases the dispersibility of the alumina particles more homogeneously in the structure. Therefore, the hardness of alumina reinforced materials is generally increased with increasing grinding time. The highest hardness value (about 125 HB) was obtained by silver coating of the obtained powders and adding alumina in case the milling time was 120 min. Under the same conditions, it was determined that the electrical conductivity values of the composites were about 85% IACS.

Keywords: Electrical conductivity, Electroless silver coating, Silver coated copper, Powder metallurgy

THE EFFECT OF ALUMINA CONTENT AND ELECTROLESS SILVER COATING ON THE PROPERTIES OF THE SILVER COATED COPPER MATRIX COMPOSITES

ONUR GÜLER
TEMEL VAROL
ÜMİT ALVER
HÜSEYİN CAN AKSA
Karadeniz Technical University

Abstract
The effect of alumina content on the physical and mechanical properties of the silver coated copper matrix composites was investigated in this study. For the purpose, 0.5 and 1, 2, 3 and 5%wt. of alumina were selected as reinforcement ratio. The spherical copper powders were taken into coating solution system including chelating and reducing agents to obtain the silver nano particles-layer onto the copper particles. Following the coating process, the bulk silver coated copper-based materials were produced by sintering using a hot-pressing and sintering temperature of 500 °C. The microstructures of the composites were examined in a scanning electron microscopy (SEM). In addition, the density, hardness and electrical conductivity values of the composites were determined. The silver layer obtained by electroless silver coating of spherical copper powders has a porosity and a thickness of about 5 µm. As a result, density values decreased with increasing amount of alumina in both copper matrix and silver coated copper matrix composites due to agglomerated alumina particles at grain boundaries and relatively low density (~3.95 g/cm^3) to that of matrix (~9,06 g/cm^3). Moreover, with the increase of the alumina content in the composite structure, the hardness of the silver coated copper matrix composites (107 HB) increased until the composites have alumina content of 3%wt. In addition, electrical conductivity values decreased with increasing amount of alumina. The electrical conductivity value was determined as 88% IACS in 3% alumina reinforced materials where the highest hardness was obtained.

Keywords: Electroless coating, Alumina, Metal matrix composites, Copper, Silver

THE CHARACTERIZATION OF PEROVSKITE SOLAR CELLS WITH ARDUINO BASED DATA LOGGER AND SOLAR TRACKER DEVICE

THAIER KAMIL CASSIM FAILI
İBRAHIM İNANÇ
Ondokuz Mayıs University

Abstract
Solar cells had been used increasingly in past years to convert solar energy to electrical energy. The solar panels can be used either as a stand-alone system or as a large solar system that is connected to the electricity grids. The average solar energy harvested by the conventional solar panels during the course of the day is not always maximized which is due to the fixed location of the panel which limits the angle and area of the exposure. In order to maximize the conversion from solar to electrical energy, the photovoltaic panels have to be positioned perpendicular to the sun.

The purpose of this study is to design an Arduino based data logger for Photovoltaic (PV) monitoring that can store bulk data from the output channels in large memory storage with an automatic tracking system, which can locate the position of the sun continuously. The tracking system moves the solar panel so that it is positioned perpendicular to the sun for maximum energy conversion at all time. The trials has been done by regular silicon solar cells for different parameters, sun elevations and azimuth angles. Then, nano-material/nanolayer based Perovskite solar cells prepared in our lab are characterized by this solar tracker device. The device consists of light sensing system, microcontroller, gear motor system and a solar panel. Solar panels with our system has more energy output when compared to the same solar panels without tracking system.

Key words: solar tracker, data logger, nanomaterials, perovskite solar cell

YEM BEZELYESİ KURU OTUNA (*PİSUM ARVANSE L.*) FARKLI DÜZEYLERDE İLAVE EDİLEN MALİK ASİT VE FUMARİK ASİTİN *IN VITRO* GERÇEK SİNDİRİLEBİLİRLİK ÜZERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF DİFFERENT LEVELS OF MALİC ACİD AND FUMARİC ACİD ON *IN VITRO* TRUE DİGESTİBİLİTY OF FİELD PEA HAY (*PİSUM ARVANSE L.*)

BORA BÖLÜKBAŞ
AYŞE GİZEM BÖLÜKBAŞ
MUSTAFA SALMAN
İSMAİL KAYA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada yem bezelyesi kuru otuna farklı düzeylerde ilave edilen fumarik asit ve malik asit ilavesinin *in vitro* gerçek sindirilebilirlik (IVGS) ve NDF sindirilebilirliği (IVGSNDF) üzerine etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışma her bir asit için (fumarik asit ve malik asit) ayrı ayrı yürütüldü. Fumarik asit ve malik asitin kullanılmadığı ilk fermentör (kavanoz) kontrol grubunu oluşturdu. Fumarik ve malik asit %0.1, 0.2 ve 0.3 düzeylerinde ayrı fermentörlere konularak sırasıyla deneme grubu 1, 2 ve 3 oluşturuldu. Yem örnekleri her bir grup için 8 adet tekerrür olarak planlandı. İnkübasyon süresi 48 saat olarak uygulandı. Yem bezelyesi kuru otunun *in vitro* gerçek sindirilebilirliği üzerine %0.1, 0.2 ve %0.3 düzeylerinde ilave edilen fumarik asitin kontrol grubu ile karşılaştırıldığında herhangi bir olumsuz (P>0.05) etkisi gözlenmemiştir. Aynı şekilde yem bezelyesi kuru otunun *in vitro* gerçek sindirilebilirlik ve NDF sindirilebilirliği düzeyi üzerine malik asitin etkisine bakıldığında kontrol grubu ile deneme grubu 1 ve 2 arasında istatistiksel bir farklılık (P>0.05) bulunmazken, deneme grubu 3'de istatistiki olarak önemli (P<0.05) bulunmuştur. Sonuç olarak, fumarik asit kullanılan tüm gruplar ile malik asitin %0.1 ve %0.2 düzeylerindeki kullanımının in vitro gerçek sindirilebilirlik ve NDF sindirilebilirliği üzerinde herhangi bir olumsuz etki oluşturmazken, malik asitin %0.3 düzeyinde kullanımının *in vitro* gerçek sindirilebilirlik ve NDF sindirilebilirliğini artırmıştır (P<0.05). Malik asitin bu düzeyde kullanımının yem tüketimi, performans ve rumen fermantasyonu üzerine etkilerinin *in vivo* çalışmalarla desteklenmelidir.

Anahtar kelimeler: Fumarik asit, *in vitro* gerçek sindirilebilirlik, malik asit, yem bezelyesi kuru otu

Summary
The aim of this study was to investigate the effects of different levels of malic acid and fumaric acid on *in vitro* true digestibility (IVTD) and NDF digestibility of field pea hay (*Pisum arvense L.*). Fumaric acid and malic acid were carried out separately. The first fermentor in the incubator without fumaric acid and malic acid formed the control group. Each acid (fumaric and malic acid) was added to individual fermentors at 0.1, 0.2 and 0.3% levels to form experiment groups 1, 2 and 3, respectively. The feed samples were planned to have 8 replications for each group. Incubation period was 48 hours. Fumaric acid added at 0.1%, 0.2% and 0.3% levels to field pea hay on *in vitro* true digestibility was not observed in any negative effect (P> 0.05) compared to the control group. While the effect of malic acid on *in vitro* true digestibility and NDF digestibility level of field pea hay was examined, there was no statistical difference (P>0.05) between control group and experimental groups 1 and 2, whereas there was a statistically significant difference (P <0.05)

between the control groups, experimental groups 3. As a result, all groups of fumaric acid and 0.1% and 0.2% levels of malic acid did not have any negative effect on in vitro true digestibility and NDF digestibility of field pea hay. However the addition of 0.3% malic acid significantly increased in vitro true digestibility and NDF digestibility of field pea hay. The use of malic acid at this level should be supported by *in vivo* studies and their effects on feed consumption, performance and rumen fermentation.

Keyword: Field pea hay, fumaric acid, *in vitro* true digestibility, malic acid

GEBELİKTE KULLANILAN KOZMETİK VE KİMYASAL ÜRÜNLER

CANDAN ERSANLI KAYA
ÖZLEM AYDIN BERKTAŞ
Giresun Üniversitesi

Özet
Kozmetik ve kimyasal ürünler günlük hayatta çok fazla tercih edilmekte ve kullanılmaktadır. Temizlik, görünümü değiştirmek, korumak ve iyi durumda tutmak, kötü kokuyu gidermek amacıyla; vücudun yüzeyleri ile temas edebilecek şekilde geliştirilmiş madde veya karışım kozmetik ürün veya kişisel bakım ürünü olarak tanımlanmaktadır. Bu ürünlerin içeriklerinde pek çok etken madde bulunmaktadır. Aynı zamanda içeriklerinde; koruyucular ve parfümler gibi farklı kimyasallar; fitalatlar ve diğer yumuşatıcılar, benzofenonlar (ultraviyole filtresi), bisfenol A, polisiklikmiskler, parabenler, triklosan (antimikrobiyal), organik çözücüler, dioksan, formaldehit, pigmentler, ağır metaller, koruyucular ve etkinliği ve etki süresini artıracak diğer katkılar da yer almaktadır.
Kullanılan birçok kozmetik ve kimyasal ürün madde içerikleri deri bariyerini geçerek sistemik dolaşıma geçebilir. Mukozalarla olan temas sonucu, ağız yoluyla alım ya da solunum yoluyla da sistemik maruziyet oluşabilir. Ayrıca bu ürün içeriklerinde bulunabilen civa ve kadmiyum benzeri ağır metaller nörotoksisiteye de sebebiyet verebilir. Kadınlar erkeklere göre çok daha fazla kozmetik ürün kullanmakta; özellikle ev temizliğinde kullanılan pek çok kimyasal ürün ile karşılaşmaktadır. Gebelik döneminde; embriyo ve fetüsün gelişim evrelerinde; saç boyası, fondöten, oje, güneş koruyucuları, diş beyazlatıcıları, ruj, pudra, şampuan, ıslak mendil vb. kozmetik, çamaşır suyu, deterjan, yüzey temizleyiciler, çamaşır yumuşatıcısı, koku giderici, böcek ilacı, tarım ilacı vb. kimyasal ürünlerin kullanımına bağlı etkilenme düzeyi daha yoğun olarak ortaya çıkmaktadır. Gebelik döneminde; kozmetik ve kimyasal ürün kullanım sıklığı ile ilgili çalışmaların planlanması ve doğru verilerin ortaya konması gerekmektedir. Bu doğrultuda; kullanılan ürünler ve içerikleri ile temas ve olası etkilenmelere yönelik değerlendirmelerin daha doğru yapılabileceği düşünülmektedir. Fakat ilgili literatür araştırmalarında yapılan çalışmaların yeterli olmadığı belirlenmiştir. Yapılacak çalışmalar kozmetik ve kimyasal ürün kullanım sıklıklarına dair verilerin ortaya konulması, ilerleyen zamanlarda risk taşıyan ürün içeriklerinin maruziyet çalışmalarının daha doğru planlanmasına yol gösterecektir.
Gebelikte kozmetik ve kimyasal ürün kullanımı ile ilgili pek çok çalışma bulunmasına rağmen gebelikte bu ürünlerin kullanımı ile ilgili çalışmaların özellikle ülkemizde yetersiz olduğu görülmektedir. Anne ve fetüs sağlığının korunması ve geliştirilmesi için kullanılan kozmetik ve kimyasal ürünlerin doğru kullanım şekli ve etki mekanizmalarının belirlendiği yeni çalışmaların hem bireylere hem de sağlık personeline faydalı olacağı ve literatüre önemli katkılar sağlayacağı kanaatindeyiz.

Anahtar sözcükler: gebelik, kozmetik, kimyasal ürün

THE GASTROPROTECTİVE EFFECT OF WATER EXTRACT OF *CINNAMON* İN EXPERİMENTAL RAT MODEL: THİS EFFECT İS RELATED TO İTS *İN VİVO* AND *İN VİTRO* ANTİOXİDANT PARAMETERS

OZLEM AYDIN BERKTAS
Giresun University
FADİME ATALAY DUMLU
FEHMİ ODABASOGLU
Kafkas University
ZERRİN KUTLU
ELİF CADIRCI
MESUT HALICI
Ataturk University
FAZLİ OZTURK
Yuzunci yil University
AHMET CAKIR
Kilis 7 Aralık University

Abstract
Introduction: In this study, the antiulcerogenic effect of a water extract (CWE) obtained from a spices sample, *Cinnamon*, was investigated using indomethacin-induced ulcer models in rats.
Materials and Methods: Experimental groups consisted of six rats. Antiulcerogenic activities of 50, 100, 200 and 400 mg/kg body wt. doses of the CWE were determined by comparing the negative control IND 25 mg/kg and positive control FAM 25 mg/kg form was orally administered. After awaiting about six hour, rats were sacrified and ulcer areas in stomach were calculated via milimetric paper. After that MPx enzyme activity and GSH, LPO amounts were measured.
Results and Discussion: Although all doses of the CWE showed significant antiulcerogenic activity as compared to negative control groups, the highest activity was observed with 400 mg/kg body wt. doses. The CWE showed similarly antioxidant activity when compared with trolox and ascorbic acids used as positive antioxidants. In addition, the activity of myeloperoxidase (MPO) enzyme was determined in the stomach tissues of rats and compared with those of the negative and positive control groups to expose the effects of these enzymes on antiulcerogenic activity. The enzymatic activity of MPO and lipid peroxidation (LPO) level in indomethacin-administrated tissues were increased significantly by indomethacin in comparison to control groups. These enzymes and LPO level were decreased, however, by the CWE. In contrast to LPO level, MPO activity, glutathione (GSH) level was decreased by indomethacin and increased by all doses of CWE and famotidine. The present results indicate that the CWE has a protective effect in indomethacin-induced ulcers, which can be attributed to its antioxidant potential.

Keywords: *Cinnamon*, antioxidant activity, antiulcerogenic activity, famotidine, indomethacin

ÇOCUKTA YABANCI CİSİM ASPİRASYONU VE KURTARICI UYGULAMALAR

FOREIGN BODY ASPIRATIONS in CHILDREN and a LIFE SAVING PRACTICES

ZAHİDE İYİ
Haçkalı Baba Devlet Hastanesi
İLKNUR KAHRİMAN
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Yabancı cisim aspirasyonu tüm yaş gruplarında yaşamı tehdit eden obstrüksiyonlara sebep olur iken çocukluk döneminde ev kazalarına bağlı mortalite ve morbitide nedenlerinin en sık sebebidir. Aspire edilen cisim trakea ile farenks arasında olup müdahale edilmezse asfiksi ve ölümü beraberinde getirir. Anne ve babalar bu konuda bilinçlendirilmiş olsa da istenmeyen sonuçlar hala gözlenmektedir. Ölümlerin çoğunluğu hastaneye başvurmadan önce ya da 112 bu vakalara müdahale etmeden önce gerçekleştiği bilinmektedir. Çocukta yabancı cisim aspirasyonuna bağlı mortalite ve morbitideyi önlemek için çalışmamızda yabancı cisim aspirasyonları hakkında bilgi verip, kurtarıcı uygulamaların başında gelen Heimlich manevrasının nasıl gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Yabancı cisim aspirasyonu, Acil

Abstarct

While foreign body aspiration causes life-threatening obstructions in all age groups, it is the most common cause of mortality and morbidity due to home accidents in childhood. If the aspirated body is not intervened between the trachea and the pharynx, it brings asphyxia and death. Although parents have been informed about this, undesirable results are still observed. It is known that most of the deaths occurred before applying to the hospital or before intervening 112 of these cases. In order to prevent mortality and morbidity due to foreign body aspiration in our child, we will give information about foreign body aspirations and emphasize how to perform Heimlich maneuver, which is one of the main rescue procedures.

Keywords: Child, foreign body aspiration, Emergency

ATEŞLİ ÇOCUĞA HASTANE ÖNCESİ YAKLAŞIM

PRE-HOSPITAL APPROACH OF CHİLDREN WİTH FEVER

ZAHİDE İYİ
Haçkalı Baba Devlet Hastanesi
İLKNUR KAHRİMAN
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Ateş; vücudun mikroorganizmalar ve antijenler gibi çeşitli maddelere karşı doğal bir bağışıklık mekanizması olup tanı olarak nitelendirilmemektedir ve hastalıkların erken dönemdeki bulgularının başında gelmektedir. Vücut kendisine yabancı olan bir durumla karşılaştığı zaman bağışıklık sistemi hücrelerini aktive ederek bu organizmayı öldürmek ister ve bu sürecin bir belirtisi olarak çocuklarda en somut bulgu olan vücut sıcaklığının yükselmesini gözlemleriz. Acil servise ateş şikâyeti ile başvuran çocukların etiyolojisinde çoğunlukla kısa sürede iyileşme sağlanılan viral enfeksiyonlar gelmektedir. Ateşin tedavisi kolay olmasına rağmen yanlış ve zamanında yapılmayan uygulamalar, istenmeyen sonuçlara sebebiyet verebilir. Çocukluk çağı acil servise başvuru sebepleri arasında sadece ateş şikâyeti ile gelen vakalar tüm çocukluk döneminin %15-20'sini oluşturuyorken 3 yaş altı dönemde acil başvuru nedenlerinin başında ateş gelmektedir. Bu yüksek oran göz önünde bulundurulduğunda bu derlemede ateş hakkında bilgi verip, ateşli çocuğa hastane öncesi nasıl yaklaşılması gerektiği vurgulamaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ateş, Çocuk, Ateşe yaklaşım

Abstract
Fever; It is a natural immune mechanism of the body against various substances such as microorganisms and antigens, which is not considered as a diagnosis and is one of the early signs of disease. When the body encounters a condition that is unfamiliar to itself, the immune system wants to kill the organism by activating its cells, and as a symptom of this process, we observe the rise in body temperature, the most tangible finding in children. Viral infections which usually improve in a short time are the etiology of children presenting with fever. Although fever is easy to treat, incorrect and timely applications may cause undesirable results. Among the reasons for admission to the emergency department in childhood, only cases with fever complaints constitute %15-20 of the whole childhood period and fever is the leading cause of emergency application in the period under 3 years of age. Considering this high rate, this review provides information about fever and emphasizes how to approach the febrile child before the hospital.

Keywords: Fever, Child, Approach to fire

GÖÇMENLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNİ KULLANIMINI DEĞERLENDIRME ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZİ

VALIDITY AND RELIABILITY ANALYSIS OF UTILIZATION OF IMMIGRANTS HEALTH CARE SERVICES SCALE

İLKNUR AYDIN AVCI
MEHMET KORKMAZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Göç bireylerin hayatında birçok değişime yol açan olgudur. Bu değişimlerden biri olan bireylerin sağlığı, bireylerin göç nedenlerine göre olumlu ya da olumsuz yönde etkilenmektedir. Göçmenlerin sağlık durumu, sağlık hizmetlerini kullanma düzeyleri ile doğrudan ilişkilidir. Göçmenlerin sağlık hizmetlerini kullanımını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler iletişim sorunu, lojistik problemler, sağlık personelinin tutumu, ekonomik durum, bireylerin sağlık ile ilgili inançları ve dini inançları, kültür vb. dir. Bu araştırmada göçmen bireylerin sağlık hizmetlerini kullanımlarını değerlendirmek için arapça ölçüm aracı geliştirmek amaçlanmaktadır. Araştırma Samsunda yaşayan Arapça okuyup yazabilen göçmen 536 bireyle yapılmıştır. Veriler Arapça tanıtıcı soru formu ve 26 maddeden oluşan Arapça ölçek soruları ile toplanmıştır. Ölçek maddeleri göçmenlerin sağlığı, hastalık deneyimleri, sağlık profesyonellerine yönelik tutumları, yaşanılan ülkenin sağlık politikalarına bakış açıları ve sağlık hizmetlerine erişimlerin gibi soruları içermektedir. Ölçekte her bir ifadeye verilen cevaplar 5'li likert tipinde ve 2., 3. ve 15. ifadeler negatif diğer ifadeler pozitif yönlüdür. Verilerin kapsam geçerliği için Kendal's W Analizi, İç tutarlık için Cronbach Alfa Katsayısı, Faktör analizi için Temel Bileşenler Analizi ve Varimaks Rotasyonu kullanılmıştır. Ölçeğin 6 alt boyutta cronbach alfa katsayısı α .58 bulunmuştur. Ölçeğin Açıklama varyansı %53,2 olarak bulunmuştur.

***Anahtar Kelimeler: Göçmen, Sağlık Hizmetleri Kullanımı, Ölçek* Geçerlik ve Güvenirliği**

KARDİO VASKÜLER CERRAHİ YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE YATAN HASTALARA BAKIM VEREN BİREYLERİN YAŞAM KALİTESİ VE BAKIM YÜKÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATİON OF QUALİTY OF LİFE AND CARE BURDEN OF INDİVİDUALS CARİNG FOR INPATİENTS İN CARDİOVASCULAR SURGERY INTENSİVE CARE UNİT

DUYGU GÜNEŞ
Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi
ALAATTİN ALTIN
İLKNUR AYDIN AVCI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Amaç: Bu araştırma Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi kardio vasküler cerrahi yoğun bakım ünitesinde yatan hastalara bakım veren bireylerin yaşam kalitesi ve bakım yükünün değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Tanımlayıcı araştırma ilkelerine uygun olarak yapılan bu çalışma, örneklem seçimine gidilmeyip Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi kardio vasküler cerrahi yoğun bakım ünitesinde Ağustos-Aralık 2018 tarihleri arasında tedavi gören hastaya bakım veren yakınlarından araştırmaya katılmayı kabul eden, iletişim kurulabilen, görme ve işitme engeli bulunmayan toplam 69 birey ile yapılmıştır. Veri toplama araçları olarak; ‘‘Tanıtım formu’’, “Zarit Bakım Verme Yükü Ölçeği’’ ve ‘’Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalite Ölçeği‘‘ kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 20.0 programında değerlendirilmiştir. Araştırma verileri değerlendirilirken; sayı, yüzdelik, Ki-Kare (X^2) testi, Kruskal Wallis (KW) ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır. Bulgular: Araştırmaya katılan bakım vericilerin yaş ortalaması 43.68 ± 14.54 (min-max=16-72) olup %69.6’sı kadındır. Katılımcıların %39.1’i ilkokul mezunu, %81.2’si evli ve %88.4’ünün sosyal güvencesinin olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %36.2’si çalışmakta olup %75.4’ü ekonomik durumunu orta düzey olarak ifade etmektedir. Katılımcıların %27.5’i sigara ve %5.8’i alkol kullanmakta olup %43.5’inin kronik bir rahatsızlığı olduğu tespit edilmiştir. Bakım verenlerin %81.2’si hastanın bakımında kendini yeterli gördükleri, %76.8’i hasta bakımında kendisine yardım eden birinin bulunduğu ve %39.1’i ise hastaya bakım vermenin hayatını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Bakım vericilerin yaşam kalite ile bakım yükü arasında ters yöne orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. (r= -0,472; p=0,000). Sonuç: Bakım verenlerin genelde kadın olduğu ve hasta bakımında kendilerini yeterli hissettikleri saptanmıştır. Bakım vericilerin bakım yükü arttıkça yaşam kalitelerinin düştüğü saptanmıştır. Bakım vericilerin bakım yükünü azaltmak, yaşam kalitelerini arttırmak ve hasta bakım süreçlerini daha etkili, verimli ve başedebilir bir şekilde geçirmelerini sağlamak için sosyal ve ekonomik açıdan gereksinimlerinin belirlenmesi ve desteklenmesi sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Bakım Yükü, Yaşam Kalitesi, Yoğun Bakım

Abstract
Aim: The aim of this study was to evaluate the quality of life and burden of care of the patients caring for the patients hospitalized in the cardio vascular surgery intensive care unit of Samsun Training and Research Hospital. Material and Method: This study, which was conducted in accordance with descriptive research principles, was conducted without any sample selection. made with the individual. As data collection tools; ‘‘ Introduction form ’’, “Zarit Care Burden Scale’ and ’World Health Organization Quality of Life Scale‘ were used. The data obtained from the study were evaluated in SPSS 20.0 program. While evaluating the

research data; Number, percentage, Chi-Square (X^2) test, Kruskal Wallis (KW) and Mann Whitney U tests were used. Results: The mean age of the caregivers participating in the study was 43.68 ± 14.54 (min-max = 16-72) and 69.6% were female. 39.1% of the participants were primary school graduates, 81.2% were married and 88.4% had social security. 36.2% of the participants were working and 75.4% of them expressed their economic status as intermediate level. Of the participants, 27.5% were smoking and 5.8% were drinking alcohol, and 43.5% had a chronic illness. 81.2% of the caregivers considered themselves sufficient in the care of the patient, 76.8% stated that there was someone who helped him in the care of the patient and 39.1% stated that caring for the patient had a negative impact on his life. It was found that there was a moderate statistically significant relationship between caregivers' quality of life and care burden. (r = -0.472; p = 0.000). Conclusion: It was found that caregivers were generally female and felt adequate in patient care. It was found that the quality of life of caregivers decreased with increasing caregiver burden. Social and economic needs can be identified and supported in order to reduce the care burden of caregivers, improve their quality of life and enable them to undergo patient care processes more effectively, efficiently and manageably.

Keywords: Care, Care Burden, Quality of Life, Intensive Care

MADDE BAĞIMLILIĞI İLE İLGİLİ FARKINDALIK ÖLÇEĞİ VE MADDE BAĞIMLILIĞINDAN KORUNMADAKİ ÖZ-YETERLİK ÖLÇEĞİNİN YETİŞKİN FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZİ

VALIDITY AND RELIABILITY ANALYSIS OF ADULT FORM, AWARENESS SCALE RELATED TO SUBSTANCE ADDICTION AND SELF-EFFICACY SCALE FOR PREVENTION FROM SUBSTANCE ADDICTION

FİGEN ÇAVUŞOĞLU
ALAATTİN ALTIN
İLKNUR AYDIN AVCI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu araştırmanın amacı; yetişkin bireylerin madde bağımlılığı ile ilgili farkındalıklarını ve madde bağımlılığından korunmadaki öz-yeterlik düzeylerini ölçmede kullanılabilecek güvenirliği ve geçerliği yüksek bir ölçme aracı geliştirmektir. İlgili literatür taraması yapılarak oluşturulan ölçekler 7 uzmana danışılmış ve verilen öneriler doğrultusunda ölçekler tekrar düzenlenmiştir. Araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kurupelit Kampüsü fakültelerinde öğrenim gören toplam 1075 öğrenci ile yapılmıştır. Veriler tanıtıcı soru formu, 5'li likert tipinde 29 maddelik Madde Bağımlılığı İle İlgili Farkındalık Ölçeği ve 24 maddelik Madde Bağımlılığından Korunmada Öz-Yeterlik Ölçeği soruları ile toplanmıştır. Geçerlilik ve güvenirlik analizleri yapıldıktan sonra Madde Bağımlılığı İle İlgili Farkındalık Ölçeği 28 madde ve Madde Bağımlılığından Korunmada Öz-Yeterlik Ölçeği 21 madde olarak son hali verilmiştir. Verilerin kapsam geçerliği için Kendal's W Analizi, İç tutarlık için Cronbach Alfa Katsayısı, Faktör analizi için Temel Bileşenler Analizi ve Varimaks Rotasyonu kullanılmıştır. Farkındalık Ölçeği; ''bilgi sahibi olma'' (Cronbach α .81), ''kişisel tutum ve görüşler'' (Cronbach α .88), ''madde kullanımının sonuçları'' (Cronbach α .82), ''bağımlılığa neden olan faktörler'' (Cronbach α .80) ve ''hukuki, idari ve cezai düzenlemeler'' (Cronbach α .81) olmak üzere toplam 5 alt boyuta göre ayrışma göstermiştir. Ölçeğin toplam açıklama varyansı 57.6 olarak belirlenmiştir. Öz-Yeterlik Ölçeği ise ''maddeden uzak durma'' (Cronbach α .66), ''baskı altında iken maddeden uzak durma'' (Cronbach α .84), ''yardım arayışı'' (Cronbach α .80), ''maddenin bağımlılık yapıcı yönüne inanmama'' (Cronbach α .49) ve ''madde kullanma eğilimi'' (Cronbach α .57) olmak üzere toplam 5 alt boyuta göre ayrışma göstermiştir. Ölçeğin toplam açıklama varyansı 57.1 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda Madde Bağımlılığı İle İlgili Farkındalık Ölçeği ve Madde Bağımlılığından Korunmada Öz-Yeterlik Ölçeğinin yetişkin bireyler için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Farkındalık, Madde, Özyeterlik

Abstract
The purpose of this research; The aim of this study is to develop a high reliability and validity measurement tool that can be used to measure the awareness of adult individuals about drug addiction and their levels of self-efficacy in protection from drug addiction. 7 scales were consulted and the scales were reorganized in line with the recommendations. The research was conducted with a total of 1075 students studying in the faculties of Kurupelit Campus of Ondokuz Mayıs University in the spring term of 2018-2019 academic year. Data were collected by using the introductory questionnaire, the 5-point Likert-type

Awareness Scale for Substance Addiction with 29 items and the Self-Efficacy Scale for the Prevention of Substance Addiction with 24 items. After the validity and reliability analyzes were conducted, the Substance Addiction Awareness Scale was completed with 28 items and the Self-Efficacy Scale for the Prevention of Substance Addiction with 21 items. Kendal's W Analysis, Cronbach Alpha Coefficient for internal consistency, Principal Component Analysis and Varimax Rotation were used for factor validity. Awareness Scale; olma having knowledge '(Cronbach α .81), kişisel personal attitudes and opinions' (Cronbach α .88), sonuç results of substance use' (Cronbach α .82), 'addictive factors' (Cronbach α .80) and hukuki legal, administrative and criminal regulations ((Cronbach α .81). The total variance of the scale was 57.6. Self-Efficacy Scale was' avoidance from substance '(Cronbach α .66), durma avoidance from substance while under pressure ((Cronbach α .84),' seeking help ((Cronbach α .80), Öz 'Cronbach α .49' and " tendency to use substance " (Cronbach α .57). Total explanation variance of the scale was determined as 57.1. In line with these results, it was determined that Awareness Scale for Substance Addiction and Self-Efficacy Scale for Protection from Substance Addiction could be used as a valid and reliable measurement tool for adult individuals.

Keywords: Addiction, Awareness, Substance, Self-Efficacy

CİNNAMOMUM 'UN TIBBİ ÖZELLİKLERİ VE İLAÇ ETKİLEŞİMLERİ

MEDICINAL PROPERTIES AND DRUG INTERACTIONS OF CINNAMOMUM

ARSLAN SAY
DEMET ÇAKIR
Amasya Üniversitesi

Özet
Tarçın, Dünyada farklı kültürlerde yüzyıllardır yaygın olarak kullanılan bir baharattır. Cinnamomum cinsinden ağaçların iç kabuğundan elde edilir. Tropikal yaprak dökmeyen bitkinin iki ana çeşidi Cinnamomum zeylanicum (CZ) ve Cinnamomum cassia (CC) (Cinnamomum aromaticum / Chinese olarak da bilinir) dır. Bitkinin farklı kısımları değişken oranlarda aynı hidrokarbon dizisi gibi temel bileşenlerle; cinnamaldehit (Kabuk), öjenol (yaprak) ve kafur (kök) içerir. Böylelikle tarçın bitkisi, farklı özelliklere sahip bir dizi farklı yağ içerir. CC ve CZ arasındaki en önemli fark, CC'nin kumarin (1,2-benzopron) düzeyinin, CZ'den çok fazla olmasıdır. Düzenli olarak yüksek miktarlarda tüketilmesi durumunda özellikle antikoagülan kullanan kişilerin sağlıkları açısından riskler oluşturmaktadır. Alman Federal Risk Değerlendirme Enstitüsü'ne (BfR), 1 kg CC (CC) tozu yaklaşık 2,1-4,4 g kumarin içerdiğini, yani 1 çay kaşığı CC tozunun yaklaşık 5,8-12,1 mg kumarin içerdiğini açıklamıştır. Bu kumarin için Avrupa Gıda Güvenliği Kurumu (EFSA) tarafından Tolere Edilebilir Günlük Alım Miktarı (TDI) olarak tavsiye edilen 0,1 mg/kg vücut ağırlığı / gün miktarının üzerindedir. Ayrıca ters etkileri çoğunlukla tarçın aromalı içecekler, şekerler ve sakız kullanımı nedeniyle ağız boşluğunda gözlemlenmiştir. En önemli yan etkileri stomatit, dudak, dil ve yanaklarda ülserasyon, dil ve bukkal mukozanın çoğunluğunu kapsayan hiperkeratotik plaklar, temas alerjisi ve dilin skuamöz hücreli karsinoması olarak gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cinnamomum, İlaç etkileşimi, Yan etki, Tıbbi bitkiler

Abstract
Cinnamon is a spice that has been widely used in different cultures in the world for centuries. It is obtained from the inner bark of trees in the genus Cinnamomum. The two main varieties of tropical evergreen plants are Cinnamomum Zeylanicum (CZ) and Cinnamomum Cassia (CC) (also known as Cinnamomum aromaticum / Chinese). Different parts of the plant can be used with varying proportions of basic components such as the same hydrocarbon sequence; cinnamaldehyde (bark), eugenol (leaf) and camphor (root) contains. The cinnamon plant thus contains several different oils with different properties. The most important difference between CC and CZ is that the coumarin (1,2-benzopron) level of CC is much higher than CZ. When consumed in large quantities regularly, it poses risks to the health of people who are taking anticoagulants. The German Federal Institute for Risk Assessment (BfR) explained that 1 kg of CC (CC) powder contains about 2.1-4.4 g of coumarin, that is, 1 teaspoon of CC powder contains about 5.8-12.1 mg of coumarin. It exceeds 0.1 mg / kg of body weight / day recommended as the Tolerable Daily Intake (TDI) for coumarin by the European Food Safety Authority (EFSA). In addition,

adverse effects have been observed in the oral cavity, mainly due to the use of cinnamon flavoured drinks, sugars and gum. The most important side effects were stomatitis, ulceration of the lips, tongue and cheeks, hyperkeratotic plaques covering most of the tongue and buccal mucosa, contact allergy and squamous cell carcinoma of the tongue.
Keywords: Cinnamomum, Drug interaction, Side effect, Medicinal plants

GARCINA CAMBOGİA VE HİDROKSİSİTRİK ASİTIN YAN ETKİLERİ VE TOKSİSİTESİ

SIDE EFFECTS AND TOXICITY OF GARCINIA CAMBOGIA AND HYDROXYCITRIC ACID

DEMET ÇAKIR
Amasya Üniversitesi

Özet
Gıda takviyelerinin kullanım yaygınlığı ve sıklığı son yıllarda hızla artmaktadır. Garcinia cambogia meyve ve meyve kabuğu ekstrelerinin, taşıdığı hidroksisitrik asit (HCA) (%50) nedeniyle; iştahı baskıladığı, hepatik glikojen sentezini arttırdığı, sitrat liyaz inhibisyonu ile karbonhidratların yağlara dönüşümünü ve vücut ağırlığı artışını engellediği düşünülmektedir. Hidroksisitrik asit (HCA), selektif serotonin geri alımını ve asetilkolinesterazın inhibisyonu yoluyla serotonerjik ve muskarinik etkileri arttırıcı özellikler sergileyen birincil aktif bileşen olarak ektraktının içerisinde yer almaktadır. Bu sebeple obezite tedavisi için üretilen gıda desteklerinin çoğunda bu bitkiye yer verilmektedir. Ancak son yıllarda obezite hastaları üzerinde yapılan randomize çift körlü plasebo kontrollü çalışmalarda meyve ekstresinin kısa ve uzun süreli uygulamalarda (3 ay) kilo kaybına sebep olmadığı ve tokluk hissi yaratmadığı görülmüştür. Bunların yanı sıra meyve eksatresinin baş ağrısı ve gastrointestinal bozukluklar gibi yan etkiler gösterdiği kanıtlanmıştır. Son yıllarda yapılan çalışmalarda Garcinia cambogia ektraktı kullanan kişilerde aminotransferaz düzeylerinin yükseldiği ve buna bağlı hepatotoksisite geliştirdiği gözlemlenmiştir. Yine bir çalışmada ektraktın başlanmasından yaklaşık 1 hafta sonra mani ve psikoz gelişen bipolar bozukluk öyküsü olmayan genç bir yetişkin kadının mania ve/veya psikoz belirtileri gösterdiği kesilmesinin ardından hastada düzelme gözlemlendiğini bildiren vaka sunumuda bulunmaktadır. Sık kullanılan bir kilo kaybı takviyesi olan Garcinia Cambogia (GC) içeren diyet takviyelerinin akut karaciğer yetmezliğine, fulminan hepatite ve karaciğer nakli ihtiyacına neden olabileceğini göstermektedir. Bu durum, reçetesiz satılan gıda takviyelerinin ve mucize olarak sunulan ekstraktların ciddi etkileri olabileceği kabul etmemiz gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Garcinia cambogia, Hidroksisitrik asit, Obezite, Fitoterapi, Hepatotoksisite

Abtract
The prevalence and frequency of use of food supplements has been increasing rapidly in recent years. Garcinia cambogia fruit and fruit peel extracts, due to hydroxycitric acid (HCA) (50%); It is thought that it suppresses appetite, increases hepatic glycogen synthesis, inhibits the conversion of carbohydrates into fats and increases body weight by inhibiting citrate lyase. Hydroxycitric acid (HCA) is included in the extract as the primary active ingredient exhibiting properties that enhance serotonergic and muscarinic effects through selective serotonin reuptake and inhibition of acetylcholinesterase. Therefore, most of the food supplements produced for the treatment of obesity include this plant. However, in recent years, randomized double-blind placebo-controlled studies on obesity patients have shown that fruit extract does not cause weight loss and does not cause satiety in short- and long-term applications (3 months). In addition, fruit extract has been shown to have side effects such as headache and gastrointestinal disorders. In

recent studies, it has been observed that aminotransferase levels increase and develop hepatotoxicity in individuals using Garcinia cambogia extract. In another study, a case report was reported that a patient recovered after the discontinuation of mania and /or psychosis symptoms in a young adult woman who had no history of bipolar disorder developing mania and psychosis about 1 week after the onset of the extract. Dietary supplements containing Garcinia cambogia (GC), a commonly used weight loss supplement, may cause acute liver failure, fulminant hepatitis and liver transplantation. We must accept that this may have serious effects on prescription food supplements and miracle extracts.

Keywords: Garcinia cambogia, Hydroxycitric acid, Obesity, Phytotherapy, Hepatotoxicity

NON-İNVAZİV TANI TESTLERİ VE EBENİN ROLÜ

DEMET ÇAKIR
ARSLAN SAY
Amasya Üniversitesi

Özet
Gebelik sırasında fetal sağlığın değerlendirilmesi; konjenital anomalilerin saptanması ve fetüs gelişiminin değerlendirilmesi amacıyla yapılır. Prenatal tanı tedavisi olanaksız, yaşam süresi kısıtlı, ağır bedensel ve zihinsel engellere yol açan hastalıklar için ailelere seçim yapma fırsatı vermektedir. Aynı zamanda varsa hastalığın doğum öncesi tedavisine ve doğum sonrası gerekli önlemlerin alınmasına, tedavi planlanmasına olanak vermektedir. Fetal sağlığın değerlendirilmesi ile tanısı konulan bazı hastalıklar (down sendromu, nöral tüp defekti vb.) için yasal çerçeve ve ailenin isteği doğrultusunda gebeliğin sonlandırılması da mümkün olabilmektedir. İlk kez 1988 yılında N.J.Wald tarafından geliştirilmiş olan gebenin serum belirteçleri ile fetal anomali risk hesaplaması son yıllarda gebelik yaşı ortalamasının yükselmesiyle giderek artan oranda kullanılmaktadır. Yüksek riskli gebeliklerde anne ve bebek açısından prenatal ve postnatal morbidite ve mortalite oranları oldukça yüksektir. Ancak erken tanı ile bu oranlar önemli ölçüde azaltılabilir. Prenatal dönemde kullanılan testler avantajlarının yanında bazı riskler taşıyabilirler. Ebeler fetal değerlendirme testleri hakkında gebenin eksik bilgilerini saptayarak testlerin amaçları, yararları, riskleri ve sınırlılıkları hakkında gerekli bilgilendirmeyi yapmalı, destek sağlamalı ve test esnasında konforu sağlamak için gerekli önlemleri almalıdır.
Gebelikte yapılan tüm testler ve girişimsel işlemlerin hem gebe hem de fetüsü etkileyebilen psikolojik boyutu da önemlidir. Prenetal tanı yöntemleri olarak kullanılan bu modern teknik ve muayene metotları başta gebenin kendisi olmak üzere anne-baba adayları üzerinde psikolojik gerilime neden olmaktadır. Yapılan çalışmalar anne ve baba adaylarının malfarmasyonlu bebeğe sahip olmaktan dolayı kaygı duydukları belirlenmiştir. Ebenin fetal sağlığın değerlendirilmesindeki temel görevi; testler hakkında annenin eksik bilgilerini saptayarak testlerin amaçları, yararları, riskleri, sınırlılıkları hakkında onu bilgilendirmek, korkuları varsa gerekli desteği vermek ve korkularını gidermektir. Ayrıca test sırasında konforunu sağlamak, yardımcı olmak, işleme ait komplikasyonları önlemek ve komplikasyonları erken tanılamaktır.

Anahtar Kelimeler: Prenatal Tanı, Non-İnvaziv, Ebe

DOĞUM AĞRISI KONTROLÜNDE KULLANILAN NONFARMAKOLOJİK YÖNTEMLER

DEMET ÇAKIR
ARSLAN SAY
Amasya Üniversitesi

Özet
Doğum, kadın ve ailesi için çok özel bir deneyimdir. Bu dönemde yaşanan doğum ağrısı, kadınların hayatındaki bilinen en şiddetli ve kontrolü en zor ağrılardan birisidir. Ancak bu ağrı doğal bir sürecin parçası olması, sınırlı bir süre içerisinde gerçekleşmesi ve anneyi bebeğine kavuşturan doğası özellikleriyle diğer ağrı türlerinden ayrılmaktadır. Doğum ağrısı, bireysel, fizyolojik, psikolojik ve sosyokültürel birçok faktörlerden etkilenir. Kadın, doğası gereği yaşamın başından sonuna kadar farklı evrelerden geçmektedir. Kesin çizgilerle bölünmemiş bu evreler, kadın hayatında kendine özgü süreç ve olayların kesişimini temsil etmektedir.
Doğum ağrısının doğal olduğu, her annenin bu ağrıyı çekmesi gerektiği yanlış inanışına karşılık; doğum ağrısı mutlaka kontrol altına alınmalıdır. Doğum yapan kadınlarda doğum ağrısının yönetiminde uygulanacak hemşirelik bakımı ağrının azaltılmasını ve kadının doğumdan memnuniyetini arttıracaktır. Bununla birlikte anne memnuniyeti; doğumda destek alma durumu, bu desteği sağlayan kişinin yaklaşımı, geçmiş deneyimler ayrıca annenin karar alma ve bu kararları uygulayabilme durumuyla yakından ilişkilidir. Non-farmakolojik yöntemler işte bu dört faktörü destekleyerek annelerin doğumdan duyacağı memnuniyeti arttırmaktadır.
Günümüzde çoğu kadın doğum eylemi boyunca ağrı yönetiminde farmakolojik yöntemler ya da invaziv uygulamalar yerine masaj, pilates topu, müzik terapisi, akupunktur, aromaterapi gibi non-farmakolojik yöntemleri tercih edebilmektedir. Kanıt temelli Cochrane sistematik incelemesinde, çeşitli veritabanları ve daha önce yapılmış Cochrane sistematik incelemeleri tekrar değerlendirilerek, sonuçlar; işe yarar, işe yarayabilir ve yetersiz veri olarak üç kategoride toplanmıştır.
"İşe yarar ağrı yönetimi" olarak; epidural, spinal epidural ve inhaler analjezinin doğum ağrısında etkili olduğu; ancak yan etkilerinin de olabileceği bildirilmiştir. Spinal epidurallerin, geleneksel ya da düşük doz epidurallere göre ağrıyı daha hızlı giderdiği; ancak kaşıntı şikayetinin gözlemlendiği, inhaler analjeziklerin ise kadınlarda daha fazla mide bulantısı, kusma ve baş dönmesine neden olabildiği bulunmuştur. Epidural analjezi, plasebo ya da opioidler ile karşılaştırıldığında ise kadınlarda fetal distrese karşı daha fazla müdahaleli vajinal doğum ve sezaryen doğum gerçekleştiği bulunmuştur.
Ağrı yönetiminde "işe yarayabilir" uygulamalar kategorisinde; akupunktur, gevşeme/relaksasyon, masaj, suyun içinde olma, lokal anestezikler ya da non-opioid ilaçlar ele alınmıştır. Bu girişimler, standart bakım ya da plasebo ile karşılaştırıldığında ağrıyı azalttığı ve kadınların doğum eyleminden daha fazla memnun kaldıkları bulunmuştur. Gevşeme/relaksasyon yöntemleri ile az destekli vajinal doğumlar ilişkili bulunurken; akupunktur yöntemi ile de daha az destekli vajinal doğum ve sezaryen doğum ilişkili bulunmuştur. Biofeedback, steril su enjeksiyonu, aromaterapi, müzik terapisi ve TENS yöntemlerine ilişkin kanıtlar ise yetersizdir.

Anahtar Kelimeler: Doğum, Ağrı, Nonfarmakolojik Yöntemler

PLA ESASLI BİYOKOMPOZİT YARA ÖRTÜSÜ ÜRETİMİ VE ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

SEVİM ALIŞIR
NİLGÜN ÖZDEMİR
YUNUS EMRE CANAVAR
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Günümüzde yara tedavisinde farklı tipteki medikal tekstiller örtü olarak kullanılmaktadır. Genelde yara örtülerinde antibakteriyel özellik kazandırabilmek için esansiyel yağlar, gümüş iyonları, nano parçaçıklar ve doğal polimerlerin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca antibiyotik ilaç etken maddeleri veya ağrı kesici ilaç etken maddelerinde örtülere eklendiği görülmüştür. Uzun süren iltihaplanmalı yaralarda cilt yapısı bozulduğu için yara iyileşme süreci de oldukça uzamaktadır. Cildin kendini yenileyici özelliği olsa da hücre yapısını taklit edebilen bir yapıda olmalı, yara ile temas ettiği yüzeyde nemli bir ortam sağlamalı, mikroorganizmaların oluşmasını engellemeli, gaz alış-verişine izin vermelidir. Fakat kullanılan yara örtüleri tam anlamıyla istenen özellikleri karşılayamamaktadır. Bu amaçla gerçekleştirilen çalışmada biyoaktif katkı maddeleri ile fonksiyonelleştirilmiş medikal tekstillere katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Yapmış olduğumuz çalışmanın ilk adımında tamamen biyobozunur polimer olan PLA (Poli Laktik Asit) ile elektro-spinning prosesinde hedeflenen çaplarda lifleri elde etmek için ön denemeler yapıldı. Çalışmanın ikinci adımında ise, nanosilikanın optimum oranını belirlemek içinde ön çalışma yapılmıştır. Topaklanmaların olmadığı optimum oran SEM analizi ile belirlenmiştir. Antibakteriyel ajan olarak ise grubumuz tarafından sentezlenerek yapısı aydınlatılan %3 ve %5 oranlarında Agdicl katılarak yara örtüsü üretilmiştir. Literatürde en çok kullanılan propolis, kitosan, $AgNO_3$, Nadicl ve Tioconazole (mantar tedavisinde ilaç etken maddesi) ile de aynı oranlarda yara örtüleri üretilmiş ayrıca ticari olarak satılan CLIVEX ve DUROGESIC markalı ürünlerlede üretmiş olduğumuz yara örtüsünün antibakteriyel aktivite kıyaslamaları yapılmıştır.

Sonuç olarak lif morfolojileri ve lif çapları Taramalı Elektron Mikroskopu (SEM) ile incelenmiştir. Üretilen nanoliflerin hedeflenen 50-300 nm çap aralığında olduğu görülmüştür. Hazırladığımız %1 ve %3'lük silika içeren kompozitlerin SEM görüntüleri alındı. %3 oranında silika içeren kompozitlerde topaklanmalar görüldü. Bu nedenle %1 oranında silika kullanılarak çalışmaya devam edilmiştir. Biyokompozitlerdeki katkı maddeleri ve PLA arasındaki etkileşim FT-IR spektrumları ile belirlenmiştir.Antibakteriyel özellikleri Escherichia coli (Gram negatif bakteri), Bacillus Cereus (Gram pozitif bakteri) ve Candida Albicans (mantar) mikroorganizmalarına karşı, disk difüzyon yöntemi ile belirlenmiştir. Literatürde en çok kullanılan maddelerle üretmiş olduğumuz yara örtülerinin ve ticari olarak satılan ürünlerin herhangi bir antibakteriyel aktivite göstermediği görülmüştür. Agdicl ile üretilen yara örtüsünün bütün mikroorganizmalar üzerinde çok etkin antibakteriyel aktivite gösterdiği yapılan çalışma sonucunda ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Antibakteriyel, Yara Örtüsü, Elektro-spinning, Biyopolimer

COMPARISON OF CHITOSAN BASED HYDROGELS OBTAINED WITH DIFFERENT PREPARATION METHODS

MERVE YIĞITER
MÜBERRA ANDAÇ
Ondokuz Mayıs University

Özet
Chitosan is a natural polysaccharide that has a wide range of applications in the field of pharmaceutics, biomedical, chemical, cosmetics, etc. and especially it is an ideal material for hydrogels due to its biodegradable, biocompatible, non-toxic, antimicrobial, biologically adhesive, biological activity and hemostatic effect. Hydrogels are three-dimensional networked polymers that contain a large number of hydrophilic groups, which do not dissolve when left in aqueous media, and exhibit swelling properties by retaining a large amount of water. Hydrogels with a high water holding capacity in the constructions also show very similarities to living tissues thus they are in a soft and flexible structure. Rubbery texture and excellent biocompatibility resembling living tissues make hydrogels attractive to many areas. Hydrogel films used as medical materials are required to have properties such as strength, homogeneity and high water absorption. In this study, different preparation methods have been tried to obtain chitosan based hydrogel film with optimum properties. In addition to chitosan, polyethylene glycol (PEG) in a ratio of 1: 4 was used for hydrogel film production. Hydrogel which was produced by different preparation methods (determination of material quantities, optimization of mixing time and drying method) was obtained by solvent casting method. To investigate the mechanical properties of samples tensile test were applied, the chemical bonding in the gel samples were inspected by FTIR analysis and to measure the water absorption capability swelling test were applied to the samples.

Keywords: Chitosan, hydrogel, Polyethylene glycol (PEG)

Acknowledgements:

The authors are grateful for the financial support from Ondokuz Mayıs University under the contract numbers of PYO.FEN.1901, PYO.FEN.1904, respectively.

INVESTIGATION OF THE USAGE OF QUINCE SEED GEL IN HYDROGEL PRODUCTION

MERVE YIĞITER
MÜBERRA ANDAÇ
Ondokuz Mayıs University

Özet
Quince seed mucilage (QCM) consists of biomaterials based on glucuronic acid and xylose (glucuronoxylane). Glucuronoxylane is an inexpensive and biocompatible polysaccharide hydrogel extruded from the seeds of different plants, including quince (Cydonia oblonga). The seed is a light but reliable laxative and anti-inflammatory. When soaked in water, the seed swells up to form a mucilaginous mass. The polysaccharide mucilage, glucuronoxylan extruded from seeds of quince is used in dermal patches to heal wounds. This mucilage could be applied to minor burns. QCM is a biocompatible, economical, and nontoxic biomaterial and quince seeds gel, like hydrogels, is insoluble in water and swells significantly. In this study, quince seed gel was obtained, dried and prepared for use in powder form. In order to obtain hydrogel samples, references which consist of chitosan/polyethylene glycol (PEG) mixture were first optimized. Then the quince seed gel was added as a powder by reducing the amount of PEG from the specified composition. The mixture was poured into petri dishes and dried, hydrogel samples were obtained in film form. Physical and chemical properties of the reference samples and samples containing quince seed gel were compared.

Keywords: Quince seed mucilage (QCM), chitosan, hydrogel, Polyethylene glycol (PEG)

Acknowledgements:

The authors are grateful for the financial support from Ondokuz Mayıs University under the contract numbers of PYO.FEN.1904, respectively.

ÇEKİRDEK MALZEMELİ POLİMER MATRİSLİ CAM ELYAF TAKVİYELİ SANDVİÇ KOMPOZİTLERDE HEGZAGONAL BOR NİTRÜR NANO MALZEMELERİN DARBE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF NANO MATERIALS OF HEXAGONAL BORON NITRIDE ON IMPACT PROPERTIES OF GLASS FIBER REINFORCED POLYMER MATRIX SANDWICH COMPOSITES

ÖZGÜR DEMİRCAN
DOĞANAY YILDIZ
ABDURRAHMAN YILDIZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Bu çalışmada epoksi polimer matrislerde oluşabilecek catlak ve hasarların azaltılması veya engellenmesi ve kompozitin ara yüzey özelliklerinin iyileştirilmesi amacıyla cam elyaf katlarının ara yüzeylerine ağırlıkça %0,1 lik, %0,3 lük ve %0,5 lik oranlarda Hegzagonal Bor Nitrür nano malzeme eklenmiştir. Daha sonra vakum infüzyon kompozit malzeme üretim tekniğiyle epoksi matrisli PET core (Polyethylene Terephthalate) çekirdek malzemeli sandviç yapı kompozit numuneler ve Hegzagonal Bor Nitrür Nano Malzeme içermeyen referans numuneleri üretilmiştir. Üretilen Hegzagonal Bor Nitrür katkılı nano malzeme ile modifiye edilmiş sandviç numunelerin çarpma testi referans malzemeye göre değişiminin incelenmesi için söz konusu numuneler Ondokuz Mayıs Üniversitesi Mühendislik Fakultesinde bulunan laboratuvarda darbe testine tabi tutulmuştur. Bu deneyde hegzagonal bor nitrür katkılandırmasının, kompozit malzemede çarpma özelliklerine olumlu etkilerinin olduğu elde edilen deney sonuçlarıyla gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kompozit Malzeme, Nano Malzeme, Hegzagonal Bor Nitrür

Abstract
In this study, Hegzagonal Boron Nitride nano materials with different weight ratios (%0,1, %0,3 and %0,5) were added to the interfaces of glass fiber layers in order to reduce or prevent cracks and damages in epoxy polymer matrices and to improve the interface properties of the composite. Sandwich composites of glass fibers, epoxy matrix and Polyethylene Terephthalate (PET) core with and without Hegzagonal Boron Nitride Nano materials are produced by vacuum infusion technique. In order to investigate the impact properties of the sandwich samples with and without Hegzagonal Boron Nitride nano material, these samples were subjected to impact test in the laboratory of Ondokuz Mayıs University Faculty of Engineering. In this experiment, it has been observed that integrating of hexagonal boron nitride has positive effects on impact properties of composite material.

Keywords: Composite Material, Nano Material Composite, Hexagonal Boron Nitride

ÇEKİRDEK MALZEMELİ POLİMER MATRİSLİ CAM ELYAF TAKVİYELİ KOMPOZİTLERDE HEGZAGONAL BOR NİTRÜR NANO MALZEMELERİN ARAYÜZ ÖZELLİKLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF BORON NITRIDE NANO MATERIALS ON INTERFACIAL PROPERTIES OF CORE MATERIALS INTEGRATED GLASS FIBER REINFORCED POLYMERIC COMPOSITES

ÖZGÜR DEMİRCAN
DOĞANAY YILDIZ
ABDURRAHMAN YILDIZ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Yaptığımız çalışmada epoksi polimer matrislerde oluşabilecek catlak ve hasarların azaltılması veya engellenmesi ve kompozitin ara yüzey özelliklerinin iyileştirilmesi amacıyla elyaf katlarının ara yüzeylerine farklı ağırlık oranlarında Hegzagonal Bor Nitrür nano malzeme katılmıştır. Daha sonra vakum infüzyon kompozit malzeme üretim tekniğiyle Hegzagonal Bor Nitrür Nano Malzeme içeren ve içermeyen cam fiberli epoksi matrisli ve Polyethylene Terephthalate (PET) çekirdek malzemeli sandviç kompozit numuneleri üretilmiştir. Bu numuneler ağırlıkça %0,1 lik, %0,3 lük ve %0,5 lik Hegzagonal Bor Nitrür içerirler. Ürettiğimiz Hegzagonal Bor Nitrür katkılı nano malzeme ile modifiye edilmiş sandviç numunelerin arayüzeylerindeki mekanik özelliklerinin referans malzemeye göre değişiminin incelenmesi için söz konusu numuneler Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde bulunan Karadeniz İleri Teknoloji Araştırma Merkezinde (KİTAM) üç nokta eğme testine tabi tutulmuştur. Bu deneyde hegzagonal bor nitrür katkılandırmasının, kompozit malzemeye olumlu etkilerinin olduğu elde edilen deney sonuçlarıyla gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kompozit Malzeme, Nano Malzeme, Hegzagonal Bor Nitrür

Abstract
In our study, hegzagonal Boron Nitride nano materials with different weight ratios were added to the interfaces of fiber layers in order to reduce or prevent the cracks and damages in epoxy polymer matrices and to improve the interface properties of the composite. Sandwich composites of glass fibers, epoxy matrix and Polyethylene Terephthalate (PET) core with and without Hegzagonal Boron Nitride Nano materials are produced by vacuum infusion technique. These samples contain 0.1% by weight, 0.3% by weight and 0.5% by weight of hexagonal boron nitride. In order to investigate the change in the mechanical properties of the sandwich samples modified with Hegzagonal Boron Nitride nano material according to the reference material, these samples were subjected to three point bending test in Karadeniz Advanced Technology Research Center at Ondokuz Mayıs University. In this experiment, it has been observed that the addition of hexagonal boron nitride has positive effects on the composite material.

Keywords: Composite Material, Nano Material, Hexagonal Boron Nitride

TERMOSET MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERİN ÖZEL METOTLAR KULLANILARAK BİRLEŞTİRİLMESİ

BONDING OF THERMOSET MATRIX COMPOSITE MATERIALS USING SPECIAL METHODS

ÖZGÜR DEMİRCAN
UĞUR ÇELİK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Termoset matrisli elyaf takviyeli kompozitler havacılık, otomotiv, uzay teknolojileri, savunma sanayi ve endüstrinin birçok alanında önemli ölçüde kullanılmaktadır. Yüksek mukavemet özellikleri ve hafifliği, kimyasal ve çevre koşullarına gösterdiği direnç gibi üstün özellikleri bu malzemeleri giderek daha da çekici hale getirmektedir. Kompozit malzemelerde uygulanan yük karşısında meydana gelen hasarların çoğundaki başlıca neden delaminasyon dediğimiz katların birbirinden ayrılması problemidir. Geleneksel mekanik birleştirme yöntemleri yerine, yeni nesil teknolojik birleştirme metotları kullanılarak mukavemeti ve performansı yüksek malzemeler üretmek endüstrinin var olan ihtiyaçlarının başında gelmektedir. Mekanik birleştirme işlemindeki vida v.b. bağlantı elamanı ile malzeme arasında ortaya çıkan korozyon problemine çözüm bulunması önem arz etmektedir. Geniş yüzeye sahip malzeme üretiminde polimer kompozitler hafifliği ve sağlamlığı nedeniyle avantaj sağlamaktadır. Bunun yanı sıra geniş yüzeyli malzemeler oluşturulurken polimer kompozitlerin mukavemeti ve performansı, korozyona karşı direnci azalmadan birleştirilmesi ihtiyacı doğmaktadır. Bu var olan sebeplerden dolayı, bu çalışmada termoset matrisli elyaf takviyeli kompozitlerin birbirlerine birleştirilebilmesi için geleneksel yöntemlerin dışında, özel metotlar kullanılarak mukavemetini ve performansını artırmayı amaçlayan çalışmalara yönelik bir literatür taraması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Termoset Kompozitler, Elyaf Takviyeli Kompozitler, Polimer Kompozitler, Birleştirme

Abstract
Thermoset matrix fiber reinforced composites are widely used in aerospace, automotive, aerospace, defense and many other fields of industry. High strength properties and light weight, superior properties such as resistance to chemical and environmental conditions make these materials increasingly attractive. The main reason for most of the damages caused by the load applied to composite materials is the problem of separating of the layers that we call delamination. Instead of traditional mechanical bonding methods, using new generation technological bonding methods is one of the leading needs of the industry to produce materials with high strength and performance. It is important to find a solution to the corrosion problem between the connecting element and the material due to screwing in the mechanical coupling process. Polymer composites are advantageous in the production of large surface materials due to their lightness and durability. In addition, when forming large surface materials, there is a need to combine polymer composites without decreasing their strength, performance and corrosion resistance. For these reasons, in this study, a literature review has been made for the studies aiming to increase the strength and performance of bonded thermoset matrix fiber reinforced composites by using special methods besides conventional methods.

Keywords: Thermoset Composites, Fiber Reinforced Composites, Polymer Composites, Bonding

TERMOPLASTİK MATRİSLİ KOMPOZİT MALZEMELERİN ÖZEL METOTLAR KULLANILARAK BİRLEŞTİRİLMESİ

BONDING OF THERMOPLASTIC MATRIX COMPOSITE MATERIALS USING SPECIAL METHODS

ÖZGÜR DEMİRCAN
UĞUR ÇELİK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Termoplastik kompozit malzemeler havacılık sektörü başta olmak üzere endüstrinin birçok kolunda önemli malzeme grubu haline gelmiştir. Yüksek mukavemet/ağırlık oranı, korozyon direnci ve kolay şekillendirilebilir özelliği ayrıca bu malzeme grubunu önemli yapmaktadır. Bununla beraber plastik kompozit malzemelerin birleştirilebilirliği (kaynak edilebilirliği) güncel araştırma konusu olmuştur. Termoplastik kompozit malzemelerin geleneksel (mekanik) birleştirme işlemlerinde malzeme ile bağlantı elemanı arasında korozyon oluşması, kompozit malzemede meydana gelen deformasyon istenilmeyen özelliklerdir. Üretilen kompozitlerin kaynak edilebilirliği günümüzde araştırma ve geliştirme aşamasındadır. Polimer matrisli kompozit malzemelerin kaynak prosesinde plastik malzemelerin yumuşaması ve plastik bölgeden tersinir olarak katılaşması gerçekleşir. Termoplastikleri bileşimlerinin değişmemeleri şartıyla ile tekrar tekrar şekillendirmek ve kaynak yapmak mümkündür. Termoplastiklerin kaynak işleminde malzemede (çoğunlukla) erime oluşmaz. Kaynak yerine verilen ısıya ek olarak bir basıncında uygulanması gerekir. Bu sebeplerden dolayı, bu çalışmada termoplastik matrisli elyaf takviyeli kompozitlerin birleştirilmesinde geleneksel yöntemlerin dışında, özel metotlar kullanılarak bağlantı mukavemetini ve performansını artırmayı amaçlayan çalışmalara yönelik bir literatür taraması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Termoplastik Kompozitler, Elyaf Takviyeli Kompozitler, Polimer Kompozitler, Birleştirme

Abstract
Thermoplastic composite materials have become an important material group in many branches of the industry, especially in the aviation industry. High strength/weight ratio, corrosion resistance and easy formability make this material group important. However, the combinability (weldability) of plastic composite materials has been the subject of current research. In conventional (mechanical) joining processes of thermoplastic composite materials, corrosion occurs between the material and the fastener and it is undesirable to have a deformation in the composite material. The weldability of the composites is currently under investigation and development. In the welding process of polymer matrix composite materials, softening of plastic materials and reversible solidification of the plastic region takes place. Thermoplastics can be repeatedly formed and welded, provided that their composition does not change. In the welding process of thermoplastics, the material usually does not melt. It must be applied at a pressure in addition to the heat given to the weld site. For this reason, in this study, a literature review has been made to increase the joint strength and performance of bonded thermoplastic matrix fiber reinforced composites by using special methods besides traditional methods.

Keywords: Thermoplastic Composites, Fiber Reinforced Composites, Polymer Composites, Bonding

SAMSUN MERKEZ İLÇELERİNİN (ATAKUM, İLKADIM, CANİK) HEYELAN DUYARLILIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

LANDSLIDE SUSCEPTIBILITY ASSESSMENT OF THE CENTRAL DISTRICTS (ATAKUM, ILKADIM, CANIK) OF SAMSUN

HALIL AKINCI
Artvin Çoruh Üniversitesi
CEM KILIÇOĞLU
Samsun Üniversitesi
SEDAT DOĞAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Depremler ve taşkınlardan sonra ülkemizde can ve mal kayıplarına neden olan doğal afetlerin başında heyelanlar gelmektedir. Heyelan, bir yamacı oluşturan doğal kaya, toprak veya yapay dolgu malzemenin ya da bunların kombinasyonundan oluşan malzemelerin aşağı ya da dışa doğru hareket etmesi ve yer değiştirmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Heyelan duyarlılık haritaları, heyelan kaynaklı tehlikelerin veya risklerin önlenmesi açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmada, heyelan duyarlılığının değerlendirilmesinde iyi bilinen ve geçerli sonuçlar sunan bir yöntem olan frekans oranı yöntemi (frequency ratio method) kullanılarak Samsun ilinin Atakum, İlkadım ve Canik ilçelerinin heyelan duyarlılık haritası üretilmiştir. Duyarlılık analizinde; litoloji, arazi örtüsü, yükseklik, eğim, bakı, eğrilik, topografik nemlilik indeksi, yola ve drenaj ağlarına yakınlık gibi heyelan oluşumunda etkili olan 9 parametre kullanılmıştır. Çalışmada, MTA Genel Müdürlüğü tarafından üretilen 1/25.000 ölçekli sayısal heyelan envanter haritasında yer alan 132 heyelan dikkate alınmıştır. Mevcut heyelanların %70'i (92 heyelan) duyarlılık analizinde, %30'u da (40 heyelan) kontrol amaçlı kullanılmıştır. Üretilen heyelan duyarlılık haritası, yaklaşık 774 km^2'lik çalışma bölgesinin %22.73'ünün çok yüksek ve yüksek derecede heyelana duyarlı olduğunu göstermiştir. Heyelan duyarlılık haritası, kontrol için analizlere dahil edilmeyen önceki heyelan bölgeleri kullanılarak doğrulanmıştır. Doğrulama sonuçları, aktif heyelanların %29'unun yüksek, %59'unun ise çok yüksek derecede heyelana duyarlı bölgelere rastladığını göstermiştir. Bu sonuçlar, üretilen heyelan duyarlılık haritasının tehlike önleme ve arazi kullanım planlaması gibi faaliyetlerde kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: CBS, Heyelan Duyarlılık Haritası, Frekans Oranı Metodu, Samsun

PARÇACIK SÜRÜSÜ OPTİMİZASYONU İLE ORANSAL İNTEGRAL TÜREVSEL DENETLEYİCİ PARAMETRELERİNİN HATA ALANI TABANLI UYGUNLUK FONSİYONLARI KULLANILARAK AYARLANMASI

SİNAN TEKİN
MELTEM TEMİZKAN
OĞUZHAN ÇAKIR
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet
Oransal integral türevsel (OİT) denetleyici basitliği, esnekliği, uygulama kolaylığı ve sistem modelinin bilinmesine gerek olmaması gibi üstünlükleri nedeniyle endüstride yaygın olarak kullanılmaktadır. OİT denetleyicinin, sistem tepkisi, kazanç parametrelerine oldukça bağımlıdır. Kazanç parametreleri OİT denetleyici oluşturan oransal, integral ve türevsel eylemlerin ağılıklandırılmasını sağlamaktadır. Bu parametrelerin hatalı seçilmesi, denetleyici başarımını düşürmekte ve hatta sistemin kararsız çalışmasına yol açmaktadır. Bu nedenle kazanç parametrelerinin istenilen başarım kriterlerini sağlayacak şekilde optimum olarak belirlenmesi gerekmektedir. Kazanç sabitlerinin ayarlanmasında deneme yanılma, Cohen-Coon, Yuwana-Seborg ve Ziegler-Nichols gibi klasik yöntemler kullanılmakla birlikte, farksal gelişim, genetik algoritmalar, yapay arı kolonisi, yapay karınca kolonisi ve parçacık sürüsü optimizasyonu gibi tekniklerinden de yararlanılmaktadır.
Bu çalışmada çok boyutlu optimizasyon problemlerinin çözümünde, yüksek başarım gösteren parçacık sürüsü optimizasyonu (PSO) ile OİT denetleyici parametreleri belirlenmiştir. Seçilen üç farklı sistem için hata alanı tabanlı uygunluk fonksiyonları kullanılarak, denetleyicinin kazanç sabitleri bulunmuş ve sistem tepkileri kıyaslanmıştır. Ayrıca öğrenme faktörleri, yineleme sayısı ve parçacık sayısı gibi PSO değişkenlerinin, OİT parametrelerinin en iyileştirilmesi üzerindeki etkisi incelenmiş ve elde edilen sonuçlar analiz edilmiştir. Yapılan benzetim çalışmaları sonucunda, zaman ağırlıklı hata alanı tabanlı uygunluk fonksiyonlarının kullanımı ile en iyi sistem tepkilerinin elde edilebileceği ortaya konmuştur. İlave olarak parçacık ve yineleme sayılarının arttırılmasının PSO yönteminin başarımını arttırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Oransal integral türevsel denetleyici, parçacık sürüsü optimizasyonu, hata alanı, parametre belirleme

Abstract
Proportional integral derivative (PID) controller is widely used in industry because of its advantages such as simplicity, flexibility, ease of application and no need to know the system model. The system response of the PID controller is highly dependent on the gain parameters. Gain parameters provide the weighting of proportional, integral and derivative actions that constitute the PID controller. Incorrect selection of these parameters reduces controller performance and even leads to unstable system operation. Therefore, it is necessary to determine the gain parameters optimally in order to meet the desired performance criteria. While conventional methods such as trial and error, Cohen-Coon, Yuwana-Seborg and Ziegler-Nichols are used in the adjustment of gain constants, techniques such as differential development, genetic algorithms, artificial bee colony, artificial ant colony and particle swarm optimization are also utilized.

In this study, high performance particle swing optimization (PSO) and OIT controller parameters were determined to solve multidimensional optimization problems. Using the error area based compliance functions for three different systems, the gain constants of the controller were found and the system responses were compared. In addition, the effects of PSO variables such as learning factors, number of iterations and number of particles on optimization of PID parameters were examined and the results obtained were analyzed. As a result of the simulation studies, it has been shown that the best system responses can be obtained by using time weighted error area-based conformity functions. In addition, increasing the number of particles and iterations has been found to increase the performance of the PSO method.

Key Words: Proportional integral derivative controller, particle swarm optimization, error area, parameter setting

İLETİŞİM ARAÇLARINDAN SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE KÜRESEL MARKALARIN UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

AN INVESTIGATION ON SOCIAL MEDIA USING COMMUNICATION TOOLS AND APPLICATIONS OF GLOBAL BRANDS

MEHMET TATOĞLU
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Özet
Küresel markalar tüm dünyada yaygın şekilde satılan ve pazarlanan markalardır. Dünyada değişik kültürlere sahip milyonlarca insan yaşamaktadır. Geniş bir coğrafyada satış yapmak markayı küresel hale getirmeye yetmeyebilir küresel marka olmak için markayı diğer tüm özellikleriyle tanıtmanız gerekmektedir. Markanın küresel ve kalıcı olmasının temel şartlarından birincisi kalite ikincisi ise güvenlik unsurudur. Bu iki unsur markayı pazarda küresel hale getirmek için gereklidir. Bu iki unsura ilave olarak markanın müşteri gözünde sürekli önde ve bilinir olmasını sağlamak markaların üzerinde durduğu bir çalışma alanıdır.

Küresel markalar bu konuda reklam ve tanıtıma önem vermekte müşteri ile iletişimi sürekli aktif halde tutmaktadır. Küresel markaların kullandığı iletişim araçlarından biriside sosyal medya kullanımıdır. Gelişen teknolojik imkanlar ile birlikte değişen iletişim araçları kitlelere ulaşmada birçok yenilik getirmiştir. Sosyal medya kullanımı insanların sosyal medya sistemi içerisinde halka açık profil oluşturmasına, bağlantıda olduğu diğer kullanıcıların listesini yayınlamasına diğer kullanıcıların sistemdeki listelenmiş bağlantılarını görmesine ve aralarında iletişim kurmasına izin veren web tabanlı hizmetlerin tamamı olarak tarif edilmektedir. Bu ağların omurgasını arkadaşlarının listesinin yer aldığı kişi profilleri meydana getirmektedir. İnternet ağı ile giderek yaygınlaşan sosyal ağlar ve sosyal medya, iletişim ve etkileşimi üst düzeye çıkarmakta ve potansiyel güç oluşturmaktadır. Küresel markalar sosyal ağları ve sosyal medyayı bir arada kullanarak çeşitli kampanyalar düzenlemektedir. Bunun yanında dünyada başta twitter olmak üzere facebook, ınstagram gibi sosyal ağları kullanan şirketler maddi kazanç elde etmekte cirolarına yükseltmektedir.

Bu çalışmanın amacı küreselleşme ile birlikte değişen ve gelişen küresel pazarda kullanılan iletişim araçlarından olan sosyal medya kullanımının önemini ortaya çıkarmak ve teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan yeni fikirleri ilave etmektir. Bu amaca yönelik olarak literatürdeki bulgular gözden geçirilmiş ve çalışmada doküman inceleme yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular ise, iletişim araçları yıllar itibarıyla farklılaşmış müşteriye ulaşmada kullanılan stratejiler değişmiştir. Ayrıca sonuç olarak küresel markaların artan rekabet ortamına uygun olarak farklı stratejilerle rakiplerine karşı üstünlük kurma çabası içine girdiği görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Küresel marka, İletişim, Sosyal medya

Abstract

Global brands are widely sold and marketed all over the world. Millions of people with different cultures live in the world. Selling in a wide geography may not be enough to make the brand global. One of the basic conditions of the brand's global and permanent quality is the second element is the security element. These two elements are necessary to make the brand global in the market. In addition to these two elements, it is a working area where the brand emphasizes to ensure that the brand is constantly ahead and known in the eyes of the customers.

Global brands give importance to advertising and promotion in this subject and keep the communication with the customer active. One of the communication tools used by global brands is the use of social media. Along with developing technological opportunities, changing communication tools have brought many innovations to reach the masses. The use of social media is defined as all of the web-based services that allow people to create a public profile within the social media system, publish a list of other users they are connected to, see other users' listed links in the system, and communicate with them. The backbone of these networks is made up of individual profiles with a list of friends. Social networks and social media, which are becoming increasingly widespread with the internet network, maximize communication and interaction and create potential power. Global brands organize social campaigns using social networks and social media. In addition to this, companies using social networks such as facebook, instagram and especially twitter in the world gain financial gain and increase their turnover.

The aim of this study is to reveal the importance of the use of social media, which is one of the communication tools used in the changing and developing global market with globalization, and to add new ideas emerging with technological developments. For this purpose, the findings in the literature were reviewed and document analysis method was applied in the study. As a result, the strategies used to reach differentiated customers have changed over the years. In addition, it is seen that global brands endeavor to establish superiority over their competitors with different strategies in accordance with the increasing competition environment.

Keywords: Global brand, Communication, Social media

KEDİ VE KÖPEKLERDEKİ İSHAL VAKALARINDAN GENİŞLEMİŞ SPEKTRUMLU BETA LAKTAMAZ ÜRETEN *ESCHERİCHİA COLİ* VE *KLEBSİELLA PNEUMONİAE* İZOLASYONU*

THE ISOLATION OF EXTENDED SPECTRUM BETA LACTAMASE PRODUCING ESCHERICHIA COLI AND KLEBSIELLA PNEUMONIAE FROM CATS AND DOGS WİTH DIARRHEA CASES*

MERVE GİZEM SEZENER
ARZU FINDIK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

*Bu çalışma PYO.VET.1904.19.010 no ile desteklenmiş olup, ilk isimli yazarın tezinin ön çalışmasını içermektedir.

Özet

Bakteriyel hastalıkların tedavisinde, ß-laktam grubu antibiyotikler büyük önem taşımaktadır. Bilinçsiz antibiyotik kullanımı bakterilerdeki antibakteriyel direncinin en önemli sebeplerindendir. Dirence neden olan önemli faktörlerden biri, bakterilerin antibiyotikleri inaktive eden çeşitli enzimler üretmeleridir. ß-laktam grubu antibiyotiklerin inhibisyonuna neden olan genişlemiş spektrumlu beta laktamaz (GSBL) enzimlerine Gram negatif bakterilerde sıklıkla rastlanmaktadır. Bu çalışma, ishal vakalarının görüldüğü kedi ve köpeklerin dışkılarından GSBL üreten *K. pneumoniae* ve *E. coli*'nin izolasyonu ve fenotipik olarak GSBL enzim üretiminin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma kapsamında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Hayvan Hastanesi'ne ishal şikayetiyle getirilen 24 köpek ve 11 kediye ait dışkı svap örnekleri incelendi. Bakteriyolojik kültür ile izolasyonu gerçekleştirilen kolonilerin fenotipik identifikasyonu konvansiyonel testlerle gerçekleştirilerek 6 *K. pneumoniae*, 29 *E. Coli* suşu identifiye edildi. Tüm izolatlar GSBL üretimi yönünden fenotipik olarak, aztreonam, sefpodoksim, sefotaksim, seftazidim ve seftriakson antibiyotik diskleri kullanılarak Kirby-Bauer Disk Difüzyon Metodu ile tarandı. Toplam 35 izolatın 21 (%60)'inde GSBL üretiminin şüpheli olduğu tespit edildi. GSBL enzim üretiminin doğrulanması amacıyla GSBL Agara ekim ve Çift Disk Difüzyon testi olmak üzere iki farklı yöntem kullanıldı. GSBL üretiminin şüpheli olduğu 21 izolattan 16 (%76,1) tanesinin her iki teste göre de GSBL enzimi üretimine sahip olduğu tespit edildi. Bu izolatlardan, 1 tanesi *K. pneumoniae*, 12 tanesi ise *E.coli* olmak üzere, toplamda 13 tanesinin köpek kökenli olduğu saptandı. Diğer 3 izolatın birisi *K. pneumoniae* diğer ikisi ise *E.coli* olmak üzere kedi kökenli olduğu belirlendi. Kedi ve köpeklerden izole edilen *K. pneumoniae* suşlarında GSBL üretiminin %33, *E.coli* suşlarında ise % 48,2 oranında olduğu tespit edildi. Sonuç olarak, GSBL üretimine sahip hayvan kökenli bakterilerin yakın temas içerisinde olduğu sahiplerine bulaşma riski olduğu kanaatine varıldı.

Anahtar Kelimeler: *E.coli*, GSBL, Kedi, Köpek, *K. pneumoniae*

Abstract

Antibiotics of the ß-lactam group are of great importance in the treatment of bacterial diseases. Unconscious antibiotic use is one of the most important causes of antibacterial resistance in bacteria. One of the important factors causing resistance is that bacteria produce various enzymes that inactivate antibiotics. Extended-spectrum beta-lactamase (ESBL) enzymes, which cause inhibition of ß-lactam antibiotics, are frequently encountered in Gram-negative bacteria. The aim of this study was to isolate and detect ESBL-producing *K. pneumoniae* and *E. coli* from feces of diarrheic dogs and cats phenotypically ESBL enzyme production. Fecal swab samples of diarrheic 24 dogs and 11 cats brought to the Ondokuz Mayıs University Animal Hospital were examined. Phonotypic identification of colonies isolated by bacteriological culture was carried out by conventional tests and 6 *K. pneumoniae*, 29 *E. coli* strains were identified. All isolates were screened by Kirby-Bauer Disc Diffusion Method for phenotypically ESBL production using aztreonam, cefpodoxime, cefotaxime, ceftazidime and ceftriaxone antibiotic discs. ESBL production was suspected in 21 (60%) of 35 isolates. Two different methods, inoculation of ESBL Agar and Double Disc Diffusion Test were used to confirm ESBL enzyme production. Of the 21 isolates with suspected ESBL production 16 (76.1%) were found to have ESBL enzyme production according to both tests. Of these isolates, 13 of them were dog-originated, 1 of them was K. *pneumoniae* and 12 of them were *E.coli*. One of the other three isolates was of *K. pneumoniae* and two of them were *E.coli*. The ESBL production of *K. pneumoniae* strains isolated from cats and dogs was found to be 33% and 48.2% of *E.coli* strains. As a result, it was concluded that there is a risk of contamination of ESBL-producing bacteria of close contact with animal origin.

Keywords: Cat, Dog, *E. coli*, ESBL, *K. pneumoniae*

BİR İMALAT PROSESİNDE ALTI SİGMA PROJE METODOLOJİSİNİN UYGULANMASI

EMRE PETEK
MUSTAFA ÇİĞDEM
Yıldız Teknik Üniversitesi

Abstract

Günümüz dünyasında hızla gelişen teknoloji, üretim artışı ile birlikte şirketler arası rekabet hiç olmadığı kadar artmıştır. Rekabet seviyesi yüksek olmaya devam ettiği sürece ürün geliştirme, imalat ve servis işletmelerinde etkinlik ve verimlilik konularındaki ihtiyaç artmaktadır. Ürün geliştiriciler ürün ne kadar karmaşık olursa olsun, en kısa zamanda ürünü ortaya çıkarma, imalat işletmeleri, az kaynakla üretim miktarını ve kaliteyi arttırma, maliyetleri azaltma, hizmet işletmeleri ise, çevrim zamanını azaltma ve müşteri memnuniyetini arttırma hedefi içindedirler. Artık günümüzde işletme başarısının anahtarı doğru işi; rakiplerden daha hızlı, daha iyi daha verimli yapmaya çalışırken müşteri için en önemli konu olan kalite seviyesini yüksek tutabilmektir. Bu konu çerçevesinde toplam kalite uygulamalarını dünyaya getiren japon şirketleri rekabet güçlerini arttırmak için 6 sigma kalite felsefesini benimsemişlerdir. 6 sigma metodolojisinin amacı ölçüm tabanlı proseslerin iyileştirilmesi ve sapmaların azaltılması stratejilerine sahip projelerin uygulanarak müşteri memnuniyetini arttırmaktır. Altı sigma istatistiksel düşünce sistemini temel alarak, uygulama süresince tanımlama, ölçme, analiz, iyileştirme ve kontrol adımlarının sırasıyla uygulanarak istenen çıktının elde edilmesini sağlar. Bu çalışma kapsamında 6 sigma hakkında literatür araştırması yapılmış ve elde edilen bilgi birikim ile, ARÇELİK – LG klima fabrikasında deneysel bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışma klima dış ünitesi saclarının şekillendirme prosesi olan transfer pres tezgahında çevrim süresinin iyileştirilmesi konusu ele alınmıştır. Altı sigmanın TÖAİK adımları izlenerek yapılan bu çalışmada, SIPOC diyagramları ile tanımlama aşamasında pareto diyagramı, ölçüm aşamasında gage R&R çalışması analiz ve iyileştirme aşamasında normalite testi, varyansların eşitliği testi ve ANOVA testleri, kontrol fazında ise istatistiksel proses kontrol grafiği araçlarından yararlanılmıştır. Altı sigma araçları kullanılarak yapılan analizler ile çevrim süresindeki kayıpların tespiti yapılmış ve temel sorunlar üzerinde iyileştirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 6 sigma, transfer pres, çevrim süresi, TÖAİK

POSTER SUNUMU

SACCHAROMYCES CEREVİSİAE MAYASINDA MİTOKONDRİYAL APOPTOTİK HÜCRE ÖLÜM YOLAĞI

MITOCHONDRIAL APOPTOTIC CELL DEATH PATHWAY IN *SACCHAROMYCES CEREVISIAE*

BERNA KAVAKCIOĞLU YARDIMCI
ZEHRA MOLLAOĞLU
AYŞENUR GÜLER
Pamukkale Üniversitesi

Özet

Apoptotik hücre ölümü; genetik olarak programlanmış bir mekanizmadır. Programlanmış hücre ölümü olarak da bilinen apoptozis, çok hücreli organizmaların gelişimlerini ve canlılıklarını sürdürebilmeleri açısından son derece önemlidir. Diğer yandan, hasar gören ve enfekte olan hücre ya da hücrelerin, normal fonksiyonunu sürdüren sağlıklı hücrelere zarar vermemesi açısından apoptotik sürece girmeleri gerekir. Dolayısıyla apoptoz, gerek organizmanın normal gelişimi gerekse başta kanser olmak üzere pek çok hastalıkla olan ilişkisi açısından ele alınması ve anlaşılması gereken bir hücre ölüm türüdür.

Apoptotik hücre ölümü; ekstrinsik ve intrinsik/mitokondriyal yolak olmak üzere başlıca iki yoldan tetiklenebilir. Ekstrinsik yolak, ölüm reseptörleri ve ligandları aracılı indüklenen yolak olarak bilinirken, mitokondriyal yolak, adından da anlaşılacağı üzere, mitokondrinin merkezde olduğu bir diğer yoldur. Mitokondriyal yolak pek çok farklı sitotoksik ve çevresel uyaranlar ile aktive edilir. Bu farklı uyaranların apoptozisi tetikleme mekanizmaları çeşitlilik göstermekle birlikte, temelde hepsi, mitokondriyal geçirgenlik porlarının açılımı ve mitokondriyal membran potansiyelinin kaybı ile ilişkili olarak mitokondriden sitokrom c gibi pro-apoptotik protein ya da faktörlerin salınımı ve sonuçta hücresel ölüm enzimleri olarak da isimlendirebileceğimiz kaspazların aktivasyonunu sağlarlar. Bu noktada, mitokondriyal apoptozun anlaşılmasında ökaryotik bir hücre olan *Saccharomyces cerevisiae* önemli bir model ve teknik olarak karşımıza çıkmaktadır. *S. cerevisiae,* oldukça kolay ve ekonomik bir şekilde kültürlenebilmesi, hızlı üretimi ve kolay kontrol edilebilmesi açısından bakterilere benzemekle birlikte ökaryotik bir model olması ve küçük genomuna rağmen yüksek ökaryotların hücresel özelliklerini ve metabolik süreçlerini yansıtıyor olması açısından fonksiyonel avantajlara sahiptir. *S. cerevisiae* apoptozunun anlaşılmasına yönelik yapılan çalışmalar bu mikroorganizmanın, memeli mitokondriyal apoptozunda rol alan proteinlerin pek çoğunun homoloğuna sahip olduğunu göstermiştir. Bu çalışmada, *S. cerevisiae* ve memeli hücrelerinin mitokondriyal apoptoza girme süreçlerindeki benzerlikler ele alınarak bu alanda söz konusu mayanın araştırmacılara sağladığı avantajlara yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Saccharomyces cerevisiae*, apoptozis, mitokondri

YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE İZLENEN KARBON MONOKSİT ZEHİRLENMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

MÜGE ARIKAN
Karabük Üniversitesi

Özet

Amaç: Yoğun bakım ünitelerinde (YBÜ) sadece karbonmonoksit (CO) zehirlenmesi konusunda yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu çalışmada, YBÜ' e CO zehirlenmesi nedeni ile kabul edilen hastaların epidemiyolojik özelliklerini ve klinik sonuçlarını değerlendirmeyi ve bu konuya tekrar dikkat çekmeyi amaçladık.

Hastalar ve Yöntem: Bu çalışmada, Ocak 2016- Ocak 2019 tarihleri arasında, YBÜ'e CO zehirlenmesi nedeni ile kabul edilmiş olan hastaların kayıtları retrospektif olarak incelendi. Demografik verileri, labratuvar ve klinik bulguları kaydedildi. Hastalara uygulanan tedaviler; normobarik oksijen tedavisi (NBOT) veya hiperbarik oksijen tedavisi (HBOT) ve klinik sonuçları değerlendirildi.

Bulgular: 64 hasta değerlendirildi. Hastaların yaş ortalaması 48,04 ± 20,54 idi ve 39'u kadındı. Başvuru anında COHb değerleri ortalama %29,90 ± 7,71 idi. 42 hastada NBOT, 22 hastada HBOT uygulanmıştı. COHb, Troponin I düzeyleri ve YBÜ'nde yatış süreleri HBOT alan hastalarda daha yüksekti.

Sonuç: Karbonmonoksit zehirlenmeleri ülkemizde hala önemli bir problemdir. HBOT uygulanan hastalarda, COHb ve Troponin I düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Karbon monoksit, zehirlenme, yoğun bakım ünitesi.

THE EVALUATION OF CARBON MONOXIDE POISONING IN INTENSIVE CARE UNIT

Abstract

Aim: There are limited number of studies on carbon monoxide (CO) poisoning in intensive care units (ICU). In this study, we aimed to evaluate epidemiological characteristics and clinical outcomes of patients admitted to ICU for CO intoxication, and to draw attention to this issue again.

Patients and Methods: In this study, between January 2016 and January 2019, the medical records of patients admitted to ICU for CO intoxication were reviewed retrospectively. Demographic data, laboratory and clinical findings were recorded. The treatments applied to the patients; Normobaric oxygen therapy (HBOT) or hyperbaric oxygen therapy (HBOT) and clinical results were evaluated.

Results: Sixty-four patients were evaluated. The mean age of the patients was 48.04 ± 20.54 and 39 of them were female. The mean COHb values at the time of admission were 29,90

± 7,71%. 42 patients had NBOT and 22 patients had HBOT. COHb, Troponin I levels and ICU stay were higher in patients receiving HBOT.

Conclusion: Carbon monoxide poisoning is still an important problem in our country. It was found that COHb and Troponin I levels were higher in HBOT treated patients.

Key words: Carbon monoxide, poisoning, intensive care units

POSTER SUNUMU

KENEVİR BİTKİLERİNDE GÖRÜLEBİLEN VİRAL ETMEN KAYNAKLI SORUNLAR

MEHMET ALİ ŞEVİK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Endüstriyel kenevir (*Cannabis sativa* var. *vulgaris* L.) hem liflerinden ve saplarından hem tohumundan hem de yapraklarından ve çiçeklerinden yararlanılan çok yönlü bir bitki türüdür. Kenevir yasal olarak dünyadaki bazı ülkelerde yetiştirilmektedir. Çin yılda yaklaşık 44.000 ton ile, dünyanın toplamının yaklaşık %40'ını üretmektedir. Kültürü yapılan kenevir, Urticales takımı, Cannabinaceae familyası, *Cannabis* cinsi içersinde yer alan kenevirin bir alt (*C. sativa* var. *vulgaris* L.) türüdür.

Ülkemizde ise kenevir tohumu üretimi uzun süre geri planda kalmıştır. Üretim büyük ölçüde Samsun ilinde (Vezirköprü ilçesi) yoğunlaşmış durumdadır. Ancak endüstriyel kenevir ekiminin 19 ilde serbest bırakılması ile birlikte ekim alanlarının artması beklenmektedir. Kenevir, ülkemizde, belirli illerde üretimi yapılan tek yıllık bir bitkidir. Endüstriyel kenevirden; yiyecek, hayvan yemi ve altlığı, vücut ürünleri, yağlar, yakıt, biyo-bozunur maddeler, inşaat malzemeleri, giyim, kâğıt, ilaç yapımında yararlanılabilmektedir.

Kenevir üretimini olumsuz yönde etkileyen birçok biyotik ve abiyotik faktör bulunmaktadır. Biyotik faktörler arasında viral, bakteriyel ve fungal etmenler yer almaktadır. Birçok viral etmen kenevir bitkisinde enfeksiyon gerçekleştirebilmekte ve üretimi olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Kenevir bitkilerinde hastalık oluşturabilen viral etmenler arasında; *Hemp streak virus* (HSV), *Hemp mosaic virus* (HMV), *Alfalfa mosaic virus* (AMV), *Cucumber mosaic virus* (CMV), *Arabis mosaic virus* (ArMV) yer almaktadır.

Viral etmenler, enfekteli bitkilerin yapraklarında farklı (mozayik, kloroz, kıvırcıklık, şekil bozukluğu) simptomlara neden olarak kenevir bitkilerinde önemli verim kayıplarına yol açabilmektedir. Afit (*Phorodon cannabis*), sera beyazsineği (*Trialeurodes vaporariorum*), soğan tripsi (*Thrips tabaci*) ve şeftali yaprak biti (*Myzus persicae*) gibi birçok böcek vektör türünün kenevir virüslerini taşıyabildiği rapor edilmiştir.

Bu nedenle, kenevir üretiminde verim kayıplarına neden olan etmenlerin bilinmesi, bitkilere bulaşma ve yayılmasının engellenmesi, mücadele yöntemlerinin bilinmesi, yetiştiricilik sürecinde kayıpların önlenmesi veya azaltılabilmesi bakımından oldukça önem arz etmektedir.

Anahtar Kelime: Cannabis, kenevir, hastalık, virüs

POSTER SUNUMU

TRABZON İLİNE AİT BİR YAYLADA BULUNAN GÖLÜN ETRAFINDAKİ MİKROBİYAL FLORANIN PROTEAZ, LİPAZ VE KSİLANAZ ÜRETİMİ YÖNÜNDEN TARANMASI

MERAL BELDÜZ KOLCU
FULYA AY ŞAL
MURAT KAÇAĞAN
SABRİYE ÇANAKÇI
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Mikrobiyal kaynaklı enzimler, bitki ve hayvan enzimlerine göre daha stabil olmaları, üretim ve optimizasyon kolaylığı sayesinde endüstride ve tıpta yaygın olarak kullanılmaktadır. Enzimlerin çeşitli endüstrilerde (örneğin gıda, tarım, deterjan ve farmasötikler) kullanımı; işlem süresinin kısalması, düşük enerji kullanımı, maliyet etkinliği, toksik olmayan ve çevre dostu özellikleri nedeniyle hızla artmaktadır. Biyolojik sistemlerde olduğu kadar endüstriyel uygulamalar için de önemli özelliklere sahip olan enzimler, asitler, bazlar ya da metal oksitler gibi inorganik katalizörlerin tersine son derece seçici ve verimli olmaları, ılımlı şartlarda çalışmaları ve biyolojik olarak parçalanabilmeleri gibi pek çok avantaja sahiptirler. Proteaz, amilaz, lipaz, selülaz, ksilanaz, pektinaz gibi enzimlerin özellikle gıda endüstrisi için potansiyel bir kaynağı temsil ettiği varsayılmaktadır. Bu bağlamda, lipaz, proteaz ve ksilanaz üreticisi yeni bakterilerin keşfedilmesi hedeflenmiştir.

Trabzon iline bağlı Maçka ilçesinde bulunan 2400 rakımlı Camiboğazı yaylasındaki yılın 365 günü kar suyuyla beslenen bir gölün etrafından alınan numunelerden bakteri izolasyonu yapıldı ve bu izolatlarda proteaz aktivitesi varlığını belirlemek için %10 süt içeren LB kullanıldı. 37°C'de iki günlük inkübasyon sonucunda koloniler etrafında şeffaf zon oluşumu, bu izolatlarda proteaz aktivitesi olduğunu göstermektedir. Lipaz aktivitesi için ise % 2 oranında zeytinyağı ve 10 ml/L (% 0,1) olacak şekilde Rhodamin B içeren LB agar petrileri kullanıldı. İnkübasyon sonucunda petriler UV ışığı altında incelendi. Işıma görülen kolonilerde lipaz aktivitesi olduğu tespit edildi. Ksilanaz aktivitesi için 5 g/L ksilan ve 1 mg/ml kongo kırmızısı içeren LB besiyerine bakterilerin ekimi yapıldı. Petriler 1 M NaCI solüsyonu ile yıkandı ve kolonilerin etrafındaki şeffaf zon ksilanaz aktivitesi olduğunu gösterdi.

Yapılan analizler sonucunda beş izolatın ksilanaz aktivitesine sahip olduğu tespit edildi. Sekiz izolat proteaz aktivitesi gösterirken beş izolat da lipaz aktivitesi gösterdi. Bu izolatlardan üç tanesi her üç enzim yönünden de pozitiftir. Oldukça kuvvetli proteaz ve lipaz aktivitesi gösteren izolatların endüstriyel yönden faydalı olacağı düşünüldüğünden bu enzimlerin birlikte ve ayrı ayrı optimizasyon çalışmaları yapılarak endüstrideki kullanılabilirliğinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ksilanaz, Lipaz, Proteaz, Trabzon

POSTER SUNUMU

KARADENİZ BÖLGESİNDE YETİŞTİRİLEN BAZI TÜTÜN ÇEŞİTLERİNDE FARKLI AZOT VE SULAMA SEVİYELERİNİN VERİM VE RANDIMAN ÜZERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF DIFFERENT NITROGEN AND IRRIGATION LEVELS ON YIELD AND EFFICIENCY OF SOME TOBACCO TYPES GROWN IN THE BLACK SEA REGION

AHMET DÜRÜST
ALİ KEMAL AYAN
O.M.Ü

Özet
Karadeniz bölgesinde yetiştirilen bazı tütün çeşitlerinde farklı azot ve sulama seviyelerinin verim ve randıman üzerine etkisini belirlemek amacıyla Samsun ili Bafra ilçesinde taban arazi şartlarında yürütülmüştür. Araştırma 2017 ve 2018 yetiştirme sezonunda, 4 farklı sulama su seviyesi (%0 (S1); %33 (S2); %66 (S3); %100 (S4)), 4 farklı azot dozu (0 kg/da (N1), 5 kg/da (N2), 10 kg/da (N3), 15 kg/da (N4)) ve 3 çeşit (Sıtmasuyu, Canik, Esendal) kullanılarak, şerit şerit parsel deneme deseninde 3 tekrarlı olarak tertiplenmiştir. Azot dozlarının yaprak eni, verim ve randıman özelliklerine üzerinde önemli değişliklere sebep olduğu tespit edilmiştir. Sulama suyu seviyelerinde ise verim parametresi haricinde diğer karakterlerde istatistiksel bakımdan önemli değişikler olmuştur. Çalışmamız sonucunda Sıtmasuyu ve Esendal çeşitlerinin randıman değerleri birbirine yakın olduğundan bölge için, verim esas alınarak sulama ve gübrelemeye en iyi tepkiyi veren Sıtmasuyu çeşidinin yaygınlaşması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Azot Dozu, Oryantal Tütün, Sulama, Çeşit, Verim

Abstract
In order to determine the effect of different nitrogen and irrigation levels on yield and yield of some tobacco cultivars grown in the Black Sea region, it was carried out under basement conditions in Bafra district of Samsun. Research in 2017 and 2018 growing season, 4 different irrigation water levels (0% (S1); 33% (S2); 66% (S3); 100% (S4)); 4 different nitrogen doses (0 kg / da (N1) , 5 kg / da (N2), 10 kg / da (N3), 15 kg / da (N4) and 3 varieties (Sıtmasuyu, Canik, Esendal), using the strip plot design was repeated in 3 parcels. It was determined that nitrogen doses caused significant changes on leaf width, yield and yield characteristics. There were statistically significant changes in irrigation water levels in other characters except yield parameter. As a result of our study, the yield values of Sıtmasuyu and Esendal varieties are close to each other, it is recommended that Sıtmasuyu variety which gives the best response to irrigation and fertilization based on yield is recommended for the region.

Key Words: Nitrogen Dose, Oriental Tobacco, Irrigation, Variety, Yield

POSTER SUNUMU

SUSAM İŞLEME ENDÜSTRİSİ YAN ÜRÜNLERİNDEN SUSAM ELEKALTI VE SUSAM KEPEĞİNİN BESİN MADDE İÇERİKLERİNİN BELİRLENMESİ

BORA BÖLÜKBAŞ
AYŞE GİZEM BÖLÜKBAŞ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet
Günümüzde yem maliyetlerinin artması sonucu hayvan sağlığı ve verimliliğini olumsuz yönde etkilemeyen, düşük fiyat ve kolay erişilebilen yeni yem ürünlerine yönelik artan bir talep olmaktadır. Susam (sesamum indicum), tropik ve subtropik iklim kuşaklarında yetiştirilebilen tek yıllık bir yağlı tohum bitkisidir. Susam dünyada genellikle yağ üretimi için kullanılmaktayken ülkemizde büyük bir bölümü tahin ve helva yapımı işlenmektedir. Susam işleme endüstrisinde, susam küspesi, susam kepeği (SK), susam elek altı atıkları (SE), susam kabukları (hull) gibi birçok yan ürün ortaya çıkmaktadır. Bu yan ürünlerden yağ endüstrisi yan ürünü olan susam küspesi dünyada hayvan beslemede yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak yağ endüstrisinden farklı olarak tahin üretiminde daha yüksek kaliteli susam eldesine ihtiyaç olduğundan susam ham maddesi daha fazla işlem görmekte ve susam elekaltı ve susam kepeği olarak adlandırılan iki yan ürün elde edilmektedir. Bu çalışmada Samsun'da faaliyet gösteren bir susam işleme fabrikasından yan ürün olarak ortaya çıkan susam elekaltı ve susam besin madde içeriklerinin belirlenip, yem sektöründe alternatif ucuz yem potansiyelinin olup olmadığının araştırılması hedeflenmiştir. Araştırmada kullanılan susam elekaltı ve susam kepeği Samsun'da faaliyet gösteren özel bir susam işleme fabrikasından farklı zaman periyotlarında (ayda bir) 6'şar örneklem şeklinde oluşturulmuştur. Çalısmada kullanılan susam elekaltının kuru madde (KM) ve ham kül (HK), ham protein (HP), ham selüloz (HS) ve ham yağ (HY) içerikleri sırasıyla %94.05 ,%13.30 ,%17.50 ,%9.68 ve %36.44 şeklinde bulumuştur. Susam kepeğinin ise (KM) ve ham kül (HK), ham protein (HP), ham yağ (HY) ,nötral deterjan fiber (NDF), asit deterjan fiber (ADF) ve ve asit deterjan lignin (ADL) içerikleri sırasıyla %86.10, %16.51, %10.17, %17.55,%20.54,%14.48 ve 4.20 şeklinde bulunmuştur.İki yan ürünün besin madde içerikleri inelendiğinde yem endüstrisinde karma yemlere katılabilecek düzeyde değerli ürünler olabileceği gözükmektedir. Ancak bu analizlerde elde edilen sonuçların yemin besin madde bileşenleri bakımından kaba sonuçlar vermesi ve yemin gerçek değerini göstermediği bilinmektedir. Dolayısıyla daha hassas analizlere özellikle in vivo denemelere gereksinim duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Susam endüstrisi,susam kepeği,susam elekaltı